

EGYHÁZI NAPTÁR.

A változó, vagyis az olly ünnepek' idejét, mellyek nem esnek mindenkor határozottan valamely hónap' bizonyos napjára, a' következő lapon látható időtáblából tanulhatni. Minden változó ünnepek az azon évi Husvét' ünnepéhez tartják magukat: úgy hogy ha tudja az ember, mellyik hónapnak hányadik napjára esik Husvét, a' többi változó ünnepeket is könnyű meghatározni; 's e' végre csupán a' vasárnapi betűre kell vigyázni, mellyel az azon esztendei Vasárnapok jelettetnek. Ha tehát például tudjuk, hogy Husvét' ünnepe 1855-ben, Aprilishó' 8-ikára esik, és a' vasárnapi betű G, úgy az ez évi Pünkösödöt is igen könnyű kiszámítani. Minthogy az tudnillik mindenkor Vasárnapra esik, ennél fogva az annak napját jelelő betű is szükségkép G lesz; 's minthogy az Husvét után mindenkor hét egész héttel későbbben esik: Pünkösödnek azon napon kell lennie, mellyen Aprilishó' 8-ikától kezdve (ezt azonban nem számítva), a' G betű hetedszer előfordul; azaz: Május 27-én. 'S így minden hasonló esetekben. Egyedül azt kell megjegyezni, hogy szökő-években, mikor két vasárnap betű van, az első a' sz. Mátyás' napja előtti Vasárnapokat a második, pedig az utána esőket jelenti.

Az állandó ünnepek, vagyis a mellyek minden évben ugyanazon napra esnek, az időtáblát követő, s a hónapok szerint rendezett lajstromból kivehetők. A' kitünő betűkkel nyomtatott napok, ünnepnapok. A' † jel parancsolt böjti napot jelent; melly azonban a' nagyböjti 's kántor-napokhoz (minthogy ezek is évenként változnak), nem tétethetett oda. Az utóbbiak, vagyis a' kántorböjtek, mindenkor azon Szerdára, Péntek-és Szombatra esnek, mellyek: Advent utáni harmadik Vasárnapra (97. l.), böjti' első Vasárnapjára (236. l.), Pünkösöd' ünnepe után (455. l.), és sz. kereszt' felmagasztaltatásának ünnepe után (601. l.) következnek. Azért, ha sz. kereszt' felmagasztaltatásának ünnepe, nem a' Pünkösöd utáni XVII. Vasárnapra következő hét' első napjaiban esik, a' septembri kántor-napok a' Pünkösöd utáni XV., XVI., vagy XVIII. Vasárnapra következő hétbe is jöhetnek: jóllehet rendes helyök az e' napokra való sz. miséknek a' misékönyvben, 's így ezen oktató könyvben is (601. l.), a' XVII. Vasárnap után van téve.

Változó ünnepeket 1854-től fogva 1900-ig mutató időtábla.

Eszaki	Vas. betű	Hamvazó Szerda	Husvét napja	Áldozó Csütörtök	Pünkösd napja	Ur' napja	Pünk. ut. Vasárnapot' szünet	Advent' 1. Vasárn.	Arany sz. m.	Köpcsa
1854	a.	1. Mart.	16. April.	25. Maj.	4. Jun.	15. Jun.	25	3. Dec.	12	1
1855	g.	21. Febr.	8. April.	17. Maj.	27. Maj.	7. Jun.	26	2. Dec.	13	12
1856	f. e.	6. Febr.	23. Mart.	1. Maj.	11. Mai.	22. Maj.	28	30. Nov.	14	23
1857		25. Febr.	12. April.	21. Maj.	31. Maj.	11. Jun.	25	29. Nov.	15	4
1858	c.	17. Febr.	4. April.	13. Maj.	23. Maj.	3. Jun.	26	28. Nov.	16	15
1859	b.	9. Mart.	24. April.	2. Jun.	12. Jun.	23. Jun.	23	27. Nov.	17	26
1860	a. g.	22. Febr.	8. April.	17. Maj.	27. Maj.	7. Jun.	26	2. Dec.	18	7
1861	f.	13. Febr.	31. Mart.	9. Maj.	19. Maj.	30. Maj.	27	1. Dec.	19	18
1862	e.	5. Mart.	20. April.	29. Maj.	8. Jun.	19. Jun.	24	30. Nov.	1	*
1863	d.	18. Febr.	5. April.	14. Maj.	24. Maj.	4. Jun.	26	29. Nov.	2	11
1864	c. b.	10. Febr.	27. Mart.	5. Maj.	15. Maj.	26. Maj.	27	27. Nov.	3	22
1865	a.	1. Mart.	16. April.	25. Maj.	4. Jun.	15. Jun.	25	3. Dec.	4	3
1866	g.	14. Febr.	1. April.	10. Maj.	20. Maj.	31. Maj.	27	2. Dec.	5	14
1867	f.	6. Mart.	5. April.	30. Maj.	9. Jun.	20. Jun.	24	1. Dec.	6	25
1868	e. d.	26. Febr.	12. April.	21. Maj.	31. Maj.	11. Jun.	25	29. Nov.	7	6
1869	c.	10. Febr.	28. Mart.	6. Maj.	16. Maj.	27. Maj.	27	28. Nov.	8	17
1870	b.	2. Mart.	17. April.	26. Maj.	5. Jun.	16. Jun.	24	27. Nov.	9	28
1871	a.	22. Febr.	9. April.	18. Maj.	28. Maj.	8. Jun.	26	3. Dec.	10	9
1872	g. f.	14. Febr.	31. Mart.	9. Maj.	19. Maj.	30. Maj.	27	1. Dec.	11	20
1873	e.	26. Febr.	13. April.	22. Maj.	1. Jun.	12. Jun.	25	30. Nov.	12	1
1874	d.	18. Febr.	5. April.	14. Maj.	24. Maj.	4. Jun.	26	29. Nov.	13	12
1875	c.	10. Febr.	28. Mart.	6. Maj.	16. Maj.	27. Maj.	27	28. Nov.	14	23
1876	b. a.	1. Mart.	16. April.	25. Maj.	4. Jun.	15. Jun.	25	3. Dec.	15	4
1877	g.	14. Febr.	1. April.	10. Maj.	20. Maj.	31. Maj.	27	2. Dec.	16	15
1878	f.	6. Mart.	21. April.	30. Maj.	9. Jun.	20. Jun.	24	1. Dec.	17	26
1879	e.	26. Febr.	13. April.	22. Maj.	1. Jun.	12. Jun.	25	30. Nov.	18	7
1880	d. c.	11. Febr.	28. Mart.	6. Maj.	16. Maj.	27. Maj.	27	28. Nov.	19	18
1881	b.	2. Mart.	17. April.	26. Maj.	5. Jun.	17. Jun.	24	27. Nov.	1	*
1882	a.	22. Febr.	9. April.	18. Maj.	28. Maj.	8. Jun.	26	3. Dec.	2	11
1883	g.	7. Febr.	25. Mart.	3. Maj.	13. Maj.	24. Maj.	28	2. Dec.	3	22
1884	f. e.	27. Febr.	13. April.	22. Maj.	1. Jun.	12. Jun.	25	30. Nov.	4	3
1885	d.	18. Febr.	5. April.	14. Maj.	24. Maj.	4. Jun.	26	29. Nov.	5	14
1886	c.	10. Mart.	25. April.	3. Jun.	13. Jun.	24. Jun.	23	28. Nov.	6	25
1887	b.	23. Febr.	10. April.	19. Maj.	29. Maj.	10. Jun.	25	27. Nov.	7	6
1888	a. g.	15. Febr.	1. April.	10. Maj.	20. Maj.	31. Maj.	27	2. Dec.	8	17
1889	f.	6. Mart.	April. 21.	30. Maj.	9. Jun.	20. Jun.	24	1. Dec.	9	28
1890	e.	19. Febr.	6. April.	15. Maj.	25. Maj.	5. Jun.	26	30. Nov.	10	9
1891	d.	11. Febr.	29. Mart.	7. Maj.	17. Maj.	28. Maj.	27	29. Nov.	11	21
1892	c. b.	2. Mart.	17. April.	26. Maj.	5. Jun.	16. Jun.	24	27. Nov.	12	0
1893	a.	15. Febr.	2. April.	11. Maj.	21. Maj.	1. Jun.	27	3. Dec.	13	12
1894	g.	7. Febr.	25. Mart.	3. Maj.	13. Maj.	24. Maj.	28	2. Dec.	14	23
1895	f.	27. Febr.	14. April.	23. Maj.	2. Jun.	13. Jun.	25	1. Dec.	15	4
1896	e. d.	19. Febr.	5. April.	14. Maj.	24. Maj.	4. Jun.	26	29. Nov.	16	15
1897	c.	3. Mart.	18. April.	27. Maj.	6. Jun.	17. Jun.	24	28. Nov.	17	26
1898	b.	23. Febr.	10. April.	19. Maj.	29. Maj.	8. Jun.	25	27. Nov.	18	7
1899	a.	15. Febr.	2. April.	11. Maj.	21. Maj.	1. Jun.	27	3. Dec.	19	18
1900	g.	28. Febr.	15. April.	24. Maj.	3. Jun.	14. Jun.	25	2. Dec.	1	29

I. Boldog-Asszony' hava, azaz: JANUARIUS, 31 nappal.

1 a.	Kis-Karácson (Uj-év). Fulgentius pk. 533. eszt. Odilo ap. 1049.
2 b.	Makárius ap. 394. Adalár ap. 827.
3 c.	Genoveva sz. 512. Anterus p. v. 236.
4 d.	Titus pk. 98. Rigobert pk. hv. 740.
5 e.	Telesphor p. v. 154. Gerlach hv. 1170. Simeon Stilit. r.
6 f.	Vizkereszt (Három királyok'napja). Gáspár, Menyhért, Boldizsár.
7 g.	Nikelás pk. V. századb. Lucián v. 312. Alderich pk. 836.
8 a.	Szeverin ap. 482. Erhard pk. 750.
9 b.	Julián és Bazilissa vv. 300 kör. Péter pk. 387 körül.
10 c.	Agathon p. 682. Vilmos pk. 1209.
11 d.	Hygin p. v. 142. Salvius pk. VII. száz. Theodosius ap. r.
12 e.	Ernest pk. 1096. Sátyr és Arkadius vv. 260. Tatiana v. 300 kör.
13 f.	Hilarius (Vidor) pk. ea. 368. Veronika sz. 1497. Leontius pk. IV. száz.
14 g.	Felix (Bódog) áld. hv. 256.
15 a.	Pál, első rem. 342. Mór ap. 584.
16 b.	Marcell p. v. 310. Honoratus pk. 429.
17 c.	Antal ap. v. 856. Sulpitius pk. 644. Leonilla v.
18 d.	Piroska sz. v. 275. Péter' romai széke.
19 e.	Kanut, dán király, v. 1086. Marius, Mártha 's tt. vv. 270.
20 f.	Fábián p. v. 250. Sebestyén v. 288. Eusebius r. al. 1270 kör.
21 g.	Ágnes sz. v. 304. Meinrad r. v. 863.
22 a.	Vincze v. 304. Anastasius v. 628.
23 b.	Mária' eljegyzése. Alaminás János pk. 620 kör. Emerentiana sz. 304. Ildephons pk. 667.
24 c.	Timotheus pk. v. 97. Felicián pk.
25 d.	Pál' fordulása. 34. Ananias. v.
26 e.	Polykarp pk. v. 166. Paula öz. 404.
27 f.	Aranyszájú sz. János pk. ea. 407. Margit sz. 1271. Devota sz. v. 303. Angela sz. 1540.
28 g.	Nagy-Károly császár. 814. Pennaforti Raymund hv. 1275. Cyrill. 444.
29 a.	Szalezi Ferencz. pk. 1622. Constantius pk. v. 180.
30 b.	Martina sz., v. III. száz. Adelgunda sz.
31 c.	Nolaskoi Péter hv. 1256. Marcella öz. 410. Ludovica öz. 1530. Julius áld. hv.

Jegyzés. Vizkereszt utáni II. Vasárnapon tartatik Jézus' sz. nevének ünnepe.

Az állandó ünnepek' e'rovatában, az a. betű apostolt, v. vértanút, p. pápát, pk. püspököt, áld. áldozópapot, hv. hitvallót, sz. szüzet, apn. apátnót, r. al. szerzetesrend-alapítót, ea. egyházatyát, r. remetét, tt. társakat, öz. özvegyet, hb. bűnbánót jelent. A' szentek' neve után tett évszám, azo' boldog kimulásának esztendejére utal, legalább hozzávetőleg, hol ego' bizonyosság nincsen.

II. Bőjtelő' hava, azaz : FEBRUARIUS, 28 nappal.

-
- 1 d. Ignác pk. v. 107. Efrem. ea. 378. Amabilia sz.
 2 e. Gyertyaszentelő Bold.-Asszony. Flosculus pk. 480 kör. Theodorich pk. 900 kör.
 3 f. Balázs pk. v. 316. Ansharius pk. 865.
 4 g. Corsini András pk. 1373. Veronika sz. Rembert pk. 888 kör.
 5 a. Ágota sz. v. 251. Pál, János, Jakab vv. 1597.
 6 b. Dorottya sz. v. III. száz. Amandus pk. 675.
 7 c. Romuald ap. 1027. Richard király. 722.
 8 d. Mathai János hv. r. al. 1213. Juventius pk.
 9 e. Apollonia (Apalin) sz. v. 249. Nicephorus v. 260. Ansbert pk. 698.
 10 f. Skolasztika sz. 543. Erlulf pk. 830. Pál, és 90. tt. vv. 1243 kör.
 11 g. Dezsér v. Euphrosina sz. V. száz. Theodora császárn. 867. Adolf pk. 1222.
 12 a. Eulalia sz. v. Meletius pk. 381. Modest v.
 13 b. Agab prof. Marián r. IV. száz. Fusca és Maura vv. 250. Ricci Katalin sz. 1589.
 14 c. Bálint v. áld. 270 kör. Maro ap. 433.
 15 d. Faustín és Jovita vv. 121'. Georgia sz. Agape sz. v. Siegfried pk. 1002.
 16 e. Juliana sz. v. III. száz. Onesimus. I. száz. Sámuel v.
 17 f. Donát v. Theodul és Julián. vv. 449. Evermod pk. 1178.
 18 g. Simon pk. v. 106. Flavián pk. 449. Helladius pk. 632.
 19 a. Piacenzai Konrád hv. Gabinus áld. vértan. 296. Auxibius püspök. 103 kör.
 20 b. Eleuther pk. v. Eucherius pk. 743. Potamius és Nemesius vv.
 21 c. Eleonora sz. Szeverián pk. v. 453. Adelhaid sz. apn.
 22 d. Péter' antioch. széke (Üszögös sz. Péter). Cortonai Margit bb. 1297.
 23 e. Romana sz. Lázár hv. Damiani Péter pk. 1072. Rutulus v.
 24 f. Mátyás 80. kör. Ethelbert király. 616.
 25 g. Valburga sz. apn. 779. Tarasius pk. 806. Caesarius hv.
 26 a. Sándor pk. 326. Porphyrius pk. 420. Nestor pk. v. 250.
 27 b. Leander pk. 596.
 28 c. Román ap. 460. Proterius pk. v. 457.
-

*) Szökő esztendőben, úgy nevezett Mátyás' ugrásakor, Bőjtelő' havához egy nap adatik, és így az 29 napot foglal magában. Illy évben sz. Mátyás' napja Febr. 25-re esik; a' vasárnapi betű pedig előttevalóra változik; ha tudnillik D volt C-re, ha B volt. A-ra, 'stb.

III. Böjtmás' hava, azaz: MARTIUS, 31 nappal.

-
1	d.	Albin pk. 549. Svibert pk. 807.
2	e.	Simplicius p. 583. Januaria v.
3	f.	Kunigunda szüz királyné. 1040. Marin és Asterius vértanuk 160 kör.
4	g.	Kázmér hv. 1483. Lucius p. v. 255.
5	a.	Adorján vértan. Phokas v. 303. Keresztről nev. János-József hitval. 1734.
6	b.	Fridrik hv. Fridolin ap. 540. Coletta sz. 1447. Ágnes sz. 1282. Erzsébet sz. 1285 kör.
7	c.	Aquinoi Tamás ea. 1284. Felicitas és Perpetua vv. 203.
8	d.	Istenes János hv. r. al. 1550. Beata. v.
9	e.	Franziska özv. r. al. 1440. Method és Cyrill hitval. Pacian püspök 400 kör.
10	f.	Sebastei 40 vv. 316. Cajus és Sándor vv. 170 kör.
11	g.	Heraklius v. Konstantin ap. v. VI. száz. Vindician pk.
12	a.	Gergely p. ea. 604. Theophanes ap. 818.
13	b.	Rozina sz. Euphrasia sz. 410. Nicephorus pk. 828.
14	c.	Mathild királyn. 968.
15	d.	Kristóf v. Longin pk. v. I. száz.
16	e.	Heribert pk. 1022. Ábrahám r. 360. Eusebia apn. 660.
17	f.	Gertrud sz. 659. Patricius pk. 464. Agricola pk. 580.
18	g.	Eduard. Sándor. Jerusálemi Cyrill pk. ea. 386.
19	a.	József, B. sz. Mária' jegyese.
20	b.	Joachim, B. sz. Mária' atyja. Claudia, Alexandra, 's tt. vv.
21	c.	Benedek ap. r. al. 543.
22	d.	Octavián. Lea özv. 384. Katalin sz.
23	e.	Otto pk. Aquilla, Pelagia, Victorián és tt. vv.
24	f.	Gábor főangyal. Romulus, Epigmenius vv. 300 kör. †
25	g.	Gyümölesoltó Bold-Asszony. Hermeland ap. 715.
26	a.	Manó (Emanuel) v. Ludger pk. 809.
27	b.	Rupert pk. 723 kör.
28	c.	Guntrám király. 593. Sixtus p. 440. Priscus, Malchus és Sándor vv. 260.
29	d.	Mechtildis sz. apn. 1300 kör. Eustasius ap. 628. Jónás vértan. 327.
30	e.	Quirin v. 130. Angelika özv. 1309. Amadé.
31	f.	Benjamin v. 424. Guido ap. 1046. Cornelia v. Balbina sz.
-

Jegyzés. Virág-Vasárnap előtti Szombaton tartatik a' Bold. Szüz Mária' hét fájdalmainak ünnepe.

IV. Sz. György' hava, azaz: APRILIS, 30 nappal.

-
-
1	g. Hugó pk. 1132. Gilbert pk. 1240.
2	a. Paulai Ferencz r. al. 1508. Egyiptomi Mária.
3	b. Richard pk. 1253. Agape 's Chionia sz. vv. 304.
4	c. Izidor pk. ea. 636. Thean r. 400 kör.
5	d. Ferreri Vincze hv. 1419. Irene sz. v. 304.
6	e. Coelestin p. 432. Sixtus p. v. 117. Prudentius püspök 861. Diogenes v.
7	f. Herman-József hv. 1236. Hégesippus. 180 kör. Afraates r. IV. száz. Aybert. r. 1140.
8	g. Dénes pk. 96. Walter ap. 1099. Maxima és Macaria vv. Edesius v. Perpetuus.
9	a. Dömötör v. 's tt. Prochorus v. Waltrudis apn. 686.
10	b. Ezekhiel prof. Apollonius v. 300 kör. Fulbert pk. 1029.
11	c. Leo p. ea. 461. Izsák r. 550 kör.
12	d. Julius (Gyula) p. 352.
13	e. Justin v. 167. Hermenegild v. 586.
14	f. Tiborcz és Valér vv. 229. Domnina sz. v.
15	g. Anastasia v. 63 kör. Maximus és Olympias vv. 250. Paternus pk. 565 kör. Caesar.
16	a. Turibius pk. Kallszt. Gerold. Engratia sz. v. 304.
17	b. Rudolf v. 1287. Anicet p. v. 173. Eberhard ap. 1179.
18	c. Eduard. Eleuther pk. v. 130 kör. Amideus hitval. XIII. száz. Ursmar pk.
19	d. Tódor v. 's tt. Werner v. 1287. Emma özv. 1040.
20	e. Theotymus pk. 407 kör. Victor v. 300 kör. Oda sz. 1158. Wiso pk. 812 kör.
21	f. Anzelm pk. v. 997.
22	g. Cajus 177. és Soter pp. vértanuk 296. István vértan. 1334. Opportuna. sz.
23	a. Adalbert pk. v. 997.
24	b. György v. 303. Fidél v. 1622.
25	c. Márk evang. 68. Ermin pk. 737.
26	d. Kilit p. 84. Marcellin p. v. 296.
27	e. Peregrin hv. 1345. Anastasius p. 402. Zita sz. 1272.
28	f. Vitalis és Valeria vv. 62.
29	g. Péter v. 1252. Antonia sz. v. 260.
30	a. Szienai Katalin sz. 1380. Maximus, Jakab, Marián v. 259. Eutropius püspök v.

V. Pütkösd' hava, azaz : MAJUS, 31 nappal.

-
- 1 b. Fülöp és Jakab aa. Patientia v.
 2 c. Athanáz pk. ea. 373. Zsigmond pk. v.
 3 d. Kereszt' feltalálása. 326. Antonia sz. v. 238 kör. Juvenalis ap. 377.
 Sándor p. Eventius, Theodulus vv. Erzsébet sz. 1333.
 4 e. Florián v. Monika özv. 387. Amália sz.
 5 f. Gotthárd pk. 1039. V. Pius p. 1573. Angelus v. 1225.
 6 g. János' olajban főzése. Benedicta sz. ~~■~~
 7 a. Szaniszló pk. v. 1079. Gizela kirn. 1095.
 8 b. Mihály főangy. megjelenése. Beatus r. V. száz. Desideratus pk.
 9 c. Nazianzi Gergely pk. ea. 389. Hermas hv.
 10 d. Antonin pk. 1459. Gordián, Epimachus vv. 362. Felix és Blanda
 vv. Jób.
 11 e. Beatrix sz. Mamertus pk. 472.
 12 f. Pongrácz vértan. 304. Nereus, Achilleus, Flavia, Domitilla vv.
 300.
 13 g. Szervác pk. 348. Mucius áld. v. 300 kör.
 14 a. Bonifác v. 307. Pachomius ap. 348. Justa és Justina sz. vv.
 Victor és Corona vv.
 15 b. Zsófia sz. Dymna sz. v. VII. száz. János v. 1243 kör.
 16 c. Nepomuki János v. 1383. Peregrin pk. 304.
 17 d. Ubald pk. 1160. Baylon Pascal hv. 1592. Basilla sz.
 18 e. Venancz és Felix vértanuk 250. Theodotus vértanu 303. Erich kir.
 1151.
 19 f. Ivó pk. 1115. Coelstin Péter p. 1296. Pudentiana sz. v. 159.
 20 g. Szienai Bernardin pk. 1444. Plautilla. I. száz.
 21 a. Konstantin. Valens pk. Hospitius r. 681.
 22 b. Julia sz. v. 450. Ilona. Castus és Aemilius vv. 250.
 23 c. Dezsér (Desiderius) pk. v. 612. Euphebius pk.
 24 d. Johanna özv. János-Ferencz hv. Lerinai Vincze áld. 450.
 25 e. Orbán p. v. 230. Gergely p. 1085.
 26 f. Neri Fülöp. r. al. 1591. Ágoston pk. 604.
 27 g. Pazzi Mária-Magdolna. 1607. János p. vértan. 526. Beda áld.
 735. Hildebert.
 28 a. Germán pk. 576. Vilmos hv. Ceraunus v. 500.
 29 b. Izsák hv. IX. száz. Maximin pk. 349. Sisinnius és Martyrius vv.
 397.
 30 c. Ferdinand király. 1252. Felix. p. v. 274.
 31 d. Petronilla sz. I. száz. Cantius, Cantianus vv. 304. Piligrin pk.
 X. száz.

VI. Sz. Iván' hava, azaz: JUNIUS, 30 nappal.

-
1	e.	Nikodemus. i ortunatus. Pamphilus v. 309.
2	f.	Erasmus v. Marcellin és Péter vértanúk 304. Blandina v. 177.
Szádok v.
3	g.	Klotild özv. kirn. 534. Caecilius áld. 211 kör.
4	a.	Quirin pk. v. Caracciolo Ferencz hv. 1608. Optatus püspök.
384.
5	b.	Bonifác pk. v. 755. Illidius pk. 385.
6	c.	Norbert pk. r. al. 1134. Claudius pk. 693. Artemius, Candida, és
Paulina vv.
7	d.	Robert ap. 1159. Lukreczia sz. Gottschalk v.
8	e.	Medárd pk. 545. Clodulph pk. 696.
9	f.	Primus és Felicián vv. 300 kör. Pelagia sz. v.
10	g.	Margit királyné. 1093. Landericus pk.
11	a.	Barnabás a. 70 kör. Ausonius, Parisius hv. Gerárd.
12	b.	Facundi János áld. 1379. Onuphrius r. 400. Basilides és tt
vértanuk.
13	c.	Paduai Antal hv. 1231. Tobiás. Aquillina sz. v. 305 kör. Triphilli-
us pk. 370.
14	d.	Vazul (Basilius) pk. ea. 379. Digna sz.
15	e.	Vitus (Vid), Modestus, és Crescentia vv. 600 kör. Landelin ap. 686.
Lybia v.
16	f.	Benno pk. 1106. Justina. Regisi János-Ferencz hv. 1740.
17	g.	Rainer. Adolf. Avitus ap. 530.
18	a.	Mark és Marcellían vv. 286. Marina sz.
19	b.	Gyárfás, Protáz vv. 80 kör. Falconerii Juliana sz. 1340. Deodát
ap. 679.
20	c.	Silverius p. v. 539. Florentia sz. 600 kör.
21	d.	Alajos hv. 1591. Demetria sz. v.
22	e.	Paulin pk. 431. Alban v. 303. Achatius v.
23	f.	Sidonia. Edeltrudis sz. 679. Liebert.
24	g.	Keresztelő János' születése. Agoard és Agilbert vv. 400 kör.
Simplicius pk. IV. száz.
25	a.	Prosper pk. 463 kör. Vilmos ap. 1142.
26	b.	János és Pál vv. 362. Raingardis özv. 1135.
27	c.	László király. 1095. Crescens pk. v. 103 kör.
28	d.	Leo p. 684. Irenaeus pk. ea. 202. †
29	e.	Péter és Pál aa. 66. Salome és Judith. 800 kör.
30	f.	Pál' emlékezete. Aemiliana v. Lucina. Martialis v. 250.
kör.

VII. Sz. Jakab' hava, azaz : JULIUS, 31 nappal.

- 1 g. Theodorik ap. 250. Theobald r. 1066. Rumold pk. v. 775. Áron.
 2 a. Sarlós-Boldog-Asszony. Otto pk. 1139. Processus és Martinianus.
 vv.
- 3 b. Kornél pk. Heliodor pk. 400 kör. Bertram pk. 623. Eulogius pk.
 4 c. Ulrich pk. 973. Berta apn. 725.
 5 d. Vilmos ap. Vendel. Domitius v. 363. Cyrilla v. 300.
 6 e. Isaiás prof. Palladius hv. 450. Goar r. 575.
 7 f. Vilibald pk. 786. Pulcheria 453.
 8 g. Kilián pk. v. 689. Erzsébet kirn. 1336.
 9 a. Lukreczia sz. Agilolf pk. v. 715. kör. Anatolia sz. Everilda sz.
 VII. száz.
- 10 b. Amália sz. Rufina sz. v. 257. Felicitas, 7 fiával v. 150 kör.
 11 c. Pius p. v. 155. Eleonora, Veronica-Juliana sz. 1727.
 12 d. Nabor és Felix vv. 304 kör. Gualberti János ap. 1073. Jason, E-
 piphania v.
- 13 e. Margit sz. v. 300 kör. Anaclet p. v. 110. Eugen pk. v. 505.
 14 f. Bonaventura pk. ea. 1274. Cyrus pk. IV. száz.
 15 g. Apostolok' oszlása. Henrik csász. 1024.
 16 a. Karmelbegyi Bold.-Asszony. Reineldis sz. v. 680. Fulrad ap. 784.
 17 b. Elek hv. V. száz. Genovefa v. Marcellina sz. v. 400. kör.
 18 c. Arnold pk. 800. Szimforoza, hét fiaival. v. Lelli Kamill r. al. 1614.
 19 d. Paulai Vincze r. al. 1660. Sára. Makrina sz. 379. Arsenius r.
 449.
- 20 e. Illés prof. Aemilian-Jeromos r. al. 1537. Aurel. pk. 423.
 21 f. Dániel prof. Victor v. 302. Parodis sz. II. száz. Arbogast pk.
 678.
- 22 g. Mária Magdolna. Cyrill pk.
 23 a. Libór pk. 397 kör. Apollinaris pk. v. I. száz.
 24 b. Krisztina sz. v. 300 kör. Román és Dávid vv. 1010. Szalomea kirn.
 Jolántha sz.
- 25 c. Jakab a. 14. Kristóf v. 250.
 26 d. Anna, B. sz. Mária' anyja.
 Kunegunda (Kinga) apn. 1293. Pantaleon v. 303. Natalia v. 852.
 27 e. Zoerard András r. Benedek r.
 28 f. Incze p. v. 417. Victor p. v. 202. Sámson pk. 564. Nazar és Cel-
 sus. vv. 68.
- 29 g. Mártha sz. Beatrix, Simplicius vv. 303. Olaus kir. 1030. Seraphine.
 30 a. Abdon és Szennen vv. 250. Julitta v. 303.
 31 b. Loyolai Ignác, r. al. 1556. Ilona v. 1160.

VIII. Kisasszony' hava, azaz: AUGUSTUS, 31 nappal.

-
- 1 c. Vasas sz. Péter. Makhabeusi hét testvér, anyjokkal vv. Fides. Spes Charitas sz. vv. 127. kör. Gertrud apn.
- 2 d. István p. v. 256. Liguori Alfonz r. al. 1787. Theodora v. Portiuncula' emlékezete.
- 3 e. István' földalál. 415. Lydia.
- 4 f. Domonkos r. al. 1221. Euphronius pk. 573.
- 5 g. Havi-Bold.-Asszony. VI. száz. Ozvald kir. v. 642. Afra sz. 304.
- 6 a. Urunk' színváltozása. Justus és Pastor vv. 309. Xystus és Felicissimus vv.
- 7 b. Kajetán r. al. 1347. Donát v. 361.
- 8 c. Czirjék, Largus, Smaragdus vv. 303. Hormisdas v. Memmia sz. v. 303. Myron pk.
- 9 d. Emid v. Román v. 258.
- 10 e. Lőrincz v. 258. Philumena sz. v. 300 kör. Asteria sz. v.
- 11 f. Susanna sz. v. 295. Tiborc v. 286.
- 12 g. Klára sz. apn. 1253. Hilaria v. 304. Herculanus, Euphlius v.
- 13 a. Ipoly (Hippolyt) és Concordia vv. 253. Kassian v. IV. száz.
- 14 b. Özséb (Eusebius) v. 290. Athanasia apn. 860. †
- 15 c. **Nagy-Bold.-Asszony.** Alipius püspök 430 kör. Napoleon. v. 303.
- 16 d. Rochus pk. 1327. Izsák. Hyacinthus hv. 1257.
- 17 e. Liberatus. ap. v. 483. Benedicta apn. X. száz.
- 18 f. Ilona császn. 328. Agapitus v. 274 kör.
- 19 g. Szebald pk. VIII. száz. Lajos pk. 1297. Thekla 's Agapit. vv. 304. Gyula v.
- 20 a. **István király.** hv. 1038. Plilibert ap. 684.
- 21 b. Bernát ea. 1153. Adolf. Johanna-Franciska r. al. 1641. Bonosus v. 363.
- 22 c. Timotheus, Hippolyt és Symphorián vv. 178. Anthusa v. 261 kör.
- 23 d. Beniczi Fulöp áld. 1285. Theonilla v. 300 kör. Sidonius.
- 24 e. Bertalan a. Ptolemeus pk. v.
- 25 f. Lajos kir. hv. 1270. Ebba apn. 685.
- 26 g. Sámuel prof. Zephyrin p. v. 218 kör. Genesius v. 300 kör.
- 27 a. Kalazanczi József. r. al. 1648. Caesarius pk. 542. Syagrius pk. 600. Gebhard pk. 996.
- 28 b. Ágoston pk. ea. 436. Hermes v. 132.
- 29 c. Kereszt. János' fővétele. Szabina v. II. száz.
- 30 d. Limai Rózsa sz. 1617. Felix és Adauctus vv. 303. Ilona özv.
- 31 e. Rajmund hv. 1240. Josua. Paulin pk. IV. száz. Izabella sz. 1270.

IX. Sz. Mihály' hava, azaz: SEPTEMBER, 30 nappal.

-
1	f.	Egyed. ap. v. 700 kör. Verena sz. 300 kör. Lanczelló.
2	g.	Efraim. István kir. (2-or.) 1038. Callista v.
3	a.	Mansvet pk. Serapia sz. v. II. száz.
4	b.	Rozália sz. 1160. Mózes.
5	c.	Victorin pk. v. Justiniani Lőrincz hv. 1455.
6	d.	Zachariás prof. Magnus ap. 660. kör. Donatián és Laetus vv. V. száz.
7	e.	Regina sz. v. 251. Clodoald áld. 560. kör.
8	f.	Kisasszony' ünnepe. Adorján v. 506. Corbinián pk. 730. Omer pk.
9	g.	Gorgon és Dorotheus vv. 303. Osmanna sz. 600 kör. Adumar pk. 670.
10	a.	Tolentinoi Miklós hv. 1308. Menodora sz. v.
11	b.	Protus és Jácint vv. 257. Paphnutius pk. IV. száz.
12	c.	Guido hv. 1012. Silvinus pk. Sacerdos pk.
13	d.	Móricz pk. Amatus pk. 690. Eulogius pk. 608.
14	e.	Kereszt' fölmagasztalt. Maternus pk. 340. Nothburga sz. v. 1313.
15	f.	Hildegard sz. apn. 1179. Nikomed. v. 572. Eutropia özv. V. száz.
16	g.	Ludmilla sz. 927. Kornél és Cziprián vv. 258. Euphemia, Luczia 's
17	a.	Geminián vv. 307.
Lambert pk. 708. sz. Ferencz' sebhelyei.
18	b.	Cuperti József hv. 1663. Richardis császn. 893. Sophia 's Irene vv.
19	c.	Január és tt. vv. 305. Konstantin v. I. száz.
20	d.	Eustach v. II. száz. Susanna sz. v. 362. Philippa v.
21	e.	Máté a. Iphigenia sz. I. száz. Maura sz. 850. Jónás prof.
22	f.	Móricz v. 286. Villanovai Tamás hv. 1555.
23	g.	Thekla sz. I. száz. Linus p. v.
24	a.	Gellért pk. v. 1047. Buld pk. v. 1047.
25	b.	Kleofás. Páficus pk. 1721. Firmin pk. v. 287. Farkas pk. 542.
Beszttert pk. 1047.
26	c.	Cziprián és Justina vv. 204. Nilus ap. 1005.
27	d.	Kozma és Demjén vv. 303 körül. Adulphus v. Hiltrudis sz.
28	e.	800 kör.
Venczel v. 938. Salomo pk Salamon kir. r. 1077 kör.
29	f.	Mihály főangy. Ludvin pk. 713.
30	g.	Jeromos ea. 420. Sophia özv. II. száz.
-

Jegyzés. E' hónap' 1-ső Vasárnapján tartatik a' sz. őrző-angyalok' ünnepe (1. 819. l.);
Kisasszony' napja utáni Vasárnapon pedig a' bold. szűz Mária' nevének ünnepe.

X. Mindszent' hava, azaz : OCTOBER, 31 nappal.

-
1	a.	Remig pk.533. Bavo r. 650 kör.
2	b.	Leodegar pk. 678. Rakhel. Theophil (Gottlieb) pk. 730. Otto pk.
3	c.	Kandid v. Eswald v. 695.
4	d.	Szerafi Ferencz r. al. 1226. Quintin v. 550 kör. Amirea sz. 666.
Petronius pk. 450 kör.
5	e.	Placidus és tt. vv. 546. Galla özv. 550 kör. Flavia v.
6	f.	Bruno r. al. 1101. Erotis, Emil 's tt. vv.
7	g.	Justina. Márk. p. 336. Augustus hv. 560. Sergius, Bacchus vv.
8	a.	Brigitta özv. 1373. Thais bb. 350 kör. Demeter v. 238 kör.
9	b.	Areopagi Dénes v. 272. Publia IV. száz. Gislenus pk. Rusticus és
Eleuther vv. Gunther r.
10	c.	Borgiai Ferencz hv. 1572. Gereon és tt. vv. 235.
11	d.	Burghard pk. Emil. Placidia sz. Philomilla. I. száz. Nikas v. II. száz.
12	e.	Miksa pk. v. 283. kör. Walfried pk. 709. Domnina sz.
13	f.	Kálmán v. Eduárd kir. 1066. Gerald hv. 909. Sympertus hv.
14	g.	Kallszt p. v. 222. Burchard pk. 752.
15	a.	Teréz sz. r. al. 1582. Bertrand pk. 1123.
16	b.	Gál ap. 614. Florentin pk. Bononia sz. v.
17	c.	Hedvig (Adviga) özv. 1243. Heron pk. II. száz.
18	d.	Lukács evang. Tryphon pk. 250 kör.
19	e.	Alcantarai Péter hv. 1473. Mártha' és Saula vv. Sindulph pk. VII.száz.
20	f.	Vendel. Kanti János hv. 1562. Friedeswida sz. 800 kör.
21	g.	Orsolya és tt. vv. 383. Hiláron ap. 371. Berthold r. Coelina sz.
V. száz.
22	a.	Kordula sz. v. 383. Wendelin ap. 1015. Nunilla 's Alodia vv. 851.
23	b.	Capistrani János hv. 1456. Theodoret v. 362. Ignác pk. 778. Se-
verin hv.
24	c.	Ráfael főangy. Radegundis kirn. 587. Evergistus pk. 418.
25	d.	Krizanth és Dária vv. 237. Gaudentius pk. 420. Crispin v. 287.
Protus és Január vv.
26	e.	Dömötör v. Evarist p. v. 112. Berevard hv. 1021.
27	f.	Szabina sz. Frumentius pk. IV. száz. Florentin v. Capitolina 's Ero-
theis vv. 303 kör.
28	g.	Simon és Judás aa. Cyrilla sz. v.54 kör. Anastasia sz.v.260. Gál. hv.
29	a.	Zenobius. Narcissus pk. II. száz. Ermelinda sz. 550 kör. Eusebia v.
30	b.	Claudia sz. Alfonz hv. 1617. Lucanus v. V.száz. Marczell v. Máté. v.
31	c.	Wolfgang (Farkas) pk. 994. Stachis hv. I. száz. Quintin. Lecilla
sz. v. 260 kör. †
-

XI. Sz. András' hava, azaz : NOVEMBER, 30 nappal.

-
1	d.	Minden szentek. Amabilis áld. 500 kör.
2	e.	Halottak' emlék. Tobiás v. 323 kör.
3	f.	Hubert püspök. 727. Ida. 1230. Malakhias püspök. 1148. Sylvia.
VI. száz.
4	g.	Borromei Károly püspök. 1548. Modesta szüz. Vitalis és Agricola
vértanuk.
5	a.	Imre hercz. hv. 1030 kör. Zakhariás és Erzsébet. Berthilla apn.
692.
6	b.	Lénárd hv. 559.
7	c.	Engelbert pk. v. 1225. Willibrord hv. 739.
8	d.	Gottfried pk. 1115. Willehad pk. 800. Coronatus v.
9	e.	Tivadar (Theodor) v. 306. Agrippinus hv.
10	f.	Avellini András hv. 1608. Nympha sz. 250. Florentia. Triphon és
Respicius vv.
11	g.	Márton pk. 397. kör. Mennas v. 304.
12	a.	Márton p. v. 655. Kunibert hv. 663. Renát hv. Livinus v. 659.
Asztrik pk.
13	b.	Kosztka Szaniszló hv. 1568. Didacus hv. 1463. Homobonus.
14	c.	Szerapion vértan. 253. Sidonius ap. 669. Klementin vértan. Vene-
randa sz. vértan.
15	d.	Leopold (Lipót) hv. 1136. Gertrud sz. 1334.
16	e.	Edmund pk. 1242. Ottmár ap. 759.
17	f.	Csudatévő Gergely pk. 217. Anián hv. 453. Victoria v. 305.
18	g.	Eugen. Odo ap. Hilda apn. 680. Maximus hv.
19	a.	Erzsébet özv. 1231. Pontianus v. 235.
20	b.	Valoisi Bódog hv. 1212. Corbinián pk. 730.
21	c.	Bold.-Asszony' bemutattatása. Albert v. 1200. Gelasius p. 416. Co-
lumban ap. 615.
22	d.	Cziczelle sz. v. 232. Philemon és Appia vv. 63.
23	e.	Kelemen p. v. 102 kör. Lucrezia sz. v. 305 kör. Felicitas v.
24	f.	Keresztről nevezett János hv. 1594. Flora sz. v. 851. Chrysogon
vértan.
25	g.	Katalin sz. v. 307 kör.
26	a.	Konrád pk. 974. Zoroard. Bellinus v. Maximus hv. 460. Alexandria i
Péter. Vác r.
27	b.	Virgilius pk. 750. Bariaam r. Acharius hv. 639.
28	c.	Sosthenes. Mark Jakab hv. 1479.
29	d.	Saturin v. 250. Illuminata sz. Brando ap.
30	e.	Andrésa. Narses v. 310 kör. Justina sz. v.

XII. Karácson' hava, azaz : DECEMBER, 31 nappal.

-
- 1 f. Eligius pk. 659. Candida v. I. száz.
- 2 g. Bibiana sz. v. 363. Evasius pk.
- 3 a. Xaveri Ferencz hv. 1552. Attala apn. 741. Lucius hv.
- 4 b. Borbála sz. v. 240 kör. Mór pk. Chrysolog (Arany-beszédü) Péter pk. ca. 450.
- 5 c. Sabbas ap. 352.
- 6 d. Miklós pk. 327 kör. Dionysia, Datia, Leontia vv. V. száz.
- 7 e. Ambrus pk. ea. 397. †
- 8 f. **Bold.-Asszony' szeplöt. Fogantatása.** Romaricus ap. 653. kör. Sophron.
- 9 g. Leokadia sz. v. 304 kör. Gorgonia 368 kör. Caesar pk.
- 10 a. Melchiades p. v. 314. Eulália sz. v. 303.
- 11 b. Damasus p. 384. Thrason v. 230.
- 12 c. Maxencz pk. Synesius v. 275 kör. Dionysia v. Ammonaria v. 251. kör. Constantia.
- 13 d. Lucza sz. v. 304 kör. Otilia sz. 720. Jodocus áld. 668 kör.
- 14 e. Nikáz pk. Spiridion pk. 348. Eutropia sz. v. V. száz.
- 15 f. Ireneus pk. v. Christina v. IV. száz. Valerián v. Coelianus és Fortunatus vv.
- 16 g. Özséb pk. v. 370. Albina sz. v. Adelhaid császn. 999.
- 17 a. Lázár. Sturmius ap. 779. Begga apn. 698. Florián.
- 18 b. Gratián pk. Wunibald ap. 760. Theotimus v.
- 19 c. Nemesius v. 250. Timotheus és Maura.
- 20 d. Theophil vértan. Philogomius vértan. 323. Zeno vért. Columbus ap. Theophrast v.
- 21 e. Tamás a. Themistocles v. 250 kör.
- 22 f. Zeno. Flavián v. 263 kör. Chaeremon v. 251 kör. Ischyrión.
- 23 g. Victoria sz. v. 253. Servulus hv. 590.
- 24 a. Ádám és Éva. Ireniana 's Adela sz. 700 és 740. Venerandus pk. 423. †
- 25 b. **Nagy-Karácson.** Eugenia sz. v. 258. Anastasia v.
- 26 c. **István első vért.** Archelaus pk.
- 27 d. János ap. Niceratis sz. 400. kör.
- 28 e. Apró szentek. Castor és Rogatián vv. Domna, Agape, Theophila v. 305 kör.
- 29 f. Tamás pk. v. 1170.
- 30 g. Dávid kir. és prof. Rainer hitval. 1589. Anysius hitval. 404. kör. Sabin v.
- 31 a. Szilveszter p. 335. Melania öz. 139.

TARTALOM.

(Terjedelmesebb tárgymutatót a' könyv' végén találni.)

	<i>Lap.</i>
Előszó	III
Egyházi naptár	IX
Az oktató- és épületes könyv' első része.	
A' sz. miseáldozatról.	
I. Oktatás a' sz. miséről, mint áldozatról	4
1. Ezen áldozat' szükségéről	—
2. Ezen áldozat' lényegéről	7
3. Ezen áldozat' becséről 's erejéről	9
4. A' módról, mely szerint a' sz. misén jelen lenni tartozunk	11
II. A' sz. misének alkotórészei és szertartásai	15
A' sz. mise' első főrése, a' Fölajánlás (Offertorium)	24
A' sz. mise' második főrése, az Úrfölmutatás	28
A' sz. mise' harmadik főrése, az áldozás (Communio)	34
A' halottakérti sz. mise' szertartásai	39
Mint emlékeztetnek a' sz. miseáldozati szertartások Krisztus' kin- szenvedésére	41
III. A' sz. mise, miként azt a' pap az oltárnál mondja	42
Előmisék (Praefatiók), melyek évközben különféle ünnepeken mon- datnak, vagy énekeltetnek	62
Különféle folyamodási imádságok	66
Az egyházi év.	
Előleges oktatás az egyházi évről általában	73
A' Vasárnapról	—
Az ünnepnapokról	75
A' böjti napokról	76
Adventi időszak.	
Oktatás az adventi időről	80
Oktatás adventi I. Vasárnapra	82
Oktatás adventi II. Vasárnapra	87
Vigasztalás az inségben és búban	91
Oktatás adventi III. Vasárnapra	93
Vigasztalás a' búban	94
Adventi Kántor-Szerdán	97
Adventi Kántor-Pénteken	98
Adventi Kántor-Szonbaton	100
Oktatás Adventi IV. Vasárnapra	101
Oktatás a' bűnbánat' (Penitencia) szentségéről	106
Karácsoni ünnepkör.	
Oktatás Karácson-estvére	116
Oktatás Karácson' főnséges ünnepére	117
Oktatás Karácson utáni Vasárnapra	129
Oktatás az áldásról	132
Oktatás Ujesztendő' napján	133
Oktatás az Ujév' napja utáni Vasárnapra	138
Oktatás Vizkereszt' napjára	139
Oktatás Vizkereszt utáni I. Vasárnapra	145
Oktatás a' valódi jámborságról	152

	<i>Lap.</i>
Oktatás Vizkereszt utáni II. Vasárnapra	154
Erkölcsei tanítás az előljárókra nézve	155
Oktatás a' házasság' szentségéről	159
Oktatás a' vegyes-házasságokról	163
Oktatás Vizkereszt utáni III. Vasárnapra	168
Erkölcsei oktatás az isteni akaratban való megnyugvásról	174
Oktatás a' gazdák és cselédek' számára	175
Oktatás Vizkereszt utáni IV. Vasárnapra	177
Hitbéli oktatás az isteni gondviselésről	180
Oktatás Vizkereszt utáni V. Vasárnapra	182
A' nyilvános egyházi énekről	184
A' rosszra való hajlandóságról	187
Oktatás Vizkereszt utáni VI. Vasárnapra	188
Oktatás Septuagesima-Vasárnapra	192
Oktatás Sexagesima-Vasárnapra	200
Az Isten' igéjének erejéről	205
Oktatás Quinquagesima-Vasárnapra	209
Oktatás Hamvazó-Szerdára	214
Oktatás a' negyennapi böjtről	217
Hamvazó-Szerda utáni Csütörtökön	220
— — — Pénteken	221
— — — Szombaton	223
Oktatás böjt' első Vasárnapjára	225
Oktatás a' kísértésekről	228
Böjt' első Vasárnapja utáni Hétfőn	231
— — — Kedden	234
— — — Szerdán (Kántorböjt)	236
— — — Csütörtökön	238
— — — Pénteken (Kántorböjt)	240
— — — Szombaton (Kántorböjt)	242
Oktatás böjt' második Vasárnapjára	243
Böjt' második Vasárnapja utáni Hétfőn	246
— — — Kedden	248
— — — Szerdán	251
— — — Csütörtökön	253
— — — Pénteken	255
— — — Szombaton	258
Oktatás böjt' harmadik Vasárnapjára	262
Böjt' harmadik Vasárnapja utáni Hétfőn	269
— — — Kedden	271
— — — Szerdán	274
— — — Csütörtökön	276
— — — Pénteken	278
— — — Szombaton	282
Oktatás böjt' negyedik Vasárnapjára	287
Vigasztaló tanítás a' szegénységben	291
Oktatás, mikép kell a' husvéti ünnepre készülni	292
Böjt' negyedik Vasárnapja utáni Hétfőn	293
— — — Kedden	296
— — — Szerdán	299
— — — Csütörtökön	302
— — — Pénteken	304
— — — Szombaton	308

	<i>Lap.</i>
Oktatás böjt' ötödik Vasárnapjára	310
Vigasz a' rágalmazásokban	314
Böjt' ötödik Vasárnapja utáni Hétfőn	316
— — — Kedden	318
— — — Szerdán	321
— — — Csütörtökön	323
— — — Pénteken	324
— — — Szombaton	326
Oktatás Virág-Vasárnapra	329
Oktatás a' nagy-hétről	335
Nagy-Hétfőn	335
— Kedden	337
— Szerdán	338
Oktatás Nagy-, vagyis Zöld-Csütörtökre	339
Oktatás Nagy-Péntekre	345
Oktatás, mint kell Krisztus' keserü kinszenvedése fölött elmélked- nünk	350
Sz. Ágostonnak Krisztus' kinszenvedéséből kivont vigaszt. tanítása	351
Krisztus urunk' kinszenvedésének története	352
Tanítás Urunk' sz. köntöséről	374
Oktatás Nagy-Szombatra	377
Oktatás Husvételre	381
Oktatás Husvétel-Hétfőre	387
Oktatás Husvétel-Keddre	391
Hitbeli 's erkölcsi tanítás a' sz.-irásról	395
Oktatás Husvétel utáni I. Vasárnapra	396
A' szent-irásról és ker. hagyományról	402
Oktatás Husvétel utáni II. Vasárnapra	407
Hittanítás a' reménységről	410
Oktatás Husvétel utáni III. Vasárnapra	412
Vigasztaló tanítás a' viszontagságok és inségek közt	415
Oktatás Husvétel utáni IV. Vasárnapra	416
Oktatás Husvétel utáni V. Vasárnapra	420
A' Miatyánk' rövid fejtegetése	424
Oktatás az imádkozás' különféle módjáról	426
Oktatás a' körmenetek- és bucsujárásokról	427
Oktatás Krisztus' mennybe-menetének ünnepére, vagyis Áldozó-Csü- törtökre	430
Oktatás Husvétel utáni VI. Vasárnapra	435
Erkölcsi tanítás a' botránnyról	439

P ü n k ö s d i ü n n e p k ö r .

Oktatás, mint kelljen a' Pünkösd' ünnepéhez készülni	441
Oktatás a' magasztos pünkösdi ünnepre	—
Oktatás Pünkösd-Hétfőre	448
Az Isten' szeretésére indító okok	450
Oktatás a' sz. bérmlásról	451
Pünkösd-Szerdán (Kántorböjt)	455
Pünkösd utáni Pénteken (Kántorböjt)	457
— — Szombaton (Kántorböjt)	458
Oktatás Sz.-Háromság' Vasárnapjára	459
Oktatás a' keresztség' szentségéről	463
Hitbeli tanítás a' Szent-Háromságról	469

	<i>Lap.</i>
Oktatás Pünkösöd utáni I. Vasárnapra	470
Oktatás Urnapra	475
Hitbéli tanítás Krisztusnak igaz és valóságos jelenlétéről az Oltári-Szentségben	477
Oktatás a' legfönségesebb Oltári-Szentségről	481
Oktatás Pünkösöd utáni II. Vasárnapra	484
Erkölesi tanítás a' fajtalanság ellen	487
Oktatás Pünkösöd utáni III. Vasárnapra	491
Erkölesi tanítás az iszákosság ellen	493
Oktatás Pünkösöd utáni IV. Vasárnapra	498
Oktatás a' jó szándékról	503
Oktatás Pünkösöd utáni V. Vasárnapra	504
Ovószerek a' harag ellen	510
Oktatás az áldozatról	512
Oktatás Pünkösöd utáni VI. Vasárnapra	513
Oktatás az egyházi áldások- és szentelésekről	516
Oktatás Pünkösöd utáni VII. Vasárnapra	520
Oktatás a' jócselekedetekről	524
Oktatás Pünkösöd utáni VIII. Vasárnapra	526
Erkölesi tanítás a' rágalmazás ellen	530
Vigasz a' rágalmazásban	533
Oktatás Pünkösöd utáni IX. Vasárnapra	534
Hasznos tanítás az élet' végére halasztott bünbánatról	539
Oktatás Pünkösöd utáni X. Vasárnapra	541
Tanítás a' nagyravágás, és hiu tisztelet utáni sovárgás ellen	545
Oktatás a' tizedről	546
Oktatás Pünkösöd utáni XI. Vasárnapra	547
Oktatás a' szertartásokról	551
Erkölesi tanítás a' nyelvünkkel való visszaélés ellen	552
Oktatás Pünkösöd utáni XII. Vasárnapra	553
Oktatás az utolsó-kenet' szentségéről	559
Oktatás Pünkösöd utáni XIII. Vasárnapra	562
Oktatás az egyházi-rend' szentségéről	567
Oktatás Pünkösöd utáni XIV. Vasárnapra	571
Vigasztalás a' szegénységben	575
Erkölesi oktatás az uzsora ellen	577
Oktatás Pünkösöd utáni XV. Vasárnapra	579
Erkölesi tanítás a' halálról	584
Oktatás a' kath. egyház által temetés' alkalmával használtatni szokott szertartásokról	586
Oktatás Pünkösöd utáni XVI. Vasárnapra	588
Oktatás a' Vasárnapok' megüléséről	592
Oktatás Pünkösöd utáni XVII. Vasárnapra	595
Pünkösöd utáni XVII. Vasárnapot követő Szerdán (Kántorböjt)	601
— — — Pénteken (Kántorböjt)	603
— — — Szombaton (Kántorböjt)	604
Oktatás Pünkösöd utáni XVIII. Vasárnapra	606
Oktatás a' bucsúról	609
Oktatás Pünkösöd utáni XIX. Vasárnapra	613
Vigasztaló tanítás az ég' örömeiről	617
Oktatás Pünkösöd utáni XX. Vasárnapra	618
Vigasztalás a' nyavalákban	623
Erkölesi tanítás a' betegek' gondviseléséről	624

	<i>Lap.</i>
Oktatás Pünkösd utáni XXI. Vasárnapra	625
Erkölsi tanítás a' türelemről	632
Oktatás Pünkösd utáni XXII. Vasárnapra	634
Erkölsi tanítás az emberektől hiu félelem ellen	637
Erkölsi tanítás a' lélek' becse- és fõnségérõl	638
Oktatás Pünkösd utáni XXIII. Vasárnapra	—
Erkölsi tanítás a' csufolódás és kigunyolás ellen	641
Oktatás Pünkösd utáni XXIV. és utolsó Vasárnapra	642
Oktatás az esküvésrõl	646
Oktatás egyház' napjára	647
Erkölsi tanítás a' szellemi templomról, mely maga az ember	653

Az oktató- és épületes könyv' második része.

A' kath. egyház' ünnepeirõl.

Elõleges oktatás a' szentek' tisztelete- és segítségül hívásáról	660
Rövid oktatás a' bucsujárásról	667
Oktatás sz. András apostol' ünnepére	668
Xaveri sz. Ferencz' ünnepére	672
Oktatás a' hit' terjesztésérõl	674
Oktatás sz. Miklós püspök' ünnepére	675
Oktatás a' bold. Szüz' fogantatásának ünnepére	681
Oktatás sz. Tamás apostol' ünnepére	686
Hasznos tanítás a' hit- és babonaságról	689
Oktatás sz. István első vértanu' ünnepére	690
Oktatás sz. János apostol' ünnepére	695
Erkölsi tanítás a' tisztaságról	697
Oktatás apró szentek' ünnepére	700
Oktatás sz. Péter' székfoglalásának ünnepére	704
Oktatás a' pápáról, és püspökökrõl	709
Sz. Fábian és Sebestyén' ünnepére	711
Oktatás sz. Pál' fordulása napján	711
Oktatás Gyertyaszentelő-Boldog-Asszony' ünnepére	717
Oktatás a' gyermekágyasok' számára	721
Sz. Balázs' ünnepén	722
Oktatás sz. Mátyás apostol' ünnepére	723
Hittanítás a' parancsok' megtartásáról	727
Oktatás sz. József' ünnepére	729
Oktatás Gyümölcsoltó-Boldog-Asszony' ünnepére	733
Az angyali üdvözet' magyarázata	736
Rövid oktatás az 'Ur' angyalá'-ról	738
Mária' hét fájdalmainak ünnepére	739
Oktatás sz. Adalbert püspök' ünnepére	740
Sz. György vértanu' napján	746
Oktatás sz. Márk evangelista' napjára	747
Rövid oktatás a' buzaszentelésrõl	748
Oktatás sz. Fülöp és Jakab apostolok' ünnepére	752
Oktatás sz. kereszt' feltalálásának ünnepérõl	757
Hitelemzõ (catechetikai) kérdések a' sz. kereszttrõl	760
Oktatás nepomuki sz. János' ünnepére	763
Oktatás sz. Alajos' napjára	764
Oktatás Keresztelő sz. János' születése napjára	767
Oktatás sz. László király' napjára	772

	<i>Lap.</i>
Oktatás sz. Péter és Pál apostolok' ünnepére	776
Oktatás b. szüz Mária' látogatásának ünnepére, azaz : Sarlós-Boldog-Asszony' napjára	780
Magyarozatja a' ,Magnificat' dicsérő-éneknek	782
Oktatás bűnbánó sz. Mária Magdolna' napjára	783
Oktatás idősebb sz. Jakab apostol' ünnepére	789
Oktatás sz. Anna asszony' ünnepére	793
Oktatás loyolai sz. Ignác' napjára	797
Oktatás sz. Lőrincz' ünnepére	798
Oktatás Nagy-Boldog-Asszony' napján	801
Oktatás sz. István király' napjára	805
Oktatás sz. Joakhim' ünnepére	812
Oktatás sz. Bertalan apostol' ünnepére	814
Sz. Ágoston püspök' ünnepére	818
Oktatás a' sz. őrző-angyalok' ünnepére	819
Oktatás Kisasszony' napjára	824
Buzdítás a' Mária iránti ajtatlóságra	825
Oktatás sz. kereszt' felmagasztaltatásának ünnepére	826
Rövid oktatás a' sz. kereszt' útjáról	827
Oktatás sz. Máté apostol' ünnepére	829
Oktatás sz. Mihály főangyal' ünnepére	833
Szerafi sz. Ferencz' ünnepére	837
Oktatás a' sz. rózsafüzér (olvasó') ünnepére	839
Oktatás sz. Simon és Judás' apostolok' ünnepére	842
Oktatás minden szentek' ünnepére	847
A' nyolcz boldogság' magyarozata	850
Oktatás halottak' napjára	854
Oktatás sz. Imre herczeg' napjára	859
Oktatás sz. Márton püspök' ünnepére	861
Sz. Leopold' napjára	866
Sz. Erzsébet' napjára	867
Oktatás a' bold. szüz Mária' bemutatásának ünnepén	868
Oktatás sz. Katalin szüz és vértanu' ünnepére	870

T o l d a l é k.

Közös leczkék és evangeliomok	876
Különféle imádságok	891
Reggeli imádság	—
Jó szándék' fölindítása	892
Estvéli imádság	894
Általános bűnvallás	896
A' hit, remény és szeretet' indulatának fölgerjesztése	—
Bánat és töredelmesség	897
Csütörtöki imádság	—
Pénteki	898
Imádság a' kereszténység' közjáváért	—
Tárgymutató	901

PÜNKÖSDI ÜNNEPKÖR.

OKTATÁS, MINT KELLJEN A' PÜNKÖSD' ÜNNEPÉHEZ KÉSZÜLNI.

1) Az apostolok', és a' boldogságos szüz Mária' példájára, vonuljunk félre valamely magányos helyre, és szenteljük magunkat egészen a' buzgó és állhatatos imádságnak; mivel a' magányban szól Isten az emberekhez. „Közelítsetek Istenhez, és ő is közelebb fog hozzátok jönni!“ (Jak. 4, 8.)

2) Töredelmes gyónás által meg kell tisztítani lelkismere-tünket, valamint felebarátunkkal is kibékülnünk; mivel a' Szentlélek, mint a' tisztaság' és békeség' lelke, csak a' tiszta és békeszerető lelkekben lakik (Zsolt. 75, 3.); és Isten is csak ugy bocsátja meg bűneinket, ha mi is megbocsátunk felebará-tunknak. (Mát. 6, 14. 15.)

3) Adjunk tehetségünk szerint alamizsnát; mivel az Apos-tolok' cselekedeteiben (10. f.) Kornelius-, a' pogány századosról az mondatik, hogy ő imádságai 's alamizsnái által tette magát a' Szentlélek' vételére méltóvá.

4) Ohajtsuk buzgón, a' Szentlelket elvehetni; 's ezen ohajtást nyilvánítsuk Isten előtt gyakori ájtatos fohászok által: mire a' „Jöjj el Szentlélek ur Isten“ éneket és imádságot használhatjuk.

OKTATÁS A' MAGASZTOS PÜNKÖSDI ÜNNEPRE.

Miféle ünnep ez?

Ez azon nap, mellyen a' Szentlélek tüzes nyelvek' alak-jában az apostolokra, és Krisztus' tanítványaira, kik Máriával, Krisztus' anyjával Jerusalemben egyértelműleg az imádságban összegyűlve valának, leszállott. (Apost. csel. 2.)

Miért neveztetik ez ünnep Pünkösdek?

E' szó Pünkösöd, eredetét a' Pentekoste görög szótól veszi, mely „ötven”-et jelent; és e' nap, szent Jeromos szerint, azért hivatalik így, mivel Husvét után ez az ötvenedik nap, mellyen a' zsidók is Pünkösdjöket ülték. (III. Móz. 23, 15—6.)

Miért ülték meg a' zsidók a' Pünkösödöt?

A' zsidók' Pünkösöd-ünnepé hálaünnep volt, a' Sinai hegyen adott törvényért, 's a' földnek ez időtájban már tökéletesen megérett és beszedett terméseért: ez alkalommal annak zsongait be is mutatván az Istennek.

Miért ünnepeljük mi keresztények a' Pünkösödöt?

Hálául a' Szentlélek' elküldetéseért, és az Isten' országának terjesztésére czélozó első munkálkodásaiért; valamint a' kereszténység' szellemi nagy aratásaért is, melly ma az apostolok' predikálása által kezdődött.

Mint történt ez?

Miután az apostolok megteltek Szentlélekkel, Jerusalemben, a' minden népekből összesereglett zsidóknak még az nap hirdették Krisztust és törvényét, és ezt megtartani parancsolták (Apost. csel. 2, 14. 's köv. Márk. 16, 20.); mire közülök sokan azonnal föl is vették a' kereszténységet.

Miért szállott le a' Szentlélek az apostolokra épen Pünkösd' napján?

Annak jeléül, hogy most a' Szentlélek' kegyelmével az új törvény lép az ó helyébe. Tovább azért is választá Isten e' napot, hogy a' zsidók, kik Pünkösdkor a' világ' minden tartományiból összesereglettek, e' csudának tanúi lennének, 's az új törvény' kihirdetését meghallanák az apostoloktól.

Miért szenteltetik meg a' keresztvizi Pünkösöd' előünnepén is ugy, valamint Husvétén?

Mint hogy a' Szentlélek a' maga kegyelmeit, még pedig különösen, a' szentségek által közli velünk: ennél fogva illőnek tartatott, hogy ezen szentségek' első- és legszükségesbike, épen a' Szentlélek' küldetésének ünnepén osztogattassék. Ide járult még az is, hogy maga a' Szentlélek' eljövetele is kereszt-ségnek neveztetett (Apost. csel. 1, 5.); mi még inkább okul szolgált rá, hogy Pünkösöd a' keresztelés' egyik főidőszakává lett.

A' mise kezdetben az egyház a' Szentlélek' eljövetele fölött érzett örömét nyilvánítja, midőn a' Bölcsesség' könyvéből

(1, 7.) éneki : „Az Ur' lelke betölti a' föld' kerektségét, és annak, ki mindeneket föntart, ismeretes minden szó. Alleluja, Alleluja, Alleluja ! Keljen föl az Isten : hogy oszoljanak szét ellenei, 's fussanak, a' kik őt gyűlölik, ábrázatja elől.“ (Zsolt. 67, 2.)

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten ! ki ma a' hívők' lelkeit a' Szentlélek' megvilágosítása által oktattad : engedd ugyanazon Szentlélek által az igazat megismernünk, és vigasztalásának mindenkor örülnünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Apost. cselek. 2, 1—11.)

Mikoron pedig betelék Pünkösd' napja, mindnyájan egy akarattal ugyanazon helyen egybegyülve valának. 'S lön hirtelen az égből, mintegy sebesen rohanó szélnek zúgása, betöltvén az egész házat, mellyben ülének; és elosztott nyelvek jelentkezének nekik, mint a' tűz, melly leszálla mindenikökre közülök. 'S etelének mindnyájan Szentlélekkel; és kezdének szólani különböző nyelveken, a' mint a' Szentlélek szólniok engedte. Valának pedig a' Jerusalemben lakó zsidók közt az ég alatt élő minden nemzetekből származott istenfélő férfiak. Midön tehát ama' dördülés' zúgása elterjedt, nagy sokaság gyülekezék össze, és zavarodásba jöve: mivel kiki tulajdon nemzeti nyelvén hallá őket szólani. Álmétkodának pedig mindnyájan, és csudálkoznak, mondván egymásnak: Ime nemde ezek mindnyájan galileaiak, a' kik szólnak? Miképen történik tehát, hogy kiki közülünk saját anyanyelvét hallja tőlök: parthusok és medusok, és elamíták, és a' kik Mezopotamiát, Judeát, Kappadóciát, Pontust és Ázsiát, Frigiát és Pamfiliát, Egyiptomot, és Libiának Cyrene melletti környékeit lakják; ugyszinte Romából való jövevények, mind a' zsidó szülöktől származottak, mind az uj megtértek, krétaiak, és arábiaiak; mi mindnyájan a' mi nyelvünkön halljuk őket, az Isten' fonséges műveiről szólni?

Miért szállott a' hívőkre a' Szentlélek szélvészhez hasonló zuzással, és tüzes nyelvek' alakjában?

A' proféták' látnoki nyelvén a' zivatar isteni határozatot jelent, és a' szélvész annak közeledtét. Ez által kellett a' zsidóknak a' Szentlélek' bekövetkező küldetésére figyelmeztetniök. A' tűz, Isten' jelenlétét példázta; 's itt azért is használtatott, mivel a' tanítványoknak a' Szentlélek által megvilágosíttatniök, az Isten' szeretete által fölhevítettetniök, és hittanítókká képeztetniök kellett; kiknek hasonlóképen föl kellett a' világot tanításuk' világosságával világosítaniök, és Istennek szeretetével hevíteniök. A' nyelvek' alakja a' nyelv' adományát; azok' eloslása pedig a' Szentlélek' kegyelmeinek különféleségét jelenté.

Mi által mutatá meg leginkább a' Szentlélek hathatóságát az apostolokban?

Beavatá őket minden igazság' ismeretébe, minden kétségtől, félelem- és csüggetegségtől szabadokká tevő őket, 's annyira föllekesíté 's megedzé őket, hogy a' fölfeszített Krisztust mindenütt hirdették, érette minden gyalázatot és üldözést állhatatosan és örömet elviselének, 's mindenben az ő szent életmódját követték. Azonkívül különféle kegyelmi adományokkal is fölruházta őket, mellyek közül volt az is, hogy idegen nyelveken szólhattak. (Apost. csel. 2, 4. I. Kor. 12.)

(Imádkozzad ma, 's az egész héten át, a' Szentlélek' elnyéréseért, az egyháznak azon könyörgését: „Jöjj el Szentlélek ur Isten!” 'stb., melly a' mult vasárnapi sz. lecke után 437. l. olvasható.)

Evangelium. (Sz. János' 14, 23—31.)

Az időben monda Jézus az ő tanítványainak: A' ki szeret engem, az az én beszédemet megtartja; 's az Atyám is szeretendi őtet: és hozzá jövünk, és lakhelyet szerendünk nála. A' ki engem nem szeret, az az én beszédeimet meg nem tartja. A' beszéd pedig, a' mellyet hallottatok, nem (annyira) az enyém, mint (inkább) azé, a' ki engem küldött, az Atyáé. Ezeket mondám nektek, míg köztetek valék. Ama' vigasztaló Szentlélek pedig, a' kit az Atya nevemben küldend. az meg fog titeket mindenre tanítani, 's eszetekbe juttat mindeneket. valamiket csak mondandok

nektek. Békeséget hagyok nektek ; az én békeségemet adom nektek : nem, miként a' világ adja, adom én azt nektek. Meg ne háborodjék a' ti szívetek , és ne rettegjen. Hallottátok már , hogy én mondtam nektek : Elmegyek , és ismét eljövök hozzátok. Ha szeretnétek engem , bizonyára örülnétek rajta , hogy az Atyához megyek ; mert az Atya nagyobb nálamnál. És most megmondtam nektek , mielőtt megtörténjék : hogy miután be fog teljesedni , higyétek. Immár nem sokat szólok veletek ; mert e' világ' fejedelme közelget ; ámbátor én bennem semmije sincsen. Hanem hogy megismerje a' világ , hogy szeretem az Atyát , és a' mint parancsolatot adott nékem az Atya , akkép cselekszem.

Miről ismerhetjük meg , hogy szeretjük az Istent ?

Ha parancsolatit megtartjuk.

Mit remélhet az , a' ki szereti az Istent és parancsolatit megtartja ?

Azt , hogy Isten is szeretni fogja őt , 's hozzá jön és lakást veend nála ; vagyis különös kegyelme és boldogítása által közel lesz hozzá , 's ki fogja magát neki nyilatkoztatni. Ki ne törekednék rajta , hogy Istennek ezen barátságát , parancsolatainak megtartása által megérdemelje ?

Miért neveztetik a' szentlélek egyenesen , szentnek' , miután ugyis mindenik isteni személy az ?

Mivel ő szerzője a' benső megszentelésnek , és minden természetfölötti adományok- és kegyelmeknek , mellyek által szentté válunk.

Mit munkál a' Szentlélek az emberekben ?

Megvilágosítja őket , hogy a' hitbeli dolgokat és az üdvösségre szolgáló igazságokat , ugyszinte az erény' szépségét , megismerjék ; őket a' megismert jónak kívánására , és keresésére indítja ; végre velök a' maga adományait és gyümölcseit közli.

Mellyek a' Szentlélek' adományai ?

A' következő hét : 1) A' bölcsesség' adománya , melly bennünk a' mennyei dolgok iránti kedvet fölébreszti , 's a' lelkünk' üdvösségére czélzó legjobb eszközöket kimutatja. 2) Az értelm' adománya , melly által sz. hitünket kellőleg megismerjük , 's mindazon ismeretek' birtokába jutunk , mellyek e' földön szükségesek , hogy örök rendeltetésünket szerencsésen

elérjük. Ez adományért a' gyermekeknek, különösen a' keresztény tanítás előtt, szorgalmasan kell imádkozniok. 3) A' tanács' adománya olly kétes esetekben, midőn sem magunk nem tudunk magunknak tanácsot adni, és segíteni magunkon, sem mások nem tudnak. Ez adomány kiváltképen szükséges: a) az előjáróknak, b) azoknak, kik valamely hivatal' választása fölött tanakodnak, 's c) azon házasoknak, kik szerencsétlen házasságban élnek. 4) A' lelki erő' adománya, melly a' félelmeséget és csüggedést eloszlatja, 's az emberektől félelmet legyőzi, ha valamely vétket kerülni, vagy erényt gyakorolni szükséges; és az embert arra is elég erőssé teszi, hogy bármily ideiglenes kárt, csufságot és gúnyt, üldözést és halált eltűrjön inkább, mint hogy Krisztus Jézust szó, vagy tett által megtagadja. 5) A' tudomány' adománya, mi által magunkat jobban megismerjük, kötelességeinket jobban átlátjuk, az ördög, test és világ' álnokságát, nem különben az eszközöket is, mellyek' segítségével ovakodhatunk tőle, fölfedezzük. 6) Az istenesség' és ájtatosság' adománya, melly lelkünket mindig hajlandóbbá 's képebbé teszi arra, hogy jámborul éljen, az Istennel szentül társalogjon, és őtet a' jócselekedetek, hála és istenes szándék által tisztelje. 7) Az isteni félelem' adománya, vagyis azon gyermeki félelem, melly semmi más szerencsétlenségtől sem tart, hanem csak az Isten' tetszésének elvesztésétől, 's melly e' világon mitől sem fél ugy, mint a' büntől.

Melleyek a' Szentlélek' gyümölcsei?

Azon tizenkettő, mellyeket sz. Pál a' galatabeliekhez irt levelében (5, 22—23.) elősorol, tudnillik: 1) a' szeretet, 2) öröm, 3) békeség, 4) türelem, 5) kegyesség, 6) jóság, 7) hosszúvárakozás, 8) szelidség, 9) hüség, 10) szerénység, 11) önmegtartóztatás, 12) tisztaság. Imádkozd el a' „Jöjj el Szentlélek Isten“, vagy más, imakönyvedben találta' alkalmas imádságot, ezen adományok' és gyümölcsök' elnyeréseért.

Miért neveztetik a' Szentlélek boldogítónak?

E' kérdésre igen szépen megfelel Arany száju sz. János, midőn azt mondja: „Valljon nem a' Szentlélek szerzi-e meg nekünk mindazt, a' mi boldogságunkat eszközli? Általa szabaddittunk ki a' bűnnek rabságából, hivattunk meg a' (lelki) szabadságra, lettünk Istennek gyermekeivé, 's képeztünk egészen új emberekké; csak is általa rázhatjuk le magunkról a' bűnöknek súlyos és irtózatoss terhét. A' Szentlélek által nyerjük

papjainkat és lelkipásztorainkat is. Tőle származnak a' kinyilatkoztatások és mindennemű kegyelemadományok, és minden, mi az Isten' egyházának dicsére szolgál. Az ő ajándékai által lesznek az emberek, kik magukat az ő malasztjától vezetetni hagyják, angyalokká : nem, mintha természetöket megváltoztatnák, hanem, a' mi még csudálatosabb, az által, hogy emberek maradnak ugyan, de olly tiszta és szent életet élnek, mint az angyalok. Illy nagy a' Szentlélek' ereje! Valamint a' földi tűz a' lágy agyagot kö keménységű edénynyé változtatja, ugy a' Szentlélek' tüze is, ha valamely jó érzelmű lelket áthat, ezt vasnál is erősebbé teszi, bárha előbb az agyagnál is lágyabb volt: ugy hogy az általa megerősített léleknek a' bűn többé nem árthat. Az ember pedig, a' ki kevéssel előbb még a' bűn' szennyétől volt bemocskolva, a' Szentlélek' kegyelme által a' napnál is fényesebb- és tündöklőbbé válik!“ (Vö. I. Kor. 6, 11.)

Miképen ad békeséget Krisztus?

Ugy, hogy az embert Istennel és felebarátjaival egyesíti, 's őt az által, hogy a' testet a' léleknek aláveti, bensőleg is megnyugtatja. Ez által az ember olly megelégedést érez, melly a' mennyei boldogságnak előize. A' világ is igyekszik ugyan az embernek, javai- 's örömeivel békét szerezni: de azok neki valódi 's tartós megelégedést nem szerezhetnek.

Miért mondja Krisztus az Atyát nálánál nagyobbának, és hogy tanítványainak örülniök kell az Atyához menetele miatt?

Ő itt ugy szól magáról, mint emberről, és azt mondja, hogy Atyja őt a' lealáztatás' állapotából dicsőségbe fogja emelni, minek tanítványaira nézve is örvendetes következései lesznek.

Mit akar Jézus azon szavakkal mondani: „Immár nem sokat szólok veletek; mert e' világ' fejedelme közelget?“

Azt, hogy : Nem fogok veletek sokat szólani; mert eljött az időpont, mellyben a' sátán a' maga eszközei által meggyilkol; de nem azért, mintha rám joga volna, hanem mert szeretem az Atyát, és akaratját teljesíteni akarom.

OKTATÁS PÜNKÖSD-HÉTFŐRE.

A' mai mise kezdetet lásd az urnapi sz. misében (57. l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten ! ki az apostoloknak a' Szentlelket adád , hallgasd meg néped' imádságát : hogy mindazok , a' kiknek hitet adtál , jóságod által a' békeséget is elnyerjék. A' mi urunk Jézus Krisztus által , 'stb.

Leczke. (*Apost. cselek. 10, 34., és 42—48.*)

Ama' napokban megnyitván Péter száját, mondá: Atyám-fiai férfiak ! Az Urtól parancsolatot vettünk , a' nép előtti kihirdelésére és bizonyítására annak , hogy ő az , a' ki Istentől az elevenek és holtak' ítélőbirájává rendeltetett. Erről minden proféták azt bizonyítják , hogy a' bünök' bocsánatját az ő neve által nyerik el mindazok , a' kik ő benne hisznek. Alig végzé Péter ez igéket, 's a' Szentlélek alászállott mindnyájokra, kik a' beszédet hallgatták. És álmétkodának a' körülmetélt hivek , a' kik Pétert oda kísérek , hogy a' pogány népekre is kiöntetett a' Szentlélek' ajándéka. Mert hallák őket különféle nyelveken szólni , 's magasztalni az Istent. Akkor mondá Péter : Megtilthatja-e valaki ezektől a' vizet, hogy meg ne kereszteltessenek, ők, kik szintugy elvették a' Szentlelket, valamint mi? 'S meghagyá, hogy megkereszteltetnének az Urnak, Krisztus Jézusnak nevében.

M a g y a r á z a t. E' leczke azt adja elő , mint szállott le a' Szentlélek azon hívő pogányokra, kik Kornél századosnál egybegyülve valának , és sz. Péter' beszédét figyelmesen hallgatták. Hogy ez még a' keresztelés előtt történt, annak részint az eset' rendkívülisége volt oka : minthogy Kornél a' pogány világ' zsengeje vala ; ki Isten' kegyelme által a' Krisztusban hitre tért, gondolkozását megváltoztatta , és büneinek bocsánatát nyerte : részint azért történt, hogy a' zsidókból lett keresztények tanulnák meg, miszerint a' pogányok is hivatvák az Isten' országába , 's Kornél' megkereszteltetésén meg ne ütköznének. Kövesd te is , mint Kornél, az Istennek meghívó

kegyelmét : ugyanazért az egyházi szónokokat figyelmesen és tanulási vágygyal hallgasd; egyszersmind azonban ne feledd el soha, az egyházi beszéd előtt a' Szentlelket, hogy megvilágosítson, ajtatosan segítségül hívni, mondván : „Jöjj el Szentlélek Ur Isten“ 'stb.

Evangelium. (Sz. János' 3, 16—21.)

Az időben mondá Jézus Nikodemusnak: Ugy szerette Isten e' világot, hogy egyszülött fiát adná, hogy mind az, a' ki ő benne hisz, el ne vesszen, hanem örök életet nyerjen. Mert nem küldötte Isten az ő fiát e' világra, hogy e' világot ítélje, hanem hogy a' világ általa üdvözüljön. A' ki ő benne hisz, az meg nem ítéltetik; a' ki pedig nem hisz, az már megítéltetett: mert nem hisz az Isten' egyszülött fiának nevében. Ez pedig az ítélet' oka, mivelhogy a' világosság a' világra jöve; de az emberek inkább szerették a' sötétséget, mint a' világosságot: mert az ő cselekedeteik gonoszak valának. Tudnillik minden, a' ki gonoszul cselekszik, gyűlöli a' világosságot, és nem jön a' világosságra, hogy meg ne feddessenek az ő cselekedetei. Ellenben a' ki igazságot cselekszik, az kilép a' világosságra, hogy ki nyilatkoztassanak az ő cselekedetei, mivelhogy az Isten' akarata szerint vitettek végbe.

Miből mérhetjük meg Istennek irántunki szeretetét?

Abból, hogy egyszülött fiát nekünk tanítóul és megváltóul adta, 's őt értünk a' leggyalázatosabb és kínosb halállal kimulni engedte: hogy mind az, a' ki ő benne hisz, el ne vesszen, hanem az örök életet elnyerje.

Istennek eme' szeretete mellett is miért kárhoznak el annyian?

Mivel Krisztusban nem hisznek, és tanítása szerint nem cselekesznek; hanem jobban szeretik a' sötétséget, azaz: gonosz tetteiket és tudatlanságukat, a' világosságnál, vagyis Üdvözítőjöknel és az ő tanításánál. Ezen emberek tehát önmagukat kárhoztatják el; 's az ítélet nem annyira Istentől, mint inkább önmaguktól jön.

Miért gyűlölik a' rosszak a' világosságot, vagyis Krisztust, és tanítását?

Azért, hogy általa bűnös voltokról meg ne győzettesse- nek, és kéjelmes nyugalmukban ne zavartassanak. A' jók el- lenben keresik a' világosságot, hogy megtanulják: mi hiány van még tetteikben, 's ennél fogva tökéletesedésökön munkálkod- hassanak.

Valljon a' Szentlélek is világosságul jött-e a' világra?

Igenis, mivel ő is megvilágosítja bensőleg az emberek' sziveit, hogy az üdvösségre szolgáló igazságokat kellőleg föl- fogják; 's valamint a' természetes világosság kivezet minket a' setétségből: úgy vezet át a' Szentlélek is az ő természetfölötti világossága által a' tudatlanság' setétségéből, 's a' világ' és ördög' veszélyei és csábításai közül a' szent életre, 's az örök bol- dogságba.

Az Isten' szeretésére indító okok.

„Ugy szerette Isten e' világot, hogy egyszülött fiát adná.” (Ján. 3, 16.)

Valljon mivel viszonzhatjuk Istennek azon szeretetét, melyet irántunk kezdettől fogva tanusított, és most is minden pillanatban tanusít? Ő öröktől fogva szeretett minket; ő már akkor szeretett, midőn még nem valánk: 's ámbátor tudta, hogy mi bűnösök- és ellenségeivé leszünk, mégis az elrendelt időben irántunk viseltető határtalan szeretetét bizonyította az által, hogy teremtett, vagyis hogy minket a' semmiből előidézett, és belénk halhatatlan, igazsággal és szentséggel fölékesített lelket lehelt. (Efez. 4, 24.) De ez még nem volt elegendő! Midőn az emberek a' bűn- és nyomoruságba mindig mélyebben sülyedtek, egyszülött fiát is elküldte még hozzánk: ki nem csak emberré lön, 's büneinkért a' váltságdíjt vérével fizeté le; hanem a' leg- szentebb Oltári-szentségben magát folytonos lelki eledelül is adta nekünk. Mit adhatott valljon még többet az Istennek szerete- te? Volt még egy, a' mit adhatta nekünk: és ezt is megnyertük, tudnillik a' Szentlelket; a' ki fölénk a' sz. bermálásban, minden adományaival és kegyelemkincseivel együtt kiöntetett.

Ha tehát, mondja ezeknél fogva sz. Bernárd, mi szeretjük azt, a' ki velünk valami jót tesz, a' ki nekünk valamit ajándé- koz, a' szükségben megsegít, érettünk veszedelmet áll ki, 'stb.: mennyivel inkább kell szeretnünk azt, a' ki nekünk mindazt ajándékozta, a' mivel csak birunk; a' ki nekünk az angyalokat

örizetül, a' napot, holdat és csillagokat világitásul, a' földet lakhelyül, az elemeket, növényeket és állatokat szükségünk' fedezésére, táplálatul, használatul és gyönyörködtetésül adta; ki minket folytonosan föntart, nehogy előbbi semmiségünkbe essünk vissza; ki minket minden szempillantásban szám nélküli veszedelemtől óv meg; ki magát nem csak életveszélynek tette ki értünk, hanem a' legkeserűbb, és gyalázatosabb halált is elsenvedte; ki végre minden bűnünket oly kegyesen elnézi, valamennyi gyengeségeinket meggyógyítja, éltünket az örök haláltól megszabadítja, 's minket kegyelme- és irgalmával koronáz meg? (102. Zsolt.)

Oh tehát szeressük mi is viszont szívből ezen, oly jóságos és kegyes Istenünket, a' ki minket előbb és oly igen szeretett! Bánjuk meg őszintén, hogy őt eddig oly kevésbé szeretjük, 's irántai szeretetből oly keveset cselekedtünk. Az Isten csaknem érettünk látszik egyedül élni, 's egyedül a' mi boldogságunk- és üdvösségünkkel foglalkozni: és mi — oh! mi a' helyett, hogy neki élnénk, eddig csak a' világ- és hiúságainak élünk! Mint állunk meg egykor ítélőszéke előtt? Imádkozunk hozzá azon malasztjáért, hogy őt ezentul őszintén és erőteljesen szerethessük, nehogy kárhozatunknak menjünk elébe!

OKTATÁS A' SZ. BERMÁLÁSRÓL.

Midőn pedig az apostolok, a' kik Jerusalemben voltak, meghallák, hogy Szamaria bevette volna az Isten' igéjét: elküldék hozzájuk Pétert és Jánost; kik odaérkezvén, imádkozának érettök: hogy elvennék a' Szentlelket. Mert még közülök senkire sem szállott vala; hanem csak megkereszteltettek az ur Jézus' nevében. Akkor rájok tévék kezeiket, és ők elvették a' Szentlelket. (Apost. cselek. 8, 14—17.)

Miért hiszszük, hogy a' bermálás szentség?

Azért, 1) mivel Krisztus a' Szentlelket nem egyedül az apostoloknak, hanem minden hívőknek ígérte, hit- és szeretetbeni tökéletes megerősítésökre. (Ján. 7, 37—39.) 2) Mivel az apostolok ez ígéretnél fogva, és Krisztus' akaralja szerint, a' kézföltevés' jelképe alatt, a' Szentlelket a' megkereszteltelkekkel valóban közölték. (Apost. csel. 8, 17.) 3) Mivel az egyház általánosan hiszi, hogy e'szent cselekvény által a' hívők, a' ke-

resztségben nyert malaszt' erősítése- és öregbitésére, a' Szentlélekben mindenkor részesülnek.

Mi a' külső jel a' bermálásban?

A' püspöki kezek' föltevése a' Szentlélek' segítségül hívása mellett, a' sz. kegyolajjal (chrisma) megkenés, és a' szavak, mellyeket ekkor a' püspök mond, tudnillik: „N. N. én téged megjelellek a' kereszti' jelével, 's megerősítlek az üdvösség' kegyolajával. Az Atyának, és Fiunak 'stb.“

Milly malasztot eszközöl e' szentség?

Megszerzi az embereknek büneik' bocsánatját, 's nevezetesen a' keresztség' malasztját teljessé teszi. Azok tudnillik, kik a' keresztségben keresztényekké lettek, mint az ujonszületett gyermekek, némileg még lágyak és gyengék; de ha megbermáltatnak, nagyobb erőt nyernek a' test, világ, és ördög' kísértéseinek legyőzésére; továbbá lelkök is erősül a' hitben, hogy a' mi urunk Jézus Krisztus' nevét megvallják, és dicsősíték. (Rom. Katechism.)

Miért neveztetik e' szentség bermálásnak, vagyis erősítésnek, a' latin .firmare, confirmare' szótól?

Mivel Isten ez által azt, mit a' keresztséggel bennünk munkálni elkezdett, szilárdítja; vagy mivel azokat, kik azt folveszik, a' hitben megerősíti: mert a' latin szó „confirmare,“ mellyből a' magyar ‚bermálás‘ is lett, ezt jelenti.

Szabad-e a' bermálást többször fölvenni?

Nem; mivel az ember' lelkébe eltörülhetlen jegyet nyom, midőn azt mennyei erővel fegyverzi föl: hogy mint Krisztus' vitéze, annak nevét vallja, ő érte, 's benszületett ellenségünk és a' setétség' országa ellen. diadalmasan küzdjön: egyszersmind pedig azoktól is megkülönbözteti őt, a' kik megvannak ugyan kereszttelve, de nincsenek megbermálva.

Kinek van hatalma, bermálni?

Rendesen, csak a' püspököknek; mert az Apostolok' cselekedetei (8, 16.) szerint, csak az apostolok, kiknek utódjai a' püspökök, közölhetik a' Szentlelket kezeik' föltevése által.

Mi a' sz. kegyolaj (chrisma), mellyel a' püspök bermál?

Balzsammal vegyített olaj, melly minden esztendőben Nagy-csütörtökön, a' püspöktől újra szenteltetik. Az olaj a' Szentlélek' erősítő malasztját jelenti; a' balzsam pedig a' minden kereszténynél magkivántató épületes magaviselet' jó illatát:

mivel nekünk Istennél Krisztus' jó illatává kell lennünk. (II. Kor. 2, 15.) Továbbá jelenti a' balzsam, hogy mi a' bermálásban nyert malaszt által, a' bűn' ragályától megőriztetünk; valamint a' test a' bebalzsamozás által a' rothadástól megőriztetik.

Miért kenetik meg a' homlok a' kegyolajjal keresztalokban?

Ez arra emlékezteti a' keresztényt, hogy magát nem kell szégyenlenie, Krisztus' nevét szóval és tettel megvallani; 's hogy kötelessége neki, mint Krisztus' harcosának, a' kereszt-zászló alatt, üdvösségének minden ellenségei ellen vitézül küzdeni.

Miért terjeszti ki a' püspök kezeit a' bermálandókra?

Ez azért történik, mivel az apostolok is kezeik' rátevése által közlék a' Szentlelket; és jelenti, hogy a' megbermáltak ezentul Istennek különös védelme alatt állnak.

Miért illeti a' püspök a' bermáltat gyenge arczczapással?

Hogy őt arra emlékeztesse, miszerint neki készen kell lennie, hitéért minden üldöztetéseket békével és örömmel tűrni.

Miért kötnek a' megbermált' homlokára szalagot?

1) Hogy a' sz. kegyolaj meg ne becsteleníttessék. 2) Em-lékeztetésül, hogy a' megbermált a' nyert malasztot őrizze meg, és a' Szentlelket magától semmi halálos bűn által el ne űzze.

Miért teszik a' bermálási atyák, vagy anyák jobb kezüket a' bermálandók' jobb vállára?

Ezzel azon ígéretüket jelentik ki, hogy a' megbermált-nak atyáskodó barátjai lesznek az üdvösség' pályáján; 's hogy őt minden lelki veszélyekre figyelmeztetni, 's azoktól megőrizni törekedendnek. Bár minden szülők csak istenfélő és lelkismeretes személyeket választának gyermekeik' bermálási atyái-vagy anyául; a' kik kötelességöknek ismerik, ez ígéretet nem csak tenni, hanem azt híven teljesíteni is. (A' bermálási atya vagy anya, 's a' megbermált közt létező lelki rokonságról alább lesz szó.)

Szükséges-e az üdvösségre a' bermálás?

Nem; de mivel e' szentségben Isten olly bőven közli velünk az ő malasztjait, ennél fogva azt senki se mulasztja el, a' kinek fölvételére alkalma vagyon; mert a' világ, test, és ördög elleni harcban, 's a' hit elleni üldözések' idején Isten' malaszt-jára mindnyájunknak igen nagy szükségünk van; ha csak a' büntől legyőzteni, vagy épen az igaz hittől is elpártolni nem

akarunk. Azért a' szülők lelkismeretesen gondoskodjanak róla, hogy gyermekeik megbermáltassanak, mielőtt azokat idegen, és főleg nem katolikus helyekre küldik.

Mit kell annak cselekedni, ki meg akar bermáltatni?

1) Isten' kegyelmében kell lennie; azért, ha nagy bűnben van, szükség, hogy attól lelkismeretét őszinte 's töredelmes gyónás által megtisztítsa; mivel a' ki e' szentséget, tudva, halálos bűnben fölveszi, ezzel újabb halálos bünt követ el, a' meny nyiben ez által a' Szentlélek' hatását akadályozza. 2) Szükséges, hogy hitünk' főbb titkait tudja, 's legalább a' sz. bermálás felől jól ki legyen tanítva. 3) Böjtöljön, és más jó cselekedeteket gyakoroljon. 4) Dicséretes dolgot tesz, ha a' hajdani egyház' szokását követve, e' szentséget éhgyomorral veszi föl. 5) Hő kívánata legyen, e' szentség által a' Szentlélek' malasztjában részesülni; miért is hozzá ajtatosan imádkozzék; és 6) fölvetelére, hívő és istenfélő érzelemmel, mély tisztelettel és ajtatosságtól áthatva jelenjék meg, 's minden tolakodás- és pajkosságtól őrizkedjék.

Kiviláglik ebből, hogy épen nem tanácsos, kiskoru gyermekeket bermáltatni, kik sem azt nem tudják, hogy mit vesznek föl, sem a' bermáláshoz nem készülhetnek el illően. Jobb, bevárni a' gyermekek' érettebb korát, mikor azok e' szentséget több belátással és megfontolással, következőleg nagyobb tisztelettel és haszonnal is vehetik föl, 's mikor annak malasztjára is legnagyobb szükségök van; mivel az Isten-, és örökkévalóságérti küzdelem tulajdonképen csak ekkor kezdődik.

Mit kell a' bermálás' fölvétele után cselekedni?

Ne fussunk tüstént ki a' templomból, mint ezt fájdalom! sokan cselekszik; hanem keressünk benne egy csendes helyet, és ott térdre borulván, adjunk buzgó hálát a' Szentlélek Istennek az ő malasztjáért, a' következő, vagy hasonló imádsággal:

A' megbermáltnak imádsága.

(Mellyet az esztendő' folytában többször ismételtetni.)

Hálákat adok neked Szentlélek ur Isten! hogy a' sz. bermálás' szentségében malasztoddal fölruháztál, 's az engem érhető minden kísértetek és üldözések ellen megerősítettél; és a' legalázatosabban kérlek, serkents benső sugallásaid által, hogy a' nyert malasztal minden lelki veszélyben együttmunkáljak, és

emberi félelemből soha se tegyek semmit az Isten és anyaszentegyház' parancsolatai ellen. Add nekem a' te malasztodat, hogy inkább meghaljak, mintsem téged, oh Szentlélek ur Isten! megszomorítsalak, sugallásaidnak ellentálljak, vagy épen valamelly halálos bűn által téged magamtól elűzzelek. Amen.

Mint kell magukat viselniök a' megbermáltaknak?

Ugy, hogy okuk legyen mindazoknak, a' kik közt élnek, látván a' gondolkozás- és cselekvés-módjokban történt változást, dicsőíteni Istent a' malasztokért, mellyeket az emberekkel közöl, 's neki érettök hálákat adni. Tanusítsák főleg a' bermálásban nyert isteni malaszt' erejét az által, hogy ha ártatlanul kell szenvedniök, ne csak minden türelmetlen, haragos és bosszuálló gondolattól, szavak- és tettektől őrizkedjenek: hanem még szeressék is az üldözést és üldözőket. Mert Isten nekik ez által: 1) alkalmat nyújt, hogy bűneikért már ez életben bűnhődjenek, minék különben a' pokolban, vagy a' tisztító-tűzben kellene történnie; 2) mivel őket fiához hasonlökká teszi, szenvedéseinek követése által; 's azért 3) nagy dicsőségre szánta őket, ha majd a' szenvedésekben tanusított béketűrés által nagy érdemkincseket gyűjtendének össze.

PÜNKÖSD-SZERDÁN.

(Kántorböjt.)

Leczke. (*Apost. cselek. 5, 12—16.*)

Ama' napokban az apostolok' kezei által sok jelek és csudák történtek a' nép közt, és Salomon' tornáczában mindnyájan teljes egyetértésben tarták gyűléseiket. Egyebek közül pedig senki sem merte magát hozzájuk csatolni; de a' nép fölötte becsülé, 's dicséré öket. Azonban mindinkább növekedett az Urban hívő férfiak' és asszonyok' száma. Mivel (olly nagy volt az apostolok iránti közbizalom,) hogy az utcákra vinnék ki a' betegeket, ágyakra és nyoszolyákba helyezvén azokat; hogy az ott elmenendő Péternek csak árnyéka is érne valakit közülök, nyavalyáiktól való megszabadulásuk végett. Sőt a' közel fekvő városokból is nagy sokaság gyülekezék Jerusalembé; odahozván a' betegeket, és a' tisztátalan lelkektől gyötrötteket: kik is mindnyájan meggyógyulának.

Magyar ázat és alkalmazás. E' sz. leczke szerint sz. Péter csudatévő hatalom által tünt ki a' többi apostolok közül; a' mint hogy ez így is illet ahhoz, kit az Ur e' földön látható helyettesül választott. Ismerd meg ebből is Krisztus' egyházának csudálandó szerkezetét; és imádd legnagyobb alázatossággal az ő rendeleteit, 's buzdulj mindig lángolóbb szeretetre, valamint iránta, úgy az egyház' látható és általa rendelt feje iránt is.

Evangelium. (Sz. János' 6, 44—52.)

Az időben szóla Jézus a' zsidók' seregeihez: Senki sem jöhet én hozzám, hanem ha az Atya, ki engem küldött, vonzza ötet; és én feltámasztom őt az utolsó napon. Irva van a' proféták' könyveiben: 's mindnyájan Istentől fognak taníttatni. Ki azért az Atyától hallott és tanult, mind az én hozzám jön. Mindazonáltal nem, mintha az Atyát valaki látta volna; mert egyedül az, a' ki Istentől van, látta az Atyát. Bizony-bizony mondom nektek: annak, a' ki én bennem hisz, örök élete van. Én vagyok az élet' kenyere. A' ti atyáitok mannat ettek a' pusztában, és meghaltak. Ez ama' kenyér, melly mennyből szállott alá: hogy valaki abból eszik, meg ne haljon. Én vagyok amaz élő kenyér, a' ki mennyből alászállottam. Ha ki e' kenyérből eszik, az örökké élend. A' kenyér pedig, a' mellyet adandok, az én testem, mellyet én a' világ' életeért fogok adni.

F o h á s z. Add meg nekem Ur Isten! azon kegyelmet, hogy ha mennyei Atyád vonz, kövessem is e' vonzását, azaz: te benned valóban higgyek: 's ez által érdemes legyek téged, az élő mennyei kenyeret, 's ebben az örök életet elnyerni. Add meg ezt nekem főleg ezen kántornapokban, hogy hozzád öszinte töredelmességgel visszatérjek. Engedd egyszersmind Uram! hogy neked e' napokban érdemes papok szenteltessenek, hogy általuk igaz követőid' száma folytonosan szaporodjék. Amen.

PÜNKÖSD UTÁNI PÉNTEKEN.

(Kántorböjt.)

Leczke. (*Jóel* 2, 23—26.)

Azt mondja az ur Isten : Örvendeztetek Sionnak fiai, 's vigadjatok a' ti uratok— és Istenetekben; mert az igazság' tanítóját adandja nektek, és korai 's késői esőt küldend nektek, mint annakelőtte. 'S megtelnek a' csürök gabonával és bővelkedendnek, 's a' pinczék bor— és olajjal fognak előmlesztetni. Akkor a' jóllakásig fogtok ehetni, és megelégesztek: és dicsérenditek a' ti uratok Istenetek' nevét, a' ki csudálatos dolgokat cselekedett véletek; és nem marad az én népem szégyenben örökké. 'S megismerenditek, hogy ott vagyok én Izrael' kebelében; 's hogy én vagyok a' ti uratok Istenetek, és nincs senki más kivülem; és az én népem nem fog megszégyenülni örökké. Ezt mondja az ur, a' Mindenható!

Magyarázat és alkalmazás. Az e' szent leczkét megelőző versekben Jóel, az Isten' nevében bűnbánatra szólítja föl a' zsidókat: most pedig azt igéri, hogy az Isten őket, ha bűneiket megbánják, bőséggel fogja megáldani, körükben tartózkodandik, és többé nem hagyandja őket megszégyenítettetni. Ismerd meg ebből az igaz bűnbánat' értékét és hasznát, 's törekedjél általa magadnak az Isten' szent malasztját és tetszését megnyerni!

Evangelium. (*Sz. Lukács* 5, 17—26.)

Az időben, lön egy napon, és üle Jézus, tanítván. 'S a' farizeusok és irástudók, kik Galileának és Judeának minden helységeiből, és Jerusalemből jövének, szinte ott ültek; és az Urnak ereje gyógyításokban nyilatkozék. 'S ime némelly férliak, kik egy ágyban fekvő, inaszakadt embert hozának, igyekezének azt bevinni 's elejébe letenni. De a' sereg miatt nem találván nyilást annak bevitelére, fölhágtak a' héjazatra, 's a' cserépfedél' nyílásán alábocsáták őt a'

középre , ágyastul, Jézus elébe. Kiknek hitöket látván, mondá az inaszakadtnak: Ember ! megbocsáttatnak a' te büneid. Erre kezdének az irástudók és farizeusok magukban gondolni 's mondani: Ki ez, a' ki illy káromlásokat mer szólni? Ki bocsáthatja meg a' bünöket, egyéb maga az Isten? Jézus pedig ismervén gondolataikat, felele nekik, mondván : Mit forgattok illy gondolatokat szivetekben? Mit könnyebb mondani? azt-e, hogy : megbocsáttatnak neked a' te büneid; avagy mondani : kelj föl, és járj? Hogy pedig meggyöződjetek róla, miszerint az ember' Fiának van hatalma a' földön a' bünök' megbocsátására (szólott az inaszakadthoz): mondom neked, kelj föl, vedd föl az ágyadat, és menj házádba. 'S azonnal fölkelvén, fölvette elöttük ágyát, mellyen fekvék; és házába méne, dicsöitvén Istent. 'S mindnyájan álmélkodának, és magasztalák az Istent; és eltelének félelemmel, mondván : valóban ma rendkívüli dolgokat láttunk !

A l k a l m a z á s. (Szent Ambrusnak ezen evangeliom fölötti elmékedése— vagyis homiliájából.) „Kiknek hitöket látván, mondá : Ember! megbocsáttatnak a' te büneid.“ Milly nagy az Úr, a' ki mások' érdemeinél fogva nekünk megenged; és midön másokat megpróbál, saját hibáinkat megbocsátja! Hogyan lehet annakóáért óh ember! közönyös elötted felebarátod; miután az Úrnál a' szolgálta is a' szószólás' érdemére, és meghallgattatásra méltatztatik? Tanulj ebből te, ki itélsz, megbocsátani; te, ki beteg vagy, tanulj segedelmet nyerni. Ha pedig súlyos vétked' megbocsáttatása fölött kétségeskedel, válaszs magadnak közbenjárókat; folyamodjál az egyházhoz, hogy az éretted esedezzék, 's az Úr őt tekintve, megbocsássa neked azt, a' mit tetőled megtagadna. Midön a' zsidók azt erősítik, hogy egyedül Isten bocsáthatja meg a' bünöket, épen ezzel az ur Jézus' Istenségét bizonyítják; és tulajdon ítéletök által árulják el szívök' gonoszságát : midön műveit elismerik, de személyét tagadják.

PÜNKÖSD UTÁNI SZOMBATON.

(Kántorböjt.)

Leczke. (Sz. Pálnak Rom. irt level. 5, 1—5.)

Atyámfiak! Megigazulván a' hit által, békeségünk vagyon Istennél, a' mi urunk Jézus Krisztusban. A' ki által nyertük, hogy

a' hitnél fogva szabadon járulhatunk azon kegyelemhez, a' melyben állunk; dicsekedvén az Isten' dicsőségének reménységével. Nem is egyedül ebben pedig, hanem dicsekszünk a' háboruságokban is; tudván, hogy a' háboruság béketürést szerez; a' béketürés pedig megkisértetést; a' megkisértetés pedig reménységet; a' reménység pedig meg nem szégyenít: mert az Istennek szeretete kiontatott a' mi szivünkben a' Szentlélek által, a' ki adott nekünk.

Magyar ázat. „Megigazulván a' hit által, békeségünk vagyon Krisztusban.“ Pál itt ama' hitet érti, mely jó cselekedetekben munkás; mivel a' romaiakhoz irt levelének egész tartalma tulajdonképen ebben áll. Megmutatja: 1) mint nyernek az Isten-től a' zsidók ugy, valamint a' pogányok, kik magukban véve egyformán büntetést érdemlettek, a' megváltás' művébeni hit által kegyelmet, igazulást és boldogságot (1, 18.—5, 21.). 2) Menynyire szükséges, hogy e' hitet az erkölcsileg jó életmód által tanusítsuk (6—8. f.). 3) Hogy a' zsidók, kik e' hitet megvetik, a' keresztény üdvösségből ki vannak zárva; de hogy amaz ígéret minde' mellett is igaz marad, miszerint a' Megváltó által jön az üdvösség a' pogányok', sőt a' zsidók' számára is; mivel ezek a' végső időben szinte meg fognak térni, 's az egyház' kebelébe bemenni (9—11. f.). Végül különféle intéseket is csatol ehhez (12—16. f.). Jegyezzük tehát meg jól mi is, hogy ha sz. Pál a' hitről szól, mindig a' szeretetben munkás hitet, vagyis a' jó cselekedetekkel egyesített hitet érti.

(Az evangéliomot lásd a' böjt' harmadik vasárnapja utáni csütörtökön. 277. l.)

Az egyház' könyörgése.

Hogy a' mi böjtölésünk neked, ur Isten! tessenek: engedd, kérünk, hogy mi neked ez üdvös áldozat' ereje 's malasztja által tisztított szívet mutathassunk be. A' mi urunk Jézus Krisztus által.

OKTATÁS SZ.-IIÁROMSÁG' VASÁRNAPJÁRA.

Ez ünnep tüstént Pünkösöd' ünnepe után következik; mivel az apostolok, mihelyt a' Szentlélek által fölvilágosítottak és

megerősítették, azonnal nyilván kezdettek a' Szent-Háromság' nevében tanítani és keresztelni, valamint ezt nekik Krisztus (Máté 28, 19.) meghagyta. Ez ünnep az egyház' minden ünnepei közt első helyen áll; mivel a' Sz.-Háromság' titka minden, az anyaszentegyházban ünneplendő titkokat magában foglal: azonban az egyház még sem üli meg azt olly magasztosan, mint a' többi nagy ünnepet; ez által mintegy azt akarván jelenteni, hogy eléggé méltólag, és kellő ünnepélyességgel azt megülni nem is tudja.

Miért üljük meg ez ünnepet?

1) Hogy ez által hitünket a' Sz.-Háromságban, kijelentsük.
2) Hálául, hogy annak minden személye méltóztatott valamit üdvösségünkre közremunkálni: mivel az Atya teremtett minket, a' Fiú megváltott, és a' Szentlélek a' mi megszentelésünkre jött el.

A' Szent-Háromság' dicsérete- és tiszteletére az egyház a' mise kezdetben éneкли (Tob. 12.): „Áldott legyen a' Sz.-Háromság és osztatlan Egység! Mondjunk hálát neki; mert irgalmasságot cselekedett velünk. (Zsolt. 8.) Isten! mi Urunk! milly csudálatos a' te neved az egész földön. Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható, örök Isten! ki megadtad szolgálóidnak, hogy az igaz hit' vallásában az örök Sz.-Háromság' dicsőségét megismerjék, 's a' fölség' hatalmában az egységet imádják: kérünk téged, hogy ugyanazon hit' ereje által mindenkor valamennyi viszon-
tagságoktól megoltalmaztassunk. A' mi urunk Jézus Krisztus, a' te fiad által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Rom. irt lev. 11, 33—36.)

Óh Isten' bölcseségének és tudományának mélységes gazdagsága! milly megfoghatlanok az ő ítéletei, 's megvizsgálhatlanok útjai! Mert ki láthatja be az Ur' végzéseit? Vagy ki volt tanácsosa? Vagy ki adott előbb valamit neki, hogy annak visszaadathassék? Mert ő töle, általa, 's ő benne vannak mindenek; ő neki legyen dicsőség örökké. Amen.

Magyarázat. Sz. Pál' csudálkozásának oka ugyan az Isten' végetlen bölcseségében és jóságában rejlik, mellynél fogva

megengedé, hogy a' zsidók és pogányok hitetlenekké 's engedetlenekké lettek; hogy kegyelmét mindenki iránt bebizonyítsa, és mindenkinek megfoghatóvá tegye, miszerint nem önérdemei, hanem épen ezen kegyelme által igazulhat meg: azonban az egyház e' sz. leczkét ma azon oknál fogva olvastatja föl, hogy a' Sz.-Háromság' titka fölötti tiszteletteljes csudálkozását, melly hitünk, reményünk, és szeretetünk' legméltóbb tárgya, kifejezze. Mi ugyan e' titkot be nem láthatjuk és meg nem foghatjuk: mindazonáltal a' józan emberi ész ne vonakodjék azt elfogadni; miután az kétséget nem szenvedőleg Istentől lőn kinyilatkoztatva, 's az emberi és természetes dolgokban is szinte sokat valónak ismerünk el, jóllehet azt meg nem foghatjuk. Senki sem tudja, például, mint hat a' lélek a' testre: 's még sem kételkedik senki rajta, hogy az valóban hat rá. Vessük alá tehát eszünket a' hitnek, 's hódoljunk meg neki; mivel ez által érdemeljük meg, hogy azt, a' mit e' földön a' Sz.-Háromságban egy Istenről h i s z ü n k, a' mennyben örökké láthassuk: mi is ott legfőbb boldogságunkat fogja okozni. Erre kell minden reményünknek irányozva lennie. De ne mulasztjuk el e' földön, a' Szent-Háromság egy Istennek ezen boldogító szemléletére magunkat a' szeretet által méltókká tenni; mert ha mi azt, a' kitől, a' ki által, és a' kiben mindenek lettek, nem szereljük, 's utána szeretetből nem vágyódunk: akkor semmi reményünk sem lehet, őt valaha örökké bírhatni. E' sz. leczkéből még azt is tanuljuk, hogy Istennek ítéleteit, tudnillik hogy ezt vagy amazt miért teszi, vagy engedi meg, ne kutassuk hiu kíváncsisággal; mert az ő ítéletei megfoghatatlannak, és utjai, vagy rendeletei kitanulhatlanok. Ha Pál, ki pedig a' harmadik égbe ragadtatott fel, az Urnak értelmét meg nem ismerte: mint volnánk mi képesek erre? Ne is pöröljünk Istennel, hogy miért bánik velünk így, vagy amugy; mert mi semit sem adtunk neki, mit visszafizetnie kellene. Mi semmivel sem érdemlettük meg az ő kegyelmét; de ha ezen kegyelmével szorgalmasan közremunkálunk, ugy ez által érdemeket szerezhetünk magunknak az örökkévalóságba.

F o h á s z. Óh megfoghatatlan, legmélyebb tisztelet- és imáadásra méltó Sz.-Háromság egy Isten! Te, a' végetlen bölcsesség', hatalom' és jóság' mélysége; minden tökéletességek' fenekellen tengere! Te beléd meritem el lelkemet! Hiszek te benned, ám-bátor meg nem foghatlak: öregbítsd bennem a' hitet! Reménylek benned; mert tőled minden jót várhatok: gyámolítsd reményemet! Szeretlek téged; mert minden szeretetre méltó vagy:

ébreszd föl bennem mindinkább e' szeretetet; hogy semmit se tegyek többé, mi neked ugyan dicsőségedre, nekem pedig üdvösségemre ne szolgálna. Amen.

Evangelium. (Sz. Máté' 28, 18—20.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványinak : Adatott nekem minden hatalom mennyben és földön. Elmentvén azért, tanítások minden népeket : megkeresztelvén őket az Atya, Fiú, és Szentlélek' nevében ; tanítván őket megtartani mindazt, a' mit parancsoltam nektek. 'S ime én veletek vagyok mindennap, a' világ' végezetéig.

Miért mondja Jézus : „Adatott nekem minden hatalom“ ?

Jelenteni akarván ezzel, hogy ő a' maga hatalma- és isteni felhatalmazásánál fogva, apostolait minden népekhez küldi, nekik az üdvösséget hirdetni.

Mit tesz : az Atya', Fiú' és Szentlélek' nevében keresztelni ?

Annyit tesz, mint az Istenség' lényegére, és isteni erővel keresztelni. Jézus ezen parancsolata által a' Sz.-Háromság' litkát fejezi ki : mivel csak egy névről, egy valóságról szól, de mely három személyt foglal magában.

Mit tanulunk ama' szavakból : „tanítván őket megtartani mindazt“ 'stb. ?

Ebből tanuljuk : 1) Hogy csak a' Jézusnak egész tanításbani hit, még pedig csupán a' jó cselekedetekben munkás hit, üdvözít. 2) Hogy Krisztus nem parancsolta apostolainak az evangelium' írását, hanem hirdetését. Ha tehát irtak is közülök néhányan : ez csak történetes volt. Ugyanazért ök nem is irtak meg mindent (mert mindent megírni nem parancsoltatott nekik, hanem csak mindent tanítani); hanem az írottat szóval egészítették ki, 's magyarázzák meg. Innen van a' katolika egyháznak azon tanítása, hogy léteznek élő szóval hirdetett hagyományi tanítások, melyek a' megírt istenigét megerősítik, kiegészítik és megmagyarázzák.

Mint van jelen Krisztus az apostoloknál, 's ezek' utódainál egész a' világ' végezetéig ?

Láthatatlanul, a' mennyiben nekik isteni segélyét nyújtja. Jegyezzük meg, mint adja át itt Krisztus egyháza' főpásztorainak,

kik Péter alatt egyesülnek, a' tanítói hivatalt; és mint ruházza föl őket hibázhatlansággal a' hit' és erkölcs' dolgaiban, midőn őket isteni gyámolítása felől biztosítja. Mert ha Krisztus a' püspökökkel van, úgy velök van a' csalhatatlan igazság is; és úgy ők ennél fogva nem tévedhetnek. Boldog, ki ezen hibázhatlan egyház' védszárnya alatt lakik! (Ezech. 48, 35.)

B u z d u l a t. Légy Uram mivelünk; mert nélküled sem a' lelkipásztorok igédet gyümölcsözőleg nem hirdethetik, sem alárendeltjeik az általuk hirdettetett meg nem foghatják és nem teljesíthetik. Szünet nélkül légy mivelünk, mert segélyedre szünet nélkül szükségünk van. Néked adatott minden hatalom; neked azért jogod van parancsolni; mi pedig kötelesek vagyunk neked engedelmeskedni. Ezt mi a' szent keresztségben is megígértük, és most ezen ígéletünket színed előtt ismét megújítjuk. De valamint nélküled nem ígérhettük volna, hogy neked engedelmeskedni fogunk: úgy nélküled lehetetlen teljesítenünk is ez ígéletünket. Használd tehát hatalmadat ur Isten! és parancsolj, mit tegyünk; de ruházz egyszersmind fel a' te erőddel, hogy azt teljesíthessük, a' mit parancsolsz. Ne hagyj magunkra; hanem légy te velünk; és mi neked engedelmeskedni, 's az engedmesség által neked tetszeni fogunk, és egykor üdvözülni.

OKTATÁS A' KERESZTSÉG' SZENTSÉGÉRŐL.

„Tanítsatok minden népeket: megkeresztelvén őket az Atya, Fiú, és Szentlélek' nevében.“ (Máté 28, 19.)

Szentség-e a' keresztség?

Igen is; mert abban bizonyos látható, Krisztustól rendelt jel által, Isten' malasztját nyerjük. (Máté' 28, 19. Márk' 16, 16. Tit. 3, 5.)

Mellyik ezen látható jel?

A' vizbemártás, vizzeli megöntés vagy meglocsolás, és a' következő szavak' kimondása: „Én téged keresztellek az Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.“

Mit szerez a' keresztségi malaszt?

Azt, hogy az ember a' viz, és Szentlélek által, az eredendő és más bűnöktől, ha illyeket elkövetett, megtisztul; tehát szellemileg újjászületik, és Isten' gyermekévé 's Krisztus' örökostársává lesz. (Ján. 3, 6. Rom. 8.)

Hányféle a' keresztség?

Háromféle, tudnillik: 1) a' kívánságbeli keresztség, melly az Isten' tökéletes szeretetében, vagy az elkövetett bűnök fölötti tökéletes töredelmességben áll; összekötve egyszersmind azon kívánsággal, hogy Istennek minden parancsait megtartsa, következőleg meg is keresztelkedjék, mihelyest erre alkalom nyílik; 2) a' vér-keresztség, ha tudnillik Istenért vérünket ontjuk, 's érette vértanúi halált szenvedünk; 3) a' víz-keresztség, melly tulajdonképen a' keresztség' szentsége.

Mit jelentenek az e' szentséggel járó sok szertartások?

Ezek jelképei annak, mi magában a' keresztségben történik, és annak malasztjait mintegy szemünk elejébe állítják: hogy így e' szentség tiszteletteljesen kezeltessék, és a' körülállók buzgóság- és háládatosságra indittassanak.

Miért vannak a' keresztszülők, kik a' gyermeket keresztségkor tartják?

1) Hogy tanúi legyenek, miszerint a' gyermek megkereszteltetett. 2) Hogy azon esetben, ha a' gyermek' szülői meghalának, vagy ebbeli kötelességöket elhanyagolnák, a' gyermekekről gondoskodjanak, 's azokat a' hitben vagy maguk oktassák, vagy legalább mások által oktattassák. Mivel a' keresztszülők ezt, a' szülők' részéről hiány' esetére, meg is ígérnek, és mert a' megkereszteltnek nevében keresztény életmódot ígérnek: kezeseknek is neveztetnek. Kitészik innen, milly nagy tévedés, a' gyermekeknek olly keresztatyákat és anyákat választani, kiktől a' gyermekek felőli buzgó szorgoskodást, nevezetesen jó keresztény nevelést nem várhatni. Nem-katholikus egyéneket sem kell e' végre választani: mivel ők a' gyermekeket katholika hitben (mi pedig földolog,) nem nevelhetik, 's többnyire keveset is gondolnak vele, hogy abban mások által kellőleg oktattassanak.

Mi keletkezik a' komaságból?

A' komaságból valamint a' keresztségnél, ugy a' bermálásnál is szellemi rokonság keletkezik: 1) a' keresztelő, vagy bermáló; 2) a' megkeresztelt vagy bermált; 3) ennek szülői között: ugy hogy a' komák e' személyekkel házasságra nem léphetnek, ha csak ez akadály fölmentés (dispensatio), vagy az egyház' különös engedelme által el nem háritatik. Azonban a' komák egymás közt semmi szellemi rokonságban sem állnak.

Miért rendelte az egyház e' szellemi rokonságot?

Az e' szentségek iránti tiszteletből; és hogy a' komák e' szellemi kötelék által keresztelési vagy bermalási gyermekeikkel annál szorosabban összefüzetvén, azok iránti kötelességeik' teljesítésére buzdittassanak.

Miért nem bocsáttatik be a' keresztelendő mingsyárt a' templomba?

Ez által jelentetik, hogy mindaddig nem méltó Krisztus' egyházába lépni, valamig a' bün' igáját le nem vetette, 's magát Krisztus' urasága alá nem adta; és hogy kereszttség nélkül mennyországba nem juthat: mivel a' kereszttség ajtóul szolgál az Isten' kegyelméhez, a' mennyek' országához, és a' szentek' közönségéhez.

Miért adatik a' keresztelendőnek valamely szentnek neve?

1) Jelentéseül annak, hogy a' kereszttség által a' keresztények' számába, kiket sz. Pál szenteknek nevez, vétetik föl. 2) Hogy közbenjárója legyen, a' ki őt kiváltkép védje. 3) Hogy azon szent, a' kinek nevét kapja, például és előképül szolgáljon neki, melly szerint életét intézhesse. Fölöttébb megrovandó tehát, ha a' gyermekek pogány, vagy más illetlen névvel neveztetnek.

Miért lehel a' pap a' keresztelendőre?

Jelül, hogy valamint Isten az első emberbe lehelés által természeti életet öntött: úgy a' lélek is a' szent kereszttség által szellemi életet nyer. A' pap ezzel Krisztus' példáját követi, ki szinte tanítványira lehel, 's ez által nekik a' Szentlelket adta. (Ján. 20. r.)

Miért teszi a' pap jobb kezét a' keresztelendő' fejére?

Annak jeléül, hogy ő mostantól fogva Istennek tulajdonává lett, és egyházához tartozik. Ez által egyszersmind az ördög, Jézus' nevében ünnepélyesen fölhivatik, hogy a' keresztelendő' irányában minden ellenségeskedéstől, és bünre csábítástól tartózkodjék.

Mit jelentenek a' keresztésnél használt többszöri exorcismusok, vagyis ördögüzések?

Ez által a' pokolbeli léleknek Isten' nevében parancsoltatik, hogy a' keresztelendőtől távozzék, 's így azt a' Szentlélek' lakásaul átengedje.

Miért jelöltetik a' keresztelendő olly gyakran a' kereszt' jelével?

Ezzel jelentetik: 1) hogy a' kereszttség a' megfeszített Krisztus' nevében történik, és az ő érdemeinek erejével törül-
tetnek el a' bűnök; 2) hogy a' keresztelendő ezentul Krisztus'
kereszt-zászlója alá tartozik; alatta a' test, világ és ördög ellen
vitézül harczolni, 's egyedül Krisztus' keresztjében dicsekedni
köteleztetvén.

Mi okból tétetik só a' keresztelendő' szájába?

Ez jelenti, hogy ő Isten' malasztja által, 1) a' véték' rot-
hadásától megőriztetik; 2) megtelik bölcseséggel, mellynek a'
só jelképe; 3) a' mennyei és isteni dolgok iránt izléssel ruház-
tatik föl.

Miért kenetnek meg nyállal orra, és fülei?

Ezzel jelentetik, hogy valamint Krisztus a' vakon született
a' nyállal illetés által látóvá tette: úgy a' kereszttség által lel-
künk' vakságától mi is megszabadulunk, 's lelkünk a' mennyei
igazság' megismerésére megvilágosittatik. Továbbá még az is
jelentetik általa, hogy a' megkeresztelt köteles minden érzékeit
a' jónak megnyitni, az Isten' szavát örömet hallgatni, és ennek
teljesítése által az Isten-, és embereknek kellemes illatul lenni.

*Miért kérdezi a' pap a' keresztelendőt: „Ellene mondasz-e az ör-
dögnek, és minden cselekedeteinek, és minden pompáinak“?*

Hogy a' keresztény tudja, miszerint mindenek előtt hivatása,
az ördögnek, az ő sugallatai-, cselekedetei-, 's pompáinak
ellene mondani, 's ezek ellen harczolni. Nagyon szépen szólít
meg azért sz. Ambrus egy megkereszteltet: Midőn kérdező
tőled a' pap: „Ellene mondasz-e az ördögnek, és minden csele-
kedeteinek“, mit feleltél? „Ellene mondom.“ „Ellene mondasz-e a'
világnak is, az ő pompájának és kéjeinek?“ „Ellene mondom.“ Emlé-
kezzél meg tehát ígéretedről, és soha se feledkezzél meg róla.
A' papnak Isten helyett mintegy kezéd' irását adtad. Ha kezéd'
irását valamelly embernek adod, le vagy neki kötelezve. Most
pedig kezéd' írása nem a' földön, hanem a' mennyek'országában
vagyon letéve. Ne mondd, hogy te mit sem tudsz ezen ígéreted-
ről, kövélkezőleg nem is vagy általa kötelezve: mivel ezzel szint-
olly kevéssé lennél kimentve, mint azon katona, ki harczra hivat-
ván föl, azt válaszolná, hogy ő nem tudta, miszerint a' végre lett
katonává, hogy küzdjön: mert hivatásunk' nem tudása nem ment-
ség, hanem vétkes gondatlanság' bizonyítványa.

Hogy tehát senki se éljen illy kárhozatos tudatlanságban, a' szülők és komák kötelesek gyermekeiket, 's keresztliaikat és leányaikat azon ígéretre, mellyet helyettök a' keresztség' alkalmazásával tettek, figyelmeztetni, 's kötelességeiket megmagyarázni. Az olly gyermekek, mellyek katonaságra neveltetnek, ifjuságuktól fogva taníttatnak a' fegyverrel bánásra, minden veszélyek' megvetésére, 's hogy semmi ellenségtől se féljenek; ők a' virasztáshoz, meleg- és hideghez, szóval mindahhoz szoktattatnak, mi csak egy jó katonában megkívántatik. Szintigy tanítsók a' szülők és komák is az ő testi és lelki gyermekeiket ifjuságuktól fogva arra, hogy mint kell az ördög, a' világ és test ellen harczolni, a' földi javakat és hiu fényüzést megvetni, az örök életet reményleni, 's a' mennyországot elnyerni. Erre a' komák önmagukat kötelezték, midőn a' gyermekeket a' keresztvizre tartották, 's helyettök a' pap' kérdéseire feleltek.

Mi okból kenetnek meg sz. olajjal a' keresztelendőnek melle 's vállai ?

Sz. Ambrus' és aranyszájú sz. János' bizonyítása szerint azért, hogy ez által Krisztusnak vitéz harczosává 's katonájává legyen. Valamint ugyanis hajdan a' viaskodók a' harcz előtt olajjal kenték és erősíték meg magukat, ugy kenetik meg a' keresztelendő is olajjal : 1-ör mellén, hogy bátorságot, erőt és vitézséget nyerjen, 's így üdvének ellenségeivel győzedelmesen megvívjon; 2-or vállai közt, hogy megerősödjék az isteni törvény' igájának fáradhatlan, és zugolódás nélküli viselésére, 's hogy az életnek terhes pályáját az Isten és szent törvényei iránti megszeghetlen hűséggel megfuthassa.

Miért mondatik el kereszteléskor a' 'Mi Atyánk' és 'Hiszek egy Istenben' ?

Ha felnöttek kereszteltetnek, ezzel ők hitvallást tesznek; ha pedig csecsemők kereszteltetnek, ezt helyettök a' keresztatyák és anyák teszik : kik ez által szinte ráemlékeztetnek, hogy gondoskodjanak róla, miszerint a' gyermekek a' fönnevezett, és minden más hitdolgokban jól oktattassanak.

Miért kérdi a' pap még különösen a' keresztelendőt : valljon meg akar-e kereszteltetni ?

Mert az ember, valamint önkényt engedelmeskedett a' kigyónak, és kárhozott el : ugy szinte csak ha szabadon kívánja, vétethetik föl Jézus' követőinek sorába, 's nyerheti el az örök életet.

Miért töltetik a' víz három ízben a' keresztelendő' fejére?

Jelentéseül annak, hogy valamint Krisztus harmadnapos eltemetése után föltámadt halottaiból, úgy támad föl az ember is e' hármias megmosás után a' bűnnek halálából. (Rom. 6.) Hajdan, hogy Krisztus' eltemetése mintegy képben jelentelnék, a' keresztelendők egészen bemerítették a' vízbe : mire ugynevezett keresztelési kutak használtattak. Azonban e' szokás különféle okokból eltörültetett.

Miért kenetik meg a' megkeresztelt sz. kegyolajjal?

Ez által kereszténynyé kenetik, Krisztussal, a' fölkenettel, egyesítetik, és annak papi és királyi méltóságában részesül ; miért is sz. Péter (I. 2, 9.) a' keresztényeket választott nemzetiségnek, királyi papságnak, és szent népnek nevezi. Milly magas annakokáért a' keresztények' méltósága ! Ők fölkenetek, 's bizonyos értelemben papok és királyok ; papok, a' mennyiben önmagukat az ur Istennek élő, szent és tetsző áldozatul bemutatják, minek minden pillanatban kell történnie ; királyok pedig, ha rossz hajlamaikon uralkodnak és Istennek szolgálnak ; de azok a' mennyek' országára való jog' tekintetéből is, mellyet a' kereszttség által nyernek. A' kereszteltek továbbá a' sz. kegyolaj által Istennek templomaivá, 's annak szent edényeivé szenteltetnek, mellyek idővel, az urvacsora által, Krisztus' drágalátos szent testét és vérért magukba fogadandják. Melly igen kell tehát a' keresztényeknek iparkodniok, hogy mint Istennek templomai, magukat a' bűnnek minden szennyétől megőrizzék !

Mit jelent a' fehér ruha, vagy kendő, melly a' megkereszteltre adatik?

Ez a' föltámadás' dicsőségét jelenti, mellyre a' kereszttség által születünk, 's ama' tündöklő fényt és szépséget, mellyel a' lélek a' bünszenyek' elmosatása után, a' kereszttségben ékesítetik : 's végre a' tisztaságot és ártatlanságot, mellyet a' megkeresztelt mindenkor köteleztetik megőrizni.

Miért adnak a' megkeresztelt' kezébe égő viasz gyertyát?

Intetik ez által, hogy a' kereszttségben nyert, és szeretettől lángoló hitet (mellyet a' világosság példáz), a' jó cselekedetek által (mellyeket a' viasz ábrázol), táplálni, öregbiteni, 's világosságával az emberek előtt is világítani törekedjék : hogy midőn a' völegény eljövend, vele a' menyegzőre bebocsáttassék, vagyis az örök élet' örömeiben részesüljön.

Hasznos figyelmeztetés. Ama' napokat, melyeken a' keresztény megkereszteltetett, vagy bermáltatott, vagy először járult az Ur'asztalához, fogadásokat tett, házassági áldást nyert 'stb., különösen jegyezze meg magának; 's azokat szentelje meg ájtatos gyónás és áldozás, nem különben a' testi és szellemi alamizsna-nyujtás által; adjon Istennek a' nyert malasztért hálát, 's kérje őt, hogy ezt benne gyarapítsa, és neki abban halálíg megmaradást engedjen.

Keresztelhet-e mindenki szükségben?

Igenis; hogy senki ezen, az üdvösségre legszükségesebb eszköztől meg ne fosztassék, szükség' esetében még az atyák és anyák is megkeresztelhetik gyermekeiket, a' nélkül, hogy ez által házassági tartozásaik' gyakorlatában akadályoztatnának.

Milly vizet kell használni a' kereszteléshez?

Természetes vizet, legyen az bár folyó-, kút-, vagy eső-viz; ellenben rózsavizet, vagy más illetén csepegtetett vizet nem szabad használni.

Milly szándékkal szükséges keresztelni?

Azon szándékkal, hogy azt akarjuk tenni, mit Krisztus urunk rendelt, vagy mit a' keresztény egyház ez esetben tenni szokott.

Híteli tanítás a' Szent-Háromságról.

Mi az Isten?

Isten a' legtökéletesebb lény és legfőbb jóság, melly öröktől fogva létezik, 's léte- és mivoltának okát önmagában viseli, 's a' kitől nyer életet és lételt minden; mivel „ő tőle, és általa, és benne vagyon minden“ (Rom. 11, 36.).

Mi a' Sz.-Háromság?

Ugyanezen egy Isten, ki egytellen természet- és lényeggel bir, egyszersmind pedig személyében három: Atya, Fiu, és Szentlélek.

E' személyek közül mindenik Isten?

Igenis; mert mindenik isteni természet- és lényeggel bir.

Miért nincs mégis három Isten?

Mert csak egyetlen-egy és ugyanazon természetök és lényegök van.

Idősebb, hatalmasabb, és nagyobb-e valamelyik a' három személyek közül?

Épen nem, hanem mind a' három öröktől fogva van, 's az

isteni mindenhatóság-, nagyság-, és dicsőségben egészen egyenlő; ugyanazért egyenlő tisztelet- és imádásra is méltó.

Tanácsos-e a' Szent-Háromság' titkát feszegetni?

Nem; mert hamarább lehetne a' tengert kanállal kimeríteni, mintsem hogy az emberi elme a' Szent-Háromság' titkát megfogja. Mi nekünk azt alázattal hinnünk kell. Az alázatos, és munkás hit méltókká teend rá minket, hogy ezen titkot a' másik életben, mondhatlan boldogságunkra örökké szemlélhessük; mivel épen abban áll az örök élet, vagyis az juttat el minket az örök életre, hogy az egy igaz Istent, és Krisztus Jézust, az ő fiát, a' Szentlélekkel együtt, a' hit által megismerjük, és istenes életmód által megdicsőítsük. (Ján. 17, 3.)

De fájdalom! milly kevesen teszik ezt. Vallják ugyan őt szájjal; de cselekedettel tagadják (Tit. 1, 16.); 's ezzel megmutatják, hogy őt nem is ismerik jól. Avagy honnét van, hogy a' káromkodás, a' hazugság, csalás, lopás, gyilkosság, fajtalanság, házasságtörés' 'stb. bűnei a' földet mintegy egészen elárasztották: ha nem onnét, hogy az emberek közt Istennek igaz és hathatós ismerete hiányzik? (Oseás' 4.) Miként élhetnék ugy az emberek napjaikat mindenféle vétekben gondtalanul, ha hinnének maguk fölött egy Istent, a' ki, mint mindentudó és igazságos bíró, szintolly bizonyosan meg fogja büntetni örökre a' bünt, valamint az erényt örökre megjutalmazza? Valóban, ez Istent megismerni és benne hinni, 's mégis bűnökben töltve az életet, főhatalmát nem tisztelni, fölségét nem imádni, igazságától nem félni, jóságát nem szeretni, irgalmában nem reményleni: mi egyéb, mint a' legeszteleőbb, vakmerőbb, és pokolibb gonosz-ságu ellenmondás?

OKTATÁS PÜNKÖSD' UTÁNI I. VASÁRNAPRA.

A' misekezdet buzdítás az isteni irgalmasságban való bizodalomra: „Uram! bízom a' te irgalmasságodban; örvendez szívem a' te szabadításodban. Éneklek az Urnak, mert velem jót tett.“ (Zsolt. 12.) „Uram! meddig felejtkezel el egészen rólam? Meddig rejted el arcodat előlem“? Dicsőség az Atyának 'stb.

Az egyház könyörgése.

Ur Isten! erőssége a' te benned bizóknak, hallgasd meg kegyesen kérésünket; 's mivel az emberi gyarlóság nélküléd mit sem tehet, nyujtsd a' te malasztod' segedelmét, hogy parancsolatid' teljesítésében , akaratunk- és cselekedeteinkkel te neked tetszhessünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Sz. János' I. level. 4, 8—21.*)

Szerelmesim! az Isten szeretet. Abból tetszett ki leginkább Istennek hozzánk való szeretete, mert Isten az ő egyetlen egyszülött fiát e' világra küldé, hogy általa (boldog) életet nyerjünk. Abban áll pedig ama' szeretet : nem mintha mi szerettük volna az Istent; hanem mert ő minket előbb szeretett, 's elküldötte fiát, a' mi büneinkért engesztelésül. Szerelmesim! ha ennyire szeretett minket az Isten : mi is kötelesek vagyunk szeretni egymást. Istent soha senki sem látta. Ha egymást kölcsönösen szeretjük, az Isten mibennünk marad; és az irántai szeretet tökéletes lesz bennünk. Abból ismerjük meg, hogy ő benne maradunk, és ő mi bennünk: mivel az ő lelkéből adott nekünk. És mi, a' kik láttuk, mi bizonyoságot teszünk felöle, hogy az Atya elküldötte fiát, a' világ' üdvözítőjét. Valaki tehát azt vallja, hogy Jézus az Isten' fia, Isten lakik benne, 's ő az Istenben. Mi azért megismertük Istennek hozzánk való szeretetét, és meg vagyunk róla győződve. Az Isten csupa szeretet; ki azért a' szeretetben állhatatos, Istenben marad, és Isten ő benne. Akkor tökéletes a' szeretet mibennünk, ha bizodalommal várjuk az ítélet' napját; mert valamint ő viselte magát, úgy kell nekünk is viselni magunkat a' világon. Félelemnek nincs helye a' szeretetben; mert a' tökéletes szeretet kirekeszti a' félelmet : a' félelem ugyanis gyötrellemmel vagyon összekapcsolva. A' ki tehát fél, az még nem tökéletes a' szeretetben. Szeressük tehát az Istent: mivel ő előbb szeretett minket. Ha ki azt mondja: én szeretem az Istent, 's mégis embertársát gyűlöli, az hazug. Mert a' ki nem szereti embertársát, a' kit lát: hogyan szeretheti az Istent, a' kit nem lát? Ugyanazért ilyen parancsolatunk van tőle: hogy a' ki szereti az Istent, szeresse embertársát is.

Magyar ázat. Az Isten és felebarát iránti szeretetre hatatós b indokokat azoknál, melyeket itt sz. János fölhoz, kigondolni nem lehet. Csak kissé szükség azokat megfontolni, 's lehetetlen lesz azoknak ellentállni. Mennyire buzdítottunk Istennek viszonti szeretetére az által, hogy ő előbb szeretett minket, és fiát elküldé, ki bűneinktől megváltson: azt már főnebb, Pünkösdhétfőn, egyebek mellett, bővebben előadtuk. Felebarátunk' szeretetére az buzdítson minket, hogy Isten is szereti őt; és mert nem szerethetjük az Istent, ha felebarátunkat nem szeretjük. Mivel a' ki embertársát, kit lát, nem szereti; hogyan szeretheti az Istent, a' kit nem lát? 'S hogyan mondhatjuk, hogy szeretjük az Istent, ha a' minket felebarátunk' szeretetére kötelező parancsolatának nem engedelmesszünk? De ha egymást szeretjük, úgy szeretjük Istent is, közvetve tudnillik, az ő hasonképeiben; és mivel ő azt, a' mit irántai szeretetből felebarátunkkal teszünk, akkép tekintí, mintha vele tettük volna: ennél fogva folytonos egyesülésben maradunk vele, 's irántai szeretetünk tökéletes lesz. Szeresszük tehát az Istent és felebarátunkat: 's úgy nem lesz egykorokunk rettegni az ítéllettől; mivel a' szeretet nem fél (szolgailag) a' büntetéstől: mert azt teszi, mi Istennek kedves; benne tehát irgalmas bírót remélhet.

Evangelium. (Sz. Lukács' 6, 36—42.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Legyetek irgalmasok, valamint a' ti Atyátok is irgalmas. Ne ítéljetez, és nem fogtok ítélteni; ne kárhoztassatok, és nem fogtok kárhoztattatni; bocsássatok meg, és megbocsáttatik nektez. Adjatok, és adatik nektez; jó és meglömözt, 's megrázott és kiömlő mértéket öntenek kebeletekbe. Mivel azon mértékkal, a' mellyel ti mérendetez, fog visszaméretni nektez. Monda pedig nekik hasonlatosságot is: Valljon vak, vezethet-e vakot? Nemde, mindketten a' verembe esnek? A' tanítvány nem fölebbvaló tanítójánál: tökéletes lesz pedig minden, ki tanítójához hasonló. Mit nézegeted pedig a' szálkát atyádfia' szemében; holott a' gerendát, melly tulajdon szemedben vagy, nem veszed észre? Avagy miképen mondhatod atyádfiának: Atyámfia! hadd vessez ki a' szálkát szemedből: saját szemedben a' gerendát nem látván?

Képmutató! vedd ki előbb a' gerendát saját szemedből, 's azután gondoskodjál róla, mint huzzad ki a' szálkát atyádfia' szeméből.

„Legyetek irgalmasok, valamint a' ti Atyátok is irgalmas.”

Ha a' mennyei Atyának gyermekei akarunk lenni, utánozunk kell őt az irgalmasság- és kegyességben; 's valamint ő fölkelte napját a' jók- és gonoszokra, 's esőt ad az igazak- és hamisaknak: úgy tartozunk szeretni mi is nem csak barátinkat, hanem ellenségeinket is; nem csak a' jámborokat, hanem a' bűnösöket és igazságtalanokat is: ezekkel, a' mennyire tőlünk kitelik, jót cselekedvén, szintugy, valamint mi kívánjuk, hogy Isten irányunkban cselekedjék. (Máté 5, 42—46.)

„Ne ítéljetez, és nem fogtok ítéltetni; ne kárhoztassatok, és nem fogtok kárhoztattatni.”

Krisztus itt kétféle ítéletet tilt meg, tudnillik a' hamis vagy vakmerő ítéletet, és a' jogtalan. Hamisan ítél az, ki felebarátja' cselekedeteit merő gyanakodásból, a' nélkül, hogy erre alapos oka volna, gonoszoknak és büntetésre méltóknak nyilatkoztatja: holott szívébe belátni, 's tetteinek czélját és szándékát megismerni nem képes; erről ugyanis csak az Isten ítélhet, ki a' sziveket és veséket vizsgálja. Jogtalan ítéletünk akkor, midőn mások fölött biráskodunk, a' nélkül, hogy erre mint bírók vagy előljárók rendelve volnánk. Mind a' kétféle ítélettel az Isten' jogaiba vágunk (Rom. 14, 4.), a' felebaráti szeretet ellen nagyon vétünk, és Istennek szigorú ítéletét vonjuk magunkra. Midőn testvéredet elítéled, mondja aranyszáju szent János, tenmagadat ítéled el; szigorú ítélőszéket emelsz tenmagad ellen, 's a' bírót fölingerled, miszerint veled ő is keményen bánják.

„Bocsássatok meg, és megbocsáttatik nektek.”

Krisztus itt föltéltet tesz. Mondja tudnillik, hogy Istentől az ellene elkövetett vétkek' bocsánatját csak úgy nyerendjük meg, ha ellenségeinknek az általuk irányunkban elkövetett bántalmakat szívből megbocsátottuk. Azért írja aranyszáju sz. János is: „Nem elég, ha nem bántod azt, a' ki téged megsértett, ha még mindig titkos gyűlöletet és utálatot táplálsz ellene; sőt látni sem akarsz őtet. Az illy viseleted által azt érdemled, hogy Isten is ugy bánják veled.”

„Adjatok, és adatik nektek.”

Mi szegények vagyunk, 's az Isten' adományaira igen nagy szükségünk van. Azért mondjuk neki naponkint: „Mindennapi

kenyerünket adjad nekünk ma.‘ De Isten azt feleli : .Adjatok, és adatik nektek. Ti az én szegényeim vagytok; de köztetek is vannak szinte szegények : cselekedjétek tehát a’ ti szegényeitekkel azt, a’ mit kívántok, hogy én veletek cselekedjem.‘ Isten azt akarja, hogy az ő kegyességét és szeretetét utánozzuk. Azonban a’ mi szeretetünk és kegyességünk, ’s az Isten’ szeretete és kegyessége között azért mindig nagy különbség lesz. Az Isten sokat ad : mi csak keveset adhatunk; mindazonáltal ő jóságunkat még meg is jutalmazza : „Jó és megtömt, ’s megrázott és kiömlő mértéket öntenek kebeletekbe“; azon kevésért t. i., mit a’ szegényeknek, és bennök Istennek adtunk. Áll ez minden más cselekedetekről is, mellyeket Isten iránti szeretetből viszünk véghez; mivel ő hármilly csekély jótettet végtelenül gazdagon jutalmaz, itt ugyan újabb meg újabb kegyelmek- és jótéteményekkel, amott pedig a’ mennyei dicsőséggel. De jól meg kell azt is jegyezni, hogy a’ gonoszoknak is az ő cselekedeteik szerint fog visszafizettetni. .A’ mennyire vadászta a’ dicsőséget, és uszolt a’ gyönyörőségekben, mondalik a’ Titkos jelentések’ könyvében (18, 7.), annyi gyötrelmet, és siralmat okoztatok néki.‘

,Valljon vak vezethet-e vakot?’

E’ hasonlattal figyelmezteti Jézus tanítványait, milly veszedelmes legyen a’ farizeusok és irástudók’ tetteit utánozni. Azt mondja ő, hogy nem kívánhatni, miszerint a’ tanítvány világosabban lásson, valamit jobban értsen, mint a’ tanító; hanem a’ tanítvány már tökéletesnek tartatik, ha olyan, mint tanítója. Valamig tehát a’ farizeusokat és irástudókat, nevezetesen azok’ tetteit utánozzátok, mindaddig üdvösségetek felől az övékénél jobb belátást nem szerezhettek magatoknak, ’s minden tökéletességetek abban fog állni, hogy hozzájok hasonlók lesztek. Minő tanítók pedig ők, telteikből tanulhatjátok. Ők meglátják a’ szálkát felebarátjok’ szemében; de magukéban a’ gerendát sem veszik észre. Nem szükség-e tehát inteni őket, hogy maguk javuljanak előbb, hogysen felebarátjokat javítani törekednének?

Buzdulat. Oh vajha mindenkor irgalmas voltam volna felebarátim iránt, hogy én is irgalmasságot remélhetnék egykor Istentől! Oh bár csak senkit vakmerőn és hamisan meg ne ítéltem volna, hogy ne kellene félnem, miszerint vétkeimért egykor az Istennek szigorú ítélete és büntetése fog érní! Oh Istenem! szivemből bánom ezen hibákat, ’s azok’ bocsánatát remélem tőled : valamint én is szivemből megbocsátok azoknak, a’ kik engem megbántottak. Világosítsd meg óh Uram! az én vakságo-

mat, hogy ezentul e' bünöket kerüljem, a' mennyekbe vezető igaz utat föllejtem, 's jó példámmal másokat is oda vezessek. Amen.

OKTATÁS URNAPRA.

Miért nevezetelik ezen nap Urnapnak?

Mivel a' kath. egyház e' csütörtökön az Oltári-szentség szerzésének, vagyis a' kenyér' és bor' színe alatt elrejtett Krisztus Jézus, a' mi Urunk' sz. teste- 's vérének emlékeztétét különösen ünnepli.

Miért teszi ezt épen ma?

1) Mivel az egyház e' zöld csütörtökön, mellyen e' szentség szereztetett, a' Krisztus' kinszenvedése és halála felőli elmélkedéssel jobban el van foglalva, és szomorúsága nagyobb, hogyszem e' szentség' szerzésének emlékeztétét kellőleg ülhessen. 2) Mivel az apostolok a' Szentlélek által felvilágosítva és megtanítva, ez időtájban kezdték e' magasztos titkot a' hiveknek hirdetni és kiszolgáltatni. (Apost. csel. 2, 42.)

Ki szerzette ez ünnepet?

Ez ünnep lényegileg kezdettől fogva meg volt az egyházban, miután a' csudálatos Oltári-szentség' emlékezete a' sz. misében naponkint megújittatik : később mindazáltal erre különös ünnep rendeltetett. Közelebbi alkalom erre következő volt. Az ájtatoskodó Juliána, egy jámbor apácza előtt, a' lüttichi egyházmegyében egy ideig különös látvány lebegett, melly a' fénylő, de egy oldalán mégis homályos holdat mutatta. Nem sokára Isten e' látás' titkát meg is fejtette neki, 's őt egy új egyházi ünnep' első hirnökeül választá. Juliána fölfedezé e' titkos látást Lüttich' akkori püspökének, és több más hittudósoknak, kik közt volt a' lüttichi főesperes Pantaleon Jakab (később IV. Orbán pápa), 's a' tudós, szent domonkosi rendű Hugo (később bibornokkövet Németalföldön). A' lüttichi püspök már mindent megrendelt ez ünnepnek 1247-beni illő megtarthatására, midőn 1246-iki october' 16-án megholt. E' miatt az ünnep' behozása elhalasztatott, míg végre az említett Hugo, most már bibornok és követ, azt a' legbuzgóbban előmozdítá. A' lüttichi és szomszéd egyházi megyék ez ünnepet már többször megülték, midőn IV. Orbán pápa

1264-ben rendelé, hogy az az egész egyházban megtartassék; melly rendeletet V. Kelemen pápa a' viennei egyházi zsinaton 1311-ben megerősítette: az ünnep' napjául a' Sz.-Háromság-Vasárnapra következő csütörtököt határozván. (Binterim V. Köt. I. R. 13. §.) Ez ünnep' okát igen szépen adja elő a' trienti zsinat, midön így szól: Jámbor és szent szokás, hogy e' főséges és méltóságos szentség egy különös ünnepnapon kitünö tisztelet- és ünnepélyes fényvel dicsöittetik meg, 's hódolat-, és szent félelemmel hordoztatik körül szent menetekben az utczákon és nyilvános helyeken; mert igen illö, hogy bizonyos szent napok rendeltettek, mellyeken a' keresztények közös Urok- és Megváltójoknak, ama' kimondhatlan és valóban isteni jótéteményért (I. Korinth. 15.; Zsid. 2, 9.), melly által a' halál fölötti gyözedelme 's diadala ábrázoltatik, különös köszönetet és hálát adnak; 's így kellett az igazságnak a' hazugságon és eretnekségen nyert diadalát ünnepeinnie, hogy ellenségei látván a' fényt, 's illy örömét az egész egyháznak, vagy leveretve 's megrontva enyészszenek el, vagy megszegyenülve és zavarodva valahára ismét föleszméljenek. (Conc. Trid. Sess. 13. cap. 5.)

Miért tartatnak e' napon olly fényes sz. menetek (processiók)?

1) Hogy abbeli hitünket, miszerint Krisztus e' szentségben igazán és valósággal jelen van, nyilvánosan bevalljuk. 2) Hogy e' szentségben az Isten' fia nyilvánosan tiszteltessék, és kellöleg imádtassék. 3) Hogy hálát adjunk annak szerzéseért, 's az ez által nyert minden jótéteményekért. 4) Hogy Isten' áldását nyerjük a' földre 's lakóira. 5) Hogy utczáinkat és téreinket mintegy Isten' templomává változtassuk, és lakhelyeinket és mezeinket, mellyeken a' szentséggel átvonulunk, megszenteljük. Végre 6) hogy Krisztusnak a' kinszenvedésekor, és a' háládatlan emberek által e' szentségben rajta mások is elkövetett méltatlanságok- és bántalmakért némileg eleget tegyünk.

Miért énekelletik néhol e' menet' alkalmával a' négy oltárnál a' négy evangeliom' eleje hangosan és ünnepélyesen?

Ez jelenti: 1) hogy kelettöl nyugatig minden népek hivatvák a' Krisztus Jézus által szerzett üdvösségre. 2) Hogy mind a' négy evangelista megegyez abban, miszerint az Isten' fia emberré lett, hogy minket megváltson; 's hogy ő az igazi mennyei kenyér, melly lelkünknek örök életet ád. 3) Hogy Krisztus' megváltásában nem csak az emberek, de az egész teremtés, ég és föld részt vesznek.

Volt-e ezen körmenetnek már az ó-szövetségben is előképe?

Igenis; még pedig azon menet előképezte, mellyen a' frigy-szekrényt, hol a' manna, e' szentség' jelképe őriztetett, körülhor-dozták (l. 427. lap.).

(A' misekezdetet, egyház' könyörgését és leczkét l. 57—8. lapon; a' magyarázatot pedig 341. l.; ez után olvasd figyelme-sen a' következő hitbéli tanítást.)

Hitbéli tanítás Krisztusnak igaz és valóságos jelenlétéről az Oltári-szentségben.

Miért hiszszük mi katolikusok, hogy Krisztus az Oltári-szent-ségben igazán és valósággal jelen van?

Mivel ezt ő maga nyilván és világos szavakkal mondotta, midőn szerzésekor így szólt: „Ez az én testem; ez az én vérem.“ (Máté 26, 26—28.) E' szavak, hacsak valaki hazugság- vagy csalásról nem akarja Krisztust vádolni, nem jelenthetnek egye-bet, mint hogy az ő teste és vére igazán jelen van. Hogy Jézus azt illy értelemben vette, onnét is kitünik, mert hozzá tette : „melly értetek adatik,“ és „melly értetek kiontatik.“ Már pedig váltságunkért sem kenyér, sem bor, sem Krisztus' teste- 's vérének jelképe, hanem maga Krisztus Jézusnak valóságos teste, és valóságos vére adatott : miből következik, hogy az Oltári-szentségben is nem kenyér és bor, sem Krisztus' teste- 's véré-nek jelképe, hanem maga Krisztus' teste és vére, igazán és va-lósággal van jelen. Az apostolok sem értették másképen Jézus' ezen szavait; és sz. Pál, ki mint a' mai leczke bizonyítja, szinte magától Krisztustól nyert e' titokban oktatást, világosan mondja, hogy a' ki e' szentséghez méltatlanul járul, az az Ur' teste és vére ellen vétkezik, és ítéletet eszik magának : mivel az Ur' testét a' közönséges eledeltől meg nem különbözteti. Miként mondhatná pedig ezt, ha Krisztus' teste épen nem, vagy csak jelképileg volna jelen, mint azt a' kath. hit' ellenei állítják?

Ki biztosít minket katolikusokat arról még jobban, hogy a' szer-zési szavakat a' főnebbi értelemben kell venni?

A' kath. egyház, az igazságnak azon oszlopa 's erőssége, melly soha sem tévedhet, 's melly az apostolok' korától fogva egész maig így tanított : mint ezt az egyház' kezdete óta tartott zsinatok, és a' sz. atyák mindannyian világosan bizonyítják. Miért szegeznek tehát magukat a' kath. hit' ellenei ezen, olly régi, 's általánosan elfogadott, és szilárdan megalapított tanítás ellen? És

miért tagadják Krisztusnak igazi és valóságos jelenlétét e' szentségben? Milly okaik vannak erre? Talán lehetetlennek hiszik e' titkot? De mi lehetetlen Istennél? Ha a' vizet borrá változtathatta, miért ne változtathatná a' kenyeret testévé, 's a' bort vérévé? Vagy azon ütköznek meg az ujitók, hogy Krisztus' testét kell enniök és vérét inniök? Ezen ütköztek meg a' zsidók is, és mondának egymás közt: „Miképen adhatja ez nekünk a' maga testét enni”? De Jézustól csak ezt nyerek feleletül: „Bizony-bizony mondom nektek, ha az ember'fiának testét nem eenditek, és vérét nem iandjátok, nem lesz bennetek élet.” (Ján. 6, 54.)

Hogyan kell a' katolikusknak a' más hitűek által e' szentség ellen fölhozatni szokott ellenvetésekre felelni?

Ezt az imént előadott módon teheti. De röviden így is felelhet: Én azt, hogy Krisztus az Oltári-szentségben igazán és valósággal jelen van, azért hiszem, mivel ezt ő maga mondta. Hogy pedig ezt ő mondta, 's hogy e' szavakat: „Ez az én testem“ stb., az ő valóságos testéről 's véréről kell érteni, onnét tudom, mivel ezt Krisztus' egyháza kezdettől fogva tanítja. Hogy pedig ez lehetséges, azért hiszem, mivel Istennél semmi sem lehetetlen. (Luk. 1, 37.)

F o h á s z. Oh kegyes, a' kenyér' színe alatt elrejtett Jézus! kérlek téged azon szeretetre, mellyel te magadat e' szentségben lelkünknek eledelül adtad: erősítsd és neveld bennem és minden keresztényekben az e' legszentebb titok iránti hitet; és add, hogy csak lelkismeretünknek előrebecsátott komoly vizsgálata és megtisztítása után, alázatosság- és félelemmel, jószágodban helyezett bizodalommal, a' legmélyebb tisztelet- és leghőbb szeretettel járuljunk asztalodhoz: nehogy e' szentséget itéletünk- és kárhozatunkra vegyük magunkhoz.

(Az evangéliomot lásd 59. l.)

Miért mondja Krisztus: „Az én testem valóban étel”?

Ő ezzel megjövendölé, mit vala teendő az utolsó vacsorán. Egy nappal előbb tudnillik, hogysem ezeket mondá, Jézus a' Genezareth' tavánál öt ezer embert, öt kenyérrel kielégített; miért is öt a' zsidók a' tónak tulsó partjára követték. Jézus meglátván őket, mondá nekik, hogy ne mulékony eledelt, hanem olyat keressenek, melly megmarad az örök életre, 's mellyet nekik az ember'fia adhat. A' zsidók erre azt kívánták, hogy tegyen ő is olly csudát, minőt például Mózes tön, 's mennyből adjon nekik kenyeret, hogy hihessenek benne. Jézus erre felelé:

hogy az az igazi mennyei kenyér, mellyet az Atya ad nekik, és melly a' világot élteni. 'S midőn a' zsidók őt kérnék, hogy adjon nekik e' kenyérből, mondá : miszerint ő maga azon élő mennyei kenyér; 's hogy a' kenyér, mellyet ő adand, saját teste, mellyet a' világ' életeért föl fog áldozni : mit az utolsó vacsorán meg is tett. Mivel ezen a' zsidók megütköztek, még egyszer világosan ismétlé, hogy az ő teste valóban étel, és az ő vére valóban ital; 's a' ki e' kenyérből eszik, örökké él. Valljon lehetett-e Jézusnak világosabban kifejezni azt, hogy ő valóban tulajdon testét és vérét akarja nekünk eledelül és itallul adni? 'S kicsoda kétkedhetik még róla, hogy az Oltári-szentségben Krisztus Jézus' valóságos teste és vére jelen van?

Hogyan kell azt érteni: „ki az én testemet eszi, és véreimet issza, az bennem marad, és én ő benne“?

E' szavak nem csak azt jelentik, hogy a' ki Krisztust méltán veszi magához, a' megszentelő malaszt által Krisztussal egyesül, hanem azt is, hogy Krisztus annak, ki az Oltári-szentségben méltán részesül, egész testét és lelkét áthatja, 's mintegy új élettel tölti be; 's az ember illyképen Krisztusban marad. Aranyszáju sz. János ezt Krisztus' összevegyülésének nevezi az emberrel; sz. Cyrill pedig megjegyzi, hogy : Krisztus minket nem csak szeretetében részesít, hanem természetében is! Ő bennünk van, mi pedig ő benne. Leginkább ezen Krisztussali egyesülés miatt, de azért is, mivel ez által embertársainkkal is egyesülünk, mint kikkel mindnyájan azoney kenyérből eszünk, neveztetik az Oltári-szentségbeni részesülés ,communio'-nak, azaz : közösségnek.

Szükséges-e, hogy e' szentséget mind a' két szín alatt vegyük?

Nem; mivel a' ki azt csak egy szín alatt veszi is, Krisztus' testében és véreben részesül; mert Krisztus' eleven teste nincsen vér nélkül. De maga Krisztus is az egy szín alatt részesülőnek szinte örök életet ígér, mondván : 'A' ki e' kenyeret eszi, az örökké élend' (Ján. 6, 59.).

Miért nem nyújtja az anyaszentegyház a' hívőknek Krisztus Jézus' vérét bor' színe alatt is?

Mivel nem létezik isteni törvény, melly az Oltári-szentségnek mindkét szín alatti vételét parancsolná; sőt ellenkezőleg, mint ez a' főnebbiekből is kitetszik, az egy szín alatti vétel is elegendő rá, hogy szentségileg az egész Krisztust magunkhoz vegyük. További okok : a' visszaélések' elkerülése, minők a'

bor' kiömlése, a' föntartás' nehéz volta, 'stb.; és hogy azok' ellenében, kiknek állítása szerint az Oltári-szentséget csak mindkét szín alatt lehet valóban venni, az igaz tanítás megőriztessék, 'stb.

Miért mondja Krisztus: ,Valamint engem küldött az élő Atya, 's én élek az Atyám által: ugy fog az is, a' ki engem eend, általam élni' ?

Ezzel értésünkre adja, hogy valamint a' Fiu mindent az Atyától nyer, 's ennél fogva csak az Atya által él: ugy az ember is, mindent a' Fiútól nyer, 's ennél fogva csak a' Fiu által él. Valamint az Atya a' Fiúban, 's a' Fiu az Atyában marad, ez közölve isteni mivoltát (természetét), az pedig ezt fölvéve : ugy marad Jézus is az ő testének közlése által bennünk; mi viszont annak élvezése által ő benne maradván.

Miért mondja Krisztus : ,Ez ama' kenyér, melly a' mennyből alá szállott'?

A' zsidók, mint főnebb mondottuk, Krisztustól mannat, vagyis mennyei kenyeret kívántak, minőt atyáiknak Mózes adott. A' helyett, hogy nekik ezt adná, saját teste- 's vérenek vételére utalja Jézus őket, mint melly valódi, 's élő mennyei kenyér, melly azért szállott alá mennyből, hogy a' világnak örök életet adjon. Krisztus nagyon is jól nevezheti testét és vérét eledelnek; mert valamint a' test a' természeti eledellel nem csak föntartatik, hanem általa erejében növekedést, és naponkint új életet és gyönyöröket nyer : ugy az Oltári-szentség által is a' lélek nemcsak föntartatik, hanem új erőben is részesül, 's az isteni dolgok iránt naponkint újabb örömet és vágyodást nyer. Azért lehet azt a' mannához hasonlítani, melly előképe volt az Oltári-szentségnek, 's mellyről a' Bölcsesség' könyvében (16, 20.) mondatik : „Angyali eledellel tápláltad népedet; és fáradság nélkül készített, 's minden gyönyörűséggel teljes, és minden ízre alkalmas kenyeret adtál nekik mennyből.“

B u z d u l a t. Ur Isten! milly nagy szerencse az ránk nézve, hogy te lelkünk' eledele vagy, hogy általad élünk; hogy te, szentségünk' szerzője, 's örök dicsőségünk' záloga, velünk vagy. De ezek a' méltó áldozás' gyümölcsei; ez pedig irgalmasságod' ajándéka, 's m a l a s z t o d' műve. Ugyanazért valamint te jelenleg mondod nekünk, hogy bennünk maradsz, ha méltán járulunk hozzád : ugy mondjuk mi is néked : Maradj bennünk Uram! és akkor méltán fogunk téged magunkhoz venni, 's az illy vételnek áldását most és örökké élvezendjük.

OKTATÁS A' LEGFÖNSÉGESEBB OLTÁRI-SZENTSÉGRŐL.

Mi az Oltári-szentség?

Azon szentség, mellyben a' kenyér' és bor' színe alatt, a' mi Urunk Krisztus Jézusnak valóságos teste és vére, igazán és lényegileg jelen van.

Mik ezen színek?

A' kenyér' színe : a' fehérség, az illat, az íz, a' kerekded alak ; a' boré pedig : a' szín, íz, illat, és folyékonyság 'stb. Miután a' kenyér és bor az átváltoztatási szavak által Krisztus Jézus' teste- 's vérévé lesznek, csak ezen színek maradnak meg, 's ezek az Oltári-szentségnek látható jelei.

Mikor szerezte Krisztus e' szentséget?

Az utolsó vacsorán ; a' mint ugyanis a' leczkében olvassuk, azon éjjel, a' mellyen elárultaték, vevé az Ur Jézus a' kenyeret, 's hálákat adott, és megtöré, mondván : „Vegyétek, és egyétek ; mert ez az én testem, melly értetek adatik.“ Hasonlóképen vevé vacsora után a' poharat is, mondván : „Ez a' pohár uj szövetség az én véremben ;“ vagy mint sz. Máténál (26, 28.) van: „Mert ez az én vérem, az uj szövetségben, melly értetek és sokakért kiontatik, a' bűnök' bocsánatjára.“

Milly erővel bír e' szentség?

E' szentség minden kegyelem' forrása ; mert minden menyeyei javak és adományok' kulfejét, és minden szentség' szerzőjét, az ur Krisztust, a' kitől származik mindazon jó és tökéletesség, mellyel a' többi szentségek birnak, magában foglalja. A' lélek ezen szentség által tápláltatik, erősítettik, és az isteni dolgok iránti kedvvel betöltetik ; elnyeri általa kisebb büneinek bocsánatát, 's a' további vétkek- és rosszaktól megóvatik ; a' gonosz példa 's a' test' kísértéseinek ellenében győzhetlenné lesz, és a' gonoszságnak minden mételjétől megoltalmaztatik. E' szentség neveli a' megszentelő malasztot, és azt, a' ki hozzá méltón járul, az örök élet' részesévé teszi.

Az Oltári-szentség' malasztódús hatásai különben olly végetlenül számosak, hogy azokat itt mind elő nem sorolhatni. Néhányat mégis fölhozunk még, ugy, a' mint a' sz. atyák felőlük magasztalólag szólnak. Aquinoi sz. Tamás azt mondja : hogy egy szentség sem olly üdvös, mint ez, melly a' bűnököt kiirtja, a'

gonosz kívánságokat elnyomja, az erényeket megszerzi, 's a lelket mindennemű szellemi adományokkal fölékesíti. 'S lehet-e ezt csudálni, miután e' szentségben magát a' kegyelmek' szerzőjét, másokban pedig csak bizonyos meghatározott kegyelmeket nyerünk? Azért mondja sz. Ambrus is: Ha sebeidet meggyógyítani ohajtod, gyógyszered e' szentség; ha segedelemre van szükséged, ez erősséged; ha nagyon szorongattatol, Isten e' szentségben asztalt készített számodra azok ellen, kik téged sanyargatnak. (Zsolt. 22, 5.) Mivel e' szentség az embert minden ördögi incselkedés ellen megerősíti. Aranyszáju sz. Jánosként mindazok, a' kik méltón járulnak e' szentséghez, tüzes oroslánokként térnek ez isteni asztaltól vissza, vagyis bátrak, rendületlenek, és állhatatosak az ördög, világ és test' minden megtámadásai ellen. Végre sz. Bernárd: Ha valaki magát, ugymond, a' harag-, irigység-, fősvénység-, gyűlölség-, bosszuvágy-, bujaság-, és más efféle bűnöktől meggyőzteni nem engedi, az adjon hálát az Ur' teste-'s vérenek; mert mindezt e' szentség' ereje munkálja benne.

Milly buzgóknak kellene tehát lennünk, hogy e' szentséget minél gyakrabban vegyük magunkhoz! Milly egészen más alakot öltene magára ez által a' kereszténység! Az első keresztények naponkint járultak hozzá; innen erkölceik' tisztasága, buzgalmuk az isteni szolgálatban, a' szent élet, földi javak', méltóságok' és gyönyörök' megvetése, a' kereszt- és szenvedések' elviselésébenei erő, a' legborzasztóbb kinok- és gyötrelmekbeni kitartás; mivel ugy szólván nem ők maguk éltek, hanem Krisztus, ki a' naponkinti áldozás által szüntelen velök volt, élt és türt bennök. Honnét ellenben a' mai keresztények' langyossága, gyengesége, elvetemültsége 'stb., ha nem onnan, hogy olly ritkán, és többnyire méltatlanul lépnek az Ur' asztalához? Oh vajha ez nem sokára másképp lenne! Vajha a' keresztények az év' folytatában ismét gyakrabban gyülekeznének, a' test' és lélek' illő előkészítése után, az Ur' asztalához, annak szent testét és véréit igaz áhítatossággal veendők, 's ezzel az örök élet' zálogát elnyerendők.

Miben áll az illő készület e' szentségnek vételéhez?

A' léleknek illő elkészítése abban áll, hogy az őszinte gyónás által magunkat minden súlyos bűntől megtisztítsuk, 's az Ur' asztalához alázatossággal, és azon hő kívánattal lépünk, hogy Krisztussal egyesülhessünk. A' test' elkészítése pedig abban áll, hogy az Oltári-szentség' vételét megelőző éj' 12-ik órájától éhgyomorral legyünk.

Milly szertartásokkal ünnepeltetik e' szentség?

Nyilvános és rendszeres ünneplése a' szentmise: sőt ez a' mellett, hogy az új frigynek vérnélküli áldozata, egyszersmind az utolsó vacsora' szerzésének is rendes emlékünnepe. A' kiszolgáltatásában előforduló szertartások e' következők: 1) Az oltár-szolga (minister) az áldozandók' nevében a' „Confiteor“-t (Gyónom a' mindenható Istennek) imádkozza. 2) A' pap a' sz. ostyát imádás végett fölmutatván, e' szavakat mondja: „Ime az Isten' bányája, ki elveszi a' világ' bűneit,“ 's azután háromszor: „Uram! nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj; hanem csak egy szóval mondjad, és meggyógyul az én lelkem.“ 3) A' pap minden áldozónak szájába nyújtja a' sz. ostyát, 's keresztjelt képezve, mondja; „A' mi Urunk Jézus Krisztusnak teste őrizze meg lelkedet az örök életre. Amen.“ Ha az áldozás nem a' mise alatt történik, akkor: 4) a' pap végül az áldoztató-kehelyyel (ciborium) áldást ad a' jelenlévőkre.

Az Oltári-szentség az oltárszekrényben (tabernaculum) is tartatik; azért az oltár előtt mindig lámpa ég, melly örök világ'nak nevezetik: részint annak jeléül, hogy itt Krisztus, a' világ' világossága van jelen; részint az e' szentség iránti tiszteletünk' tanusításául; részint pedig arra való emlékeztetésül, hogy minden keresztény községnek szellemi világosságnak kell lennie, 's a' szivekből ég felé a' tiszta szent szeretet' lángjának fellobognia. Továbbá az Oltári-szentség gyakran az áldoztató-kehelyben, vagy szentségmutatóban (monstrantia) imádásra tétetik ki 's körmenetekben körülhordoztatik. Az illy isteni tiszteleteken a' legnagyobb buzgósággal és áhitattal légy jelen; 's mindenkor megemlékezzél róla, hogy az Oltári-szentségben Krisztus Jézus van jelen. Mikor e' szentség külön sz. menettel beteghez vitetik, ha csak lehetséges, kövesd azt egészen odáig; mert ha az Isten' fia a' szegény emberek és bűnösök' lakába méltóztatik jönni, miért vonakodnál te őt oda követni? E' követés által megadod Istennek a' tartozó tiszteletet; számodra pedig nagy érdemeket gyűjtesz; e' fölött pedig azt is remélheted, hogy a' beteg, a' kit meglátogattál, 's a' kiért imádkoztál, ha Isten' színe elébe jövend, boldog kimulásodért szinte esedezni fog Istennél.

(Az Oltári-szentség, mint áldozat, vagyis a' szent mise, és ennek szertartásai, e' könyv' elején már bővebben tárgyaltak.)

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI II. VASÁRNAPRA.

Mi s e k e z d e t: „Az Ur lett oltalmazóm; ’s ő vezetett engem a’ távolba; megmentett, mert szeretett engem. (Zsolt. 17.) Szeretlek téged Uram! én erősségem és oltalmazóm, menedékem és szabadítóm.“ Dicsőség az Atyának ’stb.

Az egyház’ könyörgése.

Engedd Uram! hogy a’ te szent nevedet féljük mindenkor, és szeressük is egyszersmind: mert soha sem szünöl meg azokat vezéreni, kiket egyszer a’ te szent szeretetedben megerősítettél. A’ mi Urunk Jézus Krisztus által ’stb.

Leczke. (Sz. János’ I. level. 3, 13—18.)

Szerelmesim! ne csudáljátok, ha gyűlöl titeket a’ világ. Tudjuk, hogy a’ halálból az életbe vitettünk által: mert szeretjük embertársainkat. A’ ki embertársát nem szereti, a’ halálban marad. Minden, a’ ki gyűlöli atyjafiát, gyilkos; és tudjátok, hogy egy gyilkosnak sincs magában maradó örök élete. Abból ismerjük meg az Isten’ szeretetét, hogy ő lelkét adta miértünk: nekünk is lelkünket kell atyánkfiaiért adnunk. A’ kinek világi javai vannak, és atyjafiát szűkölködni látja, ’s bezárja szívét az előtt: miképen marad az Istennek szeretete abban? Fiacskáim! ne szeresünk szóval, hanem cselekedettel, és igazsággal.

M a g y a r á z a t. A’ jámboroknak nincs mit csudálniok, ha a’ világ őket gyűlöli; mert hogy a’ jókat a’ gonoszok gyűlölik, és üldözik, az nem ujság. De a’ jámborok az illy szenvedések közt annál könnyebben vigasztalódhatnak, mivel tudják, hogy az Isten’ kegyelme által a’ bűn’ halálából ’s az örök kárhozatból, az igazság és örök boldogság’ életébe helyeztettek. Hogy pedig valaki valóban ilyen-e, azt arról ismerhetni meg, ha embertársait szereti; mert azok, a’ kik a’ halálból életbe tétettek által, a’ valóban megigazultak, vagyis igazi keresztények, szeretik felebarátjokat, ’s élteket is készek érettök adni. Ellenben a’ ki embertársát nem szereti, ezzel azt mutatja, hogy ő még a’ halál’ állapotában van; miután vagy soha sem volt még az életbe áttéve, vagy pedig ismét visszaesett a’ bűn’ és kárhozat’ állapotába. A’ ki pedig atyjafiát gyűlöli, az gyilkos; mivel a’ gyűlölség kezdete, ’s haj-

lam a' gyilkosságra; vagyis: mert az, a' ki gyűlöli atyjafiát, ennek halálát legalább is kívánja, 's akarja; tehát gyilkolást követ el, ha nem is tetteleg, legalább szándékában. Az ilyenben természetesen még kevésbé van élet, mint abban, a' ki felebarátját nem szereti. Sz. János tehát itt a' szeretetet az örök életre kiválasztatás, vagyis az igazulás' biztos jelének nézi. Óh milly kevés választottja, milly kevés igaz gyermeke van tehát Istennek a' mai keresztények közt! miután olly kevés bennök a' valódi szeretet. Hiu bókokat, a' barátság' üres bizonyításait, szeretetet szó- és nyelvvel találunk eleget; de a' tetteleges, és igazi szeretet, melly a' szűkölködőt örömet segít, 's embertársának üdvéért életét is kész oda adni, — minő ritkaság! Vajha e' szeretet mindig gyarapodnék köztünk; 's vajha ezzel mutatnók meg, hogy Istent is szeretjük; mert a' ki felebarátját, a' kit lát, nem szereti, miképen fogja az Istent, kit nem lát, szeretni?

F o h á s z. Ur Isten! ki maga a' szeretet vagy, adj nekem szeretetteljes szívet, hogy az irántadi szeretetet, a' felebarátom iránti szeretet' műveivel bizonyítsam be, 's azt nevezetesen az irgalmasság' cselekedeteinek, szűkölködő atyámfia iránti gyakorlásával tanusítsam.

Evangelium. (Sz. Lukács' 14, 16—24.)

Az időben mondá Jézus a' farizeusoknak: Egy ember nagy vacsorát szerzett, és sokakat meghívott; 's elküldé szolgálóját a' vacsorának óráján, megmondani a' hivatalosoknak, hogy jönnének el, mert már mindenek elkészítettek. De ők fejenkint kezdének mentegetődzni. Az első mondá neki: majort vettem, és ki kell mennem, hogy azt megnézzem; kérlek, ments ki engem. Másik mondá: öt iga ökröt vettem, 's azokat megjárítani megyek; kérlek téged, ments ki engem. Más mondá: feleséget vettem, és azért nem mehetek. És visszatérvén a' szolgáló, megmondá ezeket urának. Akkor megharagudván a' cselédes atya, mondá szolgálójának: menj ki hamar a' város' utcáira és szorosaira, 's vezesd ide bé a' szegényeket és erőtleneket, 's a' vakokat és sántákat. 'S jelentést tön a' szolgáló: Uram! úgy lett, a' mint parancsoltad, és még hely van. És monda az ur a' szolgálójának: Eredj ki az utakra és ösvényekre, 's kénysze-

ritsd bejönni, hogy megteljék házam. Mondom pedig nektek, hogy senki ama' hivatalos férfiak közül meg nem ízleli az én vacsorámat.

Mit kell érteni ezen vacsora alatt ?

Legközelebb Krisztus' egyházát; az egyház pedig ezen hasonlatosságot sz. Gergelylyel az Oltári-szentségre, 's az örök boldogságra alkalmazza. Ezekre is sokan hivatvák, kik a' meghívást megvetik; 's kik épen azért nem is részesülnek a' vacsorában; azaz: Krisztussal, az élet' kulfejével nem egyesülnek, 's így az örök boldogságban semmi részt sem fognak venni.

Ki azon ember, ki a' vacsorát készíti ?

Krisztus, az Isten-ember; ki valamint egyházát üdvösségünkre alapítá, 's az ő szent teste- 's vérének vacsoráját adta: úgy az ő kínszenvedése és halála által minékünk a' mennyei boldogságot is megnyerte; 's arra előbb ugyan a' proféták által, kik őtet és isteni országát előrehirdették, azután pedig az apostolok által meghívott, 's azoknak utódjai, a' püspökök és fölszentelt papok által, még most is hiv bennünket.

Kik azok, a' kik legelőbb hivattak ?

A' zsidók, kiknek a' Messiás, és az ő isteni országa a' proféták által régen megjövendöltetett.

Mit jelentenek a' mentegetődzések, mellyeket a' hivatalosok fölhoznak ?

Legközelebb azon okokat jelentik, mellyek a' zsidókat gáttolták benne, hogy keresztényekké legyenek; de lehet azokat amaz indítóokokról is venni, mellyeknél fogva némeltyek a' penitencia-, Oltári-szentség- és mennyei örömekre való meghívást el nem fogadják.

Kik azok, a' kik mentegetődztek ?

Az alatt, a' ki mondá: „majort vettem, és ki kell mennem, hogy azt megnézzem“, a' nagyravágyó és fősvény világiak értetnek, kik szüntelen csak arra törekesznek, hogy nagyravágyásukat és pénzsomjukat újabb birtokok- és kincsekkel elégtésék ki, 's azért a' mennyei boldogsággal nem sokat törődnek. Az, ki őt iga ökröt vett, 's azokat megjárta akarta, azon testi, és szüntelen világiakkal foglalkozó embereket jelenti, kik az ideiglenes dolgok- és gondokkal annyira tulterhelik magukat, hogy

nem marad idejek, a' mennyei javakért és üdvösségökért is tenni valamit; miután még a' vásár- és ünnepnapokat is világi ügyekre fordítják. Az alatt végül, a' ki mondá : „feleséget vettem, és azért nem mehetek“, értetnek a' buja, testies, és fajtalan emberek, a' kik bujalkodásaik által a' szellemi 's mennyei örömek' élvezetére teljesen képtelenné váltak. Mivel az embereknek ezen három neme vonakodott a' mennyei vacsorára megjelenni, 's így arra magát méltatlanná tette, az Isten ezek' kizárásával másokat hivatott meg.

Kik azon mások, azon szegények és bénák 'stb., kik az előbbieket után hívtak meg?

Ezek alatt legközelebb, a' gögös, fősvény és buja farizeusok és irástudók' ellenében, az alázatos és tanulékony zsidók, a' nyilvános bűnösök és bűnösök értetnek; tovább a' szamaritánusok és pogányok is; kik, miután a' zsidók mindenféle ürügyek alatt az üdvösséget Krisztustól elfogadni nem akarták, Krisztus' országába, vagyis az egyházba fölvetettek.

Mit tanulunk ebből?

Azt, hogy a' gögös, fősvény, és nagyon is világias és testi emberek, a' kik Krisztus' szolgálói általszüntelen hivatnak az Oltári-szentség és örök élet' elvételére, de a' hivatást megvetik, a' mennyországból ki fognak zárni; míg ellenben Isten a' szegény, nyomorult, egyszerű 's alázatos embereket, a' töredelmes bűnösöket és bűnösöket, a' maga kegyelme és sugallatai által, úgy szinte a' velök éreztetett viszontagságok, és a' bűnből származó inség' megismertetése által betérni, 's mennyei vacsorájának örömeiben részt venni kényszeríti. Fontold meg jól, valljon te mellyikéhez tartozol e' két osztálynak!

Buzdulat. Hála neked irgalmas Jézus! hogy a' te kinszenvedésed által számomra a' mennyei örömeket megérdemelted. De ösztönözz is tetszésed szerint, sőt kényszeríts a' te malasztoddal, hogy a' keresztényi erkölcsök' gyakorlása által magamat arra méltóvá tegyem: nehogy talán helyemet egykor más foglalja el.

Erkölcsei tanítás a' fajtalanság ellen.

„Feleséget vettem, és azért nem mehetek.“ (Lukács' 14, 20.)

E' mentegetődzés úgy hangzik, mintha a' házasság a' mennyei örömek' vendégségébe jutást akadályozná. De ez épen nem

ugy van; mert lehet a' házasságban is üdvözülni, ha az ember benne tiszta és mértékletes életet él, 's általában minden kötelességeit hiven teljesíti. A' ki pedig tisztátalanul él, akár házasságban, akár azon kívül, az nem lesz örököse az Isten' országának.

'S ki ne iparkodjék szívének szüies érzelmét és tisztaságát megőrizni? Milly boldogok a' tiszta szívűek már itt e' földön! Őket az Isten és emberek egyformán szeretik; mindenkor jó lelkiismerettel bírnak; ők ékessége- és boldogságaul szolgálnak egész családoknak; templomai a' Szentléleknek; a' Szentlélek lakik és uralkodik bennök : azért Istenben és az isteni dolgokban legnagyobb gyönyörűséget lelnek, 's minden gondolataik és érzelmeik, minden kívánságuk és vágyuk, minden szavuk és tettök szent, és Istennek tetsző. Lehet-e ennél nagyobb boldogságot képzelni? Pedig még ennél is nagyobbban részesülnének; mert: „boldogok a' tiszta szívűek; ők szemlélni fogják az Istent.“ (Máté 5, 8.)

Milly boldogtalan ellenben a' tisztátalan! A' Szentlélek nem él és lakik ő benne többé : azt ő kiüzte a' maga templomából, és ebbe a' tisztátalan szellemet, a' bün' szellemét fogadá be. Az Istenben, Üdvözítőben, imádságban, az istenes gyakorlatok- és cselekedetekben lelt öröm eltűnt. A' jámbor hit, a' csendes szeretet, a' vidám remény, a' szív' egyenessége, a' szülők iránt való gyermeki indulat, a' békeség, a' lélek' alázatossága, oda van. Helyöket a' tisztátalan gondolatok, illetlen kívánságok foglalták el; és gyalázatos élvezetek bectelenítik az egykor olly szeplőtelen testet! De ez még mind nem elég; más vétkes kívánságok és hajlamok is támadnak a' szívben, nevezetesen : gyönyör- és szórakozás vágy, kérkedés és szemtelenség, tetszvágy és kevélység, hazugság és színeskedés, irigység, félelem 'stb. Mennyire megszenteltségtelenítette tehát a' tisztátalan a' Szentlélek' templomát! E' fölött pedig testét, melly Krisztus' tagja, a' bűnnek szolgálatára adja át : a' helyett, hogy vele Istennek szolgálna; megfosztja azon testet méltóságától, mellynek egykor föltámadnia kellend, és Krisztussal az ő dicsőségében megjelenni; lealacsonyítja önmagát : a' bün' eszközévé válván; vét az egész emberiség ellen, 's ártatlan lelkék' csábitójává lesz; sokszor büne által minden ideigleni kilátás' reményétől megfosztja magát; gyengíti lelkének erejét, 's megrontja testének egészségét; szülői- 's hozzátartozóira, sőt az egész községre gyalázatot és szégyent von, 's azon veszélynek teszi ki magát, hogy mindenkor illy életet éljen, valamig csak a' halál el nem szólítja őt az örök kárhozatra;

mert a' bujának igen nehéz megtérni. A' kívánság, mond a' bölcs Sirákfi (23, 22—3.), hasonlólag az égő tüzhöz, ki nem alszik, valamíg csak nincs minden főlemészteve. Megtérés nélkül pedig a' buja nem üdvözül; mivel a' mennyországba semmi tisztátalan sem juthat be. Azért mondja sz. Pál is világosan (I. Korinth. 5, 9.): hogy sem a' paráznák, sem a' bálványimádók, sem a' házasságtörők, sem a' puhák, sem a' férfiakkal fajtalankodók nem birandják mennyeknek országát. Sőt inkább ama' tüzes és kénköves mocsárban lesz helyök. (Titkos jelent. 20, 9.) Mennyire utálja Isten a' paráznaságot, már az ó-szövetség' több eseményeiből kitünik. Miért bánta meg ugyan is az Isten, hogy az embert teremté? (I. Mózes' 6, 6.) Miért irtotta ki az egész emberi-nemet az egy Noén és családján kívül, vizözön által? (U. o. 6, 17.) Miért hamvasztá el Sodoma' és Gomorrha' városait tüzes kénköves esővel? (U. o. 19. r.) Mi egyébért büntette hirtelen halállal Her és Onan testvéreket? (U. o. 38. r.) Mi másért irtatá ki Benjáminnak majdnem egész nemzetségét (Birák' 20. r.), mint épen a' fajtalanság' utálatos vétke miatt? 'S valljon mik többnyire azon országos csapások, melyek okait nem tudjuk, mint a' fajtalanság' bűnének büntetései, melylyel a' világ meg van fertőztetve? 'S mégis, mi mindez ama' féreghez képest, melly soha meg nem hal?! a' tüzhöz képest, melly soha ki nem alszik?! a' kénköves tóhoz képest, mellyben a' fajtalankodó a' sátánnal és angyalaival éjjel-nappal örökké fog-nak kinlódni?! Oh emberek, rettegetek ezen büntől!

Meg kell azonban jegyezni, hogy minden tisztátalan gondolat, kívánság, tekintet, szó 'stb. nagy bűn, 's kizár a' mennyből; mert az, a' ki az asszonyra buja szemmel tekint, gondolatában már házasságtörővé lett (Máté 5, 28.); 's egy véteknél sem annyira igaz, mint ennél, hogy a' ki egyszer a' vétebbe beleegyezett, mindig mélyebben sülyed; a' kicsinységeknek vélt, ámbátor már magukban poklot érdemlő tetteken kezdve, mindig nagyobb és nagyobb gyalázatosságokra vetemül, 's végre a' bűnöknek olly mély örvényébe sülyed, mellyből az Istennek rendkívüli kegyelme nélkül ki nem szabadulhat. Azért az efféle, 's ugy nevezett kicsinységektől is gondosan kell ovakodnunk, millyenek például az illetlen tréfák 'stb., ha üdvösségünket a' legnagyobb veszélynek kitenni nem akarjuk.

A' tisztaság' megőrzésének eszközeiül ezeket ajánlja a' jámbor Sailer püspök: 1) Kerüljétek a' henyelést. A' henyelés rossz

gondolatokat forral, 's gonosz kívánságokat és buja képzeleteket kelt ki. 2) Kerüljétek a' sikamlós és szívet megrontó könyvek' olvasását. Az illy olvasmány érzelmeiteket és véreteket fölhevíti, a' rossz felöli képzeleteket élénkíti, kívánságaitokat feltüzeli, szíveteket lágyítja, munkához kedveteket gyengíti, a' bünt édesebbé, 's végre — nélkülözhetlenné teszi. 3) Kerüljétek minden mértékletlenséget az evésben és ivásban. Mivel ez minden szenvedélyt fölláztat; elbódítja az észet; az emberben minden maga iránti tiszteletet elfojt; megfoszt minden erőntől az erényre, 's a' legnagyobb kicsapongásokat elkerülhetlenné teszi. A' mértékletlen a' jót, a' mellyet akart, nem cselekedheti többé, 's a' rosszat, a' mellyet nem akart, elköveti. 4) Kerüljétek a' romlott, és megrontó társaságokat. Hol a' gazok' pajzánsága, hol a' szemtelen nőszemélyek' vakmerősége otthonos, ott, az Isten' szerelmeért. át ne lépjétek a' küszöböt! Ott a' halál, bűn, és sátán, ki's be járnak. 5) Őrizétek meg szemérmességeiteket. Mi a' szemérmességtől megfoszt, az a' tisztaságot rabolja el tőletek. A' szemérmesség minden fajtalanság ellen gátul szolgál. Ki ezen gátot lerontja, az a' fajtalanságnak ajtót, kaput nyit. 6) Őrizétek meg az önmagatok iránti tiszteletet. Isten' templomai vagytok: a' fajtalanság lerontja azt. 7) Őrizétek meg az ártatlan és tiszta lelkek iránti tiszteletet. Szoktassátok magatokat minden tetteiteknél arra gondolni: Valljon tehetném-e ezt egy becsületes, jámbor, tisztos férfi előtt, a' ki szeret engem? 8) Őrizétek meg magatokban az Isten iránti félelmet. — ,Mikép véthetnék Isten ellen? Ez az isteni félelemnek jelszava. Az istenfelő emberek, épen azért, mivel az Istent félik, Isten' színe előtt minden, fajtalanságra ingerlő kísértésnek ellent állhatnak. Ki soha sem feledi, hogy az Isten őt mindenütt látja, az nem könnyen tesz olyast, mit egy jámbor, bölcs barátja előtt nem tenne. 9) Őrizétek meg magatokban Krisztus Jézus' halálának élénk emlékezetét, ki legnagyobb halálkinokat állt ki, hogy az emberi lelkeket megtisztítsa. Ő a' halál keserű poharát üríti ki, hogy engem boldogítson: és én a' buja kék' méregpoharát igyam, hogy örökre elkárhozzam? 10) Őrizétek meg magatokban a' testnek föltámadása, és az ítélet felöli hitet. A' mit vetünk, azt aratandunk; 's az általános nagy aratás' napja, a' föltámadás, és az ítélet. A' bűnösre nézve, ki testét megfertőztette, milly irtózatoss, milly szégyenítő, milly borzasztó leendő a' föltámadás! És az ítéletet: ,Menjétek ti fajtalanok! az örök tűzbe', ki fogja kiállhatni? A' ki ezt hiszi, annak lehetetlen vétkeznie. 11) Őrizétek meg szíveteket az első büntől, az első kívánságtól, melly

titeket beszennyez. Az első vétkekkel a' végromlásra nagy lépés történt. 12) Őriztétek meg magatokban az imádsághoz kedvet, az ahhoz szeretetet, és a' benne helyezett bizodalmat. Mondjátok Pállal: Mindent, mindent, a' mit csak tennem kell, egyedül az által tehetem, a' ki engem erősít. Ki nem az imádságban keres erőt a' győzedelemre, az a' fajtalanságtól bizonyosan meggyőzetik. — Még más, a' tisztaság' megőrzésére szolgáló eszközök, a' következők: 1) Gyakori és buzgó imádság. 2) Szorgalmas tisztelése és segítségül hívása a' boldogságos, és mindenkor szeplőtelen szűz Máriának, ki az ártatlanság' kedvelője 's oltalmazója, és más szenteknek, kik a' tisztaság' erénye által kitüntek. 3) Az e' bűnből származó rosszak' megfontolása, minők: a' becsületnek, jó névnek, egészségnek elvesztése, 'stb. 4) A' szemek' fékezése, mellyeken át mennek be többnyire a' kísértések és a' halál. 5) A' tisztátalan gondolatnak gyors eltávolítása. Végül: 6) a' bűnbánat- és Oltári-szentséghez való gyakori járulás; hogy itt a' gyóntató atya' intései, 's az isteni malszt által a' fajtalanság' bűnének elkerülésére mindenkor újra megerősítsünk, és felbuzdítottassunk. Ezen eszközöket azok is használhatják, kik a' fajtalanság' bűnét már elkövették, hogy attól jövődőre megőriztessenek. De milly kevesen élnek azokkal rendszerint! Oh ti tiszta lelkek! éljetez tehát ti velök annál szorgalmasabban, hogy általuk ártatlanságokat megőriztétek, 's ezt egykor a' tulvilágra is átvihessétek!

Egyházi könyörgés önmegtartóztatásért.

Melegítsd át Ur Isten! a' Szentlélek' tüzével szivünket és veséinket, hogy neked szeplőtelen testtel szolgáljunk, és szivünk' tisztaságával tetszésedet megnyerjük. A' mi Urunk Jézus Krisztus által 'stb.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI III. VASÁRNAPRA.

A' misekezdetben imádkozzad a' pappal bizodalmas és töredelmes szívvvel Istenhez: „Tekints rám, és könyörülj rajtam Ur Isten! mert én elhagyatott és szegény vagyok. Hozzád eme-

lem föl Uram! az én lelkemet. Istenem! te benned bizom; ne szégyenüljek meg“. (Zsolt. 24.) Dicsőség az Atyának, ’stb.

Az egyház’ könyörgése.

Ur Isten! a’ te benned bizók’ oltalmazója, ki nélkül semmi sem állandó, semmi sem szent: sokasítsd meg irántunk irgalmasságot, hogy a’ te vezérlésed és oltalmad alatt a’ mulandó javakkal akkép éljünk, miszerint az örökkévalókat el ne veszítsük. A’ mi Urunk Jézus Krisztus által, ’stb.

Leczke. (Sz. Péter’ I. level. 5, 6—11.)

Szerelmesim! alázátok meg magatokat az Istennek hatalmas karja alatt, hogy titeket a’ látogatás’ idején fölmagasztaljon. Minden aggodalmaitok közt ő benne helyezétek bizodalmatokat, mivel ő neki gondja van rátok. Józanok legyetek, és vigyázzatok; mert a’ ti ellenségtek, az ördög, mint ordító orszlán körüljár, keresvén, a’ kit elnyeljen: kinek álljatok ellent rendületlen hittel; tudván, hogy ugyanazt szenvedik minden keresztény gyűlkezetek, mellyek e’ világon vannak. A’ minden kegyelemnek Istene pedig, a’ ki minket örökkévaló dicsőségére meghívott a’ Krisztus Jézusban, ő maga fog titeket, a’ kik egy kissé szenvedtek, tökéletesekké tenni, megerősíteni és szilárdítani. Ő neki dicsőség és uraság örökön örökké. Amen.

M a g y a r á z a t. Sz. Péter itt a’ keresztényeket inti, hogy az Isten’ hatalmas kezének vessék magukat alá, ’s ez okért a’ szenvedéseket is, mellyek őket érik, viseljék béketűrés-sel, ’s hagyják egész sorsukat bizodalomtéljesen rá: ugy az Isten őket a’ látogatás’ idején (azaz: Krisztus’ másodszeri eljövetelekor, vagyis az ítéletkor,) föl fogja magasztalni; mivel ő a’ kevélyeknek ellentáll, az alázatosokat pedig kegyelmébe fogadja. E’ fölött javasolja nekik az apostol, hogy az ördög’ incselkedései ellen, ki az embereket elcsábítani szüntelen igyekszik, és leginkább a’ szenvedésekben keres alkalmat, mellynél fogva őket az isteni gondviselés elleni zúgolódásra, és Istentől való elszakadásra bírja, folytonos józanság- és éberséggel fegyverkezzenek föl; valamint a’ katona a’ harcmezőn

mindenkor ébren van, nehogy az ellenségtől véletlenül megtámadtassék, és elfogassék, vagy megölessék; hanem annak megtámadásait vitézül visszaverhesse. Ne is gondolják, mintha csak ők szenvednének; hanem inkább tudják meg, miszerint embertársaikat is, legyenek bárhol a világon, szint' eme szenvedések érik. Ez által is indittassanak állhatatosságra; hogy az Urtól erőt nyerjenek a kitartásra, 's a rendíthetlen alapon, Krisztus Jézuson, fölépülhessenek. Ebből tanuljuk, hogy a' ki egykor föl akar magasztaltatni, annak meg kell most magát az Isten' hatalmas keze alatt aláznia, 's a' mennyből küldött mindennémű keserőségeket, hit- és bizodalomteljes szívvél fogadnia; továbbá, hogy az ördög mindig kerülget minket, hogy megejtsen, de Isten' segítségével az embertől mindig legyőzethetik: főleg ha az erre szolgáló fő eszközöket, a' józanságot, éberséget, és imádságot szorgalmasan használja; 's végre, hogy az Isten minket a' rövid szenvedés után, örök dicsőségére hívott meg. Kell-e több, hogy Istenben való hit- és bizodalomra, Istennek szeretetére, béketűrésre és állhatatosságra gerjedjünk?

Erkölcsei tanítás az iszákosság ellen.

„Józanok legyetek, és vigyázzatok!” (Sz. Péter'

I. level. 5, 8.)

A' józanságot, és vigyázatot akképen ajánlja sz. Péter, mint szükséges eszközöket a' pokolbeli kísértő' megtámadásai ellen, ki éjjel-nappal az ordító oroszlánként körüljár, keresve, kit nyeljen el. Jaj tehát azoknak, a' kiket iszákosságuk-, és vigyázatalanságuknál fogva védtelen állapotban talál; mert ezek dühös fogait bizonyára ki nem kerülendik. A' részeg és álmos katona bizonyos zsákmánya ellenségének: szintígy fog kétségtelenül minden kísértések által legyőzethetni, 's minden neki vetett törbe kerülni azon keresztény is, ki az iszákosság által tértelme' világát kioltotta, 's nem gondolva lelki üdvével, mintegy folytonos álmokórságban él. Azért int minket az Üdvözítő is (Máté 26, 41.), hogy ébren legyünk és imádkozzunk, nehogy kísértetbe essünk; 's midőn a' halál- és ítéletbeni véletlen eljövetele felől szól (Máté 24. Lukács 21. r.), hozzá teszi, hogy legyünk ébren, és ovakodjunk sziveinket a' mértéktelen étel és ital által megterhelni; nehogy a' halál, mint éjjel a' tolvaj, egészen váratlanul és készületlen ránk.

Mi lesz annakokáért azokból, 's minek kell velök történni, kik iszákosságuk miatt mintegy folytonos éjben élnek, és szakadatlan bűnállamban hevernek! Mint fogják magukat érezni, ha ez álomból a' halál által hirtelen fölriasztatnak, és számtalan, nem is tudott vétkekkel terheltlen, az Isten' ítélőszéke előtt találják magukat! Mert ki számíthatja fel a' vétkeket, mellyek részegség közben, és mialta elkövetetnek? mellyeket azonban a' részegesek közönségesen menthető csekélységeknek, vagy mivel ök azt, a' mit részeg fővel cselekedtek, mint mondani szokták, nem tudták, bűnnek sem tartanak.

De valljon ugy fog-e az isteni bíró is egykor itélni, mint ök? Ö sem fog-e bennök büntetést találni? A' részegségökben elkövetett undok tetteket és okozott botrányokat büntetlenül fogja-e hagyni? Valljon ö, ki minden hiába való szóról szigorú számot fog kérni, annyi gyalázatos, becsületsértő, istenkáromló 'stb. beszéd, annyi hasztalanul eltöltött idő, annyi elvesztegetett pénz, az isteni szolgálat, gyermekek' nevelése, és házi ügyek' elhanyagolása, és számtalan más bűnök miatt nem fog-e számot kérni? . . . Menthetik-e majd vele magukat, hogy nem tudták, mit cselekedtek részegségökben; hogy az mind csupa könnyelműségből, vagy tréfából történt; vagy hogy olly gyenge természetű birtak, mellynék minden csekélység megártott? . . . Nem fogják-e inkább e' mentegelődzések vádolni öket? miután épen azért érdemlenek büntetést, mivel többet ittak, mintsem természetök elbirt: 's ez által megfosztattak eszök' használatától, a' barmokhoz lettek hasonlókká, 's a' részegségökben elkövetett minden bűnökre okot, önkényt és szabadon adtak?

Mi vár tehát rájuk? . . . Mi egyéb annál, mi ama' dobzódó dúsgazdaggal történt, ki feslettségeért a' pokolba temettetett? (Lukács' 16, 22.) Igenis, ez helye 's osztályrésze a' korhelyeknek! Hiába fognak itt egyetlen csepp vizért is epedni, hogy nyelvöket fölfrisítsék; itt öket annyi kín- és gyötrellemmel itatják, a' mennyi kéjt és gyönyörűséget a' világon élveztek. (Titk. jel. 18, 7.) Itt az Isten' haragjának poharát egész a' fenéig kényszerülendnek kiüríteni; valamint ök egykor másokat az iszákosságra kényszerítettek. Ezt várhatják, és nem mást; mert sz. Pál világosan mondja: hogy a' részegesek Isten' országába nem jutnak. (I. Korinth. 6, 10.) Tehát vagy a' mennyországról, vagy pedig a' dobzódásról le kell mondaniok.

De milly nehéz, milly ritka egy részeges embernek igazi megtérése! Talán előbb veti le a' szerecsen feketeségét, mint a' korhely részegeskedési gonosz szokását. Már pedig a' ki a' bűnben megátalkodik, az el fog kárhozni. Ez mindenkit elrettenthetne az iszákosság' bűnétől; ki pedig ez által sem retten vissza, az tekintse ezen bűnnek illetlen 's gyalázatos voltát, és ártalmasságát: ez talán alkalmasabb lesz rá nézve, hogy benne e' bűn iránt utálatot gerjeszzen.

Milly illetlen az, hogy egy értelmes, és a' mennyei örömekre teremtett ember' eszét, melly őt Isten' képéhez teszi hasonlónak, az italbani mértékletlenség által mintegy megfulasztja, 's magát az oktalan állathoz teszi hasonlónak, sőt ennél is alább süllyeszti. Mert mellyik állat, legyen az ökör, vagy szamár, — hagyja magát arra bíratni, hogy bár csak egy cseppel is többet igyék, mint mennyi szomszárának eloltására szükséges? Nem oktalanabbak és gonoszabbak-e tehát sokkal a' részegesek, kiált föl aranyszájú sz. János, mint ezen állatok? Még pedig nem csupán mértékletlenségek, hanem undorító külsejek, undok beszédek és tetteik miatt is, mellyeket részegségökben elkövetnek. Milly rútul seküdt Noe meztelenül, ámbátor önvétke nélkül részegedett meg, sátorában: a' szemtelen Cham' guny tárgyául? (I. Móz. 9, 21.) A' régi romaiak, hogy gyermekeik előtt az iszákosságot utálatossá tegyék, valamely rabszolgájokat részegítették le, hogy ezen mutassák meg nekik a' részeg ember' utálatos voltát és gyalázatos tetteit, 's így őket az iszákosság iránt undorral töltsék el!... Ezenkívül az iszákosság szülője a' czivakodás- és veszekedésrei vágnak, az öldöklésnek és gyilkolásnak, különösen pedig a' feslettségnek, (Efez. 5, 18.) 's minden fajtalansági vétkeknek ajtót, kaput nyit. Ezt jól egyezték meg maguknak az istenfélő szüzek, kik tisztaságukat megőrizni akarják; 's ez okért gondosan kerüljenek minden alkalmat, a' hol részegekkel találkozhatnak. Mert az efféle összejöveteleknél ártatlanságukat a' legnagyobb veszélynek teszik ki! Őrizkedjenek egyszersmind részeges emberhez menni férjhez: mert ez által nem csak temérdek ideiglenes bajt, sok szenvedést és bűt vonnak fejökre; hanem gyermekeikkel együtt, mellyekkel az Isten őket netalán megáldandja, azon veszélynek eszik ki magukat, hogy elvetemült részegek gyanánt örökre alkárhozzanak.

Az utolsó, mi mindenkit elrettenthet az iszákosságtól, annak ártalmas volta. Ez a' lelket és testet megöli. Sokat, szám-

talán sokat ölt meg a' részegség; (Siráki 37, 34.) és még többnek rontá meg egészségét. „Kinek van baja? Ki' atyjának van baja? Ki veszekedő? Ki esik a' verembe? Kinek vannak ok nélkül sebei? Kinek borúsak szemei? Nem azoknak-e, kik a' bor mellett mulatoznak; 's azon vannak, hogy poharakat ürítsenek?“ (Példab. 23, 29. 30.) Ez igazságot mindennapi példák bizonyítják; 's a' nyomorult, számtalan bajok- és gyarlósággal teljes öregségek a' részegeseknek, eléggé tanuskodik ezen bűnnek ártalmasságáról.

Evangelium. (Sz. Lukács' 15, 1—10.)

Az időben közelgetnek vala Jézushoz a' publikánusok, és bűnösök, hogy hallgatnák ötét. És zúgolódának a' farizeusok és irástudók, mondván: Ez a' bűnösöket befogadja, és velök eszik. És e' példabeszédet mondá nekik: Kicsoda az ember közületek, a' kinek száz juha van; és ha egyet elveszt közülok, nem hagyja-e el a' kilenczven kilenczet a' pusztában, és az után megy, a' melly elveszett: valamig azt meg nem találja? 'S miután megtalálta, örvendezve vállaira teszi, 's haza menvén, egybehívja barátit és szomszédait, mondván nekik: örvendezetek velem, mert megtaláltam az én juhomat, a' melly elveszett vala. Mondom nektek, hogy ekképen nagyobb öröm lesz mennyben egy megtért bűnösön, hogy sem kilenczven kilencz igazakon, a' kiknek nincs szükségök a' bűnbánatra. Vagy a' melly asszonynak tiz garasa lévén, ha elveszt egy garast, nem gyújt-e gyertyát, és kisöpri házát, és szorgalmasan keresi, valamig föl nem találja? 'S mikor megtalálta, egybehívja barátneít, mondván: örvendezetek velem, mert megtaláltam a' garast, a' mellyet elvesztettem. Szintilly öröm lesz, mondom nektek, az Isten' angyalai előtt is, egy megtért bűnös fölött.

Mi indítá a' bűnösöket arra, hogy Krisztushoz közelítsenek?

Azon kegyesség és szeretetelli jóság, melnel a' megtérő bűnösöket fogadta; — Közelíts te is bánatos szívvvel az Urhoz, és légy bizonyos róla, hogy habár legnagyobb bűnös volnál is, kegyesen fogsz általa fogadtatni, 's tőle kegyelmet és bocsánatot nyerni.

Miért zúgolódtak a' farizeusok?

A' farizeusok sokkal jobbakkak tartották magukat más embereknél; kerülték mindazok' társaságát, a' kik mint bűnösök ismertettek, vagy ilyenekül tartattak; 's másoktól is azt kívánták, hogy hasonlót tegyenek. Mivel tehát Jézus, ellenkezőleg, a' töredelmes bűnösöket kegyesen fogadta, 's hogy megtérésöket annál könnyebben eszközölhesse, még velök evett is: a' farizeusok zúgolódtak Jézus ellen, és ez okért profétának sem akarák elismerni. — „A' valódi igazságosság, mond sz. Gergely, megkönyörül a' bűnösökön; ellenben a' hamis és ál-igazságosság haragszik reájok.“ Szeresd a' bűnösök iránt olly kegyes Jézust, és légy te is irántuk olly kegyes és részvétteljes; és ha nem tehetsz egyebet megtérésökre, legalább imádkozzáál szorgalmasan értök.

Mit akar Jézus az elveszett juh , és vleszett garas felöli hasonlattal mondani?

Ezzel azt akarja mondani, hogy ö szintolly gondosan keresi, vagyis kívánja megtéríteni a' törvényeinek utjától eltévedt embereket, azaz: a' bűnösöket, valamint az, a' kinek száz juha van, és elveszt közülök egyet, jár az elveszett után, valamig azt ismét föl nem találja; 's valamint az asszony is, a' ki egy garast elvesztett, nem nyugszik, valamig azt ismét föl nem lelte. Bárcsak minden eltévedt juhok is eme' jó pásztor által magukat megtaláltatni engednék! De oh! milly sokan kikerülik ötet, mintha csak ellenségek volna. Milly sokan futnak elöle a' legnagyobb sietéssel, mihelyt hívja öket; vagy pedig füleiket mintegy bedugják, hogy ne kelljen szavát hallaniok, 's hogy intései által nem zavartatva, megmaradhassanak tovább is a' bün és romlottság' veszedelmes és kárhozatos legelőjén! Bárcsak mielőbb megtérnének; bárcsak minden emberek ne csak örömet hagynák magukat a' jó pásztor, az ur Jézus által megtaláltatni, hanem maguk is olly buzgón keresnék ötet fel az égben, mint ö keresi öket a' földön!

Mit tanulunk abból, hogy a' pásztor a' megtalált juhöt fölveszi vállára 'stb.?

Abból, hogy a' pásztor a' megtalált juhöt nem kinozza, 's nem kergeti ötet vissza a' nyájhoz, hanem rajta megkönyörülvén, fölveszi vállára, 's így ötet a' visszatérés' fáradoalmaitól megki-

méli, Üdvöztönk' szeretetének nagyságát ismerjük meg: ki nem csak emberré lett, hogy azt, a' mi elveszett, fölkerese; hanem a' megtalálnak, vagyis a' töredelmes bünösnek, nem csak semmi szemrehányást nem tesz, hanem őt inkább örömtelven veszi vállaira, 's viszi az ő mennyei Atyjának aklába vissza, azaz: malasztjával a' töredelmesség' utját megkönnyíti neki és megédesíti. Hordozzuk mi is, és dicsőítsük Istent a' mi testünkben; valamint ő hordoz vállain minket. Ugy hordozzuk pedig az Istent magunkban, ha magunkban semmi bünt sem szenvedünk meg.

Miért van a' mennyben nagyobb öröm egy töredelmes bünösön, mint a' kilenczven kilencz igazak fölött?

E' gondolat emberi módon van kifejezve. Az ember tudnilik elveszett és régóta keresett jószága fölött, midőn azt meglesi, nagyobb örömet érez, mint a' fölött, mit mindenkor békében és veszély nélkül birt. Mikor az elveszettet fölleljük, mond aranybeszédü szent Péter, mindenkor a' legnagyobb örömet érezzük, 's kedvesebb előttünk az elveszettnek föltalálása, mint a' megörzöttnek állandó birása. Ezt az Istenre alkalmazva, csak azon nagy tetszést kell főleg kiemelni, mellyet az Ur és az ő barátjai és szomszédai, vagyis az angyalok és szentek a' bünös' megtérése fölött éreznek.

B u z d u l a t. Oh Uram! valljon mi hasznod van a' bünös' megtéréséből, hogy olly igen örvendezel rajta? Egy szegény ember' boldogsága tiedet nem növelheti. De te szeretsz engem, és szomorkodál, elvesztvén engem. Azért örülsz annyira, ha hozzád visszatérek. Istenem! lehetséges-e, hogy én tégedet ismerve, vétkezni mégis ne szünjem?!

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI IV. VASÁRNAPRA.

Istenben vetett legnagyobb bizodalommal mondd el a' pap-pal a' m i s e k e z d e t - b e n (26-ik zsolt.): „Az Ur az én világosságom és üdvösségem; kitől féljek? Az Ur életem' oltalmazója; ki előtt reszkessek? Ellenségeim, a' kik engem ki-

noznak, meggyengítettetek, és földre hulltak. Ha egész tábor támad is ellenem, az én szívem nem fél.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Uram! hogy mind a' világ' forgása kormányzásod alatt üdvösségünk- és békeségünkre legyen intézve, mind a' te egyházad háborítatlan ájtatosságban örvendhessen. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Ieczke. (*Sz. Pálnak Rom. irt level. 8, 18—23.*)

Atyámiai! azt állitom, hogy nem méltók e' mostani időnek szenvedései a' következő dicsőségre, melly kijelentelik bennünk. Mivel a' teremtett állat' várakozása, az Isten' fiainak megjelenését várja. Mert hiuság alá vettetett a' teremtett állat, nem akarva; hanem azért, a' ki őt alávetette a' reménységben. Mert maga a' teremtett állat is megszabadittatik a' romlandóság' szolgálatától, az Isten' fiaik' dicsőségének szabadságára. Mivel tudjuk, hogy minden teremtett állat fohászkodik, és vajudik mindeddig. Nem csak ő pedig, hanem mi magunk is, kik a' lélek' zsengejét vettük: mi is fohászkodunk magunkban, az Isten' fogadott fiúságát várva testünknek, a' mi Urunk Krisztus Jézusban.

Nincs jobb vigasz a' kereszt és szenvedések közt, nincs hathatósbb erősítés az erényes és jámbor élet' terheinek viselésére, azon gondolatnál, hogy a' világ' minden szenvedései sem hasonlíthatók össze a' mennyek' dicsőségével; és hogy csekély, mulékony szenvedésünkkel ez életben, fölötte nagy boldogságra tehetünk szert a' másokban. (II. Korinth. 4, 17.) Azért mondja a' tisztos Beda (Serm. 18. de Sanct.): „Habar egy ideig a' pokol' kinjait kellene is kiállnunk, még sem kellene azt elviselhetellennek tartanunk, ha általa megérdemelhettünk, hogy Krisztust az ő dicsőségében láthassuk, és szentjeivel egyesülhessünk.“

F o h á s z. Oh Uram! mikor szabadulunk meg bünös testünk' bilincseitől: hogy ama' kimondhatlan dicsőségben része-

sülhessünk, mellyet gyermekeidnek készítettél, és melly minden más teremtményeidre kiárad? Ki képes elég forrón vágyódni ezen dicső szabadság után, és azt keresni; melly minket nagy inség- és számos kísértésektől fog megszabadítani? De mi ezt nem teszszük; mert még igen földies érzésűek vagyunk, és mert testünket nem mint ellenségünket, hanem mint jó barátunkat tekintjük, a' kihez egész gyöngédséggel vonzódunk, a' kit ápolunk, és a' kitől mit sem tagadhatunk meg. Engedd ur Isten! inségünk' sulyját éreznünk; 's indittassunk ez által arra, hogy az atlóli megszabadulás után szivből sovározzunk.

Evangelium. (Sz. Lukács' 5, 1–11.)

Az időben, mikor a' sokaság Jézushoz tolakodnék, hogy az Isten' igéjét hallgatná, ő a' Genezareth' tava mellett állott. És láta két hajót a' tó mellett állni: a' halászok pedig kiszálltak vala, és hálóikat mosták. Bemenvén pedig egyik hajóba, melly Simoné vala, kéré őt, hogy a' földtől egy kissé beljebb vinné. 'S leülvén, a' hajócskából tanítja vala a' sokaságot. Miután pedig szólani megszűnt, monda Simonnak: Vidd a' mélyre, és vessétek ki hálótokat a' fogásra. És fellevén Simon, mondá neki: Mester! egész éjszaka munkálkodván, semmit sem fogtunk; hanem a' te szavadra kivetem a' hálót. És ezt megtévén, a' halaknak bőséges sokaságát rekeszték be, ugy hogy szakadozik vala hálójok. És intének társaiknak, kik a' másik hajóban voltak, hogy jönnének el és segítenék őket. És eljövének, és meglölték mind a' két hajócskát, ugy hogy csak nem elmerülnének. Ezt látván Simon Péter, Jézus' térdeihez borula, mondván: Uram! menj ki hajómból, mert bűnös ember vagyok: mivel álmélkodás fogta el ötet, és mindazokat, a' kik a' halak' fogásán vele voltak, mellyeket fogtak; hasonlóképen pedig Zebedeus' fiait, Jakabot és Jánost, kik Simon' társai voltak. És monda Jézus Simonnak: Ne félj! ezentul már embereket fogsz fogni. És földre vonván hajójokat, elhagyák mindenöket, és követék ötet.

Mit tanulunk a' néptől, melly Krisztushoz tola-kodék, hogy az Isten' igéjét hallgatná?

Hogy nekünk is szinte nagy buzgósággal kell Isten' igéjét hallgatnunk; mivel az ember ez által lelkének életet szerez (Máté 4, 4.), és üdvösséget.

Miért tanított Krisztus Péter' hajójából?

Hajóból hihetőleg azért tanított, hogy a' tó' partján álló nép őt jobban hallhassa. E' végre Péter' hajóját azon oknál fogva választá, hogy ez által kijelentse, mikép őt csak azon egyházban találhatni föl, mellynek főnökeül Pétert tette (Ján. 21, 15.), és melly itt Péter' hajója által ábrázoltatik; 's hogy ennél fogva az emberek a' keresztény hitnek igaz és tiszta tanítását, a' valódi szentségeket és igazi pásztori hivatalt csak ezen egyházban találhatják föl. Ámbátor elejétől fogva sok zivatar és üldözés támadt eme' hajócska, vagyis az igaz egyház ellen, 's fog ezentul is támadni: az azért még sem fog soha, Krisztus' igérete szerint, (Mát. 16, 18.) elsülyedni.

Tanit-e még krisztus most is ezen hajócskából?

Igenis; és pedig a' maga helytartója, a' pápa, tovább a' püspökök és hitszónokok, mint segédek által, a' kikiről (Lukács' 10, 16.) azt mondja: „Ki titeket hallgat, engem hallgat.“ Azért mondja ezt is: „Én veletek vagyok a' világ' végezetéig.“

Miért nem fogtak a' halászok éjjel semmit, azután pedig olly sokat?

Mivel éjjel önszántukból halásztak, azután pedig Krisztus' parancsára veték ki hálójokat. Tanuljuk ebből, hogy mindaz, a' mit csupán emberi 's természetes indokoknál fogva teszünk, például, hogy az embereknek tessünk, és a' Szentlélek' ösztönözése nélkül, szóval Isten nélkül cselekszünk, az, bármilly jó legyen 'is magában, nekünk semmi érdemet sem szerzend, 's az ég azt nem fogja megjutalmazni. De ha mint Péter, nem csak azt fogjuk tenni, mit Jézus parancsolt, hanem egyszersmind a' z on oknál fogva, mivel ő parancsolta: ugy az Isten meg fogja tetteinket áldani. Ha minden aggodalom nélkül, az Isten' nevében helyezett bizodalommal, vagy Isten' nevében, és jó szándékkal dolgozunk, ugy nem fogja megengedni, hogy fáradozásunk sikeretlen légyen; 's ha minket néha feledni látszik is, ezt csak

azért teszi, hogy a' más világon annál bővebb jutalmat adjon. Ha az Isten már e' földön megáldja fáradozásinkat, abban ne büszkélkedjünk, hanem mint Péter, dicsérjük az Urat; bontakozunk mindinkább ki a' föld és ennek javai iránt viseltető szeretetből, 's egyedül csak az Istenhez ragaszkodjunk. Így azután mindenkor újabb áldásaiban részesülendünk.

Mit kell a' háló és halfogás alatt érteni?

Az evangeliomi tanitmányt, 's annak hirdetését; valamint ugyanis a' hálóval a' halak megfogatnak, úgy nyeretnek meg a' keresztény tanitmány által is az emberek az Isten' országának.

Mit tanulunk abból, hogy a' halászok olly készek voltak a' hálót még egyszer kivetni?

Tanuljuk belőle, hogy nem kell csüggednünk, ha fáradozásink' sikerét nem látjuk azonnal; hanem inkább kezdjük ilyenkor az Isten' nevében törekedésünket újra: 's így azután bizonyosak lehetünk áldásáról. Ezt főkép a' hitszónokok, tanítók, szülők 'stb. jegyezzék meg; hogy ne resteljék hálójakat kivetni, vagyis alárendeltjeiket tanítani, inteni, és megfeddeni, még akkor sem, ha ezek szavukra figyelni 's magukat ahhoz tartani vonakodnak. Egykor talán igyekezőkben mégis szerencsések lesznek: és a' rájuk bizottakat megnyerhetik az ég' számára.

Mit jelent, hogy az apostolok társaikat segítségül hívták?

Ezzel arra taníttatunk, hogy a' hitszónokok- és lelkiatyákat imádság, böjtölés, alamizsna, 's egyéb jó cselekedetek által, főképen pedig az adott jó példák' erejével gyámolítsuk a' bűnösök' megtérítésében; mivel ez általában érdemes, sőt isteni mű. (Jak. 5, 20.)

Miért választott Krisztus apostolokul szegény és tudatlan halászokat?

Hogy ez által is nyilvánítsa, mikép országának nem emberi, hanem isteni erő által kell a' földön fölállíttatnia; 's hogy megmutassa, miszerint minden ember, még a' szegények és alacsony sorsuak is meg vannak az ő üdvösségére hiva.

OKTATÁS A' JÓ SZÁNDÉKRÓL.

„Mester! egész éjszaka munkálkodván, semmit sem fogtunk: hanem a' te szavadra kivetem a' hálót.” (Lukács' 5, 5.)

Miben áll a' jó szándék?

Abban, hogy minden dolgainkat Isten' nevében végezzük; épen úgy, valamint Péter Krisztus' parancsolatára 's nevében vetette ki még egyszer a' hálót.

Erdemszerző-e a' jó szándék?

Hogy a' jó szándék érdemszerző, és Isten' áldását nyeri meg számunkra, azt ama' bö halfogásból is látjuk. Valamint az apostolok és társaik, úgy mi is, vagy már itt a' földön, vagy bizonyosan a' más világon, bö jutalmát veendjük, ha dolgainkat Isten' nevében végezzük.

Kiknek kell főképen azon lenni, hogy jó szándékuk legyen?

Azoknak, kiknek egész életüket sanyaru kézimunkával, folytonos betegeskedés közt, vagy nagy szegénységben kell tölteniök; mert ha ezeknek nincs jó szándékuk, úgy az örök életre nézve minden szenvedéseik és fáradaimaik egészen el vannak veszve: holott a' jó szándék és béketürés által nagy kincseket és érdemeiket gyűjthettek volna maguknak.

Mint kell magunkban a' jó szándékot felindítani?

Mingyárt reggel valamennyi gondolatainkat, szavainkat és cselekedeteinket, kereszt- és szenvedésünket, 's egész járás-keelésünket föl kell az ur Istennek ajánlanunk: 1) Szolgálatai-áldozatul; hogy t. i. ez által megadjuk neki a' tartozó szolgálatot, tisztelet- és dicsőséget. 2) Hála-áldozatul; hogy a' nyert jótéteményekért neki hálát adjunk. 3) Engesztelő-áldozatul, hogy ezzel a' tulajdon, 's idegen bűnökért az isteni igazságnak eleget tegyünk. 4) Kérő-áldozatul: hogy Krisztus' érdemei által magunk, és mások' számára újabb adományokat, és malasztokat nyerjünk; mivel a' jó szándéknál nem kell felednünk, cselekedeteinket Krisztus' cselekedetei- 's érdemeivel egyesíteni: minthogy tetteink csak ezek által válnak érdemesekké. Egyszersmind ovakodnunk kell, nehogy a' reggel felindított jó

szándékot a' békételenség, vagy vétkes cselekedetek által visszavonjuk és megsemmisítsük; mivel a' jó szándék a' bűnnel össze nem fér. Ezenfölül tanácsos a' jó szándékot naponkint többször, például az Urangyalá-nál, vagy ha valamely újabb munkába kapunk 'stb., megújítani, mintegy illy szavakkal: „Uram! a' te kedvedért; te éretted; mindent az Isten' dicsőségére; ugyanazon szándékkal, mellyet ma reggel fogadtam, 'stb. A' jó szándék' fölindításának módját e' könyv' végén is föl fogod találni. Iparkodjál az olvasni nem tudókat is a' jó szándék fölül oktatni, 's ez által magadat az ő jó cselekedeteik' részesévé tenni.

B u z d u l a t. Fordítsd ur Isten! szívemet a' te sz. parancsolataid' követésére. Védj meg tőle, nehogy a' bűn' éjében dolgozzam, következőleg cselekedeteimmel semmit se érdemeljek. Segíts egyszersmind valamennyi előljárókat, szülőket 'stb., hogy isteni szavaddal az embereket országodnak megnyerhessék, és hozzád vezessék.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI V. VASÁRNAPRA.

A' mise kezdet-ben, hívj segítségül az Istent, a' pap-pal együtt mondván: „Hallgasd meg Uram! az én szómat, mellyel te hozzád kiáltok. Légy segítségemre; ne hagyj el engem, és ne utálj meg engem üdvözítő Istenem! Az Úr az én megvilágosító és oltalmazóm: kitől rettegek?“ (Zsolt. 26.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki követőid' számára láthatatlan javakat készítél, önts szivünkbe szereteted' lángját; hogy téged mindenben és mindenek fölött szeretvén, ez által minden ohajtásainkat meghaladó ígéretdben részesüljünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Péter' I. level. 3, 8—15.)

Kedveseim! Legyetek mindnyájan egyetértők, egymás' nyomoruságán szánakozók, atyafiúi szeretettel ékeskedők, ir-

galmasok, szerények, alázatosak; rosszat rosszal ne fizessetek, se szidalmat szidalommal; hanem inkább jót kívánással; tudván, hogy az áldásnak örökségetek gyanánt birására vagytok hivatva. Mert a' ki az életet szereti, 's jó napokat kíván látni, tartóztassa meg nyelvét a' gonosztól, 's ajakait a' hazugságtól. Távozzék a' gonosztól, és jót cselekedjék; keresse a' békeséget, és kövesse azt. Mivel az Urnak szemei az igazakon; 's fülei azok' kérésére figyelmeznak; az Urnak orczája pedig a' gonosztévők ellen.'S ki az, a' ki árthatna nektek, ha a' jó cselekedetek' buzgó követői lesztek? De ha mingyárt az igazságért szenvedtek is valamit, boldogok vagytok. Fenyegetéseiktől pedig meg ne ijedjete, se meg ne háborodjatok. Hanem a' mi urunkat Krisztust szenteljétek meg a' ti sziveitekben.

Hogyan kell és lehet Krisztust sziveinkben megszentelnünk?

Az által, ha ötet szóval és tettel hirdeljük, vagyis ha hozzá és parancsolatihoz örökké hivek maradunk; nevezetesen, ha a' szent Péter által e' leczkében megirt, és minden keresztényeknek ajánlott erényeket gyakoroljuk; mivel ezt cselekedvén, Krisztust a' neki legkedvesebb módon tiszteljük, és másokat is arra buzdítunk, hogy hasonlót tegyenek, 's jó példánk által épülve, a' kereszténységet és annak szerzőjét Krisztust tisztelik, és szinte kövessék ötet. Azonban ez által valamint másokat, úgy magunkat is megtiszteljük és szenteljük, 's az Istennek tetszése-, áldása- és oltalmára méltókká válunk: úgy hogy habár a' gonoszok a' mi jámborságunk miatt üldöznek is minket, félelemre azért még sincsen okunk: mert ha Isten velünk van, ki támadhat ellenünk?

F o h á s z. Oh kegyes üdvözítőm Krisztus Jézus! engedd, hogy téged erényeidben, nevezetesen az imádságbani buzgalomban, az embertársak iránti könyörület-, szerénység-, alázosság-, türelem-, és ellenségeink' szeretetében buzgón kövessék; 's ez által téged, és magamat is megszentelvén, méltó legyék a' te kegyes oltalmadra.

Evangelium. (Sz. Máté' 5, 20—24.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Hacsak jobban nem bővelkedik a' ti igazságtok az írástudók-, és farizeusokénál, nem mentek be a' mennyek' országába. Hallottátok, hogy mondatott a' régiciknek: ne öl; a' ki pedig ölend, az ítélet alá tartozik. Én pedig azt mondom nektek, hogy ha valaki haragszik atyjafiára, ítélet alá tartozik; ha ki pedig atyjafiának azt mondja: ,raka'! a' gyülekezet' fenytéke alá tartozik; valaki pedig azt mondja: ,bolond'! érdemes a' gehenna' tüzére. Ha azért ajándékosdat az oltárra viszed, és ott eszedbe jutand, hogy atyádfiának ellened panasza van: hagyd ott ajándékosdat az oltár előtt, és menj előbb kibékülni atyádfiával; 's azután visszatérve, mutasd be áldozatodat.

Miben állott a' farizeusok' igazsága?

Főképen abban, hogy az isteni törvénynek egyedül külső szertartásait, 's az önmaguk által azokhoz adott emberi rendelményeket teljesítették buzgón: de magát a' törvényt megszegették; 's mialatt külsőleg szent életüeknek mutatkoztak, belsőkép telve valának gonoszsággal, és bűnnel; miért is Krisztus őket bemeszelt koporsókhöz hasonlította, és képmutatóknak, azaz: csalóknak nevezte. — Fájdalom! illy képmutatók köztünk, keresztények közt sem hiányzanak; azok tudnillik, kik egész napokat töltenek egyházakban, igen gyakran gyónnak és áldoznak, mindennemű ajtatosságokat elvégeznek, bucsúkra járnak, böjtölnek, alamizsnát adnak 'stb., 's több vétkeket is elkerülnek; de mindezt csak szineskedésből teszik, és bensőleg telvék gyűlölet- és irigységgel, telvék hamissággal, ravaszság- és álnoksággal, mások' jó hírének becsmérői, 's más, nyelvökkel gyakorolt hünöknek rabjai. Ezen emberek' ajtatossága és jámborsága nem egyéb, farizeusi igazságnál. A' valódi igazság nem egyedül külső cselekedetekben áll; nem is e', vagy amaz, egyes bűnök kerülésében; hanem minden igazságtalanság' elhagyásában, 's az Isten és embertársak iránti tiszta, őszinte, és szeretetteljes szivben. E' nélkül minden, bármilly jónak látszó cselekedet is csak

magjától megfosztott gyönyörű külháj. Azonban még ezeknél is gonoszabbak azok, kik mit sem akarnak tudni akármiféle szent gyakorlatokról, mit sem a' gyónás- és áldozásról, böjtről 'stb., 's kik még másokat is, ha az Istennek tetsző illetén cselekedetekben részt vesznek, nem átalnak azonnal az általuk úgy nevezett szenteskedők közé sorolni. Az illy embe- reknek közönségesen már nincs is semmi vallásuk; és gonosz életmódjokat az által akarják szépiteni, hogy másokat rágalmaznak, 's a' dolognak olly szint igyekeznek adni, mintha mindaz, a' mit mások tesznek, egyedül képmutatás és babona volna. Ezeket, a' mennyire csak lehet, kerülnünk kell, nehogy arczátlan beszédek által minket is hitünk' elhagyására bírjanak.

Mint kell azt érteni, mit Krisztus itt a' harag- és gyalázó szavakról mond?

Krisztus' szavainak ez az értelme: Öseiteknek a' pusztában eme' parancsolat adatott: „Ne ölj”; e' parancsolatot meste- reitek egyedül a' tetteg végbevitt gyilkosságra szoritják, és a' gyilkost a' hatóságnak átadják. Én pedig azt mondom nektek, hogy e' parancs a' szeretetnek, harag és gyalázás általi megsértését is tiltja, 's hogy tehát: 1) már az is, a' ki felebarátja ellen szeretetlenül haragot táplál, magára vonja az isteni ítéletet; még inkább 2) az, ki haragját embertársának külső meggyalázása, és csufos szavak, például: „raka” (sem- mirekellő) 'stb. által is nyilvánítja; különösen pedig 3) az, ki felebarátját nagyobb mértékben megbecsteleníti, ki őt különféle szitkok által, mint: „te bolond” (azaz: istentelen, elvetemült), jó hire- 's nevéül megfosztja, a' világra nézve mintegy megholtta teszi, sőt magát a' valóságos gyilkosság' veszedelmé- nek is kiteszi. Mindezek a' pokol' büntetésére válnak méltók- ká! Azonban valamint a' zsidóknál a' gyilkosságot követő büntetések' nemei különfélék voltak; mert míg a' csekélyeb- bekre a' minden városban létező törvényszék is elítélhetett, a' sulyosakra csak a' jerusalemi főtanács birt elítélhetési joggal, a' legsulyosabb pedig a' gehennai völgyben (honnét később a' pokol is elnevezteték,) történni szokott elégetés vala: úgy a' pokoli kinok' nagysága között is lesz különb- ség, a' mint tudnillik a' bünös a' maga lelkismeretét sulyo- sabb, vagy csekélyebb bünökkel terhelte.

Bűn-e minden harag?

Nem; hanem csak az olyan, mellynél fogva embertársunknak testét, jó nevét, vagy vagyonát illetőleg rosszat kívánunk, vagy azt valóban véghez is viszzük, vagy őt olly szitkokkal illetjük, mellyek által jó neve megsértetik, és ő fölháborodik és szomorú lesz. A' ki tehát mások' hibái 's kicsapongásai, mások' bűnei 's vétségei ellen kikel, részint mivel ezt hivatala hozza magával, mások' erkölcei fölött örködni, azokat büntetni 's jobbitani tartozván (mint ez a' szülökre, nevelökre 's előljárókra nézve az eset), részint mivel őt annyi sok ocsmányság és bűn' látása az emberek közt, elszomorítja: az e' haragra gerjedéssel nem vétkezik, sőt inkább dicséretes, és szent dolgot mivel, a' miben neki maga Krisztus, és az apostolok is példányul szolgálnak. Pál ugyanis Elimás bűbájos (Apost. csel. 13, 8.), Péter Ananiás és Szafira' csalárdsága, (ugyanott 5, 3.), maga Údvözítőnk pedig a' templomot megszentelítő árusok és vevők ellen szinte haragra gerjedt. A' haragnak tehát, hogy bünnélküli legyen, inkább egy igazságos, és mások' hibáit és hollásait helyrehozni törekvő, szeretetteljes buzgalomnak kell lenni, mint sem azokat csupán büntetni, meggyalázni, 's magának elégtételt szerezni akaró türelmetlen bosszúvágynak. Szintigy áll a' dolog a' szidalmakkal is; ha általuk javítani szándékozunk, úgy azok' használása nem vétek.

Egyébiránt Szalezi sz. Ferencz' tanácsa szerint mindenkor jobb az emberre nézve, magát minden haragtól tartóztatni, 's ha másokat csakugyan meg kell is fenyíteni, ezt inkább szeretetteljes, mintsem haragos buzgósággal tenni: mivel nálunk ritkán ment a' harag minden büntől; és mert szeretet- és kegyességgel mindenkor többre megyünk, mint harag- és szigorúsággal. Avagy mint javíthatna meg másokat egy eszeveszethez, vagy vad állathoz hasonló haragos ember, miután saját bosszus indulatját sem képes zabolázni? Azért mondja a' bölcs is (Sirákf. 4, 35.): „Ne támadj házadban, mint az oroszán, házad' népére; 's alattvalóidat ne nyomd el.“ És a' szelid Szalezi Ferencz: „A' keserű komolyság csak rosszakat szül; ugyanazért a' büntetéseket, mint igen nehéz emésztetű étkeket, a' szeretet' tüzeiben jól meg kell főzni előbb, hogy élességöket elvesztvén, szivesebb fogadtatásra találjanak, és kívánt sikert eszközölhessenek.“

Miért szükséges az áldozat' felajánlása, vagy más jó cselekedet' gyakorlása előtt embertársunkkal kibékülni?

Mivel áldozatunk, vagy egyéb jó cselekedetünk nem lehet Isten előtt kedves, ha felebarátunkkal ellenségeskedésben, harag- és czivakodásban élünk; minthogy ez által egészen az ő akarata ellen cselekszünk. Bár jegyeznék ezt meg maguknak azon keresztények, a' kik gyónni, 's áldozni mennek a' nélkül, hogy megbántóiknak megbocsátának, vagy azoktól, a' kiket megsértettek, bocsánatot kérnének: ezek tudják meg, hogy bűneik' bocsánata helyett, méltatlan gyónásuk által csak újabb vétket vonnak magukra, 's hogy a' sz. áldozásban ítéletet esznek.

Mit kell tenni, ha a' megsértett távol van?

Sz. Ágoston azt mondja: Ha az általad megsértett nincs jelen, és hozzá nem könnyen juthatsz, alázd meg magad Isten előtt; 's mielőtt áldozatodat bemutatnád, kérj tőle bocsánatot, azon erős szándékkal, hogy ellenségeddel, mihelyt csak lehetend, kibékülsz. De ha jelen van, tetteleg kérj tőle bocsánatot, vagy ha megsértett, bocsáss meg neki szívből.

Minőnek kell a' kiengesztelődésnek lennie?

Legyen 1) szent; azaz: Isten iránti szeretetből származék. 2) Azonnal vitessék végbe: mivel ezt Krisztus így akarja; miért az apostol is arra int bennünket (Efez. 4, 26.), hogy ne engedjük haragunk fölött a' napot lenyugodni. Az ellenséges indulattal is úgy vagyunk, mint a' kificzamodott taggal; ha ez azonnal helyére igazítottatik, úgy nem sok bajba kerül annak helyreállítása: de ha sokáig kimenyült állapotban hagyatik, úgy csak nagy nehezen lehet azt később jól helyretenni! Ha a' kiengesztelődés azonnal megtörténik, úgy az könnyebben megy, 's a' régi barátság' helyreállítása nem kerül nagy munkába; de ha elhalasztatik, úgy a' harag és gyűlölség által mindig jobban elvakítottunk, 's a' kibékülés csaknem lehetetlenné válik; ha csak ebben mások által nem segítünk: kik mint közbenjárók, minket is, megbántóinkat is kérlelve, mintegy örködnek fölöttünk, nehogy előbbi ellenséges indulatunkba essünk vissza. 3) Legyen őszinte; mivel Isten, a' vesék' vizsgálója előtt történik. És 4) állandó; mert ha nem ilyen, úgy őszinte voltán is méltán kételkedni lehetne.

Krisztusnak azon parancsolatából, hogy az áldozat' bemutatása előtt béküljünk ki ellenfeleinkkel, származott azon régi szokás, mellynél fogva hajdan a' szent misében az áldozás, vagyis urvacSORA előtt, béke' jeléül, a' férfiak a' férfiakat, úgy szinte a' nők is egymást megcsókolták. Ünnepeyles nagy miséken ezt ma is teljesítik az oltár' szolgálai, vagy pedig egymásnak úgy nevezett pax-ot nyujtanak (azaz: békét, vagyis ereklyetartót, melly e' végrei használata miatt neveztetett így,) megcsókolás végett; mi által a' jelenlévők arra intelnek, hogy a' sz. áldozás előtt béküljenek ki tökéletesen elleneikkel.

B u z d u l a t. Ur Isten! távolítsd el tőlem azon farizeusi vakságot, melly kötelességét már teljesítettnek véli, ha az ájtatosság' külső cselekedeteit véghez vitte, habár a' belső megszentelésre nem törekedett is. Űzz ki szivemből minden vétkes haragot; adj ellenben szent szeretetbéli buzgóságot: hogy egyedül a' te dicsőséged, és saját és embertársaim' lelki üdve mellett buzgólkodjam. Engedd azt is, hogy mielőtt oltárodhoz lépek, elleneimmel mindenkor igazán kibéküljek: hogy áldozatom és más jó cselekedeteim, szent szined előtt mindenkor kedvesek legyenek. Amen.

Óvószerek a' harag ellen.

Első és legjobb szer a' harag' elfojtására, az alázatosság; mert valamint a' kevélyek közt mindég versengések vannak (Példabeszéd. 13, 10.): úgy ellenben az alázatosak mindenkor nyugodtak, szelídek, és türelmesek. 2) Hogy pedig illy alázatosak, szelídek és türelmesek legyünk, csak Krisztus' példája felől szükséges többször elmélnünk: ki noha semmi bünt sem követelt el, sem szájában csalárdság nem találtatott (I. Péter 2, 22.), mégis a' bünösök' részéről olly nagy ellenkezést, olly nagy üldöztetést, gyalázatot és gunyt szenvedett (Zsidók. 12, 2.), a' nélkül, hogy a' gyalázatot valaha gyalázással viszonozta, 's temérdek fájdalmainak daczára, valaki ellen bosszút forralt volna. Méltán mondja azért nekünk (Máté 11, 29.): „Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok, és alázatos szivű.“ Milly illetlen tehát a' keresztényekhez, kik e' szelid tanító' tanítványai lenni kívánnak és tartoznak, ha olly haragosak, és olly bosszuvágyók; ha dühös orozslánokként viselik magukat, holott az Isten' bárányának teste- 's vérével tápláltatnak; ha legkevesebbet sem

akarnak szeliden eltűnni, holott bűneik által olly sokat vétettek, és a' béketűrés által az érdemlett büntetés' súlyjától olly könnyen megszabadulhatnának! 3) Hathatós szer a' harag ellen, a' saját vétkünk 's a' következő itélet felőli megemlékezés, és az utóbbtól való félelem is. Gondoljunk csak rá, milly nagy a' mi saját tartozásunk is az Ur Isten' ellenében, 's hogy minden bűneink arányos büntetést érdemelnek; gondoljunk a' pokol- és ennek örökkétartó bünteléseire 's kinjaira: ugy bizonyosan az azoktólí félelem a' harag' indulatján erőt fog venni. 4) További óvoszerül szolgáland, ha mingyárt reggel átgondoljuk mind azt, a' mi talán nap' folytában haragra ingerelhet minket; 's magunkat el-lene azon erős szándékkal fegyverezzük fel, hogy az Istennek szeretetéért mindent békével akarunk eltűnni; 's ha csakugyan valami ollyas adja magát elő, a' mi haragra indíthat, mindaddig nem szólunk, vagy cselekszünk semmit, valamig fölgerjedésünk tart, hanem kedélyünk' lecsillapultáig következő, vagy hasonló gondolatokat forgatunk elménkben: Milly nagy bünt követek el haragom által! 'S valljon mit fogok vele nyerni? Megváltoztathatom-e általa a' dolgot? Nem teszem-e magamat ez által csak nevetségessé, 's nem ártok-e egészségemnek? Mert mind a' tapasztalás, mind a' sz.-írás erősíti, mikép a' harag éltünk' napjait megrövidíti (Sirákf. 30, 26.), 's hogy az esztelent megöli a' méreg (Jób 5, 2.). Illyetén gondolatok' ébresztésével bizonyosan szintolly könnyen elfojthatjuk haragunkat, mit ezt Augusztus császár a' görög a-b-c' elmondásával tette. (Plutarch. in Apopht.) 5) A' haragot magát is használhatjuk a' harag és más vétkek elleni óvoszerül, nazianzi sz. Gergely' tanácsa szerint, a' ki azt mondja, hogy: Miután a' harag a' természettől az erény' eszközéül szá-natott, ennél fogva vele, nem mint a' bösszu, hanem mint az erény' eszközével kell éhünk. Bosszonkodjunk tehát restségünk, és hanyagságunk fölött, ha buzgók és nagylelkűek; mértékletlenségünk fölött, ha mértékletesek; haragunk fölött, ha szelidek és türelmesek akarunk lenni. Ez azután szent harag lesz, melly által magunkon uralkodandunk, és azon lelki nyugalmat és biztos csendetnyerendjük el általa, melly egy folytonos vendégséghez hasonlítható (Példabesz. 15, 15.); igenis, ez által nagyobb hősök leendünk a' városok' meghódítóinál (ugyan-ott 16, 32.). 6) Az is elrettenthet a' haragtól, ha valamelly haragos ember' magaviseletét elképzeljük. „A' haragos, ugy mond aranyszájú sz. János, ollyan, mint a' részeg. Arcza felduzzad, szava hevéssé lesz, szemeit vér futja el, értelme elhomályosodik, itélete eltompul, nyelve remeg, szemei kápráznak, fülei-

vel jól nem hall: miután a' harag még inkább elnyomja agyvelejét, mint a' részegség; 's a' lélekben olly vihart, és háborgást idéz elő, melyet nem lehet lecsillapítani többé. Végre a' legszükségesebb eszköz: a' szelidség' és béke' malasztjáérti buzgó imádság; mivel ámbátor természetünknel fogva igen bajos, sőt lehetetlen, türelmeseknek lennünk, Isten' kegyelme azt mégis nem csak lehetővé, hanem könnyűvé is képes tenni.

Oktatás az áldozatról.

„Mutasd be áldozatodat.” (Máté 5, 24.)

Az áldozat olly vallásos cselekedet, melly által Istennek, a' legfőbb Urnak, valamit bemutatunk: vagy a' végelt, hogy a' mindenség fölötti hatalmát tiszteljük; megvallva, miszerint mindaz, a' mivel bírunk, az ő kegyességéből jön; vagy hogy a' nyert jótéteményekért hálát adjunk; vagy hogy az elkövetett bűnökért eleget tegyünk; vagy hogy tőle valamelly malasztot és jótéteményt nyerjünk. — A' természeti és mózesi törvények' korában többnyire állatok és földtermények mutattattak be az Istennek; de ezen áldozatok Isten' fölségéhez kepest igen is csekélyek voltak, 's csak annyiban tetszettek, a' mennyiben előképei voltak azon legtökéletesebb áldozatnak, melyet az Isten' fia, önmagát a' keresztfán bemutatván, érellünk vérént ontva, véghez vitt, 's melly a' sz. misében vérontás nélkül szünetlenül megújittatik. A' szent mise tehát az ó-szövetségi áldozat' eltöröltése után, az új-szövetség' legnemesebb áldozata, melly Malakhiás' (1, 11.) jóvendölése szerint az Isten' egyházában mindennütt a' legjobb és kellemesebb füsttel, tiszta eledeli áldozatul bemutatattik. Azért ohajtandó, hogy ezen áldozatot minden keresztény, a' kinek csak módja vagyon rá, naponkint ajánlja föl a' végetlen fölségü Istennek; mivel a' sz. misénél jobb dicsőítési, hálaadó, engesztelési, és kérő áldozatot nem ajánlhat föl. Azonban ez áldozatnak, ha érdemeit elsajátítani 's általuk Istennek tetszeni akarunk, alázatos, töredelmes és békeszerelő szívvvel kell bemutatattania; és Istennel ki nem engesztelend (valamint dicsőítésünk, hálánk és könyörgéseink sem lesznek előtte kedvesek), ha vétkeink' következtében az Istennel, 's az ellenségeskedés által embertársainkkal tovább is békételenségben

fogunk élni. (Mint lehet önmagunkat Istennek kedves áldozatul bemutatni, előadatott a' 146. l.; a' szent miséről pedig e' könyv' elején bővebben volt már szó.)

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI VI. VASÁRNAPRA.

A' mise kezdet, a' 27-ik zsoltárból egy, az Isten' hatalmas, és kegyes oltalmában bizó lélek' imája. „Hozzád kiáltok Uram! ne légy siket irántam: nehogy ha elnémulandsz, hasonló legyek azokhoz, kik a' sirgödörbe leszállnak. Az Ur az ő népének erőssége, és hatalmas oltalmazója föl Kentjének. Tartsd meg népedet Uram! és áldd meg örökségedet; igazgasd, és magasztald fel őket örökre!“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Erősség' Istene! ki kufje vagy minden jónak, önts szí-
vünkbe a' te szent nevednek szeretetét, és adj napontai növe-
kedést az ajtatosságban; miszerint általad a' jó bennünk folyto-
nosan tápláltassék, és az ajtatosságban buzgalmunk' segedel-
mével, általad fön is tartassék. A' mi urunk Jézus Krisztus ál-
tal, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Romaiakhoz irt level. 6, 3—11.)

Atyámfi! nem tudjátok-e, hogy a' kik megkereszteltet-
tünk a' Krisztus Jézusban, az ő halálában kereszteltettünk meg?
Tudnillik vele együtt meghalván, eltemettünk a' kereszttség
által; hogy valamint Krisztus föltámasztatott a' halálból, az
Atyának dicsőséges hatalma által: ugy mi is az életnek ujságá-
ban járjunk. Mert ha az ő halálának hasonlatossága szerint be-
oltatván, vele egyesülünk, ugy a' föltámasztásban is részesei le-
szünk. Tudván azt, hogy a' mi ó-emberünk vele együtt megfe-
szítettett; hogy elrontassék a' bünös test, és többé ne szolgál-
junk a' véteknek. Mert a' ki meghalt, megszabadult a' vétektől.
Ha pedig meghalunk a' Krisztussal: hiszszük, hogy vele együtt

fogunk élni is. Tudjuk ugyanis, hogy Krisztus föltámadván a' halálból, többé meg nem hal, a' halál többé nem uralkodik rajta. Mivel a' mi halálát illeti, csak egyszer halt meg a' bűnök miatt; a' mi pedig életét illeti, Istennek él. Így gondolkodjatok ti is magatok felől, hogy a' véteknek ugyan meghaltatok, de az Istennek éltek, a' mi urunk Jézus Krisztus által.

Mit tanít e' helyen az apostol?

Azt akarja itt mondani, hogy mindnyájan, a' kik Krisztus' titokteljes testének tagjaivá lettünk, halálának hasonlatosságára keresztteltettünk; miután a' keresztség által teljesedett bennünk valamint jelképileg, ugy foganatra nézve is az, a' mit Krisztus' halála példázott. Mert Krisztus urunk' kinszenvedése és halála nem csak oka lett megigazulásunknak, hanem annak némileg példázó előképe is volt. Jelenté tudnillik a' vétkekkel terhelt óember' halálát és elvesztét: valamint Krisztus az ő halála által halandó életét elvégzé. Azonban nem csak halála, de eltemetése, föltámadása, és mennybe menetele is jelképezi azt, a' mi megigazulásunkkor történik; mert valamint Krisztus eltemettetett, föltámadt az örök életre, 's mennyekbe fölment: ugy mi is a' keresztségben eltemettetünk (az apostol itt a' megkeresztelendők' vízbe merítettését érti, mi hajdan divatozott), azután pedig a' sirból újra kijövünk, Krisztussal élendők, 's ezen életben örökké megmaradandók. Innen azonban a' keresztség utáni élet' megváltoztatásának szükségessége is következik. Nem kell azon régi bűnös embert, a' ki Krisztussal jelképileg fölfeszítettett, megöletett, és eltemettetett, ismét föltámasztanunk; hanem inkább azt keresztre feszítenünk és sanyargatnunk kell; hogy minden egyes tagjával, azaz: minden kívánságaival együtt, minők a' paráznság, tisztátalanság, fajtalanság 'stb. (Koloss. 3.), igazán megsemmisítettén, valóban olly új életet éljünk, melly reményt nyújt, Krisztushoz, valamint a' sanyaruságban, ugy a' dicsőségben is hasonlókká lehetni.

Fo h á s z. Engedj ur Jézus! a' szent keresztségben nyert malasztról mindenkor megemlékezmem, 's hogy kerülve a' vétket, egyedül benned, és éretted éljek! Amen.

Evangelium. (Sz. Márk' 8, 1—9.)

Az időben, mikor ismét sok nép gyült össze Jézushoz, és nem volna mit enniök, előhíván a' tanítványokat, monda nekik: Szánom a' sereget; mivel ime harmad napja már, hogy velem vannak, és nincs mit enniök. És ha éhen bocsátom el őket honukba, elfogyatkoznak az uton; mert némellyek közülök messzünnen jöttek. És felelének tanítványai: Honnét elégitheti ki ezeket valaki kenyerekkel itt a' pusztában? És kérdé őket: Hány kenyereket van? Kik mondának: hét. És parancsolá a' seregnek: hogy telepednék le a' földön. 'S vevén a' hét kenyeret, és hálákat adván, megszegte, 's tanítványinak adta, hogy elejökbe tennék; 's elejébe tévék a' seregnek. Kevés halacszkájok is volt; azokat is megáldá, 's kiosztogatni parancsolta. 'S evének, és megelégedének; 's a' megmaradt hulladékokból hét kosarat tele szedének. Valának pedig a' kik eltek, mintegy négy ezeren; és elbocsátá őket.

Miért mondja Jézus: 'Szánom a' sereget'?

Hogy Istennek az emberek iránti irgalmas voltát kimutassa, 's méginkább bebizonyítsa azt, a' mit ő Máté' 6, 33. tanított (I. a' Pünkösöd utáni XIV. Vasárnapra rendelt evangéliomot): miszerint tudnillik azoknak, a' kik mindenekelőtt Isten' országát és annak igazságát keresik, a' többi, még ha nem kéri is azt, hozzáadatik; mert Krisztus urunkhoz a' nép közül senki sem folyamodott élelemért, és ő mégis gondoskodott róla.

Miért mondja Jézus: 'Harmad napja már, hogy velem vannak'?

Hogy minket arra tanítson, miszerint Isten az ő szolgálataira fordított minden napot és órát számba vesz, hogy azokért bő jutalmat adjon.

Jegyzet. Ma a' böjt' negyedik Vasárnapjára való evangéliom fölött tartott oktatást is olvashatni (289. l.), melly Krisztus' hasonló csodatettéről szól.

OKTATÁS AZ EGYHÁZI ÁLDÁSOK- ÉS SZENTE- LÉSEKRŐL.

‘Azokat is megáldá.’ (Márk’ 8, 7.)

Az áldás igen régi szokás, melly magától Istentől, valamint az ó-, úgy az uj-szövetségben is szentesített. Isten a’ világ’ kezdetekor megáldá valamennyi teremtményeit, mellyeket alkola (I. Móz. 1, 22.), nevezetesen az embert (u. o. 1, 28. 9, 1. és 25, 11.); ’s midőn a’ mózesi isteni-szolgálat’ különféle szertartásait a’ papoknak előadta, megparancsolá, hogy nevét Izrael’ népe fölött hívják segítségül, és adjanak e’ népre áldást; megígérvén, hogy áldásukat a’ magáéval megerősíteni fogja (IV. Mózes’ 6, 23.). Azonfölül ünnepélyesen megszenteltetni parancsola mindent, mi az isteni-tiszteletre szolgált. (III. Mózes’ 8.) Krisztus pedig a’ kenyeret és halakat áldá meg: tovább az utolsó vacsorán a’ kenyeret és bort áldásával a’ maga testévé ’s vérévé változtatta (Máté’ 26, 26.). Emmauszba menő tanítványaival is ez által ismertette magát meg (Lukács’ 24, 30.); valamint mennyekbe is, apostolait megáldva szállott föl (u. o. 51. v.). Az ur Isten által adott eme’ példák és parancsolatok’ következtében, az egyháznál jelenleg is szokásban vannak az áldások és megszentelések. Az áldások által Isten az egyház’ nevében arra kéretik, hogy Krisztus’ érdemei, ’s a’ szentek’ könyörgései által méltóztassék valamely személyre, vagy dologra a’ maga áldását adni. A’ szentelések által pedig az isteni szolgálathoz szükséges tárgyak a’ többiektől elkülönöztetnek. Így tehát az emberek, gyümölcsök, kenyér, bor, házak, hajók, szántóföldek ’stb. megáldatnak, a’ templomok pedig és oltárok, ’s több effélék megszenteltetnek; mit illetőleg azonban meg kell jegyezni, hogy e’ két szent szokás gyakran össze is költetik.

Minő erővel bírnak az áldások?

Meg kell különböztetni a’ személyekre adott áldást attól, mellyben a’ tárgyak részesítetnek. A’ személyek’ megáldatásának főbb hatásai ezek: 1) A’ bocsánandó bűnök’ elengedése. 2) A’ jóra ébresztő ’s megelőző malasztokbani részesülés. 3) A’ büntetéstől föloldás. 4) A’ rossz lélek’ elűzése. Végre 5) az egészség, és más hasonló adományok’ közlése. A’ tárgyak meg-

áldásának czélja: azokat az ördög' befolyása alól elvonni, hogy azokkal, mint minket bünre ingerlő eszközökkel vissza ne élhessen; sőt inkább általuk az Isten' áldásaiban, testi 's lelki javunkra, részesülhessünk; vagyis, hogy többé ne szolgáljanak veszedelmünkre, hanem inkább üdvösségünk' eszközeivé legyenek, és a' gonosz ellenség ellen oltalmat nyujtsanak.

Honnan magyarázhatni meg az áldások' illetően nagy hatását?

Miután az áldások nem egyebek imádságoknál, mellyek Istennek az egyház' nevében följánltatnak, hogy szeretett Fiának érdemei-, 's a' szentek' esedezéseinél fogva bizonyos személyeket, vagy akármilly tárgyakat megáldani, 's azok' használatát testünk- és lelkünkre nézve ártalmatlanná tenni kegyeskedjék: úgy bizonyosan nagy erővel kell birniok arra, hogy általuk a' kért isteni malasztot valóban megnyerhessük; mert Krisztus maga mondá (Máté' 18, 19.): Ha ketten közületek egy értelemben lesznek a' földön bármiféle dolog' kérésében, ez megadatik nekik Atyámtól, a' ki mennyekben van. Ez alatt azonban Jézus csak az egész egyház' nevében tett könyörgést értette. 'S mit nem ajándékozna nekünk az Isten, miután sz. Fia eltörölvén a' keresztfán bűneinket, az Isten' gyermekeinek jogaiba ismét visszahelyezett minket? Bizonyos tehát, hogy a' megáldott és fölszentelt személyek és tárgyak, az Isten' áldásában valóban részesíttetnek. Egyébiránt magától értetik, hogy ez a' személyeket illetőleg egyedül akkor történik, ha Isten' áldásának sükerét vétségeik által nem akadályozzák, hanem inkább az ajtatosság, hit, remény, és Istenben helyezett bizodalom által arra magukat méltókká teszik; valamint kétségtelen az is, hogy e' megszentelt és áldott tárgyak csak úgy válnak hasznunkra, ha velők azon szándékkal élendünk, mellyel az egyháztól fölszenteltettek, és megáldattak; nevezetesen, ha általuk az Isten iránti hálára, 's általában a' jóbani buzgóságra, a' gonosz szellem, és annak kísértései ellen folytatott bátor küzdelemre emlékeztetünk és buzdítatunk. A' mondottakból az is kiviláglik, milly szent tisztelettel illik a' szentelt 's megáldott tárgyak iránt viseltetni.

Mellyek a' legnevezetesebb áldások és szentelések?

A' pápa', császárok és királyok' koronázása, a' gyermek-ígyasok' fölavatása, a' szent olajok' szentelése, a' keresztelő viz', 'yertyaszentelő-Boldogasszony' napján a' gyertyák', Hamvazó-szerdán a' hamu', Virágvasárna pon a' barkák', nagy Szombaton

az új tűz', Mária' mennybemenetelekor a' füvek', Vasárnapokon a' só' és viz' szentelése; a' templomok, oltárok, harangok' szentelése, a' temetők', sz.János napi bor, és eledlek' megáldása Husvétkor, Balázs' napján 'stb., tovább a' buza-szentelés és többek.

Mi czélből szenteltetik meg a' só és viz'?

Ez eléggé kiviláglik a' pap által, a' megszentelés' alkal-mával mondott imákból. Így a' viz' szentelésénél könyörög, hogy méltóztatnék azt Isten az ő mennyei erejével megáldani, miszerint általa a' sátánnak minden incselkedései megszügyenit-tessenek, mindennemű testi szenvedések elháríttassanak, és a' lélek malasztokkal ruháztassék föl; hogy minden vele meghin-tett tárgyakat megtisztítani és szentelni, 's minden, az emberek' kárára szolgálhatót eltávolítani kegyeskedjék. „Ne ereszked-jék itt le,“ imádkozik ő, „a' ragályos járványok' lehelete, sem a' vészteljes gőzökkel terhelt lég; távozzanak a' rejtkekben le-selkedő ellenségnek minden cselei; 's ha valahol ollyasmi talál-tatnék, mi vagy a' lakosok' biztosságát veszélyeztetné, vagy nyugalmaikat zavarná, mindaz fusson el ezen viz' meghintésére: hogy a' kívánt jó és egészséges állapotot, Isten' nevének segít-ségül hívása által megnyervén, az visszaállíttassék és föntar-tassék.“ Ezután a' pap hasonló imák közt szentelt sót vet a' viz-be, ujjalag ekkép imádkozván: „Félelem- és alázattal esede-zünk hozzád ur Isten! és kérünk téged, kegyeskedjél eme' só- és vízből álló teremtményedre tetszéssel nézni, 's azt a' te jó-ságod által megdicsőíteni, és malasztod' harmatával megszen-telni; hogy a' hol csak az el fog hintetni, ott a' te szent neved' segítségül hívása által a' gonosz szellemnek minden ellenséges megtámadása visszanyomassék, és a' mérges kigyó' ijesztései messze eltávolíttassanak; a' Szentlélek pedig méltóztassék min-ket, a' te irgalmasságodért esdeklöket, jelenlétével segíteni, a' mi urunk Jézus Krisztus által. Amen.“

Mért hintetik meg Vasárnap a' nép, a' sz. mise előtt és isteni szolgálat után, a' paptól szentelt vízzel?

1) Hogy megemlékezzünk, miszerint Isten' színe előtt az imád-ságaink- és isteni szolgálatban, tisztán és szentül tartozunk megjelenni (valamint ezen okból, 's hogy az igazi töredelmesség és az egyház' könyörgései által büneinktől földoldassunk, temp-lomba léptünkör is ezzel hintjük be magunkat). 2) Hogy em-

lékezzünk meg a' szent keresztségre, mellyben a' viz által megszenteltettünk, mintegy fölhivatván ezzel az olt nyert tisztaság' megőrzésére, vagy annak bünbánattali visszaszerzésére. 3) Hogy megemlékezzünk, miszerint mi Krisztus' szentséges vérével hintettünk és mosattunk meg (I. Péter' 1, 2. Titkos jelent. 1, 5.). Ezért hintelik meg az oltár is háromszor a' szentelt vizzel, előbb, hogy sem a' pap a' népnek megszentelése végett ahhoz kifordulna; részint hogy az oltáron végeztetni szokott szent titkok iránti hódolatát nyilvánítsa, 's ez által fölszólíttassunk, miszerint ezekben szenny nélkül és méltóan kell részesülnünk; részint hogy általa jelentessék, miszerint minden meglisztulásnak csak az oltár által jelképezett Krisztus ád erőt. 4) Hogy a' gonosz lélek' incselkedései, mellyekkel a' felfohászkodni és Isten' igéjét hallgatni akarókat nyugtalanítja és zavarja, megsemmisíttessenek. — Isteni szolgálat után pedig azért hintetik meg a' nép a' pap által, vagy hinti meg mindenki magát távozáskor a' szentelt vizzel, részint hogy ez intésül szolgáljon, miszerint a' templomon kívül magánügyeinkben se feledkezzünk meg a' tisztaság- és szentségről; részint hogy az Isten' áldásával, a' mindennapi foglalatoságokbani elömenetelünkre, elláttassunk, 's minden testi és lelki rosszaktól megoltalmaztassunk. Ez egyszersmind oka, miért tartatik és használtatik otthon is a' szentelt viz.

Miben áll tulajdonképen a' harangszentelés' lényege?

A' harang nagy fontosságú tárgy. A' torony' magasságában fölfüggesztve, mezőkön és erdőkön át, sokszor egész órányi távolságra küldi ki szózatát az emberek' tanyáiba, őket az isteni szolgálat- és inára fölbiván. E' végre minden harang, mielőtt a' toronyba fölhuzatnék, megszenteltetik; melly szertartás' alkalmával arra kéretik a' Mindenható, hogy mindazokat, kik a' harang' szózatát hallandják, a' büntől visszariasztani, őket ájzatosságra, 's az Istennek dicsőítésére buzdítani, 's bennek a' különféle alkalmakhoz képest, ezeknek megfelelő, 's egy keresztény szívben megkívántató érzelmeket ébreszteni, továbbá tekintve az ő sz. Fiának érdemeit, kinek keresztje a' harangon ábrázolva látszik. a' Szentlélek által az ördög' hatalmát akadályozni, 's a' keresztényektől minden veszedelmeket, pusztító zivatart 'stb. elhárítani kegyeskedjék. A' szentelés' nevezetesebb szertartásai ezek: 1) A' harangnak szentelt vizzeli megmosása; jeléül annak, hogy ha a' harangnak is meg kell

mosatnia, hogy méltó legyen az Istennek szolgálatára: nekünk még inkább szükség tisztáknak lennünk, ha hozzá közelíteni, 's őt méltán dicsérni 's imádni akarjuk. 2) Annak keresztelési 's kegyolajjal megkenése; melly a' Szentlélek' erejét és Krisztus Jézus' érdemeit jelenti. Ez által intetünk, hogy a' malasztot, és a' Szentlélek' erejét bennünk munkálni egész készséggel engedjük. 3) Tömjén- és mirrhávali befüstölése; jelöl annak, hogy a' szent élet' jó illatának, 's az imábani buzgóságnak az Isten' zsámolyához jó szagu 's gyöngéd füst gyanánt kell emelkednie. 4) Jézusnak Mártha és Mária testvérekhez betérése fölől szóló evangeliom' fölolvassása; mi által az Isten' igéjének olly buzgó hallgatására, 's az Ur' asztalához olly készséggel járulásra intetünk, mint a' minövel a' két jámbor testvér hallgatá Krisztust, 's minövel őt asztaluknál szolgálták, és általa magukat az örök élet' kenyerével tápláltatni engedték. 5) Több zsoltár és imádság' elmondása; mellyekkel többi között kijelentetik, hogy az Isten' dicséretét, élő harangok gyanánt, szóval és tettel hirdessük.

A' harangszentelést néhol harangkeresztelésnek is nevezik; mivel az is, mint a' keresztség, vizzeli megmosás és sz. kenet által történik, a' harang valamely szentnek nevét nyeri, 's tanuk is vannak jelen. De természetesen azért itt tulajdonképeni keresztségről szó sem lehet; minthogy a' földi 's lelketlen tárgyak benső malasztot és megszentelést nem nyerhetnek. A' külön név pedig részint a' többiekől megkülönböztetés végett adatik a' harangoknak, részint pedig azért, mivel intésök valamely szentnek szájából eredt mennyei fölhíváshoz hasonlít.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI VII. VASÁRNAPRA.

A' m i s e k e z d e t-ben az egyház Istennek dicséretére hív föl bennünket, a' 46-dik zsoltár' ama' szavaival: „Tapsoljatok kezeitekkel minden népek; örvendeztetek Istennek vígságos szóval. Mivel az Ur fölséges és rettenetes; nagy király az egész földön.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! kinek gondviselése rendeleteiben nem téved, kérünk téged alázattal, fordíts el tőlünk minden ártalmast, és adj

meg mindent, a' mi javunkra szolgál. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Sz. Pálnak Rómaiakhoz írt level. 6, 19—23.*)

Atyámfiak! testetek' gyarlóságára tekintvén, emberi képen fejezem ki magamat. A' mint adtátok ugyanis tagjaitokat a' tisztátalanság' szolgálatára, 's a' hamisságnak, a' hamisságra: úgy adjátok most tagjaitokat az igazság' szolgálatára, a' megszentelés végett. Mert midőn a' bűn' szolgálai valátok, szabadosok voltatok ugyan az igazságra nézve: de valljon minő hasznatok volt akkor azokból, a' miket most szégyenletek; mellyeknek végök a' halál? Most ellenben megszabadulván a' büntől, és Istennek szolgálai levén, hasznatok van a' megszentelésben, mellynek vége az örök élet. Mivel a' bűnnek bére a' halál, az örök élet pedig Istennek kegyelem-ajándéka, a' mi urunk Jézus Krisztus által.

M a g y a r á z a t. Pál mentegeti a' ,szolgák,' és ,szolgálni köteles' 'stb. kifejezéseket. Használván, ugymond, e' kitételeket, noha kissé kemények, és a' keresztyényekre szorosán véve nem illők: úgy szólok, mint az emberek szokták magukat kifejezni; minthogy természetetek gyenge, 's az érzéki gondolkozásmód miatt annyira el vagytok fogulva, hogy illy hasonlatok által szükséges titeket tanítani. Szándékom mindazonáltal nem más, mint értésetekre adni, miszerint most, a' büntől fololdva, és Isten' szolgálivá fölavattatva, szint' olly teljesen kell az erényt követnetek, valamint előbb a' kicsapongásokat és törvény elleni tetteket kedveltétek. Ez által a' világtól elszigetelve, Isten' társai, 's az örök élet' örökösei lesztek; valamint korábbi életmódok által (lelki) halált érdemeltetek, mellyre örök kárhozat következik. Mivel a' bűn' zsoldja a' halál: az Isten' malasztja pedig, vagyis az általa eszközölt igazulás, örök életet szerez Krisztus Jézusban, a' mi Urunkban. Kövessük tehát az apostolnak ezen intését, és ne függjünk olly tárgyakon, mellyek csak halál és örök kárhozat' okai lehetnek számunkra.

Evangelium. (Sz. Máté' 7, 15–21.)

Az időben monda Jézus az ő tanítványainak: Ovjátok magatokat a' hamis profétáktól, kik juhok' ruhában jönnek hozzátok, belül pedig ragadozó farkasok. Gyümölcsökből ismerhetitek meg őket. Valljon szednek-e a' töviséről szőlőt, vagy a' bojtórjánokról fügéket? Így minden jó fa jó gyümölcsöket terem; a' rossz fa pedig rossz gyümölcsöket terem. Nem teremhet a' jó fa rossz gyümölcsöket; sem a' rossz fa jó gyümölcsöket nem teremhet. Minden fa, melly jó gyümölcsöt nem hoz, ki fog vágatni, 's tüzre fog vetetni. Annakokáért gyümölcsökről ismerenditek meg őket. Nem minden, a' ki mondja nekem: Uram, Uram! megy be a' mennyek' országába; hanem a' ki az Atyának, a' ki mennyekben van, akaróját cselekszi, az megy be a' mennyek' országába.

Kik értetnek a' hamis proféták alatt?

Legközelebb a' farizeusok és irástudók, azután pedig mindazon hamis tanítók is, kik szépen és látszatos alaposággal tudnak ugyan beszélni: de a' testi vágyak- és álszahadságnak tágas lért engedő tanításukkal, a' halandók' vesztét eszközlik. De bár mennyire iparkodjanak is ravaszságukat az ájtatosság' színeivel takarni, 's áltanításukat az irás' szavaiba burkolni, végre mégis mindkettő napfényre jövend. Mivel a' rossz fának gyümölcsöi is rosszak; gonosz szivekből csakhamar gonosz tettek is erednek; ezek azután megmutatják, mit kell e' profétákról és szép beszédeikről tartani.

Kik érthetők még inkább e' nevezet alatt?

1) A' világ, melly tiszteletet és gazdagságot ígér; mégis végre minden, érette véghezvitt fáradságot és munkát kudarczsal és gúnynyal jutalmaz. 2) A' kéjek- és örömeikkel kecsgető test, melly végtére csak a' nyugtalan és furdaló lelkiismeret' szemrehányásait hagyja meg az ember' számára. 3) Az ördög, ki hosszú életet, és végül még a' bünbánatra is elegendő időt ígér; holott pedig az átalkodott bűnösök, életök' derekán, hirtelen és minden valódi töredelem nélkül mulnak ki.

4) Minden csábító k, kik csalfaságukat mindaddig az erény' és becsület' leplébe takarják, valamig a' vigyázatlan lelkeket hálójokba nem kerítették, kiket azután különféle gonosz és ocsmány tettekre csábitnak. Az illy hamis proféták legnagyobb kárt okoznak Krisztus' hívő nyájában, az által, hogy a' vétkek' mérgét a' kéjnek' mézével édesítve, kicsapongásaiknak a' megengedett mulatozás' nevét adják 'stb., 's így számlálhatlan lelkek' hóhéraivá lesznek. Mindazok tehát, a' kiknek erényök és üdvök kedves, gondosan kerüljék őket. E' nevezet alatt érthetők még 5) mindazok, a' kik a' lelkipásztorok, szülők, előljáróik' 'stb. jelenlétében jámborok- és jó magaviseletűeknek színlik magukat; de mihelyt azok által nem láttatnak és hallatnak, vallástalan és istentelen beszédeket folytatnak, mindent, a' mi szent, guny' tárgyává tesznek, a' jó és istenfélő embereket kinevetik, 's ez által gyakran számosakat, nevezetesen a' kevésbbé értelmes és tanult embereket hitők- és isteni félelmöktől megfosztják, 's beszédeik és biztatásaik által őket minden rosszra készké 's elszántakká teszik. Illy embereket különösen a' szülők- és cselédes gazdáknak szükség jól szemmel tartaniok, alárendeltjeiket azok' társaságátóli ovakodásra inteniok, és ha szükség, attól őket egész szigorúsággal el is tiltaniok: nehogy ha talán gyermekeik 'stb., e' farkasok által szélszaggatnának, azaz: a' bűn és romlottság, 's az örök kárhozat' örvényébe taszittatnának, a' bünsúly' egy részét önmaguknak is tulajdonítaniok kelljen!

Miért mondja Krisztus: „Szednek-e a' tövisekről szőlőt”?

Ez által azt jelenti, hogy az illy hamis tanítók, és más efféle gonosz emberek, valamig e' rossziaságukban megmaradnak, jó gyümölcsöket nem hozhatnak.

Miért mondja Krisztus: „Minden jó fa jó gyümölcsöket terem”?

Ezzel jelenteni kívánván, hogy a' jámbor embert jó tetteiből ismerhetni meg, mint a' gonoszt is rossz cselekedeteiből. Azon gyümölcsök, vagyis jó cselekedetek, mellyeket a' jó ember terem, a' Szentléleknek ama' gyümölcsei, mellyeket sz. Pál (Galat. 5, 22. 's köv.) elősorol, tudnillik: a' szeretet, öröm, béke, türelmesség, kegyesség, jótékonyság, hosszu-várakozás, szelidség, hűség, mértékletesség, önmegtartóztatás és szüziesség.

Mi értetik a' rossz fa által?

A' gonosz ember, ki gonosz gyümölcsöket is terem, azaz: gonosz cselekedeteket. Sz. Pál ezeket is előszámlálja (Galat. 5, 19.); ezek: a' paráznaság, tisztátalanság, feslettség, fajtalan-ság, bálványozás, bűbájlás, ellenségeskedés, viszálykodás, versengés, harag, veszekedés, egyenetlenség, felekezetestesség, irigység, gyilkosság, részegesség, dorbézolás és több effélék.

Miért mondja Krisztus: 'Minden fa, melly jó gyümölcsöt nem hoz, ki fog vágatni, 's tüzre fog vettetni'?

Ezzel tudatja, hogy elkárkozásunkra elegendő, a' jó cselekedetek' abbahagyása. Azért teszi hozzá: 'Nem, a' ki mondja nekem: Uram, Uram'! (tehát csak külsőleg, és nem tettel vallja magát szolgálóknak,) 'megy be a' mennyek' országába'; hanem, a' ki hivatalának kötelességeit teljesíti, 's jó tetteket gyakorolva, Atyám' akarátjának megfelel, ki tehát a' mennyet megérdemli. Iparkodjál azért keresztény! mindenben teljesíteni az Isten' akarátját; nevezetesen mindennapi foglalkozásaidat jó szándékkal végezni: ugy bizonyosan be fogsz a' mennyek' országába jutni.

Oktatás a' jó cselekedetekről.

Mik a' jó cselekedetek?

Az embernek minden erkölcsi, az Isten' akarátja szerint véghezvitt tettei; vagyis mindazon cselekedetek és elhagyások, mellyek Isten' akarátjához illők, 's azért Isten előtt is kedvesek.

Mellyek a' legjelesebbek?

Az imádság, böjt, és alamizsna-adás. Itt azonban az imádság alatt az isteni szolgálathoz tartozó minden cselekedet, a' böjtölés alatt minden testi sanyargatás, és indulataink' zabolázása, az alamizsna-adás alatt végre az irgalmasságnak minden cselekedetei értetnek.

Hányfélék az irgalmasság' cselekedetei?

Kétfélék: lelkiek és testiek.

Mellyeket nevezzük lelkieknek?

Azokat, mellyek a' lélek' javáért történnek, ugymint: bűnösöket megfeddeni, tudatlanokat tanítani, kételkedőknek jó ta-

nácsot adni, élőkért és holtakért imádkozni, szomoruakat vigasztalni, a' méltatlanságot békével tünni, az ellenünk vétetteknek szivből megbocsátani.

Melleyek neveztetnek testieknek?

Melleyek a' test' hasznáért vitetnek véghez, t. i. az éhezőknek ételt, a' szomjazóknak italt adni, mezitelenekeket ruházni, foglyokat kiváltani, betegeket látogatni, jövevényeknek szállást adni, halottakat temetni. (Máté 25.)

Melleyek a' legnagyobb érdemeik?

Melleyek minden emberi tekintet, önhaszonkeresés és dicselkedés nélkül, egyedül és kizárólag azon szándékkal vitetnek véghez, hogy ezek által Isten' tetszését megnyerjék.

Milly hasznuk van az emberre nézve a' jó cselekedeteknek?

Azok minékünk szintugy, valamint a' békével türt szenvedések és nyomoruságok, büneink' bocsánatára, érdemül betudatnak. Ezt maga Krisztus urunk tanítja a' szegény Lázárról mondott példabeszédben, hol Ábrahám így szól a' dúsgazdaghoz: „Minthogy Lázár olly sok nyomoruságot szenvedett életében a' földön, azért most megvigasztaltatik!” (Luk. 16, 25.) Még inkább áll ez az önkényt gyakorlott jó cselekedetekre, hogy sem a' kiállott bajok-, betegségek- és szenvedésekre nézve. De lehetetlen is jó cselekedetek nélkül Istennek tetszeni, 's üdvözülni.

Ki tanítja ezt?

Maga Krisztus Jézus, az Istennek fia. Világosan így szól ő: „Minden fa, melly nem terem jó gyümölcsöket, kivágattatik, és tüzre vettetik!” 'S amaz evangeliomi szolga (Máté 25, 25. és köv.), ki a' nyert talentomot nem tékozolta ugyan el, hanem csak nem használta jól, és azt a' földben elásta, már csak ezért is a' külső setétségre vettetett. Ugyanazért iszonyuan csalatkozhatnak azok, kik a' mennyekbe juthatni reménylenek már az által is, hogy semmi rosszat sem tesznek. E' tévedést aranszáju sz. János igen szépen megczáfolja, midőn így szól: „Ha te ollyan szolgálával bírnál, a' ki ugyan nem volna rabló, sem zabáló, sem iszákos, de otthon szüntelen heverve töltené a' napot, és azt, a' minek végezésére selfogadtad, elhanyagolná: nem bottal fizet-

nél-e neki, 's nem hajtanád-e el ötöt? Nem elég rossz-e: nem tenni azt, a' mit kötelességünk parancsol? ... Szintígy az olyan keresztény is, a' ki ugyan rosszat nem mivel, de jót sem tesz, már csak ennél fogva is eléggé gonoszul cselekszik, és magát a' mennyek' országától megfosztja; mivel a' mennyország az elvégzett munka' jutalma: a' ki tehát nem dolgozott, jutalmat sem várhat.“

Buzdulat. Őrizz meg Uram! a' hamis profétáktól, a' tévelygést tanítóktól, a' világtól, testi kívánságoktól, a' sátántól és csábító emberektől. Add szent malasztodat, hogy a' Szentlélek' azon gyümölcseit, azaz: műveit cselekedjem, mellyeket sz. Pál előszámlál. Gerjeszd föl szívemet, hogy valamennyi szenteid' példáját követve, hitemet jó cselekedetek által ékesítem, 's így a' te mennyei Atyád' akaróját teljesítvén, érdemessé váljak a' mennyek' országára.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI VIII. VASÁRNAPRA.

A' mi se kezdet a' 47-ik zsoltárból vétetett, és így hangzik: „Elvettük Ur Isten! irgalmasságodat, a' te templomod' közepette. Valamint a' te neved Ur Isten! úgy a' te dicséreted is egészen a' földnek határig terjed; a' te jobbod igazsággal teljes. — Nagy az Ur, és igen dicséretes: a' mi Istenünk' városában, az ő szent hegyén.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged ur Isten! add kegyesen minékünk a' te Szentlelkedet, hogy azt gondoljuk, a' mi jó, 's tegyük is mindenkor; hogy mi, a' kik nélküled el nem lehetünk, szerinted élhessünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Romaiakhoz írt level. 8, 12—17.)

Atyámfiai! nem a' testnek vagyunk lekötelve, hogy test szerint éljünk. Mert ha test szerint fogtok élni, úgy meghaltok: ha pedig a' lélek által a' testnek cselekedeteit sanyargatjátok, úgy élni fogtok. Mindnyájan ugyanis, kik az Istennek lelkétől

vezéreltetnek, Istennek fiai. Mert nem vettétek a' szolgaság' lelkét ismét a' félelemre; hanem a' fiúsittatás' lelkét vettétek, a' ki által kiáltunk: Abba, Atyánk! Maga e' lélek tesz ugyanis a' mi lelkünknek bizonyosságot róla, hogy Istennek fiai vagyunk. Ha pedig fiai, ugy örökösei is; örökösei ugyan Istennek, a' Krisztusnak pedig örökös társai.

Kik élnek test szerint?

Kik a' megromlott természet' bűnös vágyait és kívánságait követik, 's ez által magukat annak mintegy adósaiul ismerik; és így teljesítik a' testnek azon cselekedeteit, mellyek előbbi Vasárnapon, Galat. 5, 19. szerint elősoroltattak. Az illy emberek nem hagyják magukat az Isten' lelkétől vezéreltetni 's kormányoztatni, ugyanazért nem is az Isten' fiai, 's nem is lesznek Istennek örökösei; hanem inkább örökre el fognak kárhozni. A' ki ellenben az Isten' lelkétől hagyja magát vezettetni, 's lelkével a' testet és annak vágyait megfeszíti, annak azon gyermeki bizodalom, mellyel az Atya iránt viseltetik, és a' mellynél fogva kiáltja: Abba (atya)! ugy szinte a' Szentlélek' bizonyágtétele is mondani fogják, hogy ő Istennek gyermeke, 's hogy annak örököse és Krisztusnak örököstársa is fog lenni. Vizsgáld meg magadat jól, valljon nem élsz-e te is test szerint; 's jövőre törekedjél a' testi 's érzéki vágyakat az imádság, böjtölés 'stb. által sanyargatni, hogy így Isten' gyermeke- és örökösévé válhassál.

F o h á s z. Erősíts meg Ur Isten! hogy ne a' test' kívánságai szerint éljek; hanem inkább azoknak a' te Szentlelked' ereje által állhatatosan ellentálljak, 's azokat sanyargassam: nehogy örök halállal haljak meg.

Evangelium. (Sz. Lukács' 16, 1—9.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak e' példabeszédet: Volt egy gazdag ember, és ennek egy házi tisztje, ki bevádoltaték nála, mint javainak tékozlója; 's előhíván őt, monda neki: adj számot gazdálkodásodról, mert többé már nem fogsz gazdálkodhatni. Monda pedig magában a' házi tiszt: Mit cselekedjem? mivel hogy uram elveszi tőlem a' gazdai tisztet. Kapálni nem tudok, kol-

dulni pedig szégyenlek. Tudom, mit kell tennem: hogy miután a' gazdálkodástól eltávolítanak, az emberek engem az ő házukba befogadjanak. Egybehíván azért urának minden adósait, kérdé az elsőt: Mennyivel tartozol uramnak? Az pedig felele: Száz cseber olajjal. És monda neki: Vedd a' te kötelező leveledet, és leülvén hamar, irj ötvenet. Azután kérdé a' másikat: Hát te mennyivel tartozol? A' ki monda: Száz kila buzával. Szóla neki: Vedd a' te kötelező leveledet, és irj nyolczvanat. És megdicsérte az ur a' házi tisztet, hogy eszélyesen cselekedett; mivel a' világ' fiai eszesebbek a' maguk nemében, hogy sem a' világosság' fiai. Én is azt mondom nektek, szerezzetek magatoknak jóakarókat az igazságtalanság' gyűjteményéből; hogy mikor megfogyatkoztok, befogadjanak titeket az örökkévaló hajlékokba.

Ki értetik a' gazdag ember alatt?

Az ur Isten; házi tisztje alatt pedig az ember, kire az Isten a' test és lélek, természet és kegyelem' különféle javait bizta, tudnillik: tagjait, öt érzékeit, az egészséget, testerőt, szépséget, ügyességet, mások feletti hatalmat és felsőséget, földi javakat, emlékező tehetséget, értelmet és akaratot, hitet, az Isten' kegyelmét, a' jó sugallatokat és értelmi fölvilágosításokat, a' jót tehetésre időt és alkalmat 'stb. E' javakat Isten nem tulajdonunk gyanánt adja, hanem hogy azokkal neki szolgáljunk, vagyis hogy azokat saját, és embertársaink' üdvére használjuk: miért is, ha velök visszaélünk, legszigorubb számot fog tőlünk azok miatt kérni.

Hogyan él az ember vissza e' javakkal?

Ha azok nem az Istennek dicsőségére, az ügyefogyottak és szükölködők' gyámolítására, az elnyomottak' segedelmére és megmentésére, az igazságtalanság elleni küzdelemre, nem a' jónak előmozdítására, és lelkek' üdvére, hanem a' vétkezésre, jólélésre; ruházatbani fényezésre, mások' elcsábítására's elnyomására fordíttatnak.

Mi czélből mondta Krisztus e' hasonlatot?

Hogy minket megtérésre buzdítson; különösen pedig, hogy

embertársaink iránti jótékonyságra, 's a' szegények iránti bőkezűsége serkentsen. Valamint ama' házi tisztt igyekezett magának jó barátokat szerezni, kik őt házukba befogadnák: ugy kell nekünk is igyekeznünk az irgalmasság' cselekedetei, nevezetesen az adakozás által jó barátokat szerezni; hogy ők, vagyis inkább az irányukban gyakorlott jó tetteink, Istennél számunkra kegyelmet szerezzenek, 's ha majd a' halál által a' gazdálkodástól el fogunk mozdíttatni, (mi talán hamarább megtörténik, mint sem gondolnók!) a' mennyei lakásokba fölvegyenek. Igen szépen int bennünket a' jótékonyságra sz. Ambrus, midőn így szól: „Nem azért szép gazdagnak lenni, mivel az ember sok pénzságot megtölthet kincsekkel, hanem mert ezekkel a' szegényeket gyámolíthatja. Csak a' bénák- és szükölködőkre költött gazdagságnak van fénye. A' keresztények tanulják meg, pénzökkel nem azt keresni, a' mi övék, hanem a' mi Krisztusé; hogy egykor őket is keresse Krisztus!“ A' szent atyák a' jó példát is alamizsnának nevezik, és azt mondják, hogy illyent a' legszegényebb is adhat. Ezt jól jegyezzék meg az olyan szegények, a' kik más alamizsnát nem képesek osztogatni!

Kik azon jó barátok, a' kiket adakozás által szerzünk?

Ezek (sz. Ambrus' tanítása szerint), a' szegényeken kívül, az Istennek szentei, az angyalok, sőt maga Krisztus is; mivel a' mit a' szegényeknek adunk, azt magának Krisztusnak adjuk (Mát. 25.). A' szegények' kezei, mond arany beszédü sz. Péter, Krisztusnak kezei. A' szegények' kezei által küldjük kincseinket az égbe, hol azokat holtunk után ujjalag föllelendjük: mivel a' szegények' imádságai, szintugy, valamint a' szentekéi, kiket így barátinkká tettünk, kiszöközlendik bizonyosan Istennél, hogy minekünk a' boldog kimulás' kegyelmét megadja, 's minket a' mennyei hajlékokba befogadjon. Azért mondatik az írásban is, hogy az alamizsnadás a' haláltól megment (Tób. 4, 10—12.).

Miért dicséri az ur a' házi tisztet?

Az ur csak okosságát dicséri a' házi tisztnek, hogy a' rábízott javakat önhasznára fordítá. Szintugy mi is eszélyesen fogunk tenni, 's dicséretet érdemlünk, ha az ideigleni javakat, mellyeket Isten kezeinkre bízott, saját örökös javunkra fölhasználjuk. Hogy ama' házi tiszt idegen jószágból ad, mi magában véve rossz, az ránk nézve csak annyiban alkalmazható, mennyiben a' javak, mellyekből adni tartozunk, szinte csak sáfárkodás végett bizattak ránk, következőleg nem tulajdonunk, ha-

nem Istennek javai. Valamelly jószágot, mellyel rendelkezni nem tölünk függ, elajándékozni, annyi lenne, mint lopni, hogy alamizsnát adhassunk; 's ez épen olly rosszul volna téve, mint a' milly gonoszul a' házi tiszt cselekedett.

Miért mondja Jézus: 'E' világ' fiai eszesebbek a' világosság' fainál'?

Mivel a' világ' fiai, a' földies érzésü és testi gondolkozásu emberek, sokkal eszélyesebbek tudnak lenni, és sokkal nagyobb fáradsággal is törekeshnek arra, hogy czéljokat, tudnillik az ideigleni javakat, világi örömekeket, és gyönyörüségeket elnyerjék, mint a' világosság' gyermekei, vagyis a' keresztények, az örök üdvösség után törekeshnek.

Miért neveztetik a' gazdagság itt igazságtalannak?

Mivel igen is gyakran igazságtalansággal szereztetik, és sok jogtalanságokra, fősvénysége, szegények' elnyomására, mértéktelenségre, tisztátalanságra, tékozlásra, a' szülők- és közelebbi rokonokat illető tisztelet' és szeretet' sérelmére, kevélységre, az előljáróságnak, sőt a' vallásnak is megvetésére 'stb. nyujt alkalmat.

B u z d u l a t. Áraszsz el a' te kegyelmeid' bö áldásával igazságos ur Isten, és ítélő birám! hogy a' sáfárkodásomra bizott javakat olly jó barátok' szerzésére használjam, kik, ha véget érend életem, fölvegyenek az örök hajlékokba.

Erkölcsei tanítás a' rágalmazás ellen.

„Ki bevádoltaték nála, mint javainak tékozlója“.
(Lukács' 16, 1.)

Az evangeliomi sáfár méltán jöve uránál tékozlása miatt rossz hirbe. De ez nem mindenkor a' bün' és igazságtalanság' eredménye; mivel igen is gyakran jöttek már sokan, minden legkisebb ok nélkül, 's a' legméltatlanabbul, a' rágalmazó nyelvek miatt rossz hirbe, 's megfosztattak ez által jó nevek- és becsületöktől. Bármilly nagy is azonban a' rágalmazás által okozott kár, és bármilly nehéz is azt ujolag helyrehozni: e' vétek mégis csekélynek tartatik; és ezért követtetik el olly gyakran, hogy majdnem átalánossá lett már.

Mikép követtetik el a' rágalmazás?

Ha 1) olly büntettet hirdetünk felebarátinkról (kik közé

tartoznak a' megholtak is), melyet azok el nem követtek, vagy a' valóban elkövetettet nagyítjuk. 2) Ha valamely titokban elkövetett és még rejtett vétket olly szándékkal hozunk nyilvánosságra, hogy ez által felebarátunknak ártalmat okozzunk; vagy pedig azt nyilvánítjuk a' nélkül, hogy kötelességünk hozná magával. 3) Ha felebarátunk' tettei- vagy mulasztásainak ráfogásból rossz szándékot tulajdonítunk. 4) Ha felebarátunk' jó cselekedeteit és tulajdonságait eltagadjuk, vagy kisebbitjük; 's 5) ha olly körülmények közt, midőn őket dicsérni tartoznánk, hallgatunk, vagy legalább aggodalmas tartózkodással és hatály nélkül szólunk.

Miért olly sulyos bün a' rágalmazás ?

1) Mivel általa fölöttébb megsértjük a' felebaráti szereteletről szóló parancsol. 2) Mivel ez által embertársunkat olly becses jószágtól, minő a' jó név és becsület, megfosztván, ezzel neki gyakran ideigleni 's örök romlását okozzuk; minthogy ugyanis a' becsületétől megfosztott emberrel senki sem hajlandó érintkezésbe jönni, 's ennél fogva keresetmódja pangásba jön: tehát vagyona csökken; 's miután jó nevét ugyis elvesztette, a' jóban még hanyagabbá válik, és a' vétkezéstől még kevésbbé tartatik a' szégyen által vissza; vagy pedig később valóban azon vétkekbe esik, melyeket előbb csak hamisan fogott rá a' rágalmazó. A' rágalmazott továbbá másokkal sem igen tehet jót; minthogy senki sem akarja tanácsait elfogadni, 's azokat követni, hanem inkább ellenkezőleg, a' maga vétségét mindenki az előbb róla hallottakkal mentegeti, mondván: ez, vagy amaz nem lehet olly sulyos vétek, miután azt ez 's ez is elkövette. Így a' jó lehetetlenné válik, és sok rossznak magva elhintetik. Ezt különösen jegyezzék meg azok, kik semmiben sem találnak nagyobb gyönyörüséget, mint az előjárók, tisztviselők és papok' kisebbitésében és becsmérlésében. Végre 3) a' rágalmazás azért is igen nagy bün, mivel az általa tett kárt fölöttébb nehéz, sőt lehetetlen is többé visszapótolni, mivel a' rágalmazás hasonlít az eldobott köhöz, melly, ha kezeinkből egyszer kirepült, többé nincs hatalmunkban, sem vissza nem tartóztathatjuk, ha mégolly nagy kárt okozand is.

Mit kell tennünk, ha csakugyan elkövettük a' rágalmazás' bünét?

Vissza kell a' rágalmazást vonni, 's a' felebarátunknak földi javában, vagy jó nevében ejtett kárt jóvá tenni. Mint-

hogy azonban ezt, mint mondtuk, fölöttébb nehéz véghez vinni, miután a' gyalázó szó, mihelyt ajakainkról elröppent, nincs töhbe hatalmunkban, sőt azt nem ritkán az emberek még nagyítják is; minthogy továbbá nehéz föltenni, hogy mind-azok, kik a' becstelenítést hallották, a' visszavonás felől is értesüljenek (mivel a' rossz hír vajmi sebesen elterjed, és sokszor tovább megy, mintsem gondoltuk); 's végre mivel a' visszavonás után is mindig marad a' gyalázotton valami, ha egyéb nem, legalább annak emléke: azért mindez annál nagyobb ovakodásra serkentsen minket, a' rágalomnak minden nemétől.

Soha sem szabad-e felebarátunk' hibáit nyilvánítani?

Felebarátunk' hibáit és vétségeit az emberek közt szükségtelenül, és csak a' kíváncsi henyék' multságára, nyilvánossá tenni soha sem szabad. Azonban egészen másképp áll a' dolog, ha a' négy szem közt teendő testvéri utbaigazítás által nem javítható felebarátunk' hibáit, és vétségeit, bűneit, büntetés, vagy pedig javítás végett, a' szülőknek, vagy előjáróknak bejelentjük; mivel ez nem csak nem véték, hanem inkább jó cselekedet, 's a' keresztény felebaráti szeretet által parancsolt kötelesség: melly ellen azok igen vétének, a' kik embertársaik' vétkeit elhallgatják; holott ha azokat napfényre hoznák, könnyen megakadályozhatnák, 's ez által mind őket, mind pedig a' hozzájuk tartozókat sok bajtól megmentenék.

Vétkes dolog-e az is, ha a' rágalmazót örömet hallgatjuk?

Igenis az; mivel ez által alkalom nyújtatik a' rágalmazónak mások' becstelenítésére, 's őt ebben megerősítjük. Azért mondja sz. Bernárd: „Valljon a' rágalmazás nagyobb véték-e, vagy pedig a' becsüetrablónak meghallgatása, azt nem fogom egy könnyen elhatározhatni.“ (Libr. 2. de Consider.) Aranyszáju sz. János pedig így szól: „Nem csak arról, a' mit beszélünk, hanem arról is, a' mit hallgatunk, számot kellend adnunk: így példának okáért, ha felebarátom ellen valamely hamis vádat meghallgatok; mert meg vagyok irva: „Ne fogadd be a' hazug beszédet.“ (II. Móz. 23, 1.) Ugyanazért ilyenkor vagy félbe kell szakítani, és meggátolni a' becsület-sértő beszédet, vagy pedig azt odahagyni; ha pedig egyik sem történhetik meg illedelemmel, nem tetszésünket borús arcunkkal mutassuk ki: minthogy a' Szentlélek' igéje szerint: „a'

szomorú arcz akkép üzi el a' rágalmazó nyelvet, mint az éjszaki szél az esőt' (Példab. 25, 23.). Ugyanezt kell a' trágár beszédek' és botrányos tréfák' hallásakor is tenni.

Mi tartóztatson vissza minket a' rágalmazástól?

1) E' bün' nagy voltának meggondolása. 2) Az általa okozott kár' helyrehozásának nehéz, sőt lehetetlen volta. 3) Az ezen vétket követő büntetésre gondolás; mivel mint sz. Pál' (I. Korinth. 6, 10.) világosan írja: a' rágalmazók' Isten' országát nem fogják birni.

F o h á s z. Őrizz meg oh szerelmes Jézusom! nehogy a' gyűlölet, vagy irigység által megvakíttatva, embertársaim' becsületében csorbát ejtsek, 's magamat olly súlyos bün' részesevé tegyem.

Vigasz a' rágalmazásban.

Ha becsületedtől a' gonosz nyelvek megfosztottak, vigasztald magad azzal, hogy ezt a' jó Isten a' te javadra engedte megtörténni: nehogy tudnillik a' hiu öntetszés' bünébe esvén, kevély légy; hanem az alázatosság és béketűrés' erényeit gyakoroljad. Jó, ha hiányaink mások előtt tudvák; hogy így alázatosak maradjunk. Nehogy pedig türelmetlenné váljál, tekintsd valamint az ó-, úgy az új-szövetségi szenteket is. A' szűzies Józsefnek, jóllehet ártatlanul, mint elhiresült házasságtörőnek kell a' tömlöczben ülni. (I. Mózes' 39.) A' szelid Dávidot Seimei vérszomjas embernek kiáltja ki; 's hogy az Isten őt ezért látogatja meg (II. Kir. 36.). A' tiszta életű Susanna bevádoltatik, mint házasságtörő, pörbe fogatik és halálra ítéltetik! (Dán. 13.) Jézus Krisztus, a' szentek' szentje, mint istenkáromló, a' sátán' szövetségese, zabáló és iszákos ember gyaláztatik, és mint néplázító, bevádoltatik, 's elítéltetik! Fontold meg azt is, hogy neked Istennél mit sem ártand, habár minden kigondolható rosszat mondanak is rólad, hamisan; 's hogy ő gondoskodik a' bizodalmukat benne helyező, 's magukat egészen ráhagyó jámborok' becsületéről: mert ki az Istent félők' jó nevét sérteni bátorodik, az mintegy Istennek szemé' fényét bántja (Zakar. 2, 8.); mit ő bizonynyal nem fog büntetetlenül hagyni.

Buzdulat. Oh legártatlanabb Jézus! kit ördögösnek, iszákosnak, a' sátán' szövetségeseinek, istenkáromló- és nép-

lázitónak rágalmaztak, egészen a' te isteni szent akaratodra hagyom magamat; a' becsületed- és jó nevemen ejtett minden kisebbítéseket büneimért neked ajánlom föl; és te reád bizom az én jó híremet: azon erős bizodalommal lévén eltelve, hogy azt a' te szent tetszésed szerint védeni fogod és megőrizni, 's engem az én ellenségeim' kezeiből meg fogsz szabadítani.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI IX. VASÁRNAPRA.

Hivd segítségül az Istent minden látható és láthatatlan ellenségeid' incselkedései ellen, 's mondd a' mise kezdetben a' pappal, az 53-dik zsoltárból: „Ime az Isten megsegít engem, 's az Ur az én lelkemnek gyámolítója. Fordítsd a' nekem okozott rosszakat ellenségeimre; 's a' te igazságod szerint rontsd meg őket ur Isten, én oltalmazóm! A' te neved' dicsőségeért szabadíts meg ur Isten! és a' te hatalmadnál fogva szolgáltatass nékem igazságot.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Hallgasd meg Uram! irgalmasságodban, a' te szolgálid' esedezését; és hogy kéréseiket teljesithessed, engedd azt kérniök, a' mi előtted kedves. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. írt I. level. 10, 6—13.)

Atyámfiai! ne kívánjuk meg azokat, a' mik rosszak, mint azok is megkívánták (*a' pusztában*). Se bálványimádók ne legyenek, mint közülök némellyek; az írásnak ama' szavai szerint: Leüle a' nép, hogy ennék és innék; és fölkelének játszani. Se ne paráználkodjunk, mint némellyek közülök paráználkodtak, 's el is hullának egy napon huszonhárom ezeren. Se ne kísértjük Krisztust, mint közülök némellyek kísértették, 's elveszének a' kigyók által. Se ne zugolódjatok, mint némellyek közülök zugolódának, 's megölettek a' pusztító által. Ezek pedig mind azért történtek rajtuk, hogy előképül szolgálának; megirattak pedig a' mi intésünkre, kik az utolsó időszakba jutottunk. Azért a' ki magát állani véli, vigyázzon, nehogy el-

essék. Másféle kísértet nem fog reátok jönni, mint mely az embereket közönségesen éri; azonban hűséges az Isten: ő titeket nem fog hagyni erőtök fölött kísértetni; hanem inkább a' kísértettel együtt erőnövekedést is szerez, hogy azt elviselhessétek.

Lehet-e kívánság és gondolat által is vétkeznünk?

Igenis, ha rossz és tiltott dolgok után kívánczunk, vagy azokról szándékosan és gyönyörködéssel gondolkozunk: habár cselekedettel nem viszzük is a' gonoszságot végbe; mivel az Isten nem csak a' gonosz tetteket, hanem a' gonosz gondolatokat 's kívánságokat is tiltja, különösen (II. Móz. 20.) felebarátunk' felesége 's jószága után; és Krisztus urunk (Máté 5, 28.) azt mondja, hogy a' ki asszonyrà tekint is, annak megkívánása miatt, már paráználkodott vele szívében. De azért a' nem örömet és szándékosan táplált rossz gondolatok, mellyeket az ember nem szívesen forgat elméjében, nem bűnök; hanem inkább még eszközökül is szolgálhatnak az érdemszerzésre, ha tudillik azoknak vitézül ellentállunk. 'S ez az oka, miért engedi meg az ur Isten általuk néha a' jámborokat is háborgattatni. — Őrizkedjél minden vétkes gondolat- és kívánságtól; ha pedig ollykor akarated ellen is megszállnak: üzd ki legalább őket elmédből azonnal, és készakarva ne gyönyörködjél bennök. Tedd ezt különösen a' fajtalan gondolatokkal; nehogy végre paráználkodás' bűnébe essél, mellyért Isten Izrael' fiai közül huszonnégy ezeret hirtelen halállal büntete meg a' pusztában. (IV. Mózes' 25. r.)

Mit tesz Istent kísértetni?

Vakmerően az Istentől mindenhatósága-, jósága-, gondviselése- és igazságának jeleit, azaz: bizonyítványait kívánni, hogy általuk megtudjuk: valljon Isten mindenható-e, 'stb. Ezt az ur Isten világosan tiltja (V. Mózes' 6, 16.): 's az izraelitákat iszonyuan megbüntette miatta; mérges kigyókat bocsátván rájuk. (IV. Móz. 21, 4—6.)

Hogyan követtetik el e' bűn?

1) Ha minden ok nélkül kívánjuk, hogy Isten a' hitbéli tárgyakat csuda által adja értésünkre, vagy pedig erősítse meg.
2) Ha szükség által nem kényszerítelve, sem semmi köteletség által nem szorítva, magunkat testi vagy lelki életveszélybe dönt-

jük azon reménnyel, hogy abból Isten majd kiszabadítand minket.
 3) Ha valamely veszedelmes betegségben a' szokott természetes orvosszereket megvetjük, 's magunkat egyedül és kizárólag az Istennek közvetlen segedelmére bizzuk.

Nagy véték-e az Isten elleni zugolódás?

Ezt eléggé lehet a' büntetésből következtetni, melly a' zugolódo izraelitákat érte, mivel Kórén, Dátán- és Abironon kívül, kiket elevenen nyelt el a' föld, sok ezren tűz által emésztettek föl. Pedig ezek nem is egyenesen az Isten, hanem az Istentől rendelt előjárók, Mózes és Áron ellen zugolódtak: miből következik, hogy Isten az általa rendelt előjáróság elleni lázadást épen úgy tekintí, mintha az ellene történnék. Ezért mondja Mózes is Izrael' fiainak: „Nem mi ellenünk vétkeztek, a' ti zugolódoatok által, hanem az Isten ellen.“ (II. Móz. 16, 8.) Jól vigyázz tehát magadra, nehogy az Istentől rendelt, vagy megengedett dolgok, az idő, 'stb., vagy a' felsőség' törvényes parancsai ellen való zugolódoással, szint ilyen súlyos büntetést vonj magadra!

Mit tesz: „Nem fog reátok másféle kísértet jönni, mint melly az embereket közönségesen éri ?

· Azt, hogy: az Isten nem fog súlyosabb kísértetekkel látogatni meg titeket, mint a' minöket elviselhettek; hanem ha őt erre buzgón kériitek, a' kísértetek' meggyőzésére malasztját is fogja adni. Ugyanazért a' kísértetés' idején soha se tulajdon erőnkre támaszkodjunk, hanem bizodalmunkat Istenben helyezzük; ki, ha őt kellőleg kérijük, 's magunk is megteszszük azt, a' mi tehetségünkben áll, nem fogja engedni, hogy meggyőzöttessünk.

F o h á s z. Kérlek téged ur Isten! tisztíts meg szívemet minden rossz kívánság- és gondolatoktól. Soha se engedj azon gondolatra jönni, hogy téged kísértetni akarjalak, vagy pedig atyai rendeleteid' irányában elégedetlenséget mutassak. Ne hagyj egyszerűsmind, kegyes és hűséges Istenem! erőm fölött kísértetni; hanem adj mindenkor erőt hozzá, hogy minden kísérteteken győzedelmeskedjem, 's azokból lelkennek üdvösséges hasznot merítsek!

Evangelium. (Sz. Lukács' 19, 41—47.)

Az időben Jézus Jerusálemhez közelitvén, és látván a várost, sira fölötte, mondván: Vajha megismerted volna te is, legalább ezen a' te napodon azokat, a' mik békeségedre szolgálnak: most pedig el vannak szemeid elől rejtve! Ugyanazért elkövetkeznek rád a' napok, melyekben körülvesznek téged ellenségeid árokkal, és körül-fognak, és szorongatnak téged minden oldalról. És földig lerontanak téged, és eltörlik fiaidat, a' kik te benned laknak; és nem hagynak követ a' kövön benned: mivelhogy meg nem ismerted látogatásod' idejét. 'S bemenvén a' templomba, kezdé kiüzni azokat, a' kik abban árulnak és vesznek vala; mondván nekik: Irva van: az én házam, az imádság' háza; ti pedig azt latrok' barlangjává változtattátok. És tanit vala mindennap a' templomban.

Miért sirt Üdvözítőnk Jerusálem' városa fölött?

Írántai benső szánakozásból; minthogy megpillantásakor azon gyászos pusztulására gondolt, melyet töredelmetlensége által vont magára: mivel az ő látogatásának idejét nem akarta megismerni, 's használni.

Mellyik volt az ő látogatásának ideje?

Azon idő, melyben Isten a' maga profétáit egymás után küldözte a' zsidókhoz; de kiket ők kigunyoltak és megcsufoltak (II. Kron. 36, 16.), agyonköveztek és megöltek (Máté 23, 34.). Különösen pedig Krisztus urunk' tanításának napjai, melyek' folytában üdvözítő tanítását a' jerusálemi templomban annyiszor hirdette, legnagyobb csudákkal erősítette, 's ez által bebizonyította, hogy ő a' Messiás, és a' világ' Megváltója; 's mégis ezen átalkodott és bűnbánat nélküli várostól megvetetet, elítéltetett és keresztre feszítettet!

Kit példáz a' megátalkodott és töredelmetlen Jerusálem?

Mindnyájunkat. Mindenikünk e' Jerusálem, melly fölött Üdvözítőnk könyeket hullat. Mi még keményebb szívűek vagyunk, mint a' zsidók voltak: mert mi Jézust sirni látjuk, és még sem indulunk meg rajta; és büntetésre méltóbbak vagyunk,

mint ők: mivel mi több kegyelmeiben részesültünk. Mi megmosattunk az ő sz. vére, 's tápláltatunk az ő sz. teste által; az üdvösségünkre szükséges igazságok számunkra már nem képeken adatnak elő, mint a' zsidóknak, hanem egészen világosan és érthető módon; mi azokat számtalan csudákkal erősítetve, 's a' szentek által gyakoroltatni látjuk, 'stb. Milly vétkes és esztelen dolog annakokáért tőlünk, ha az isteni kegyelem' sugallatát nem követjük, 's az időpontot, mellyben az Isten meglátogat és töredelmességre hív minket, használatlanul engedjük elmulni! Minden kipótolható, csak az elveszett idő nem. Iparkodjunk tehát a' még hátra levő napjainkat gondosan üdvünkre fordítani!

Elrejtí-e Isten az istentelenek elől azt, a' mi üdvökre szolgál?

Nem; hanem az istentelenek önmagukat vakítják el az ő büneik által: úgy hogy az üdv' igazságait jól föl nem foghatják; és szívöket és akaratjokat azok előtt bezárják: hogy az isteni ihletések által meg ne indittassanak, és bünbánatra ne birattassanak. Ők tehát önmaguk vesztőknek okai. (Ozeás 13, 9.)

,Kezdé kiüzni azokat, a' kik abban árulnak és vesznek vala'.

Ha Krisztus az isteni szolgálathoz megkívántató dolgok' árulóit és vevőit is kiüzte az egyházból: mint fogja büntetni egykor azokat, a' kik a' templomban egészen elfeledik, hogy hol vannak, tudnillik: az Isten' házában, azon helyen, a' hol Krisztus Jézus a' szentek' szentében, a' legfönségesebb Oltáriszentségben folytonosan jelen van, 's hol magát a' sz. misében a' világ' büneiért mennyei Atyjának, vérontás nélkül ugyan, de mindenkor újra föláldozza; 's kik ennél fogva még maga a' sz. mise alatt is minden tartózkodás nélkül nevetgélnek, beszélgetnek, tolakodnak, szemeikkel mindenfelé szerte kalandoznak, a' maguk házi dolgaik- és ügyeikről értekeznek, mindenféle pajkosságokat üznek, sőt még különféle rossz gondolatokban is gyönyörködnek, és szemtelen öltözetökkel és vakmerő magukviseletével másoknak a' legnagyobb botrányul vannak. Mint fogja őket az Ur megfenyíteni?! Ah! midőn majd egyszer be akarnak a' mennyek' országába menni, el fogja őket onnan üzni, és mondani nekik: ,Menjete az örök tüzre; mivel nem ismerlek titeket'!

B u z d u l a t. Oh Jézus! ki Jerusálem' városa fölött könyeket hullattál, mivel az látogatásának idejét meg nem akarta ismerni: kérlek téged, világosítsd meg elmémet, hogy a' te

malasztod' idejét megismervén, azt kellőleg hasznomra fordít-sam. Engedd egyszersmind, hogy a' templomban magamat mindenkor illendően viseljem, és azt a' gonosz gondolatok, ki-vánságok, és világi gondok' barlangjává soha se változtassam.

Hasznos tanítás az élet' végére halasztott bűnbánatról.

Lehet-e magát a' bűnösnek azzal biztatni, hogy élete' végén megtér?

Épen nem: mivel ez Isten' irgalmasságában való vakmerő bizakodás lenne; 's egyike a' Szentlélek elleni hat bűnöknek, mellyek sem ezen, sem a' más világon meg nem bocsáttatnak (Máté 12, 31.). Az Isten, ugy mond sz. Ágoston (Serm. 10. de omn. Sanct.), az illy bűnösöket közönségesen azzal bünteti, hogy életök' végén magukról egészen megfeledkeznek; mivel ép egészséggel birván, ők is megfeledkeztek Istenről. Az Isten maga mondja (Jerem. 2, 27. 28.): „Háttal fordulnak felém, nem pedig arczukkal. Hanem a' nyomoruság' idején mondani fogják: Kelj föl, és szabadíts meg minket! De azt fogom nekik monda-ni: Hol vannak a' ti isteneitek, a' kiket csináltatok magatoknak? Keljenek föl azok, és szabadítsanak meg titeket a' ti nyomoruságo-tok'idején“! 'S ámbátor a' töredelmes latorban a' későre halasz-tott megtérésnek vigasztaló példáját szemléljük: ez mindazon által, sz. Ágoston' megjegyzése szerint, csak e g y e t l e n példa: hogy a' bűnösök közül senki se essék kétségbe; de csak is az e g y e t l e n: hogy a' bűnbánatot vakmerő bizakodásból egy bű-nös se halogassa.

Mellyek a' Szentlélek elleni bűnök?

A' következő hat: 1) Az Isten' irgalmasságában vakmerő bizakodás. 2) Az Isten' kegyelme felőli kétségbe-esés. 3) A' megismert keresztény igazságok elleni tusakodás. 4) A' felebaráti szeretet- és isteni malasztoknak másban irigylése. 5) Az üdvös intések ellen, a' bűnökbeni megátalkodás. 6) A' szándékos töre-delmetlenség.

Mit kell azokat illetőleg reménylenünk, a' kik életök' végén tér-nek meg?

Minden jót; föltéve, hogy igazán megtértek. Ez azonban igen ritkán történik. Száz meg száz ezer istentelen életü gono-szok közül, mint sz. Jeromos írja, halála' óráján alig tér meg egy igazán, 's nyeri meg bűneinek bocsánatját. Ferreri szent

Vincze pedig azt mondja, hogy: nagyobb csuda egy olyan gonosznak, a' ki istentelen életet élt, boldog kimulása, mint valamelly halottnak föltámasztása! 'S ezen nincs is mit csudálkozunk: mivel az utolsó órában történt megtérés többnyire csak kénytelenségi bünbánat; nem a' vétkes hagyja el ugyanis büneit, hanem a' bünök hagyják el őtet; 's ha a' halál' félelme nem kényszeritené, bizonyosan jobbulást sem ígérne; valamint vétkezni sem szünnék meg, ha meghalnia nem kellene. Már pedig illy töredelmességtől mit várhatni?

Mikor kell tehát bünbánatot tartani ?

Addig, míg egészségesek vagyunk, 's ép észszel és erővel birunk; mivel sz. Ágoston' mondása szerint, rendesen a' betegnek bünbánata is beteg. A' tapasztalás' bizonyítása szerint is, az ember betegsége' idején ennek fájdalmai, az egészség' visszanyerésének reménye, a' halál' félelme, a' lelkismeret' furdalásai, a' sátán' ostromlásai, 's az övéi felől aggasztó gondok által annyira szorongattatik, gyötörtetik, és megzavartatik, hogy alig képes gondolatait öszpontosítani, 's még kevésbbé igazi bünbánatra gondolni. Ha tehát olly nehéz némellyeknek bünbánatot tartani akkor is, midőn ép egészségesek, erősek, és semmi által sem akadályoztatvák elméjüknek Istenhez emelésében: mennyivel inkább nehéz lesz az rájuk nézve, ha fejük és egész testök erőtlen lesz, és a' betegség' sulyja rájuk nehezedik? Több betegről lehetett már hallani meggyógyulásuk után, hogy mindarról, a' mi velök betegségök alatt történt, mit sem tudtak; 's ámbátor a' haldoklók' szentségeiben is részesültek, erre mégis nem tudtak emlékezni. Azért int bennünket Isaiás (55, 6.): „Keressétek az Urat, ugy mond, valamig feltalálható; 's hívjátok őt addig segítségül, valamig közel van;“ mert, és ezt maga Krisztus urunk mondja: „eljövend az idő, mellyben engem keresni fogtok, de meg nem találhattok; 's ugyanazért büneitekben fogtok meghalni.“ (János 7, 34., és 8, 21.) Ha tehát nagy vétket követtél el, ne mulaszd el a' tökéletes töredelmesség és bünbánat, 's ha csak lehet a' penitencia-tartás' szentsége által is mielőbb Istenhez visszatérni. Ne halogasd ezt egy napról másikra; mivel ez által a' bünbánatot csak megnehezited; mert a' mint sz. Gergely (Lib. 3. moral. cap. 9.) mondja: A' meg nem bánt bűnnek sulyja az embert mindég újabb vétkekre huzza; ez által őtet mindinkább gyengíti, ellenben a' sátánt erősebbé teszi: ugy hogy az Istennek rendkívüli malsztja nélkül többé meg nem térhet. De ebben az Isten nem

részesíti az elbizakodott gonosztévőket; hanem inkább kicsufolandja őket, valamint ők is kigunyolák őket, megvetvén intéseit és tanácsait, és feddéseire nem hallgatván. (Példabesz. 1, 23.) Siessetek azért, és tartsatok gyorsan bünbánatot, és ne késedelmezzetek! Mert ki tudja, milly hamar lehetetlenné teszi ezt valamely súlyos betegség, vagy maga a' halál! Siessetek, és ne késedelmezzetek! nehogy azon veszedelemnek tegyétek ki magatokat, hogy bűneitekben kimulván, amaz evangeliomi esztelen szüzekként, a' mennyci völegény' menyegzőjéből kizárassatok!

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI X. VASÁRNAPRA.

A' mise kezdetben magasztald Istent az anyaszentegyházzal azon segedelméért, mellynél fogva ellencink ellen oltalmaz: „Midőn az Urhoz kiáltanék, meghallgatta szavamat, és megszabadított azoktól, a' kik ellenségesen üldöztek engem. Megalázta őket az, a' ki minden idők előtt van, és örökké lévén. Bizd a' te gondodat az Urra, 's ő meg fog tartani téged. — Hallgasd meg ur Isten! imádságomat, és ne vesd meg az én könyörgésemet. Figyelmezz rám, és hallgass meg!“ (Zsoltár. 54, 18—20.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki mindenhatóságodat főképen a' kimélet és könyörületesség által nyilvánítod, sokasítsd a' te irgalmasságodat irányunkban, hogy mi, kik igéreteidet elnyerni törekszünk, a' mennyei örömeket élvezhessük. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. írt I. level. 12, 2—11.)

Atyámfiak! tudjátok, hogy midőn még pogányok valátok, a' néma bálványképekhez járultatok, a' mint titeket vezetének. Jegyeezték azért meg magatoknak, hogy senki, a' ki Istennek lelke által szól, Jézust nem átkozza; és senki sem vallhatja Jézust Urnak, hanem csak a' Szentlélek által. Ámbátor pedig különféle ajándékok vannak; de csak azonegy Lélek. Szintigy különféle egyházi tisztségek is vannak; de csak azonegy Ur. Különféle csudatételek is vannak; de csak azonegy Isten, a' ki mindent mindenekben munkál. Kinek-kinek pedig haszonra adatik

a' Szentlélek' kijelentése. Némellyiknek ugyan a' lélek által adatik a' bölcsesség' beszéde; másnak pedig a' tudomány' beszéde ugyanazon lélek szerint. Másnak pedig a' (csudatévő) hit ugyanazon lélek által; másnak ismét a' gyógyítások' ajándéka, ugyanazon lélek által. Némellyiknek csudatévési erő; némellyiknek a' jövendölés' ajándéka; némellyiknek a' lelkek' megkülönböztetésének tehetsége; némellyiknek az idegen nyelvek' tudása; némellyiknek pedig az idegen nyelveken történt előadás' magyarázása. Ezeket pedig mind ugyanazon egy lélek munkálja, osztogatván különösen kinek-kinek, a' mint akarja.

Sz. Pál e' leczkében inti a' korinthusiakat: emlékezzetek, ugymond, korinthusiak! azon időre, mikor még pogányok voltatok, 's bálványokat imádtatok, vagyis lélek, érzékek, nyelv és életerő nélküli tuskókat és köveket: mellyek annál képtelenebbek arra, hogy mindezekkel tisztelőiket felruházhassák. De miután keresztényekké lettetek, egy olly Istent imádtok, a' ki tiszta lélek, teljes kegyességgel és bölcseséggel; 's ki ezen szellemi adományaiban, mint ezt tapasztalásból tudjátok, titeket is bőven részesített. Ismerjétek tehát meg a' nektek Krisztus által adott kegyelmet; ismerjétek meg a' bennetek véghez vitt változást, és becsüljétek azt meg illően; mindezek' szerzőjét pedig, az Ur Jézus Krisztust, és a' Szentlelket imádjátok tiszteletteljes félelemmel; és ne versengjétek a' nyert adományok fölött: miután azokat mindnyájan ugyanazon Szentlélektől vettétek; ki azokat akkép osztja ki, a' mint neki tetszik: miért is az, a' ki kevesebben részesült, ne szomorkodjék; sem az, a' ki nagyobbakat nyert, másokat megvetve ne kevélykedjék. (Aranyszáju sz. János.) A' bölcsesség' beszéde azon adományt jelenti, mellynél fogva a' keresztény hit' titkai másokkal is közölnetnek; a' tudomány' beszéde pedig azt, melly valakit képessé tesz rá, hogy másokat a' keresztény hitnek egyéb vallások, nevezetesen a' zsidó vallás iránti viszonyai felől oktasson. A' hit' ajándéka alatt itt nem azon hit értetik, melly a' megigazulásra minden emberben szükségképen megkívánatik, hanem ama' csudatévő hit, mellyről Üdvözítőnk azt mondja, hogy a' hegyeket is képes helyökből kimozdítani. A' lelkeket egymástól megkülönböztetni tudás adománya, azon tehetség, mellynél fogva megítélhetni, valljon igazán a' Szentlélek' ihletése szól-e valakiből, vagy pedig csupán az önszeretet, és a' haszonlesés, vagy épen a' gonosz lélek'

sugallása? Más külön ajándéka ismét az Istennek, a' nyelvek' adománya, vagyis a' tehetség, különféle idegen, és annakelőtte nem tudott nyelveken szólhatni; ugy szinte a' beszédek' magyarázatának tehetsége, vagyis az azt megfejtteni tudás' adománya, mit mások a' Szentlélek' sugallatából beszéltek. Olvasd át egyszersmind a' Pünkösöd' ünnepére való, 's a' Szentlélek' adományai felől szóló tanítást is; és azon légy, hogy a' Szentlelket mindenkor buzgón kérd azon ajándékainak megadásáért, mellyek hasznosak, avagy szükségesek az üdvösségre.

Evangelium. (Sz. Lukács' 18, 9 – 14.)

Az időben Jézus némellyekhez, a' kik magukat, mintha ők igazak volnának, elbirták, és másokat megvetettek, a' következő példabeszédet mondta: Két ember felméne a' szentegyházba imádkozni, egyik farizeus, a' másik pedig publikánus. A' farizeus megállván, így imádkozott magában: Isten! hálaikat adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a' többi emberek: ragadozók, igazságtalanok, házaságtörők, mint a' millyen ilt eme' publikánus is. Hetenkint kétszer böjtölök; tizedet adok mindenből, a' mivel csak birók. Ellenben a' publikánus távol állván, szemeit sem merte az égre emelni; hanem mellét veré, mondván: Ur Isten! légy nekem bünösnek irgalmas! Mondom nektek: ez megigazulva tért vissza házába; de nem ugy amaz. Mert minden, a' ki magát felmagasztalja, megaláztatik; 's a' ki magát megalázza, fel fog magasztaltatni.

Mi végre mondta Krisztus urunk a' farizeus- és publikánusról szóló példabeszédet?

Hogy minket a' kevélységtől óvakodásra intsen, és hogy értésünkre adja, miszerint a' nekünk még olly istentelennek látszó embert se vessük, és ítéljük meg; mivel atyánkfíának elítélése nem tartozik hozzánk; már csak azért sem, mivel ebben igen könnyen tévedhetünk. Mint ezt a' farizeus' példája mutatja, ki a' publikánust azaz: a' vámszedőt, mint általa bünösnek tartott embert megvetette; holott pedig az Isten előtt töredelmessége miatt megigazult.

Kedves volt-e Isten előtt a' farizeus' imádsága?

Nem: mivel az nem volt imádság, hanem dicsekedő nagyratartás, mellynél fogva magát magasztalta, jó cselekedeteit elő-

sorolta, 's ezeket önmagának tulajdonítá érdemül, a' helyett, hogy értők az Istennek adott volna hálát; az ájtatosság' színe alatt kevélységét rejtegeté, másokat pedig megvetett, vakmerően elítélt, embertársait rablóknak, igazságtalanoknak és házasságtörőknek tartotta; 's így még inkább vétkezett, nem hogy az Isten' tetszésére, 's a' meghallgattatásra tette volna magát méltóvá. Tanuld meg e' példából a' dicsőség' vágyát, 's a' hű tisztelet utáni sovárgást kerülni; nehogy az téged az Isten' tetszésétől, jó cselekedeteid' érdeme-, 's a' mennyei dicsőségtől is megfoszszon. Sz. Ignác vértanu azt szokta mondani: „Kik engem magasztalnak, azok ostoroznak.“ Sz. Vidor (Hilarius) pedig, a' nép által magasztaltatni hallván nagy tetteit, félni kezdett, és sirásra fakadt; gondolván, hogy ez által jutalmát már e' földön elvette.

Kedves volt-e Isten előtt a' vámszedő' könyörgése ?

Igenis; mivel ámbátor az igen rövid, de más részről igen alázatos, és töredelmes volt. Nem állott ő ki a' templom' elejére, mint a' farizeus; hanem inkább hátra vonult: mi által önmagát mintegy méltatlannak ítélte, az Isten' színe előtti megjelenésre, 's az emberek' társaságára. Ott állott lesütött szemekkel: mi által megvallá, hogy bűneinek sulyja miatt nem méltó az égre fölnézni; 's példát ada nekünk, mint kell nekünk is, számos vétkeinknél fogva, az Isten előtti megjelenéstől félnünk. Tovább ő magát nyilvánosan bűnösnek vallja, 's azért töredelmesen veri mellét: mi által, mint sz. Ágoston (Serm. 8. de verbis Dom.) mondja, vétkeit akarja büntetni, mellyeket bensőkép, szívében követett el. Azért verjük mi is a' szent mise alatt több izben mellünket; bevallván ezzel, hogy szegény bűnösök vagyunk, és vélkeinket szívéből bánjuk.

Mit kell tennünk, mielőtt templomba megyünk ?

Gondoljuk meg, hogy az Isten' házába megyünk, 's a' végett, hogy az Istenhez szóljunk; ugyanazért, jól meg kell gondolnunk, hogy mit akarunk vele szólni, és mit kérni tőle. Hogy méltókká váljunk a' meghallgattatásra, nekünk is akkép kell megalázni magunkat, mint Ábrahám tön (I. Móz. 18, 27.); 's megvallanunk, hogy por és hamu vagyunk, és bűneinknél fogva méltatlanok arra, hogy az Istennek szent színe előtt megjelenjünk, annál kevésbbé méltók arra, hogy vele beszéljünk. Mivel az Isten csak az alázatosak' könyörgésére tekint, 's azokat

részesíti kegyelmében (Zsolt. 101, 18.), a' kevélyeknek pedig ellentáll (Jakab' 4, 6.).

Tanítás a' nagyravágyás, és hiu tisztelet utáni sovár- gás ellen

Ezen evangeliomból tanuljuk meg különösen, hogy Isten az alázatosakra tekint, és távol van a' felfuvalkodóktól (Zsolt. 137, 6.); 's hogy a' kevélyeket megalázza, az alázatosokat pedig felmagasztalja. A' farizeus felfuvalkodva, 's mint ő vélte, jó cselekedetekkel egészen megrakva ment föl az Isten' házába; azonban üresen, az Istennek tetszése és malasztja nélkül, 's jó cselekedeteinek érdemétől megfosztva hagyá azt el. A' vámszedő (publikánus) ellenben, ki magát bünösnek vallván, töredelmes és alázatos szívvvel jelent meg az Isten előtt, megigazulva tért vissza hajlékába. Méltán mondja azért sz. Ágoston: „Magas az Isten; ha magadat fölemeled, fut előled; ha megalázod magadat, úgy leszáll hozzád.“ Jobb Isten' szemében az alázatos bünös, mint a' kevély igaz.

A' ki jó tetteivel dicsekszik, vagy azokat mások' tetszésének megnyerése végett, vagy hogy hiu dicséretet arasson, gyakorolja, az jutalmát Istennél elveszti; mivel azt mondja Krisztus (Máté' 6.): „Vigyázzatok! nehogy igazságotokat az emberek előtt a' végett gyakoroljátok, hogy azoktól láttassatok; mivel így nem lesz jutalmatok Atyátoknál, ki a' menyekben van. Dicsértetni kívánsz? Ugy keresd az Isten- és az ő szenteinek tetszését, melly többet ér a' halandók' minden magasztalásánál.

Hogy a' hiu tiszteletet megvetni tanuljuk, kössük jól szívünkre a' főnebbi tanításokat; és fontoljuk meg egyszersmind azt is, hogy a' dicsvágyó halálos ágyán úgy fog járni, mint a' ki kincseket akarván gyűjteni, vizen és szárazon tett sok utazásai után, midőn már temérdek drágaságokat halmozott össze, hajótörést szenved, és ekkép elveszti mindenét. Mivel a' hiu dicsőség után vágyódó ember is épen így fogja halálos ágyán átlátni, hogy haszontalanul fáradt; 's hogy mindazon érdemet, mellyet cselekedeteinél fogva szerzett volna, ha az Isten' dicsőségeért munkálandott, elvesztette. Nehogy téged is illy veszedelem érjen, keressed mindenben, nem a' te dicsőségedet, hanem az Istenét; és szoktassad hozzá magadat, min-

den jó cselekedet előtt szivedet, a' jó szándék' felébresztése által Istenhez emelni.

Hogy pedig a' magát rendesen eltitkolni szerető gögöt teljesen megismerhessed és kikerülhessed, tudd meg, hogy a' kevélység nem egyéb, mint önmagának szerfölötti szeretete és becsülése, párosulva azon rendetlen kivánsággal, hogy másokat meghaladván, az emberek által tiszteltessünk és magasztaltassunk. A' felfuvalkodó a' maga önhietségében, és elbizakodva, kelletlenül magasabbra emelkedik; maga felől, tehetségei-, ügyessége-, érdemei-, gazdagsága- és rokonságáról mód nélkül sokat képzel, és másokat úgy, mint ama' farizeus tett, megvet. Az alázatos ellenben szerényen érez és gondolkodik, magát nem tartja többnek, mint a' mi valósággal, elismeri hibáit és vétkeit, és azokat őszinte lélekkel bánja: az Istent büneinek bocsánatáért akképen kérve, mint ama' nyilvános bűnös. Ezt utánozd te is; akkor szinte kegyelmet fogsz az Ur Isten' szemeiben találni; mig ellenben, ha kevélységedben megmaradsz, el fog téged az Isten vetni.

Buzdulat. Ur Isten! ki figyelmezel az alázatosak' imádására, 's azt meghallgatod, a' kevélyeknek pedig ellentállsz: adj kérlek, alázatos szívet, hogy egyszülött fiad, a' mi Urunk Jézus Krisztus' alázatosságát követvén, ez által megérdemeljem, miszerint egykor a' mennyek' országában vele együtt megdicsőíttessem.

Oktatás a' tizedről.

Tizedet adok mindenből, a' mivel csak bírok.
(Lukács' 18, 12.)

Érdemszerző-e, a' tizedet megadni?

Igenis; mert valamint az ó-szövetségben megparancsolá Isten (IV. Mózes' 18.) az Izrael' fiainak, hogy a' levitáknak azon szolgálatokért, melyeket azok a' szövetség' hajlékában végeztek, tizedet adjanak: úgy a' tized ma is a' papok' föntartására, 's az isteni szolgálathoz tartozó kellékek' beszerzésére vagyon rendelve. Kapnak ugyan néhol világiak is tizedet; de ezt ők többnyire némelly hü szolgálatjaik' jutalmául nyerték az anyaszentegyháztól: azon köteleztetéssel, hogy azok' egy részét az isteni-szolgálatra fordítandják, például templomok' épi-

tésére, vagy azok' építésének fölse g élésére. A' jó szándékot, mellyel a' tized' megadása érdemszerzővé tet elhetik, következőleg indíthatni föl:

Ur Isten! ezennel késznek nyilatkozom, a' tartozó tizedet megadni: hogy neked engedelmeskedjem, a' vett jókért hálát adjak, az isteni-szolgálat' dicsőítéséhez részemről is valamivel járuljak, és büneimért eleget tegyek. Áldj meg engem, és az enyimeket; jövőre is őrizz meg minden veszedelemtől; 's engedj az ideigleni javakkal úgy élnem, hogy az örökké tartókat el ne veszítsem. A' mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XI. VASÁRNAPRA.

A' mise kezdet-ben kérj a' miséző pappal együtt Istentől testvéri egyetértést, és oltalmat minden belső és külső ellenségeid ellen; mondván: „Ur Isten! ki a' te sz. hajlékodban vagy; a' ki eszközlöd, hogy az emberek békében lakjanak együtt: adj népednek erőt, és hatalmat az ő ellenségei ellen.“ (Zsolt. 67.) „Kelj fel Ur Isten! hogy ellenségeid elszéledjenek, és a' téged gyűlölők fussanak el színed elől.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható örök Isten! ki a' te jóságod' teljében sokkal fölülmúlod a' te' hozzád esedezők' érdemeit, és ohajtlásit: áraszd ránk irgalmasságodat, hogy a' mitől öntudatunk retteg, azt megbocsássad, és a' miért imádságunkban nem merünk esedezni, megadjad. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. irt I. level. 15, 1—10.)

Atyámfiai! emlékeztetlek titeket azon örömhírré (evangeliumra), mellyet hirdettem nektek; mellyet ti be is vettetek, és a' mellyben állhatatosan meg is maradtatok. Melly által, ha azt megtartjátok, úgy, a' mint beszédeimben hirdettem nektek, üdvözülni is fogtok; mert ellenkező esetben haszon nélkül hit-

tetek volna. Tudnillik főképen arra tanítottalak titeket, és én is akkép tanultam, hogy Krisztus büneinkért halt meg, az írások szerint; és hogy eltemettetett, és harmad napon föltámadott az írások szerint; és hogy megjelent Kéfásnak (Péternek), azután pedig a' tizenkettőnek. Azután megjelent egyszerre több mint ötszáz hiveknek; kik közül sokan mindez ideig életben vannak, némellyek pedig már elaludtak. Azután megjelent Jakabnak; azután ismét valamennyi apostoloknak. Legutólszor pedig mindenek közt, megjelent nekem is, mintegy idétlennek; mert én az apostolok közt legkisebb vagyok; ki nem vagyok rá méltó, hogy apostolnak neveztessem: mivel üldöztem az Istennek anyaszentegyházát. Az Isten' kegyelme által vagyok pedig az, a' mi vagyok; és az Istennek irántam való kegyelme nem lön sikertlen.

Tanulságok. Sz. Pál itt: 1) inti a' korinthusiakat, hogy ne engedjék magukat tévutra vezettetni azok által, kik a' föltámadást tagadják; mert Krisztus' föltámadását az Urnak gyakori megjelenései minden kétségen kívül helyezvén, megváltásunk és föltámadásunk is bizonyossá lön. Ha tehát a' korinthusiak Krisztusnak, általa hirdetett tanítását állhatatosan megörzik, és szerinte élnek, ugy bizonyosan üdvözülni is fognak. — Tanuld meg innen, miszerint nem elég az üdvösségre, Krisztusban hinni; hanem e' hit szerint kell élni is. — Sz. Pál eme' leczkében 2) a' korinthusiaknak az alázatosság' gyönyörű példáját adja, midőn nem tekintve a' kiállott nagy fáradalmakat, 's az általa véghez vitt nagyszerű munkát, magát a' megtérése előtt elkövetett büneinél fogva idétlennek, 's az apostolok' legkisebbjének mondja, ki nem méltó apostolnak is nevezetni! Ezen fölül őszintén megvallja, hogy egyedül csak az Isten' kegyelme által lett azzá, a' mi. Így cselekszik az igazán alázatos szívű; nem lát ő magában egyebet, mint gyengeségeit, hibáit és büneit, mellyeknél fogva magát kevésre becsüli, 's másoktól is kevésre kíván becsültetni. A' jót ellenben, melly benne találtatik, és mellyet mivel, egyedül Istentől származtatja, 's érette csak őt dicsőíti. Buzogj te is oh keresztény! illy alázatosságért; mert teneked sokkal több okod van rá, mint vala sz. Pálnak, hogy a' keresttség után elkövetett vétkeid, munkátlan és haszonnélküli élted, a' malasztok' könnyelmű elvesztegetése, és az azokali visszaélés miatt magadat Isten előtt megalázzad, és kevésre becsüljed.

Az alázatossággal, sz. Bernárd' tanusága szerint, el fogod büneidet törölni, a' hiányzó erényeket pótolod, és a' szereteten, büneid által ejtett sebeket meggyógyítod.

F o h á s z. Oh legalázatosabb Üdvöztöm! üzd el tőlem a' kevélység' ördögét, és add meg az annyira szükséges alázatosságot. Engedd kellőleg megismernem, hogy magamtól semmi olyast, a' mi előtted kedves lehetne, nem tehetek, 's hogy minden tehetségem a' jóra te tőled jön, a' ki mind az akaratot, mind pedig annak teljesítését eszközlöd bennem (II. Kor. 3, 5. Filipp. 2, 13.). Engedd egyszersmind, hogy a' hit' ágazataira szorgalmasan emlékezzem, 's azok szerint törekedjem élni.

Evangelium. (Sz. Márk' 7, 31—37.)

Az időben kimenvén Jézus Tirus' határaiból, Szidonon keresztül, a' galileai tengerhez jött, a' tiz város' határai közé. 'S egy siketnémát hozván elejébe, kérék vala őtet, hogy tenné rá kezét. És ő félrevívén őt külön a' seregtől, füleibe bocsátá ujjait, és nyálával illeté nyelvét. És föltekintvén az égbe, felfohászzkodék, és monda neki: Efeta! azaz: nyilatkozzál meg. És mingyárt megnyílanak fülei, 's nyelvének kötele megoldaték, és helyesen szólott. És meghagyá nekik, hogy ezt senkinek se mondanák meg. De minél jobban megtiltá nekik, annál inkább hirdették; és annál inkább álmélgodának rajta; mondván: Mindeneket jól cselekedett; a' siketeket is hallókká tette, 's a' némákat is szólókká.

Kiket lehet ezen siketnéma alatt érteni?

Azokat, a' kik Isten' igéjéről, a' mennyei, 's lelkünk' üdvösségét illető dolgokról mit sem akarnak hallani, sem azokról beszélni; vagy az Isten' dicsőségét hirdetni nem akarják.

Miért vezeté félre Krisztus a' siketnémát?

Hogy megtanítson rá minket, miszerint annak, a' ki meg akar térni és szentül élni, a' világ' zaját, és a' veszedelmes társaságokat, a' mennyire csak lehet, kerülni, 's a' magányt kedvelnie szükség; mivel itt szól Isten a' szívhez. (Oseás' 2, 14.)

Miért tette Krisztus ujjait a' siketnéma' füleibe, 's miért érinté nyelvával nyelvét?

Hogy megmutassa, miszerint ő a' betegeket képes, ugy, a' mint akarja, meggyógyítani, vagy puszta szava által, vagy pedig ujjának érintésével, és így tovább; 's hogy kétségkívülivé tegye, miszerint a' gyógyítás ő tőle származott, és akaratjánál fogva történt. Továbbá jelképezni akarta vele egyszersmind a' szentségeket is; mint mellyekben a' látható jelek alatt a' Szentlélek' láthatlan malasztja osztatik, 's a' lélek örömet és kedvet nyer a' sz. foglalatosságokhoz: ugy hogy a' fülek örömet hallják Isten' igéjét, 's a' nyelv csak jót és épületest szóljon.

Miért emelé Krisztus szemeit az égre?

Hogy megtanítson minket, miszerint minden jó felülről jön. Ezen fölül még fel is fohászokodott; ezzel a' bünösök fölötti szánakozásra tanítván minket, és megmutatván, milly nehéz azokat, a' kik Istenről tudni 's hallani mit sem akarnak, megtéríteni. Krisztus' bánásmódjából még azt is tanuljuk, hogy milly hatalmas az Isten' kegyelme; mivel Krisztus urunknak ez egyetlen szavára: *E f e t a!* mi annyit tesz, mint: *nyilatkozál meg*, azonnal megnyitlak a' siketnéma' fülei, 's nyelvének kötelékei megoldattak, ugy hogy jól beszélhetett, és dicsőítheté Istent.

Miért tiltá meg Krisztus a' népnek, e' csudatettének mások előtti elbeszélését?

Tanítani akarván minket ez által, hogy az emberek' dicséretét ne keressük.

Mit tanulunk a' siketnémát Krisztushoz vezető, 's meggyógyulásán olly igen csudálkozó emberektől?

Hogy felebarátinknak, betegségeinkben, vagy más szükség' idején legyünk készséggel segítségökre; ha talán tévedésben vannak, vagy bünökben élnek, vezessük őket lelkiképen Krisztushoz; 's azoknak testi és lelki megszabadítása miatt, az Istent örvendezve dicsérjük és magasztaljuk.

B u z d u l a t. Ur Jézus! ki e' földön tartózkodásodnak egész ideje alatt, a' betegeket és szenvedőket gyógyítottad: kérélek téged oh lelkek' orvosa! nyisd meg füleimet a' te sz. aka-

ratodnak meghallására, 's oldd meg nyelvemet, a' te főnséges műveid' dicsérete- és hirdetésére. Távoztasd el tőlem egyszersmind kegyesen, oh legalázatosabb Jézus! a' biu dicséret utáni vágyat; nehogy ez után kapkodván, jó cselekedeteimet hireszteljem, 's ez által a' mennyei Atyától várandó jutalmat elveszítssem.

Oktatás a' szertartásokról.

,Füleibe bocsátá ujjait, és nyálával illeté nyelvét. És föltekintvén az égbe, felfohászzkodék, és monda neki: Efeta! azaz: nyilatkozzál meg.'
(Márk' 7, 33—34.)

Mik a' szertartások?

A' szertartások Istennek tiszteletére 's imadására, saját buzgóságunk' nevelésére, 's embertársaink' épülésére rendelt bizonyos szent szokások és taglejtések, mellyek az ember' benső érzelmeivel összefüggésben vannak, és ezeket külsőleg és láthatólag is kifejezni törekesznek.

Miért élünk isteni szolgálatunknál illy szertartásokkal?

1) Hogy Istennek ne csak lelkileg szolgáljunk, a' belső, hanem testileg is, a' külső ajtatosság által. 2) Hogy buzgóságunkat neveljük!, 's magunkat a' 'szórakozástól megóvjuk. 3) Hogy e' külső dolgok által a' belsők és isteniek' szemléletéhez emelkedjünk. (Trid. Sess. 22. c. 5.) 4) Hogy felebarátink' épülésére legyünk, 's bennök is hasonló buzgóságot ébreszszünk.

Van-e a' szertartásoknak a' szent-írásban is alapjuk?

Igenis; mert Krisztus urunk, a' mai evangeliom szerint véghez vitteken kívül még más különféle szertartásokat is használt; így a' kenyereket és halakat megáldotta (Mát. 15, 36.); a' vakon születettnek szemeit sárral megkenete (János 9, 6.); arczra borulva, és térdre hullva imádkozott (Luk. 22, 41.; Mát. 26, 39.); tanítványainak a' Szentlelket akarván adni, rájok lehelt (Ján. 20, 22.); 's végre mennybemenetelekor fölemelt kezekkel adott áldást rájok (Luk. 24, 50.). Szintugy a' zsidóknak is az ó-szövetségben több nemű szertartások valának az Istenről megparancsolva, mellyek közül a' nagyobb rész az új-szövetségben ugyan eltöröltetett, de némelylek meg is tartattak, és

ujakkal szaporítottak. E' szertartásokban, mint mellyek egyedül Isten' dicsőségére, 's lelkünk' üdvére czéloznak, legnagyobb buzgósággal szükség részt vennünk; ne is engedjük magunkat azoktól a' más valláson lévők' csufolódásai és gunyjai által elidegeníttetni.

Erkölcsei tanítás a' nyelvünkkel való visszaélés ellen.

„Nyálával illeté nyelvét.“ (Márk' 7, 33.)

Bizonyosan nincsegesz testünkben egy-egy veszedelmesebb tag, a' zabolálan nyelvénél. „A' nyelv, ugymond sz. Jakab (lev. 3. r.), kicsiny tag ugyan, de szörnyü dolgokat visz végbe. Kis tűz is nagy erdőt hozhat lángba. 'S illyen tűz a' nyelv is; ugy annyira, hogy egész testünket megfertőzletheti, 's egész éltünk' folyamát vad szenvedélyek' lángjába boríthatja: ha a' pokol' uralma alatt van, 's az ördögtől kormányoztatik. Azonagy nyelvvel, folytatja tovább, dicsőítjük az Atyát és Istent, 's ugyanazzal átkozzuk az Isten' hasonlatosságára teremtett embereket. Azonagy szájából jön az áldás és átok.“ De nincs is ország, nincs város, sőt nincs egyetlen ház is, mellyet a' gonosz nyelvek czivakodás- és viszálykodással, becstelenséggel, egyenetlenség-, féltékenység-, fajtalanság- és rágalmazással be nem töltenének. Az istentelen nyelv szidalmazza az Istent és szentjeit, meghamisítja az Isten' igéjét, eretnkségeket és szakadásokat idéz elő; az embert, a' ki nyelvét nem fékezi, valamint magát, ugy másokat is mértéktelenségre, embertársai ellen irigységre, bujaságra, ellenségeskedésre, neheztelésre 'stb. viszi. Tőle származnak: a' rágalom és becstelenítés, megszólás és gyalázás, szemtelen beszédek, hamis vádak, esküdözések, hamis eskü és más effélék. Szóval, a' nyelv, mint sz. Jakab írja, maga egy igazságtalansággal telt világ, 's jóllehet kicsiny tag, mégis szörnyü dolgokat visz végbe. A' kigyó' nyelve csalta meg első szülőinket is; halált és kimondhatlan sok rosszakat hozván ez által a' világba (I. Mózes 3.). Krisztus urunkat Judás' nyelve árulta el (Mát. 26.). Jeroboám' nyelve fordítá el Izrael' népét a' templom- és igaz Istentől (Királyok' III. könyv. 12, 28.). 'S valljon többnyire mi egyéb szüli a' háborút, az emberiség' ezen ostorát, mint az irigy, pénz- és dicsvágyó emberek' nyugtalan nyelve, kik szerencséjüket a' háboruban keresik, és az abból eredő rosszat nyereségnek tartják? Hányan sülyedtek végre vigyázatlan nyelvek által a' legnagyobb szerencsétlenségbe, 's ideig

és örökké tartó szcnvedések' örvényébe? „Sokan estek el a' kard' éle által, írja a' böles Sirák' fia (28, 22.); de még sem annyian, mint a' hányan nyelvök által elvesztek;“ és egy más helyen (20, 20.) megjegyzi, hogy jobb, a' ház' tetejéről esni le inkább (és szétzutatni), mint elesni a' nyelv által (vagyis lelünköt a' rossz szavak által kárhozatba ejteni). — De tehát mikép lehet az embernek magát ezen ellenség ellen biztosítani? „Legyetek késedelmesek a' szólásra,“ mond sz. Jakab (1, 19.); azaz: ne beszéljetez annyit; mivel a' sok beszédöl a' vétkezés nem szokott elmaradni (Példabesz. 10, 19.); és szátokon csak jól megfontolt szavakat ejtsetek ki. Illyképen nem fog hibázni az ember egyetlen szóval is, és tökéletes fog lenni (Jak. 3, 2.). Már pedig, miután az ember ezt magától meg nem teheti, ki habár, mint az idézett helyen sz. Jakab írja, valamennyi vad állatok' természetét meg tudja is zabolázni, de nyelvét, eme' halálos méreggel teljes, és soha sem nyugvó gonoszt fékezni nem bírja: azért kérjük gyakrabban az Istennek e' végre szükséges malasztját, mintegy a' következő módon:

F o h á s z. Tégy Uram! az én szám' elejébe őrizetet, és rekeszt ajakimra, hogy el ne essem általuk, és nyelvem el ne veszítsen! (Zsolt. 140, 3.)

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XII. VASÁRNAPRA.

A' mai mise kezdet egy szorongatott, és Istent a' maga ellenségei ellen segítségül hívó lélek' imádságát tartalmazza: „Isten! ügyelj segedelmemre. Siess Uram! az én segítségemre. Piruljanak és szégyenüljenek meg, a' kik életem ellen törnek. Hátráljanak és teljenek el szégyennel, a' kik nekem rosszat akarnak.“ (Zsolt. 69, 2.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható 's irgalmas Ur Isten! a' kinek adományából van, hogy a' te hived néked méltólag és dicséretesen szolgáljanak: kérünk, adjad meg minékünk, hogy az általad ígért javak' elnyerésére nehézség nélkül törekedhessünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. irt II. level. 3, 4—9.)

Atyámfiai! illetén bizodalunk van az Istenben, Krisztus által; nem, mintha mi elegendők volnánk valamit gondolni, ugy, mint magunktól: hanem elégséges voltunk Istentől van; a' ki-nek munkája, hogy az uj törvény' alkalmas szolgálái lehetünk: nem csupán betü szerint, hanem az ő szellemében; mivel a' betü megöl, a' lélek pedig elevenit. Ha már a' halál' szolgálata, melly betükkel kövekre iratott, olly dicsőséget szerzett, hogy Izrael' fiai Mózes' arczára nem nézhetnének a' fényesség miatt, jóllehet ez mulandó volt: mennyivel inkább dicsőnek kell lenni a' lelket illető szolgálatnak (*az uj-szövetségben*)? Mert ha azon törvénynek, melly a' bünöst csak kárhoztatja, szolgálata dicső volt: mennyivel inkább kell bővelkednie dicsőséggel a' megigazulás' szolgálatának?

Magyarázat. Az ezen leczkét megelőző sorokban azt mondja szent Pál, hogy bizik az Istenben, miszerint a' korinthusiak ajánló levél gyanánt szolgálандnak neki, mellyet a' Szentlélek irt általa. De ezen bizodalom, ugy mond tovább, nem önerejéből származik, hanem Krisztustól; mivel önmagától semmi valódi jót sem képes gondolni: hanem inkább minden, a' mit tesz, az Isten' segítségén alapszik; ki is őt az uj-szövetség' szolgájává, Krisztus' helyettesévé, Krisztus' religiójának tanítójává tette; melly nem csupán betü-, hanem lélek-szerinti religio: mint hogy nem annyira külső gyakorlatokban áll, mint inkább a' lélek' benső átalakítására szolgáló kegyelemszerekben. Már ha Mózes' hivatala is, ki pedig csupán a' halált hozó betünek, vagyis olly törvénynek szolgált, mellyben a' benső átalakulásra, és Istenneli kibékülésre szolgáló kegyeszerek hiányzottak, 's azért a' bünöst a' vétkekérti bünhödésnek, a' halálnak engedé át; ha már e' hivatal is olly dicsőségre taláztatott méltónak, hogy Mózes' arca elváltoznék: mennyivel inkább méltónak kell az uj-szövetségi religio' szolgájának lenni a' kitüntetésre és tiszteletre! — Tanuld meg ebből e' hivatalt mindenek fölött becsülni; akkép szeressed, mint szemed'fényét, mindazokat, a' kik neked az Isten' igéjét hirdetik; 's az egyházi előljárók iránt mindenkor olly engedelmességet tanusits, minövel azoknak tartozol. Légy olly alázatos, mint a' minö volt sz. Pál; és helyezd egész bizodalmaidat Istenben: ki is igy bizonyosan meg fogja neked a'

szükséges kegyelmeket és eszközöket adni, mellyek' segedel-
mével az uj-szövetségi religio' törvényei szerint élhess, és ál-
tala egykor üdvözülhess.

Evangelium. (Sz. Lukács' 10, 23—37.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Boldo-
gok a' szemek, a' mellyek látják azokat, a' miket ti láttok;
mert mondom nektek: sok proféták és királyok akarák azo-
kat látni, miket ti láttok, és nem látták; 's hallani, a' miket ti
hallotok, és nem hallották. 'S ime egy törvénytudó fölál-
lott, hogy őt megkísértse, és monda: Tanító! mit cseleked-
jem, hogy az örök életet elnyerjem? Ő pedig kérdezé őtet:
Mi van a' törvényben írva? hogyan olvasod azt? Ő pedig
felelvén, monda: Szeressed a' te uradat Istenedet teljes
szivedből, 's teljes lelkedből, 's minden erődből, és teljes
elmédből; felebarátodat pedig úgy, mint tenmagadat. És
monda neki: Helyesen feleltél; ezt cselekedjed, és élsz. Az
pedig magát igaznak akarván bizonyítani, monda Jézusnak: 'S
valljon ki az én felebarátom? Jézus pedig szót emele, mond-
ván: Egy ember alámenvén Jerusálemből Jerikóba, gyilkos-
sok' kezébe esett; kik is őt megfosztották, 's több sebeket
ejtvén rajta, félholtan ott hagyták. Történt pedig, hogy egy
pap menne alá ugyanazon az uton; ki is látván őt, kikerülte.
Hasonlóképen egy levita is ama' helyhez érkezvén, és meglát-
ván őt, magára hagyta. Egy szamaritánus pedig arra utazván,
hozzá közelített; és látván őt, megkönyörült rajta. 'S oda
járulva, beköté sebeit, olajat és bort öntvén rájok; 's föl-
tévén őt saját barmára, fogadóba vitte, és gondját viselte.
Más nap pedig két pénzt vön elő, 's a' fogadónak adá;
mondván neki: Viseld jól gondját; 's ha mit ezen felül rá-
költesz, én, midőn visszatérek, megfizetem néked. Valljon
mit vélsz, mellyik látszik neked e' három közül, a' gyilkos-
sok' kezébe esett ember' felebarátjának lenni? Ő pedig fe-
lele! Az, a' ki vele irgalmasságot tön. 'S monda neki Jézus:
Menj el, és tégy te is hasonlóképen.

Miért mondja Jézus tanítványait boldogoknak?

Mert a' világ' Megváltójának elérkeztét megélték, őt sze-
36*

meikkel láthatták, és tanítását hallhatták; mely szerencse után sok királyok, és proféták hiában sovárogtak. Mi ugyan már Krisztust nem láthatjuk és hallhatjuk személyesen, de azért ha erősen hiszünk benne, nem kevésbé boldogok vagyunk az apostoloknál; mert Krisztus azokat is boldogoknak mondja, kik őt nem látják, és mégis hisznek benne. (Ján. 20, 29.)

Mi a' hiten kívül legszükségesebb az üdvösségre?

Az, hogy az Istent és felebarátunkat szeressük; mivel e' két parancsolatban foglaltatik az egész törvény. (Mát. 22, 40.)

Jegyzék. Az Isten' szeretetéről részletes oktatást találhatsz a' Pünkösöd utáni XVII. Vasárnapra szóló evangéliom után. Itt csak a' felebaráti szeretetről szólnak; a' mai evangéliom alkalmat nyujtván rá.

Ki felebarátunk?

Minden ember, legyen az idegen, vagy hazánk' fia, szegény, vagy gazdag, velünk azonagy hitű, vagy más vallásu; mivel a' mai evangéliomban felhozott szamaritánus nem kérdezősködött sokáig a' gyilkosok' kezébe kerülnék kiléte-, 's honnan jöttéről; hanem ezzel mit sem törődvén, egyszerűen felebarátjának nézte őtet, és segedelmet nyujtván neki, magát is felebarátjának lenni tanusította.

Hogyan kell felebarátunkat szeretnünk?

Ugy, mint magunkat; azaz: mindazon jót, a' mit csak magunknak kívánunk, engedünk és teszünk, kívánnunk, engednünk, és szükség' esetében megtennünk kell neki is (Máté 7, 12.). Ellenben ne kívánjunk, engedjünk, és tegyünk neki is semmi olyast, a' mit magunk sem szeretnénk. Így szereté felebarátját a' szamaritánus, és ez által a' papot és levitát messze túlhaladta.

Mi által gyakorolhatjuk leginkább felebarátunk iránti szeretetünket?

Az irgalmasságnak lelki és testi cselekedetei által, melylyekről Pünkösöd utáni VII. Vasárnapon volt szó. Ide tartozik ez is: 1) Örvendeni felebarátunknak Istentől nyert lelki és testi jóllétén, a' neki osztályrésül jutott adományokon és kegyel-

meken; ellenben szerencsétlenségén szomorkodni, és szánozkodni rajta: mint ezt sz. Pál példája tanítja (I. Kor. 1, 4. és köv.) 2) Istent kérni, hogy felebarátunkat illy kegyelmekkel megáldani méltóztassék. Így sz. Pál térdre borulva könyörgött, hogy az efezusiak az Istennek ismeretével, és minden tökéletességekkel gazdagíttassanak (Efez. 3, 14.). 3) Felebarátunk' üdvössége felől részünkről is gondoskodni: ennek következtében, az istenes életmód által, neki jó példát adni, épülésére lenni, őt jóra ösztönözni, tanítani, inteni, feddeni, büntetni (ha tudnillik erre jogunk van); 's mindezzel soha föl nem hagyani, habár nem látszik is vele gondolni, vagy azonnal nem vesszünk is rajta jobbulást észre. Egyszer talán mégis olly szerencsés pillanatban találjuk, hogy szavainkat szívére veszi, és magát megjobbitja; de ha megátalkodásában maradna is, mi legalább megtettük köteleességünket. 4) Felebarátunk' hibáit, gyarlóságait, nyavaláit és gyengeségeit békével tünni; mire bennünket ugyanazon apostol int, mikor (Galat. 6, 2.) ekkép ír: „Kölcsönös segítséggel legyetek egymás' terheinek elviselésében, 's akkor betöltitek Krisztus' törvényét.“

Miért kell szeretni felebarátunkat?

Jóllehet arra, hogy felebarátunkat szeressük, elegendő lehetne az Istennek és Krisztus urunknak annyiszor ismételt, és szívünkre kötött parancsolata: vannak mindazonáltal erre sok más indítóokaink is. Ugyanis: 1) mindnyájan testvérek vagyunk, nem csak természetünknél fogva, Ádám után, hanem kegyelmileg is Krisztusban; következőleg még az okatlan állatok előtt is szégyenelnünk kellene magunkat, mint mellyek a' magukhoz hasonlókat szeretik, ha embertársaink iránt nem viseltetnének szeretettel. 2) Valamennyi embertársaink, épen ugy, valamint mi, az Istennek képmásai, és Jézus Krisztus' drága vérével vannak megváltva, az ő szent teste- 's vérének részesei, 's mint Isten' gyermekei, a' mennyország' birhatására meghivatvák. Miért is így szól sz. Pál: „Ti mindnyájan egyek vagytok Krisztus Jézusban. Ugyanazért igyekezzetek megtartani a' lélek' egységét, a' békeség' kötele által“ (Gal. 3, 28. Efez. 4, 3.). Buzdítson minket 3) ezen egység- és szeretetre: Krisztus' példája, ki minket, még mint ellenségeit is szeretett (Rom. 5, 10.), éretünk meghalt, 's még a' keresztfán is imádkozott gyilkosaiért. Valljon, lehetünk-e az ő tanítványai, 's ilyenekül fogunk-e általa tartatni, ha őt a' felebaráti szeretetben nem követjük (Ján. 13, 35.)? Végre 4) kényszerítsen rá minket némileg a' szeretet-

nek szükséges volta; mert a' felebaráti szeretet nélkül lehetetlen üdvözlönlünk. „A' ki nem szereti felebarátját, ugymond sz. János (I. 3, 14.), az a' halál' állapotában van, és benne is marad. A' ki embertársát nem szereti, az olyan az Istent sem szereti; (4, 20.) minthogy az Istennek egyik legnagyobb parancsolatát megszegi, 's a' törvényt nem teljesíti (Rom. 13, 8.). Az ilyen tehát ki van a' mennyek' országából zárva; mert ez a' szeretet' országa, melyet csak azok birhatnak, kik egymást itt a' földön Istenben igazán szerették.

Mi kívántatik arra, hogy a' felebaráti szeretet érdemszerző legyen?

Az, hogy czélja az Isten legyen, azaz: hogy felebarátunkat egyedül csak az Istenben és Istenért szeressük, mivel tudnillik ezt ő parancsolja, 's ez kedves előtte. Mert felebarátunkat csupán természeti hajlam-, önhaszon-, vagy egyéb, még aljasabb okokból szeretni 's neki jót tenni, merő természeti, 's a' pogányok', sőt oktalan állatok' szeretetétől is mit sem különböző szeretet; mivel a' pogányok is üdvözlik és szeretik azokat, a' kiktől szeretletnek és üdvözöltetnek (Mát. 5, 46. 's köv.); 's az állatok is szeretik, és hizelegnek azoknak, a' kik velök jót tesznek.

Buzdulat (szent Ágoston szerint). Óh Istenem, én irgalmam! adj szeretetteljes és könyörületes szívet, melly szüntelen arra serkentsen, hogy felebarátommal éretted jót tegyek, a' szükölködöket segítsem, a' szomorúakat vigasztaljam, a' tévelygöket utbaigazítsam, az elnyomottakat fölsegéljem, a' szegényeket ápoljam, 'stb.; hogy így a' te irgalmadtól én is hasonlót érdemelhessek.

Mi értetik a' mai evangeliomban fölhozott példabeszéd alatt, ha azt magasabb és szellemi értelemben vesszük?

A' sz. atyák' magyarázata szerint, a' gyilkosok' kezébe esett ember alatt első atyánk Ádám, következőleg az egész ember-nem értetik: melly Ádám' engedettségének következtében az ördög- és az ő angyalainak hatalmába került, és általuk credeti ártatlanságától és Istennek kegyelmétől megfosztatott, 's ezen fölül a' rosszra való hajlandóság által lelkének minden erejében megsebesített. A' pap, és a' levita, (kik az ó-törvényt példázák,) nem akart, de nem is birt e' nyomoruságban segíteni;

hanem Krisztus, az igazi szamaritánus, azaz: segítő, könyörült a' megsebesültön; sebeit, azokba kegyelmének olaját 's vérének borát öntve, meggyógyítá; őt a' keresztség, és más szentségek által magával egyesítvén, ez által mintegy magához, az ő teherhordó állatjára emelte, 's a' szállásra, az Ur' egyházába visszavivé, 's ott további ápolás és gondviselés végett a' lelkipásztorokra bizá. Adj hálát Krisztusnak, e' könyörületes szamaritánusnak, irántad tanusított illy nagy szeretete- 's gondoskodásaért, 's légy rajta, hogy azt közremunkálásod által javadra fordíthasd.

OKTATÁS AZ UTOLSÓ-KENET' SZENTSÉGÉRŐL.

„Beköté sebeit, olajat és bort öntvén rájok'.

(Sz. Luk. 10, 34.)

A' szamaritánus' bánásmódja ezen, halálosan megsebesített emberrel, az utolsó-kenet' szentségének előképe- 's példázójául tekinthető; mellyben Krisztus, az igazi szamaritánus, a' betegnek hasonlóképen a' sz. olaj által nyújtja malasztját, 's ha testét nem, legalább lelkét meggyógyítja 's erősíti, ha különben ezt maga a' beteg nem akadályozza.

Szentség-e az utolsó-kenet?

Igenis az; mert általa a' beteg, Istennek malasztjában, bizonyos, Krisztustól rendelt látható jelnél fogva, részesíttetik.

Mikor rendeltetett e' szentség?

A' trienti zsinat (Sess. XIV. de extr. unct. c. 1.) szerint e' szentség sz. Márknál 6, 13. lön előképíleg példázva: hol mondatik, hogy Krisztus' tanítványai a' betegeket olajjal kenték meg; később pedig szent Jakab, mint Krisztustól rendelt szentséget hirdette az utolsó-kenetet, midőn levelének 5-dik részében, a' 14- és 15-dik versekben így ír: „Ha megbetegszik valaki közületek, hívassa el magához az egyház' papjait; és ezek imádkozzanak érte, megkenvén őt olajjal az Ur' nevében: 's a' hit' imádsága üdvére leend, és fölsegéli őt az Ur; és ha vétkeket követett volna el, megbocsáttatnak neki.“ Ezt sz. Jakab nem mondhatá vala, ha Krisztusnak rendelését és parancsolatát nem tudta volna.

Mi ezen szentségnek külső jele?

A' sz. olajjal való kenés, (melly sz. olaj Zöld-csütörtökön a' püspök által szenteltetik,) és a' pap' imádsága.

Mit eszközöl e' szentség a' betegnél?

Szent Jakabnak főnebbi szavai szerint a' következők: 1) A' beteg, ha javára van, előbbi egészségét visszanyeri, vagy legalább a' betegség' fájdalmai annyira könnyülnek az isteni segítség által, hogy azokat békétüréssel és érdemszerzőleg viselheti. 2) A' lélek is könnyebbülést érez: mert megszabadíttatik a' jóbani restség- és erőtlenségtől, 's fölfegyvereztetik és megerősítetik a' kedély' nyugtalanságai, 's az ördög' incselkedései ellen. 3) Ha ezen szentségben valódi töredelmességgel részesül, úgy nem csak kisebb vétkei megbocsáttatnak, a' hátralevő büntetésekkel együtt; hanem egyszersmind azon halálos bűnök is, a' mellyeket meggyónni, vagy elfelejtett, vagy pedig nem bir.

Milly lelki állapotban kell a' betegnek lennie, hogy ezen malasztokban részesülhessen?

Mint hogy a' szentségek annál inkább használnak, minél jobban el vannak készülve az azokban részesülendők azok' fölvetélére: azért szükséges, hogy a' beteg e' szentség' fölvetélére a' hűnbánat- és Oltári-szentségben való részesülés, úgy szinte a' benső áhitat által, a' mennyire csak lehet, magát kellőleg elkészítse. Ugyanazért ne halogassa az e' szentségbeni részesülést akkorra, midőn már a' betegség' ereje által meg lesz eszének 's érzékeinek használatától fosztva, úgy hogy alig tudja 's érezi már, hogy vele mi történik; hanem mihelyt a' betegség' veszedelmes voltát érzi, 's míg józan észszel bir, maga kérje az e' szentségbeni részesítetést, hogy azt áhitatosan és haszonnal vehesse föl. Azért ő nem fog hamarabb meghalni; hanem inkább, mint ez már sokakkal történt, annál hamarabb meggyógyuland, haugyan ez üdvösségére szolgál; vagy legalább azon haszna lesz, hogy betegsége érdemteljesebb, és kimulása könnyebb és boldogabb fog lenni.

Szükséges-e e' szentség az üdvösségre?

Nem; de azért még se mulasztja el senki, annak méltó fölvetéle által magát az általa nyerendő malasztok' részesésévé ten-

ni: hogy így nyugottan, és Istenben helyezett fiúi bizodalommal léphessen az örökkévalóságba vezető utra.

Lehet-e ezen szentséget többször is fölvenni?

Igenis; még pedig annyiszor, a' hányszor az ember valamely betegség által valószínű halálveszedelembe ejtetik; habár ez a' közbejött könnyebbülés vagy felgyógyulás után, ugyanazon betegségben, és többször történék is. (Bened. XIV. L. 8. de Syn. Dioec. C. 8. Catech. Rom. de extr. unct.)

Mit tesz a' pap, midőn a' beteg házába lép?

A' háznak békét és üdvösséget kíván; 's kéri az Istent, hogy küldje el az ő sz. angyalát, a' ki annak minden lakóit megőrizze; nem különben, hogy attól az ördögnek minden incselkedéseit elűzze, 's a' betegnek vigasztalást, erőt, és ismét egészséget adjon.

Miért hinti meg a' pap szentelt vízzel a' beteget, és a' jelenlévőket?

Hogy ez által őket arra emlékeztesse, miszerint józan maguk' viselete által a' tiszta viz' tükréhez kell hasonlókká lenniük, vagy legalább az igazi bűnbánat által vétkeik' bocsánatát Istentől megynerni törekedniük.

Mi czélből mondatik el a' minden szente k' rövid litániája?

Hogy azok Isten előtt a' betegért könyörögjenek: miszerint az Úr neki mindazt, a' mi hasznára vagon, megadja; nevezetesen a' hitet, reménységet, szeretetet, bánatot és töredelmességet 'stb., és a' gonosz ellenség' kísértéseitől megszabadítsa. A' beteg azalatt, míg a' litánia mondatik, ha csak lehet, legalább szívében felelje: „Könyörögetek értem! Valamint a' jelenlévők is feleljenek a' papnak: „Könyörögetek érte! ”

Mit mond a' pap, midőn kezeit a' beteg fejére teszi?

Kéri az Istent, hogy kezének ezen föltevése, ugy szinte valamennyi szent angyalok, patriárkák', proféták', apostolok', vértanúk', hitvallók', szüzek' és minden szentek' segítségül hívása által, az ördögnek egész hatalmát megsemmisíteni méltóztassék.

Mit mond a' pap, midőn a' beteget sz. olajjal megkeni?

Kéri az Istent, hogy bocsásson meg e' kenet- és az ő kegyelemdús irgalmánál fogva minden, a' beteg' öt érzékei által elkövetett bünöket. E' közben a' beteg is ébreszsen föl magában az öt érzékei által elkövetett minden bünei fölött őszinte bánatot, és kérje alázatosan az Istennek irgalmát, hogy büneit, és az általuk érdemlett büntetéseket, az Ur neki megbocsáttani kegyeskedjék.

Hova czélox a' többi imádság?

Hogy Isten a' beteget megerősíteni, 's egészségét visszaadni méltóztassék.

Ezek után a' pap feszületet tart a' beteg elébe, hogy az magát ez által vigasztalja, és Krisztusban, az ő üdvözítőjében legfőbb bizodalját helyezze. A' feszületet a' jelenlévők azután is többször nyujtsák a' betegnek, 's ébreszszék föl általa benne az Istenben helyezendő bizodaljat.

Mit tegyen a' beteg, miután a' pap mindent elvégzett?

Mondjon tehetsége szerint Istennek forró hálát, hogy őt az igaz katholika hitben születni, és neveltetni engedte, 's hogy őt a' szentségekbeni részesülés által, a' maga kinszenvedése és halála' érdemeinek is részesévé tette. Ajánlja magát egyszersmind Krisztus urunknak éretünk kiontott vérébe, 's az ő szent seibe; 's menjen örömet Krisztussal a' tövis korona' és kereszt' sulyja alatt mennybe.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XIII. VASÁRNAPRA.

A' mise kezdetben könyörögj te is az egyházzal segítségért ellenségei ellen: „Tekints Uram! a' te szövetségedre; 's ne felejtkezzél meg a' te szegényeid' lelkéről örökre. Kelj föl Ur Isten! és vedelmezd a' te ügyedet; ne felejtkezzél meg azok' szavairól, a' kik téged keresnek.“ (Zsolt. 73.) „Miért vetsz meg minket egészen Ur Isten! Miért támad föl haragod a' te legel-tetésed' nyája ellen“? Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható, örök Isten! gyarapítsd bennünk a' hitet, reménységet és szeretetet; és hogy megnyerhessük, a' mit ígérsz, engedd szeretnünk azt, a' mit parancsolsz. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Galatákhoz írt level. 3, 16—22.)

Atyámfiai! Ábrahámnak tétettek az ígéretek, és az ő maradékának. Nem mondja: 'maradékainak,' mintha sokakról (*volna szó*), hanem úgy (*szól*), mint egyről: 's a' te maradéknak', ki a' Krisztus. Azért mondom tehát, hogy a' szövetségkötés, melyet az Isten Krisztusra nézve már előbb megalapított, meg nem fosztathatik erejétől, az ígélet' megsemmisítésére, a' négyszáz harmincz esztendővel később hozatott törvény által. Mert ha ama' (*boldogító*) örökség a' törvény' megtartása által nyeretnék, úgy az az ígéletnek többé már nem tulajdoníthatatnék. Már pedig Ábrahámnak ígélet által ajándékozá Isten (*amaz örökséget*). Mire való tehát a' törvény? Az áthágásoktól visszatarthatás miatt adatott; valamig el nem jön azon maradék, mellynek az ígélet tétetett: melly törvény angyalok által szolgáltatván, a' közbenjárótól hirdettetett ki. E' közbenjáró pedig nem vala csupán egygyé; az Isten ellenben csak egy. Valljon tehát a' törvény az Isten' ígéretei ellen adatott-e? Távol legyen. De ha olly törvény adatott volna, melly megelevenítő hathatósággal birna: úgy a' törvény' megtartása által történnék a' megigazulás. Már pedig az irás szerint minden ember alá van a' bűnnek vetve; hogy az ígért üdvösség a' Jézus Krisztusban hit által adatnék meg a' hívőknek.

M a g y a r á z a t. Sz. Pál az áltanítók által elcsábitott galatáknak, kik még mindig kelleténél többre becsülték a' zsidó törvényt, meg akarja mutatni ezen levélben annak elégtelenségét, és bebizonyítani, hogy Krisztus által annak igájától megszabadítottak, 's egyedül a' Krisztusban hit által üdvözülhetnek. Azért mondja e' leczkében, hogy az Istentől Ábrahámnak tett nagy ígéretek tulajdonképen Krisztusra vonatkoztak, mint a' ki által a' földnek minden népei, mellyek ő benne hinni fognának,

megáldatnak és üdvözülnek. (I. Móz. 12, 3.; és 22, 18.) Ezen ígéret, folytatja, mit sem vesztett erejéből, sem meg nem hiúsítottatott ama' törvény által, mellyet Mózes 430 évvel később a' zsidóknak adott: mivel az áldást, igazulást és megszenteltetést nem Mózes' törvénye, hanem az Ábrahámnak Istentől sokkal előbb tett ígéretnek után várhatjuk. De mire való volt tehát akkor a' törvény? Arra, hogy az izraelitákkal az isteni parancsolatok' álhágásait megismertesse, őket azoktól megőrizze, miattuk büntesse, 's az embereket, mint valamely tanító 's nevelő, Krisztushoz vezesse: ki egyedül tudta őket bűneiktől megszabadítani, 's igazultakká tenni; mit a' törvény nem vala képes eszközölni. A' nevezetes különbség tehát, melly a' törvény és az ígéret, vagyis az ígért Messiás közt létezik, az, hogy ez önmagától üdvözítheti az embereket: de nem így a' törvény; hogy a' Messiás, és az általa létre hozandó megváltás felöli ígéret, közvetlenül Istentől veszi eredetét: holott a' törvény, Mózes, mint az Isten és emberek közötti közbenjáró által, angyaloktól rendeltetett és hirdettetett ki a' zsidóknak. A' törvény nem ellenkezik ugyan az ígérettel, miután még inkább annak elnyerésére vezet: hanem azért annak jelessége előtt messzire kell hátrálnia, sőt végképen meg is szünnie; minthogy az ígéret immár beteljesedett, 's az ígért Messiás valóban megjött; ki a' törvény által bűneiktől meg nem szabadíthatott embereket megszabadítja, 's az ígért üdvösségben részesítendi, ha erősen hiendenek benne, 's tanításait követni fogják.

Igyekezzél te is, oh keresztény! szent Pálnak ezen intése szerint, a' Krisztusbani munkás hit által, a' neked ígért üdvösséget elnyerni.

Evangelium. (Sz. Lukács' 17, 11—19.)

Az időben, midőn Jézus Jerusálemben utaznék, átméne Szamarián és Galileán. 'S bemenvén egy faluba, kimenének elejébe tíz poklos férfiak; kik távol megálltak, és fölemelték szavukat, mondván: Jézus, tanító! könyörülj rajtunk. Kiket a' mint meglátott, monda: Menjetek! mutassátok meg magatokat a' papoknak. És lön, még utjokban megtisztulának. Egy pedig közülök, látván, hogy meggyógyult, visszatéren, nagy szóval dicsőítvén Istent. 'S arczra borult az ő lábai előtt, hálákat adván. Ez pedig sza-

mariai ember volt. Felelvén azért Jézus, monda: Nemde tizen tisztultak meg; és a' kilencz hol van? Nem találko-zék, a' ki megtérne, 's dicsőséget adna Istennek, hanem csak ez idegen nemzetbeli. És monda neki: Kelj föl, és menj; a' te hited megszabadított téged.

Mit érthetni a' belpoklosság alatt szellemi értelemben?

A' bünöket, nevezetesen a' fajtalanság' bünét, melly az embert sokkal nagyobb mértékben fertőzti be, 's undokítja, és torzítja el a' lelket, mint bármilly utálatos poklosság a' testet. Mózes' törvényében (III. 13. és 14. r.) a' belpoklosságnak három különböző neme emlittetik, ugymint a' test, ruha és házak' poklossága. Testi belpoklosságban, szellemi értelemben, a' fajtalankok sinlődnék; kikről az másokra is igen könnyen elragad, és a' kiket azért szorgalmasan el kell kerülnünk. A' ruhák' poklossága a' ruházatbani hiu pompázás- és botrányos divatokban áll; mi által nem csak egyesek, de egész községek is elszegényednek, és sok lelkek' ártatlansága tétetik ki veszedelemnek. A' ház' poklosságát végre azon házakban találjuk, hol a' botrányos életet élő cselédek, a' mindkét nembeli személyek' éjjeli özszejöveteleit, 'stb. megszenvedik; hol a' trágár beszédek és illel ellen tréfák, a' szemtelen tánczok és játékok napi renden vannak, és mindenféle undok tettek gyakoroltatnak; hol a' házasok maguk szolgálnak gyermekeiknek botrányul, a' kicsiny, de már értelmes gyermekeket magukhoz veszik az ágyba, különemü gyermekeket együtt engednek hálni 'stb. Az illy házakat jobban kell kerülni, mint a' pestist; és jaj azoknak, a' kik ezekben önkényt tartózkodnak!

Miért állapodtak meg a' belpoklosok bizonyos távolságban?

Mivel ez Mózes' törvényében (III. 13, 46.) így volt megparancsolva, még pedig azon oknál fogva, hogy a' poklosság másokra is el ne ragadjon. Ebből egyszersmind azt tanuljuk, hogy a' botrányos személyeket, társaságokat és házakat legnagyobb ovakodással szükség kerülni; mivel a' ki szurokhoz nyul, az bemocskolja magát; 's a' ki hiu, kevély, és romlott erkölcsü személyekkel társalkodik. az nem sokára hasonló lesz hozzájuk. (Sirákf. 13, 1.)

Miért küldé Krisztus a' belpoklosokat a' papokhoz?

Ezt azért tette: 1) Hogy a' papi méltóság és Isten' törvé-

nye iránt illő tiszteletet mutasson: mivel Mózes' III. könyv. 14. r. megparancsoltatott, hogy a' belpoklosok magukat a' papoknak mutassák meg, miszerint általuk tisztáknak vagy tisztátalanoknak nyilváníttassanak. 2) Azért is tette, hogy ez által a' belpoklosok' hitét, bizodalmát, és engedelmességét megkísértse. Krisztus ugyanis nem akarta őket pusztá kérésökre meggyógyítani; hanem hogy ők maguk is tegyenek valamit meggyógyulásukra, 's azt saját közremunkálódásuk által, a' szavában való hit, a' hatalma iránti bizodalom, és parancsolata iránti engedelmesség által meg is érdemeljék. 'S csakugyan a' mint a' papokhoz mentek, magukat azoknak megmutatandók, megtisztultak. Ez volt jutalma élő hitök- és bizodalmuknak. — Szintigy cselekszik Isten is a' bünösökkel: ő ugyan kész őket büneik' poklosságától megszabadítani; de előbb kérjék szívbéli buzgósággal tőle a' meggyógyulást: azután pedig mutassák meg magukat a' papoknak, fedezzék föl nekik az őszinte gyónásban lelkök' veszedelmes állapotját, 's használják a' gyógyulásuk végett Istentől azok által kijelelt eszközöket, engedelmesen és hiven: csak így nyerendik vissza lelkök' tökéletes ép-ségét.

Miért tudakozódott Jézus a' szinte megtisztult többi kilencz után?

Jelenteni akarván ezzel, mennyire nem tetszik neki a' háladatlan-ság. Minden, rajta elkövetett bántalmat hallgatva türt ő el; de e' háladatlan-ságot nem hagyhatá büntetetlenül. Illy nagy bün a' háladatlan-ság! A' háladatlan-ság, ugy mond sz. Bernárd, ellensége a' léleknek; mert megsemmisíti az érdemeket, az erényeket megvesztegeti, a' malasztok' hatását akadályozza. A' háladatlan-ság sorvasztó szél, melly az isteni jóság, irgalom és befolyások' forrását kiszáritja. Ellenben a' háladatosság, mint aranyszáju szent János mondja, legjobb öre a' jótéteményeknek; 's ki a' csekélyebb jótéteményeket is hálával fogadja, az a' jótéteveket, mint Cassián mondja, nagyobbakra serkenti. Legyetek azért háládatosak. (Koloss. 3, 15.)

Miért akarja az Isten, hogy háládatosak legyünk?

E' kérdésre szépen megfelel aranyszáju sz. János, midőn így szól: Isten nem azért kívánja tőlünk a' háladatosságot, mint-ha erre neki szüksége volna; hanem hogy minden, belőle eredő haszon ránk áradjon, 's hogy újabb kegyelmeket érdemelhesünk. De legnagyobb okunk is van, Isten iránt háládatosaknak

lenni; miután egy percz sem mulik el a' nélkül, hogy minket végtelen jótéteményeivel ne halmozza. — Ne feledkezzél meg azért reggel és este, evés előtt és után Istennek hálát adni. Valahányszor házadban gyermekeiden, marhádön 'stb., szántó-földeiden, és jószágidon az Isten' áldását nyugodni látod, adj egyszersmind érte az örök jósnak hálát. Különösen pedig adj neki hálát, ha a' föld' terméseit betakarítottad. (III. Mózes' 23, 10.) Ez által mindig újabb áldást, és újabb kegyelmet fogsz az Istentől nyerni. Sz. Ágoston szerint jobbat, üdvösebbet, Isten előtt kedvesebbet nem gondolhatunk, nem mondhatunk, nem irhatunk, mint ezt: 'Hála Istennek'! (Epist. ad Marc.)

B u z d u l a t. Oh legháládatosabb ur Jézus Krisztus! ki a' földön jártadok mennyei Atyádnak mindenekért hálát adtál, hogy ez által minekünk példát és buzdító ösztönt hagynál: kérélek a' te nagy háládatosságod által, add kegyelmedet, hogy sz. Pál' tanítása szerint, általad a' mennyei Atyának mindenkor, és mindenekért hálát adhassak. (Kol. 3, 17.)

OKTATÁS AZ EGYHÁZI-REND' SZENTSÉGÉRŐL.

„Mutassátok meg magatokat a' papoknak.”
(Luk. 17, 14.)

Üdvözítönek az ó-törvény' papjait annyira becsülte, hogy a' belpoklosoknak megparancsolá, mutatnák meg magukat nekik; jöllehet ök a' belpoklosság' eltörlésére mit sem tehettek. Mennyivel inkább méltók ennél fogva a' tisztelet- és becsültetésre az új-szövetség' papjai, kik az egyházi-rend által még a' lélek' poklosságának meggyógyítására is valódi hatalmat nyertek, sőt ennél még magasztosabb előjogokban is részesültek!

Mi az egyházi-rend' szentsége?

Az egyházi-rend Krisztus urunktól rendelt szentség, melyben a' papokul kiválasztott egyének, lelki hatalmat, és arra való malasztot nyernek, hogy a' reájok bizott egyházi kötelességeket istenesen teljesíthessék, és jámbor életet folytathassanak.

Miben áll ama' külső jel, melly által a' papok e' malasztban részesíttetnek?

A' püspök' kezeinek föltevésében, a' kehelynek kenyér- és bor-

rali átnyújtásában, egyszersmind pedig szóbeli átadásában azon hatalomnak, hogy azokat Krisztus' testévé, 's vérévé változtathassák, 's a' bűnöket megbocsáthassák, vagy megtarthassák. (Conc. Flor. in Decr. Eug. et Trid. Sess. 14. C. 3. de Poenit. et Sess. 22. C. 1.)

Mikor rendelte Krisztus e' szentséget?

Az utolsó vacsorán, mikor a' kenyeret valóságos testévé, 's a' bort valóságos vérévé változtatván, azt mondá az apostoloknak: „Ezt cselekedjétek emlékezetemre“ (Luk. 22, 19.); 's midőn feltámadása után ekképen szóla hozzájuk: „Valamint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket“ (azaz: valamint én Melkhizedek' rende szerinti örök főpap vagyok, úgy ti is papok lesztek); és fölhatalmazá őket a' bűnök' megbocsátása-, vagy megtarthatására.

Szentségnek ismerték-e el az apostolok is az egyházi-rendet?

Igenis, mert sz. Pál tanítványát Timotheust a' hozzá irt levelében (II. 1, 6.) inti, hogy az isteni malasztot, mellyet kezeinek föltevése által nyert, el ne hanyagolja, hanem éleszsze föl, és ujtsa meg. Ebből következik, hogy sz. Pál hitte, miszerint a' papok az apostolok-, vagy azok' utódainak, a' püspököknek kéz-föltevése által, az Isten' kegyelmének részeseivé tétetnek, mellyben áll tulajdonképen a' lényege minden szentségnek.

Mingyárt áldozó-papokká szenteltetnek-e azok, kik a' papságra vannak rendelve?

Nem; mivel a' papság olly tiszteletre méltó, és magasztos hivatal, hogy arra csak fokonkint lehet eljutni.

Mellyek ezen fokozatok?

A' négy kisebb rendek; azután az alsó és felső diákonosság, avagy szerepapság. Miután tudnillik a' fölszentelendő a' fölavatást (tonsurát, hajkoronát), hajának körülnyírése által megnyerte, vagyis fejének tetején a' haj korona formára leváogatott, annak jeléül, hogy a' világ' hiúságairól lemondván, ezentul a' tövisekkel koronázott Jézust ismerendi királyának; 's miután a' fehér karinget (rochetum) felöltötte, arrai emlékeztetésül, hogy milly szükséges a' papban a' feddhetetlen élet: akkor fölavat-

talik 1-ör is: ajtóörre (ostiarius); kinek kötelességében áll, a' templomra, 's egyéb ahhoz tartozó dolgokra fölügyelni, 's a' templombani tiszlelettelmes magaviseletre vigyázni. 2-or: Olvasóvá (lector); ki szabadalmat nyer rá, hogy a' szent-írást, és a' sz. atyák' iratait a' templomban fölolvashassa. 3-or: Exorcistává; ki hatalmat nyer, Krisztus' nevében az ördögöknek parancsolhatni. 4-er: Gyertyavivővé (akolythus); kinek kötelessége, sz. mise alatt a' füstölőt vinni, gyertyákat gyújtani, 's az áldozathoz megkivántató vizet és bort a' papnak átnyújtani. Az e' szentelések körüli szertartások, a' fölavatandó által nyerendő hatalmat jelképező tárgyak' átadásában állnak. Így az ajtóöri rend a' templom' kulcsainak átadása, az ajtók' kinyitása és becsukása, ugy szinte a' harangok' meghuzása által ruháztatik az illetőre; az olvasói 's exorcistai rend pedig egy könyv' átnyújtása, a' gyertyavivőké végre egy gyertyatartónak, eloltott gyertyával, 's üres ampolnának átadása által.

Miben áll az alsó és felső diakonusság' (szerpapság') hivatala, 's-milly szertartásokkal adatik az föl?

Az alszerpap (subdiakonus) hatalmat nyer, az áldozópapnak nagy misekor szolgálhatni, a' leczkét fölolvasni 'stb. Felruháztatik pedig az alszerpap ezen egyházi-renddel, a' karöltő (manipulus), vállkendő, és tunica, vagyis egy, a' miseruhához hasonló öltöny, ugy szinte üres kehely és tálcza, végre a' leczkés könyv' átadása által. A' diakonus, avagy szerpap hatalmat nyer, az evangeliomnak nagy mise alatti éneklésére, keresztelelésre, 's az Isten' igéjének hirdetésére: mi a' nyaköltő-, vagy stólának, melyet bal vállán, jobb karja alatt összekötve visel, a' dalmatikának (ugyan csak egy miseöltözethez hasonló ruhának) és misekönyvnek átadásával történik.

Ki a' hajkoronát, a' négy kisebb rendekkel fölvette, az még visszaléphet a' világi állapotba; de nem ugy az, a' ki már alszerpappá lett. Ezen okból föl szokta a' püspök szólítani a' szerpapokká szentelendőket, hogy gondolják meg jól, milly terhet vállalnak magukra; 's ha nincsen erős szándékuk, az Isten' szolgálatában megmaradni, 's kegyelmével a' szüzességet megtartani, lépjenek inkább még most vissza. De ha erre magukat eltökélték, ugy közelítsenek, Isten' nevében a' rendet fölveendő.

Miben áll az áldozópap' tiszte, 's minő szertartásokkal megy a' fölszentelés végbe?

Az áldozópap' tiszte az áldozattételben, áldásadás-, kormányzás-, tanítás- és keresztelésben áll. A' fölszentelés pedig a' főnemlített lényeges szertartásokon kívül, több mellékszertartások' hozzájárulásával történik; ugymint a' minden szentek' litániája-, 's imádságoknak elmondása, a' papi foglalatosságok- és kötelességekre való oktatás, a' misemondó ruhának feladása, a' fölszentelendők' kezeinek szent olajjal való megkenése 's azok' összekötése, a' kehelynek bor-, és vizzeli átnyújtása, nem különben a' tálczának ostyávali átadása által; különösen pedig a' szent misének elmondása által, mellyet az ujonan fölszenteltek a' püspökkel együtt mondanak el. — Csak néhány szót akarok azokból idetenni, mellyeket a' püspök a' fölszentelendőhöz intéz. Ő ekképen szól hozzá: „Most tehát édes fiam! ki atyánkfiainak ítélete szerint (kik téged erre méltónak találnak), a' mi segítségünkre pappá fogsz szenteltetni, őrizd meg magad' viseletében a' szent, és szügies élet' tisztaságát. Értsd meg jól, a' mit cselekszel. Kövessed azokat, a' miket hivatalodnál fogva teljesítesz. Hogy az Ur' halálának titkát ünnepelvén, irtsd ki magadban a' bünt, 's a' tagjaidban lévő gonosz kívánságot. Tanításod legyen a' népnek lelki orvossága; életed legyen kellemes illat Krisztus' egyházának. Építsd beszédeid és példád által az Istennek házáat, vagyis az ő családját; hogy ne érjen örök kárhozát, sem minket, kik téged illy magas tisztségre emelünk, sem téged, ki azt elvállaltad: hanem inkább közös jutalomra érdemesíttessünk; mire bennünket az Urnak szent kegyelme segítsen.“

Tanuld meg ezen oktatásból, a' papokat tisztelni, 's nagyra becsülni, mind az ő magas méltóságukért, mellynél fogva Istennek helytartói a' földön; mind pedig azon nagy hatalmuk miatt, mellynél fogva a' vétkeket megbocsáthatják, vagy megtarthatják. Tedd magadra nézve is hasznossá ezen hatalmat; és siess a' papokhoz, valahányszor valamely nagy vétet követtél el; hogy általuk ezen hatalomnál fogva, büneidtől föloldassál. Ha pedig valamely istentelen papra találnál, tudd meg, hogy a' papi szent hivatal még az ilyenben is tisztelendő: ne is botránkozzál meg benne; hanem inkább emlékezzél meg az ur Jézusnak ama' szavaira: „Valamiket nektek mondanak, azokat tartsátok mind meg, és cselekedjétek; de az ő tetteiket ne kövessétek!“ (Mát. 23, 3.)

Kántorbójtai napokon pedig, melyeken a' papszentelés rendszeresen történni szokott, ne mulaszd el buzgón kérni az Istent, hogy méltóztassék egyházának jámbor és buzgó papokat adni!

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XIV. VASÁRNAPRA.

A' mi te ke zdetben ébreszsz magadban a' pappal benső vágyat a' mennyek' országa után, a' 83-dik zsoltárnak ezen szavaival: „Ur Isten, oltalmazónk! nézz kérlek, és tekints a' te fölkedre: mivel jobb egy nap házad' tornáczában, más ezereknél. — Milly kellemesek a' te hajlékid, seregek' Ura! Epedve sovárog lelkem, az Istennek pitvarába juthatni.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! oltalmazd a' te egyházadat folytonos irgalmaddal; 's mintbogy nélkülöd az emberi gyarlóság mindenkor ki van az elesésnek téve: add, hogy segedelmeddel, az ártalmasoktól mindenkor elvonassunk, és azokra, a' mik üdvösek, vezéreltessünk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Galat. irt level. 5, 16—24.)

Atyámfiail járjatok lélek szerint, 's ugy a' testnek rendetlen kívánságait nem fogjátok teljesíteni; mivel a' testiség az után sovárog, mi a' léleknek ellenére van, a' lélek pedig a' testiségellen vágyódik. Ezek ugyanis egymással ellenkeznek. Nehogy mindazokat, a' miket akartok, megcselekedjétek. Ha a' lélek által engeditek magatokat vezéreltetni, ugy többé nem szükséges nektek az ó-törvény' megtartása. A' testnek cselekedetei pedig nyilvánosak, melyek a' következők: a' paráznaság, tisztátalanság, szemtelenség, bujálkodás; bálványozás, bűbájlás, ellenségeskedések, versengések, gyűlöletes vetélkedések, haragtartások, veszekedések, felekezetességek; irigykedések, gyilkosságok, részegségek, dobzódások, és más illyesek: mely-

lyekről mondom nektek, a' mint már ezelőtt is mondtam, hogy a' kik ilyeneket mivelnek, az Isten' országát nem fogják birni. Ellenben a' lélek' gyümölcsei ezek: a' szeretet, öröm, béke, türelem, kegyesség, jóság, hosszú-várakozás, szelidség, hit, szerénység, mértékletesség, tisztaság. Az ilyenek ellen nincs törvény. A' kik pedig Krisztusnak hivei, azok a' testet megfeszítették, az ő vétkes indulataival és kívánságaival együtt.

Mit tesz, lélek szerint járni?

Annyit tesz, mint mindenkor és mindenben a' Szentlélek' sugallatait és buzdításait követni. A' ki ezt teszi, mond sz. Pál, az nem csak a' test' cselekedeteit, minők a' bujálkodás, tisztátalanság 'stb., nem fogja elkövetni; hanem minden testi kívánságait is el fogja nyomni, 's így testét minden kéjeivel együtt fölfeszíteni: mi által meg fog szabadulni az őt kényszerítő 's ijesztő, vádoló és kárhoztató törvénytől, érdemessé teendi magát a' Szentlélek' ajándékaira, a' szeretetre, öröme 'stb., Krisztusé fog lenni, 's az örök életben részesülni. A' ki ellenben a' test, vagyis a' test' kívánságai szerint él, 's a' sz. Páltól leirt testi cselekedeteket gyakorolja, az nem kecsegtetheti magát az örök boldogság' reményével. — Különös, hogy a' keresztények mindnyájan Krisztuséi, 's országának örökösai akarnak lenni; 's mégis testöket, és ennek kívánságait, az ezekből eredő bűnökkel együtt zabolázni nem akarják, hanem azt hiszik, hogy ez csupán a' papok' kötelessége; holott Krisztus Urunk minden keresztényhez intézé szavait: (Mát. 16, 24.) „A' ki engem követni akar, az tagadja meg magát, és vegye föl magára keresztjét, és kövessen engem.“ A' testiségnek illetően rabjai lássák, mint fognak eljutni Krisztushoz, ha világos parancsolatát megtartani, 's a' szerint élni vonakodnak.

F o h á s z. Könyörögj éretem sz. Pál! hogy Istennek azon kegyelmét megnyerhessem, miszerint testemet, és ennek minden kéjeit és kívánságait megfeszítsem, és veled együtt részem lehessen Krisztus Jézusban, a' mi Urunkban.

Evangelium. (Sz. Máté' 6, 24—33.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Senki két urnak nem szolgálhat: mert vagy az egyiket gyűlöli, 's a' másikat szereti; vagy az egyiket eltüri, 's a' másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek, és a' mammonnak. Azért

mondom nektek: ne szorgoskodjatok életek felől, hogy mit egyetek; sem testetekről, hogy mibe öltözzetek. Nem több-e az élet, hogy sem az eledel; 's a' test nem több-e az öltözetnél? Tekintsétek az égi madarakat; azok nem vetnek, sem nem aratnak, sem csűrökbe nem gyűjtenek: és a' ti mennyei Atyátok táplálja őket. Nem vagytok-e ti hecsesebbek azoknál? Ki adhat pedig közületek az ő töprenkedése által természetéhez egy könyöknyit? És a' ruházatról miért aggódtok? Nézzétek a' mezei liliomokat, mint növekednek: nem munkálkodnak, sem nem fonnak; mondom pedig nektek, hogy Salomon sem volt minden dicsőségében különben öltözve, mint egy ezek közül. Ha pedig a' mezei füvet, melly ma van, és holnap a' kemenczébe vettetik, az Isten ekkép ruházza: mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűek? Ne töprenkedjete azért, mondván: mit fogunk enni, vagy mit fogunk inni, vagy mivel fogunk ruházkodni? Mert mindezek után a' pogányok törekednek. Atyátok pedig tudja, hogy mindezek nélkül szükölködtök. Keressétek azért először az Isten' országát, és az ő igazságát: és azok mind hozzá adatnak nektek.

Mit tesz, Istennek szolgálni?

Isten' akaratját teljesíteni; vagyis mindazt, a' mit Isten tölünk, állapotunk- vagy hivatalunknál fogva kíván, iránta való szeretetből, hiven és buzgón teljesíteni.

Ki azon két ur, a' kinek nem lehet egyszerre szolgálni?

Az Isten, és a' mammon, vagyis a' gazdagság, melly alatt azonban a' többi világi javak is értendők. Ezeknek nem lehet egyszerre szolgálni; mert ellenkezőt parancsolnak. Például, az Isten tiltja az uzsoráskodást és lopást; a' kincsvágy pedig arra ösztönözi az embert, ha igen nagy hatalmat engedett neki szívében. Az Isten azt parancsolja, hogy a' vásár- és ünnepnapokat az ő szolgálatában töltsük; a' gazdagság pedig elvonja az embert az isteni tisztelettől, 's az ideiglenes javak és nyereségek' hajhászására készíti; őt a' templomban is akkép nyugtalanítván, hogy csak testével van jelen, lelke pedig távol jár, jószágain, nyájainál 'stb.

Kik szolgálnak a' mammonnak, vagyis a' pénzvágynak?

A' fősvények, a' kik mintegy rabjai a' pénz és birtok utáni vágyódásnak; 's ez által annyira elcsábíttatnak, hogy készek az Istent mindenféle igazságtalanságok, csalás, lopás, rablás, tovább a' szent és isteni dolgoknak, ugy mint az imádság- és vallásos elmélkedéseknek elhanyagolása 'stb. által megbántani. A' fősvények azonkívül éjjel-nappal kénytelenek kincseik' összehalmozásával, rendezésével, és az azokrai felügyeléssel vesződni, 's mintegy pénzes ládáik mellett őrt állni, a' nélkül, hogy azt hasznunkra fordítani mernék; 's így méltán mondhatók gazdagságuk' rabjainak.

Miért utasít minket Krisztus Urunk a' madarak' és mezei liliomok' szemléletére?

Hogy bennünk az isteni gondviselés iránt bizodalmat ébreszsen. 'S valóban, ha Isten a' varju fiakat, mellyek hozzá kiáltanak, ellátja élelemmel (Zsolt. 146, 9.); ha a' madarakat, mellyek nem vetnek, sem nem aratnak, sem csürökbe nem gyűjtenek, táplálja; 's a' mezei virágokat akkép ruhazza: mennyivel inkább fog az emberekről gondoskodni, kiket hasonlatosságára teremtett, és fiainak fogadott? Ha kutyád, madarad, vagy más kedves kis állatod van, milly gondot és fáradságot fordítasz annak ételme- és fentartására! És Isten, a' mindenható, a' legfőbb jószág, ki minden teremtményeiről olly szeretetteljesen gondoskodik, és a' ki jelen szükségeidet is tudja, mielőtt hozzá segélyért kiáltnál, el tudna felejtetni téged, a' maga gyermekét? Fontold meg azt is, hogy ő, ki testedet adta, bizonyosan a' csekélyebbet, tudnillik a' táplálékot, melly tested' fentartására kívántatik, meg nem fogja tagadni tőled. Bizzál azért mindenkor Istenben: 's ő, ki a' varju fiak' károgásait meghallja, meg fog téged is hallgatni, ha szükségeidben hozzá kiáltasz.

Tehát ne dolgozzunk semmit, és semmiről se gondoskodjunk?

Ez a' mondottakból nem következik. Üdvöztönk csak azon kicsinyhitű, és szerfölötti aggodást tiltja, melly az élelemkérés közben az Istenről, és annak áldása felől egészen megfeledkezik; 's ez által az Isten' dicsőségét kisebbíti, 's a' lélek' üdvének munkálásabani hanyagságra viszi az embert. Egyébiránt maga az Isten parancsolta az embernek, hogy dolgozzék (I. Móz. 2, 15.); és sz. Pál azt mondja, hogy a' ki nem akar dolgozni, az ne is egyék (II. Thess. 3, 10.).

Használ-e valamit a' szerfölötti aggodás?

Szintolly keveset, mint a' milly kevéssé teheti valaki termetét aggodása által, bár csak egy könyöknnyivel is hosszabbá. Isten' áldása nélkül hasztalan minden aggodalmunk. Az legyen tehát fő törekedésünk, hogy ezt elnyerhessük.

Mi órhat meg minket a' szerfölötti aggodalomtól?

Az erős, és élő hit Isten iránt, hogy ő segíthet, és akar is segíteni rajtunk. Hogy segíthet, az világos, mert mindenható; hogy pedig akar is segíteni, az onnan bizonyul be, mivel ezt a' sz.-írásban nem egyszer ünnepélyesen megígérte, 's mivel ő ígéreteiben változatlanul hív. Gondoljuk még meg azt is, hogy Isten az ő egyszülött fiát is odaadta mi értünk: valljon mit tagadhatna tehát meg tőlünk, ha egyetlen fiát sem tagadta meg, hanem azt értünk odaadta (Rom. 8, 32.)?

Jegyzés. Még több, Isten iránti bizodalomra serkentő indokokat találhatsz a' Husvét utáni II. Vasárnapnál.

Mit kell tennünk, hogy erős, és élő hitet nyerhessünk?

Naponkint szorgalmasan kell magunkat benne gyakorolnunk; főképen mikor ezt imádkozzuk: „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében“ 'stb.; és mikor a' „Miatyánkban“ ezt mondjuk: „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.“ Ébreszszük föl egyszersmind magunkban azon erős hitet és abbeli bizodalmat, miszerint az Isten minket ideigleni, 's örök javaiban fog részesíteni.

Buzdulat. Ur Jézus! engedj isteni gondviselésedben erősen biznom; és neveld bennem naponkint, e' bizodalmat: hogy bármilly szorongatások közt is erősen higylem, miszerint, ha az Isten' országát, és ennek igazságát mindenek előtt keresem, úgy minden egyéb hozzá fog adadni nékem.

Vigasztalás a' szegénységben.

„Ne szorgoskodjatok életetek felől, hogy mit egyeteket“. (Máté 6, 25.)

Ha háboru, szerencsétlenség, vagy tulajdon vétked miatt elszegényedel, vigasztald magad' azzal, hogy Isten a' szegény-

séggel és csak a' te javadra látogatott meg; mivel: „a' szerencse és szerencsétlenség, élet és halál, szegénység és gazdagság Istentől jön“ (Sirákf. 11, 14.). Fogadd tehát azt béketűrés-sel és zugolódás nélkül az Ur' kezéből, mint lelki orvosságot, melly talán szükséges volt neked a' végre, hogy az ideigleni jóllét az Istenről megfélekedezésre ne csábítson, 's nehogy szivedet kelleténél jobban a' mulandókhöz kössed; a' gazdagság ugyanis, mint ezt magad is jól tudod, sokaknak örök kárhozat' okául szolgált. Ha talán kicsapongások, fajtalanság, és ruhábani fényűzés közt éltél: úgy gondold meg, hogy a' szegénység, mellybe az Isten juttatott, annak igazságos büntetése; és adj neki érte hálát, hogy veled illy kegyesen bánt. Avagy nem sokkal jobb-e rád nézve, ha itt a' földön rövid ideig nyomorúságot szenvedsz, mint ha a' pokolban örökké tartó éhség és szomszág által gyötörtetnél? Ha pedig e' bűnöket el nem követted is, követtél el bizonyosan másokat; és ha az Isten most téged a' nyomorúság által akar azokra emlékeztetni, téged hümbántra indítani, és benned az örök élet utáni vágyat fölébreszteni: vajjon nem kell-e inkább hálát adnod érte Istennek, mint hogy ellene zugolódjál? Nem jobb-e neked, ha az életben kis ideig szenvedsz, mint ha a' másokban örökre el kellene veszned?

Ha pedig ártatlan vagy, vigasztald magadat azon szentekkel, a' kikiről mondja sz. Pál, hogy a' javaiktól lett igazságtalan megfosztatásukat örömmel tűrték; mivel tudták, hogy a' mennyekben jobb, és el nem mulandó kincs vár reájok. (Zsid. 10, 34.) Különösen pedig lelkesítsen téged Krisztus urunk' példája, ki gazdag lévén, érettünk szegénynyé lett (II. Kor. 8, 9.), 's a' kinek e' földön nem volt, hova fejét lehajthatni. (Máté 8, 20.)

Gondold meg azt is, hogy tulajdonképen sem a' gazdagság boldoggá nem tesz, sem a' szegénység boldogtalaná. Boldoggá egyedül az erény tesz, az által, hogy Istennel egyesít, 's az örök üdvösséget eszközli számunkra; boldogtalaná pedig egyedül a' bűn: melly minket az Istentől elszakít, 's az örök kárhozat' büntetéseit vonja ránk. Ugy hogy e' szerint szegénységed mellett is boldog lehetsz (ha tudnillik buzgón törekszel erényes életet élni); míg ellenben a' gazdag, minden gazdagságának daczára is fölöttébb boldogtalan és szánandó lehet, ha az Isten' parancsolatait áthágja, 's főleg ha magát megjavítani vonakodván, bűnös életével föl nem hágy. Az erényes élet' ama' boldogságát pedig a' szegény is csak olly könnyen megszerezheti magának, vala-

mint a' gazdag, sőt még könnyebben: mivel a' szegénység jobban előmozdítja a' jámborságot, hogy sem a' gazdagság; 's mivel a' munka jobb ápolója az erényességnek, mint a' henyélés. Sőt a' gazdagság sokakra nézve még akadály is az erényes életben. Ha a' haragot elfojtani, az irigységet elnyomni, a' bosszút zabolázni szükség, ha imádkozni, szelid- és szegénynek lenni, kegyes és szeretetteljes indulatot tanusítani kell: valljon milly akadályul szolgálhat ebben a' szegénység? Hisz' mindezek' gyakorlására nem szükség nagy költekezés, hanem csak az erős, elhatározott jó akarat. 'S ugyanez áll más erényekre nézve is, talán az ügyefogyottak' gyámolítását egyedül kivéve; jöllehet a' szegény a' maga felebarátjának a' szükség' idején szinte segédelmére lehet tanács és tett által, 's így vele jót is tehet.

Nyomoruságod- és szegénységedben mondd te is el Jób- bal (1, 21.): „Az Ur adta, az Ur el is vette: a' mint az Urnak tetszett, úgy történt. Legyen az Ur' neve áldott! Meztelenül jöttem ki anyám' méhéből, és meztelenül megyek a' föld' méhébe is vissza.“ — „Ne félj fiam! így szólott az öreg Tobiás fiának (4, 23.); ha bár szegény életet élünk is, azért sok jót nyerendünk, ha féljük az Istent, távol maradunk minden büntől, és jót cselekszünk.“ Tehát Istennek szolgálni, 's a' kevéssel is megelégedni, nagy nyereség az emberre nézve; míg ellenben azok, a' kik a' mammonnak, vagyis a' gazdagságnak szolgálnak, az ördög' kísértései- 's törébe, és sok haszontalan és ártalmas kívánságokba esnek, mellyek az embert halálos veszedelembé ejtik (I. Timoth. 6, 6. 9.). Ha tehát megvagyon élelmünk és rubázatunk, ezzel elégedjünk meg (I. Tim. 6, 8); és annál buzgóbban törekedjünk istenes életet élni: melly, ha megelégedéssel vagyon összecsatolva, örök jutalmat fog nekünk a' más világon szerezni.

Erkölcsei oktatás az uzsora ellen.

„Nem szolgálhattok Istennek, és a' mammonnak.“
(Máté 6, 24.)

Uzsoráskodni annyit tesz, mint felebarátunktól, kinek valamit kölcsönöztünk, vagy a' ki különben is valamivel tartozik, kellelénél nagyobb kamatot követelni, vagy azt tőle erővel kicsikarni. Ez nagy véték; miért is az Isten az uzsorásokat örök

halállal fenyegeti (Ezekh. 18, 13.), és Krisztus urunk határozottan megtiltja az uzsorára kölcsönözést (Luk. 6, 34. 35.).

Az uzsorások valódi vérszopó pióczái a' szegényeknek; kiknek azok, mintegy véres veritékét, sőt vérét is kiszívják. Már a' természeti törvénnyel is ellenkezik, hogy valaki embertársa' szegénységét és szükségét öngazdagítására használja; mennyivel inkább ellenkezik tehát ez az isteni törvénnyel, melly embertársunkat akképen parancsolja szeretni, mint önmagunkat 's a' szükség' idején, az irgalmas szamaritánusként, segítségére lenni parancsol! Ezt jól meg kellene fontolnunk az uzsoráskodóknak; és szívökre venniök azt, mit az Ur e' szavakkal mond (Máté 16, 26.): „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja“? Mit használ neki, ha e' földön bőségben és pompásan él, és gyönyörűségekből uszik, ha holt után a' pokolban fog eltemettetni? Emlékezzünk meg a' pazarló dúsgazdag-, és nyomorult Lázárról! Lázár meghalván, angyalok által vitetett Ábrahám' kebelébe; meghalt a' dúsgazdag is, és vége lett minden földi dicsőségének! Egyszerre porrá 's hamuvá lett minden; a' fényűzést nyomor és jajveszéklés váltá föl; és nem vala senkije, ki rajta segíthetett volna; senki sem volt, ki az elrepült lelket visszatartóztathatta volna. Az arany és gazdagság, minden hatalmát 's erejét elvesztette. Az olly nagyszámu cselédség közül, meztelen és magára hagyatva vitették el; a' nélkül, hogy bővelkedéséből valamit magával vihetett volna! Egyedül, minden kíséret- és segedelemtől megfosztva vitették el! Egyetlen szolga, egyetlen pártfogó sem találtatott, a' ki őt a' büntetéstől megszabadítaná; hanem elhagyatva mindenektől, továbbhurcoltaték a' halál által, hogy amaz elviselhetlen kinokat a' pokolban örökké szenvedje! Most a' dúsgazdag lett kénytelen a' koldus' segedelmét kérni; most maga sovárgott annak asztala után, ki előbb olly sok éhséget szenvedett, 's a' kutyáknak volt martalékul odavelve. Minden megváltozott! És most megtetszett, hogy ki tulajdonképen a' gazdag, ki ellenben a' szegény; hogy Lázár a' leggazdagabb, a' pazarló dúsgazdag pedig a' legnyomorultabb. A' gazdagság és szegénység mintegy szinpadi álarczok csak az életben, mellyeket a' halál letép az emberről. 'S ha majd az Isten a' lelkiismeretet vizsgálja, csak akkor fog az ember valódi alakjában mutatkozni; akkor az, ki előbb gazdag volt, a' legszegényebbnek fog találtathatni, szegénynek tudnillik a' jó cselekedetekben; az pedig, a' ki szegény volt, gazdagnak, tudnillik sok erények' ragyogó diszével felruházottnak fog

tetszhetni. 'S a' szerint, a' mint valaki ezen egyedüli gazdagsággal az erényekben, birni fog, vagy pedig azt nélkülözendi, fogja az Istentől az örök jutalmat, vagy pedig örök büntetést elvenni! Milly 'esztelenség annakokáért magát a' birtokvágy, uzsoráskodás és fősvényesség' bűnös szenvedélyeinek átengedni, 's egyedül csak a' földi javak' szaporítására törekedni: a' helyett, hogy lelkünket jó cselekedetekkel ékesitenők, 's magunkat méltókká tennők az örök üdvösség' elnyerésére!

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XV. VASÁRNAPRA.

A' mise kezd et egy minden szükségben, és viszontagságok közt használható, buzgó imádság, a' 85-ik zsolnárból: „Hajtsd hozzám füledet Ur Isten! és hallgass meg; segítsd meg a' te szolgádat Istenem! a' ki te benned bizik. Könnyörülj rajtam Ur Isten! mert hozzád kiáltok egész nap. Vidámitsd meg a' te szolgád' lelkét; mert hozzád emelem szívemet Ur Isten“! Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Tisztítsd meg, és erősítsd Ur Isten! egyházadat folytonos irgalmaddal; 's mivel az nélküled fön nem állhat, engedd mindenkör a' te szent kegyelmed által vezéreltetni. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Galat. irt level. 5, 25.—6, 10.)

Atyámfiak! ha lélekben élünk, lélek szerint járjunk is. Ne legyünk a' dicsőség' kívánói, egymást ingerelvén, egymás ellen irigykedvén. Atyámfiak! habár valaki elkapatik is valamely bűn' elkövetésére: ti, mint lelkiek, oktassátok az illyent a' szelidség' szellemében; magadra vigyázzván, nehogy te is kísértetbe vitessél. Segítsétek egymás' terhét kölcsönösen viselni; 's ez által fogjátok betölteni Krisztus' törvényét. Mert haki magát valaminek véli, holott semmi: az illyen önmagát megcsálja. Vizsgálja meg azért kiki szorgalmasan az ő cselekedeteit; 's akkor

érdemeinek becsét önmagában fogja találni, 's nem másban (*önmagának másokkali összehasonlítása által*) keresni. Mivel mindenkinnek megvan a' maga terhe, melyet viseljen. A' ki pedig mástól az Isten' igéjére tanittatik, az részesitse tanítóját minden jókban. Meg ne csalatkozzatok! az Istenből nem lehet büntetlenül csufot üzni. Mert a' mit az ember vet, azt fogja aratni is A' ki testi vágyai szerint vet, az a' testből fog romlandóságot is aratni; a' ki pedig lélekben vet, az a' lélekből fog örök életet aratni. Azért a' jöttvésben soha se lankadjunk; mert annak idejében aratni is fogunk lankadás nélkül. Tehát valamig időnk van, tegyünk jót mindenekkel, főképen pedig a' hitben rokonainkkal.

M a g y a r á z a t, és t a n u l s á g o k. E' leczke, valamint a' mult vasárnapi is, sz. Pálnak a' galatákhöz irt leveléből van véve: mellyben az apostol, a' galatáknak először a' zsidó törvény' elégtelenségét bizonyítja be, 's megmutatá, hogy csak a' Krisztusban hit által üdvözülhetnek; most pedig őket ezen hit' cselekedeteinek gyakorlására inti. Ti tehát ugymond, most már lélekben éltek, vagyis az Isten' lelke, az ő sz. malasztja által a' ti benső életetek, vagy lelketek' életévé lett; ugyanazért külső magatok' viseletét is e' szerint kell intéznetek; nevezetesen pedig az alázatosságban és szeretetben szükség magatokat, mint a' keresztény hit-élet' alaperényeiben gyakorolnotok. Az alázatosság tanítson, és birjon rá titeket, magatokról szerényen érezni 's keveset tenni föl, nem bizni magatokban, 's kerülni minden hiu dicsőséget; a' szeretet pedig arra serkentsen titeket, hogy szánakodók, és jótévők legyetek. Ti, kik a' lelki életben nagyobb előmenetelt tettetek, oktassátok és büntessétek a' tévelygőket szeretettel; mert ha ezt szigoru 's gögös buzgósággal akarjátok tenni, úgy náluk semmire sem fogtok menni; magatokat pedig azon veszedelemnek teszitek ki, hogy hasonló kísértet- és bünbe esetek: mivel Isten a' bünösök iránt megvetőleg viseltető kevélyeket, igazságos ítéleténél fogva, közönségesen nagy bünökbe hagyja esni, hogy megaláztatván, az elesetteken szána-kozni tanuljanak. A' helyett tehát, hogy másokat gyaláznátok, és elkövetett vétkeiket szemekre lobbantsátok, viseljétek inkább egymás' terheit, azaz: legyetek mások' hibái, 's gyarlóságai iránt szintolly türelemmel, minőt másoktól saját hibáitok' irányában kívántok. Így fogjátok teljesíteni Krisztus' törvényét, vagyis a' szeretet' parancsolatát, 's elkerülditek a' békételenség- és

meghasonlásból származó sok bűnöket. Ha pedig csakugyan dicsőség után vágyódtok, ne keressétek azt mások' büntetés- vagy megszegyenyítésében, hanem tulajdon hibáitok' letevésében; mi elég dolgot adand. — Az utolsó, és legfontosabb tanítás végre, melyet szent Pál a' mai leczkében ád, az, hogy senki se hitesse el magával, mintha azt, a' mit itt az apostol tanít, minden további kárvallás nélkül, akár teljesíteni, akár pedig abban hagyni lehetne. Nem, mondja ő, ne csaljátok meg magatokat! Az Isten nem hágy magából csufot üzni. Ti az evangeliomi törvény' elfogadásával, magatokat e' tartozások' teljesítésére köteleztétek; 's így e' szerint fogtok ítéltetni is. A' mit az ember vet, azt fogja aratni is. Ha testben fogtok vetni, vagyis ha életmódokat a' testi kívánságok- és érzéki kéjekhez szabjátok, úgy a' testből fogtok aratni is, halált és örök kárhozatot. Ha pedig lélekben fogtok vetni, vagyis ha az Isten' lelkétől hagyjátok magatokat vezéreltetni, 's lelketek' üdvét munkálandjátok, úgy a' lélekből fogtok aratni is örökké tartandó életet. Véssük jól e' tanításokat emlékezetünkbe, 's gyakoroljuk azokat fáradatlanul; mivel nem hívhatjuk magunkat keresztényeknek, 's jutalmat sem remélhetünk, ha nem élünk lélek szerint, és Krisztus' törvényét nem teljesítjük.

F o h á s z. Esedezzel érettem Istennél oh sz. Pál! azon kegyelemért, hogy mindenkor alázatos életet éljek, felebarátimat állandón szeressem, nevezetesen hibáit, és gyarlóságait békével türjem, 's ebben is, mint mindenben, Krisztus' törvényét teljesítsem!

Az evangeliomot lásd a' 303-ik lapon.

Az evangeliom' magyarázata.

Miért tanusít Krisztus urunk ezen özvegy iránt szánakozást?

Hogy minket bizonyosokká tegyen róla, mikép Istennek gondja van a' bánatos és elhagyott özvegyekre, 's hogy ő azok' vigasztalója és segítője; 's hogy minket hasonlóképen cselekedni tanítson. Jaj tehát azoknak, a' kik a' helyett, hogy őket vigasztalnák és segitenék, még inkább elnyomják őket, és könnyüket sajtolnak ki szemcikből; mivel az özvegyek' könnyüi, 's azok' panaszai Istenhez emelkednek, ki a' rajtok elkövetett igazságtalanságot szigoruan fogja büntetni. (II. Móz. 22, 22. 's köv.) De voltak Krisztus urunknak még más okai is a' szánakozásra; mivel ő e' megholt ifjuban a' bűnös' halálát, 's a'

kesergő anyában az anyaszentegyház' fájdmát látta előre, mellyel ez, annyi gyermekének lelki halálát vala megsiratandó. Ez volt leginkább, mi őt szánakozásra inditá; 's ennek kelene minket is szánakozásra birni. Nem lehetünk az egyház' gyermekei, ha az ő gyermekeinek, 's a' mi testvéreinknek halálát szívünkre nem vesszük; és magunknak is meg kell már halva lennünk, ha e' fölött nem szomorkodunk. És mégis mit teszünk? Naponkint látjuk, milly sok lélek mulik ki a' bün' halálában, 's mint kíséri ki az egyház azokat, a' kiket attól megmenteni nem bir, fohászok közt és könyezve a' sirba: és mi távol attól, hogy vele együtt könyeznénk, még inkább vigak és jó kedvűek vagyunk, 's legkevésbé sem törődünk annyi lélek' elvesztén. Szülőink', rokonaink' 'stb. testi halálát megsiratjuk, 's készek volnánk mindent megtenni, bahogy ezt megakadályozhatnók; de felebarátjaink' lelki halála fölött nem siránkozunk; 's nem is imádkozunk: jóllehet ez által sokak' lelkét, és magunkat is megtarthatnók a' lelki életben, vagy legalább Istent rá birhatnók, hogy azt nem egynek ismét visszaadja. Valljon nem világos jele-e ez annak, hogy sem Istent, sem felebarátunkat igazán nem szeretjük? Miután egyetlen nap sincs, mellyben azok közül többen lelkikép meg ne halnának, azért minden napnak gyász és siralom' napjának kellene ránk nézve lenni.

Miért mondá Krisztus az özvegynek: „Ne sirj”?

Ezzel azt akará jelenteni, hogy fiát visszanyerendi; de egyszersmind arra is kivánt minket figyelmeztetni, hogy a' megholtak után nem kell olly szerfölött szomorkodnunk, és siránkozunk. A' halál olly tartozás, mellyet előbb-utóbb mindnyájunknak egyformán le kell fizetnünk; 's az nem egyéb egy hosszabb álomnál, mellyből maga az Ur fog fölébreszteni minket. Ugyanazért sz. Pál is arra int bennünket, hogy ne szomorkodjunk elhunytaink fölött ugy, mint a' pogányok, a' kiknek nincs reménységök a' feltámadáshoz, a' vizionlátáshoz. (I. Thess. 4, 12.) Az Isten' rendeleteinek béketűréssel fogadása, a' saját kimulásunk felőli gyakoribb megemlékezés, (melly talán hamarább következik, hogy sem gondolnók), a' zajtalan és állandó imádság, és más jó cselekedetek, többet fognak nekünk, és a' megholtak használni, mint a' könnyük' egész tengere. Annál könnyebben kellene pedig magunkat kedveseink' valamelyikének halála fölött vigasztalni,

's fájdalmunkat mérsékelni tudnunk, mivel a' halál rá nézve talán nagyon is hasznos volt; mint az irás mondja: „Elvéte-tett, nehogy a' gonoszság megváltoztassa értelmét, vagy lel-két a' csalárdság el ne csábítsa. . . Isten előtt kedves volt lelke; azért sietett őt a' gonoszok közül kivinni.“ (Bölcses. 4, 11—4.) Ezt különösen az olly szülők vegyék szívökre, kiket a' halál gyermekeiktől, ezek' ifjuságának virágjában foszt meg.

Miért állítá meg Krisztus a' koporsó' vivőit, midőn a' megholt ifjút fel akará támasztani?

Ezzel azt akarta világosan kimutatni, hogy a' halottnak föltámasztása tőle jön; egyszersmind pedig azt is értésünkre akará adni, hogy a' megholtnak lelkét nem támaszthatja fel új életre, ha csak a' szenvedélyek, mellyek a' lelket meg-ölik, és mintegy sírba viszik, nem fékeztetnek; mert ha a' bosszús a' maga haragjától, szitkozódásai- és káromlásaitól, a' fajtalan a' maga bujaságától, a' részeges a' mértékletlenségtől megválni nem akar, hanem abban tovább is kész megma-radni, ugy az illyenek lelke soha sem lesz többé a' malaszt' életére föltámasztható.

Mellyek gyakran okai a' fiatalok' kora halálának?

1-ör: A' mértékletlenség az ételben és italban; mert töb-ben vesznek el a' mértékletlenség, mint fegyver által (Sirákf. 37, 34.). 2-or: A' fajtalanság, mellyről Pünkösöd utáni II. Va-sárnapon volt szó. 3-or: A' harag. „Az esztelent megöli a' méreg.“ (Jób 5, 2.) A' harag és irigység megrövidítik az éle-tet; és a' szerfölötti aggodás idő előtt meghozza a' vénséget (Sirákf. 30, 26.). „Ha szüntelen egymást marjátok és rágjátok, ugy mond sz. Pál (Gal. 5, 15.), lássátok, nehogy egymást föl-emésszéték.“ A' bosszús szóvitáktól a' fiatal emberek többnyire veszekedésre, életveszélyeztető verekedésekre, vagy egyene-sen gyilkosságra mennek át. 4-er: Az engedetlenség. Több borzasztó példák vannak rá, hogy Isten az engedetlen gyer-mekeket kora, és rögtöni halállal büntelte; mint ez Absolonnal történt. Nem hiában mondja Isten a' gyermekeknek: „Tisztel-jed atyádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess, és jól foly-jaan dolgaid a' földön.“ (V. Móz. 5, 16.)

Mit lehet még ez evangeliomból tanulni?

Hogy az ember, bármilly fiatal legyen is, soha sincs a' halál ellen biztosítva; miért is arra mindenkor készen kell lennünk.

Erköleesi tanítás a' halálról.

Ha több száz ember volna börtönbe zárva, kikre a' halál-ítélet ugyan kimondatott, de egyikök' halálának napja, vagy órája sem lenne tudva, 's egyik a' másik után, gyakran épen az, a' kiről legkevesebbé sem gondolták, vitetnék halálra: valljon nem reszketne-e mindegyiknek szive, midőn a' börtön' ajtaja megnyílnék? Már pedig mindnyájunk fölött ki van a' megmásolhatlan halálítélet mondva; testünkben mindannyian, mint valamely tömlőczben el vagyunk zárva (Zsolt. 141, 8.); 's egyik a' másik után ragadtatik ki a' halál által: 's mégis a' legkevesebbet sem gondolunk véle! Ugy élünk, mintha életünk örökké tartana a' földön; csupán csak testünkről gondoskodunk; egyedül az ő számára halmozzuk a' kincseket össze: de a' lélek' javára mi sem történik, egyébké, hogy azt a' bűnök' és vétéségek' özönével terheljük. Okosan van-e ez téve? . . . A' test férgek' oledele fog lenni: a' lélek ellenben az örökkévalóságba fog (csak) hogy nem tudja, mikor) átköltözni, hol csupán az e' világon gyűjtött érdemeiből kellend majd élnie. Ki lehetne tehát olly esztelen és vakmerő, hogy egész élete' folytatában egyedül testének éljen; lelkéről pedig elfelejtkezzék?

Oh ember! ugy mond szalezi sz. Ferencz (Philoth. I. r. 13. fejj.), gondold meg, hogy haláloddal a' világ rád nézve meg fog szünni. A' méltóságok, testi örömeivelzetek és kincsek, mellyek közt éltél, délibábok és füst gyanánt el fognak röppenni; 's mit sem hagyandanak számodra vissza, mint a' késő bánatot, hogy azokat olly sovárogra kerested, 's miattuk lelked' ügyét, 's az örök üdvösséget elhanyagoltad. Akkor át fogod látni, hogy Istenedet merő semmiségért bántottad meg: akkor meg fogod ismerni az ájtatosság, a' töredelmeség, és jó cselekedetek' becsét, mellyeket éltedben semmibe sem vettél, 's vágyódní fogsz utánuk; akkor vétkeid, mellyeket azelőtt föl sem vettél, megannyi nagy hegyek gyanánt fognak előtted feltűnni.

Mit fog majd akkor lelked érezni, midőn az általad olly esztelenül szeretett testtől meg kellend válnia, minden hiu élvezeteket, társaságok- és jó barátokat 'stb. elhagynia, 's egyedül, minden kísérek nélkül, kellend az örökkévalóság' ismeretlen, iszonyatos és borzasztó országába költöznie: hol nem tudja, mi vár rá; hol semmi jó barátokra sem fog akadni,

mivel magának a' földön olyanokat szerezni elmulasztott; ellenben az Istenben, a' kit élteben annyiszor megbántott, csak kérlelhellen szigorú bíróra, az angyalokban pedig és szentekben, sőt még magukban az ördögökben is, megannyi félelmes vádlókra fog találni. . . Hogyan? És te nem borzadsz el illy gondolatokra?

Azonban tudod-e, mi tévő légy, hogy ama' rémitő pillanat ne legyen rád nézve olly borzasztó? Élj most úgy, hogy a' haláltól ne keljen félned. Cselekedd azt éltedben, a' mit haláloed' óráján fognál kivánni, hogy bár megtetted volna. Halj meg minden nap sz. Pállal; testedet, és ennek vágyait és kívánságait sanyargatva, és szivedet e' világtól, ennek javai- 's hiúságaitól önkényt elvonva, mielőtt erre a' halál erőszakosan kényszerítene: úgy nem csak már a' jelenre nézve meg fogsz a' haláltól való szerfölötti félelemtől szabadulni; hanem egykor maga a' ki-mulás sem fog olly igen nehezedre esni. Vagyis más szavakkal: félj a' büntől, 's akkor a' halál- és pokoltól nem lesz mit félned!

Buzdulat. Miután nem tudom oh világ! az órát, mellyben el kell tőled válnom, ennél fogva nem is akarok hozzád igen ragaszkodni. Titeket is kedves barátim és rokonaim! ezentul csak szent, és Istenhez irányzott szeretettel és hajlandósággal akarlak ölelni; melly a' halálban sem fog megszűnni, hanem, valamint az Isten, örökké tart. Előre el akarok készülni, 's minden gondot arra fordítani, hogy szerencsésen juthassak el az örökkévalóságba. Minden büneimet őszintén meg akarom báni, 's egész hátra lévő életemben penitenciát tartani; és Istenemet, az én legfőbb jómat, többé semmi, mégolly csekély vétséggel sem akarom megbántani. — Te pedig Uram! végy engem ama' borzasztó napon oltalmadba; add, hogy haláloed' órája csendes legyen és boldog, 's tedd inkább éltem' minden egyéb óráit szomorukká 's fájdalom-teljessé! Erre kérlek téged a' te sz. kinszenvedésed, és mindazon fájdalmaid által, mellyeket haláloedkor éreztél: ments meg Uram! a' pokol' kinjaitól, 's ne engedd lelkemet örök-re elveszni! Oh én Megváltóm és Üdvözítőm!

Oktatás a' kath. egyház által temetés' alkalmával használtatni szokott szertartásokról.

„Ime egy halottat vittek ki, anyjának egyszülött fiát: az asszony pedig özvegy vala, 's a' városi népnek nagy sokasága kíséré ötet“. (Luk. 7, 12.)

A' néptől, melly az ifju' tetemeit kísérte, tanuljuk meg, megadni a' halottaknak az utolsó tiszteletet, 's tetemöket kiki-sérni a' sirhoz: mi az Isten előtt kedves, és érdemszerző cselekedet; ha az nem hiúság- és haszonlesésből történik, hanem csak az Isten' dicsőségére, 's a' megholt iránti szeretet' bebizonyítására: hogy tudillik annak imádságunk által segítségére legyünk. Ugyanazért nagyon hibáznak azok, a' kik utközben hiu beszélgetéseket folytatnak, a' nélkül, hogy a' szenvedő lelkekről csak meg is emlékeznének.

Miért visznek a' halott előtt keresztet?

Jelentetik ez által, hogy a' megholt, éltében Krisztust a' megfeszítettet vallotta, hogy a' benne való hitben mult ki, 's általa reményli feltámadását.

Miért visznek égő gyertyákat a' koporsó előtt?

Ez által a' jelenlévők, 's az egyház azt adják tudtul, hogy a' megholtaknak az örök világosságot, vagyis a' menyeyei üdvösséget kívánják.

Miért hintik meg a' koporsót és a' sírt szentelt vízzel?

Ezzel az egyház a' megholtak az Isten' kegyelme általi megvigasztaltatást kívánja: ha talán bűneit nem eléggé bánta meg, és azokért ennél fogva a' tisztító helyen szenvednie kell még.

Miért füstölik be tömjénnel a' halottat és koporsót?

Ezzel az anyaszentegyház a' megholtat, keresztényi hivatásánál fogva, Krisztus előtti kedves illatnak nyilvánítja (II. Kor. 2, 14. 15.); és általa inti egyszersmind a' hiveket, hogy valamint a' tömjénfüst felszáll, úgy küldjék ők is imáikat a' mennyek' Urához, a' megholtak lelki üdvéért.

Miért énekelletnek zsoltárok és más sz. énekek?

Hogy sz. Pál' ama' tanítására emlékezzünk (I. Thess. 4, 12.), melyben azt mondja, hogy nem kell a' kimultakon szerfölött szomorkodnunk: mint ezt a' pogányok teszik, kik az örök élet' reményével nem bírnak. Tovább ez ősi szokás által azt is akarjuk jelenteni, hogy a' megholtnak a' nyugalomhoz, melyet most már élvez, szerencsét kívánunk. (Titk. jelent. 14, 13.)

Miért harangoznak temetés' alkalmával?

Az éltes emberek' temetésekor ez által felszólíttatnak a' hivek, hogy érettök imádkozzanak; az ártatlan gyermekek' temetésekor pedig, kik még a' keresztségben nyert malasztot el nem vesztették, Istennek adandó hálaimára szólítja föl az anyaszentegyház a' hiveket: hogy Isten ez ártatlanokat, a' kísértetek' veszélyeitől megmentvén, mennyei dicsőségébe fölvette.

Miért ásatik a' halott földbe?

Minthogy testeink Krisztus' tagjai, 's a' Szentlélek' tempomai, ennél fogva illő, hogy azokat elhunytuk után is tiszteletben tartsuk, és minden, akár emberek, akár állatok általi megbecstelenítéstől megóvjuk: mi az eltemetés által történik. E' fölött a' föld' kebele legalkalmasabb hely is arra, hogy a' test abban, mint valamely belevetett mag, leendő föltámadásának idejét bevárja.

Miért tétetik a' sír fölé kereszt, vagy e' szent jelet viselő sírkő?

Ez szinte a' végre történik, hogy általa kijelentessék, miszerint a' kimult, keresztény volt; és hogy szeretett barátinkra emlékeztetvén, érettök imádkozzunk. (S. August. de cura pro mort.)

Miért mondatik a' halottért temetés után sz. mise?

A' halottak' sorsa különféle: némelyek e' világbóli kiköltözések után azonnal az örök boldogságba mennek, mások pedig a' kárhozatra; mások ismét üdvözülendnek ugyan, de csak miután a' tűz által megtisztítottak (I. Korinth. 3, 12.). Minthogy tehát nem tudhatjuk, milly sorsban részesülnek halottaink, azért mindnyájokért imádkozunk, és felajánljuk azok' javára jó

cselekedeteinket, azon biztos reménnyel, hogy Isten a' két első esetben, ha tudnillik a' megholtak imádságban álló segedelmünket nélkülözhetik, vagy pedig arra nem méltók, az abból eredő hasznot ránk árasztandja; harmadik esetben pedig, esedezéseinkre, a' szegény lelkek' szenvedéseit könnyítendi; miután ő maga tanított rá minket, hogy szent, és üdvös gondolat a' megholtakért imádkozni, hogy ez által bűneiktől megtisztuljanak (II. Makh. 12, 46.). De miképen lehetnének imádságaink Isten előtt kedvesebbek, és hathatósabbak, mint ha azokat Jézus Krisztus' imája- 's áldozatával egyesítjük; ki magát a' sz. misében mennyei Atyjának naponkint újra feláldozza, hogy neki az egész világ' bűneiért eleget tegyen? Innen van amaz ősrégi szokás a' kath. egyházban. mellynél fogva a' megholtakért nem csak a' kimulás, és eltemetés' napján, hanem a' 3-ik, 7-ik, 30-ik, 's az évfordulati napon is sz. miseáldozat mutatattik be az Istennek.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XVI. VASÁRNAPRA.

A' misekezdetben egész bizodalommal kérj Istentől irgalmat, a' 85-dik zsoltárnak cme' szavaival: „Könyörülj rajtam Ur Isten! mert hozzád kiáltok egész nap. Mert te Úram! kegyes és szelid vagy, és bőséges irgalmu mindazok iránt, kik hozzád folyamodnak. Hajtsd hozzám füledet Ur Isten! és hallgass meg; mert én szegény, és nyomorult vagyok“. Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! hogy a' te szent kegyelmed mindenkor megelőzzön minket és kövessen, 's tegyen a' jó cselekedetek' gyakorlására mindenkor készké. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Efezus. írt level. 3, 13—21.)

Atyámfiai! kérlek titeket: el ne csüggedjetek érettetek türt szenvedéseim miatt; mellyek tinatek dicsőségekre szolgálnak. Azért hajtom meg térdeimet a' mi Urunk Jézus Krisztus' Atyja előtt; a' kitől (*mint mindenek' Atyjától,*) valamint menny-

ben, úgy a földön is minden atyaiság neveztetik: hogy engedje ti bennetek az ő dicsőségének bősége szerint a' belső embert, az ő lelke által szilárdul megerősíteni; hogy Krisztus a' hit által szivekben lakjék; 's meggyökerezvén a' szeretetben, tántoríthatlanok legyetek benne: hogy beláthassátok minden szentekkel egyetemben *(az isteni jószágoknak)* szélességét, hosszúságát, mélységét és magasságát; miszerint megérthessétek Krisztusnak minden képzeletet felülhaladó szeretetét is: hogy betöltsétek az Isten' teljességének minden ajándékával. Annak pedig, ki a' bennünk már működő hatalommal mindent sokkal bőségesebb mértékben véghez vihet, mint mi azt akár kérni, akár elménkkel megfogni tudók: neki legyen dicsőség az anyaszentegyházban és Jézus Krisztus által, minden időben, örökön örökké. Amen.

Magyarázat. Sz. Pál e' levelében inti az efezusiakat, hogy el ne csüggedjenek azon üldöztetések miatt, mellyeket érettök a' végre szenved, hogy őket e' sanyaruságok által Krisztus' kincseiben részesítse; ne is vetemedjenek azon gondolatra, mintha az általa hirdetett tanítás nem is az Istentől volna. Ezt pedig annál kevésbé tegyék, mivel e' nyomoruságok csak dicsőségökre szolgálnak: a' mennyiben ezekből is kiteszik, milly nagy becsüek legyenek ők Isten előtt, a' ki érettök nem csak fiát adta oda, hanem még apostolait is szenvedni engedte. Ugyanazért, mivel ők olly nagy becsben vannak az Isten előtt, vagyis mivel ők is örökös-társai, részesei, 's élvezői az Ur' ígéreteinek, térdre borulva kéri az Istent, hogy nekik az ő Szentlelke által minden kísértetek' legyőzésére erőt adjon; minél fogva hennök a' belső ember mindig tökéletesebb legyen; hogy Krisztus a' hit által, melly a' többi erények' alapja, bennök lakjék, 's így ők Krisztus' templomaivá legyenek. Kéri tovább az Istent, hogy szeretetök mindig erős, és állhatatos maradjon; 's hogy az ő szélességét, és hosszúságát, magasságát és mélységét, vagyis az isteni titkok' nagyságát, fönségét és dicsőségét megismerjék. Az utolsó szavakat: szélességét, hosszúságát 'stb., némelylek Krisztus' keresztjére vélik vonatkozni, 's azokat ekkép magyarázzák: A' kereszt' hosszúságát az fogja föl, a' ki belátja, hogy a' világ' kezdetétől fogva egészen annak végéig, senki sem üdvözülhet, más, mint Krisztus' keresztje által: szélességét pedig az, a' ki megérti, hogy az egész föld' kerekségén elterjedt egyház, a' keresztben meghalt Üdvözítő' oldalából

származik; a' magasságot, a' ki megfontolja, milly nagy és magasztos a' mennyek' dicsősége, mellybe Krisztus urunk' keresztje által juthatunk; végre a' mélységet az, a' ki az isteni végzést, mellynél fogva Isten az embereket Krisztus által megváltatni, 's üdvözíttetni akarta, vizsgálja. Másképp magyarázza ismét sz. Ágoston e' helyet: ő a' szélesség alatt a' szeretet' műveit, a' hosszúság alatt a' jóbani állhatatosságot, a' magasság alatt a' mennyei jutalom' reményét, a' mélység alatt pedig az Isten' ama' tanácsának kimagyarázhatlanságát érti, mellynél fogva az emberek e' kegyelemben részesíttetnek. A' mondottakon kívül azért is könyörög még az apostol, hogy az efezusiak Krisztus' szeretetét megismerhessék, és részesüljenek minden isteni áldásokban. — Vannak közöttünk is olyanok, kik az egyházat, vagy ennek szolgálait érő sanyaruságok által könnyen megzavartatnak, és meggyőződésökben megingattatnak. Imádkozunk tehát értök; de imádkozunk magunkért is: hogy az Isten hitünket napról-napra öregbítse, 's hogy mindenkor méltóztassék megadni azt, a' mi üdvösségünkre szükséges.

F o h á s z. Mennyei Atya! szent Pál' példája szerint térdre borulva kérlek téged: add meg mindnyájunknak azon kegyelmedet, hogy bensőleg megvilágosítva, 's megerősítve, téged kellőleg megismerhessünk, és felfoghassuk mindazt, a' mit Krisztus urunk tett és szenvedett értünk; hogy így az irántad való szeretet- és hálában mindig előrehaladván, általa mindig tökéletesebbek, és egykor a' te szemlélésedben boldogok lehessünk.

Evangelium. (Sz. Lukács' 14, 1—14.)

Az időben, midőn Jézus szombati napon egy főrendű farizeus' házába menne, kenyeret enni, szemmel tartották őtet. És ime egy vizkóros ember jelenék meg előtte. 'S felelvén Jézus, kérdé a' törvénytudókat, és farizeusokat, mondván: Szabad-e szombaton gyógyítani? De azok hallgattak. Ő pedig megfogván, meggyógyítá, 's elbocsátá őtet. És felelvén, monda nekik: Ha valakinek közületek ökre, vagy számarra kulba esik, valljon nem fogja-e azt tüstént kihuzni szombati napon is? És ők nem felelhetének neki ezekre. Észrevevén pedig, mint válogatnák a' hivatalosok az első helyeket, e' hasonlatosságot mondá nekik, szólván hozzájuk: Ha valakitől menyegzői ven-

dégségbe hivatol, ne telepedjél le az első helyre: netalán más, náladnál különb találkozzék a' hivatalosok közt; és eljövén az, a' ki téged is, azt is meghivta, így szóljon hozzád: engedj helyet ennek; te pedig akkor szégyennel kezdjed az utolsó helyet elfoglalni. Hanem midön meghivatol, eredj, és telepedjél le az utolsó helyre; hogy eljövén az, a' ki téged meghivott, mondja neked: barátom! menj fölebb. Akkor becsületet fogsz vallani az együtt letelepültek előtt. Mert minden, a' ki magát fölmagasztalja, megaláztatik; 's a' ki magát megalázza, föl fog magasztaltatni.

Miért evett Krisztus a' farizeusokkal?

Hogy alkalma legyen, őket taníthatni, és megtéríthetni. Így kell nekünk is buzgón megragadni minden alkalmat a' jóra, 's a' társalgást tévedő felebarátaink' megtérítésére használnunk.

Miért vették a' farizeusok Krisztust olly igen szemügyre?

Hogy valami gáncsolni, 's vádolni valót találjanak benne. Sokan tesznek illyesmit még a' keresztények közül is, a' kik embertársaik' minden lépését vizsga szemekkel kísérik; még pedig azon egyetlen okból, hogy bennök ollyas valamit fedezhessenek föl, a' miért őket a' világ előtt vádolhassák, és gyalázhassák. Valljon mint teljesítik az illyenek ama' parancsolatot: „Szeressed felebarátodat úgy, mint tenmagadat!“

Mit érthetni a' vizkóros alatt?

A' fősvény embert; valamint ugyanis a' vizkóros, minél többet iszik, annál többet kíván: úgy a' fősvény is annál több után sovárogo, minél többet bir. És valamint a' vizkórság igen nehezen gyógyítható, 's nagy fájdalmat okoz az embernek: úgy a' fősvénység is; melly az életkorral együtt növekszik, és közönségesen egész a' sirig kíséri az embert.

Miért számláltatik a' fősvénység a' hét fő bűnök közé?

Mivel gyökere minden rossznak (I. Tim. 6, 10.); mert ez az embert uszoráskodásra, lopásra, mértékhamisításra, az igazságtalanul szerzett vagyonnak megtartására, szegények', özvegyek' és árvák' elnyomására, az igazságnak az ítélőszék előtti megtagadása- és eltiprására, minden barátság-, szeretet- és

jótettekről megfelelőzésre viszi, mellyeket jóakarótól és rokonaitól tapasztalt; sőt még a saját szülőtől vett jótéményeket is elfelejteti, 's végre hitének is megtagadására bírja: mint ez például Judással történt. Azért mondja sz. Pál (I. Tim. 6, 9.), hogy a' kik meg akarnak gazdagodni, azok kísértetbe, 's az ördög' hálójába, sok haszontalan és ártalmas kívánságokba esnek, mellyek az embereket halálos veszedelembé ejtik: miért is arra int bennünket, hogy kerüljük a' fősvénységet, 's inkább az igazság, istenes élet, hit, szeretet, békétülés, szelidség 'stb. után törekedjünk.

Igen bathatós eszköz a' fősvénység ellen annak meggondolása, hogy mi a' földi javaknak nem tulajdonosai, hanem csak kezelői, sáfárai vagyunk; hogy azokból halálunk' óráján mit sem vihetünk el magunkkal (I. Tim. 6, 7.); 's hogy az Isten egykor használásáról szigoru számot fog tőlünk kérni. — A' mai evangeliom azokat is megrója, kik nagyravágyás- és gögből mindenütt elsők akarnak lenni; miből sok viszátkodás származik. Mások iránt alázatosságból engedékenyeknek lennünk, ér demet szerző dolog, 's a' békét és egyességet fontartja. Sőt az alázatosság alapja minden keresztényi lőkéletességnek; mivel megismerteti velünk hibáinkat, 's minket azok' megjobbítására sürget. (Lásd a' Pünkösöd utáni X. és XI. Vasárnapra való oktatást is.)

Oktatás a' Vasárnapok' megüleséről.

,Szabad-e szombaton gyógyítani'? (Luk. 14, 3.)

Miért tette ezen kérdést Krisztus?

A' zsidók, különösen pedig a' farizeusok, a' szombat' megtartásában olly babonások voltak, hogy azt állíták, miszerint az a' legcsekélyebb munka, például, néhány kalásznak azon czélbóli leszakítása által, hogy azt valaki megegye, már megszenteltelenítettik; és még a' jó cselekedeteknek e' naponi gyakorlását is vétéknek tarták: miért is Jézust, a' ki szombaton is betegeket gyógyított (Ján. 5. 7. 9. fej.), nem is akarák Messiasul elismerni. E' tévedésöket eloszlatandó, kérdezé őket Jézus: vajjon szabad-e szombaton gyógyítani? Azután pedig meggyógyítá a' beteget; még más, hozzájuk intézett kérdések által is megmutatván, hogy nincs megtiltva, szombaton is jót tenni, 's olly cselekedetet vinni végbe, mellyet a' felebaráti szeretet, vagy szük-

ség 'stb. parancsol. Mit Jézus a' szombatról mond, az a' Vasárnapra is illik, melly annak helyébe lépett.

Mint kell a' Vasárnapot megülni?

Ugy, mint ez az Istennek 3-dik parancsolatában meghagyatik. Nem elegendő tehát, hogy az ember Vasár- és ünnepnapokon magát a' szolgálai munkától megtartóztassa, hanem azokat meg is kell szentelni; mi csak az isteni tiszteletre való szorgalmas eljárás, az Isten' igéjének hallgatása, és a' jó cselekedetek' gyakorlása által történik. Milly nagyon tévednek tehát azok, kik az illy napokon alig hallgatnak egy rövid misét, 's az egész többi időt henyélve, vagy világi foglalatosságok és mulatságok közt töltik! . . . Nem elég-e valljon egész héten át a' test' számára dolgozni? Nem illő-e, legalább egy napot Istennek dicsőségére, 's lelkünk' üdvére áldozni? Sokan azt sem tudják, milly állapotban van lelkök, vagy hogy mit gyónjanak, mikor a' gyóntató-székhez lépnek: nem jó volna-e az ilyenekre nézve, ha Vasárnapokon lelkök' állapotja felől elmélkednének, annak nyavalaít és gyengeségeit kinyomoznák, azok' kutforrásait vizsgálnák, és eszközöket keresnének, mellyekkel azokon segítsenek? Oh! mennyi gyónni, jobbitani, 's megbánni valót találnának akkor magukban! . . . De ha az ember illy gondolatokkal foglalkozni magától nem képes, nem lehetne-e saját tehetetlenségén, szent könyvek' olvasása, ájtatos beszélgetések, a' gyóntató-atyák- és lelkészektől kért tanácsok által segíteni? kik örömmel tanítanának meg reá bárkit is, hogy mint kelljen az embernek lelki üdvössége felől hasznosan elmélkedni, 's az ünnepeket jól tölteni. De mi szokott e' helyett többnyire történni? Az ünnepnapokat henyélés, piperézés, hiu beszélgetések, adás-vevés, vagy még rosszabb foglalatosságok közt töltjük el, a' nélkül, hogy lelkiismeretünk' legkisebb nyugtalanságot is érezne. Azonban Isten az ő sz. napjainak megszenteltelenítőit szégyennel, és gyalázzal fogja elárasztani egykor (Mal. 2, 3.), és őket mindenféle ideigleni rosszakkal is büntetni. Vagy nem tanúsítja-e a' mindennapi tapasztalás, hogy az ünnep- és Vasárnapokat megszenteltelenítők semmiben sem boldogulnak, és nincs rajtuk áldás; hanem mindenféle szerencsétlenségek és viszontagságok által látogattatnak? Szolgáljon ez minekünk intésül!

Az imádságon kívül minő jó cselekedetet gyakoroljunk különösen Vasárnapokon?

Különösen Vasárnapokon gyakorlandó jó cselekedetül, arany száju sz. János az alamizsnálkodást említi. E' napnak, úgy mond ő, mi magunk is fölöttébb sok jót köszönünk. E' napon győzetett ugyanis le a' halál, vétetett el az átok rólunk, törültetett el a' bűn, nyitattak meg a' pokol' kapui, veretett bilincsbe az ördög, végeztetett be a' hosszas háboru, engeszteltetett ki az Isten az emberiséggel, 's helyzetetett vissza nemünk az előbbi kegyelem' állapotába. Emlékezzünk meg mind ezen javak felől; 's akkor a' Vasárnap a' szegények' szószólójává fog válni, ezen szavakat intézve hozzánk: Gondold meg oh ember! milly sok és nagy jótéteményekben részesültél e' napon, 's milly nagy rosszaktól szabadultál meg! Igenis, a' Vasárnap az egész emberi-nemnek születésnapja; mivel mi el valánk veszve, 's e' napon ujlag megtaláltattunk; meg valánk halva, 's uj életre támasztattunk; ellenségek voltunk, és kiengezteltettünk. Ugyanazért e' napot szellemi módon akarjuk meg is ülni, nem lakmározás és borozás, nem részegeskedés és táncz, hanem az által, hogy szegényebb testvéreinket bőkezűleg gyámolítjuk. Miért is e' napon tegyen mindenki valamit félre övéből, mint ezt sz. Pál a' korinthusiaknak rendelte (I. Kor. 16, 2.), az Ur' számára, vagyis a' szegényeknek; mert a' mitlegkisebb atyánkúának teszünk is, csak annyi, mintha azt magával az Ur-al cselekedtük volna!

Mit kell még tovább Vasár- és ünnepnapokon tennünk?

Tegyünk le minden vétkes kívánságot és rossz szokást; lelkünket erényekkel ékesítvén föl. „Nem esztelenség-e valljon, kérdezi arany száju sz. János, Vasár- és ünnepnapokon olly nagy gondot fordítani a' testre, a' legszebb ruhákba öltözni, az asztalt pompás étkekkel megrakni 'stb.: ellenben az elhanyagolt, szennyes, elvadult, éhező 's tisztátalan lélekkel mit sem gondolni? Te a' templomba egy felczifrázott testet, de meztelen és undok lelket viszesz. Testedet csak embertársad, csak a' te szolgatársad látja; 's ennél fogva nem sokat nyom, akár mint nézzen is az ki: de lelkedet az Isten látja; ki hanyagságodért bizonyosan szigorun fog téged büntetni. Ha tehát van valami bűnös benned, úgy azt tedd le, 's távoztasd el a' lelkedből, mielőtt a' templomba mennél; hanem inkább erényekkel rakodtan jöjj, hogy ezek ott

még inkább megtisztuljanak; 's te az oltártól, mellyen az Isten-ember van jelen, nagy és dús nyereséggel távozhassál.“

Imádság a' mai evangeliomból.

Oh Jézusom! milly nagyra kellett a' te szereteted-, és szelidségednek legdühösebb ellenségeid iránt is lennie (kik rád mindenütt vigyáztak, csak hogy valamely okot találjanak bevádoltatásod-, sőt halálodra): miután irányukban soha rosszat rosszal nem fizettél, hanem inkább azt jóval viszonzotad; meggyógyítván betegeiket, 's egyetlen alkalmat sem hagyván használatlanul, hogy őket az Isten' igéje által oktassad, és bünbánatra serkentsed: mint ezt a' mai evangeliomból is látjuk. Oh szerelmes Jézusom! könyörülj rajtunk is hasonlóképen; adj nekünk valódi buzgóságot, a' lelkek' üdvét illetőleg: hogy saját, és felebarátunknak olly drágán megváltott lelkéről jobban gondoskodjunk, mint eddig; nevezetesen pedig add, hogy a' Vasár- és ünnepnapokat kellően üljük meg, 's minden irigység-, fősvényesség- és kevélységtől menten maradjunk; hogy a' te sz. példád- és tanításodat követve, mindenkor alázatosságban, és szeretetben éljünk; senki ellen se irigykedjünk: hanem a' mi semmiségünk' érzetében magunkat itt megalázzuk, hogy amott, tul a' síron, általad örökre felmagasztaltassunk.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XVII. VASÁRNAPRA.

A' misekezdet (118-ik zsolt.) az Isten' igazságát és irgalmát magasztalja: „Igazságos vagy Uram! és a' te ítéleted igaz. Cselekedjél irgalmassággal szerint a' te szolgálóddal! Boldogok, a' kik feddhetlenül élnek, 's az Isten' törvénye szerint járnak.“ Dicsőség az Atyának 'stb.

Az egyház könyörgése.

Add Uram! hogy a' te néped az ördögnek minden fertőztetését kikerülje, 's egyedül neked, Istennek szolgáljon tiszta szívvel. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Efezusiakhoz írt level. 4, 1—6.)

Atyámfiai! kérlek titeket én, ki bilincsekkel vagyok az Ur miatt terhelve, hogy azon rendeltetéshez illően járjatok, a' mellyre hivattattatok: minden alázatossággal és szelidséggel, ki-mélettel, egymást eltürvén szeretetben; igyekeztvén megtartani a' lélek' egységét, a' hékeség' kötele által. Egy test-, és egy lélekben: a' mint hivatástoknak is egy reménységére hivattattatok. Egy az Ur, egy a' hit, egy a' keresztség. Egy az Isten, és mindenek' Atyja, ki mindenek fölött van, és mindenek által, és mindnyájunkban (*munkálkodik*). A' ki dicsértessék mind örökön örökké! Amen.

Kérd állandóan az Istent azon kegyelméért, hogy keresztény hivatásodat, a' sz. Páltól itt ajánlott jóságos cselekedetek' gyakorlása által teljesithessed, és bizonyossá tehessed (II. Péter' 1, 10.).

E' szavak: „Egy az Ur, egy a' hit, egy a' keresztség; egy az Isten, és mindenek' Atyja:” stb., mellyekkel sz. Pál a' keresztényeket szellemi egységre szólítja föl, különös figyelemre méltók. Kitetszik ezekből, hogy nem mindegy, e', vagy ama' hitet követni. Csak egy a' hit; valamint csak egy az Ur is, tudnillik a' Jézus Krisztus, és egy a' keresztség, 's egy az Isten, a' ki mindenek' Atyja. A' ki tehát ezen egy és igaz hittel nem bír, annak reménye sem lehet a' Krisztustól ígért üdvösség' elnyeréséhez. E' szavak által tehát világosan megczáfoltatnak azok, a' kik azt állítják, hogy minden hitben üdvözülhetni.

Evangelium. (Sz. Máté' 22, 35—46.)

Az időben Jézushoz járulának a' farizeusok; 's egyik közülök, egy törvénytudó, kísértvén ötet, kérdézé tőle: Mester? mellyik a' legnagyobb parancsolat a' törvényben? Mondá neki Jézus: Szeressed a' te uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből. Ez a' legnagyobb és első parancsolat. A' második pedig hasonló ehhez: Szeressed a' te felebarátodat, mint tenmagadat. E' két parancsolattól függenek az egész törvény, és a' próféták. Midőn pedig a' farizeusok egybegyűltek, kérdézé

öket Jézus, mondván: Mit tartatok a' Krisztus felől? Ki' fia? Mondának neki: Dávidé. Szóla nekik: Miképen hívja tehát őt Dávid lélekben urának; így szólván: Mondá az Ur az én uramnak: ulj az én jobb kezem felől, valamig ellenségeidet lábaid alá vetem lépcsőül? Ha tehát Dávid őt Urának nevezi, hogyan lehet fia? És senki egy szót sem felelhete neki; de nem is merészlé őt senki e' naptól fogva kérdezni.

Mit tesz, az Istent szeretni?

Az Istent, mint Urunkat, mint legfőbb, és leglökéletesebb jót megismerni, benne gyönyörködni 's örvendeni: 's ugyanazért kívánni, hogy mindenektől megismertessék és tiszteltessek; minden gondolatot, kívánságot, és cselekedetet felé irányozni, 's parancsolatit olly buzgón teljesíteni, hogy készebbek legyünk az életnek minden javairól, a' gazdagság-, tisztelet-, és barátságról, sőt még életünkről is lemondani, mint neki nem engedelmeskedni, és Istent elveszteni.

Mit tesz, az Istent teljes szívből 'stb. szeretni?

E' kitételek, a' dolog' velejét tekintve, mind azonegyet jelentik. A' szent-írás ezzel azt akarja mondani, hogy az Istent valóban igaz, őszinte és benső szeretettel, vagyis testünk és lelkünk' minden erejéből kell szeretnünk: azaz: elménk' minden gondolatát, szívünk' minden kívánsát, akaratunk' minden eltökélését, testünk' minden mozdulatát, tudnillik az őt érzék, a' kezek, lábak', 'stb. használatát az Isten' szeretetére és szolgálataira fordítsuk; azaz: minden cselekedeteinket őrá, mint a' mi végcélunkra irányozzuk.

Miképen történhetik ez meg?

Az által, ha az ember mindent, a' mit tesz, legyen az akár észbeli, akár kézi munka 'stb., az evést, és ivást, vagy mulatást is jó szándékkal, az Isten' kedvéért, és annak dicsőségére viszi végbe: minthogy tudnillik ezt így akarja, 's kedves előtte.

Lehet-e a' hiábavaló beszédek, fölösleges evést, és ivást, vagy más vétkes dolgot Isten iránti szeretetből végezni, 's felajánlani neki?

Nem; mivel az illy cselekedetek, akaratjával ellenkeznek,

's így neki nem tetszhetnek; valamint minket is nem jutalomra, hanem inkább büntetésre tesznek méltókká.

Valljon az is igazi szeretet-e, midőn az Istent azért szeretjük, mivel nekünk jót tesz?

Ez ugyan szinte jó és dicséretes, de nem tökéletes szeretet; mivel abban az önszeretnek, haszonlesésnek, és testi kívánságnak is van része.

Mellyik tehát a' tökéletes szeretet?

Az, mellynél fogva az Istent csak azért szeretjük, mivel ő már magában a' legfőbb, és szeretetre legméltóbb jó. Azon is kell lennünk, hogy az Istent ekkép szeressük: nem haszonlesésből, nem a' jutalom' reményéből, nem is a' büntetéstől félelemből; hanem egyedül csak azért, mivel ő, mint legfőbb jó, méltó rá, hogy őt minden erőnkől szeressük.

Valljon a' félelem megegyeztetető-e a' szeretettel?

A' szolgálai nem; de a' gyermeki félelem igen is: mivel a' szolgálai félelem inkább csak büntetéstől rettegés, mint isteni félelem; vagyis az Isten' megbántásának félelme. Illy félelem a' szeretettel meg nem fér. A' hol ez van, ott még nincs szeretet; a' hol pedig szeretet van, ott illy félelem nincsen: mivel az, ki az Istent igazán szereti, bűneinek bocsánatát, és a' büntetések' elengedését remélheti (I. Ján. 4, 18.). A' gyermeki félelem pedig az Isten' megbántásától félelem. E' félelem szeretetre vezet, és már maga is a' szeretetnek gyümölcse; sőt kezdete a' bölcseségnek. (Zsolt. 110, 10.) Az illy félelmet tehát igyekezzünk magunkban fölgerjeszteni: mivel ez a' büntetést távolítja el tőlünk, mint az éjjeli örök elűzik a' tolvajt (Sirákf. 1, 27.); ez minket öröm- és vidámsággal tölt be, dicsőséget, tiszteletet, és hosszú életet ad, végre pedig halálunk' óráján az Isten' áldását, és boldog kimulást fog számunkra szerezni. (Sirákf. 1 11—12.)

Használ-e az nekünk, ha az Istent szeretjük?

Igen sokat; mert ha az Istent szeretjük, úgy, 1-ör: Ő is szeret minket (Példa besz. 8, 17.). 2-ör: Ő maga is hozzánk fog jönni, mibennünk lakhelyet veendő (Ján. 14, 23.). 3-ör: Meg

fogja minden büneinket bocsátani; mivel a' szeretet minden bünöket elföd (Luk. 7, 47. 48. Példabesz. 10, 12). 4-er: Arra fog ösztönözni bennünket, hogy magunkat mindenféle erényekkel fölékesítsük (I. Kor. 13, 4. 'stb.); és határtalan kegyelem-kincsekkel gazdagítand. (Példabesz. 8, 21.) 5-ör: Minden látható elleneinktől meg fog oltalmazni. 'S végre 6-or: Egy boldog kimulás után, a' szeretet' honába, a' mennyek' országába veend föl minket; a' hol minket az ő házának bőségével fog eltölteni, 's boldogító örömeinek árával itatni (Zsolt. 35, 9.); mivel ő azoknak, a' kik őt szeretik, olyanokat készített, a' minöket a' szem nem látott, sem fül nem hallott, sem az emberi elme ki nem gondolt. (I. Kor. 2, 9.)

Hogyan juthat el az ember az Isten iránti tökéletes szeretetre?

1) Az ő isteni végetlen tökéletességei, ugymint jósága, mindenhatósága, szentsége, igazsága, örökkévalósága, mindentudása, nagy volta, és fölsége fölöli elmélkedés által. Illy elmélkedésre minden teremtményének látása fölhivhat minket. Az Isten' szeretetére indító egyéb okokról Pünkösöd-hétfőn volt szó. 2) Ez erények' többszöri gyakorlása; 's 3) azokérti buzgó imádság által. Illy gyakorlatok- és imádságokat minden imádságos könyvben találhatni.

Mikor kell magát az embernek az isteni szeretetben gyakorolnia?

1) Mihelyt eszével kezd élni, 's az Istent, és az ő szeretésére kötelező parancsolatot teljesen megismeri. 2) Mindennap. 3) Mikor az ördög, a' világ, és testi kivánságok, az ő csalárd javaik és örömeik által elakarnak az egyedül igazi jótól, az Istentől vonni. 4) Ha elég szerencsétlenek voltunk, valamely halálos bün által az Istentől elszakadni. 5) A' szentségek' fölvételekor, különösen pedig a' sz. áldozáskor. 6) Valahányszor az Istentől valamely különös jót vettünk. 7) Az étel, ital, és más nem tiltott örömek' élvezésekor. 8) Mikor az Isten' teremtményeit szemléljük. Végre, 's különösen halálunk' óráján.

(A' felebaráti szeretetről való oktatást Pünkösöd utáni XII. Vasárnapnál találhatni.)

Miért nevezetik az Isten, és felebarátunk' szeretetéről szóló parancsolat a' legfőbb parancsolatnak?

Mivel e' két parancsolatban a' többi mind befoglaltatik, vagyis mivel azokban áll, mint maga Krisztus urunk mondja,

az egész törvény. A' ki ezen két parancsolatot teljesíti, az az egész törvényt megtartja, és megtesz mindent, a' mi Istennek tetszik; mivel a' ki az Istent igazán és szívből szereti, az nem megy 's folyamodik, Istent elhagyván, a' jövendőmondók-, vagy hiábavaló bálványokhoz; az Isten ellen nem zugolódik; annak sz. nevét káromlás, vagy esküdözés által nem becsteleníti; az ünnep- és Vasárnapokat meg nem szentségteleníti: mivel tudja, hogy ez mind ellenére van az ő jó Istenének. Ellenben bizik az Istenben, hálát ad neki, 's őt dicsőíti, a' Vasár- és ünnepnapokat megüli, 'stb.; jól tudván, hogy ez az Istennek, a' kinek egyedül és mindenben keresi tetszését, kedves. Ő az egyház' parancsolatait is megtartja: mivel az Isten akarja, hogy egyházának is engedelmeskedjünk. Tiszteletben tartja szülőit, felebarátjának nem tesz rosszat, nem üt, és öl meg senkit, házasságtörést el nem követ, nem lop, senki becsületében nem gázol, hamis tanúságot nem tesz, gonoszul nem ítél, nem irigy, nem agyarkodó, nem irgalmatlan, hanem inkább mindenek iránt gyakorolja az irgalmasság' testi és lelki cselekedeteit; és mindezt csak azért, mivel az Isten iránti szeretetből felebarátját akkép szereti, mint önmagát. Ha mi ezekből csak keveset, vagy mit sem teszünk, ez csupán annak jele, hogy mi az Istent és felebarátunkat szinte csak kevéssé, vagy épen nem szeretjük.

„Mit tartatok Krisztus, a' Megváltó felől' ?

Ezt kérdé Krisztus a' farizeusoktól; hogy őket tulajdon feleletökből meggyőzze róla, mikép a' Megváltó nem csupa ember, és nem is csak Dávidnak test szerinti, hanem egyszersmind Istennek is öröktől fogva született fia: miután magát Dávid' urának nevezi; holott csak az Isten maga ura minden embernek. Hogy Krisztus az Istennek fia; 's a' mi urunk, tanító-mesterünk, törvényhozónk, megváltónk és üdvözítőnk, azt mi keresztények hiszszük ugyan: de fájdalom! milly sokan megtagadják ezt közülünk is cselekedeteikkel; midőn tanítását nem követik, parancsolatit nem teljesítik, 's az általa szerzett üdvöt megérdemleni vonakodnak! Mi lesz tehát ennél fogva nekik egykor Krisztus? Nem egyéb, mint szigoru bírások, és büntető Istenök. . . !

B u z d u l a t. Ohlegszeretetre-méltóbb urunk, Jézus Krisztus! ki minket olly érzékenyen intettél az Isten, és felebarátunk iránti szeretetre: védsd, kérünk! mélyen a' szeretetnek ezen törvényét szívünkbe; hogy mindannak, a' mit teszünk, vagy távoztatunk, minden gondolatink-, szavaink- és cselekedeteinknek, a' te sze-

reteted legyen kezdete, és vége. Add, kérünk, hogy téged teljes szivünköl, teljes lelkünköl, teljes elménköl 's minden erőnköl szeressünk, és a' szeretet által akképen egyesüljünk veled, hogy tőled, valamint sz. Pált, ugy minket se választhasson el semmiféle nyomor, kísértet, vagy veszedelmek, söt maga a' halál sem. Engedd egyszersmind, hogy érelted felebarátinkat, ellencinket is ugy, valamint jó barátinkat, akkép szeressük mint magunkat, és e' szeretet által megérdemeljük, hogy a' mi Megváltónk, és kegyes biránk légy.

PÜNKÖSD UTÁNI XVII. VASÁRNAPOT KÖVETŐ SZERDÁN. (Kántorböjt.)

Leczke. (*Esdrás' II. könyv. 8, 1—10.*)

Ama' napokban öszvegyült az egész nép az utolsó emberig a' vizi kapu előtt levő térségen; és megkérék Esdrást, az irástudót, hogy hozná elő Mózes' törvénykönyvét, melly iránt az Ur parancsolatot adott Izraelnek. Előhozta tehát Esdrás pap a' törvényi, a' férfiak, asszonyok, és mindazok' gyülekezetében, a' kik azt érthették, a' hetedik hó' első napján. És olvasott belőle nyilván, a' vizi kapu előtt levő téren, reggeltől délig, a' férfiak, asszonyok, és valamennyi értelmesekek előtt; 's az egész nép nagy figyelemmel hallgatta a' könyvet. Álla pedig Esdrás, az irástudó, egy faemelvényen, mellyet a' végre készített, hogy onnan szólna. 'S felnyitá a' könyvet az egész nép' szemei előtt; mert kitünt az egész nép fölött: és midön azt megnyitá, az egész nép fölállott. Esdrás pedig hálákat adott az Urnak, a' nagy Istennek; 's az egész nép fölemelvén kezeit, felele: Amen, Amen. 'S meghajták magukat; és arczczal a' földre borulván, imádák Istent. A' leviták pedig csendességet szerzének a' nép közt a' törvény' hallgatására; a' nép pedig helyén állá. 'S olvastak az Isten' törvényének könyvéből világosan, és érthetőleg; és megértették azt, mikor olvastatnék. Mondának pedig Nehemiás, és Esdrás a' pap, és irástudó leviták, kik az egész népnek a' törvényt magyarázták: E' nap legyen az Urnak, a' mi Istenünknek szentelve; ne sirjatok, és ne keseregjetekek! Mert az egész nép

sirt, mikor a' törvény' szavait hallotta. És ő monda nekik: Men-
jetek el, és egyétek a' hus' kövérét, 's igyatok édes bort, és
küldjete azoknak is, a' kik nem készítettek maguknak. Mivel
ez az Urnak szent napja; 's ne szomorkodjatok; mivel az istenes
öröm a' mi erősségünk.

F o h á s z. Adj minekünk Uram! olly buzgó papokat, mint
a' minő Esdrás volt; és add, hogy igédet mi is olly buzgalommal
hallgassuk, mint ama' nép; és büneinket is olly igazán sirassuk
meg, valamint az: hogy ez által a' benned való örvendezésre,
ki erősségünk vagy, méltókká váljunk és érdemesekké.

Evangelium. (Sz. Márk' 9, 16—28.)

Az időben felele egy a' sereg közül, mondván: Mes-
ter! elhoztam hozzád fiamat, a' kiből néma lélek van; ki is
őt, akárhol éri, földhöz veri; úgy hogy tajtékat tőr, és fo-
gait csikorgatja, 's elfonnyad. És én mondtam tanítványid-
nak, hogy üznék ki belőle; de ők ezt nem cselekedhették
meg. Ő pedig felelvén, monda nekik: Oh te hitetlen nem-
zetség! meddig leszek még veletek? Meddig türjelek el
még titeket? Hozzátok őt elém. És oda vitték őtet. És mi-
helyt meglátta, azonnal szaggatni kezdé őtet a' lélek; és
földre esvén, hengereg vala, tajtékat tőrva. 'S kérdezé aty-
ját: Mennyi ideje, hogy vele ez történik? Az pedig monda:
Gyermekségétől fogva. 'S gyakran ejté már őt tűzbe, és víz-
be, hogy elveszítse. De ha mit tehetsz, légy segítségünk-
re, 's könyörülj rajtunk! Jézus pedig monda neki: Ha ké-
pes vagy hinni; mindenek lehetségesek a' hívőnek. És
azonnal felkiáltván a' gyermek' atyja, könyhullatásokkal
mondá: Hiszek Uram! Légy segítségül az én hitetlenség-
gemnek! És midőn látná Jézus a' sereget összefutni, meg-
fenyegette a' fertelmes lelket, és monda neki: Siket és né-
ma lélek te! parancsolom neked: menj ki belőle, és többé
ne szállj bele vissza. 'S felkiáltván, erősen megrázta őt, és
kiment belőle; 's ollyanná lőn, mint a' halott; úgy hogy
sokan mondanák: Már meghalt. Jézus pedig megfogván
kezét, fölemelé őtet; és fölkelte. És midőn bement volna a'

házbba, kérdék őt tanítványai titkon: Miért nem üzhettük mi azt ki? 'S mondá nekik: Az e' nemüt ki nem üzhelni máskép, hanem csak imádság és böjtölés által.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! hallgasd meg a' te néped' esedezését, és add, hogy az ne csupán testikép böjtöljön; hanem egyszersmind valamennyi bünöktől is tartózkodjék. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

PÜNKÖSD UTÁNI XVII. VASÁRNAPOT KÖVETŐ PÉNTEKEN.

(Kántorböjt.)

Leczke. (Oseás' 14, 2—10.)

Igy szól az ur Isten: Térj meg Izrael az Urhoz, a' te Istenedhez! mert a' te gonoszságod miatt romlásra jutottál. Vegyétek az igéket szivetekre; 's az Urhoz térve, kiáltatok hozzá, mondván: Végy el minden gonoszságot; fogadd el jó szándékunkat: 's meg hozzuk neked az ígért áldozatokat, ajkunk' imádságit. Assyriához nem folyamodunk többé segítségért; nem is ülünk lóra, se' nem mondjuk ezután kezeink' munkájának: isteneink vagytok ti; mert te könyörülni fogsz a' te benned bizó, árva népeden. Meggyógyitom sebeiket; szeretni fogom őket önkénytes indulatomból: mert elfordul az én haragom tőlök. Ollybá leszek Izraelnek, mint a' harmat; virágozzék, mint a' lilium; és verjen gyökereket, mint a' Libánon' fái. Terjedjenek ki ágai, és dicsősége ollyan legyen, mint az olajfa, 's illata mint a' Libánoné. Megtérvén, ujjolag annak árnyékában fognak ülni; buza-kenyérrel élnek, és zöldelnek, valamint a' szőlőtő; emlékezete (*hirneve*) kellemes lesz, valamint a' Libánon' boráé. Efraim (*akkor így fog szólni*): Mi közöm nekem ezentul a' bálványokkal? Én pedig meghallgatom őtet, és magasra nevelem, mint a' zöldelő fenyőfát; és általam fog gyümölcsözni. Kicsoda a' bölcs, a' ki ezeket érti? az okos, ki megismeri mindezt? Mert egyenesek az Ur' utjai, 's az igazak azokon járnak; de a' gonoszok elesnek rajtuk.

Itt a' proféta Izrael' népét töredelmességre hívja föl; leirván ama' boldogságot, mellyet ők ez által elérendnek. E' fölhívás minket is illet. Használjuk tehát a' bűnbánatra hagyott időt, hogy azon boldogságban mi is részesülhessünk.

(Az evangéliom, melly a' valódi bűnbánat' gyümölcseiről szól, sz. Magdolna' napjánál olvasható, eme' könyv' második részében.)

PÜNKOSD UT. XVII. VASÁRNAPOT KÖVETŐ SZOMBATON.

(Kántorböjt.)

Leczke. (Sz. Pálnak Zsid. írt lev. 9, 2—12.)

Atyámiai! fölállított a' szövetség' sátora, mellynek előrészében a' gyertyatartó, az asztal, és a' kitett szent kenyerek valának; melly elősátor szentnek hivatott; a' közép-függönyön belül pedig a' sátornak azon osztálya volt, mellyet szentek' szentjének nevezének: ebben volt elhelyezve az arany tömjénező, 's a' szövetségnek minden részről aranynyal beborított szekrénye; mellyben tartattak a' mannával telt arany edény, Áron' kivirágozott vesszeje 's a' szövetség' kötáblái. A' szekrény fölött pedig valának a' dicsőség' kherubjai; mellyek árnyékukkal befödék a' kegyelem' székét: mellyekről azonban most egyenkint szólni nem szükséges. Ezek pedig így lévén rendezve, az elősátorba ugyan mindenkor bementek a' papok, az áldozatokhoz tartozó foglalatosságok' végezésére. De ama' benső sátorba csak esztendőnkint egyszer, maga a' főpap (*ment be*): még pedig ő is nem vér nélkül; mellyel áldozik vala az általa, és a' nép által tudatlanságból elkövetett vétkekért. Mi által a' Szentlélek azt jelenté: hogy még nem nyitott meg a' valóságos szentek' szentjébe vezető ut; valamig az első sátor helyén áll. Melly csak előképe volt a' jelen időnek; miszerint olly ajándékok és áldozatok mutattattak be, mellyek nem szerzhetik meg a' tökéletes megigazulást lélekben annak, ki csak a' tökéletesedés' idejéig meghagyott, ételekben és italokban, és kü-

lőnféle mosódások- és testet illető szertartásokban álló, tiszteletet mutat be az Istennek. Krisztus pedig, a' következő jók' főpapja megjelenvén, nagyobb, és tökéletesebb sátor által, mellyet nem emberi kezek csináltak, vagyis nem földi alkotásu; nem is a' bakok' és borjuk' vére által: hanem tulajdon vére által ment be egyszer a' szentek' szentébe; örök időnkig tartó üdvösséget szerezvén.

M a g y a r á z a t. Azt tanítja itt az apostol, hogy Krisztus, a' maga halál-áldozata által, örök és igazi váltságot eszközölt; mert ha az embernek az állatok' véráldozata, 's a' tehén' hamvai, bárha csak külsőleg és polgárilag is igazulást szerezhettek; vagyis olly igazulást, mellynek következtében megszabadult a' törvény' fenyegetései- és büntetésétől, 's ama' törvény-szerinti tisztátalanságtól, melly őt az isteni tisztelet- és másokkali társalgástól eltiltá: mennyivel inkább megtisztítand minket, még pedig bensőképen az emberré lett Isten' fiának vére az örök halált érdemlett cselekedetektől; hogy ezentul az élő Istennek olly cselekedetekkel szolgáljunk, mellyek örök étellel fognak megjutalmaztatni? Ismerd meg innen te is e' jótétemény' nagy voltát, 's igyekezzél Megváltód iránt, a' kereszt' ösvényéni buzgó követése által, háládatos lenni!

Evangelium. (Sz. Lukács' 13, 6—17.)

Az időben Jézus a' sokaságnak e' hasonlatosságot mondá. Egy embernek szőlőjében ültetett fügefája vala; 's elméne, hogy azon gyümölcsöt keresne: de nem találá. Monda azért a' szőlő' gondviselőjének: ime három esztendeje már, hogy ide járok, és gyümölcsöt keresek e' fügefán; és nem találok. Vágd ki tehát azt; minek is foglalja el itt a' földet? Az pedig felelvén, monda neki: Uram! hagyd még ez esztendőben is állni, hogy azt körülkapalhassam, és tövére ganéjt hordhassak. És ha gyümölcsöt hozand, jó; ha pedig terméketlen marad, úgy vágasd ki jövőben. Szombaton pedig a' zsinagógában tanított; 's ime egy asszony volt jelen, a' kiben tizennyolcz esztendőtől fogva a' betegség' lelke vala; ki is annyira meg volt görbedve, hogy magát teljességgel föl nem egyenesithette. Meglátván őt Jézus, előhívá, 's monda neki: Asz-

szony! megszabadítottál a' te betegségedtől; 's rá tevő kezeit; és azonnal fölegyenesedett: dicsőítvén Istent. A' zsinagóga' fejedelme pedig bosszonkodék rajta, hogy Jézus szombaton gyógyított, 's monda a' népnek: Hat nap van, a' mellyeken kell munkálkodni; jöjjetek azért azokon, és gyógyíttassatok; ne pedig szombat napon. Felelvén pedig neki az Ur, monda: Képmutatók! nem oldja-e el kiki közületek szombaton is ökrét, vagy szamarát a' jászoltól, 's nem viszi-e megitatni? Ábrahámnak ezen leányát pedig, kit a' sátán ime tizenhatsz esztendeig tartott kötve, nem kellett feloldani e' bilincsektől szombat napon? És ezek' említésére elpirulának ellenkezői; 's az egész nép örült minden, általa véghezvitt dicsőséges csekedeteken.

A' terméketlen fügefáról vett hasonlatossággal Jézus a' zsidókat töredelmességre intette. A' szőlőhegy' ura az Isten; a' fügefafa pedig Izrael' népe: mellynek oktatására Isten tanítókat küldött, hogy az igazság' gyümölcsseit teremje. Mikor azonban be akará azokat gyűjteni, nem talált egyebet a' külsőségek' megtartásánál, 's hiu lombozatnál. Három ízben, mond sz. Jeromos, jött el az Ur: először, mikor a' törvényt Mózes által adá; azután a' proféták által szólván; utoljára pedig fiát küldvén el. Ennek halála után még negyvennégy évnyi időt engedett a' töredelmességre. 'S miután Izrael' népe ezen idő alatt sem tért meg, Jerusálem elpusztított, és Izrael' népe az egész világban szétszórattott. Ismerd meg te is látogatgatásod' idejét, és fordítsd az Isten' türelmének napjait hasznodra: nehogy te is, mint terméketlen fa, kivágassál, és tüzre vettessél!

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XVIII. VASÁRNAPRA.

A' mise kezdetben az egyház a' proféták által Istentől ígért békeért imádkozik (Sirákf. 36, 18.): „Adj Uram! békeséget a' te benned bizóknak; hogy profétáid' szava igaznak bizónyuljon. Hallgasd meg a' te szolgálid-, és népednek Izraelnek esedezését! — Örülök, mikor azt mondják nékem: az Isten' házába menendünk!“ (Zsolt. 141, 1.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Uram! vezérelj, és igazgasd sziveinket a' te malasztod által; mert nélkülöd nem tetszhetünk néked. A' mi urunk Jézus Krisztus által 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. irt I. level. 1, 4—8.)

Atyámfiai! hálákat adok mindenkor az én Istenemnek ti érettetek, Istennek azon kegyelméért, melly Jézus Krisztus által adaték nektek: hogy általa minden ajándékokban gazdagon részesültetek, mind a' szóvali tanítást, mind a' tudományt illetőleg: mint a' Krisztus felőli bizonyágtétel is bennetek erős gyökeret vert; ugy hogy semmi kegyelem-ajándékokban fogyatkozást nem szenvedve, várhatjátok a' mi urunk Jézus Krisztus' megjelenését; ki meg is erősít titeket mindvégig: hogy vétek nélkül találtassatok a' mi urunk Jézus Krisztus' eljövételének napján.

Tanulság. E' leczkében megmutatja sz. Pál, hogy ő igaz felebaráti szeretettel bir; mert örvend, és hálákat ad Istennek, hogy a' korinthusiakat mindennemű malasztok- és áldásokkal, nevezetesen a' keresztény hitnek minden tanításai- val és ismeretével ellátta, 's ez által bennök a' Krisztusróli tanuságtételt megerősítette; ki őket meg is fogja szilárdítani, azaz: mindvégig állandóan megóvni; ugy hogy az utolsó ítélettől nem lesz mit félniök. Tanuljuk ebből, hogy a' felebarátunknak adott áldások- és malasztokon örülnünk kell, azért Istennek hálát adunk, és őt kérünk, hogy töltsse be a' többi embereket is az ő ismeretével, és mindennemű erényekkel; mert a' ki felebarátja' boldogságán örvend, az, mint sz. Ágoston mondja, ugyanazon kegyelemnek részesévé lesz, 's általa minden büntől meg fog őriztetni; miért is Krisztus urunk' eljövételének napját ő is félelem nélkül várhatja.

Evangelium. (Sz. Máté' 9, 1—8.)

Az időben bemenvén Jézus egy hajócskába, átkelt a' tengeren, és jöve az ő városába. 'S ime elejébe hoztak egy ágyban fekvő inaszakadtat; és Jézus látván hitöket, mondá az inaszakadtnak: Bizzál fiam! megbocsáttatnak ne-

ked a' te büneid. És ime némelyek az irástudók közül mondának magukban: Ez káromkodik. És látván Jézus gondolataikat, monda: Miért gondoltok gonoszt a' ti sziveitekben? Mi könnyebb? azt mondani-e: megbocsáttatnak a' te büneid? Vagy pedig mondani: Kelj föl, és járj? Hogy pedig tudjátok, miszerint az ember' fiának van a' földön hatalma a' bünök' megbocsátására, mondá az inaszakadtnak: Kelj föl; vedd föl ágyadat, és menj hajlékodbá. 'S fölkelvén, hazament. Látván pedig ezt a' seregek, megfélemlének, és dicsőíték Istent, a' ki illy hatalmat adott az embereknek.

Tanulságok. I. Azok, kik ezen beteget Krisztus elejébe hozák, megható példát nyújtanak nekünk arra, hogy a' szegény betegeket ápoljuk, és nekik, a' mennyire csak lehet, segélyt szerezzünk. És mivel Krisztusnak ugy megtetszett az ő szeretetök és hitök, hogy az azokrai tekintetből az inaszakadtnak büneit megbocsátá, 's őt meggyógyította: innen azt tanuljuk, hogy vajmi sok lelki betegen segíthetnénk, ha őket bizalomteljes ima, hathatós rábeszélés, és jó példa által Krisztushoz vezetnők! — Imádkozzunk tehát legalább a' bünösökért, ha már egyebet nem tehetnénk is értök. — II. Krisztus az inaszakadtat nem gyógyítá meg előbb, hanem csak miután büneit megbocsátotta. Ezzel tanítani akart minket, hogy a' betegségek- és más bajoknak, mellyekkel meglátogatattunk, többnyire a' bünök okai; 's hogy Isten e' bajoktól megmentene talán minket, ha büneinket igazán megbánnók, és jövőre nem vétkeznénk. E' tanítást még az által is megerősíti Jézus, hogy ama' 38. év óta beteg embernek, a' kit szinte meggyógyított (Ján. 5.), azt mondá: „Most már többé ne vétkezzél; nehogy még valami rosszabb történjék veled“. (U. o. 14. v.) Ezt jól szívökre kellene azoknak venniök, a' kik Istent gyakran olly indulatosan kérik, hogy bajaiktól megszabadítsa; de arra nem is gondolnak, hogy magukat azon bünöktől, mellyek bajaiknak okai, az igaz töredelmesség által megtisztítanák, és megjobbitnák. III. „Ez káromkodik.“ Így gondolkodtak a' zsidók Krisztus felől balvéleményökben; mivel azt hitték, hogy ő a' beteg' büneinek megbocsátásával Istennek jógaiba vágott, 's rajta ez által nagy méltatlanságot követett el: mert az Istent méltatlansággal illetni, 's ellene, vagy szentjei ellen valami becstelenitöt gondolni, mondani, vagy cselekedni, annyi, mint káromolni az Istent. E' gonoszok nem is gondoltak

arra, hogy vakmerő ítéletökkel ők maguk követték el istenkáromlást, midőn Krisztust, (ki az inaszakadtnak meggyógyításával, és más, minden emberi erőt felülmuló tetteivel eléggé bebizonyítá, hogy ő Isten,) káromkodással vádolásuk által olly becstelenséggel illették, hogy ő, tudván gondolataikat, kényszerülve volt, méltatlanságukat megfeddeni, 's magát igazolni. Ha Krisztus a' zsidóknak, kik őt Istennek el nem ismerték, egy istenkáromló gondolatot annyira beszámított: mit teend valljon ama' keresztényekkel, a' kiknél, noha Isten', és Krisztus' imádóul akarnak tartatni, mégis az istenkáromló szitkok, a' szentek' becstelentése, 'stb. mintegy szokássá váltak? IV. Látván Jézus gondolataikat, monda: „Miért gondoltok gonoszat a' ti sziveitekben?“ Eztjól jegyezzék meg azok, a' kik a' gondolatokat egészen szabadoknak vélik, és kiknek eszökbe sem jut, az ő gonosz és gyalázatos gondolataikból valamit meggyónni. Isten, a' legszentebb, és legigazságosabb, az önkénytes fajtalan, kevély, haragos, irigy, ellenséges 'stb. gondolatot szintolly kevéssé fogja büntetlenül hagyni, mint (Máté' 12, 36.) a' hivalkodó szót. A' rossz gondolatok' elűzésére legjobb eszköz, az arrai megemlékezés, hogy Isten, mint a' szivek' ismerője 's vizsgálója, azokat látja, 's meg fogja büntetni. Valljon merne-e valaki gonosz gondolatokba mélyedni, ha tudná, hogy az emberek azokat láthatják, és megbüntelhetik? Annál kevésbé fog ez történni, ha az Istenről, a' ki ezt valóban megteheti, megemlékezünk!

Buzdulat. Ur Jézus! milly nagy a' szegény bűnösök iránti szereteted és irgalmad; ki a' mai evangeliomban a' nyomorult inaszakadtnak nem csak bűneit bocsátottad meg, hanem őt fiadnak nevezve, meg is vigasztaltad, és meggyógyítottad. E' szereteted által bátoritva, kérünk téged: add nekünk is a' te malszotodat; hogy valahára mi is fölkelvén bűneink' betegágyából, az igaz töredelmesség által éltünket megjobbitsuk, és parancsaid' utján, az örök boldogság' hajlékába bemenjünk: hol te, mint igaz Isten, élsz, és uralkodol mind örökön örökké. Amen!

Oktatás a' bucsúról.

„Bizzál fiam! megbocsáttatnak neked a' te bűneid.“
(Máté' 9, 2.)

Mit Krisztus itt az inaszakadtnak mondott, ugyanazt mondja a' gyóntató-székben minden töredelmes bűnösnek a' pap; és ez által megbocsátja, Istentől nyert hatalmánál fogva, a' vét-

ket, és annak örök büntetését. De mivel a' bünök, a' bünsuly és az örök büntetés mellett, ideigleni büntetéseket is vonnak maguk után; még pedig a' természetesen kívül, minők: az egészség' és becsület' elvesztése, még ugy nevezett kiszabott büntetéseket is, mellyek nem természetes következményei a' bünnek, millyenek: szeretett gyermekeink' halála, rendkívüli házi szerencsétlenségek, és az ezekhez hasonlók; ezek pedig a' bünbánnal' szentségében nem mindenkor engedtetnek el: azért igyekezzünk azoktól a' bucsú által megszabadulni.

Mi a' bucsú?

A' bucsú elengedése azon ideigleni büntetéseknél, mellyeket az embernek vagy ebben, vagy a' más életben, a' már megbocsátott büneiért még szenvednie kellene.

Honnan tudjuk, hogy a' már megbocsátott bünök után még ideigleni büntetés marad fön?

A' szent-írásból; miután ugyanis Ádám és Éva vétkeztek, az Isten ugyan elengedte nekik a' bünsulyt, de azért mégis mindkettőre igen nagy ideigleni büntetéseket mért. (I. Móz. 3. fej.) Igy az Izrael' fiainak is, kik a' pusztában olly sokszor zugolódtak ellene, Mózes' kérelmére elengedte ugyan büneik' sulyját, de nem a' büntetést is: mert valamennyit kizárta az ígétel' földéből, és a' pusztában engedte elhalni. (IV. Mózes' 14. fej.) Szintezt tapasztalák Mózes és Áron is, az Isten iránti csekély bizodalatlanságuk miatt. (IV. Móz. 20, 12. V. 32, 51.) Dávid a' házasságtörés, és gyilkosság' büneinek bocsánatát ugyan Náthán proféta által Istentől megnyerte (II. Király. 12.): de azért sulyos ideigleni büntetéseket kellett szenvednie, ugymint hön szeretett gyermeke' halálát, az Absolon fiának pártütése- és halálából származott fájdalmat 'sth. Végre hitünk is arra tanít minket, hogy halálunk után a' tisztító-tüzben büneinkért addig fogunk gyötörtetni, valamig az utolsó fillérig eleget nem tettünk. (Máté 5, 26.)

Van-e az egyháznak is hatalma, a' bünösökre ideigleni büntetéseket szabni, vagy azokat elengedni?

Igenis, ez Krisztus Urunknak ama' szavaiból is megtetszik (Máté' 18, 18,): „A' miket megkötöztök a' földön, meg lesznek kötve mennyekben is; és a' miket föloldatok a' földön, föl lesznek mennyben is oldva.“ Már pedig az ideigleni büntetésekkel a' bünösök mintegy megkötöztetnek; azok' elengedésével pedig föloldatnak: ugy hogy a' mennyek' országából többé semmi

sem zárhatja ki őket. Következőleg az egyház is szabhat ily büntetéseket, és azoktól föl is oldozhat. Ezt cselekedte már sz. Pál is azon korinthusival, a' kire, vérfertőztetés miatt, kemény büntetést szabott (I. Kor. 5.); melly alól azonban őt, be-következett jobbulása után fölmentette (II. Kor. 22.). Ugyan-ezt cselekedte az egyház is minden időben; 's csak a' büntetés' módja volt különféle időszakokban különböző. Az első száza-dokban ezt illetőleg nagy szigorúság uralkodott, 's a' már meg-bocsátott bünökre igen kemény egyházi büntetések szabattak. Így például a' gyilkosságért 20, házasságtörésért 15, hamis es-küért 11, paráználkodásért 7 évet kellett a' legszigorubb elég-tételben, böjtöléssel 'stb. betölteni: melly idő alatt a' bünbánó a' miseáldozat-, és a' legszentebb Oltári-szentségbeni részesü-léstől ki volt zárva, 'stb. A' körülmények ugyan az egyházat e' szigorúságtól elállani kényszerítették; de azért nem kell gon-dolni, mintha az egyház e' bünöktől most már kevésbbé irtóznék, mint annakelötte.

Miért szab az Isten a' bünösre, a' bün és az örök büntetés' elen-gedése után még különös ideigleni büntetéseket is?

1-ör: Hogy vele a' bünt igazán megutáltassa, és őt a' bünbe való vissza eséstől megóvja. 2-or: Hogy az elkövetett botrány helyrehozassék, 's az isteni igazságnak elégtétel-szolgáltassék.

Mi czélja van az egyháznak, midőn büntet?

Nem más, mint mellyet említettünk: nevezetesen pedig azt akarja, hogy a' bünös az isteni igazságnak már ez életben te-gyen eleget; nehogy a' tisztító-tűzben kelljen még szenvednie.

Miből következik, hogy az egyház az Istentől szabott ideigleni büntetéseket is elengedheti?

A' főnemített kötözhetési, és oldhatási hatalomból, mely-lyet Jézus neki adott.

Mit tesz az, hogy a' bucsúk az anyaszentegyház' kincstárából, melly Krisztus és a' szentek' érdemeiből áll, osztatnak ki?

Annyit tesz, hogy Isten a' bünösöknek az ideigleni bünte-téseket csak Krisztus- és az ő szentjeinek érdemeiért engedi el; mintegy kipótolván általuk azt, a' mi tulajdon elégtételünk-ből hiányzik.

Hányféle a' bucsú?

Vannak teljes, és nem-teljes bucsúk. A' kellőleg elnyert teljes bucsú által elengedtetik minden egyházi, következéské-

pen minden ideigleni büntetés is, mellyet egyházi elégtétellel róhatnánk le. Ellenben a' bizonyos napok- és évekre adott nem-teljes bucsú annyit enged el az ideigleni büntetésekből, a' mennyit a' bűnös hajdan az egyház' bucsú-szabályai szerint a' leg-szigorúbb elégtétel mellett, ugyanannyi nap, vagy év alatt leróhatott volna. Ha bizonyos egyházi ünnepélyek' alkalmával, különösen hirdettetik teljes bucsú, az illy kegyelmi időt Jubileumnak hívják.

Mi kívántatik ahhoz, hogy a' bucsút igazán megnyerjük?

Hogy minden nagyobb büntől mentek, és Istennel kibékülve legyünk; mi csak a' szentségek' méltó fölvétele által történik. Mivel a' bucsúk által nem a' bűnök, hanem csak az azokért kiállandó ideigleni büntetések engedtetnek el. Minden bűnre való hajlamot le kell tennünk, 's a' bünt, és mindazt, a' mi bűnre visz, teljes lelkünkben utálnunk; azonkívül a' kiszabott jóságos cselekedeteket is, ugyminth a' katholika egyház' fölmagasztalásáért, a' keresztény fejedelmek közötti béke-'s egyetértésért, az eretnokségek' kiirtásaért mondandó imádságokat, ájtatosan el kell végeznünk 'stb. E' végre, mint XIII. Gergely kívánja, imádkozzunk legalább hét, Miatyánk'-ot, ugyanannyi Üdvözetet, a' 'Dicsőség az Atyának, és Fiúnak' 'stb., és a' Hiszekegy-et. — A' mondottakból világos, hogy a' bucsú koránsem fölszabadító levél a' vétkezésre: mint ezt az ujjítóok szemünkre vetik; hanem inkább komoly felszólítás a' töredelmességre: miután csak azok szabadulhatnak meg a' bucsú által az ideigleni büntetésektől is, kik a' szentségek' méltó fölvétele által, (vagy ha ezek' fölvételére alkalmuk nincs, a' tökéletes töredelmesség által,) a' bűn' súlyjától megmenekedtek.

Fölszabadítanak-e a' bucsúk minden elégtétel alól?

Épen nem; mivel azon kívül, hogy ezer közül is alig találni egyet, ki a' főnebbi tulajdonokkal birván, a' teljes bucsú' megnyerése fölül biztos lehetne: teljességgel nem célja az egyháznak, hogy minket a' bucsú' osztogatásával minden elégtétel alól fölmentsen; mert lehetetlen neki Krisztus urunk' szavai ellen cselekednie, ki Lukácsnál (13, 3.) így szól: „Ha csak meg nem tértek, mindnyájan elvesztek.“ Sőt inkább az anyaszentegyház Krisztus urunk', és a' szentek' elégtételei által, mellyeket a' bucsúban tulajdonunkká tesz, csak gyarlóságunkat akarja támogatni, a' köteles elégtételre tehetlenségünket gyá-

molítani; 's azt, a' mi elégtételünkben hiányzik, pótolni. Ha tehát valaki személyesen semmit sem akar büneiért szenvedni, az ilyen a' bucsúk által mások' érdemeiben, és elégtételében sem fog részesülhetni.

Használnak-e a' bucsúk a' megholtaknak is?

Igenis, mint érettök tett esedezések; midőn tudnillik a' megkivánt föltételeket valamely bucsú' elnyerésére teljesítvén, egyszersmind kérjük az Istent, hogy az ő szentséges fia, és a' szentek' érdemeiért, a' tisztító-tűzben levő lelkek' büntetéseit elengedje. Meghallgatja-e Isten e' könyörgésünket, vagy nem, az tőle függ; 's ő csak a' megholtak' állapotához képest fog rendelkezni. Miért is esztelenség volna, magunkat egyedül ama' bucsúk- és jószágos cselekedetekre hagyni, mellyeket talán holtunk után végezni fognak érettünk: a' helyett, hogy már most biztosítanók magunkat a' bucsúk' elnyerése, és tulajdon jószágos cselekedeteink által az örök üdvösségről.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XIX. VASÁRNAPRA.

A' misekezdetben Istennek azon ígérete foglaltatik, hogy ő a' maga népét minden szükségeiben meghallgatja, és megsegítendi; ha az füleit az Ur' törvényének megértése- és betöltésére hajtandja. (Zsolt. 77.)

Az egyház' könyörgése.

Mindenható, 's irgalmas Ur Isten! távoztasd el tőlünk mind-azt kegyelmesen, a' mi ellenséges irányunkban: hogy a' test' és lélek' minden kötelékeitől menekülve, parancsaidat vidám lélekkel teljesítsük. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak *Efezusiakhoz irt level.* 4, 23—28.)

Atyámfiai! ujjlatok meg elmétek- és lelketekben; 's öltözzetek uj emberbe, ki az Isten szerint teremtett, igazságban, és valódi szentségben. Ugyanazért letevén a' hazugságot, kiki igazságot szóljon embertársának: mivel egymásnak tagjai va-

gyunk. Ha megharagusztok is; de ne vétkezzetek. A' nap le ne menjen a' ti haragotok fölött. Ne adjatok helyet az ördögnek. A' ki lopott, ezután már ne lopjon; hanem inkább dolgozzék, 's tegyen jót a' maga kezeivel: hogy legyen neki, miből a' szükölködőnek is nyújthatni.

Magyarázat, és tanulság. Sz. Pál itt az efezusiakat arra inti, valamint bennünket is int, hogy lelkünkben ujuljunk meg. E' megújulás, sz. Pál' tanítása szerint, az által történik, ha a' régi embert, vagyis megszokott bűneinket és gonoszságainkat levetjük, és ujba, az Istentől születettbe, öltözünk; azaz: ha magunkat az Isten' kegyelme által erényekkel ékesítvén föl, buzgón törekedünk a' keresztény jámborság- és szent életre. Azért mondja, hogy a' hazugsággal, a' csalás- és lopással 'stb. föl kell hagyni; felebarátunkat, a' ki testvérünk, meg nem bántani; hogy igaz ok nélkül nem kell haragudni; 's ha ok nélkül haragra lobbantunk is, legalább ne vétkezzünk az abban tovább is megmaradás által. Ne adjunk helyet szivünkben az ördögnek: mi akkor történnék, ha szivünkben a' szeretetet a' vétkes harag által kiüznök. Örizzünk a' henyéltől, melly minden rossznak kezdete; 's ha magunk' számára nem kellene is dolgoznunk, dolgozzunk a' szegények' javára, hogy azok' szükségeit enyhíthessük. Ebben áll a' sz. Páltól követelt lelki megújulás. — Talán mi is nehányszor megújultunk már így; mi is egészen megtért, és más embereknek látszottunk: de valljon meddig tartott e' megújulásunk? Oh! csakhamar ismét a' régi bűnösök lettünk! És miért? Mivel megtérésünk után igen nagy elbizottságban éltünk. Azt hittük, hogy egy kellő gyónással már mindent megtettünk: 's ebben megnyugodva, nem is gondoltunk azon eszközök' használatára, mellyek arra szolgáltak volna, hogy e' megújult állapotunkban megtartsanak minket. Istennek a' megtérésünket eszközlött malaszijáért hálákat nem adtunk; nem kértük őt az állhatatosság' kegyelméért; valamint ezelőtt, úgy később is fölkerestük a' rossz társaságokat, és bűnre vivő alkalmakat; megint csak neki adtuk magunkat a' henye és kényelmes életnek, 'stb. Csudálkozhatunk-e azután, ha mi is, mint az ebek, visszatértünk az okádásra? (Példabesz. 26, 11.) Ne legyünk a' már megbocsátott bűneinket illetőleg is minden félelem nélkül (Sirákf. 5, 5.). Mert ha véleményünk szerint mindent megtettünk is: még sem tudhatjuk egész bizonyossággal, valljon Isten' kegyelmében vagyunk-e, vagy sem; valljon sze-

szeretetre, vagy haragra vagyunk-e méltók? (Predik. 9, 1.) Ugyanazért sz. Pál tanácsa szerint (Filipp. 2, 12.), félelem- és rettegéssel munkálkodjunk üdvösségünk elnyerésén: nehogy a vakmerő elbizottság régi bűnös életmódunkba taszítson vissza, még pedig egy újabb megtérés reménye nélkül. Mert ugyanazon sz. Pál szerint (Zsid. 6, 4.), lehetetlen (azaz: rendkívül nehéz, és Istennek különös irgalma nélkül nem is lehetséges), hogy azok ismét megújuljanak, a kik egyszer már megvilágosítottatván, s megízlelvén ama mennyei ajándékot, és részesei lévén a Szentléleknek, megízlelték az Istentől kijelentett kegyes tanítást, és a jövő élet hatalmát; és mégis elszakadtak a hittől: mivel ők, a mennyire rajtuk állott, hittől elpártolásuk és töredelmetlenségök által az Isten fiát ujjal megfeszítették, és meggyalázták. Hasonlók ők ama földhöz, melly ugyan a gyakran ráhulló záport csak úgy beiszsza, valamint a jó: de azért mégis csak töviseket és bojtorjánokat terem; és azért ura által terméketlennek, és a rajta termő gaz elégetendőnek nyilvánítatik. Így fogja a töredelmetleneket is a kárhozat tüze érni!

Evangelium. (Sz. Máté 22, 1—14.)

Az időben mondá Jézus a főpapok- és farizeusoknak e hasonlatosságot: Hasonló lön a' mennyek' országa egy királyhoz, a' ki fiának menyegzői lakomát szerzett. 'S elküldé szolgálait, hogy a' hivatalosokat megkérnék a' vendégségbe; de azok nem akarának eljönni. Ismét küldé más szolgálait, és meghagyá nekik: Mondjátok meg a' hivatalosoknak: im' az ebédemet elkészítettem; tulkaim, és hizlatt marháim megölettek, és mindenek elkészültek; jöjjetek a' menyegzőre. Azok pedig megvetették; és elmentek, ki jószágára, ki pedig kereskedése után. A' többiek pedig megragadák szolgálait, és szidalmakkal illetvén, megöleék őket. A' király pedig ezt hallván, megharagudott; 's elküldvén hadait, megölette ama' gyilkosokat, és városukat felgyújtatta. Akkor szóla cselédeinek: A' vendégség ugyan kész; de a' hivatalosok nem voltak méltók. Menjete azért ki az országutakra, 's a' kiket csak találtok, hívjátok be őket a' lakomára. 'S kimenvén a' szolgálak az utakra, egybegyűjték mindazokat, a' kiket találtak, jókat és rosszakat;

és megtelt a' vendégház letelepültekkel. Bemenvén pedig a' király, megtekinteni a' letelepülteket, látott egy embert, a' ki nem vala ünnepi köntösbe öltözve. 'S monda neki: Barátom! hogyan mertél ide bejönni; diszes köntösöd nem lévén? Az pedig elnémult. Akkor parancsolá a' király szolgáinak: Megkötözvén lábait és kezeit, vessétek őt ki a' külső setélségre; ott leszen sirás, és fogak' csikorgatása. Mert sokan vannak a' hivatalosok, de kevesen a' választottak.

Je g y z e t. E' hasonlatosság a' Pünkösöd utáni II. Vasárnapra való evangeliommal sokban megegyez, 's ugyanazon értelmű. Olvassassék föl azért annak magyarázata; valamint a' sz. Katulin' napjára való is: mihez még a' következő is járulhat.

Mag y a r á z a t. A' király által jelen hasonlatosságban a' mennyei Atya példáztaik; ki egyszülött isteni fiát az egyházzal, mint jegyesével összeadá, 's az evangeliomi tanítás, a' szentségek, és mennyei örömek' megadásával, a' legfényesebb menyegzői lakomát készítette. E' menyegzői lakomára legelőször is a' zsidókat hívta meg, az ő szolgálái, a' látók, apostolok, és Krisztus' tanítványai által; de a' zsidók megvetették a' mennyei király' kegyelmét, 's az általa nekik szánt megtiszteltetést, szolgálival méltatlanul bántak, azokat megölték; miért érdemlett büntetésöket el is vették, 's Jerusálem városukkal együtt, az ellenséges hadiseregek által elpusztítottak: 's helyettök a' kárhozat' széles útján járt pogányok és valamennyi népek hívtak meg; kik most az egyház' menyegzői teremében, a' szerencsétlen zsidók' helyét foglalják el, és ezt egykor a' mennyek' országában is elfoglalandják. 'S így a' zsidókon, kiknek Krisztus ezen hasonlatosságot mondá, teljesedik, miszerint közülök ugyan sokan, sőt mindnyájan meg voltak hiva, de kevesen választottak; mivel tudnillik az Isten' meghívására nem hajoltak.

A l k a l m a z á s. Mi is szerencsések vagyunk azok közétartozhatni, kik ezen fölséges menyegzői lakomára hivatalosak. Kövessük tehát a' meghívást; nehogy mi is, mint a' zsidók, kizárattassunk e' lakomából, 's helyettünk mások hívassanak meg. De jusson az is eszünkbe, hogy abban menyegzői ruha nélkül nem szabad megjelennünk. E' ruhának az ártatlanság-, aláza-

tosság-, és főképp szeretetből kell szöve lenni¹⁾). Ez akképen ékesíti föl lelkünket, valamint a' szép ruha testünket, 's minket az Isten előtti megjelenetésre méltókká tesz. E' ruha nélkül nem szabad a' sz. vacsorának menyegzői asztalához járulnunk; 's annál kevésbé fogunk nélküle a' mennyország' menyegzői terebébe bocsáttatni; hanem inkább ama' szerencsétlen vendéggel a' külső setétségre taszítatni: ki midőn a' király őt a' menyegzői ruha' hiánya miatt kérdőre vonta, elnémult. Jelentetik ez által, hogy a' szeretet' hiánya miatt Isten előtt senki sem fogja magát kimenthetni; mivel azzal mindenki birhat: csak kérni akarja az Istentől, és azt gyakorolni. Más cselekedeteknél, mond sz. Ágoston²⁾), néha csak mentetetődzhetik az ember a' lehetetlenséggel, vagy a' fölötte nagy nehézségekkel: de ki fogja magát a' szeretet' hiányával mentetgethetti? mellyel birni, sem nem lehetetlen, sem nem olly fölötte nehéz. Senki sem kívánja, hogy messze fekvő tartományokba menjetek érte, 's tengereket hajózatok át a' szeretet' keresése végett: mivel a' mit magunkban is föllehetünk, azt nem szükség messze keresni. Már pedig a' szeretet' mimagunkban van; a' mi szívünk a' szeretet' műhelye: tehát azt minden, a' kinek szive van, gyakorolhatja.

Á hitat. Halákat adok neked oh Jézus! hogy nekem a' te megtestesülésed, kinszenvedésed és halálod által, az örökké tartó örömekeket kiérdemletted: add meg kérlek! nekem a' szeretet' menyegzői ruháját is; hogy a' mennyei dicsőségbe bebocsáttassam, és ne veltessen a' külső setétségre.

Vigasztaló tanítás az ég' örömeiről.

,Hasonló lön a' mennyek' országa egy királyhoz,
a' ki fiának menyegzői lakomát szerzett.'

(Máté' 22, 2.)

Krisztus urunk a' mennyek' országát egy menyegzői lakomához hasonlítja; mivel az ember ott, az Istenneli tökéletes egyesülésben, minden gondolható örömekeket fog élvezni. Hogy ez örömeke minők lesznek, azt maga sz. Pál sem tudja leírni; jöllehet ő lélekkben többször az égbe ragadtatván, annak örömeit látta, és megízlelte. Ő csak annyit mond (I. Kor. 2, 9.), hogy: „Sem a' szem nem látott, sem a' fül nem hallott, sem az emberi elme ki nem gondolt olyakat, a' minőket az Ur azok' számára készítet,

¹⁾ S. Gregorii L. 2. hom. 38. ²⁾ Serm. 16. de temp.

a' kik őt szeretik.“ A' szent-írásban az Istennek Szentlelke ad ugyan a' mennyei örömekről némi kis ábrázolatot, midőn a' mennyek' országát majd örömteljes paradicsomnak, majd ismét mennyegzői lakomának nevezi, hol az élvek' minden nemei fölthalhatók; majd drága gyöngynek; majd pedig olly kincznek, melyet sem moly, sem rozsa meg nem emészthet, sem pedig a' rablók ki nem áshatnak, és el nem orozhatnak; majd ismét valamelly ország, trón, és korona' képében ábrázolja, melly által a' legfőbb méltóságokra emeltetünk; majd végre egy olyan város által példázza, melly aranyból, drága kövek-, és gyöngyökből építve, 's az Isten' világossága által megvilágosítva, fény- és dicsőséggel teljes, és háborítatlan békét és tökéletes biztosságot élvez. De ezek mind csak képek, mellyek a' földnek legszebb, legritkább, legbecsesebb és kellemesebb tárgyaitól kölcsönöztek; hogy ebből is lássuk, milly nagy boldogság van a' mennyek' országában: miután ott minden szépség, kellemek, és örömek a' legfőbb, és tökéletesebb mértékben föllelhetők, minden rossz, minden fájdalom és unatkozás, és mindazok' elveszthetésének félelme nélkül. Szóval, mennyekben magát az Istent, minden öröm, és boldogság' kutfejét birandjuk, 's az ő tulajdon boldogságában fogunk részt venni örökké. Ez elegendő arra, hogy a' mennyországról a' legmagasztosabb fogalmunk legyen; mivel ebből önkényt foly: hogy mi is épen ugy, mint maga az Isten, minden rosszak- és szenvedésektől szabadok, ellenben az Istennek minden örömei- 's tökéletességeiben részesek leendünk. „Hasonlók leszünk hozzá“ (I. Ján. 3, 2.). E' végetlen, megfoghatlan, és leirhatlan boldogságot véve tekintetbe, ki ne vetné meg örömet e' földnek hiu, silány, rövid, és tökéletlen örömeit? . . . Ki ne viselné el szívesen a' világ' minden bajait, és nyomorait békével; tudván, hogy ez által a' mennyekben illy boldogságra teheti magát méltóvá? . . . Mi hasznunk is lenne belőle, ha a' föld' minden örömeit élveztük volna bár, de az örökkévalókat nélkülöznünk kellene?!

F o h á s z. Milly kedvesek a' te hajlékid seregek' Ura! Az Ur' tornácza után sovárogo, és eped az én lelkem. Testem, és lelkem örvendez az élő Istenben. (Zsolt. 83.) Mennyire utálom a' világot, ha a' mennyek' országára tekintek! (Loyol. sz. Igaácz.)

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XX. VASÁRNAPRA.

A' mise kezd et egy alázatos imádság Dánielből (3, 31.); melly által elismerjük, hogy engedellenségünk miatt büntettetünk:

„Mindazt, a' mit mi velünk cselekedtél, Uram! igazságosan tetted; mert vétkeztünk, és parancsolatidra nem hallgattunk. Hanem adj a' te nevednek dicsőséget, és a' te irgalmasságod' bősége szerint cselekedjél velünk.“ — „Boldogok, a' kik feddhetlenül élnek, 's az Isten' törvénye szerint járnak.“ (Zsolt. 118.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! bocsásd meg kegyesen a' te benned hívök' bűneit, és adj nekik békeséget: hogy minden bűneikből kitisztulván, neked nyugodt lélekkel szolgáljanak. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Efezusiakh. irt level. 5, 15—21.)

Atyámiai! lássátok, hogy vigyázva járjatok; nem mint esztelenek, hanem mint bölcsek; 's használjátok az időt: mivel a' napok rosszak. Ne legyetek azért esztelenek; hanem értsétek meg, mi legyen az Istennek akaratja. És meg ne részegedjete a' bortól, mellyben bujaság rejlik: hanem teljetez inkább meg a' Szentlélek' ajándékaival; zsoltárokkal, dicséretek- és istenes énekekkel foglalatoskodván magatok közt; énekeljetez, és mondjatez dicséretet az Urnak szívetekből. Hálát adván mindenekért a' mi Urunk Jézus Krisztus' nevében az Istennek, és az Atyának! Legyetek egymásnak engedelmesek, Krisztus iránti félelemből.

Magyarázat. Sz. Pál itt arra int minket, hogy ovakodva járjunk, és mint bölcsek, az időt jól használjuk; vagyis ragadjunk meg minden alkalmat a' jóságos cselekedetek' gyakorlására, 's az érdemekbeni gazdagulásra. A' vigyázat, ugymond, annál szűkésebb, mivel a' napok rosszak, azaz: sok veszedelmek- és kísértetekkel telvék; mellyek az erény' gyakorlását nehezítik, bűnre csábítanak, és érdemeinket kisebbitik. Miért is ne legyünk halgatagok, és oktalanok; hanem inkább iparkodjunk megérteni, mit az Isten tőlünk kíván: nehogy az idő, mellyben jót cselekedhetünk, használatlanul elrepüljön. Ezen kívül még arra is int bennünket az apostol, hogy a' bortól meg ne részegdjünk; hanem teljünk be mindinkább Szentlélekkel, és zengjünk az Urnak dicsőítő énekeket: Istennek mindenkor, és mindenekért hálát adván a' Jézus Krisztus' nevében!

A' rosszul használt időt némileg azzal tehetjük jóvá, ha mulasztásainkat szívből bánjuk, 's ha a' jó szándék nélkül véghezvitt cselekedeteinket, és békételenül türtszenedéseinket Istennek ujjalag felajánljuk; mintha csak azokat ujonan kellene tennünk és szenvednünk. Ez a' következő lelki gyakorlat által történhetik: Végetlen jóságú Uram, és Istenem! szíveimből bánom, hogy az időt, mellyet nekem üdvösségem' munkálására engedté, oly rosszul használtam. Hogy tehát az elmulasztottat tehetségem szerint helyre hozzam, mindazt, a' mit azon időtől fogva, hogy eszemmel élni kezdtem, cselekedtem vagy szenvedtem, felajánlom neked, ugy, mintha azt valóban meg kellene tennem, vagy pedig elszenvednem; még pedig felajánlom neked Üdvözítőnk' jóságos cselekedetei- és szenvedéseivel összekapcsoltan; téged a' legforróbban kérve, hogy pótolod ki fogyatkozásimat az ő végetlen érdemei által, és engedd valamennyi telteim- és szenvedéseimet előtted kedvesekké válni!

Szenteljük életünk' hátra levő napjait Istennek, miután majd az egész elmúlt időnket a' hiu világnak szenteltük. (S. Bernard. Serm. 20. in Cant.) Ha a' test-, és anyagi gyönyöröknek egész éveket adtunk: fordítsunk néhány napot lelkünk' javára is. (S. Petrus Chrysol. Serm. 12.) E' tárgyról lásd a' septvagesimavasárnapi evangéliomot is.

„Meg ne részegedjete a' bortól, mellyben bujaság rejlik.“

A' részegséget kicsapongás követi; mert az vétkes fölhevülést, érzéki vigságot, és gögös elbizottságot szül, mi által a' testiség' minden bűneinek tágas kapu nyílik. A' részegségrol bővebb oktatást lásd a' Pünkösöd utáni III. Vasárnapon. Itt csak azok' vétkét említem még föl, a' kik mértékletlen felköszöntéseik által másokat le szoktak itatni. Már Asverus, a' persák' királya, világosan megtiltotta ama' nagy vendégségben (Eszth. 1.), másokat ivásra kényszeríteni. E' pogány tehát, ki már a' pusztá ész' világánál is belátta, milly igazságtalan tett, másokat mértékletlen ivásra kényszeríteni, ki fog egykor az ítéletben ama' keresztények ellen kelni, kik, jóllehet a' hit által megvilágosítatva, ezen vétket sem elismerni, sem kerülni nem akarják. Azért Isaiás proféta is (5, 22.) jajt kiált azokra, kik hősök az ivásban, és készek másokat is leitatni. Sz. Ágoston pedig int bennünket, hogy azokat ne tartsuk barátinknak, a' kik minket az ő felköszöntéseikkel Isten' ellenségeivé akarnak tenni.

Evangelium. (Sz. János' 4, 46--53.)

Az időben volt egy királyi tiszt, a' kinek fia Kafarnaumban beteg vala. Ki is meghallván, hogy Jézus Judeából Galileába jön, elméne hozzá, 's kéré őt, hogy jönne le, és gyógyítaná meg fiát; mivel már haldokolni kezdett. Monda azért neki Jézus: Ha csak jeleket, és csudákat nem láttok, nem hisztek. Monda neki a' királyi tiszt: Uram! jöjj alá, mielőtt meghalna fiam. Felele neki Jézus: Térj vissza; fiad él. Hitt az ember Jézus' szavainak, mellyeket mondott, és elment. Még az uton vala, midőn már elejébe futának szolgálai, 's hirül adák neki, mondván, hogy fia él. Megkérdezé tehát őket, melly órában könnyebbedett meg. És felelének neki: hogy tegnap hét órakor hagyá el őt a' hideglelés. Megértette tehát a' gyermek' atyja, hogy ez volt azon óra, mellyben mondá neki Jézus: a' te fiad él; és hitt ő, 's az egész háznépe.

Tanulságok. I. Isten e' királyi tiszt' fiát megbetegedni engedte, hogy ez által neki alkalmat nyujtana Krisztushoz folyamodni, 's így megtérni a' hitre, és üdvözülni. Megszokta Isten, az által hívni magához, és téríteni meg a' bűnösöket, hogy azokra vagy személyökben, vagy pedig gyermekeik, marháik-, és egyéb javaikban, különféle csapásokat, és szerencsétlenségeket bocsát. Azért mondja Dávid (Zsolt. 118, 71.): „Jól esett nekem, hogy megaláztaltam; miszerint megtanuljam a' te rendeléseidet;“ ugyanazért kéré is az Istent, hogy szégyenítse meg a' bűnösöket: hogy keressék az ő sz. neve' dicsőségét. (Zsolt. 82, 17.) Mint ez teljesedett is azokon, a' kikről Dávid (Zsolt. 15, 4.) szól: „Eltelvéen nyomorusággal, Istenhez siettek.“ Bár mi is ugyanezt tennők! Mikor az Isten bennünket rossz termés-, vízáradás-, jégeső-, drágaság-, és háboruval látogat, nem mást akar, mint arra bírni minket, hogy hagyjunk fel valahára vétkes életünkkel, és forduljunk hozzá. De mi mit teszünk? A' helyett, hogy Istenhez térnénk, babonáságokhoz, rossz emberekhez, az ördöghez folyamodunk; a' helyett, hogy bűneinkből az igaz töredelmesség által kitisztulnánk, békéltelenségünk-, zugolódásunk-, vakmerő ítéletünk- és gyanakodásunkkal, mintha szerencsétlenségünk' oka mások' igazságtalansága, vagy gonoszsága volna, továbbá gyűlölségünk- és

ellenségeskedésünkkel csak mindig újabb bűnöket követünk el. Mi lesz mind ennek vége, ha Istennek sem áldásai, sem pedig büntetései által nem hagyjuk magunkat megjavíttatni? . . . Igaz ugyan, hogy az Isten néha a' jámborok- és ártatlanokra is küld inséget, vagy pedig őket rossz emberek, ellenségeik által busítatni, és gyötörtetni hagyja: de ezt ő csak azért teszi, hogy békétürésöket, és irántai szeretetöket megpróbálja, hogy őket a' világ' szeretetétől elvonja, a' büntől megőrizze, 's nekik nagy érdemek' szerzésére nyujtsion alkalmat; mivel a' jámboroknak minden javukra szolgál. (Rom. 8, 28.) Ez volt céljok, 's illy üdvös volt hatásuk is, az Istentől a' Jób- és öreg Tobiásra 'stb. küldött viszontagságoknak. Hasonlíthatjuk-e tehát magunkat e' jámborokhoz, ha a' viszontagságokat a' békétürés által hasznunkra nem fordítjuk; ha azon embereket, a' kiket Isten megszentelésünkre használ, ellenségeinknek tartjuk, és őket gyűlöljük 'stb.?—

II. Ezen királyi tiszt' magaviselete, ki fiának betegségét olly igen szívére vette, 's ki maga személyesen elment Jézushoz, hogy őt fiának meggyógyítására kérje. — minket arra tanít, hogy a' mi rokonaink, jóbarátink' 'stb. betegsége fölött nekünk is őszinte részvétet kell tanusítnunk, 's a' mi szeretett Üdvözítönket azok' egészségének visszaadásaért a' legbensőbbben kérünk. — III. Krisztus azon királyi tisztnek azt mondta: „Ha csak jeleket, és csudákat nem láttok, nem hisztek.“ Ez az ő tokéletlen hitének büntetése vala; mert ha igazán hitte volna, hogy Krisztus az Isten' fia, ugy őt nem hívta volna házába; hanem inkább amaz evangéliomi századossal (Máté 8.), hitte volna, hogy beteg fiát a' távolból is, egyetlen szavával meggyógyíthatja. Hasonló fődést érdemlenek sok keresztények, a' kik, ha szükségeikben az Isten azonnal, mint valamelly rögtönözött csuda által nem segít rajtuk, csaknem minden hitöket és Istenbeni bizodalmutatásokat elvesztik. Mennyire nem tetszik Istennek az illy hitetlenség, és bizodalmutatlanság, azzal mutatja meg, hogy az illy habozóktól minden oltalmát, és segedelmet megvonja (Sirákf. 2, 15.). Sőt még azt is mondja sz. János (Titk. jelent. 21, 8.), hogy az ilyeneknek ama' kénköves tüzzel égő lángtengerben lesz részök. — IV. Mit nem tehet a' családtyák' jó példája! Alig hogy ezen királyi tiszt a' hitet fölvette, azonnal megtért egész háza, és vele együtt hitt az Urban. Milly sok jóra szolgálthatnának azért okot a' családtyák, és anyák, az ő jó példájok, jámborságuk, imádságbani buzgalmut, 's a' szentségekbeni gyakori részesülésök, az ő szelidségök, mértékletességök, szemérmességök által alattvalóik- és lakótársaiknál, ha ez erényeket, és övéik' épülését kellőleg szívökön hor-

doznák! De ha ellenkezőleg, övéikkel mit sem gondolnak, ez által megtagadják a' hitet: lemondván a' szeretetről, mely a' kereszténynek ismertető jele; és rosszabbakká lesznek a' hitetleneknél, kik a' keresztényi kötelességeket még ismerni sem tanulták. (I. Tim. 5, 8.) Különbözn e' kötelességeket szintugy kell a' gyermekek- és alattvalóknak is gyakorolniok, az által, hogy egész buzgósággal igyekezzenek a' szelidség, engedelmesség, szerénység, munkabani szorgalom, takarékoság, imádság' stb. erényeiben előrehaladni; 's így a' religiót, mely mindezeket tanítja, szülőik és főlebbvalóik előtt kedves- és szeretetre méltóvá tenni, 's őket parancsolatainak teljesítésére buzdítani.

Vigasztalás a' nyaválákban.

„Egy királyi tiszt' fia beteg vala.“ (János' 4, 16.)

Hogy betegségében magadat vigasztalhassad, nézz a' reád nehezedett isteni kézre, 's gondold meg, hogy Isten e' nyaválát lelked' üdvére küldötte: hogy általa büneidnek megismerésére vezetessél, és azokért eleget tégy; vagy ha ártatlan vagy, magadat a' béketűrés-, szeretet-, és alázatosságban gyakoroljad, 's érdemeidet szaporítsad. Azért amaz istenfelő öreg azt mondá szerzetes társának, ki gyakori betegsége miatt panaszolkodott: „Fiam! ha tiszta arany vagy, ez által megpróbáltatol; ha pedig salakos vagy, megtisztittatol.“ Sokan, ugymond sz. Ágoston, mint egészségesek gonoszok, kik a' betegségben erényesek lennének. Sz. Bernárd pedig azt mondja: „Jobb, betegség által az üdvösséget elnyerni, mint egészségesnek lenni, 's örökre elkárhozni.“

Hathatós vigasztaló szer az is, ha betegségünkben a' szenvedő Megváltót képzeljük; kiben tetőtől talpig nem volt egy hely is ment a' verések-, és sebektől. E' felőli elmékedésében szokta mondani sz. Bonaventura: „Oh Uram! ennyire megsebesítve látván téged, nem akarok betegség nélkül élni!“

Ha valamely nyavala ér minket, mindenekelőtt gondoljuk meg, valljon nincs-e kezeink közt igazságtalanul szerzett jószág, vagy akármilly más titkos bűnök nem terhelnek-e bennünket; 's ha illyesmire találunk, tisztítsuk meg magunkat azonnal tőlök a' töredelmes gyónás, és megtérítés által: mivel a' bűnök okai legtöbbször a' betegségeknek; mellyeken az Isten nem fog segíteni, sem az orvosi szerek' használatát megáldani addig, míg a' betegségek czélt nem értek, vagyis a' bűnöst meg nem jobbitották. Még kevésbbé várhatunk segílyt, hanem inkább ideigleni, 's örök

boldogtalanságtól tarthatunk, ha babonasághoz, és kuruzsolókhoz folyamodunk segélyért; mint ezt Okhoziás király tapasztalta, ki mivel betegségében Beelzebub hamis istenhez folyamodott, halálal büntettetett. (Kir. IV. könyv. 1.)

Sz. Ágoston' fohász a. Oh Uram! itt égess, itt vágj: csak az örök életben kimélj meg!

Buzdulat. Örök dicséret legyen érte neked Uram Krisztus Jézus! ki minket embereket gyakran látogatsz ideigleni vizsontagságokkal; hogy mi is fölkeressünk téged, és segedelemért hozzád folyamodjunk: mint ama' királyi tiszttel is cselekedtél, kinek az ideigleni szerencsétlenség, övéivel együtt örök szerencsét eszközle. Miért vagyok oly szomorú, sőt békételen is, ha valamely betegség, vagy más szenvedés ér? Valljon nem szolgál-e javamra? Nem jó és hasznos-e nekem is, megaláztatnom: hogy rendeléseidet tanuljam, és hozzád siessek? Büntess tehát Uram! itt ez életben, tetszésed szerint; csak az örökkévalóságban légy kimérettel irántam! De add egyszersmind malasztodat, hogy kezdből mindent szívesen vegyek el, és békével türjek. Amen.

Erkölesi tanítás a' betegek' gondviseléséről.

,Uram! jöjj alá, mielőtt meghalna fiam.' (Ján.4,40.)

Igy kellene mindennek gondolkodnia, mint ezen atyának, kinek gondviselése alá betegek vannak bizva; vagyis azon kellenek főképen lenniök, hogy Jézust a' szentségeiben előbb hívják el, hogysen a' beteg azok' föl vételére képtelenné válik. Mit sem igyekszik az ördög jobban akadályoztatni, mint ezt: hogy a' haldoklókat annál bizonyosabban elnyelhesse. Ugyanazért hosszabb életet ígér, és más cselfogásokkal él, hogy attól visszatartóztasson; azok pedig, a' kik félve, nehogy ezzel talán a' beteget megijeszszék, vagy neki alkalmatlanok legyenek, a' papot elhívni késnek, vele híven közremunkálnak. Ők a' beteget azon veszedelemnek teszik ki, hogy a' kísértetek által, mellyek a' végórában sokkal gyakoribbak és súlyosabbak, meggyőzöttessenek, és így örök üdvösségöket elveszítsék. A' beteggel a' veszélyt, mellyben forog, tudatni kell; nem pedig azt titkolni előtte. 'S a' papot a' beteg' akarata ellen is, el kell hívni addig, valámig a' beteg erőben, és eszénél van. Arra is rá kell a' beteget bírni, hogy a' haldoklók' szentségeiben részesüljön. Azért ő nem fog előbb meghalni; hanem inkább legnagyobb hasznára fog válni: mivel ez által lelkismerete azon bünöktől, mellyek talán okai betegségének,

megtisztulván, egészségét is visszanyerheti; vagy legalább miután az Isten' malasztját, és a' szentségek' erősítő kegyelmét megnyerte, fájdalmait sokkal nagyobb béketűréssel, és nagyobb érdemet szerzőleg viselheti, és sokkal könnyebben, nyugottabban, és vigasztalódottabban halhat meg. — Ugy szinte törekedünk a' beteget arra buzdítani, hogy hagyja magát egészen az Isten' akaratjára, 's legyen iránta tökéletes fiui bizodalommal. Hogy pedig az aggasztó gondolatok, 's az ördög' incselkedései ellen megoldalmazzuk, és erősítsük, imádkozzunk előtte vigasztaló imákat; csókoltassuk meg vele gyakrabban a' feszületet; mondjuk el előtte Jézus', Mária', és sz. József' neveit, és más vigasztaló fohászokat, minők az imádságos könyvben találhatók; vessünk rá keresztet, hintsük meg szentelt vízzel; mindenekelőtt pedig boldog kimulásaért esedezzünk: de ne sirjunk, ne jajgassunk fölötte; mivel ez nem használ, hanem csak nehezíti halálát; haszontalan és hiu világi tárgyokról se beszélgessünk vele: mert ez által őt az Isten, és lelkének üdvössége felőli komoly elmélkedésében, és az olly vésteljes utolsó harcra készüléshen akadályozzuk. Végre a' beteg körül semmi afféle személyeket se szenvedjünk, kik azelőtt neki bűnre okul szolgáltak, 's talán még most is szolgálhatnak, vagy őt bármikép megláboríthatnák és zavarhatnák. — Nincs a' szeretetnek jótékonyabb műve, mint embertársa' boldog kimulásának elősegítése.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XXI. VASÁRNAPRA.

A' misekezdetben Mardokheus' imája mondatik el (Eszther' 13, 9. és követk.), melly minden szorongattatás- és inségben használható: „Hatalmadban van Uram! minden, és nincs, a' ki ellentállhatna akaratodnak. Te teremtetted ugyanis az eget, és földet, és mindazt, a' mi az egek' körében foglaltatik. Mindenek' ura te vagy!“ — „Boldogok, a' kik feddhetlenül élnek, 's az Isten' törvénye szerint járnak.“ (Zsolt. 118.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! védd meg a' te népedet folytonos kegyességeddel: hogy a' te oltalmad alatt minden viszontagságoctól ment legyen, és neved' dicsőségére, a' jóban állhatatos maradjon. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Sz. Pálnak Efezusiakhoz írt level. 6, 10—17.*)

Atyámfiai! legyetek erősek az Urban, 's az ő erejének hatalmában. Öltözzetek föl az Isten' fegyverzetébe; hogy az ördög' leselkedéseinek ellentállhassatok. Mert a' mi tusakodásunk nem (*csupán*) a' test és vér ellen; hanem a' fejedelmek, és hatalmaságok ellen (*is*) van: a' jelen időnek setétségében uralkodó világ' hatalmasságai ellen, a' levegőben tartózkodó gonoszság' szellemei ellen. Vegyétek föl azért Istennek egész fegyverzetét, hogy ellentállhassatok a' veszedelmes időben, 's mindeneket meggyőzővén, tántoríthatlanok maradhassatok. Álljatok azért, körülövezvén ágyékaitokat igazmondással, és felöltözve a' jámborság' mellvasába; lábaitok' sarui gyanánt készségeitek szolgálván a' békeség' evangéliomának hirdetésére. Mindenekelőtt vegyétek föl a' hit' paizsát: mellyel ama' gonosznak minden tüzes nyilait elothassátok; 's vegyétek föl az üdvösség' sisakját, és a' lélek' kardját, melly az Isten' igéje.

Magyarázat. E' leczkében az apostol arra int minket, hogy erősségünket az Istenneli egyesülésben keressük. Öltük föl az Isten' fegyverzetét: miután nem halandó, és gyarló emberek, nem is testi ellenségek ellen, anyagi fegyverekkel szükség harczolnunk; hanem a' pokolbeli hatalmak ellen, mellyek (a' mennyire tudnillik az Isten, bűneink' megbüntetése végett nekik hatalmat adott az emberek' kísértése-, és ostromozására,) a' tévely és bűn' setétségében fetregő világ' uralkodói, 's a' levegőben lakó szellemek, tehát szellemi ellenségek ellen, szellemi fegyverekkel szükség harczolnunk. Övezzük azért körül magunkat az igazsággal, és vegyük föl a' jámborság' pánczélát, hogy minden csábításoknak ellentállhassunk. Legyen mindenkor szemünk előtt az evangéliomi tanítás, hogy a' szerint járjunk, és a' gonosznak minden leselkedéseitől megmentessünk. A' hittel, mint valamelly paizsszal, fegyverkezzünk föl a' sátán' tüzes nyilai ellen. Mert ha az ördög a' testi kéjek által igyekszik minket elcsábítani: a' hit a' fajtalanokra váró pokoli kinokat mutatja föl; ha pedig a' gazdagság' fényével ámit: a' hit a' mennyek' országát nyitja meg előttünk, hol a' jámborokra a' legnagyobb javak várnak; 's így a' hit a' sátán' minden megtámadásait vissza tudja verni. Ezen kívül vegyük fel az üdvösség' sisakját, vagyis az örök üdvösség' re-

ményének, nekünk a' kísértetekben hasonlóan oltalmat nyújtó, sisakját; 's az Isten' igéjét, mellyet kardunk, vagyis legfőbb fegyverünk gyanánt kell használnunk. Ha ekképen fölfegyverkezünk, úgy a' sátánt mi is akkép legyőzzük, mint Jézus (Máté 4.), és elfogjuk mennyekben a' győzedelem' dicsőséges koronáját nyerni.

Evangelium. (Sz. Máté 18, 23—35.)

Az időben Jézus a' maga tanítványainak e' hasonlatosságot mondta: Hasonló a' mennyek' országa egy királyhoz, ki számot akara szolgálival vetni. 'S mikor elkezdettt volna számot vetni, hozának elébe egyet, ki tiz ezer talentommal tartozott néki. Nem lévén pedig annak, honét megtérítenie, parancsolá ura, hogy adassék el ő, és felesége, és gyermekei, és mindene, a' mie csak volt, és térítse vissza. Leborulván pedig ama' szolga, esedezett, mondván: Légy irántam béketüréssel, és mindent megtérítek néked. Megkönyörülvén pedig az ur e' szolgán, elbocsátá őt, és minden adósságát elengedte néki. Kimenvén pedig ama' szolga, egy szolgatársára akadt, ki száz fillérrel tartozott neki: 's azt megragadván, fojtogató, mondván: lized meg, a' mivel tartozol. És leborulván szolgatársára, kéré őt, mondván: Légy irántam béketüréssel, és mindent megtérítek néked. Amaz pedig nem akart: hanem elment, és börtönbe veté őt, míg csak meg nem fizetné adósságát. Látván pedig szolgatársai, mik történtek vala, fölöttébb elszomorodtak: és megjelenvén, elbeszélék uroknak mindazokat, a' mik történtek. Akkor előhívá őt ura, és mondá neki: Álnok szolga te! minden adósságodat elengedtem néked, mivel hogy kértél engem. Valljon nem kellett volna-e tehát neked is megkönyörülnöd szolgatársadon, valamint én is rajtad megkönyörültem? 'S megharagudván ura, általadá őt a' poroszlóknak, valámig csak meg nem fizetné egész adósságát. Így fog a' ti mennyei Atyátok is veletek cselekedni, ha kiki szívből meg nem bocsátotok atyátok' fiának.

Ki értetik ama' király alatt, a' ki szolgálival számot akart vetni?

Ama' király alatt Isten, a' szolgák alatt pedig minden ember értetik.

Mit jelent a' tíz ezer talentom, melyet a' szolga meg nem tudott fizetni?

Ama' sok számtalan, és végnélkül sulyos bünt, mellyel az ember az Istent megbántja. Tíz ezer talentom a' mi pénzünk szerint husz millio pengő forintnál is többet tesz; és Jézus csak azért hozott fel illy rendkívüli nagy összeget, hogy ez által megmutassa, miszerint Istennek minden ember végtelenül sokkal tartozik; úgy hogy az irántai tartozást az embernek valóban lehetetlen visszafizetni. A' tíz ezer talentom alatt még minden fő, és halálos bünt is érthetni; mivel azáltal Istent annyira megbántjuk, hogy az embernek lehetlen azért eleget tenni, még ha meghalni akarna is érte: mellyet azonban Isten, az ő nagy irgalmasságánál fogva, 's Krisztus' érdemeiért, örömet megbocsát, ha azt a' bünös igazán megbánja, és Istent illy nagy adósság' elengedéseért alázatosan kéri.

Mellyek a' fő, vagy halálos bünök, és miért neveztetnek így?

A' következő hét: 1-ső a' kevélység; 2-ik a' fűsvénység; 3-ik a' bujaság; 4-ik az irigység; 5-ik a' harag; 6-ik a' torkosság; 7-ik a' jóra való restség. Főbünöknek azért neveztetnek, mert minden egyéb bünök, még a' legnagyobb gonosztettek is ezekből származnak, és azoknak csak mintegy ágai. Halálos bünöknek pedig azért mondatnak, mivel az ember' szívében a' felsőbb, és szellemi életet elölik. A' kevélységről az 545. lapon, a' fűsvénységről az 591. lapon, a' bujaságról a' 487. lapon, az irigységről a' 199. lapon, a' haragról pedig az 508. lapon volt szó. Ennélfogva itt még csak a' torkosság- és jóra való restségről fogunk kissé bővebben szólni.

Mi a' torkosság?

A' torkosság az evésnek és ivásnak rendellen kívánása, 's az étel- és itallali mértéktelen élés. A' torkosság halálos bün: mivel az e' bünben leledzők minden gondolatukat és törekedéseket arra irányozzák. 's egész boldogságukat abban, tudnillik az evésben és ivásban helyezik; és Istenre, 's a' mennyek' országára nem is gondolnak. Azért mondja Krisztus urunk a' dobzódva élt dúsagzagról: „Megholt a' dúsagzadag, és eltemetteték a' pokolban“ (Luk. 16.). Sz. Pál pedig az illy emberekről azt mondja, hogy Krisztus' keresztiének ellenségei; hogy hasuk az Istenök: végök pedig a' kárhozat lesz (Filip. 3, 19.); 's a' ko-

rinthusiaknak világosan azt írja, hogy a' részegesek az Isten' országát nem fogják birni (I. Kor. 6, 10.). Ez iránt megolvashatni a' részegség' bünéről való tanítást is a' 493-dik lapon.

Miért neveztetik a' torkosság főbűnnek?

Mivel abból sok más bűnök származnak; főképen pedig : a' beszéd- és magaviseletbeni pajzanság, a' más nemü személyekkel való társalgásbani szemtelenség és bujaság, czivódás és verekedések, az idő- és vagyonnak elvesztegetése. A' dobzodók és részegesek az ünnep- és Vasárnapokat megszenteltelenítik, a' böjtölés' parancsát sokszorosan áthágják, felebarátjaikat megcsalják, nem fizetvén meg nekik azt, a' mit tőlök vettek, vagy kölcsönöztek, feleségüket és gyermekeiket inségbe taszítják ; végre még tolvajokká is lesznek, legalább az igazán szegényeket megfosztják a' nekik szánt alamisnától, ezt méltatlanul elvévén, és megint csak elkorhelykedvén. Mind testi, mind lelki ereiket tönkre teszik ; úgy hogy hivatali kötelességeiket többé nem képesek teljesíteni, 's alkalmatlannokká válnak rá, hogy Istennek szolgáljanak, és illető kötelességeiket e' földön betöltsék. Vajha mindazok, a' kik e' bűnnel terhelvek, annak utálatosságát, és mind a' jelen, mind pedig a' jövő életrei borzasztó következéseit gyakran fontolóra vennék : hogy attól mielőbb szabadokká tegyék magukat ! És vajha minden emberek ovakodnának e' bűnnek már kezdetétől is, tudnillik az evésben- és ivásbani minden mértékletlenségtől ; nevezetesen pedig a' rendkívüli, 's válogatottabb ételek és italok utáni rendetlen vágyódástól : nehogy végtére őket is azokhoz kelljen számlálni, kiknek hasuk az Istenök, 's kiknek a' kárhozat lesz végök.

Mi a' jóra való restség?

Az Istent és üdvösségünket illető dolgok iránt érzett undor és visszatetszés. A' jóra való restség halálos bűnnek neveztetik, mivel a' rest és tunya ember súlyosan vétkezik az által, hogy az Isten' barátságát, az örök életet, és azon eszközöket, mellyek az Isten' barátságának 's az örök életnek elnyerésére szükségesek, szándékosan megveti. Főbün azért, mivel abból az isteni dolgok iránti ingerültség, unottság és harag, az isteni szolgálatban való hanyagság, az Isten' igéjének hallgatásában-, vallásos könyvek' olvasásában-, és szentségekkel élésbeni szorgalom' hiánya, imádságbani tétovázás, henye élet, kislelkűség, gyakran még kétségbeesés és öngyilkosság is származnak. E' bűn' elhagyására főleg annak meggondolása buzdíthat, hogy milly jó és hatalmas azon ur, a' kinek szolgálni köteleztetünk, tudnillik az Isten ; és milly

dicső a' jutalom, melyet e' szolgálatunkért várhatunk, tudnillik a' mennyek' országa, vagyis a' kimondhatatlan örök boldogság!

Mellyek az égbekiáltó bűnök?

A' következő négy: 1) a' szántszándékos gyilkosság; 2) a' sodomai bűn, vagyis azon gyalázatos és természetelleni fajtalanság, melyet a' sodomaiak gyakoroltak; 3) a' szegények, különösen pedig az özvegyek és árvák' nyomorgatása; 4) a' munkások és cselédek' érdemlett bérének visszatartása, és elhuzása. E' bűnök a' szívnek különös romlottságára mutatnak, és mintegy Istenhez kiáltanak a' bosszuért; azaz: e' bűnöket Isten mindenkor iszonyuan megbünteti; mint ezt Kain', a' sodomabeliek' 'stb. példájából látjuk.

Mit jelent a' száz fillér?

A' száz fillér alatt, mely csak csekély összeg, mintegy tizenöt forint pengő pénzben, azon megbántások értetnek, melyekkel minket mások illeltek, és mellyek az Isten ellen elkövetett vétségeinkhez hasonlítva, parányiak, és jelentéktelenek.

Mit akar tehát Jézus ezen hasonlatossággal mondani?

Ezt akarja mondani: Isten irántatok irgalmas, és elengedi nektek szörnyű nagy vétségeiteket; azért tehát ti is legyetek irgalmasok embertársaitok iránt, és engedjétek el nekik csekély vétségöket. A' ki ezt nem teszi, 's embertársának meg nem bocsát, hanem inkább azt nyomorgatja és üldözi, az mennyei Atyámtól sem fog bocsánatot nyerni, 's a' pokol' örök büntetéseit vonja magára.

Miért mondatik, hogy az ur nem csak az adóst, hanem annak feleségét, és gyermekeit is eladatni parancsolta?

Ez által ismét a' vétek' 's az ez által érdemlett büntetés' nagy volta fejeztetik ki. Vagy talán azt is jelenti, hogy felesége 's gyermekei csábíták a' szolgát bűnre; vagy abban más valamely módon részt vettek, 's ez által magukat a' büntetésnek is részesivé tették: mert ha az ember más' bűnében részt vesz, annak büntetésében is részt kell vennie.

Ki vesz részt más' bűnben, és ki részesíti magát ez által az idegen bűnben?

Az, ki 1-ör: másoknak a' bűnre tanácsot ad; 2-or: másoknak vétkes dolgot parancsol; 3-or: a' vétekben másokkal egyetért; 4-er: másokat bűnre ingerel; 5-ör: mások' bűnös tetteit dicséri; 6-or: másokat bűnük miatt meg nem fedd; 7-er: mások' bűneit elnézi; 8-or: ki idegen javakban részesül; 9-er: ki mások' bűneit oltalmazza.

Kicsodák azok, a' kik adósaikat fojtogatták, és verik 'stb.?

Általában az irgalmatlanok. Különösen pedig azokat lehet e' nevezet alatt érteni, kik adósaik iránt, ha tüstént nem fizethetnek, semmi türelmet sem ismernek; hanem azoktól tartozásaikat erőszakosan követelik: ha mingyárt házukat, és mindenöket el kell is adniok; tovább azokat, kik az özvegyeket és árvákat elnyomják; valamint azon előljárókat is, a' kik alattvalóikat tulságos adóval terhelik.

Kik azok, kik ezen gonosz embereket Istennél föladják?

Az őrangyalok, és tulajdon lelkismeretök; sőt maga a' gonosztett is bosszuért kiált az Urhoz.

Miért adatott át a' kegyetlen szolga a' tartozások' elengedése után a' kinzóknak?

Ez nem a' már valóban elengedett vétkeiért (mert Isten az ő adományait meg nem bánja, 's a' már elengedett bűnök többé föl nem élesztetnek), hanem az ő keményszivűsége 's kegyetlensége miatt történt; mellynél fogva szolgatársának nem akart megbocsátani, hanem azt ütötte, 's vele rosszul bánt: mi benne annál nagyobb bűn volt, minthogy hálából, az urától kevéssel előbb nyert bocsánatért, szolgatársának adósságát is el kellett volna engednie. Azért mondatik is azután, hogy átadatott a' kinzóknak, valamig csak egész tartozását le nem fizette: mi a' pokolban, az elkárhóztaknál soha sem történik meg; azért büntetésök is örökké tart. Ha tehát az irtózatos örök kinokat elkerülni, 's a' mi sok, és terhes bűneink' bocsánatát Istentől megnyerni akarjuk, úgy adósainknak, vagyis a' minket megbántóknak mi is szivből bocsássunk meg.

Mit tesz, szivből megbocsátani?

Annyit tesz, mint szivünkben minden haragot, gyűlölséget, és bosszuvágyat számüzni; 's e' helyett ellenségeink iránt igaz és őszinte szeretetet, nem csak a' szivben táplálni, hanem azt külsőképen is, megfelelő jelek, és szeretetteljes szolgálatok által mutatni. Ugyanazért azok nem bocsátottak meg szivből, kik azt hiszik és mondják ugyan, mikép elleneik iránt semmi gyűlölséggel sem viseltetnek: de azokat mégis a' közös imádság- és alamisnából 'stb. kizárják; őket a' mennyire csak lehet, kerülük, velök beszédbe nem ereszkednek, őket nem köszöntik, rájuk sem néznek, és rajtuk a' szükségben, mikor ezt könnyen megtehetnék is, segíteni nem akarnak. Ne is mondják az ilyenek, hogy igen nehéz, sőt majdnem lehetetlen, az ellenségnek szivből megbocsátani: mert az Isten lehetetlenséget nem parancsol. Már pedig el-

leneinknek szivből megbocsátani, sőt azokat szeretni, 's velök jót cselekedni, az Isten nyilvánosan megparancsolta (Máté 18, 35.; 5, 44.). 'S valljon nem teljesítették-e Krisztus, és a' szentek tetteleg is e' parancsot? . . . Vagy talán minekünk más szivünk van, hogy nekünk e' szeretet lehetetlen? . . . Igenis; a' mi szivünk rossz; és ez lesz oka, hogy Isten a' mi sok és nehéz bűneinket szintugy meg nem fogja bocsátani, valamint mi nem bocsátunk meg felebarátunknak.

F o h á s z. Adj oh szeretetteljes Ur Isten! malasztot, hogy embertársink iránt irgalmasok lehessünk; hogy így egykor tőled mi is irgalmasságot nyerjünk. Óvj meg egyszermind bennünket, nehogy idegen bűnökben részesüljünk, vagy halálos bünt kövessünk el: ha pedig ez csakugyan megtörtént, add, hogy a' fölött igaz töredelmességet tartsunk, nehogy örökre elveszszünk.

Erkölcsei tanítás a' türelemről.

„Légy irántam béketűrőssel.” (Sz. Máté' 18, 26.)

Miután Isten irántunk olly nagy, és állandó türelemmel van, nem kellene-e ennek minket arra buzdítani, hogy embertársink' hibái 's gyarlóságai iránt szinte türelemmel viseltessünk, és a' szenvedéseket, melyeket Isten ránk bocsát, békével türjük? Gondoljuk meg azt is, hogy ugyan mit használ a' türelmetlenség? Megjavítja-e ez felebarátunk' hibáit? Nem; sőt ellenkezőleg, a' tévedőt megkeményíti; ugy hogy az végre, még a' szelid és türelmes utbaigazításokat is megveti, 's daczára minden intéseknek, megmarad a' rosszban, nem csak, de mindig nagyobb bűnökkel is terheli lelkét. — Vagy a' türelmetlenség könnyebbé teszi, a' mit szenvednünk kell? Nem; hanem azt inkább még nyomasztóbbá teszi, 's azon hasznoktól is megfoszt bennünket, melyeket abból lelkünk' üdvére nézve huzhattunk volna. Ugyanazért arany^sszájú sz. János ekkép kiált föl: „Mit teszesz oh ember? Istent, a' te jótévedtet, szabadítodat, oltalmazódat és gondviselődet káromlod? Nem veszed-e észre, hogy az örvény' szélére rohansz; és önmagadat a' végveszély' feneketlen mélységébe taszítod? Valljon szenvedéseidet könnyebben viselhetőkké teszed-e káromlásaid által? Nem; a' te türelmetlenséged és bűneid által azokat csak neveled, és fájdalmaidat élesited. De talán nem tudsz kinodban hallgatni? Hisz én nem parancsolom neked, hogy egészen néma légy. De a' helyett, hogy Istent káromlanád, inkább dicsőitened kellene ötet és magasztalnod. Valld meg Istennek a' te bűneidet;

kiált föl az imádság' hangján, törjél ki az Istennek hangos dicséretébe: úgy fájdalmaidat könnyíteni fogod: mivel Isten az ő gyámolító malasztjával ujalag közelíteni fog hozzád. De ha őt káromlod, úgy az ő segedelmét elüzöd magadtól. Gondold meg azt is, hogy minél nagyobb az elviselt fájdalom, annál dicsőbb a' jutalom' koronája is. Jelenleg sulyos harczot kell a' betegség és szegénység ellen küzdened: de gondold meg, hogy Lázár' ez által szerezte meg az üdvösséget. Mivel ő a' szegénységet, nyavalyát, és elhagyatottságot olly békével tűrte, azért Ábrahám' kebelébe vétetett föl. Igenis, a' szenvedések közti béketűrés olly nagy erény, hogy az még a' nagy bűnösöket is megszabadítja vétkeik' sulyjától; a' már előbb is igaz embernek pedig a' mennyei boldogságról legnagyobb biztosítást nyújt. Az igazra nézve a' szenvedések közötti béketűrés tündöklő korona, melly a' napnál is fényesebben ragyog; a' bűnösnek pedig elkövetett bűneiért a' kiengesztelődés' eszközévé lesz.“ Ne is mondd, hogy téged a' szegénység, a' betegség, és veszedelmek visznek az Isten elleni zugolódásra és káromkodásokra. Nem a' szegénység, hanem az esztelenség; nem a' betegség, hanem a' vakmerőség; nem a' veszélyek, hanem az isteni főlelem' hiánya birják a' meggondolatlant káromlásokra is, valamint minden rosszra. Tekintsd Jób, és Lázár' szenvedéseinek nagy voltát, és azok' folytonos béketűrését! Ha te is olly béketűrő fogsz lenni, mint ők: úgy velök hasonló jutalomban is fogsz részesülni.

A' türelmetlenségtől annál is inkább meg kellene magunkat tartóztatni, mivel az rendszerint több más bűnökre is viszi az embert: így a' türelmetlen szegény el kezd lopni, a' haragos káromkodni, az Isten ellen zugolódni, a' jóban restté, 's tunyává lenni; nem iparkodik többé az erény' akadályait legyőzni, 'stb. Jaj tehát azoknak, kik a' türelmet elvesztik! (Sirákf. 2, 16.) Boldogok ellenben, kik a' béketűrésben állhatatosan megmaradnak; mivel ez által fogják lelköket birni (Luk. 21, 19.); minthogy a' béketűrés, gyökere és őre minden erénynek, az embereket a' büntől megóvjá, őket tökéletesekké, 's a' mennyei koronára méltókká teszi. (Jakab' 1, 4.) De miután saját erőnkből béketűrökké nem lehetünk, kérjük azt Istentől a' következő imádsággal:

Ur Isten! a' ki egyszülött fiad' béketűrése által a' régi ellenség' kevélységét megaláztatad, add kegyelmesen, hogy ajtatosan meggondolván, a' mit ő mi érettünk szenvedett, ezután mindent, a' mi ellenünk van, béketűréssel szenvedjünk. Ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által 'stb.

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XXII. VASÁRNAPRA.

A' misekezdethen imádkozzad a' pappal, bűneid' bocsánataért (a' 129-dik zsoltárból): „Ha a' vétkeket vizsgálod, Uram! Uram ki állhat meg előtted? De te nálad kegyelem van, Izrael' Istene! A' mélységből kiáltok hozzád Ur Isten! Hallgasd meg Uram! az én kiáltásomat.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

. Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! mi erőnk és menedékünk, ki magad vagy szerzője minden ajtatosságnak, hallgasd meg kegyesen egyházad' ajtatos esedezését; és engedd, hogy azt, a' mit tőled hívőleg kérünk, sikeresen el is nyerjük. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Filippibel. irt level. 1, 6—11.)

Atyámfi! bizodalmasan várjuk az ur Jézusban, hogy a' ki bennetek az áldásos művet elkezdte, azt tökéletességre is fogja a' Jézus Krisztus' napjáig vinni. A' mint hogy méltó is ekképen ítélnem mindnyájatokról: minthogy titeket szivemben hordozlak, mind fogságomban, mind az evangeliom' védelmezésében és megerősítésében; és így mindnyájan részesei vagytok örömemnek. Mivel Isten a' bizonyosságom, melly igen vágyódom mindnyájatok után a' Krisztus Jézus' legbensőbb szeretetével. Imádkozom is érte, hogy a' ti szeretetetek mindinkább bővelkedjék a' tudományban, és minden értelemben; hogy megítélhessétek, mi legyen tökéletesebb; hogy feddhetetlenek legyetek, és botlás nélkül a' Krisztus' napjára; teljesek a' jámborságnak ama' gyümölcseivel, mellyek Jézus Krisztus által nyeretnek az Istennek dicsősége- és dicséretére.

Azon levelet, mellyből e' leczke vétetett, sz. Pál Romából írta, hol a' hit miatt fogva tartatott, Filippi város' lakosainak Macedoniában. Mindenekelőtt szerencsét kíván nekik e' levelében, hogy az evangeliomi tanítást, mellyre őket oktatta, olly készséggel fogadták, és olly lelkismeretesen teljesítették; és azt mondja, miszerint reményli az Istentől, hogy ezen áldásos művet, a' melyt bennök munkálni elkezdett, be is végzendi, 's nekik a' Krisz-

tus' napjáig, azaz: holtukig, állhatatosságot fog adni a' jóban. Ezután tudatja velök, milly gyöngéd szeretettel viseltetik irántuk: melly hasonló Jézus' szeretetéhez; és őt arra ösztönözi, hogy Istentől szakadatlanul az ő javukat kérje, nevezetesen, hogy szeretetök mindinkább növekedjék, azaz: mindég gazdagabb legyen a' jóságos cselekedetekben; mellyek, haugyan keresztényi belé-
tás- és okossággal, 's annak, a' mi jobb, folytonos vizsgálata- és kiválasztásával gyakoroltatnak, és nem vesztegettetnek a' méltatlanokra (minthogy ez által megszünnének érdemszerzők lenni), a' keresztényt Isten és emberek előtt feddhetlenné teszik, és őt Krisztus Jézusban az igazság' gyümölcseivel betöltik; azaz: valóban jó és szent cselekedetökké lesznek; minthogy csupán csak Krisztus' kegyelmével teljesíthetők, és így csak is az Istent kell értök dicsőíteni. — Tanuljuk ezen leczkéből, egyedül Istenben helyezni bizodalmunkat; a' kitől egyedül jön minden jó, nevezetesen a' jóbani állhatatosság' malasztja: melly olly nagy mértékben igényli gondunkat; és soha se szünjünk meg őt azért kérni: mert csak ez szerezheti meg nekünk az üdvösség' koronáját. (Máté' 10, 22.) Szeressük felebarátunkat is úgy, mint magunkat, és imádkozzunk érte; mint ez már főnebb, a' Pünkösöd utáni XII. és XVIII. Vasárnapra való oktatásban is megkivántatott.

Fo há sz! Ur Isten! az én megváltó Jézusomnál fogva bizom benned, hogy azon jót, mellyet bennem elkezdted, be is végzed, és általa nekem egész holtig állhatatosságot fogsz adni.

Evangelium. (Sz. Máté' 22, 15—21.)

Az időben elmenvén a' farizeusok, tanácsot tartának, mint lehetne Jézust megfogni beszédében. És hozzá küldék tanítványait Heródes' szolgálival, ekkép szólítván ötet: Mester! tudjuk, hogy igazat szóló vagy, és Istennek utját igazságban tanítod, és nem gondolsz senkivel; mert nem tekinted az emberek' személyét; mondd meg tehát nekünk: mit állítasz, szabad-e a' császárnak adót fizetni, vagy nem? Ismervén pedig Jézus álnokságukat, mondá: Mit kísértetek engem képmutatók! Mutassatok elő egy adópénzt. Ők pedig előmutatának neki egy tízest. És monda nekik Jézus: Kie ez a' kép, és a' rajta való irás? Mondának neki: a' császáré! Akkor monda nekik: Adjátok tehát meg a' császárnak, a' mi a' császáré: 's az Istennek. a' mi az Istené!

Miért akarák a' farizeusok Jézust beszédében megfogni?

Hogy okot találjanak rá, mellynél fogva őt vagy a' császárnál bevádolhassák, vagy a' zsidók előtt gyűlöletessé tehessék; mert ha a' császártól az adót megtagadta volna, úgy őt mint fölségsértőt adták volna föl; ha pedig az adófizetést egyenes kötelességül tüzte volna ki a' zsidóknak, úgy őt ezek előtt, mint a' kik magukat szabad, és egyedül Istennek alávetett nép gyanánt tartották, mint szabadságuk' megsemmisítőjét vádolták volna be. — Eme' farizeusokhoz hasonlók mindazok, a' kik barátság' színe alatt felebarátjoknak bosszúságot és szerencsétlenséget igyekeznek szerezni. De ugyanazon jajt is várhatják magukra, mellyel Krisztus a' képmutató farizeusokat oly gyakran fenyegette.

Kik tulajdonképen képmutatók?

Azok, kik hogy felebarátjokat megcsalják, magukat külsőleg jámborok-, és szentekül tettetik, holott belsőképen telvők gonoszsággal; kik nyelvökön mézet, szívökben pedig epét hordoznak; és mint a' skorpiók, akkor csipnek meg, mikor azt legkevésbé gondolnók. E' képmutatók testvérei Kainnak, Joáb- és Judásnak; kik közül az első testvérét Ábelt, a' második rokonát Amasát ravaszul rászedte és megölte, a' harmadik pedig isteni Mesterét csókkal árulta el. Jobb egy nyilvános ellenség, a' kitől őrizkedhetik az ember, mint az olly képmutató jó barát, a' kitől nem tartunk. Az illy ravasz emberekre az Isten átkot mondott. (Mal. 1, 14.) A' kettős nyelvűszáj (mondatik Példabesz. 8, 13.) Isten előtt utálatos; és sz. Jeromos szerint az álszenteskedés kettős gonoszság.

Bebizonyítására annak, hogy Isten' irányában hiu minden csselfogás, minden bölcsesség és értelem (Példab. 21, 30.), Jézus egy adópénzt kér elő, és kérdi: kié a' kép, és fölirat; és parancsolja megadni a' császárnak, a' mi a' császáré, de az Istennek is. a' mi az Istené. Jézus ezzel azt akarja mondani: Ha vétkeitek miatt odáig jutottatok, hogy a' császárnak alá vagytok vetve; mint ezt a' közöttetek forgó pénz, és annak adóul kiszabott évenkénti lefizetése mutatja: adjátok meg neki azt, a' mivel tartoztok; de a' földi adó mellett ne feledkezzetek meg a' mennyei adókról is, mellyekkel Istennek tartoztok; adjátok tehát meg a' templom-adót is; és nem csak ezt, de mindenekelőtt az igaz jámborság, és érények' adóját. Azon kötelességekről, mellyeknél fogva a' világi felsőségeknek a' tartozó adókat megfizetni tartozunk, már főnebb (413. l.) volt szó. De Isten az egyházi személyeknek, és előljáróknak is rendelt bizonyos adózásokat tenni. (Luk. 10, 7. Rom. 13, 6. 7.)

I. Kor. 9, 14.) Teljesítsük tehát ezeket is lelkismeretesen, és különösen őrizkedjünk, az egyház' javait igazságtalanul eltulajdonítani; mivel Isten azokat, a' kik ezt tették, gyakran iszonyuan megbüntette; 's a' mindennapi tapasztalás is tanítja, hogy az illy javak által azok, a' kik hozzájuk igazságtalan uton jutottak, nem boldogulnak. (Mint lehet adónk' lefizetését érdemszerzővé tennünk, az 546. lapon olvashatni.)

Buzdulat (a' 11-és 119-dik zsolt.). Légy Uram! segedelmemre; mivel az istenfélők' száma megfogyatkozott, az igazság meggyérült az emberek közt. Hiuságot szólnak kiki egymáshoz, csalárd ajakkal, és kettős szívvvel beszélnek. Irtson ki az Ur minden álnok ajakat, és kérkedő nyelvet, melly így szól: Uralkodjunk nyelvünkkel; mieink az ajakak. Ki az ur fölöttünk? Uram! szabadítsd meg lelkemet az igazságtalan ajkaktól, és álnok nyelvektől; add egyszersemind malasztodat, hogy a' jámborság, és erényesség által a' te képedet bennem megőrizzem. Irányozd szívemet igazságosságra, és tartóztasd vissza a' fősvénységtől, hogy mindenkinek megadjam a' magáét.

Erkölcsei tanítás az emberektől hiu félelem ellen.

„Istennek utját igazságban tanítod, és nem gondolsz senkivel; mert nem tekinted az emberek' személyét.“ (Máté' 22, 16.)

Ebben a' keresztényeknek hiven kellene a' Megváltót követniök, és nem kellene nekik az emberektől hielem, vagy amaz üres rémkép által: „De mit fognak valljon az emberek erre mondani?“ a' jámborságtól, 's az erény' gyakorlatától olly könnyen visszajjesztetniek. Ugyan mit törődünk azzal, akármit gondolnak, és beszélnek is felőlünk az emberek? Csak az Istennek tessünk! Ő maga használhat csak és árthat mi nekünk igazán; azért egyedül is csak őtet kell félünk, mint Krisztus mondja (Mát. 10, 28.): „Ne féljete azoktól, kik a' testet megölik, de a' lelket meg nem ölhetik; hanem inkább féljete attól, a' ki mind a' lelket, mind a' testet pokolra vetheti.“ Milly balgatagul cselekesznek azok, kik abbéli félelmökben, nehogy bizonyos emberek' tetszését elveszítsek, Istent megbántani nem irtóznak; kik hogy másokat lekötellezenek, az ártatlanok, szegények, és ügyefogyottak' elnyomására, 's tulajdonuktól megfosztására segédkezet nyujtanak; kik minden új és botrányos divatot, és szokást utánoznak; Vasár- és ünnepnapokon az isteni szolgálatot elmulasztják; a' parancsolt böjti

napokon hust esznek, vagy ezt mások elejébe fölteszik; ocsmány dalokat énekelnek, vagy, a' mi még gonoszabb, nem irtóznak a' szent dolgokból is csufot üzni, csakhogy másoknak nevetségre szolgáltatassanak alkalmat. Még nagyobb oktalanság, a' gyónásban, abbeli félelemből, nehogy a' gyóntató atya felőlünk rosszat gondoljon, bűneinket elhallgatni. Kérd tehát naponkint forróan az Istent, hogy az illy emberektől hiu, 's ártalmas félelemtől megmentvén, e' helyett igaz isteni félelmet adjon, melly minden bölcseség' kezdete.

Érkölcsi tanítás a' lélek' becse- és fönségéről.

„Kié ez a' kép? (Máté' 22, 20.)

Igy kellene magunkat gyakran kérdeznünk lelkünket illetőleg, különösen mikor bűnre kísértetünk, és már-már azon ponton vagyunk, hogy azt valamely bűn által beszennyezzük, és elveszítjük. „Kié ez a' kép? kellene magunkat ilyenkor kérdeznünk; nem az Isten' hasonképe-e ez, melly mintegy Krisztus' vérével vagyon befestve? Hogyan? És én ezt most egy bűn, a' bujaság 'stb. által beszennyezzem és elrutitsam? Távol legyen ez tőlem!“ Igy kellene magunkhoz szólunk; illy föltételeket tenünk: mert valóban van-e szebb, és dicsőbb valamennyi teremtett lények közt (az angyalokat kivéve), az isteni malasztal bíró emberi léleknél? Krisztus a' világ' minden javai- 's kincseiért nem áldozá föl életét; de igen is az ember' lelkéért. És mégis sokan olly kevésre becsülik lelköket, hogy azt egy perczig tartó kéjért, néhány fillérnyi ajándékért, áruba bocsátják! Milly fonakság! A' testet olly sokra becsüljük, hogy semmi fáradságot sem kimélünk annak fölékítése és fentartása végett; az Isten' hasonképének, a' léleknek Isten' kegyelmébeni megtartására, 's érényekkel földiszítésére pedig semmi fáradságot sem akarunk fordítani. Oh balgatagság!

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XXIII. VASÁRNAPRA.

Jegyzet. Ha Pünkösdöt Adventig csak 23. Vasárnap vagyon, ugy ez kimarad, és a' következő (XXIV.) lesz az utolsó.

A' misekezdet vigasztal bennünket, és Isten iránti bizodalomra serkent; a' ki olly nagy kegyességgel viseltetik irántunk, és nem akarja, hogy folytonosan nyomoruságban epedjünk. „Én, így szól az Ur, a' béke, nem pedig a' sanyaruság' gondolatait

föregatom elmémben. Segítséégül fogtok engem hívni, 's én meghallgatlak titeket; és visszahozom foglyaitokat minden népek közül.“ (Jer. 29.) „Megáldottad Uram! a' te földedet; megszüntetted Jákob' fogságát.“ (Zsolt. 84.) Dicsőséég az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Oldozd fel Uram! kérünk, a' te néped' vétségeit; hogy a' kik gyarlóságunk által a' bűnnek bilincseibe estünk, irgalmal által megszabaduljunk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak filippibel. irt level. 3, 17.—4, 3.)

Atyámfiak! Legyetek az én követőim, és figyelmezzetek azokra, kik a' szerint járnak, a' mint bennem előképpel bírtok. Mert sokan akképp járnak, kikről gyakran mondtam nektek, most pedig sirva mondom, mint ellenségei Krisztus' keresztjének; kiknek végök kárhozat, kiknek hasuk az Istenök, kik dicsekednek az ő gyalázatos tetteikben, kik földies érzelműek. A' mi társalkodásunk pedig mennyekben van, honnan az Üdvözítőt is, Krisztus Jézust, a' mi urunkat várjuk; ki az alázatosság' állapotában levő testünket átalakítandja, hogy hasonló legyen az ő dicsőült testéhez, azon hatalmas erejéhez képest, mellynél fogva magának mindeneket alávetet. Ugyanazért legkedvesebb és kívántabb atyámfiak! ti, az én örömem, és koronám! legyetek ennél fogva állhatatosak az Urban. Evodiát kérem, és Szintikhének esedezem, hogy egyetértsenek az Urban. Téged is kérlek hű társam! hogy légy nekik segítségül; ugymint kik velem együtt munkálkodtak az evangéliom' terjesztésében, Kelemennel, és többi segéd társaimmal együtt, kiknek neveik az élők' könyvébe be vannak írva.

Magyaráz at és tanulság. Sz. Pál itt a' filippibelieket arra inti, hogy életmódjokban ötet, és azokat, a' kik őt követik, nem pedig a' kereszt' ellenségeit vegyék maguknak példaképpül. Krisztus' keresztjének ellenségeiül azok értetnek, a' kik Krisztus' engesztelő halálának szükséges voltát tagadják; 's kik ennél fogva minden gondolatukat, és igyekezetüket csak érzéki vágyaik' kielégítésére irányozzák. Mi igen természetes; mivel a' ki nem hisz Krisztus' keresztalálában, az azt sem fogja hinni, hogy neki Krisztushoz hasonlóvá lenni, és testét, ennek minden vágyai- 's

kivánságaival együtt sanyargatnia szükség: hogy Krisztus' halálának érdemeiben részesülhessen. De mit fog az ilyen nyerni? Örök kárhozatot; mert a' ki testét nem sanyargatja, az nem hiva Krisztusnak (Gal. 5, 24.). A' ki Jézus' sanyargatását nem hordozza testén, abban a' Jézus' uj élete sem fog nyilvánulni. (II. Korinth. 4, 10.) A' ki már most nem jár mennyekben, vagyis nem mennyei érzelmü, azaz: gondolatait, és vágyait nem a' mennyei javakra irányozza, az halála után sem fog abba juthatni.

F o h á s z. Ur Isten! vajha én is mondhatnám sz. Pállal: a' világ nekem megfeszítetett, és én a' világnak. (Gal. 6, 14.)

Evangelium. (Sz. Máté' 9, 18—26.)

Az időben, Jézus a' seregekhez szólván, ime egy fejedelem járult hozzá, 's imádá őt, mondván: Uram! leányom imént halt meg; de jöjj, tedd rá kezedet, és föléled. 'S fölkelvén Jézus, követé őt, tanítványival együtt. 'S ime egy asszony, ki vérfolyásban szenvedé tizenkét esztendő óta, hátulról felé járult, 's köntöse' szegélyét illette. Azt mondá ugyanis magában: Hacsak ruháját illetem is, meggyógyulok. Jézus pedig megfordulván, és látván őt, monda: Bizzál leányom! a' te hited meggyógyított téged. És meggyógyult az asszony azon órában. És midőn Jézus a' fejedelem' házába jött volna, 's látta a' síposokat, és a' tolongó sokaságot, monda: Távozzatok innen; mert a' leány nem halt meg, hanem alszik. És kinevették őtet. És miután a' sereg el lön távolítva, bement, és megfogta kezét. És a' leány fölkelt. 'S ennek hira azon egész tartományban elterjedt.

T a n u l s á g o k. I. E' beteg asszony azt mondta magában: 'hacsak köntöse' szegélyét illetem is, meggyógyulok'. És a' mint hitte, úgy történt vele. Ne kárhoztasd azért a' kicsinyek' hitét, ha talán ők is valami ereklye-, vagy más esfélében biznak. Hisz' azért ők nem az ereklyétől, hanem egyedül Istentől, mint minden üdv és élet' kulféjélől várnak segedelmet; és Isten az ő gyermekileg hívő szivüket látván, ez neki tetszik. II. Krisztus' köntöse' szegélyének illeteése meggyógyította a' vérfolyásban szenvedő asszonyt; mennyivel inkább megnyerhetnéd te a' lelked' üdvőségét, ha maga Jézus jönne te hozzád a' maga sz. teste- és lelkével

az Oltári-szentségben, 's veled egyesülne! Miért nem járulsz tehát mindig, valahányszor vétkeztél, őszinte gyónás után az életnek ezen orvosához: hogy téged lelki betegségedtől megszabadítson, mielőtt az sulyossá válik, és gyógyíthatlanná? III. A' leány alatt, kit Jézus halottaiból föltámasztott, erkölcsileg a' bűn által meghalt lélek értetik; mellyet Krisztus az ő hatalmas szava és munkás kegyelme által szintolly könnyen föltámaszt, mint valamely alvó fölébred álmából. Krisztus eme' leányt csak pár szóval, és titokban, csupán néhány választottak előtt támasztá föl; míg ellenben a' naimi ifjunál több külső szertartásokat használt; még pedig az egész nép' láttára, melly a' testet a' sirba kísérte. Lázárt végre, szinte sok ember előtt, csak fohászszal, sírás-, és imádkozással támasztá fel. (Luk. 7. János' 11.) Azért némelly szent-írás-magyarázók azt mondják, hogy ezen három halott alatt a' bűnösök' három osztályát érthetni: a' leány alatt tudillik azokat, kik először, csupán emberi gyarlóságból, csak gondolattal, vagy titokban vétkeztek, és Isten' kegyelmével a' lelki életet könnyen, és nyilvános töredelem nélkül ujlag elnyerik; a' naimi ifju alatt azokat, kik többször, gonosz akaratból, tetteleg és nyilvánosan vétettek; végre Lázár alatt a' nyilvános és megrögzött gonosztevőket, kik csak rendkívüli malaszt, és szigoru, nyilvános bünbánat által ébreszthetők ismét lelki életre. IV. Abból, hogy Jézus a' síposokat 'stb. eltávolítá előbb, hogy sem a' leányt föltámasztaná, azon erkölcsi alkalmazást vonhatjuk ki: hogy valamely lélek' fölébresztését, vagyis megtérését, a' földi gondok, világi örömek, és társaságok' zajának közepette nem eszközölhetni. Ha tehát a' bűnből fel akarsz támadni, vesd ki szivedből a' földi gondok és testi kéjelgések' zaját, kerüld ama' társaságokat, mellyek azzal ámitgatnak, hogy a' bűn nem olly valami rossz, és hogy a' fiatal-ságnak ki kell magát fornia 'stb., 's ne engedd magadat általuk a' Krisztushoz sietéstől visszatartóztatni, hogy ő téged az ő szava- és malasztjával a' bűnök' álmából fölébresztszen.

Erkölesi tanítás a' csúfolódás és kigunyolás ellen.

„És kinevették őtet.“ (Máté' 9, 24.)

Midőn Jézus Jairus' házába jöven, mondá: „nem halt meg a' leányzó, hanem alszik,“ kineveték és csúfolák őtet: mivel nem érték, mit monda, sem azt, hogy mit akart tenni. Így tesznek többnyire a' testileg gondolkodó világ' fiai is az áldozárokkal, és Istennek egyéb szolgálóival, mikor ezek szó- és példával a' mel-

tóságok, kincsek, és testi kéjek' megvelését, a' szegénység' szeretetét, alázatosságot, és önsanyargatást hirdelik; mivel ez előttük ismeretlen, érthetlen, és gyűlöletes beszéd, mellyen csak nevetnek, és mellyből csúfot üznek; ugyszinte mikor hallják, hogy a' halál csak álom, mellyből annak idejében föl kellend ébredni, 's az ítéletre megjelenni. De jaj az illy csúfolódóknak, kiknek csúfolódása miatt sokan elhagyják az erényt; 's nehogy kinevettesenek és gunyoltassanak, istentelen életre, az isteni tisztelet' elhanyagolására, szentségek' megbecstelenítésére, a' jámbor és szent egyének' megvetésére, torkosságra, részegség- és bujaságra 'stb. engedik magukat csábíttatni. Jaj nekik! mivel ők utálatosak Isten előtt (Példab. 3, 32.); a' ki szinte ki fogja őket egykor csúfolni, 's gyalázzal tetézni (34, és 35. v.). Ne engedd tehát magadat az illy csúfolódók által erényes buzgóságodban megzavartatni; hanem, mint Krisztus tett, vedd te is meg őket, és vigasztald magad' ő vele, ki miattad nevetetett, és gunyoltatott ki. Mondd magadban: Tudom édes Jézusom! hogy a' szolga nem nagyobb uránál. Miután tehát téged olly sokszor kinevettek, és kigunyoltak: miért kellene rajta nekem megütköznom, ha az ajtatosság, tisztaság, és más erények miatt kinevettetem, és kigunyoltatom?

OKTATÁS PÜNKÖSD UTÁNI XXIV. ÉS UTOLSÓ VASÁRNAPRA.

Jegyzet. E' Vasárnap mindenkor utolsó, ha több, mint huszon-négy Pünkösöd-utáni Vasárnap van is; mivel akkor a' 23-ik és 24-ik Vasárnap közé a' Vízkereszt után hátramaradt Vasárnapok tételnek, mellyek' evangelioma a' naptárakban is ki szokott tételni.

A' mise kezdete ugyanaz, melly a' XXIII. Vasárnapon.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! ébreszd föl a' te benned hívők' akaróját: hogy azon adományokat, mellyeket az isteni áldások' gyümölcse gyanánt elvettek, hálásan használják; 's ez által méltókká legyenek, jóságodtól mindig nagyobb' kegyelmeket nyerni. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Kolosszabeliekh. írt level. 1, 9—14.)

Atyámfiai! mi nem szününk értetek imádkozni, és könyörögni, hogy töltessetek be az Isten' akaratának ismeretével, min-

den bölcsesség- és lelki értelemmel: hogy az Istenhez méltólag járjatok, megnyerve mindenben az ő tetszését; mindennemű jó cselekedetekkel bővelkedvén, és növekedvén az Istennek ismeretében: hogy az ő mindenhatósága- és dicsőségének ereje által minden erényekben megerősíttetek, minden békeltetésre, 's örömmeli kitartásra: hálákat adván az Atyának, a' ki minket alkalmasokká tett a' szenteknek, világosságban álló örökségébeni részesülésre; ki minket a' sötétség' hatalma alól megszabadított, 's általvitt az ő szerelmes Fia'nak országába: kiből van a' mi váltáságunk; vére által a' mi bűneink' bocsánatát nyervén.

Eme' leczkében arra tanít minket sz. Pál, hogy példája szerint szünetlenül kérjük az Istent önmagunk- és felebarátinkért; hogy az Isten' akaratának ismeretétől áthatva, minden jó cselekedetekben bővelkedvén, az Isten' titkaiba mindig mélyebben hasunk; 's elláttassunk a' minden kísértetek', és ellenséges megtámadások' legyőzésére szükséges erővel, 's az önmagunk', és a' kereszténység' ellenségei ellen megkívántató türelem- és kitartással. Arra is kérnünk kell tovább az Istent, hogy engedje, miszerint neki örömteljes hálát adhassunk megváltásunk' nagy jótéteményeért, melly által a' sötétség' országából, vagyis az ördögéből, a' világosság' és szeretet' országába, vagyis az Istenébe áttettünk, bűneink' bocsánatát nyerjük, 's a' szentek' örökségében részesülünk. Iparkodjunk annakokáért követni az apostolnak ezen intéseit, és őt az Isten' dicsősége, 's az emberek' lelki üdvössége iránti szeretetében és buzgalmában utánozni: úgy egykor mennyei dicsőséges jutalmában is részt fogunk venni.

Evangelium. (Sz. Máté 24, 15—35.)

Az időben monda Jézus az ő tanítványainak: Midőn látandjátok a' pusztítás' iszonyatosságát, mellyről Dániel proféta jövendölt, a' szent helyen állni: — ki ezt olvassa, értse meg! — akkor a' kik Judeában vannak, fussanak a' hegyekre: 's ki a' héjazaton van, le ne szálljon, hogy valamit kivigyen házából; 's ki a' mezőn van, vissza ne térjen, hogy köntösét elhozza. Jaj pedig ama' napokban a' nehézkes és szoptató asszonyoknak! Hanem imádkozatok, hogy futástok ne essék télben, vagy szombaton: mert nagy nyomoruság lesz akkor, minő nem vala világ'

kezdetétől fogva mind ez ideig, nem is lesz. És ha meg nem rövidítenének ama' napok, egy ember sem szabadulna meg; de a' választottakért megrövidítenek ama' napok. Akkor, ha valaki azt mondandja nektek: Ime itt van Krisztus, vagy amott: el ne higyétek. Mert támadnak hamis krisztusok, és hamis proféták, és nagy jeleket és csudákat tesznek; úgy hogy tévelygésbe ejtessenek, ha lehetséges volna, még a' választottak is. Ime eleve megmondottam nektek! Ha azért mondandják nektek: Ime a' mezőn van! ki ne menjetek; ime a' hajlék' bensejében! el ne higyétek. Mert valamint a' villám föltünvén napkeletről, egész napnyugotig világít: úgy lesz az ember' fiának eljövetele is. Valahol holt test van, oda gyülekeznek a' saskeselyük is. Mingyárt pedig ama' napok' háborúsága után, a' nap elhomályosodik, és a' hold megszűnik fényleni, 's a' csillagok lehullnak az égből, 's az egek' erői megindulnak. 'S akkor föltűnik az ember' fiának jele az égen; és akkor zokognak a' földnek minden nemzetségei, 's látni fogják az ember' fiát jönni az égnek felhőiben, nagy hatalommal, és fölséggel. És kiküldi angyalait harsogó szózatú trombitával; és egybegyűjlik az ő választottait a' négy szélektől, az egeknek egyik végétől fogva a' másik végéig. A' fűgefáról pedig vegyetek hasonlatosságot: midőn immár ágai gyengék, és leveleznek, tudjátok, hogy közel vagy on a' nyár; úgy ti is, mikor mindezeket látandjátok, tudjátok meg, hogy közelit, és ajtó előtt van már. Bizony mondom nektek, el nem mulik e' nemzetség, valamig mind ezek nem teljesednek. Ég és föld elmulnak, de az én beszédeim el nem mulnak.

Magyarázat. A' pusztítás' iszonyatosága, mellyről Dániel (9, 27.) és Krisztus urunk szól, a' jerusálemi templom- és városnak azon megszenteltelenítése, melly az istentelen, és lázongó zsidóktól ugyan a' legfertelmesebb bűnök: az igazságtalanság és rablások által 'stb., a' pogány romaiaktól pedig, különösen Jerusálem' pusztulásakor, bálványaik' felállítása által követteték el. Eme' pusztulást, melly (miként maga a' zsidó történet-író József is tanúsítja) Jézus' halála után mintegy negyven esztendővel, a'

legirtózatossabb módon ment végbe, jövendöli meg itt sz. Lukács' bizonyítása szerint (21, 20.) Jézus. Ő azonban itt egyszersmind a' világ' végezetéről is szól, mellynek Jerusálem' pusztulása mintegy előképe vala, 's eljöveteléről az utolsó ítéletre. Ezen oktatást az utolsó ítéletről, a' 84-dik lapon olvashatni. Az egyház, valamint az egyházi év' elején, ugy annak végén is az utolsó ítéletről szóló evangéliomot olvastatja, hogy a' keresztények arra mindenkor megemlékezzenek, 's ez által minden büntől visszajeszteszenek.

Támadnak hamis krisztusok, és hamis proféták. Illyenek voltak József szerint, a' zsidó háboru' idejében: Eleázár, János, Simon 'stb., kik azon ürügy alatt, hogy a' zsidókat segíteni akarják, őket még nagyobb szerencsétlenségbe taszították. A' világ' vége előtt pedig illyen lesz amaz álüdvözítő, vagyis Antikrisztus, az ő követőivel együtt; kit sz. Pál (II. Thessal. 2, 3. 's köv.), annak ördögi gonoszsága, és kegyetlensége miatt, a' bün' emberének, és kárhozat' fiának nevez; ki magát ördögi nagyra-vágyásból mindaz fölé, a' mi csak isteni, vagy isteni módon tiszteltetik, emelni, az Isten' templomába helyezni, 's magát Istenül nézetni, azokat pedig, a' kik őt olyannak el nem ismerik, megöletni fogja. Az Antikrisztus, az őt környező külfény, kérkedő beszédek, ígéret és ajándékok, hamis csudajelek, és mindenféle csábítások által annyira viendi, hogy nem csak sokan a' zsidók közül, a' kik kicsinylék a' szegény és alázatos Jézust, fogják őt Messiasuknak ismerni; hanem még a' keresztények közül is számosan meg fogják Krisztust tagadni, 's hozzá szegődnek. Sőt, haugyan lehetséges volna, még az igazak is elcsábíttatnának általa; de ezek miatt megrövidíti az Isten ez időt: valamint Jerusálem' pusztulásakor is megrövidítette a' nyomoruság' napjait. (Titk. jelent. 11, 3.)

Valahol holt test van, oda gyülekeznek a' saskeselyűk is. Ez példabeszédi szólásmód, és annyit tesz, hogy a' hol istentelenek vannak, oda siet a' büntetés is. Jézus tehát azt akarja vele mondani, hogy: „Könnyű lesz megismerni, midőn itélni jövendek (Jerusálemet, a' világ' végén pedig az egész emberiséget); mivel akkor az istenteleneket gonosz cselekedeteik' büntetése utoléri. — E' szavaktól kezdve: „Bizony mondom nektek' 'stb., Jézus Jerusálem' pusztulásának idejét határozza meg, és azt mondja, hogy e' pusztulást sokan hallgatói közül is megérendik: mi valósággal meg is történt. Azt azonban, hogy a' világ' vége mikor lesz, a' mennyei angyalok sem tudják; mint ezt az Ur Máténál mondja (24, 36.). Azon legyünk, hogy jámbor életet élve, az isteni bíró' jövetelére mindenkor készek lehessünk.

Buzdulat. Add Uram! hogy mindent a' szent helyen álló pusztítás' iszonyatosságának tartsunk, a' mi csak a' te szeretetdől megfoszthat. Add, hogy ennek elvesztésétől, mint a' haláltól, és lelkünk' bizonyos romlásától féljünk, 's azt távoztassuk. Tépd el azon kötelékeket, mellyek bennünket a' világhoz kötnek; mivel ez el fog egykor mulni, 's mindazokat, a' kik azt szeretik, végromlásba fogja magával együtt ragadni. Adj szárnyakat, hogy elleneink' minden törvéteit kikerüljük; 's mint a' sas, minden földi dolgokon fölülemelkedvén, hozzád repüljünk. Adj egyszermind malasztot, hogy akaratod szerint éljünk, 's a' te dicsőséged után törekedjünk, arra magunkat a' jó cselekedetek által készítsük, és azt bizodalmasan várjuk. Amen.

Oktatás az esküvésről.

„Bizony mondom nektek.” (Máté' 24, 23.)

Az Isten' Fia itt, és egyebütt is többször az evangeliomban, szavait mintegy esküvel erősíti, midőn isteni igazmondóságát hívja bizonyosságul; mivel esküdni, nem tesz mást, mint Istent, és az ő igazmondóságát, igazságosságát 'stb., vagy a' teremtményeket is Isten' nevében, az igazság' bebizonyítására fölhívni.

Kérdés annakokáért, valljon mikor szabad esküdni? Felelet: akkor, mikor ezt a' szükség, vagy valamelly nagy jó kívánja, 's a' dolog való, 's illendő (Jer. 4, 2.). Sulyosan vétkeznek tehát 1-ör: azok, kik valamelly hamis, vagy illetlen dologban, még ha az nem nagy fontosságu is, esküsznek; mivel az Istent igazságtalanság, és jogtalanság' tanujául hívják föl; mi által az Istennek igazmondósága és igazságos volta nagy mértékben megszenteltetnek. 2-ör: Vétkeznek azok, kik ugyan igaz dologban, de szükség, és elegendő ok nélkül esküsznek; mivel az Isten nem akar minden csekélység' bebizonyítására tanúul hivatni. 3-ör: Nagy mértékben vétkeznek, és folytonos bűn' állapotában vannak azok, kik az esküvést annyira megszokták, hogy nem tudva, de nem is gondolva rá, valljon a' dolog igaz-e, vagy nem, meg akarják-e szavukat tartani, vagy nem 'stb., azonnal esküöznek; mert a' hamis esküvés' veszélyének teszik ki magukat. Senki sincs, azt mondja aranyszáju sz. János, a' ki gyakran esküözvén, olykor hamisan is ne esküdnék: valamint az, a' ki sokat beszél, némellykor illetlen és hamis dolgokat is felhoz. Ugyanazért Üdvözítőnk, sz. Ágoston' véleménye szerint, a' keresztényeknek az esküvést egészen elliltá (Máté' 5, 4.); nehogy az esküvés őket esküözési szokásra vigye, innen pedig a' hamis esküvés' bűné-

be essenek. A' ki tehát megszokta az esküvést, az minden erejéből törekedjék rajta, hogy ettől elszokják. Erre nézve igen hasznos lesz neki, 1-ör: meggondolni, hogy azoknak, a' kik illy könnyen esküsznek, többnyire kevesebb hitelt szoktak adni, mint másoknak. 2-or: Ha mindannyiszor, a' midőn esküszik, ezt azonnal megbánja, 's miatta magát valami bünbánati cselekedettel megbünteti. 3-or: Ha gyakrabban meggondolja, hogy ha egykor minden haszontalan szóért számot kellend adni (Máté' 12, 36.), mennyivel szigorubb ítélete fog a' haszontalan, és hamis eskü miatt lenni? „Emlékezzél meg az utolsó dolgaidról, és soha sem fogsz vétkezni.“

OKTATÁS EGYHÁZ' NAPJÁRA.

Valami uj-e az, hogy a' templomok fölszenteltetnek, 's hogy a' fölszentelési nap évenként megülettik?

Nem; mivel már a' Kir. 3-ik könyv. 8-dik fejezetében olvasuk, hogy Salamon az Urnak fényes templomot épített, mellynek fölszentelését tizennégy napig a' legnagyobb fénynyel ünneplé; 's ez ünnepléyt a' zsidók évenként ismétlék, mellyen maga Krisztus is megjelent (Ján. 10, 22.). Ugy az első keresztényeknek is voltak fölszentelt templomaik, mellyek' fölszentelését évenként fényesen ünneplék; a' mint már a' régi vértanuk' könyve is, (melly sz. Jeromosnak tulajdonittatik,) emlékezik az első romai templomnak fölszenteléséről: melly sz. Péter által történtnek mondatik ¹⁾. Igaz, hogy a' kereszténység' első napjaiban az egyházak nem olly fényesen, és nem olly sok szertartásokkal szenteltettek föl, mint korunkban; de miután az üldözések Konstantin császár alatt, ki maga is keresztény hitre tért, megszűntek, ez a' püspökök által mindig legnagyobb fénynyel, és a' legdiszcsőbb szertartásokkal végeztetett ²⁾.

Mellyek azon szertartások?

A' következők: 1) A' fölszentelés előtti napon a' püspöknek böjtölnie kell: hogy magát a' következő szent foglalkozásra előkészítse; mi pedig arra emlékeztessünk, miszerint mi sem mehetünk be egykor az Istennek örök házába, mennybe, ha csak a' mi nyomoruságteljes életünk' alkonyán, lelkünket az önsanyargatás és bünbánati cselekedetek által meg nem tisztítjuk. 2) A' szentek' ereklyéi, 's a' három tömjén-szem, mellyek más nap az oltárba

¹⁾ Card. Bona. Lib. 1. Liturg. c. 16. ²⁾ Ibidem. c. 19.

tétetnek (mert valamint az első keresztények oltárait az a vértanúk' sirjai fölött építék, úgy ma is csak az olly oltáron szabad misét mondani, mellyben ereklyék tartatnak; 's a' szentek valamint velünk, úgy érettünk, a' Szentháromság egy Isten' dicsőítésével és imádásával vannak szüntelen elfoglalva), egy, a' templom előtt fölállított sátorban kitétetnek, mellyben a' zsolosma-órák (horae canonicae) is elmondanak: annak emlékezetére, hogy az Isten' szentjeinek e' világon, jövevények és zarándokok' módjára, mintegy halandó testök' hajléka alatt kellett lakniok, mielőtt atyjok' házába, a' mennyei Jerusálemba bemehettek. 3) Az egyház' falaira belül köröskörül 12 keresztjel festetik, és mindegyik elébe egyegy gyertya tétetik; mellyek a' beszentalés előtt meggyujtatnak. A' kereszt üdvösségünk' jele; a' tizenkét gyertya pedig a' tizenkét apostolt jelenti, kiket maga az Ur, a' világ' világosságának nevez; a' gyertyáknak szentalés előtti meggyujtása jelenti, hogy az apostolok, mielőtt a' világon elszéledtek, a' Szentlélek által megvilágosítottak. 4) A' püspök a' sátor előtt a' bűnbánó zsolotárokat imádkozza, vizet és sót szental, mellyel mind magát, mind a' körülállókat meghinti, 's a' papsággal és néppel a' templomot háromszor megkerüli; mialatt arra szüntelenül szental vizet hint, és minden megkerülés után egyet üt a' templom' ajtajára püspöki pálczájával (pastorale); melly azonban csak a' harmadszori ütésre nyílik meg. Ekkor a' püspök keresztjelt csinál az ajtó' küszöbére, 's e' szavakat mondja: „Ime a' kereszt' jele: távozzanak a' gonosz lelkek.“ Ez által kéri az Istent, hogy távoztassa el e' templomtól az ördögnek minden ártalmas befolyását; egyszersmind pedig arra is emlékeztet, hogy Jézus az ördögöt, amaz erős fölfegyverzettet, véres keresztalálával legyőzte, 's a' világot, melly az eredeti bűn által az ördög' hatalmába esett, újra az Isten' templomává szentalta. 5) A' püspök oltári segédeivel bemegegy a' templomba, míg a' többi papok, és nép kint maradnak. Ez Krisztus' mennybe-menetelére emlékeztet minket; melly alkalommal néhány választottal együtt bement a' mennyekbe, 's ott a' diadalmas egyházat alakítani kezdte. Erre a' püspök 6) a' „Jöjj el Szentlélek ur Isten“ éneket elkezd; a' templom meghintetik hamuval, elmondatik a' minden szentek' litaniája, 's több más imádságok; azután a' „Benedictus“ is elénekeltetik: melly alatt a' püspök az elhintett hamuban, a' latin, és görög abc-ét, vagyis betűrendet írja. Ezzel jelentetik, hogy nekünk minden fontosabb szellemi foglalatosságnál szükségünk van a' Szentlélek' segedelmére; 's hogy a' szentek' közbenjárását is kell kérnünk; úgy szinte, hogy Krisztusban valamennyi népek az üdvösségre hivatvák. 7) Ekkor a' püspök

ugy nevezett Gergely-vizet szentel, melly só-, hamu-, és borral van keverve, 's melly nevét nagy sz. Gergely pápától, ki azt (már a' 6-ik században) rendelé, nyerte. A' bor, és viz a' Krisztusban egyesült Istenség és emberség' jelképei. A' hamu a' halandóságot példázza; a' só pedig, melly a' testet a' rothadástól megőrzi, a' halhatatlanságot. A' hamu és só jelentik az embert, ki halandó testből, és halhatatlan lélekből áll; a' viz és bor pedig az Istennek emberré lett Fiát, kivel a' hit, és szeretet, 's a' malaszt által olly szorosán kell egyesülnünk a' szentségekben, valamint a' viz és bor, a' só- és hamuval egyesülnek. Azért a' templom' falai, mellyek a' keresztény népet, 's az oltár, melly a' Krisztust példázza, ezen vízzel szinte behintetnek. 8) A' püspök, az öt keresztjelt, mellyek az oltárköbe vésvék, és Krisztus' öt sebeire emlékeztetnek, megkeni a' szent- és kegy-olajjal. Az oltárkönek ezen kenése, az Urnak azon titokteli, és láthatlan kenését jelképezi, melly által az uj-szövetség' királya-, profétája-, 's papjává fölkenetett; mert Krisztus azon igazi oltár, igazi szikla, azon élő alap- és szögletkő, mellyen az egyház építettett (Efez. 2, 20.), és mellynek templomaink' oltárai csak jelképei. Ezután 9) a' sz. ereklyék a' sátorból, mellyben letéve valának, elhozatnak, körmenetben (processioval) a' templom körül hordoztatnak, 's azután abba bevitetnek. A' nép pedig a' 'Kyrie eleison'-t, vagyis az: 'Uram irgalmazz nekünk'-et imádkozva, követi a' püspököt, és szinte bemegy a' templomba. Ebből azt tanuljuk, hogy Krisztus' vezérlete mellett követnünk kell a' szenteket, hogy mennyekbe, a' diadalmas egyházba juthassunk. Addig pedig e' világban folytonosan irgalom- és kegyelemért esedezünk Istenhez; hogy akkép éljünk, miszerint méltók legyünk, egykor a' szentek' társágába fölvétetni. 10) Belépvén a' templomba, elkezdetik a' 149-ik zsoltárnak, e' dicsőítő 's öröm-éneknek zengedezése; 's ez azon öröme emlékeztet minket, mellyet a' szentek élvezendnek, midőn Krisztus valamennyi választottait mennyekbe vezetendi. Erre 11) az ereklyék az oltárba tétetnek, 's a' kő, melly föléjük tétetik, vakolattal (mellyet a' püspök a' Gergely-vízzel készített) befalaztatik. Az ereklyéknek ezen lezaratása az oltárköbe, jelenti a' szentek-, és választottaknak Krisztussali tökéletes egyesülését is; és hogy mindazt. a' mit közbenjárásuk által kérünk, nem máskép, hanem csak Jézus Krisztus' végetlen érdemei által nyerhetjük el. 12) A' papok' egyike szüntelenül az oltár körül jár, és azt füstöli; ez minket a' sz. János apostol' titkos jelentési könyvében (8, 3. 4.) előforduló angyalra emlékeztet; ki egy arany tömjénezővel az oltár előtt állva, sok jó illatu szereket, vagyis a'

szentek' imáit az arany oltárra tette, mely az Isten' trónja előtt állott. E' szertartás tehát minden keresztényt arra serkent, hogy azon legyen, miszerint imája az oltárról bőven emelkedjék föl. 13) A' templom' falain létező tizenkét keresztjelnek erre következő megkenése, jelenti az áldást, melyet a' keresztény községnek, temploma által elnyernie szükség. 14) E' fölkenés után a' püspök visszatér az oltárhoz, mellyen a' szentelt tömjénből öt keresztet képez, és rájuk ugyanannyi, viaszgyertyákból alakítottakat tesz, mellyek azután meggyujtatnak, 's az oltáron elégettetnek. Ezen gyertyák az áldozatokat, és adományokat jelentik, mellyeket jóvendőben a' hivek Istennek, ez ujon fölszentelt oltáron ajánlani fognak; mellyek azonban előtte csak az Isten' fiának vére, öt sebei, 's keresztje által lehetnek kedvesekké. Az égő kis tömjéngyertyák különösen, az imának dus erejétől áthatott, a' hit' világa által fölvilágosított, és isteni szeretet' tüzétől égő sziveinket jelentik, mellyeket az Isten tőlünk kiválólag áldozatul kíván. E' szertartások' bevégezte után: 15) az oltár mégegyszer megkenetik; azután pedig a' különféle takarókat, 's az oltárterítőt is megszenteli a' püspök, mellyek az oltárra terítettnek; végre bemutatatik rajta először és ünnepélyesen az uj-szövetségnek szent és vérnélküli áldozata.

Miért szenteltetnek így föl a' templomok?

1) Hogy ez által az Isten' tulajdonává tétessenek, és neki szenteltessenek. 2) Hogy bennök az isteni-tisztelet illedelmesen, és tiszteletteljesen tartassék. 3) Hogy helyünk legyen, hol a' hit' egységében összegyűljünk, és imádság, vallási gyakorlatok, az Isten' igéjének hallgatása, és szentségek' fölvétele által magunkat megtisztítsuk, és megszenteljük, 's így az Istennek kedves hajlékaivá lehessünk. 4) Hogy az ördög' hatalma, és gonoszsága, ki az imádkozókat ajtatosságukban háborgatni törekszik, onnan kiüzessék.

Miért ünnepeljük évenként az egyház' napját?

Azért, hogy templomaink' fölszentelésére megemlékezzünk, és Istennek tartozó hálát adhassunk: hogy köztünk magának illy helyet választott lakásul, benne minket olly sok jótéteménnyel tetézt, 's az igaz hitben megtartott.

A' mise kezdetben, hogy az Istennek szentelt templom iránt tiszteletet gerjesszen, azt imádkozza az egyház, mit Jákob azon helyről mondott, mellyen neki az Isten megjelent: „Milly rettenetes e' hely! Nem egyéb ez, mint: Istennek háza, 's a' mennyország' kapuja“ (I. Mózes 28, 17.). „Milly keñemesek haj-

lékid seregek' ura Istene! Epedve vágyódik lelkem, az Istennek csarnokaiba mehetni" (Zsoltár. 83.). Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki az egyház' fölszentelése' napját minden évben megújítod, és szent titkaid által minket vigasztalsz, és erősítesz; hallgass néped' könyörgésére, és engedd, hogy valaki e' szent-egyházba, jótéteményeidet kérendő belép, könyörgése' teljesülésében vigadjon. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Sz. János' Titkos jelent. 21, 2—5.*)

Ama' napokban (én János) láttam a' szent várost, az uj Jerusálemet, mennyből Istentől alászállni, akkép diszesítve, mikép a' férjhez menendő' mátká szokott föléesítettetni. 'S hallék egyszersmind nagy szózatot a' trónról, melly mondá: Ime az Isten' hajléka, az emberekkel; és velök fog lakni: 's ök az ő népei lesznek; a' velök lakó Isten pedig az ő Istenök léssen. 'S letörül az Isten szemeikről minden könyhullatást; 's a' halálnak nem lesz többé helye, sem sirásnak, sem jajgatásnak; sem fájdalom többé nem lesz: mivel az előbbiek elmultak. 'Sa' királyi széken ülő mondá: Ime mindeneket megújítok.

Magyarázat, és tanulság. E' leczke ugyan a' mennyei Jerusálem', vagyis a' mennybeli diadalmas egyház' leírását foglalja magában, melly mint egy völegényének föléesített mátká festetik; hogy az igazak' örök boldogságáról némi fogalmat adjon, 's minket arra buzdítson, hogy lelkünket istenesség- és érényességgel föléesítve állítsuk az ő völegénye, Krisztus Jézus elejébe: de az egyház e' képet ma az Isten' házára alkalmazza, melly a' fölszentelés által mintegy mennyei Jerusálemmé, 's az Istennek föléesített mátkájává lett; mellyben az Isten lakhelyet vőn, hogy mindenkor az embereknél lehessen, és őket malasztja' kincseivel gazdagíthassa. — Milly tiszteletet és nagyra-becsülést érdemel ennél fogva a' templom: miután azt Isten saját lakává 's mátkájává tette! Ha valamely király a' mátkáján 's palotáján elkövetett tiszteletlenséget akkép tekinti, mintha az ő rajta követtett volna el: milly szigoruan fogja Isten a' templomain elkövetett szentségtelenítést, és kártételeket büntetni! Ezt ő már tetteleg is megmutatta: mint ez a' Makhab. II. könyv. 14- és 15-dik részéből megtetszik.

Evangelium. (Sz. Lukács' 19, 1—10.)

Az időben Jerikóba érkezvén Jézus, keresztül ment rajta. 'S ime egy Zakheus nevü férfi, ki a' vámosok' fő-tisztje, és gazdag ember volt, igyekszik vala meglátni Jézust, hogy őt személyéről ismerhetné; de a' seregek miatt nem juthata hozzá: mivel kisdéd természetü volt. És előrefutván, felhága egy vad fügefára, hogy őt megláthatná; mivel a' mellett vala elmenendő. 'S mikor azon helyre jutott Jézus, fölnézvén, látá őt, és monda neki: Zakheus! sietve szállj le; mivel ma a' te házadban kell maradnom. És sietve leszálla, 's örömmel fogadá őtet. 'S ezt látva, mindnyájan zugolódának, mondván: hogy bünös emberhez tért be szállásra. Megállván pedig Zakheus, monda az Urnak: Ime Uram! javaim' felét a' szegényeknek adom; 's ha kit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette vissza. Monda neki Jézus: Ma lön üdvössége e' háznak; minthogy ő is Ábrahám' fia. Mivel az ember' fia fölkeresni, 's üdvözíteni jött azt, a' mi elveszett volt.

Ez evangéliom azért olvastatik egyház' napján, mert minden templomnak üdv adatott az által, hogy azt a' püspök Isten' házává szentelte: épen úgy, valamint Zakheus' házának lön Krisztus' beszállása által. Ezen kívül ez evangéliom még a' következőket tartalmazza:

Tanulságok. I. Zakheus vámos volt, vagyis egyike azon embereknek, kik a' vám' beszédése mellett sok igazságtalanságot követtek el, fősvények és uzsoráskodók voltak, és azért közönségesen csak bünösöknek neveztek. De mivel Krisztust látni kívánta; 's hõ ohajtása volt, igazságtalanságát jóvá tenni, 's többé nem vétkezni: Üdvözítõnk e' vágját megelőzve betölté, 's önmaga kínálkozott neki szállásra; sőt megengedte, hogy rá, 's az egész házára üdv szálljon, azaz: hogy büneinek bocsánatát, és Ábrahám' igaz fiai közé való fölvételését megnyerhesse. — Melly igen szeret Krisztus urunk közöttünk lenni! Az õ öröme, az emberek' fiaival lenni. (Példabesz. 8, 31.) Miért nem sietünk tehát mi is elejébe, úgy, mint Zakheus tön? Miért nem kínáljuk neki lakásul szí-
vünket? Miért nem fogadjuk őt, olly gyakran, a' mint csak lehet, az Oitári-szentségben vendégül? Ő minket is úgy, valamint Zakhe-

ust, Isten' fiaivá tenne, 's reánk minden boldogságot, üdvet, és áldást árasztana. — II. Mihelyt Zakheus Krisztust magánál látta, azonnal eltökélte magát, minden, igazságtalanul szerzett vagyont visszaadni; 's ez a' legszükségesebb föltétel volt arra, hogy Krisztus' jelenlétének hatását érezhesse. 'S az ez nálunk is. Mi sem fogjuk az Oltári-szentség' hatásait érezhetni, 's nem fog ránk abból semmi haszon is háramlani, hacsak mint Zakheus, az igazságtalanul szerzett javakat, az elrablott becsületet, 'stb. vissza nem adjuk; 's ha minden bünt, és bünre szolgáló alkalmat a' legszorgalmasabban nem kerülünk. III. Krisztusnak Zakheusnál tett látogatása adott hihetőleg azon szokásra alkalmat, miszerint a' hivek egymást egyház' napjára meghívják, és látogatják; minek azonban főképen azon szándékkal kellene történnie, hogy egymás közt lelkikép örvendezzenek rajta, miszerint Isten magának e' helyen lakást vőn; 's egymásnak szerencsét kívánjanak azért, hogy az igaz és egyedül üdvözítő hitnek tagjai. De e' helyett mi történik? Ah! ki képes azon kicsapongásokat, pajzánságokat, dobzódásokat, verekedéseket, és botrányokat mind leirni, mellyekkel korunkban az egyháznapi ünnepek megbecstelenítettnek, és megszenteltetnek! Sokszor még a' pogányokon is tul tesznek némelylek a' mértékletlenségben, fajtalanság- és dühösségben, mellyel azok bálványünnepeiket megülni szokták! Illik-e valljon ez keresztényekhez; 's illy módon köszönjük-e meg Istennek azon malasztokat és jótéteményeket, mellyeket ő az éven át templomaiban osztott? . . . Csuda-e azután, ha Isten imáinkat a' templomokban meg nem hallgatja többé, 's áldás helyett átkot küld? . . . Szégyenlenie kellene magát minden józan eszű kereszténynek, ki a' bucsúban ekképen vesz részt; 's a' keresztény hatóságoknak mindenkép rajta kell lenniök, hogy illy kihágások és botrányok az egyháznapi bucsúkon ne történjenek: nehogy az Isten' haragja a' kihágókat, és az egész országot sujtsa.

Erkölcsei tanítás a' szellemi templomról, melly maga az ember.

,Ti az élő Istennek templomai vagytok; mint az Isten mondja: bennök fogok lakni.' (II. Kor.6,16.)

Jól mondja sz. Bernát, templom-szentelési első beszédében, hogy az egyház' napja a' mienk is. Mert mi is templomok vagyunk, még pedig élő templomai az Istennek; melly végre, mint ugyanazon szent megjegyzi, a' szent kerstségben mi is nem kevésbbé ünnepélyesen szenteltetünk föl, valamint ez a' fa- és

köből való templomokkal történik. 'S valóban a' szertartások, melyek a' keresztségnél használtak, olly igen hasonlítanak azokhoz, melyek által a' templom fölszenteltetik, hogy egy megkeresztelt embernek nem kevésbé kell tiszta, és szent templomnak, avagy Isten' lakának lennie, mint egy fölszentelt egyháznak; és pedig:

1-ör: Tiszta templomnak. Mert valamint a' templom először mindenféle imádságok, ördögüzések, szentelt vízzeli meglocsolás és megmosás, a' szent keresztteli megjelelés, meg tömjénneli füstölés által, minden ördögi gonoszság- és szennytől megtisztittatik: ugy mi is a' szent keresztségben különféle imádságok, a' sátán' kiüzése, és az annak ellenmondás, a' sz. kereszttel való többszöri megjelelés, a' papnak rálehelése, 's végre a' szentelt vízzel, a' Szentháromság' segítségül hívása mellett való háromszori leöntés által, minden ördögi gonoszságtól, minden bün-, és szennytől megtisztittatunk, és Isten' tiszta templomául szenteltetünk föl; miből azonban, mint sz. Ágoston mondja, azon kötelesség is foly, hogy magunkat a' szent keresztségben nyert eme' tisztaságban megtartsuk, és szívünk' templomában mit se szenvedjünk meg, mi az illy tiszta Istenség' szemeit megbánthatná. Mert jaj azoknak, kik az Isten' templomát megfertőztetik és szentségtelenítik! Az Isten, mint sz. Pál (I. Kor. 3, 17.) írja, maga fogja kiirtani őket. Már pedig szívünk' temploma, minden halálos bün, nevezetesen a' fajtalanság által megszenségtelenítettik, és megbecsteleltetik; 's midőn vétkezünk, épen annyi, mint ha az Istent kiüznök templomából, 's ezt az ördögnek engedvén által, bele az Isten helyett valamelly bálványt helyeznénk. Milly gyalázatos ez! De mit kell tennünk, ha ez mégis megtörtént? Igazi bünbánat által az ördögöt ki kell ismét a' szívből üzni, a' bün' bálványait lerontani 's kihányni, és szívünk' templomát, a' bárány' vérével, a' szentségek által ujonan fölszentelni, ugy, mint egy megszenségtelenített templom ujlag fölszenteltetik, vagy megengeszteltetik.

2-or: Szent templomnak kell lennünk; hol az Isten ugy, a' mint ő kívánja (János' 4, 23.), lélekben és igazságban imádatatik, és a' hol neki szentségben, és igazságban szolgálnak (Luk. 1, 74—75.). Ezt kívánják, valamint Istennek szentsége, ugy a' keresztség' többi szertartásai is; melly alkalommal a' keresztény, mint valamelly templom, a' szent- és kegy-olajjal több izben megkenetik, és fölszenteltetik; mint ezt a' keresztségi szertartásokról szóló magyarázatban láthatni. A' szentség tehát a' megkeresztelt emberre nézve lényeges kellék; a' keresztény nem valódi keresztény, ha nem szent életü, vagy legalább a' szent életre buzgón

nem törekszik. De nem is olly nehéz, vagy épen lehetetlen, mint ezt némellyek maguknak képzelik, szent életünek lenni; mivel ez csupán az Isten, és felebarátunk iránti szeretetben, és Isten' akaratjának pontos, és tökéletes teljesítésében áll. Már pedig Istent szeretni, 's akaratját teljesíteni, nem nehéz, és nem lehetetlen; mivel az Isten annak, a' ki ezt igazán akarja, az ő malasztjával, melly bennünk erőtlenségben is erős (II. Kor. 12, 9.), azonnal segítségére jön; és mi sem lehet ellenünk, ha az Isten velünk van (Rom. 8, 31.).

Buzdulat (sz. Ágoston' irataiból). Ur Isten! ki engem nem előbbi érdemeimnél fogva, hanem csak a' szent keresztségben adott kegyelmed által tettél templomoddá; add, hogy mindenkor szent, és tiszta templomod lehessen. Tisztítsd azt meg minden vétkektől, 's ékesítsd föl illő erényekkel; ne engedd, hogy lakodban valaha ollyasmi találtassék, mi a' te fölséged' szemeit sérthetné. Add végre, hogy én, mint a' világi nyomoruságok által eléggé megfaragott, és elkészített élő kő, egykor a' mennyei Jerusálem' építésére használtassam. Amen.

A'

**KATHOLIKUS OKTATÓ ÉS ÉPÜLETES
KÖNYVNEK**

M Á S O D I K R É S Z E.

MELLY

A' SZENTEK' TISZTELETE- ÉS SEGITSÉGÜL HIVÁSÁRÓL
ÁTALÁBAN, 'S A' LEGNEVEZETESEBB SZENTEK' MIND-
EGYIKÉRŐL KÜLÖNÖSEN IS ÉRTEKEZIK; 'S E' MELLETT
AZ ÜNNEPEIKEN ELŐFORDULÓ LECZKÉK, EVANGELIO-
MOK ÉS SZERTARTÁSOK' RÖVID MAGYARÁZATÁT, A'
SZÜKSÉGES HIT- ÉS ERKÖLCSITANÍTÁSOKKAL EGYÜTT
ADJA.

A' KATH. EGYHÁZ' ÜNNEPEIRŐL.

ELŐLEGES OKTATÁS A' SZENTEK' TISZTELETE- ÉS SEGITSÉGÜL HIVÁSÁRÓL.

Mit tanít a' katholika egyház a' szentek' tisztelete- és segítségül hívásáról?

E' következőket: 1) Hogy régi, és dicséretes szokás, a' mennyei szentek' emlékezetét, a' nevöknek szentelt ünnepek által, 's képeik-, és ereklyéikben tisztelni. 2) A' szentek, kik Krisztussal együtt uralkodnak, könyörgéseiket Istennek az emberekért följánlják; ennél fogva tehát jó és hasznos, hozzájuk folyamodni. (Conc. Trid. Sess. 25.)

Miért kell a' szenteket tisztelni?

Mivel Krisztus' barátjai, kik Krisztussal harczoltak, és szenvedtek; 's ugyanazért most vele együtt uralkodnak is, és örökké boldogok (II. Tim. 2, 12.); valamint azért is, mivel mint barátjai az embereknek, ezek' üdvössége iránt benső részvétellel viselkednek, 's érettök szüntelen kéri az Istent. (I. Kor. 13, 8. Luk. 15, 10.)

Nem szenved-e az Istent illető tisztelet némi rövidséget a' szentek' tisztelése által?

Épen nem; mivel a' szentek iránt mutatott tiszteletünk' célja is egyedül csak az Isten. Mi csak az Istent tiszteljük szentjeiben; kikben ő magát olly csudálatosnak mutatta, kiket ő teremtett, malasztjával megszentelt, és dicsőségének örömeibe vezetett. A' szenteket épen azért tiszteljük, mivel ők Istennek barátjai és szolgálói. E' tisztelet tehát épen nem csökkenti az Isten' dicsőségét; hanem inkább neveli azt.

Hogyan kell a' szenteket tisztelni?

Ugy, mint imént vala mondva, tudnillik mint Istennek barátjait, és szolgálóit, mint Krisztus' örökös-társait (Rom. 8, 17.), és barátjait az embereknek; koránsem pedig istenek gyanánt: miért is őket imádni, vagy irántuk isteni tiszteletet mutatni, nem szabad.

Milly különbség van az imádás és tisztelet között?

Az imádás legfőbb, és legtökéletesebb nyilvánítása a tiszteletnek: melly egyedül Istent illeti, mint legfőbb urat, és minden jónak szerzőjét; 's mellyet az által gyakorlunk, ha az Istent legfőbb valóságnak ismerjük, és neki, mint teremtmények, magunkat a' legmélyebb hódolattal alávetjük. A' tisztelet pedig nem más, mint külső jelek által nyilvánított nagyrabecsülés, mellyet mások iránt azok' méltósága- 's érdemeinél fogva magunkban érzünk. Azért sz. Polykarp' vértanu-iratában (Martyrologium) mondatik: „Ezt (tudnillik Krisztust) imádjuk mi: mert Isten' fia; a' vértanukat pedig, mint az Ur' tanítványait, és utánozóit méltán szeretjük, azon legyőzhetlen ragaszkodásukért, mellyel királyuk- és tanítójukhoz viseltettek.“

Hogy lehet a' szentek iránti tiszteletünket legjobban kimutatni?

1) Ha örülünk rajta, és szerencsét kívánunk nekik azon magas tisztelet- és dicsőséghez, mellyre erényeik- és érdemeiknél fogva jutottak; 's ezért az Istent dicsóítva, neki hálát adunk. 2) Ha őket utánozni törekszünk; mert csak az tiszteli, mond sz. Agoston, a' szenteket igazán, a' ki példájokat követi. 3) Ha ünnepeiket szentül, és ajtatosan megüljük; mint ez e' könyv' bevezetésében is mondatott; mire nézve azonban jól meg kell jegyezni, hogy a' pusztá ünneplés, vagy a' dologtöli megtartóztatás, még nem annyit tesz, mint az ünnepeket ajtatosan, és szentül megülni. A' szentek, ha megkérdeztetnének, mit tartanak azon módról, mellyel némelly keresztények az ünnepeket megülik, talán ugyanazt felelnék, mit az Isten (Isai. 1, 14. 'stb. és 58, 3. 'stb.) mondott a' zsidóknak: Ujholdaitokat, és ünnepeiteket lélekből gyűlölöm; terhemre vannak azok nekem, és meguntam őket: mivel minden látszatós ajtatosságotok mellett is, kezeitek üresek a' jó cselekedetektől; telvék ellenben gonoszsággal. Oldjátok meg a' bűnnek kötelekeit, és tanuljatok jót cselekedni: akkor fog nekem tetszeni ajtatosságtok. 4) Kellő bizodalom által, mellynél fogva szükségünkben hozzájuk folyamodunk, és szószólásukért esedezünk.

Min alapszik azon hitünk, hogy a' szentek érettünk esedeznek?

1-ör: A' szentek' egyessége feldöli tanításon; melly szerint az egyház' valamennyi tagjai, mint Krisztus' azonegy testének tagjai közt, a' legbensőbb szellemi egység uralkodik; mellynél fogva az egyik tagnak lelki javaiban a' többiek is részesülnek, 's kívánja is mindenik szívből, hogy mások is részesüljenek abban, a' mivel ő bir: miért az Istent szüntelenül kéri egymásért (Jakab' 5, 16. Titkos jelent. 5, 8.). 2-or: A' szentek' nagy fe-

felebaráti szeretetén, mellyel már e' földön is birtak, és melly őket arra vitte, hogy mindent, sokszor még véröket és életöket is feláldozták felebarátjaikért. Már pedig e' szeretetök halálukkal nem szünt meg; mivel a' szeretet soha meg nem hal (I. Kor. 13, 8.); ök azt magukkal vitték a' mennyországba is: hol ök most minket csak annál jobban szeretnek; és hol ezen szeretetet bizonyosan tanusítják is, az által, hogy értünk az Istent kéri: mert tulajdon tapasztalásukból tudják, milly veszedelmeknek van üdvösségünk kitéve, 's milly nagy szükségünk van az isteni segedelemre.

Szabad-e a' szenteket e' közbenjárásukért kérni?

Ha a' még élő jámbor embereket szabad az érettünki imádságra kérni, mint ezt Isten már Jób' barátjainak javasolta (Job. 42, 8.), és sz. Pál is tette (I. Thessal. 5, 25.), sőt maguk a' nem-katholikusok is teszik: miért nem volna szabad mennyekben, az Isten' színe előtt lévő szentek' szószólásáért esedezni?

Milly értelemben folyamodunk a' szentek' közbenjárásáért?

Nem, mintha imádságunkban közvetlenül nem is lehetne az Istenhez és Krisztushoz folyamodnunk; hanem mivel magunkat bünösöknek ismerjük, és bizunk a' szentek' szeretetének erejében: melly által, mint tudjuk, az igaznak imádsága sokat ér az Istennél (Ján. 9, 31, Jak. 5, 16.). Ugyanazért jónak és üdvösnek tartjuk, a' mennyekben megdicsőített testvéreink' közbenjárásához folyamodni; hogy Istentől, az ő Fia Jézus Krisztus, a' mi urunk által, ki egyedüli Megváltónk és Üdvözítőnk, jótéteményeket nyerjünk. A' szentek' segítségül hívása tehát nem ellenkezik az Istennek segítségül hívásával; mivel az Istenhez akkép folyamodunk, mint minden kegyelem' szerzőjéhez, és minden jók' osztogatójához (Jak. 1, 17.): és maga e' folyamodásunk is egyik módja az imádságnak; a' szenteket ellenben csak mint szószólókat hívjuk segítségül, hogy ök értünk, és mi velünk, Jézus Krisztus által azt, a' mit kívánunk, kérjék Istentől. Ugyanazért az egyháznak minden imádságai ekkép végződnek: „A' mi urunk Jézus Krisztus által.“ Szintolly kevésbé vág a' szentek' közbenjáró esedezése Krisztus' közbenjárói tisztébe; mivel Krisztus mindenkor egyedüli közbenjárónk, és marad is örökre, ki által járulásunk vagy az Atyához (Efez. 2, 18.). A' szentek csak szószólóink, kik csupán Jézus Krisztus által könyöröghetnek értünk az Istennél. Azért Istenhez így szólunk: „Irgalmazz mi nekünk! Hallgass meg minket;“ a' szentekhez pedig így: „KönyörögjeteK értünk!“

De calljon tudják-e a' szentek, hogy mi őket kérjük?

A' szent angyalok tudják a' bünös' megtérését, és örülnek rajta (Luk. 15, 10.); ők viszik a' jámborok' imádságait, mint valamely jó illatu füstölőszeret, az Isten' színe elé (Titkos jelent. 8, 3.). Valljon nem fog-e hasonló a' szenteknek is megengedtetni; miután ők az Isten és Krisztus' barátjainak nevezetnek? (Jak. 2, 23. Ján. 15, 14. 15.) Nem tudták-e Oniás és Jeremiás, haláluk után, a' zsidó nép' szomorú állapotát, és nem imádkoztak-e érte? (II. Makhab. 15, 12.) Arról pedig, hogy miképen tudják meg a' szentek imádságainkat, nem kell aggódnunk: Istennek ezer módja van, azt velök tudatni.

Millyennek kell a' szentek' tisztelete- és segélyül hívásának lenni, hogy az Istennek és szenteknek tessenek?

1) Mindenekelőtt az Isten' tiszteletére, és üdvösségünkre czélozzon; mint sz. Jeromos mondja (Epist. ad Ripuar.): „Mi tiszteljük a' szolgákat, hogy a' szolgák iránti tisztelet az Ur' tiszteletére szolgáljon.“ Lehetetlen is volna, hogy a' szenteknek, kik az Isten' tiszteletére jobban figyelnek, mint magukéra, tessenek az, ha az ő tiszteletök által az Istent illető tisztelet bár csak legkevesebbé is szenvedne. Miért is a' szentek' tiszteletének első és legszükségesebb tulajdona az, hogy minket az Isten' imádsására buzdítson, mint a' kinek kegyelme által a' szentek a' szentség- és üdvösségnek olly magas fokára jutottak. 2) Hogy a' szentek iránti tisztelet minket is istenfélökké, erényesek- és szentekké tegyen; azaz: ha a' szenteket tiszteljük, példájokat is kövessük. 3) Abban, mit a' szentek által kérünk, legyen az akár szellemi, akár testi jó, mindenkor az Isten' akaratjára kell magunkat hagyni; és soha semmit se kívánjunk olyast, a' mi méltatlan, vagy okosság elleni, vagy lelkünknek ártalmas lenne. 4) Iparkodjunk magunkat arra, miért a' szentek' könyörgéséhez folyamodunk, jámbor életünk által méltókká is tenni.

Miért illeti Máriát nagyobb tisztelet, mint minden más szenteket?

Mivel őt maga az Örökkévaló méltónak találá, hogy az Isten' Fiának anyjává legyen. Hasonlóképen sz. József is különös tiszteletet érdemel Mária után; mivel ő az Istentől, szent élete miatt, minden emberek közül Krisztus' nevelő-atyjává választatott.

Mel melyek a' szenteknek azon karai 's osztályai, mellyek az egyházban tiszteltetnek?

A' következők: 1) Az angyalok, kik nem tekintve fönségöket, azok' szolgálatára küldetnek ki, kik az üdvösség' örökösei kívánnak lenni. (Zsid. 1, 14.) 2) A' patriárkák, kik

testileg ősei Krisztusnak, az ő emberi természetére nézve: erényeiknél fogva pedig előképei, vagy példázói valának. 3) A' látnokok (proféták), kik mint eszközei a' Szentléleknek, az embereket Isten' akaratja felől értesítették, őket az igaz hitben megerősítették, és őket a' Világüdvözítő' eljövételére, kiről jövendöltek, elkészítették. 4) Az apostolok, kiket akkép kell néznünk, mint Krisztus' istenségének tanúit, a' békeség' hirdetőit, valamennyi hívők' atyáit, és pásztorait, mint alapköveit és oszlopaikat az anyaszentegyháznak. 5) Az evangelisták, kik nekünk az Isten' országa felőli örvendetes üzenetet hozták. 6) A' vértanúk, kik hitök-, és erényökért mindent, még életököt is föláldozták, 's vérökkel az Isten' szántóföldjét, vagyis az egyházat oly annyira termékenyítették, hogy az számolhatlan sokaságu hívőket termelt. 7) A' püspökök, és papok, a' kik mint jó pásztorok, nyájukat a' szentségekkel, evangeliomi tanítással, és példáikkal legeltették, a' farkasok ellen védték, és kik a' sz. mise-áldozat' bemutatása által némileg az Isten és nép közt közbenjárókká lettek. 8) A' szerzetesek, és remetéik, kik megvetvén a' világ' minden méltóságait, javait, és kellemeit, magányba vonultak, és ott magukat mintegy elevenen eltemették. 9) A' hitvallók (confessorok), kik az evangeliomi törvény' megvallása- és követésétől, a' világnak minden gunyolódásai, és üldözései által sem hagyták magukat eltántoríttatni. 10) A' szüzek, vagyis azok, kik szüzi tisztaságukat a' világ' minden kéjei-, javai- 's gyönyöreinél többre becsülték, és azt soha sem fertőztették meg; azért mennyekben követik a' bárányt, és új éneket énekelnek, mellyet kívülök senki sem énekelhet. (Titkos jel. 14, 3—4.) 11) Az özvegyek, kik súlyos állapotjokat alázatosság, béketűrés, munkásság, jó gyermekek' nevelése, és Isten' akaratjában megnyugvás által szentelték meg. 12) A' bűnbánók, kik miután hitökben hajótörést szenvedtek, vagy ártatlanságukat elvesztették, a' bűnbánat' mentő deszkáját ragadák meg, bűneikért eleget tettek, és így a' keskeny uton, a' mennyei szük ajtón bementek. — Szükséges e' szentek' tiszteleténél mindegyik' erényeit tekintetbe venni, 's őket azokban utánozni.

Kik azon szentek, kik a' szükségben segítőknek nevezetnek?

A' következő tizennégy: 1) Sz. Balázs; kinek emléknappja Február' (Böjtelő' hava) 3-ikán van. — 2) Sz. György; emléknappja April' (Sz. György' hava) 23-ka. — 3) Sz. Erazmus; Junius' (Sz. Iván' hava) 2-án. — 4) Sz. Vitus; Junius' 15-kén. — 5) Sz. Margit; Julius' (Sz. Jakab' hava) 13-kán. — 6) Sz. Kristóf;

Julius' 25-kén. — 7) Sz. Pantáleon; Julius' 27-kén. — 8) Sz. Czirjék; Augustus' (Kisasszony' hava) 8-kán. — 9) Sz. Egyed; September' (Sz. Mihály' hava) 1-én. — 10) Sz. Euszták; September' 20-án. — 11) Sz. Dénes; emléknapiját üli az egyház October' (Mindszent' hava) 9-kén. — 12) Sz. Katalin; November' (Sz. András' hava) 25-kén. — 13) Sz. Ákos; November' 27-kén. — 14) Sz. Borbála; emléknapija tartatik December' (Karácson' hava) 4-én. — Kivéve sz. Egyedet, mind a' tizen-nég, szükségben segítő szent, vértanu.

Mit kell a' név, ország, és egyház' védszentjeinek tisztelését illetőleg tartanunk?

Midőn az egyház hívőinek bizonyos pártfogókat jelel ki, ezzel nem csak azt akarja, hogy azoknak oltalmazóik, és szószólóik legyenek; hanem, és különösen azt is ohajtja, hogy ezen szentek a' keresztényeknek például szolgáljanak, melly szerint ezek él-töket intézzék. Nem egyedül védszenteink' szószólása, és oltalma után kell tehát vágyódnunk; hanem inkább azon lennünk, hogy magunkat erényeik' követése által, szószólásukra, és oltalmukra méltókká tegyük.

Szabad-e a' szentek' ereklyéit, azaz: csontjaikat, és egyéb maradványait is tisztelnünk?

Kétség kívül; miután ez már az ó-törvényben is, de még inkább az ujbán, még pedig azonnal az egyház' első századaiban szokásban volt; 's e' tiszteletet maga az Isten is minden időben a' legnagyobb csudák által helyeselte. Így Elizeus' csontjai által egy halottat föltámasztott¹⁾; a' vérfolyásos asszony Krisztus' köntösének illeteése által meggyógyult²⁾; sőt még sz. Péter' árnyéka³⁾, és sz. Pál' kézkendője⁴⁾ által is mindenféle nyavalyák gyógyítottak, és ördögök üzettek ki: hogy ne is szóljunk mindazon csudatettekről, mellyek a' vértanúk, és más szentek' sirjainál történtek, és még mindig történnek.

Miért kell a' szentek' ereklyéit tisztelnünk?

Ennek okát szépen előadja a' tridenti zsinat⁵⁾: mivel tudnillik azok az ő testeik' drága maradványai, mellyek élőkben Krisztus' tagjai, 's a' Szentlélek' templomai voltak; 's egykor ismét föl fog-nak támasztatni, és megdicsőíttetni. Ez ereklyék az ő erényeik', és szentségök' eszközei voltak; 's az Isten azok által olly sok áldásokat árasztott ránk: méltányos annakokáért, hogy azokat tiszteletben tartjuk.

¹⁾ IV. Kir. 13, 21. — ²⁾ Mát. 9, 22. — ³⁾ Apost. csel. 5, 15, 16. — ⁴⁾ U. o. 19, 12.

⁵⁾ Trid. Sess. 25. De Invoc. vncr. et reliqu. Sanct.

Szabad-e a' szentek' képeit, a' szent keresztet 'stb. tisztelni?

Ha nem vétek a' fejedelmek, és más személyek' képeit tiszteletben tartani: miért lenne tiltva, Krisztus, és a' szentek' képeit tisztelni? Hisz' mindenki azt tartja, hogy a' tisztelet, és becstelenség, mellyel valamely kép illetetik, arra háramlik, kit a' kép ábrázol; következésképp az tulajdonképen rá, és nem a' képre vonatkozik.

De nincs-e a' képek' tisztelete azon parancsolat által: 'Faragott képet ne csinálj magadnak', megtiltva?

Épen nincs; különben ugyanis maga az Isten is e' parancsolat ellen cselekedett volna, midőn Mózesnek azt parancsolá, hogy a' frigyszekrényt két kerubbal ékesitse¹⁾, 's hogy réz kigyót emeljen²⁾; és mikor a' jerusálemi templomban mindenféle képeket állíttatni rendelt³⁾. E' tilalomnak csak az az értelme, hogy a' képeknek sem istenséget, sem pedig isteni erőt nem kell tulajdonítanunk; hogy azokat nem szabad imádnunk, és bennök valamely bizodalmat helyoznunk, mintha tudnillik azok mi rajtunk segíthetnének; mint ezt egykor a' pogányok tették: kik minden reményüket bálványaikban helyezték. De a' kath. egyház nem tesz a' szent képekkel semmi effélét, sem tétetni nem enged.⁴⁾

Mit használnak a' képek?

Azok, mint sz. Gergely mondja, a' tudatlanoknak mintegy könyvül szolgálnak, mellyből ők az isteni titkokat, és jótéteményeket megtanulják; azt, a' mit Krisztus érettünk, 's a' szentek Krisztusért, és a' mennyországért tettek, szivökre veszik; és ez által Isten iránti háladatosságra, szeretetre, 's a' szentek' követésére buzdíttatnak. Miért is igen kívánatos volna, hogy a' fajtalan, és botrányos képek, mellyek az ártatlanságot olly gyakran elcsábítják, minden keresztény lakokból eltávolíttatnának, és azok' helyét szent és épületes képek foglalják el.

Szabad-e a' szentek' képeinek, és ereklyéinek templomokat építeni, sz. miséket olvasni, adományokat áldozni, fogadásokat tenni 'stb.?

Nem; mivel ez, és az effélék megannyi imádást jelentő cselekvények, mellyek egyedül Istent, az élet, és halál' Urát illetik. Ha tehát ezeket tétetni szemléljük, azok egyedül az Istenért történnek, és az ő tiszteletére irányoztatnak; noha e' mellett a' szentek' tisztelete, 's emlékezete is (melly azonban mindenkor az Istenre vonatkozik,) lehet célunk. Azért mondja sz. Ágoston: „Nem a' vértanuknak, hanem magának az Istennek, a' vértanuk'

¹⁾ II. Mózes' 25. 18. — ²⁾ IV. Mózes' 21. 8. — ³⁾ III. Kir. 6. 26 'stb. — ⁴⁾ Conc. Trid. Sess. 25.

urának építünk templomokat, és oltárokat, jóllehet a vértanuk sirjain. Még egy sem mondotta előljáróink közül: Neked áldozunk oh Péter, vagy Pál! A' mi föláldoztatik, Istennek áldoztatik föl, ki a' vértanukat megkoronázta.“¹⁾ Azért éneklí az egyház a' szenteknek bizonyos ünnepein a' misekezdetben: „Vigadjunk az Urban, szent N. ünnepét ülvén; min a' sz. angyalok is örvendenek, és az Isten' fiát dicsérik és magasztalják.“ Dicsőség az Atyának 'stb.

Lehet-e a' szentek' képei, 's ereklyéi iránt tanusított tiszteletben tulságosnak is tenni, 's ez által vétkezni?

Lehet igenis: még pedig az által, ha őket valaki úgy, vagy még inkább tiszteli, mint magát az Istent; ha az Istent mintegy mellözve, imáit és ajtatosságait egyedül a' szentekhez intézi; ha bennök vakmerő bizodalmat helyez, mintha ők maguktól is segíthetnének, és kellene segíteniek rajtunk; ha valaki magának, bizonyos ajtatoskodások-, kis imádságok- és szent tárgyaknál fogva, a' szentektől teljes bizonyossággal várja boldog kimulását, és a' mennyországot, a' nélkül, hogy a' jámbor élet után törekednék; ha tőlök csupán csak ideigleni, 's földi javakat, pénzt és kincseket 'stb. kér; 's e' végre talán még gyanús, és babonás, nem is az egyháztól, hanem az ördögtől és gonosz emberektől kigondolt imádságok- és ajtatosságokkal él; minők: a' Kristóf-, korona-, és más efféle imádságok (miért is legüdvösebb, egyedül csak az egyházi hatóság által helyeselt imádságokat és imakönyveket használni), vagy a' szenteket még nyilvános gonoszlettek' elkövetése végett is segítségül hívja; ha a' szentek illetlen, és sem a' szent-íráson nem alapult, sem az egyház által jóvá nem hagyott, hanem inkább botrányos képekben ábrázoltatnak; ha kétséges, és a' püspök által valódiakul nem nyilvánított ereklyék tételnek ki tiszteltetés végett, vagy azokkal üzérkednek, és kereskednek.

Áhitatosság minden egyes szentnek ünnepén.

Oh sz. N! szivemből örvendek rajta, hogy neked az Isten kegyelmet adott, a' világ, és minden mulandó javak' megvetésére, és arra, hogy az erények után törekedjél. 's a' jóban mindaddig állhatatosan megmaradjál, valamig csak boldog kimulásod által ő hozzá nem jutottál, 's az örök élet koronáját el nem nyerted. Legyen mindezekért végtelen dicsőség, és dicséret az Istennek; és én szivem'mélyéből ohajtom, hogy ő te beuned, és te ő benne

¹⁾ Contr. Faust. I. 20. c. 21.

mindenek által tiszteltessél, és dicsőítessél. Kérlek téged egyszerűsrim, nyerj a' te nagy érdemeid által számomra malasztot: hogy példát buzgón kövess, a' mulandókat megvessem, és az örökkévaló javak után törekedjem; hogy én is azon boldogságba juthassak, melyet te mostan örökké élvezesz, a' Jézus Krisztus, a' mi Urunk által, 'stb.

Rövid oktatás a' bucsújárásról.

Mik a' bucsújárások?

Tulajdonképen nem egyebek, mint kérő szent-menetek, melyeket egyesek, vagy többen együtt, olly távollevő sz. helyekre, mellyek bizonyos, a' Jézus Krisztus' élete-, és szenvedéséből veit körülménynél fogva, vagy valamelly szentnek sirja, vértanunak halála, valaki' imádságának csudás meghallgattatása, vagy akár-milly más vallási esemény miatt, nevezetesek, a' végre tesznek, hogy ott ajtatosságukat elvégezzék.

Miért járunk bucsúkat?

Ez nem azért történik, mintha az Istent távolban kellene fölkeresni; hanem, mert minden igaz keresztény vágyódik az olly helyeket, mellyek a' keresztényekre nézve érdekes események által lőnek nevezetesekké, meglátogatni, 's ott ajtatoskodni; továbbá, mivel e' sz. helyek az emberben bizonyos mély tiszteletet, és imádságchozi kedvet gerjesztenek. Ha tudillik meggondoljuk, mi történt egykor e' helyen, olly benyomást érzünk lelkünkben, minőt semmiféle olvasás, vagy hallás sem képes bennünk előidézni; mintegy azt véli az ember, hogy maga is szemtanuja annak, a' mi itt történt: némi nagyobb hitbeli erőt, vallási bátorságot, 's a' szeretet- és buzgóságnak olly mértékét érzi itt magában az ember, minőt sehol sem másutt. Ha tovább azt is hozzágondoljuk, hogy a' bucsújárók már csak a' gyakran hosszabb utazás' terhei által is, mellyeket magukra vállalnak, 's az ezen ut közben kiállott önsanyargatások és nélkülözések által, olly buzgalmat, és benső megszenteltetés utáni vágyat tanusítanak, melly csak tetszetik Istennek: ugy épen nem csudálkozhatunk rajta, ha az illy helyeken, buzgóbb imáik által, nagyobb malasztokat nyernek; 's ennél fogva az illy helyek méltán is nevezetnek kegyelem-helyeknek. Sőt még az sem valószínűtlen, miszerint Isten az ő malasztját itt különösen örömet, és bővebben osztogatja; hogy az embereket e' helyek' látogatására, mellyek olly jótékony hatást gyakorolnak a' látogatókra, buzdítsa.

Mint kell az embernek magát a' bucsújáráson viselnie?

Szükséges, odamenet- és visszajövetkor, úgy szinte a' bucsúhelyen is, a' beszéd- és cselekedetekben minden kicsapongást kerülni, testünket böjtölés által sanyargatni, szorgalmasan, és ajtatosan imádkozni, az Istennel igaz és töredelmes gyónás által kibékülni, az Oltári-szentséget mély tisztelettel magunkhoz venni, a' malasztokért, mellyeket Istentől nyertünk, forró hálákat adni, 's ama' jó benyomásokat, mellyeket a' bucsújárásokon vettünk, tovább is megtartani, 's azokat az istenes élet, és nagyobb buzgalom által nyilvánítani. Csak az, a' ki így jár a' bucsúkra, érzi azoknak valódi hasznukat.

OKTATÁS SZ. ANDRÁS APOSTOL' ÜNNEPÉRE.

November' (Sz. András' hava) 30-kán.

András, sz. Péter' testvére, Bethszaidában, a' genezarethi tó mellett született, 's előbb keresztelő sz. János' tanítványa volt. Midőn az, eme' szavaival: „Ine az Isten' báránya,“ Krisztusra mutatott, András Krisztushoz ment: nála maradt egy napig, és azután Simon testvérét is Jézushoz vezette, ki őt Péternek (azaz: kösziklának) nevezte (Jún. 1. 30—44.). Később e' két testvért a' genezarethi tónál találta Krisztus, hajójokból tanított, a' bő halfogás' csudatettét mívelte, és őket az apostoli hivatalra ezen szavakkal hívta meg: „Kövessetek engem; és én titeket emberek' halászaivá foglak tenni.“ (Mát. 4, 19. Luk. 5, 1. 'stb.) A' milly hiven teljesíté András halászi kötelességeit, szintolly hiven betöltő ezentul apostoli hivatását. Ő szünetlenül az Ur körül volt; egész vágyódással hallgatta tanítását, látta dicső csudatetteit, és tanúja volt végső szenvedéseinek, gyalázatos halála-, föltámadása- és mennybe-menetelének is. A' Szentlélek' eljövele után először a' zsidóknak hirdette az evangéliomot; azután beutazta Szittyaországot, Epirust, Trárcziát 'stb., 's tanítása, és csudatetei által számtalan sokaságot Krisztus' hitére térített. Midőn Akhájának Patra nevű városában Krisztust hirdetné, Aegeás kormányzó hatalmas fenyegetésekkel igyekezett őt rávenni, hogy a' bálványoknak áldozzék; de ő azt felelé neki: „En naponkint áldozom a' mindenható Istennek élő áldozatot; de nem a' böggő tulkok' husát, vagy a' bakok' vérét; hanem a' kereszt' oltárán a' szep-lőtelen bárányt: a' kinek testét azután az egész keresztény község éldeli, és vérét iszsza. A' föláldozott bárány azonban sértetlen marad, és életben.“ Erre Aegeás nagy haragra gerjedt, és meg-

parancsolá, hogy az apostol tömlöczbe vettessék. Más nap ujonnan fölszólítá őt, hogy aldozzék a' bálványoknak; 's miután ez semmit sem használt, kegyetlenül megvesszőztette őtet, és végre keresztre feszítetni parancsolta. Midőn Andrást kivezették, és ő a' keresztet megpillantotta, hangosan fölkiáltott: „Üdvözlégy oh kereszt! mely Krisztus' teste által megszenteltté, és tagjai által, mint valamely legdrágább kövek által, fölkészítettél. A' hívők tudják, milly nagy örömek, és sok kegyelmek' szerzője vagy te. Oh áldott kereszt! melyet én olly sokszor kívántam, melylyért éjeken át fohászokdtam. Végy most el az emberek közül, és vigy mesteremhez; hogy töled fogadjon el engem az, a' ki te rajta megváltott!“ Ezután örömmel hagyta magát keresztre feszítetni, és rajta (mivel Aegeás őt a' lehető leghosszasabban parancsolta kínoztatni,) két napig függött; nem szünvén meg róla Krisztus' hitét hirdetni, valamig csak lelke föl nem szállt ahhoz, kihez a' szenvedett halál' nemében olly annyira kívánt hasonló lenni. — Kövesd sz. András a' kereszt' szeretetében; ugy te is részt veendesz egykor mennyei dicsőségében.

(Sz. András az őt ábrázoló képeken, hóna alatt, vagy oldala mellett, egy ferde alaku keresztet tart, mely halála' nemét jelenti.)

A' misekezdetben az egyház, a' 138-dik zsoltár szavaival hirdeti nekünk, mennyire fölmagasztalá Isten az apostolokat; őket az egész világ' tanítóí- 's atyáivá tévén. Miért is ekkép kiált föl: „Nagy tiszteletben vannak előttem Ur Isten! a' te barátid; az ő uralkodásuk mindenütt szerfölött hatalmassá lön. Uram! te vizsgálsz, és ismersz engem; te tudod ülésemet, és fölkelésemet!“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! alázattal folyamodunk szent fölségedhez, és kérünk téged, hogy sz. András apostol, valamint egyházad' dicső tanítója, 's igazgatója volt, ugy örökös szószólónk is legyen te nálad. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Lecke. (Sz. Pálnak Romaiakhoz írt level. 10, 10—18.)

Atyámfiai! szívvel hiszünk az igazulásra, szájjal pedig valást teszünk az üdvösségre. Az irás ugyanis azt mondja: Minden, a' ki ő benne (*Jézusban*) hisz, meg nem fog szégyenülni. Mivel nincs különbség a' zsidó, és görög közt; mert mindnyájoknak

azonegy Uruk van, ki gazdag mindazok iránt, a' kik őt segítségül hívják. Mert minden, ki az Ur' nevét segítségül hívja, üdvözülend. De tehát mint hívhatják segítségül azt, a' kiből nem hittek? Vagy miképen hihetnek abban, a' ki felől semmit sem hallottak? És miképen hallhatnak, ha nincs, a' ki hirdesse? Hogyan hirdessék pedig, ha csak nem küldetnek? A' mint irva vagyon: Milly ékesek a' békeséget hirdetőknél, a' jókat hirdetőknél lábaik! Azonban nem mindnyájan engedelmeskednek az evangéliomnak. Mert Isaiás' mondja: Uram! kicsoda hitt a' mi beszédünknek? A' hit tehát a' tanítás' hallásából; a' tanítás' hallása pedig a' Krisztus' igéje által. Azonban kérdem: valljon nem hallották-e (a' tanítást)? Sőt az egész földre elhatott az ő hangjok, és az ő szavaik a' föld' kerekiségének végső határig eljutottak.

Magyarázat. Az apostol itt arra tanít minket, hogy a' benső hit az üdvösségre nem elegendő, hanem hogy Krisztust szájjal, azaz: szóval, és tettel is meg kell vallanunk; mivel e' keltő szükségkép együtt jár: miután sem igaz, üdvözítő hit nincs, annak megvallása nélkül; sem igaz, üdvözítő vallás hit nélkül nem létezik. Hogy az apostol az igazi vallás alatt, a' hitnek tettek általi megvallását, a' józan, tiszta, és jámbor életben, 's az isteni parancsolatok iránti engedelmisségben nyilvánulót érti, az a' Rómaiak. irt levelének 2, 13. verséből világosan kitetszik; a' hol azt mondja, hogy nem azok, kik a' törvényt hallgatják, hanem a' kik azt teljesítik, fognak az Isten előtt megigazulni. Tovább e' leczkében azt is tanítja sz. Pál, hogy az Isten nem tesz különbséget a' zsidók és görögök (azaz: pogányok) közt; hanem hogy mindenki üdvözülhet, ha Krisztusban hisz, és hitét a' főnebb előadott módon bevallja. Hinni pedig mindenkinek lehet: miután a' hit a' hallásból jön; 's az Isten' igéje, az ő küldöttei által, mindenütt hirdettetik. Miért is a' zsidók az ő hitetlenségök miatt nem menthetők. — Így a' köztünk létező hitetlenek sem menthetők; mivel az egyház mindenfelé szétküldözi a' maga apostolait, és hit-szónokait; a' kikről itt mondatik, hogy: „Milly ékesek a' békeséget hirdetőknél, a' jókat hirdetőknél lábaik?“ Senki sem panaszkodhatik tehát, mintha nem volna neki lehetséges, hallani, és hinni; de azon méltán sajnálkozhatni, hogy az igaz hitet olly sokan el nem fogadják, vagy azt csak szájjal vallják, kereszténytelen élőkkel pedig megtagadják.

Evangelium. (Sz. Máté 4, 18—22.)

Az időben Jézus a' galileai tenger mellett járván, látott két atyafit, Simont, a' ki Péternek hivatik, és ennek testvérét András, a' tengerbe hálót vetni; mivel halászok voltak. És monda nekik: Kövessetek engem; és én titeket emberek' halászaivá teszek. Azok pedig tüstént elhagyván hálóikat, követék őtet. És onnan elébb menvén, látta két más atyafit, Zebedeus' fiát Jakabot, és ennek testvérét Jánost, a' hajóban, atyjokkal, Zebedeussal; kik hálóikat kötözzetik vala: és hívá őket. Azok pedig azonnal odahagyván hálóikat, és atyjokat, követék őtet.

Miért választotta Krisztus mingyárt tanítói hivatalának elején néhányat apostolokká?

Hogy így az apostoli hivatalra, melyre őket csak a' Szentlélek' küldetése tehette egészen alkalmasokká, már most előrekészítettének, tanításának hallgatása, és tetteinek, nevezetesen az ő szent életmódjának szemlélete által.

Miért telt Krisztus szegény, együgyü halászokat apostolokká?

Sz. Ambrus szerint ez azért történt, hogy az egész világ megismerje, miszerint a' kereszténység' behozatása egyedül csak az Istennek műve; és senki se mondhassa, mintha Krisztus a' világot ravaszul rászedte volna: e' végre magának nagyon is eszes embereket szemelvén ki; vagy hogy a' világot (gazdagokat választván) pénz, és gazdagság által hódította meg, és vonta magához; vagy hogy (halalmasokat híván meg) az embereket hatalma által készítette a' hit' elfogadására.

Mit tesz az: 'Én titeket emberek' halászaivá teszek'?

Annnyit tesz: Én nektek kegyelmet adok hozzá, hogy a' lelkeket megériétek, és Istenhez vezessétek.

Lehetnek-e a' világiak is emberek' halászaivá?

Igenis; ha azokat, a' kik őket környezik, vagy alattuk vannak, jóra intik, őket a' szentségekkeli gyakoribb élésre, Isten' igéjének hallgatására serkentik, a' gonosz társaságtól elvonják, hibáikért testvérileg megbüntetik, 'stb. Sz. Ágoston azt mondja, hogy a' házi gazdák illyképen püspöki foglalkozást végeznek.

Milly tanulságok foglalhatunk még ez evangéliumban?

A' következők: 1) Hogy az apostolok' példája szerint, a' kik Krisztus' szavát tüstént követték, ne késsünk Istennek enged-

meskedni, ha nekünk jó gondolatot ad, vagy minket jobb életmódra hív; mivel az írás azt mondja: „Ma, ha szavát hallandjátok, meg ne keményítsétek szíveteket.“ (Zsolt. 94.) 2) Hogy az Isten' szavának követése végett, ha az ő országába meghív, minden testi vágyat, és földi javak iránti hajlamot félre kell tennünk; sőt még szülőinket is el kell hagynunk, ha ők ebben minket akadályozni akarnának. Ezt kívánja Krisztus (Luk. 14, 26.), midőn azoknak, a' kik hozzá jönni akarnak, parancsolja, hogy atyjokat és anyjokat, feleségöket és gyermekeiket gyűlöljek; azaz: kevésbé szeressék őket, mint Jézust; vagyis tanításának követésében semmi általse hagyják magukat akadályoztatni. Ezért mondja sz. Máténál is (10, 37.): „A' ki atyját, vagy anyját inkább szereti, mint engem, nem méltó hozzám.“

Buzdulat. Dicsőrtessél mindörökké kegyes Jézus! ki a' te irgalmasságod' szemeivel akkép tekintél a' szegény halászokra. és őket a' magas apostoli méltóságra emelted; ki sem bölcséket, sem hatalmasokat, sem gazdagokat, hanem azt, a' mit a' világ boldonságnak nézett, választottad; hogy a' világ' bölcsességét, és hatalmát megszegyenítsed. Kérünk téged, tekints mi reánk is. gyarló gyermekeidre, atyai szemekkel; hívj és buzdíts, sőt akkép vonj magadhoz minket, hogy a' világon semmi se tartóztasson vissza tőled; hanem inkább, sz. András' példájára, a' te tőled küldött keresztet szívesen fogadjuk, és gondoljuk meg, hogy mint azoknak, a' kik istenesen akarnak élni, üldözéseket kell szenvedniök. Ugyanazért mindenkor a' te keresztedben akarunk dicsőkedni, mellyben van egész üdvünk, áldásunk és vigasztalásunk.

XAVÉRI SZ. FERENCZ' ÜNNEPÉRE.

December' (Karácson' hava) 3-án.

Xavéri Ferencz, ki India' apostolának is neveztetik, 1506-ban, Spanyolországban Xavier várában, Pampelona' közelében született. Tizennyolcz éves korában a' párisi főiskolába ment; hol sz. Ignáczzal megismerkedvén, magát egészen annak vezetésére bizta, 's az általa alapított társaságba is belépett. Itt egészen az örök igazságok felőli komoly elmélkedéseknek adta magát, 's a' keresztény önmegtagadás' művét olly szilárd eltökéltséggel kezdé meg, hogy ezentul neki semmiféle lemondás, semminemű munka sem volt fölöttébb nehéz és fáradságos; és szívének csak azon egy vágya volt e' földön, hogy a' lelkek' üdvéért mindent elszenvedjen, 's az Isten' nagyobb dicsőítésére mindazt megtegye.

mire őt az isteni gondviselés hivandja. 1541-ik évben mint térítő kezdé meg pályáját; 's ez időtől fogva, egész életét merő fölládozások, önmegtagadások, és emberszerető cselekedetek' szakadatlan sorának mondhatni. Az egyház őt indusok' apostolának nevezé; mit ő számtalan népek és országok' megtérítése, minden evangeliomi erényekben való tökéletessége, 's a' benne lakozó menyeyei erőnek (melly által nem csak betegeket gyógyított, hanem négy halottat is föltámasztott,) tagadhallan bizonyítványai által, teljes mértékben meg is érdemlett. Őt az egész indiai népség „Nagy atyának“ nevezé; 's maguk a' nem-katholikusok is, kik iránta a' hely' színén nyomozásokat tettek, nem kételkedtek őt Krisztus' méltó követének, új Pálnak, az indusok' valódi apostolának nevezni. 'S valóban lehetnének-e ezeknél illőbb kifejezések Krisztus Urunk' egy olly szolgájának leírására, ki az indiai félsziget-, indiai szigettenger-, és japáni szigeteknek nem kevesebb, mint 52 kisebb-nagyobb országaiban, a' keresztény hitet nem csak elterjesztette, hanem azt ott uralkodóvá is tette, a' sz. kereszt' jelét 3000 helyen föllállította, 's a' sz. keresztségben saját kezeivel száz meg száz ezer pogányt, és mohamedánt részesített! Meghalt Sankhoan szigeten December' 2-án, 1552-ben. Utolsó szavai ezek voltak: „Te benned biztam Uram! 's örökké meg nem szégyenülök.“

(Festetik sz. Ferencz jezsuita-ruhában, egy kereszt- vagy feszülettel kezében, oldalánál egy indus gyermekkel.)

M i s e k e z d e t : „Tanutételeidről beszéltem a' királyok előtt, és meg nem szégyenültem; a' te parancsolatidban gyönyörködtem, mert szeretem azokat.“ (Zsolt. 118.) „Dicsérjétek Istent minden nemzetek, magasztaljátok őt minden népek; mert nagy az ő irgalmassága irántunk, és Jehovának hűsége megmarad örökké.“ (Zsolt. 116.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

A' leczkét lásd sz. András apostol' napján (669. l.), az evangéliomot pedig Krisztus' mennybe-menetelének ünnepén (432. l.), azon szaraktól kezdve: „Elmentén az egész világra“ 'stb., egész addig: „és meggyógyulnak.“

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki India' népeit xavéri sz. Ferencz' predikálása és csudatetei által egyházadba kebelezni akartad, engedd kegyesen, hogy a' kinek dicső érdemeit tiszteljük, erényeinek példáit is utánozzuk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Oktatás a' hit' terjesztéséről.

„Elmenvén az egész világra, hirdessétek az evangeliomot minden teremtménynek.“ (Márk' 16, 15.)

Jézus' ezen parancsolatát, hogy elmenvén az egész világba, evangeliomát minden teremtményeknek hirdessék, az apostolok hiven teljesítették. Ők legnagyobb szerencséseknek tartották, embertársaiknak az Isten' országa felőli örvendetes izenetet hirdethetni, és velők Jézus' nevét, mellyben egyedül üdvözülhetünk, megismertetni. Ugyanazért nem is engedték magukat sem az utazás' nehézségei 's veszélyei, sem az ellenök forralt gyűlölet, és üldöztetések által visszatartóztatni, hogy a' Krisztus' keresztéről való tanítást elvigyék a' legtávolabb országokba. Sőt még a' rablanczok és bilincsek, 's még a' legkegyellenebb kínzások közt sem szüntek meg, az Isten' Fiában helyezett hitet hirdetni. De az evangeliomnak a' pogányok közötti hirdetésében tanusított eme' buzgalom, az apostolokkal nem halt ki; sőt inkább mindenkor találkoztak, mint ezt xaveri sz. Ferenczben is imént láttuk, a' katolika egyházban olly istenes férfiak, kik maguknak életök' föladataul tüzték ki, a' kereszténységnek a' hitetlen, 's tévelygő népek közötti terjesztését. Ezeket missionariusok-, avagy térítőknék nevezük; és könnyű belátni, milly érdemteljes az ilyenek' hivatala: miután az nem egyébben áll, mint Jézus Krisztushoz vezetni azon lelkeket, mellyek különben örökre elveszve leendtek. A' mint hogy bizonyosan minden valódi keresztény katolikus hön ohajt az illy érdemteljes jó-cselekedetben részt venni. De mint-hogy térítővé nem mindenki lehet, azért 1823-diki Május' 3-án némelly jámbor férfiak Franciaországban Lyon nevü városában, xaveri sz. Ferencz' nevét viselő hiterjesztő-társulatot alakítottak; igérvén, hogy egyesülve fognak a' hitetlenek' üdvéért imádkozni, 's a' térítési törekedéseket, tehetségökhez képest pénzbeli adományokkal is gyámolítani: hogy ez apostoli munkának érdemeiben legalább ez által részesüljenek. VII. Pius pápa ezen társulatot megerősíté, 's Május' 15-kén 1823. költ iratában, tagjainak következő bucsúkat engedett: 1) Teljes bucsút Május' 3-kán, a' sz. kereszt' feltalálásának ünnepén, mint ezen jámbor társulat' alapítási évnapiján: továbbá December' 3-án, xaveri sz. Ferencz', mint védszentjök' ünnepén; és minden hónapban egyszer: ha ugyan tagjai, a' hagyott napi imádságokat hiven elvégzik. E' bucsúk' elnyerésére a' szentségek' méltó fölvétele szükségképen

megkivántatik. Ezzel össze kell még kötni valamely templomnak azon czélbóli meglátogatását, hogy ott az egyház' javáért, és a' hit' terjesztéseért imádkozzanak. 2) Száz napi bucsút, valahányszor valaki a' társulati imádságokat legalább is bünbánó szízzel elvégzi, a' térítések' (missiók) gyámolítására alamisnát nyujt, vagy a' szeretet-, és irgalmasságnak más cselekedetét gyakorolja. Mindezen bucsúk XII. Leo, VIII. Pius, és XVI. Gergely pápák által is megerősítettek.

A' hitnek a' pogányok közti terjesztésére alakított eme' társulat' tagjai mindennap egy „Miatyánk-‘ot, és „Üdvözet-‘et imádkoznak, e' verssel: „Imádkozzál érettünk xavéri sz. Ferencz! hogy méltók lehessünk Krisztus' igéretére;“ 's e' mellett minden héten legalább is egy krajczárt nyujtanak alamisznakép a' missiók' fölsegelésére.

Vajha mindig több-több keresztény vétetné föl magát e' társulatba, vagy akár más, hasonló czélra, habár nem is e' név alatt létező társulatokba (minők például, a' Leopoldina nevet viselő intézet' gyámolítására, Bécsben fölállított intézet, melly az amerikai missiókat segíti; tovább: a' Jézus' sz. gyermekségéről nevezett társulat, a' közép-afrikai missiókat gyámolító egyesület, 'stb.): hogy így ők is járulnának valamivel, a' keresztény kath. hitet a' pogányok között terjesztők' ájtatos művéhez, és részesülnének annak érdemeiben; 's ezzel segitenék a' pogányokat ama' legnagyobb szerencsére, melly csak létezhetik, tudnillik az igaz, és egyedül üdvözítő, apostoli hitnek, mellyet Krisztus tanított, a' sz. apostolok hirdettek, 's az Isten- és örök üdvösségnek választott gyermekei mindenkor hittek és tartották, bírására! Mert csak egy az Ur, egy a' hit, és egy a' keresztség! Csak egy keresztség szabadít meg a' büntől, nem kettő; csak egy hit vezet az üdvösségre, nem kettő. Egy Ur, és Isten a' mi áldásunk, és üdvösségünk, nem két Isten. Imádkozunk tehát szünetlenül, és nyujtsunk erönkhez képest alamisnát a' térítések' gyámolítására; hogy Krisztus' igaz egyházának tagjai mindinkább szaporodjanak, 's az örök üdvösségben, mellyet nekünk az Istennek megtestestült fia, kinszenvedése és halála által szerzett, mindig többen részesüljenek.

OKTATÁS SZ. MIKLÓS PÜSPÖK' ÜNNEPÉRE.

December' (Karácson' hava) 6-án.

Istennek nagy szolgája Miklós, ki erényeinek fénye, 's csodatetteinek nagy száma által az egész világon híres lön, Lyciának

Patara nevű városában pillantá meg először a' napvilágot; 's valamint hosszas ideig magtalan szülőinek imája, 's jámborsága adának neki életet: úgy az imádság, jámborság és erénybuzgalom tevék csaknem egész élete' foglalatosságát. Már bölcsőjében megtartóztatá magát minden Szerdán, és Pénteken alkonyatig, az anyatejtől; és szokása lön ezentul, egész életén át, e' napokon böjtölni. Szülőinek kora halála őt nagy birtok' örökösévé tette: de ő azt a' szegények, nevezetesen olyanok közt, kik szégyenlettek koldulni, önkényt szétosztotta. Jeles keresztényi jótékonyságának egyik példáját a' következő eseményben látjuk: Egy elszegényedett nemes férfinak három fölserdült leánya volt, kiket ő szegénysége miatt férjhez nem adhatván, a' fajtalan életnek akart átengedni. A' mint ezt Miklós meghallotta, éjjel az ablakon át annyi pénzt dobott be az ember' házába, mennyi egy leány' kiházásására szükséges volt. Ezt ő másodszor és harmadszor is ismétlé: 's a' három szűz, három erényes férj' nejévé lön. Ily magasztos erényesség' fénye méltó volt, gyertyatartóba helyezettetni: mi csudálatosan meg is történt. Isten' sugallata által a' myrai megürült püspöki széket az vala elnyerendő, ki a' következő nap' reggelén első fogna a' templomba jönni. Ez Miklós vala. 'S így püspöknek szenteltetett föl. E' magas állás, melyet ő egyedül az Istennek nyilvánított akaratja iránti hódolatból vállala föl. csak arra szolgált, hogy őt még alázatosabbá, jótékonyabbá, 's minden erényekben tökéletesebbé tegye. Erényei, 's csudatetei által inkább ő diszesíté méltóságát, mint hogy ő fényt nyert volna tőle. Számtalan csudateteinél fogva ,csudatévó férfiu'-nak neveztetett. Mind a' mellett béketürésének megkisértése végett úgy rendelé Isten, hogy a' hitért súlyos üldöztetést, számkivettetést, rabbilincset és tömlöczöt kelle mindaddig szenvednie, valamig csak az egyház, Konstantin császár által, a' békét meg nem nyerte. Most uj hévvel támadá meg a' bálványozást, és az imént keletkezelt ariánusi eretnkséget; mellynek kárhóztatása végett, agg létére is elment a' niceai zsinatra. Innen visszatérve, halálát közelíteni érzé, 's a' 30-ik zsoldárt imádkozva, mikor e' szavakhoz ért: „Kezeidbe ajánlom lelkemet!“ lelke fölment az égbe (352-ik évben). Sz. teste később Apuliába, Bariba vitetett, és az annál történt sok csudák miatt nagy tiszteletben tartott.

Sz. Miklóst mindég mint püspököt festik; és pedig horgonnyal (mint a' hajósok' védszentjét, kik közül némelyeket egykor csudálatosan megmentett); egy könyvön, vagy pedig kezében három kenyeret tartva (mivel a' myrai éhség' idején egy szicíliai kereskedőnek álmában megjelenvén, annak parancsolá, hogy szállítson gabonát Myrába); három gyermeket hor-

dozva egy keresztelő edényben (mivel egykor egy szegény nő három gyermekét menté meg); vagy három tekével, mint jótékonyága' jeleivel.

M i s e k e z d e t : „Békeség' szövetségét kötvén vele, őt főpappá tette; hogy a' papi méltóság nála maradjon örökké. — Emlékezzél meg Ur Isten Dávidról, és az ő folytonos szelidségéről (szenvetéseknek eltűrésében)“ (Zsolt. 131.). Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. Miklóst számtalan csudatettekkel megdicsőtéd, kérünk téged, add, hogy érdemei, és esedezései által a' pokol' tüzétől megmenekülhessünk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Zsidókhöz írt level. 13. 7—17.)

Atyámfiai! emlékezzetek meg a' ti előljáróitokról, a' kik nektek az Istennek ígését hirdették; kiknek társalkodásuk' állhatatos végét tekintvén, kövessétek hitöket. Jézus Krisztus, a' ki tegnap, és ma, ugyanaz mindörökké. Ne hagyjátok magatokat különféle és idegen tudományok által ide 's tova ragadtatni; mert legjobb a' kegyelem' tanítása által erősíteni szívünknek, nem pedig eledelekkel: mellyek mit sem használtak azoknak, a' kik a' szerint éltek. Vagyon oltárunk, mellyről nem szabad enniük a' sátor^t szolgálóknak (a' zsidóknak); mivel a' melly állatok' vére a' főpap által a' bűnért a' szentek' szentébe vitetik, azok' teste (a' zsidók által meg nem emésztve,) a' táboron kívül égettetik meg. Ugyanazért Jézus is, hogy tulajdon vérével szentelné meg a' népet, a' kapun kívül szenvedett. Menjünk ki azért hozzá, a' táboron kívül, az ő gyalázatát hordozván: mert nincs itt maradandó városunk; hanem a' jövődöt keressük. Ő általa mutassuk be tehát Istennek szüntelen a' dicsőtés' áldozatát, tudnillik az ő nevről vallást tevő ajakink' gyümölcsét. A' jóltévőségről pedig, és adakozásról meg ne felejtkezzetek; mivel az illy áldozatok kedvesek Isten előtt. Engedelmeskedjete előljáróitoknak, és maradjatok meg az irántuki alávetetésben: mivel ők örködnek fölötetek, mintegy számot adandók a' ti lelkeitekről.

Magyar ázat. Itt az apostol arra int bennünket, hogy emlékezzünk meg a' hitben őseinkről, 's őket amaz erős hitben, és más erényekben, mellyek által az égben olly nagy dicsőséget nyertek, utánozzuk; és ne hagyjuk magunkat istentelen emberek' uj tanai által elcsábíttatni; mivel Krisztus az ő tulajdonságaiban és tanításában mindig ugyanaz: miért is a' keresztényeknek szinte mindig ugyanazon régi tanításhoz, mellyet az apostoloktól vettek, kell ragaszkodniok, és a' szerint élniök. Mondja tovább sz. Pál (mivel ő a' zsidókat különösen arra kívánta oktatni, hogy őket az ó-törvény nem kötelezi többé: mint ezt a' hamis tanítók rájok akarák erőtetni), hogy többé Mózes', étkekről szóló törvényeinek megtartása nem használ semmit; mivel nem az étel, hanem a' kegyelem által, vagyis általában a' kereszténység, nevezetesen pedig az Oltári-szentség' éldelete által erősödik a' szív; azaz: igazul, és szenteltetik meg. Ebben áll a' kereszténységnek a' zsidó törvény fölötti legnagyobb előnye, hogy az utóbbi szerint, az áldozatra szánt állatok' vére, ha engesztelő áldozatra valának szánva, a' táborban ugyan, később pedig a' templomban áldoztaték föl: de húsuk azon kívül égettetett el, és a' papoknak nem volt szabad azt megízlelni. Krisztus pedig nem csak a' városon kívül áldozta magát föl, hanem e' fölött minden hiveinek tulajdon testét is eledelül adja. — E' szavakat még illy értelemben is vehetni: A' zsidóknak semmit sem volt szabad, az áldozatra szánt állatok' ama' húsából enni, melly a' táboron, vagy városon kívül égettetett el: így nektek sem lesz szabad a' mi, hasonlóképen városon kívül bemutatott áldozatunkban (melly áldozat, és eledel egyszersmind) részesülnötök, ha a' zsidó szokásoknak hódoltok. Ha Krisztus' részesei kívántok lenni, ugy el kell hagynotok a' tábort (azaz: a' zsidóságot), és szükség magatokat vele tisztátalanokul tekintetni, és gyalázatját viselni. De azért ha szenvednünk kell is, ez mégis nem fog sokáig tartani: mivel itt alatt csak jövevények vagyunk: a' mi hazánk mennyekben van. Különben is a' szenvedések nagy hasznunkra válnak. A' jelen élet ugyanis azért van annyira megtöltve bajok- és nyomorusággal, hogy a' durvább természetü emberek is, kik egészen a' mulandó javakhoz tapadnak, megtörődjenek, a' világ és földiek iránti kedvöket elveszítsék, fussanak a' gyönyöröktől, a' mulandó javak iránti szeretettel fölhagyjanak, 's keressék inkább a' mennyek' szeretetét, és készítsék elő magukat a' jövendő ítéletre. Minthogy olly sokan szolgálnak a' testnek, és az ideigleni javak' zsarnoksága alatt, annak bilincseiben élnek: ennél fogva Isten ki akarja belőlök ezen hajlandóságot a' szerencsétlenségek által irtani; 's e' végre temérdek vesződséget, szo-

moruságot, gondot, küzdelmet és veszedelmet, a' testi fájdalmak' egész seregét, és sok más bajokat küld rájuk: hogy eme' rosszak által megijesztetve, hozzá forduljanak, és igyekezzenek az örök-kétartó békeséget elnyerni. A' szenvedések mintegy ekéje a' léleknek, mellyel ennek földje fölszaggattatik, hogy az Isten' igéjének, 's erény' magvainak befogadására alkalmassá válják. Olly orvosság gyanánt kell azokat nézni, melly által Isten meg akarja lelkünket gyógyítani és szabadítani! Ugyanazért a' szomorúságok közt sem vonja el ő tőlünk a' maga segedelmét; 's csak addig hagy szenvedni, a' meddig eztránk nézve hasznosnak, vagy épen szükségesnek látja. Ha pedig az Isten a' jámborok- és igazakra is bocsát szenvedéseket, ez főképen azért történik, hogy ez által erényességek bebizonyuljon, embertársaik az ő békétürésök által épüljenek, 'stb.; és hogy az Urnak kegyelme, — melly őket ugy megerősíti, miszerint fájdalmaikat és minden szerencsétlenségeiket zugolódás nélkül tudják viselni, hitöket a' végetlen jószágú Istenben megtartják, 's a' jóban, vagyis az ő parancsolatainak betöltésében állhatatosan megmaradnak, — méginkább megdicsőíttessék. Mutassuk be tehát Istennek mindenkor a' dicsőítés' áldozatát; megismervén, hogy Krisztus az Üdvözítő. De hogy ez áldozat Isten előtt kedves legyen, azt az irgalmasság' cselekedeteivel szükség támogatnunk. E' mellett tartozunk előljáróink, és lelkipásztoraink iránt hű engedelmességet tanusítani; 's ezzel köszönni meg a' szorgalmat, és felőlünki gondoskodást, valamint ama' számadást is, mellyet egykor az Istennek adniok kell rólunk.

Evangelium. (Sz. Máté' 25, 14—23.)

Az időben Jézus az ő tanítványinak a' következő példabeszédet mondta: Egy ember messze utazván, előhívta szolgálait, és javait azoknak átadta. 'S egyiknek öt talentomot adott, a' másoknak pedig kettőt, másnak pedig egyet, mindenkinek a' maga tehetségéhez képest, és tüstént utnak indult. Elmenvén pedig, a' ki öt talentomot kapott, kereskedék velök, és más ötöt nyert. Hasonlóképen az is, a' ki kettőt kapott, más kettőt nyert. A' ki pedig egyet kapott, elmenvén, elásta a' földbe, 's elrejté ura' pénzét. Sok idő mulva pedig megjött ama' szolgál' ura, és számol vete velök. 'S előállván az, a' ki öt talentomot kapott vala. más öt talentomot mutata be, mondván: Uram! öt ta-

lentomot adtál nekem által; ime azokon fölül még más öt talentomot nyertem. Felele neki ura: Élj jó és hiv szolgálga! minthogy a' kevésben hiv voltál, sokat bizok rád; menj be a' te uradnak örömébe. Előlépe pedig az is, a' ki két talentomot kapott vala, és monda: Uram! két talentomot adtál nekem által; ime velök más kettőt nyertem. Felele neki ura: Élj jó és hiv szolgálga! minthogy a' kevésben hiv voltál, sokat bizok rád: menj be a' te uradnak örömébe.

Ki azon messze elutazott ember?

Krisztus, a' mi Megváltónk; ki fölment mennyekbe, 's az idők' végezetével, ugy szinte halálunk' óráján ujjolag eljön.

Mit kell a' talentomok alatt érteni?

Egy talentom tulajdonképen 4000 tallérnyi pénz-összeget tón; itt azonban a' talentomok alatt Istennek adományai értetnek; mellyek háromfélék. Első osztályban a' természeti adományok vannak; minő például, az átható ész, éles elme, szerencsés emlékező-tehetség, tudomány, és ügyesség, ugy szinte az egészség. testi erő és szépség. Második osztályba az isteni kegyelem adományai tartoznak: a' benső sugallatok és fölvilágosítások, a' hit, remény, szeretet, és más erények. A' harmadik osztály a' csodatevészi hatalmat, az apostoli hivatalt, pásztorokodási tisztet, a' szellemek' megkülönböztetését, jövendölési tehetséget, a' gyógyítás és különféle nyelvek' adományát 'stb., foglalja magában.

Mit jelent az, a' mi mondatik: hogy egyiknek öt talentomot adott, a' másikkak kettőt, a' harmadikkak pedig egyet?

Ez azt jelenti, hogy Isten az ő korlátlan hatalmánál fogva, 's mint minden teremtményeinek legfőbb ura, különfélekép osztja kegyelmeit; egyiknek sokat ad, másikkak kevesebbet. A' ki sokat kap, el ne bizza magát; 's a' ki kevéssel bir, el ne csüggedjen: hanem azzal, a' mit kapott, kiki szorgalmasan sáfárkodván. munkálkodjék tehetsége szerint, Istennek tiszteletére, saját és felebarátjainak üdvére. Az Isten nem kíván többet; jóllehet attól, a' ki többet kapott, természetesen többet is kíván, mint attól, a' ki kevesebbet nyert.

Ki értetik az alatt, ki az öt talentommal ötöt, 's az alatt, ki a' hét talentommal más kettőt nyert?

Mindkettő alatt azok értetnek, kik az Istentől nyert adományokkal szorgalmasan munkálkodtak. Mindketten hasonló dicsé-

retet érdemelték, 's a' cselédesember mindkettőt egyforma örömmel fogadta, és őket szorgalmukhoz képest jutalmazta. Az Isten tudillik nem szolgálatunk' nagyságát méri; hanem kegyes szeme jó akaratomkat, engedelmisségünket, szorgalmunkat és igyekezetünket tekinti.

Kit kell ama' szolga alatt érteni, ki ura' pénzét a' földben elásta?

E' szolga azon embereket példázza, kik az isteni malasztot épen nem használják; azt tehát, mint az apostol (II. Korinth. 6, 1.) mondja, hiában kapták: 's ugyanazért, mint eme' rest szolga, a' számadás' napján az ez életben birt adományoktól is megfosztatva, a' külső setétségre fognak vettetni, a' hol sirás és fogak' csikorogtatása fog lenni.

„Mint hogy a' kevésben hiv voltál.”

Isten a' jelen életben kiosztott kegyeit valami kevésnek nevezi. A' mint hogy valóban csekélyek is azok, összehasonlítottván azzal, mit hű szolgálinak az égben fog adni. Kiket azonban ő már e' földön is gazdagon megjutalmaz: mert ha ők a' nyert első kegyelmeit kőlőleg használják, azoknál még nagyobbakat ad nekik. Azért mondja Jézus, hogy: annyi fog nekik adatni, miszerint bőségben legyenek.

Buzdulat. Ur Isten! a' legalázatosabb szívvél köszönetet mondok neked a' tőled vett adományokért. De oh! ha csak a' te nagy irgalmasságodat nem gyakorlod irányomban, félek, nehogy velem is az történjék, mi ama' rest szolgálival; mert hányszor elástam a' te talentomodat, a' helyett, hogy azt a' te dicsőségedre, saját és embertársaim' lelki üdvére használtam volna! Oh engedd, hogy jövőre szorgalmas és hű szolga legyek; hogy egykor a' számadás' napján, nekem is azt mondhassad: Él jő és hiv szolgálám! minthogy a' kevésben hiv voltál, sokat bizok rád; menj be a' te uradnak örömébe. Amen.

OKTATÁS A' BOLD. SZÜZ' FOGANTATÁSÁNAK ÜNNEPÉRE.

December' (Karácson' hava) 8-kán.

Ma, és a' következő nyolczadonát, a' kath. egyház különös ünnepélylyel üli a' boldogs. szüz Mária' fogantatását, ki öröktől fogva volt a' mennyei Atya' leányául, a' Szentlélek' jegyeséül, az Isten' fiának anyjául, 's az angyalok' és emberek' királynéjával kiválasztva. A' boldogs. Szüznek illy főséges előnyei azon jámbor

hitre adának okot, hogy ő szeplőtelenül, vagyis az eredendő bűn' szennye nélkül fogantatott légyen. Fölhozzatik ezen hit' gyámolítására, mi az Énekek' énekében a' menyasszonyról, ki alatt Máriát kell érteni, mondatik: hogy ő tiszta, mint a' nap (6, 9.); és hogy legkisebb szenny sincs benne (4, 7.). Origenes ezt azzal bizonyítja, mivel mint mondja, a' ,malasztal teljes' szó a' sz.-írásban senki más, hanem csak Mária felől használtatik; a' honnan következik, miszerint ő Istentől a' szeplőtelen fogantatás' rendkívüli kegyelmét nyerte.¹⁾ Sz. Ambrus Máriát a' bűnnek minden szennytől tisztának állítja, 'stb. Ezen hit tehát épen nem új, mint ezt némelyek mondják; de hitágazattá még nem vált: ámbátor megjegyzendő, hogy az ellenkezőt tanítani, vagyis állítani, hogy Mária eredendő bűnben fogantatott, meg van az egyház' fejtől tiltva. Innen a' bold. Szüz' szeplőtelen fogantatásának ünnepe közönségesen csak a' ,fogantatás' ünnepének' neveztetik.

A' boldogságos Szüzet és Istennek anyját, Máriát, ábrázoló képek közül csak azt említjük, mellyen bő paláttal festetik (melly alá, mint a' szeretet' palástja alá ő, mint legmagasabb közbenjáróné, a' hívöket befogadja); és azt, melly őt a' gyermek Jézussal, fényugárzó naptól környezetten, fején 12 csillagból füzött koronával, kezében arany királyi-pálczával, 's lábainál a' föld-gömbön álló holddal ábrázolja, melly körül a' kigyó (szájában almával) tekerődzik. A' boldogságos Szüznek ezen képét (Titkos jelent. 12. f. után), az egyházra is alkalmazták; mint melly Jézus' menyasszonya (ezért koronával), 's az örök igazságban (napban), minden változekonyon (holdon) fölül emelkedve, a' világot (földgömböt) kormányozza (királyi-pálczával); 's melly tartója a' testté lett Igének, ki a' világot rajbává tett kigyót összezuzta.

A' misekezdetben az egyház Sedulius után énekli: „Szent anya! légy üdvöz, ki nekünk szüléd a' királyt, ki országol mennyben, 's a' földön örökkön örökké.“ — „Kedves ének zeng föl szivemből; én a' királynak szentelem énekemet.“ (Zsolt. 44.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! add a' te szolgálóidnak mennyei kegyelmed' ajándékát; hogy kiknek a' boldogságos Szüz' szülése az üdvösség' kezdetévé lett, fogantatásának kívánatos ünnepélye békéjeket öregbitse. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

¹⁾ Orig. Homil. c. in Luc.

Leczke. (*Példabeszédek könyv.* 8, 22—35.)

Az Ur Isten birt engem az ő utjainak elején, mielőtt valamit teremtett volna kezdetben. Öröktől fogva rendeltetem, és régtől fogva, mielőtt a' föld lenne. Nem voltak még a' világ' mélyei, 's én már fogantattam; mielőtt a' vizek előtörnének, mielőtt a' hegyek' iszonyu sulyja megállapodnék, mielőtt a' halmok alakulának, én születtem. Még nem teremtette vala Isten a' földet, sem a' folyóvizeket, és a' föld' kerektségének sarkait. Midőn az eget készíti vala, jelen voltam; midőn határozott törvényeket adott, és köröket jelelt ki a' világ' mélyeinek, jelen voltam. Mikor a' légkört megerősíté odafent, és a' vízföket mérlegelte; mikor a' tenger' határait kimérte, 's törvényt szabott a' vizeknek, hogy partjaikon át ne törnének; mikor a' föld' alapjait lerakta: vele voltam, mindeneket rendezvén. És gyönyörködém benne naponkint, játszódván előtte, 's játszván a' földön minden időben. 'S az én gyönyörűségem, társalkodni az emberekkel. Most tehát fiaim! hallgassatok engem: boldogok, a' kik az én utjaimat megőrzik. Figyelmezzetek az oktatásra: és legyetek bölcssek, és azt el ne vessétek! Boldog az ember, a' ki rám hallgat; 's a' ki vigyáz minden nap ajtaimnál, és rám várakozik ajtóm' küszöbénél. A' ki engem meglel, az életet talál, és üdvösséget nyer az Istentől.

Magyar ázat és alkalmazás. E' leczke ugyan közvetlenül az isteni, és nem-teremtett bölcseségnek, vagyis az isteni Igének magasztalása, melly mindenkor és mindenek előtt Istennél vala, és az Istenben; melly által mindenek lettek, rendeztetek és föntartatnak; melly örül a' maga műveinek, és azokat szereti: nevezetesen az embereket, kiket az irántai szeretet-, tisztelet- és követésre serkentvén, nekik ezért ideigleni 's örök boldogságot ígér. Mindazonáltal e' leczkének legnagyobb részét a' bold. Szűzről is érthetni; mivel ő róla valósággal elmondhatni, hogy ő, mint minden tiszta teremtmények' legszentebb- és legelesbike, az Isten' szívében a' legelső helyre lön méltatva. Ez oknál fogva az egyház a' bölcs Sirák' fiának ama' szavait is (24, 5.) rá alkalmaztatja: „Én a' Magasságbelinek szájából származtam, minden teremtmények előtt születve.“ Mivel ő (mint Richardus mondja), valamennyi között legérdemteljesebb: mert senki sem kapta a' tisztaság-, szentség-, és minden más természetfölötti adományok-

nak azon teljes mértékét, mellyet ő; 's az isteni jóság' csudái egy teremtményen sem láthatók annyira, mint rajta: miért is ő méltán neveztetik a' Szent-Háromság' örömének. Csudáld te is ajtatos lélek! a' teremtésnek ezen első-szülöttjét, és örvendj benne. De ezzel ne elégedjél meg; hanem halljad, mit Mária mond neked e' leczkében: „Most tehát,“ ugymond, „fiaim! hallgassatok engem: boldogok, a' kik az én utjaimat megőrzik.“ Mert valamint én az erény' és tökéletesség' utjain állhatatosan előrehaladtam, 's az Isten' nagy kegyelmeiben nem hiában részesültem, hanem azokkal szünet nélkül együttmunkálva, üdvömet elnyertem: ugy kell ti nektek is az én nyomdokaimat követnetek, ha igaz gyermekeim, és boldogok akartok lenni. Halljátok ez oktatást, és azt el ne vesétek. Boldogok! a' kik szavaimra hallgatnak, és gyermeki bizalommal keresnek engem. Ők bennem vigasztaló anyjokra talál-
nak, és közbenjárásom által itt ugyan a' kegyelem' életét, amott pedig az örök dicsőséget fogják elnyerni.

Evangelium. (Sz. Máté' 1, 1—16.)

Jézus Krisztusnak, ki Dávidnak, Ábrahám' fiának fia, nemzedéksora: Ábrahám nemzé Izsákot; Izsák pedig nemzé Jákobot; Jákob pedig nemzé Judát, és ennek atyjafiait. Juda pedig nemzé Fárest, és Zárát Thámártól; Fáres pedig nemzé Eszromot; Eszrom pedig nemzé Áramot. Áram pedig nemzé Aminadábot; Aminadáb pedig nemzé Násszont; Násszon pedig nemzé Szalmont. Szalmon pedig nemzé Bózt Rákhábtól; Bóz pedig nemzé Óbedet Ruttól; Óbed pedig nemzé Jesszét; Jessze pedig nemzé Dávid királyt. Dávid király pedig nemzé Salomont, attól, ki előbb Uriás' felesége vala. Salomon pedig nemzé Roboámot; Roboám pedig nemzé Abiát; Abia pedig nemzé Aszát; Asza pedig nemzé Josafátot; Josafát pedig nemzé Jórámot; Jórám pedig nemzé Oziást. Oziás pedig nemzé Joathámot. Joathám pedig nemzé Ákházt; Ákház pedig nemzé Ezekhiást; Ezekhiás pedig nemzé Manasszeszt; Manasszes pedig nemzé Ámont; Ámon pedig nemzé Josiást. Josiás pedig nemzé Jekoniást, és ennek atyjafiait, a' Babyloniába történt átköltözés' idejében. És a' Babyloniába való átköltözés' után Jekoniás nemzé Szalátielt, Szalátiel pedig nem-

zé Zorobábelt; Zorobábel pedig nemzé Abiudot; Abiud pedig nemzé Eliákimot. Eliákim pedig nemzé Ázort; Ázor pedig nemzé Szádokot; Szádok pedig nemzé Ákimot; Ákim pedig nemzé Eliudot. Eliud pedig nemzé Eleazárt; Eleazár pedig nemzé Máthánt; Máthán pedig nemzé Jákobot. Jákob pedig nemzé Józsefet, férjét Máriának, a' kitől születék Jézus, ki Krisztusnak nevezetik.

Miért kezdi sz. Máté a' maga evangéliomát Krisztusnak test szerinti születésével?

Ő ezzel azon eretnekeket akarta megczáfolni, a' kik tagadták, hogy Krisztus valóságos ember volt: azért számlálja elő sorban Krisztus urunk' őseit, a' kiktől ő, emberi természeténél fogva származék.

Miért teszi sz. Máté Dávidot és Ábrahámot Krisztus' minden őseinek elejébe?

Mivel ezek Krisztus' fő törzsatyái valának; nevezetesen Ábrahám azon népnek, Dávid pedig azon nemzetségnek törzsatyja, mellyből Krisztusnak születnie kellett; és mivel Isten a' Messiást, azaz: Krisztust, nekik olly határozottan és sokféleképen megígérte. Hogy Dávid Ábrahám előtt említettik, annak a' sz. atyák következő okait adják: 1) Mivel Dávidnak adatott a' Messiásról utolsó és legfönségesebb ígélet. 2) Mivel Dávid olly sok tekintetben előképe volt Krisztusnak, nevezetesen a' Góliáthon nyert győzedelemben; mi Krisztusnak az ördög fölött kivivott diadalját előképezte.

Miért nevezetnek Krisztus' nemzedéksorában még bünös nők is?

1) Mivel Krisztus, ki a' bünösök iránti szeretetből jött a' világra, bünös nőktől is akarta származását venni: hogy a' bünösöknek is reményt nyujtson az üdvösséghez, és mindnyájunk' büneit eltörölje. Ne vessünk meg tehát semmi bünöst; mivel Isten sem vet meg egyet is, csak megtérjen. 2) Arra kivánt vele tanítani minket Krisztus, hogy szülőink és rokonaink' bünei miatt, ha azokban részt nem vettünk, nincs okunk, magunkat szégyenelnünk, de még kevésbbé azoknak alacsony sorsuk miatt; és hogy a' valódi nemességet tulajdon erényeink, nem pedig az ősök' erényei 's hőstettei által kell bebonyitnunk.

Miért hagyatott ki Jórám és Oziás közt e' három király: Okoziás, Joás és Amaziás?

Hihetőleg azért, mivel e' három Ákhábtól származott, a' kit Isten azzal fenyegetett (III. Kir. 21, 21.), hogy utódait kiirtand-

ja: mi Jehu által meg is történt. (IV. Kir. 10, 30.; 15, 12.) Miért is az evangelisták úgy veszik a' dolgot, mintha e' három király nem is élt volna.

Miért hozatik le Krisztus' nemzedéksora Józseftől, nem pedig Máriától?

Máté itt a' zsidó szokáshoz alkalmazta magát, mellynél fogva a' fogadott fiúk gyámatyjok' nevét 'stb. vették föl. Ámbátor azonban itt Krisztus' nemzedéksora csak gyámatyja után hozatik le, abból mégis Mária' nemzetségét is szinte kiismerhetni: mivel Mária birtokot öröklő leány, azaz: olyan volt, ki fiak' hiányában atyjának örökösévé lett, és mint ilyenek nem volt szabad, nemzetségén kívül férjhez menni. (IV. Móz. 36, 6.) Neki is ugyanazon nemzetségből kellett tehát lennie, mellyből József volt, azaz: Dávid' nemzetségéből. Lukács azonban Mária' őseit is elősorolta Ádámtól Hélig, azaz: Joakhimig, Mária' atyjáig (Luk. 3.).

Buzdulat Máriához. Oh legtisztább, és szeplőtelenebb szűz! milly szép, és tökéletes vagy. Te rajtad legkisebb makula sem találtatik. Milly boldog vagy, Istennek áldott anyja! hogy azonnal Istennek kezdettél élni, mihelyt életed elkezdődött; ellenben milly nyomorultak vagyunk mi, kik rendszerint akkor kezdünk csak Istennek élni, mikor már a' halálhoz közelítünk! Szomorkodunk rajta, hogy akaratunk ellen bűnben fogantattunk és születünk: 's azt semmibe sem vesszük, hogy a' bűnben szándékosan élünk, és meghalunk benne! Oh legtisztább és legboldogabb Istenanya! miután fogantatásom nem vala szeplőtelen, mint a' tied: esedezél érettem Istennél, és kérd számomra kegyelmét, hogy legalább életem legyen olly tiszta, mint a' tied volt; 's miután az eredendő bűnnek részese lettem, tarts meg az Istennek malasztjában, mellyel a' cselekedeti bűnöket elkerülhessem. Vidd végbe közbenjáró esedezéseddel, hogy a' bűn által elvesztett ártatlanságot a' bűnbánat által ujolag visszanyerjem, 's halálomkor sz. fiad azt mondhassa lelkemnek: 'Egészen szép vagy kedvesem! és nincs makula benned.'

OKTATÁS SZ. TAMÁS APOSTOL' ÜNNEPÉRE.

December' (Karácson' hava) 21-kén.

Tamás, vagy más névvel Didymus, azaz: iker, Galileából való, foglalkozására nézve pedig halász volt. Valljon Krisztus által hivatott-e meg ő is, vagy pedig önkényt lett tanítványává, azt az evangéliom nem mondja; hanem azt igen is, hogy Krisztus

öt apostolai közé fölvette: mi jámborsága-, tanulékonyága-, és Krisztus iránti buzgalmának nagy volta felől tesz bizonytságot. 'S ezt elegendőképen is tanusította, midőn a' többi tanítványok Krisztust a' Judeába való menettől, hol halál várakozék rá, vissza akartván tartóztatni, Krisztus pedig azon szándékában, hogy odamegy, állhatatosan megmaradván, lelkesen fölkiálta: 'Menjünk tehát mi is, és haljunk meg vele.' (János' 11, 16.) Krisztus' feltámadásakor ugyan ingadozott hite: azonban eséséből nem csak azonnal föl-kelt, hanem azt dicső hitvallása, és sok, Krisztusért fölvállalt munkái, 's eltűrt szenvedései által eléggé jóvá is tette. Ugyanis alig győzte meg őt Krisztus, sebhelyeinek előmutatása által, föltámadásának igazságáról, midőn azonnal erős bizodalommal így kiálta föl: 'Én Uram, és én Istenem!' Mi által őt Isten' fiának, ura- és meg-váltójának vallá. Sz. Gergely is azt mondja, hogy Isten a' mi ja-vunkért engedte meg, elesni sz. Tamást; és hogy az ő kételkedése és hitelensége nekünk többet használt, mint a' többi tanítványok' készséges hite; mivel ő Krisztusnak alkalmul szolgált, hogy mi nekünk föltámadása felől még világosabb bizonytságot is adjon, 's ez által a' benne helyezett hitben megerősítsen. A' sz. Tamás által, Krisztus' hitének elterjesztése végett fölvállalt fáradozások, és munkák leirhatlanok: mivel ő a' legnagyobb és legtávolabb fekvő tartományokat is beutazta; ő a' hitet az örmények-, médusok- és perzsáknak, pártusoknak, hyrkánok- és baktriaiaknak hirdette; ő néhány, Baronius által idézett irók' véleménye szerint, a' Bethlehemben Krisztust imádó mágusokat, avagy bölcseket is megkeresztelte, 's az evangéliom' hirdetésére használta; sőt, mint ezt ősrégi emlékek bizonyítják, egész Khináig behatolt. Leginkább mégis Indiában tartózkodott: hol evangéliomi munkáinak xaveri sz. Ferencz még világos nyomaira talált. Ily sok munka után végre Kalamina-, vagyis Meliapurban (jelenleg sz. Tamás), Koromandel' partjain, az ottani király' parancsolatára, kit a' Tamás által eszközlött számos térítések bosszura ingereltek, a' kereszt' lábánál, a' hol imádkozott, lándsával átdöfettet (miért is közönségesen lándsával ábrázoltatik); 's így az apostoli tisztet vértanui koronával cserélé föl.

Ennyit tőn az apostol egyetlen hibájának helyre hozására; valljon mit és mennyit teszünk mi, hogy sok és nagy vétkeinket, 's okozott botránnyainkat jóvá tegyük? Tamás három évig társalkodott Krisztussal; minden tanításait hallotta, nevezetesen a' föltámadása felől szólót, mellyet oly gyakran, és oly világosan megjövendölt; ő különben is igen buzgott Krisztusért: és mégis kételybe, hitelenségbe esett, vagyis oly nehezen hívő lett! (Mi-

vel így kell tulajdonképen érteni, mit az Ur Tamásnak mondott, őt hitetlennek nevezvén.) Valljon ez honnan van? Más okát nem adhatni, mint vagy az emberi gyarlóságot, vagy némi csekély, talán a' Krisztus' halála fölötti határtalan szomorúságból eredt langyosságot; melly okozá, hogy Tamás magát a' többi apostoloktól, a' kik Máriával összegyűlve, imádság- és szent beszélgetésekkel foglalkozának, elkülönözte, 's ez által meg lön Krisztus' első megjelenésének kegyelmétől fosztva. Mi fog annakokáért történni azon keresztyékekkel, kik minden lelki gyakorlatok, imádságok, 'stb. iránt olly nagy idegenkedéssel vannak, 's egyedül a' magukhoz hasonlókkal, szabadelműek- és hitgunyolókkal társalkodnak? Sőt mi fog történni még a' jámbor és buzgó keresztyékekkel is, ha csak buzgalmukat imádság, Isten' igéjének hallgatása, és épületes társalgás által folytonosan megőrizni, 's éleszteni nem törekeshnek?

A' misekezdet ugyanaz, melly sz. András apostol' napján. 669. l.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! engedj sz. Tamás apostolod' ünnepe'nek örvendhetnünk: hogy valamint az ő pártfogása által mindenkor gyámolittassunk, úgy őt hitében is illő áhítatossággal utánozhassuk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Efezusiakh. irt level. 2, 19—22.)

Atyámfiai! nem vagytok már többé vendégek és jövevények; hanem a' szentek' polgártársai és Istennek háznépe: ráépítelve a' proféták és apostolok által megvetett alapra, mellynek fő sarkköve maga Krisztus Jézus; kiben az egész építmény összefoglaltatván, az Urnak szent templomává növekedik: a' kin ti is mi velünk együtt épültök; hogy Istennek hajléki logyetek (a' Szent-)Lélekben.

Magyarázat. E' leczkében az apostol az efezusiaknak azt mondja: ti, a' pogányságból megtért keresztyének! nem csak kivételesen, mint átmenő idegenek; vagytok a' választott nép közé fölvéve; hanem teljes polgári jogotok van, 's az Isten' népének tagjai vagytok. Ti a' proféták által megjövendölt, 's az apostolok által hirdetett, megváltás felőli tanításon alapított isteni épülethez tartoztok. Az egyház' sarkköve, melly mind a' két részt,

a' zsidókat tudnillik, és a' pogányokat összetartja, Krisztus; ki az egy hit, és egy szeretet' szelleme által mindent összeköt. Általá nyer folytonos növekedést is ez épület; ő mindig több-több híveket vévén föl egyházába, mindig több-több embereket képezvén a' szerinte gondolkozás-módra: valamig csak egy szent szellemi templom nem épül föl, mellynek egyes köveit az élő keresztények képezik, kik az Urban élnek és működnek. Bár mindannyian hagynák magukat Krisztus által e' sz. templomba befoglatlatni; mert mennyekbe is csak ezen föltétel alatt fognak általa fölvétetni.

Az evangéliomot, a' hozzá való magyarázattal együtt, a' Husvét utáni I. Vasárnapnál találhatni föl, azon ígéktől kezdve: „Tamás pedig, egy a' tizenkettő közül“ 'stb., egész addig: „mégis hisznek.“ 398. l.

Hasznos tanítás a' hit- és babonaságról.

Az igaz, mond sz. Pál (Rom. 1, 17.) hitből él; azaz: valamint a' földművelő munkája után, a' művész művészetéből él, vagyis testének élelmet szerez és föntartást: úgy az igaz keresztény, hitéből nyeri lelkének életét, erejét 's egészségét. 'S valamint a' testi élet bizonyos külső jelek- és cselekedetekben mutatkozik: úgy az ő szellemi élete is a' hit szerinti cselekedetek által nyilvánul. Ő tudnillik szorgalmasan imádkozik, tehetségéhez képest adakozik, bőjtöl, és szigoru életet él, felebarátjainak irányában az irgalmasság' minden cselekedeteit gyakorolja, minden büntől őrizkedik 'stb.; és mindezt csak azért, mivel élő hittől élesztetik és lelkesittetik, melly őt arra tanítja, hogy Isten minden rossznak szigoru megbüntetője, 's minden, ő érette véghez vitt jónak bőkezü jutalmazója; hogy a' mennyek' országa erőszakot szenved, és csak azok, a' kik erőszakot használnak (azaz: önmagukon, és vétkes hajlamaikon erőt vesznek), ragadják azt magukhoz. Ellenben a' langyos keresztény, a' kinek hite holt, semmit sem tesz meg azokból, miket a' hit követel; hanem inkább a' mulandókhöz ragaszkodik szive, boldogságát egyedül a' jelen életben keresi, és annak elérhetése végett még a' babonás eszközöktől sem ijed vissza. — A' babonáság átalán véve abban áll, hogy az ember bizonyos dolgokat oly célra használ, minőre azok Istentől erőt nem kaptak, 's ennél fogva arra nincsenek is, sem tőle, sem az egyháztól szánva. Ha tehát például azt hinnők, hogy csupán e', vagy amaz imádság' szorgalmas elmondása, e' vagy amaz egyház' látogatása, vagy amuletek, és a' skapuláre' hordozása 'stb. által is üdvözülhetünk, a' nélkül, hogy életünket a' keresztény hit' törvényei szerint kellene rendeznünk: úgy ez babonáság lenne; mivel

e' dolgok ilyen er. övel nem bírnak. Csak úgy lehet üdvözlünk, ha az Isten' igéjét hallgatjuk, és azt követjük is. (Jak. 1, 22.) Mit azonban nem úgy akarunk értetni, mintha az illy tárgyak' viselésének épen semmi haszna sem volna. Van igenis, de csak olyan, minőt az egyház azok' fölszentelése-, vagy megáldásakor Istentől kér. — Babonaság az is, ha ki azt hiszi, miszerint némely csalárd emberek által kigondolt imádságok, áldások, ördög-idezések és igézések által 'st. b., lehetséges a' betegségeket elüzni, magunkat ideigleni károktól megóvni, kincseket szerezni, másoknak ártani, álmokat fejteni, tolvajokat fölfedezni, 'stb. Ezen utóbbi, rendesen ideigleni dolgokra vonatkozó babonaság, legtöbbször jön elő; midőn például a' betegségekben a' természetes, és Istentől rendelt eszközök, gyógyszerek 'stb. igen gyakran elhanyagoltatnak, és magukat sokan babonás útú emberek' kuruzsolására, 's több effélére bizzák. Milly vétkes a'olog legyen a' babonaság, magától értetik; miután az ezt gyakorló'ók, Istentől elfordulván, mindenféle, tőle nem e' célra rendelt dolgokhoz, sőt még az ördöghöz is folyamodnak. Ha Isten már azokra is átkot mond, a' kik tőle szívéket elfordítván, bizodalmukat emberekben helyezik (Jerem. 17, 5.): mit várhatnak még azok, a' kik illetén babonáságnak hódolnak! A' ki valami iránt kétségben van, ha valljon ez, vagy amaz nem babonaság-e, menjen el lelkipásztorához, és kérdezze azt meg; nehogy ő is ezen vétekbe essék.

Buzdulat. Legkegyesebb Jézus! ki megengedted a' hitetlen Tamásnak, sz. sebhelyeidet megtapogatni, 's őt ez által hitetlenségéből kigyógyítottad: ah! gyógyíts meg engem is, és adj nekem élő, szilárd, és rendületlen hitet, melly engem szüntelen annak tevésére serkentsen, a' mi előtted kedves; és annak, a' mi neked nem tetszik, elkerülésére birjon. Ezért téged azon irgalmosság' nevében kérlek, mellyet Tamás iránt, sebhelyeid' odanyújtásával tanusítottál! Ezekbe ajánlom magamat élve, és halva. Engedd belőlök drága véred' éltető balzsamát beteg lelkemre csepegni; rejts el engem bennök a' te haragod, és a' pokolbeli ellenség elől; és add, hogy azokban örök biztosságot és nyugodalmat találjak!

OKTATÁS SZ. ISTVÁN ELSŐ VÉRTANU' ÜNNEPÉRE.

December' (Karácson' hava) 26-kán.

Az apostolok' cselekedeteiből vett mai leczke ezen szentnek rövid élet- és szenvedés-történetét foglalja magában; mellyhez azt kell csak még adni, hogy az apostolok sz. Istvánt az ő jó hir-

nevéért, mellyet neki erényei, bölcsesége, és hitbuzgalma szereztek, méltónak tartották arra, hogy öt kezeik' föltevése által a' hét diakonusok' elsőjévé tegyék; kiknek az vala tisztök, hogy az Isten' igéjének hirdetése mellett, a' szegényeknek szolgáljanak, és köztük az alamizsnát illően elosztják. E' hivatalában sz. István, a' minden önzéstől ment felebaráti szeretettel, olly, Krisztus iránti buzgalmat csatolt össze, hogy ez által a' zsidók' legnagyobb gyűlöletét vonta magára, mellyet csak vérével hittek lecsillapíthatni. Ekkép Krisztus' első vértanujává lett, 's a' martYROK' biborvörös seregét ő vezérli. Mint harcz után vágyó hős, Urának még meleg véreért, tulajdon vérént önté ki; 's önvérével áztatott bibort szerezve magának, jogosan nyéré el Krisztustól, a' már neve által is jelentett koronát,¹⁾ mint arany-beszédü sz. Péter mondja.

(Sz. István pálaággal festetik, diakonusi öltözetben, köveket tartva; mivel, mint alább olvashatni, megköveztetett.)

A' mise kezdet a' 118-dik zsoltárból van véve: „Összeültek a' fejedelmek, és ellenem tanakodtak, 's az istentelenek üldöztek engem. Segíts engem én Uram és Istenem! mivel a' te szolgád igyekvék törvényedet teljesíteni. Boldogok, a' kik feddhetlenül élnek, 's az Isten' törvénye szerint járnak.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Engedd Ur Isten! azt, a' kit tisztelünk, követni: hogy el-lenségeinket is szeretni tanuljuk; mivel annak ünnepét üljük, a' ki tudott még üldözőiért is imádkozni, a' mi Urunk Jézus Krisztushoz, a' te Fiadhoz; ki te veled él és uralkodik, 'stb.

Leczke. (Apostol. cseleked. 6, 8—10.; és 7, 54—59.)

Ama' napokban, István teljes lévén hittel és (isteni) lélekerővel, a' község közt nagy csudákat és jeleket mivel. Ekkor előállának némellyek az ugy nevezett libertinusok, és czi-reneiek, és alexandriaiak', ugyszinte azok' felekezetéből, a' kik Czilicziából és Ázsiából voltak, Istvánnal vetekedvén: és nem tudtak az ő bölcseségének, 's az általa szóló Szentléleknek ellene állni. Miért is hallván ezeket, dulnak-fulnak vala szívökben, és fogaikat csikorgatták rá. Minthogy pedig teljes vala Szentlélekkel, az égre tekintvén,

¹⁾ E' név ugyanis: Stephanus, István, a' görögben győzedelmi koszorut, vagy koronát jelent.

látta az Isten' dicsőségét, és Jézust az Istennek jobbja felől állani; 's mondá: Ime! nyitva látom az eget, és az embernek fiát az Istennek jobbja felől állni. Ők pedig fölkiáltván nagy szóval, bedugák füleiket, és egyező akarattal rárohanának. És kihurczolván őtet a' városból, megkövezék őtet: 's a' kövező tanúk köntöseiket egy Saul nevű ifju' lábaihoz rakák le. És megkövezék Istvánt; a' ki könyörge, mondván: Uram Jézus! vedd hozzád lelkemet! Térdeire esvén pedig, nagy szóval kiálta, mondván: Uram! ne tulajdonítsd nekik e' cselekedetet vétkül! 'S ezt mondván, elaluvék az Urban.

Tanulságok. I. Sz. István' ártatlansága és szentsége olly nagy volt, hogy az ellene felbőszült zsidók legkisebbet sem tudtak ellene fölhozni. Hamis tanúkat állítottak tehát elő, kik azt erősitenék, hogy ő az Istent, és a' (mózesi) törvényt káromlotta. Bármilly súlyos volt is azonban a' vád, az sz. Istvánt legkevesebbé sem keserítette: mivel őt tiszta lelkismerete eléggé védte. Tanuld meg ebből, hogy valamint nincs iszonyubb kinzó, a' rossz lélekismeretnél, úgy viszont jobb védelmező sincs, mint a' tiszta öntudat. Hasonló ez egy állandó vendégséghez (Példabesz. 15, 15.); és legédesebb vigasztaló minden viszontagságban. Ez az embert a' tömlöczbe is elkiséri, el a' nyomor- és számkivetésbe, el a' halálra, sőt egészen az Istennek ítélő-széke elébe. Iparkodjál tehát mindenkor jó lélekismerettel birni. II. Sz. Istvánt illy ártatlan létére, olly igazságtalan- és gonoszul üldözték, és megkövezték: 's ő mégis imádkozik üldözői- és kinzóiért! Menthetjük-e ezután magunkat, ha mi ellenségeinket nem szeretjük, 's érettök nem imádkozunk? . . Nem voltak-e sz. István, és más szentek is, a' kik hasonlóképen cselekedtek, szintolly emberek, valamint mi? Nem tehetjük-e meg Isten' kegyelmével mi is azt, a' mit ők tettek? . . Ha tehát mi nem akarjuk ezt tenni, úgy nem szabad magunkat keresztényeknek neveznünk; mert felebarátunknak, sőt ellenségünknek is szeretete, ismertető-jele a' kereszténynek; 's csak ezen szeretet által leszünk valódi gyermekei a' mennyei Atyának, a' ki napját fölkelte a' jámborok- és gonoszokra, 's esőt ád az igazak- és hamisakra. (Mát. 5, 45. 'stb.) Az Üdvözítő nem vette magához előbb sz. Istvánt, hanem csak miután ellenségeiért imádkozott: úgy mi is, ha ellenségeinket nem szeretjük, lelkünket a' Teremtő' kezeibe nem ajánlhatjuk.

Evangelium. (Sz. Máté 23, 34—39.)

Az időben mondá Jézus az irástudók- és farizeusoknak: Ime én profétákat, és bölcseket, és irástudókat küldök hozzátok; és ti közülök némellyeket megölni és fölfeszíteni fogtok, 's némellyeket közülök megostoroztok zsinagogáitokban, és városról-városra üldöztök: hogy minden igaz vér rátok szálljon, melly kiontaték a' földön, az igaz Ábel' véréől fogva egész Zakhariásnak, a' Barakhiás' fiának véreig, kit megöltetek a' templom és oltár közt. Bizony mondom nektek, mindezek e' nemzetségre fognak jönni. Jerusálem, Jerusálem! melly megölnöd a' profétákat, és megkövezed azokat, a' kik hozzád küldettek; hányszor akartam fiaidat összegyűjteni, valamint a' tyuk egybegyűjti csirkéit szárnyai alá; 's nem akartad. Ime pusztán hagyaték a' ti házatok. Mivel azt mondom nektek, hogy nem láttok engem mostantól fogva, valamig azt nem mondjátok: Áldott, a' ki az Ur' nevében jön!

Kik értetnek itt a' proféták, bölcsek és irástudók alatt?

Krisztus' apostolai 's tanítványai. Ezek, ugymond sz. Jeromos, különféle kegyelmeket nyertek. Ők proféták, mert eleve megmondják a' jövődőt; bölcsek, mert tudják, mit beszélnek; irástudók, mert jártasok a' törvényben.

Valljon a' zsidók ezek közül meggyilkoltak-e valóban néhányat?

Igenis: Istvánt megkövezték; Jakabot, János' testvérét lefejezték; egy másik Jakabot a' templomról vetettek le. Pétert, és másokat megostoroztak; Jánost számkivetették; Pál- és Barnabásnak egyik üldözés után a' másikat kellett szenvedniek tőlök. És így kell, mond sz. Pál (II. Timot. 3, 12.), mindazoknak, a' kik a' Jézus Krisztus' tanítása szerint istenesen akarnak élni, üldözést szenvedniek a' hitetlenektől.

Mit tess az, hogy: „Minden igaz vér rátok fog szállni?”

Ez zsidó szólásmód, és annyit jelent, hogy minden ártatlan vér' kiontásával érdemlett isteni büntetés, a' zsidókra fog nehezülni; mivel ők az igazságtalanság, és gonoszság' legmagasabb fokára jutottak az által, hogy minden ismereteik' daczára, színtolly istentelenek voltak, mint atyáik; sőt még azoknál is rosszabbak, mert Krisztus' gyilkosaivá lettek.

Miért nevezetik csupán Ábel, és nem egyszersmind Zakhariás is, igaznak?

Valószínűleg azért, mivel Ábel igaz volt, a' nélkül, hogy maga előtt igazság' példányát láthatott volna; Zakhariás ellenben, és mások, csak az ő példáját követték. A' ki másoknak az erényességben jó példával előlmegey, 's ez által a' többieket oktatja, nagy dicséretet érdemel; és mint az égen ragyogó fényes csillag, világítand mindenkor, az egész örökkévalóságban. (Dániel' 12, 3.)

Miért hasonlítja magát Krisztus urunk a' tyukhoz?

A' tyuk a' maga kotyogásával szüntelenül magához hívja szertebolyongó csirkéit, nehogy őket valami baj érje; ő azokat megvédeni törekszik a' ragadozó kányától; 's ezért még a' vér-és sebektől sem ijed vissza: sőt készebb volna magát széttépetni, mintsem hogy övéit bánlatni engedje. Illyen Krisztus urunk' szeretete is irántunk: ő szünet nélkül magához hív bennünket, mint hívta egykor a' zsidókat; folytonosan ovakodásra int minket ama' szerencsétlenségtől, mellybe a' töredelmelenség dönt; sőt vérét, és életét is kész volt odaadni, csak hogy minket az örök kárhozattól megszabadítson. E' szeretetben őt némileg a' lelkészek, szülők, házigazdák 'stb. is követhetik; és tartoznak is őt utánózni az által, hogy alattvalóikat intés, kérelem, óvás és fenyegetés által a' rossztól visszatartani törekedjenek.

Kik kövezik és ölik meg a' profétákat, és hittanítókat?

Azok, a' kik illetlen megszólásaikkal lelkipásztoraikat kisebbitik, hittanítókat, és azok' szónoklatait kicsufolják, és megvetik; mivel ez az Isten' szolgálaira nézve nagy gyötirelem, és Isten' haragját is fölingerli; mikép ezt ő a' zsidóknak, a' proféták által több ízben kijelentette. Ebből azután közönségesen következni is ugyanaz szokott, mi a' zsidókkal történt, hogy tudnillik az igaz hit az illy emberektől elvétetik; és az más, erre méltóbbaknak adatik. Vigyázz! nehogy veled is ez történjék; 's nehogy az Isten neked is e' szemrehányást tegye: „Hányszor birtalak téged; és te nem akartál!”

Mit kell az elpusztult ház alatt érteni?

Betüszerinti értelemben a' jerusálemi templomot, melly Krisztus urunk' eme' jövendölése szerint, halála után 40 esztendővel, a' romaiak által, Jerusálem' városával együtt elpusztított; erkölcsi értelemben pedig minden bünöst, kitől az Isten' kegyelme 's oltalma eltávozott, 's a' ki ennélfogva az ő ellenségeinek

martaléka lesz, és saját kárhozatát eszközlí. El ne hagyd Istenedet, hogy te se hagyassál el tőle!

„Nem láttok engem mostantól fogva, valámíg azt nem mondjátok: Áldott, a' ki az Ur' nevében jön.“

Ez nem csak a' zsidókon, hanem minden r'legrögzőtt bűnösökön is teljesedésbe fog menni, mint kik egész, életökön át, meg nem szűnnek Krisztust vétkeikkel becstelenítni. Mikor eljön az utolsó ítélet' napja, akkor majd megismerik őt, (ámbátor későn és haszontalanul,) amaz áldottnak, a' Messiásnak lenni; 's őt Istenök, és uruk gyanánt üdvözlendik.

Fohász sz. Istvánhoz.

Oh sz. István, dicső vértanú! ki olly teljes valál erélylyel, malaszt- és szeretettel; kinek ártatlansága olly nagy volt, hogy arczod akképen fénylett, mint egy angyalé; kérlek téged az általad nyert kegyelemre, mellynél fogva halálozok az eget nyitva, és Jézust Atyjának jobbja felől állani láttad: nyerd ki nekem Isten-től az ártatlanság' ajándékát, vagyis a' lelkiismeret' tisztaságát, és azon szelid szeretet' indulatát, mellynél fogva, követvén példádat, minden megbántóímnak örömet megbocsássak, és érettök imádkozván, nekik ne csak minden jót kívánjak, hanem ezt tettel is tanusítsam; 's ez által a' boldog kimulás' kegyelmét elnyerjem. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS SZ. JÁNOS APOSTOL' ÜNNEPÉRE.

December' 27-kén.

János Zebedeus nevü galileai halász', és sz. Szalome' fia, 's az öregebb Jakab' testvére volt. (Mát. 4, 21.; 10, 3. 'stb.) Jézus' meghívásának engedvén (ugyanott 4, 21.), annak, mint apostol, állandó követője lett, 's Péter- és Jakabbal együtt egyike lön leghívebb tanítványainak. (Mát. 17, 1.; 26, 37. Márk' 5, 37.) Az Ur őt minden apostolainál inkább szerette; minek az által adá leggyengédebb külbizonyítványát, hogy őt mellén hagyta nyugodni (Ján. 13, 23.), 's haldoklásakor szeretett anyját is ideiglenes gondviselésére bizta (19, 26.). Ugyanazért János hálásan ama' tanítványnak nevezé magát, kit Jézus szeretett; valamint viszont ő is kitüntette magát az Ur iránt viseltető szeretete által: midőn például egyedül ő volt a' tanítványok közül az, a' ki Urunkat kinszenvedésében sem hagyá el, sőt egészen a' kereszt alá kísé-
 2-2

ötet. Jézus' mennybe-menetele után Palesztinában hirdette az evangeliomot; a' romai birodalomnak távolabb eső tartományaiiba, nevezetesen Kis-Ázsiába, mint látszik, csak később ment. Annyi bizonyos, hogy sz. Péter és Pál apostoloknak Krisztus urunk szül. 66-dik évében történt halála után, állandó lakhelyül Efezust választá. Innen igazgatta, mint főpásztor, Kis-Ázsiának egyházait, mellyeknek újabb alapítójaul, és megszilárdítójaul őt tekinthetni. Valószínűleg innen küldetett Nero császár', mások szerint Domitíanus' uralkodása alatt, a' hit miatt, Pathmos, jelenleg Palmózának nevezett szigetre számkivetésbe. Itteni száműzetése alatt írta az Ur' parancsolatára, az Isten' országának sorsát tárgyáló Titkos jelentések' könyvét. Bizonyos idő' elteltével, mint hiteles írók tanusítják, Nerva császár' engedelmeből ismét visszatért Efezusba, 's ujlag mint főpásztor igazgatta a' kis-ázsiai egyházakat. Ez utóbbi időben, a' Krisztus urunk utáni első század' végső éveiben, írta a' hívők' ismételt kérésére, 's a' Szentlélek' benső sugallatára, evangeliomát. Főczélja írásában, mint ezt könyvének végén maga mondja, az volt, hogy megmutassa, mikép Krisztus Jézus az Isten' fia, és mindazok, a' kik ő benne hisznek, az örök életben részesülnek. Minthogy épen akkor a' tévtanító Cerinthus és mások, Krisztus' személye 's méltósága felől mindenféle hamis tanokat terjesztettek, neki még a' többi evangelistáknál is inkább érdekében állott, az igazságot e' pontra nézve határozottan, és kimerítőleg előadni. A' többi három evangeliomot még más tekintetben is kiegészíté, a' mennyiben tudnillik Krisztus urunknak nem annyira tetteit, mint inkább beszédeit adja; 's a' mennyiben helyenkint olly történeteket és körülményeket is fölhoz, mellyeket mint szemtanu leginkább közölhetett. Minthogy János a' maga evangeliomában különösen Krisztus' Istenségét mutatja meg, azért evangeliomát a' többiektől megkülönböztetéssel, mint mellyek inkább az emberi, és földi Jézusról szólnak, szelleminek nevezték; őt magát pedig a' hittudósnak (theologus'-nak). A' 'Titkos jelentések'-en és evangeliomon kívül még három levelet is írt; mellyekben különösen az Isten' és felebarátunk' szeretetét köti szívünkre. Szüntelen is intette övéit erre. Igy, midőn elaggott vénségében vinni kellett őtet az egyházba, mindenkor e' szavakat mondá: „Gyermekeim! szeressétek egymást.“ 'S midőn kérdeznék őt, hogy miért ismételi mindenkor ugyanazon szavakat, felelé: „Mivel az Ur' parancsolatja; 's mert ha ez kellőleg teljesítettik, elegendő.“ János tudnillik azt hitte, hogy a' szeretetet, mellyel őt Krisztus szereté, nem viszonzhatja jobban, mint ha a' szeretetet minden emberekbe beléjek csepegteti, 's őket egy szív- és

lélekké teszi. Mi sem bizonyíthatjuk be jobban az Isten iránt tartozó szeretetünket, mint ha sz. János' példáját követve, felebarátnikat nem csak szóval, hanem tettel is, és igazán szeretjük, és őket az Isten' szeretetére buzdítjuk.

Sz. János kehelylyel és kigyóval festetik, (mivel a' megmérgezett italból, melyet meg kellett innia, a' méreg kigyó-alakban vált ki,) 's egy feje fölött, vagy mellette lévő sással (vonatkozólag Ezekkiel' 1, 10. versére; vagy mivel mindeneknél inkább hirdette Krisztus' Istenségét, melynek a' sas mintegy jelképe; vagy mivel magasztos ihletettségből, és isteni kijelentésnél fogva, a' szellemi világ' napjához, Krisztus Jézushoz, sasként fölemelkedett).

Sz. János közel száz évig élt; és meghalt Efezusban: hol sirját sok ideig mutogatták, és tiszteletben tartották.

Mise kezdet: „A' gyülekezet' közepén megnyitá száját; 's a' bölcsesség és értelem' lelkével tölté be az Ur ötét; 's a' dicsőség' ragyogó köntösébe öltözteté ötét. (Sirákf. 15.) „Jó az Urat megvallani; 's a' te nevednek oh Magasságbeli! énekelni.“ (Zsolt. 91.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! deríts kegyesen fényt a' te egyházadra: hogy sz. János evangelista és apostolod' tanításai által megvilágosítva, az örökkévaló javakat elnyerje. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Bölcs Sirák fia' könyv. 15, 1—6.*)

A' ki Istent féli, jót cselekszik; és a' ki megtartja a' törvényt, eljut a' bölcseségre; 's akkép fog az elejébe menni, mint egy tisztas anya. Az élet és értelem' kenyerével fogja etetni, 's az üdvösséges bölcsesség' vizével itatja ötét; és megerősödik benne, és nem fog ingadozni. És megőrzendi öt, és nem fog megszégyenülni; 's felmagasztalja öt társai fölött, és a' gyülekezet' közepén megnyitja száját; 's a' bölcsesség és értelem' lelkével tölti be öt; 's a' dicsőség' ragyogó köntösébe öltözteti fel ötét. Örömet és vigaszt fog rá halmozni, 's örökké tartó nevet szerzend neki, a' mi Urunk Istenünk.

Erkölcsei tanítás a' tisztaságról.

Ki az igazságot szereti, mond itt a' Szentlélek, az meg fogja azt nyerni: 's az öt a' bölcsesség, és értelmesség' szellemével töl-

tendi be. A' gonosz lélekbe nem száll be a' bölcsesség; sem a' bünök alá vetett testben nem lakozik. (Bölcses. könyv. 1, 4.) Sz. János is csak az ő igaz volta, különösen pedig szüzi tisztasága miatt lön oly magasztos bölcsesség-, és tudományyal megáldva, hogy sz. Ágoston azt mondaná róla, mikép a' lelkiek' ismereténél fogva a' sashoz hasonlítható. Ő ugyanis, mintha csak megvetette volna a' földönjárkálást, nem csak a' föld-, és levegőégen, 's az egek' minden kiterjedésén, hanem az angyalok' egész seregén, 's a' láthatatlan hatalmak' valamennyi sorain is tulemelkedett, és eljuta magához ahhoz, a' ki által mindenek lőnek; mikor azt mondja: Kezdetben vala az Ige. Ő, ugymond, az utolsó vacsorán az Ur' mellén nyugodott: ebből meríte tehát titkon; de mit ő titokban ivott, azt nyilvánítva kiömleszté. Ha tehát a' bölcsességben előhaladást akarsz tenni, mindenekelőtt az igazság és szívbéli tisztaság után kell törekedned, melly arany-beszédü sz. Péter szerint, saját ismertető jele a' valódi kereszténynek.

Evangelium. (Sz. János' 21, 19—24.)

Az időben mondá Jézus Péternek: Kövess engem. Hátra fordulván Péter, látta utána jönni azon tanítványt, a' kit szeretett vala Jézus; a' ki a' vacsorán is az ő kebelén nyugodott, és kérdezé őtet: Uram! kicsoda az, a' ki téged elárul? Ezt tehát meglátván Péter, kérdezé Jézust: Uram! hát ezzel mi lesz? Felelé neki Jézus: Ha akarom, hogy ez életben maradjon mindaddig, valamig eljövök, mit tartozik rád? Te csak kövess engem. Elterjedt azért az atyafiak közt azon hir, hogy ama' tanítvány nem fogna meghalni. Holott nem mondá neki Jézus, hogy meg nem hal; hanem, ha akarom, hogy ez életben maradjon mindaddig, valamig eljövök, mit tartozik rád? Ez azon tanítvány, a' ki ezek felől bizonytságot tesz, és ezeket írta; és tudjuk, hogy az ő bizonytságtétele igaz.

Miben kellett Péternek Krisztust követnie?

A' főpásztori tisztben, 's az életpályának, nevezetesen pedig a' halál módnak hasonlatosságában; mivel Jézusnak előremenése csak példázó cselekedet volt, melly által Pétert egészen a' keresztihalálig való hű követésére akarta fölhívni. Hogy ezt így kell érteni, abból is kiviláglik, mert alább Jánosnak életben maradása alatt, az ő természetes kimulása értetődik.

Mit jelent ama' kifejezés: „Akarom, hogy ez életben maradjon mindaddig, valamig eljövök”?

Jézus ez által azt akarja mondani: Akarom, hogy János jelen állapotjában, 's az erőszakos kereszthaláltól menten maradjon, valamig természetes halállal ki nem múlik, és én eljövök, őt magamhoz mennyekbe fölvenni.

Miért feddi meg Krisztus Pétert tudakozódásért?

Ezzel az ő kíváncsiságát akará megbüntetni; különösen pedig minket is oktatni kívánt, hogy felebarátink' tetteit és mulasztásait ne fürkészsztük olly nagy kíváncsisággal; hanem inkább őt, a' mi Üdvözítőnket kövessük. A' ki felebarátjával nagyon is sokat törődik, az rendesen önmagát elhanyagolja, és sok szórakodást, nyugtalanságot és bajt szerez magának.

Fohász sz. Jánoshoz.

Szüzies tisztaságu, és Krisztusnak szeretett tanítványa, sz. János! ki az utolsó vacsorán Krisztus' mellén nyugodván, ebből mennyei bölcseséget meritél; kire Jézus a' keresztfán függve anyját bizta: kérélek téged e' nagy kegyelmekre, hogy nekem Istentől tiszta szivet, a' haldokló Jézus, és az ő sz. anyja iránt buzgó ajtatosságot, Isten és felebarátom iránt lángoló szeretetet, és végül boldog kimulást kinyerni kegyeskedjél, a' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Miért szenteltetik bor ez ünnepen, és miért adatik az néhol a' híreknek ivás végett?

Azért: 1) Hogy valamint sz. János, Krisztus Urunk' jövedölése szerint (Márk' 16, 18.), mérget ivott, a' nélkül, hogy az neki ártott volna: ugy mindazok, a' kik eme' szentelt borból isznak, valamennyi betegségek, és mirigyes nyavalyáktól megszabadulva, egészségben, 's testi és lelki épségben maradjanak; hogy az Istennek mindennemű áldásaival tetézve, szent örömmel eltelve, 's utazásaiközben is minden szerencsétlenségtől megóvatva, életpályájoknak egykor bekövetkezendő végével, az örökké tartó javakban részesíttessenek. 2) Hogy ugyanazon sz. János' könyörgése által, ki a' mérge-italt egyedül az Isten, és embertársa iránti szeretetből, tudnillik egy bálványozónak megtérítése végett vette magához, mi is az Isten és felebarátunk iránti szeretettel, és sz. örömmel töltsünk be. E' végből (némelly helyeken) a' pap e' szavakkal nyújtja a' megszentelt bort a' híveknek: „Igyad sz. János' szeretetét, az Atya, Fiu és Szentlélek Isten' nevében. Amen.” (Ex Miss. Romano-Moguntino.)

OKTATÁS APRÓ SZENTEK' ÜNNEPÉRE.

December' (Karácson' hava) 28-kán.

A' mai evangeliom maga írja meg az ártatlan kisdedek' vértanúi történetét, kik az egyháztól vértanúkként joggal tiszteltetnek; miután ők Krisztust, habár nem is szóval, de halálukkal igen is megvallák, mellyet Heródesnek Krisztus iránti gyűlölete miatt szenvedtek. A' mise kezdet a' 8-dik zsoltárból van véve: „A' csecsemők' és kisdedek' szája által erősítéd meg Isten! a' te dicsőségedet, ellenségeid miatt. Isten, mi Urunk! milly fölséges a' te neved az egész földön“! Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! kit mai nap az ártatlan vértanúk nem szóval, de haláluk által megvallottak; irts ki belőlünk minden vétkes hajlamot: hogy a' benned való hitet, a' mellyet szájunk vall, erényes életünk is tanúsítsa. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. János' Titk. jelent. 14, 1—5.)

Ama' napokban, láttam a' Barányt a' Sion hegyen állni, 's vele száz negyven négy ezeret; kik' homlokára a' Baránynak, és az ő Atyjának neve volt írva. 'S az égből szózatot hallék, hasonlót a' sok vizek' zúgásához, és az erős égzengés' dörgéséhez; és a' szózat, a' mellyet hallék, olyan vala, mint a' hárfáikat pengető hárfások' öszhangzása. Énekelének pedig mintegy uj éneket, a' királyi szék, és a' négy élő állat, és a' vének előtt; és senki sem tudá az éneket énekelni, egyéb mint ama' száz negyvennégy ezer, a' kik a' földről megváltattak. Ezek azok, a' kik magukat asszonyokkal nem fertőztették be; mivelhogy szüzek. Ezek a' Barányt, akárhova menend, követik. Ezek váltattak meg az emberek közül, mint Istennek, és a' Baránynak szentelt elsőzengék; és az ő szájukban hazugság nem találtatott: mivel az Istennek trónja előtt minden szenny nélkül vannak.

Magyarázat és alkalmazás. Az egyház sz. János' eme' látását az apró szentekre alkalmazza: nem, mintha valóban ők voltak volna ezen 144,000 szentek (mivel a' megölt ártatlan

kisdedek' száma bizonytalan, 's hihetőleg távolról sem olly nagy); hanem mivel ártatlanságuknál fogva, mellyben életöket végzék, az itt szóban lévő szüzekhez számlálандók. Sz. János tudnillik itt a' szüesség' előnyeit írja le, 's elmondja, mikép ő az Istennek bárányát, Krisztust, a' Sion' hegyén, vagyis az égben 144,000 szüztől környezve látta. János határozott számot tett a' határozatlan' helyébe; mellybe mindazok befoglalандók, a' kik ártatlanságukban elhunytak. Ezek minden más szentek fölött azon saját-sággal bírnak, hogy a' Bárány' nevével jegyeztetnek; vagyis az ő kiválasztott szent seregeül tekintetnek, és társaságában szerfölött nagy boldogságot élveznek: mi azon uj ének által példáztatik, mellyet semmi más szentek nem énekelhetnek. Ez tudnillik azon jutalom, mellyet győzedelmeik, és ama' sok fáradságaik által nyertek, mellyet testök' féken tartása, és számos kisérteteik' legyőzése által kiállniok kellett. Tanuld meg ebből, milly nagy jó a' szüesség; és igyekezzél mindenkép, azt szeplőtelenül megőrizni. Ha pedig azt elvesztetted, úgy törekedjél legalább, igazi bűnbánat által, Magdolnaként a' bűnbánók' koronáját einyerni. Ha házas életet élsz, akkor is iparkodjál, mit sem tenni ollyast, mi a' szemérmességgel, becsületességgel, és állapotodhoz illő tisztasággal ellenkeznék.

Evangelium. (Sz. Máté' 2, 13—18.)

Az időben megjelenék az Ur' angyala Józsefnek ál-mában, mondván: Kelj föl: 's vedd a' gyermekeket, és anyját, és fuss Egyiptomba; 's maradj ott, valanig mondandom néked. Mert Heródes keresni fogja a' gyermekeket, hogy azt elveszítse. Ki is fölkelvén, vevé a' gyermekeket, és annak anyját éjjel, 's eltávozék Egyiptomba. 'S ott tartózkodék Heródes' haláláig; hogy beteljesednék, a' mi megmondattott az Urtól, a' profétának szava által: Egyiptomból hivtam ki fiamat. Akkor észrevevén Heródes, hogy megjátszatott volna a' bölcsektől, szerfölött megharaguvék; 's elküldvén, megölete Bethlehembben, és minden vele határos helyeken valamennyi két éves, és azon alul lévő gyermekeket, azon idő szerint, a' mellyet kitudakozott a' bölcsektől. Akkor teljese-dék be, mit Jeremiás proféta jövendöle, mondván: Szózat hallatszott Rámában, sirás, és sok ordítás; Rákhel siratván fiait, és nem akarván vigasztalódni. mert eltűntek.

Miért tört Heródes Krisztus' élete ellen?

A' gyanakodó, és kegyetlensége-, 's egyéb gonosztetteinél fogva csaknem általánosn gyűlölt Heródes, mindig attól félt, hogy megfosztatik trónjától; miért is már annakelőtte sokakat, még saját fiait és rokonait is, megöletett. Ugyanez okból tört most, a' zsidók' ujonszülött királyának élete ellen is; kinek születését a' három királytól megtudta, 's kiről azt hitte, hogy földi országot fog alapítani: hogy így maga egyedül tovább is bátorságban uralkodhassék, és bűnös vágyait kielégithesse. Ennyire juthat az ember, ha egyszer e', vagy ama' szenvedély, a' gög, tisztátalanság' 'stb. rabjává lett! Miért is igyekezzél rossz hajlamidat jókor kiirtani: nehogy általuk emberölés-, gyilkosság-, vagy még ezeknél is iszonyubb vétkekre ragadtassál. Jegyezd még azt is meg, hogy Heródes, földi országának megmentése végett, kész a' menyzeit, az örök üdvösséget elveszteni. Illy vak, illy igazságtalan tud az ember önmaga iránt lenni!

Kik utánozzák Heródest?

Mindazok, kik az ártatlan gyermekeket akár testök-, akár 's még inkább lelkökre nézve megölik; például ama' vigyázatlan, és gondatlan anyák, kik méhök' gyümölcsét annyira nem kimélik, hogy készek azoknak a' mértéktelen táncz, sulyos terhek' hordása és emelgetése, szenvedélyes harag, szomorúság 'stb. által legnagyobb kárt okozni; ama' dühös férjek, kik feleségeikkel illy állapotukban keményen bánnak, őket ütik, taszigálják, lábbal tapossák, őket haragra ingerlik 'stb.; ama' gondatlan szülök, kik kisdedeiket elhanyagolván, mitsem törődnek vele, ha valljon nincsenek-e valamely veszedelemnek kitéve, vagy épen a' piszokban hagyják elveszni; azon becsület-, és Istenről megfélemedezett nők, kik gyalázatos tetteik' gyümölcsét, vagy még az anyaméhben elvesztik, vagy azokat születésük után mingyárt, mielőtt meg is kereszteltetnének, életöktől megfosztják. De mindezeknél, sőt magánál Heródesnél is kegyetlenebbek még azok, kik az ártatlanokat botránkoztatják; 's azok' jelenlétében fertelmes beszédeket folytatván, ocsmány énekeket dalolván, bujálkodván, őket hasonló tettekre ingerlik, és így lelkeiket kárhozatra viszik.

Mi lett Heródes' kegyetlenségének jutalma?

Nem sokára ezután a' legutálatosabb, és fájdalmasabb nyavalyába esett, mellyben mindenkitől elhagyatván, a' férgektől élve megemésztetett; úgy hogy a' legszonyubb kétségbeesésben halt meg. Ha már a' Heródes által a' kisdedeken elkövetett eme' kegyetlenség is, melly pedig csak a' testre vonatkozott, illy rettene-

tesen lön megbüntetve: mit várhatnak még azok, kik az ártatlanokat nem csak ideigleni, hanem örök életöktől is megfosztják; sőt magát Krisztust gyilkolják meg az ártatlanokban!

Miért mondatik: „Szózat hallatszott Rámában“?

Ezt nem kell betüszert venni; mivel Ráma néhány órányi távolságra esett Bethlehemtől. Ezzel csak az anyáknak, elvesztett gyermekeik fölött érzett nagy fájdalomuk jelentetik. Az elhunyt gyermekek fölött sirni ugyan természetes; de mód nélkül sirni és keseregni, oktalanság. A' könyük senkit sem keltenek föl halottaiból. Ezen anyák bizonyosan nem sirtak vala úgy, ha arra gondoltak volna, hogy gyermekeik kora elhunytuk által egy örök-ké boldog élet' részeseivé lőnek: mint volna tehát szabad keresztény anyáknak, kisdedeik miatt, kiket az Isten magához vett, olly vigasztalhatlanoknak lenniük?

Miért mondatik: „Rákhel siratván fiait“, holott már akkor régen elhunyt“?

Rákhel, az egyiptusi József' anyja, 's az izraeliták' egyik ki-tünő részének ősanja, itt az egész nép helyett áll. A' dolgot azonban illy értelemben is vehetni: Heródes' kegyetlensége olly nagy volt, hogy ha ugyan lehetséges vala, még a' halottak is sirtak volna fölötte. Hasonló kegyetlenséget követnek el azon elfajult gyermekek, a' kik szülőik' holta után olly gonosz életet élnek, hogy ezek a' rájuk háruló szégyen miatt, mint mondani szokás, csaknem a' sirban is megfordulnak fájdalomukban.

Más, igen hasznos és vigasztaló tanulságok e' történetből.

I. Isten az ő sz. fiát, a' kinek ideje, hogy érettünk emberekért szenvedjen, még el nem érkezett, nem csuda által menti meg, hanem természetes uton, futás által: ezzel minket akarván inteni, hogy ne várjunk természetfölötti, csudálatos segedelmet, valamig megmentésünkre természetes eszközeink is vannak. II. Milly nagy-nak kellett sz. József' hitének és engedelmességének lennie, hogy azonnal kész volt, minden ellenvetés nélkül, a' gyermekkel és anyjával együtt olly hosszú és terhes utra kelni, 's egy idegen tartományba! Milly tanulság ez ránk nézve, kik olly nehezen tudjuk magunkat az Isten' végzéseinek és parancsolatinak alávetni; 's kik mindenféle kifogásokkal igyekszünk magunkat azok' teljesítésétől fölmenteni. III. A' viszontagságok, mellyeket a' legszentebb személyeknek, Jézus-, Mária- és Józsefnek kiállaniok kellett, arra tanítanak minket, hogy Isten szereti a' vigasztalások' és viszontagságok' változatosságai által szolgáló szentségét próbára

kitenni, 's azt tökéletesíteni. Szabad-e tehát zugolódnunk, ha Isten velünk is szintígy bánik? IV. Bármily irgalomnélkülinek látszhatott is az isteni eljárás az apró szentek' anyjaikra nézve, az mégis jótékony volt. Hány esett volna közülök későbbi éveiben különféle bűnök- és vétkekbe? Sőt talán még Krisztus' megfeszítésében is részt vettek volna! Milly jó vala tehát rájuk nézve, hogy ártatlan korokban megöletvén, az örök kárhozattól megszabadultak. . . . Nem lett volna-e valljon jobb, némellyekre nézve közülünk is, ifju korokban meghalni, még mielőtt a' bűn' rabjaivá lettek? V. Ugyan mit vétettek ezen gyermekek, hogy Isten őket olly kegyetlenül üldöztetni, 's megöletni hagyta? Milly oktalanság volna, komolyan ekkép gondolkozni! Épen azért, mond Ráfael főangyal Tobiásnak (12, 13.), mivel Isten előtt kedves voltál, vala szükség, hogy megkisértessél. Épen nem kell annakokáért azt következtetni: E' 's ez embernek Isten előtt gyűlöletesnek kell lennie, mivel olly sokat kell szenvednie. Hanem inkább azt kell következtetnünk, hogy Isten előtt kedves, miután olly nagy próba alá vették; mivel az legbizonyosabb jele az Isten' szeretetének irántunk, ha minket az ideigleni nyomorok által az örök kárhozattól megment, 's a' mennyek' országát számunkra biztosítja. VI. Mit nyert Heródes a' maga kegyetlenségével? A' keresett gyermeket azért meg nem találta! Mit tehetnek az istenteleneknek valamennyi törekedéseik az Isten, és az ő szolgálai ellen? Ki az Istent féli, az ellen, az Isten' megengedése nélkül, a' pokolnak minden hatalma sem vihet semmit is végbe.

Jegyzet. Az egyház Apró-szentek' napján két szint használ. hogy Heródes' kegyetlensége iránti utálatát kijelentse; ellenben nyolczadán (octava) cöröset, az apró szentek' vértanui halála által kivicott dicsőségen érzett örömeinek nyilvánítása végett.

Fohász az apró szentekhez. Oh ártatlan kisedetek! kik az Istent nem szóval, hanem halálotok által dicsőítettétek, és még öntudatlanul, a' vértanui pálmát, 's a' boldog halhatatlanság' koronáját elnyertétek: esedeztetek értünk, hogy hitünket, melylyet szóval vallunk, keresztény életünk által is tanusítsuk; 's végre az üldözések által Krisztushoz jussunk, kiben ti örökké örvendetek. Amen.

OKTATÁS SZ. PÉTER' SZÉKFOGLALÁSÁNAK ÜNNEPÉRE.

Január' (Boldog-Asszony' hava) 18-án, és Február' 22-én.

Miféle ünnep ez?

Ez azon ünnep, mellyen az egyház emlékéit üli annak, hogy sz. Péter, mint Krisztus Jézusnak legfőbb helyettese, püspöki szé-

két, előbb ugyan Syriának Antiokhia nevű városában, hét évvel később pedig Romában fölállította: hol is ő huszonöt évig, azaz: halálaig maradt. Sz. Péter' romai székfoglalásának ünnepe Január' 18-kán, az antiokhiai székfoglalásé pedig Február' 22-kén tartatik.

Miért tette át sz. Péter épen Romába az apostoli széket?

Mivel akkor Róma a' világ' fővárosa, és úgy szólván minden tévelygésnek, és babonaságnak középpontja vala; miért is illő volt, ugymond sz. Leo pápa, hogy ő legyen a' keresztény religiónak is középpontjává 's fejevé: honnan a' hit' világa, az apostoli hatalommal együtt, valamennyi népekre szintugy kiömöljön, valamint a' földi hatalom által, a' tévely Romából csaknem az egész világra ki lőn terjesztve.

Mit kell a' keresztényeknek mai nap' cselekedniök?

Adjanak Istennek halát érette, hogy őket a' romai, 's apostoli egyházban születni engedte, 's őt ezen egyház' legfőbb fejéért, a' pápáért kérjék: hogy kegyelmét adja neki, mellynél fogva ez, valamint székében követé Pétert, úgy őt a' religio 's hivek iránti buzgalomban, a' szeretet- és alázatosságban is kövesse.

A' m i s e k e z d e t e t lásd sz. Miklós' ünnepén (677. l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. Péter apostolodnak, a' mennyország' kulcsainak átadásával, megkötözési és feloldozási hatalmat adtál: engedd, hogy könyörgéseinek segítségével, bűneink' kötelékeiből föloldoztassunk; ki élsz és uralkodol 'stb.

Leczke. (Sz. Péter' I. level. 1, 1—7.)

Péter, Jézus Krisztusnak apostola, a' jövevényeknek, a' kik Pontusban, Galáciában, Kappadocziában, Kis-Ázsiában és Bithyniában elszéledve élnek, kik az Atya Istennek előismerete szerint elválasztattak, hogy a' Szentlélektől megszenteltessenek a' Jézus Krisztus iránti engedelmességre, 's véréveli meghintetésre: bőséges kegyelmet, és békeséget (*kíván*)! Áldott legyen az Isten, és Atyja a' mi Urunk Jézus Krisztusnak, ki az ő nagy irgalmassága szerint újra szült minket; hogy eleven reménységünk lenne, Jézus Krisztusnak a' halálból történt föltámadásánál fogva, a' romolhatatlan, szenny nélküli, 's hervadhatatlan örökséghez: melly

föntartatik mennyekben számotokra, kiket Istennek hatalma a' hit által megőriz az üdvösségre; melly készen várja az utolsó időbeni nyilvánítatását: mellynek örvendeni fogtok, ha jelenleg különféle kísértetek szomoritanak is minket; hogy a' ti bebizonyított állhatatos hitetek, melly sokkal becsesebb a' (tűzben vizsgáltatni szokott) aranynál, dicséretetekre, 's dicsőségetek- és tiszteletek-ekre váljék, a' mi urunk Jézus Krisztus' eljövételével.

Magyarázat. Ezen iratot egy általános főpásztori levél gyanánt tekinthetni, mellyet sz. Péter, mint az egész keresztény nyáj' főpásztorá, közönségesen valamennyi keresztényekhez, kiket e' világon csak mint jövevényeket tekint, nevezetesen pedig a' Palesztinán kívül lakott, zsidó nemzetbeli keresztényekhez intézett; 's mellyben őket, mindgyárt levelének elején, az Isten iránti hálára buzdítja, hogy az őket Krisztus Jézus által megváltván, a' hitre, 's a' mennybeli örökségre meghívta: mellyet hazájok gyanánt tekinteni, de egyszersmind, ha ugyan meg kell lenni, azaz: ha Isten azt akarja, 's üdvösségök is úgy kívánja, különféle kísértetek' elviselése és legyőzése által elnyerni szükséges.

Evangelium. (Sz. Máté' 16, 13—19.)

Az időben Jézus Fülöp-Cezarea város' környékébe jöve; 's kérdezé tanítványait, mondván: Kinek mondják lenni az emberek az Ember' fiát? Ők pedig felelének: Némellyek Keresztelő Jánosnak, némellyek pedig Illésnek, némellyek pedig Jeremiásnak, avagy egynek a' proféták közül. És monda nekik Jézus: Ti pedig kinek mondotok engem lenni? Felelvén Simon Péter, monda: Te vagy ama' Krisztus, az élő Istennek fia. Felelvén pedig Jézus, monda neki: Boldog vagy Simon! Jónás' fia; mivel a' test és vér nem jelenté meg ezt neked, hanem az Atyám, a' ki mennyekben van. Én is mondom neked, hogy te Péter vagy (azaz: *kőszikla*), -és e' sziklára épitem az én anyaszentegyházamat, és a' pokol' kapui nem fognak azon diadalmat venni. 'S neked adom a' mennyek' országának kulcsait. És valamit megkötözenedsz a' földön, meg lesz kötve mennyekben is; és valamit föloldandasz a' földön, föl lesz mennyekben is oldva.

Miért kérdezé Krisztus az ő tanítványait, hogy mit tartanak az emberek róla?

Hogy alkalmat nyújtson nekik arra, miszerint őt az Isten' valóságos fiának vallhassák. Ez által egyszersmind minket is akart oktatni, hogy mi is mindenkor szorgosan jegyezzük meg magunknak azt, a' mit az emberek felőlünk mondanak. Ha rosszat beszélnek rólad, igyekezzél hibádat megjavítani; ha pedig jót szólnak rólad, úgy iparkodjál jó is maradni, és napról-napra tökéletesebb lenni.

Miért nevezi magát Krisztus Ember' fiának?

Hogy arra tanítson minket, miszerint ő nem csak Isten' fia, hanem valóságos ember is egyszersmind. 'S e' kettőt hinni, szintolly szükséges, mint a' milly szükséges vala megváltatásunkra, hogy Krisztus ne csak Isten, hanem ember is legyen. Mint csupán Isten, meg nem válthatott volna bennünket: mivel így nem szenvedhet vala érettünk; ha pedig csak mint pusztá ember szenvedett volna értünk, úgy az Istennek nem adatott volna, az emberek által rajta elkövetett megbántásokért, tökéletes elégtétel.

Azon kérdésre: 'Ti kinek mondotok engem lenni?' miért felelt Péter egyedül, a' többi apostolok helyett is?

Mert neki, mint az apostolok' fejének, szólani kellett; kinek vallomását, a' többiek, miután Péter-előlmént, szinte magukévá tették: valamint vallomása lett az a' katholika egyháznak is, mellynek fejéül Péter rendeltetett.

Mit akar ezzel mondani Péter: 'Te vagy ama' Krisztus, az élő Istennek fia?'

Ő ezzel Krisztust Isten' egyetlen, valóságos, és öröktől fogva született fiának vallja, ki egy természetű az Atyával, a' ki által mindenek teremtettek, 's a' kitől mi is a' mi testi, és szellemi életünket nyertük. Oh én Megváltó Istenem! én életem! engedd, hogy én, gyenge teremtményed, veled egyesülve maradjak, és örökké éljek.

Miért nevezi Krisztus sz. Pétert boldognak?

Mivel ő másoknál jobban megismerte az ő Istenségét, és azt késedelem nélkül nyilvánosan is megvallotta. Hidd, és valljad te is Krisztust az Isten' fiának lenni, 's hasonlóképen boldog lésszesz.

Honnan tudta Péter, hogy Krisztus az Istennek fia?

Krisztus maga mondja, hogy ezt Péter csak isteni sugallatból, nem pedig a' természetes ész' következtetéseiből ismerte meg. A' hit tudnillik Istennek ajándéka, és isteni világosság, melly ál-

tal fölvilágosítottván az ember, azt igaz gyanánt fogadja el, mit az Isten kinyilatkoztatott: nem, mivel azt eszével fölfogja, hanem mivel Isten mondta.

Mikép jutalmaztatott meg Péter eme hitvallomásaért?

Krisztus őt a' legnagyobb hatalommal, 's minden apostolok fölötti elsőséggel ruházá fel, azon ígérete mellett, hogy rá, mint sziklára, fogja építeni anyaszentegyházát; mellyen a' pokol, minden üldözések és eretnkségek' daczára sem fog soha erőt venni. Lásd, mennyire kedves Isten előtt és jutalomszerző, az alázatos és élő hit!

Valóban sziklája-e Péter az egyháznak?

Igenis; mert Krisztus világosan azt mondta: 'Te Péter vagy (azaz: köszikla), és e' sziklára épitem az én anyaszentegyházamat, és a' pokol' kapui nem fognak azon diadalmat venni.' Hogy Krisztus e' szavait akképen akarta értetni, miszerint ő egyházát Péteren alapítandja, onnét is kitetszik, mivel neki mingyárt ezután, a' mennyország' kulcsait is átadta.

Mi értetik a' mennyország' kulcsai alatt?

A' kulcsok a' legfőbb fölügyelet és hatalom' jelképei voltak, mellyel valaki felruházott. (Isai. 22, 22.) Jézus tehát azt akarta e' szavakkal mondani: Én téged helytartómmá teszek a' földön, és átadom neked egyházamban a' legfőbb törvényhozói, 's végrehajtói hatalmat.

Mit tesz, megkötni és föloldozni?

Megkötni és föloldozni, legközelebb (Isaiás' 22, 22. szerint) annyit tesz, mint a' mennyországot bezárni és fölnyitni, azaz: a' keresztény egyházba valakit fölvenni, vagy abból kizárni; tovább a' bünöket megbocsátani, vagy megtartani; végül: valamit megengedett-, vagy nem-engedettnek nyilvánítani; tehát parancsokat, vagy tilalmakat szabni, és visszavonni, büntető törvényeket alkotni, röviden mindazt rendelni, mi az egyház' jóllétére, 's az abban megkívántató rendnek biztosítására szolgál.

Nem adatott-e megköötési és föloldozási hatalom a' többi apostoloknak is?

Igenis (Máté' 18, 18. János' 20, 23.); de csak miután Péter a' neki adott legfőbb kulshatalommal, ünnepélyesen szegletköül volt már kiválasztva: mi által a' többi apostolok oda utasítottak, hogy isteni hatalmukat csak Péterrel, mint fővel, egyesülve gyakorolják; mert csak egy választaték meg az egész egyház' szegletkövéül, mellyen az egész épületnek nyugodnia kellett.

Buzdulat. Oh Uram Krisztus Jézus, élő Istennek fia! ki egyházadat sz. Péterre, mint valamely sziklára, oly erősen megalapítottad, neki a' mennyország' kulcsait átadtad, 's őtet és utódait egyházad' legfőbb előljáróivá 's földi helytartóivá rendelted: add nekünk kegyelmedet, hogy mi nekik minden rendelkezéseikben engedelmesek, és sz. Péter' példája szerint, minden jóban rendíthetetlen köszálak legyünk.

Oktatás a' pápáról, és püspökökről.

Kit értünk mi katolikusok a' pápa alatt?

Krisztus' igaz egyházának, vagyis minden igaz hívők' gyülekezetének általános és látható fejét, ki is a' romai püspök.

Rendelt-e valóban Krisztus illy főt?

Igenis. Eléggé kiviláglik ez a' mai evangéliumból, melyben Krisztus urunk Péternek megígérte, hogy rajta, mint valamely kösziklán építendő föl egyházát, és neki a' mennyország' kulcsait átadandja: mi nem mást tesz, mint hogy Péter a' látható egyház' látható alapköve, (a' láthatatlan egyház' láthatatlan alap- és szegletköve maga Krisztus lévén; Efez. 2, 20.) és hogy a' kulcsok' átvételével, egyszersmind az egyház' legfőbb vezetését és kormányozását is át vala veendő. Melly ígérte hiven be is teljesítette Krisztus, midőn (János' 21, 13—17.) Pétert világos szavakkal bárányai- 's juhainak, vagyis valamint a' hívők, ugy ezek' püspökeinek is pásztorává telte.

Miért adott Krisztus az egyháznak látható főt?

Ez az egyház' jólléte- 's föntartására szintolly szükséges volt, valamint egy emberi családnak a' látható fő, 's a' juhnyájnak a' látható pásztor szükséges. Krisztus mennyekbe fölmenvén, látható módon nem kormányozza többé egyházát; az tehát a' pokol' kapui, vagyis a' pokoli hatalmak és azok' segédei által, tett ígérete ellen, könnyen legyőzethetnék, ha maga helyett más látható főt nem rendelt volna; melly nélkül az egységet és rendet az egyházban föntartani, lehetetlen is volna. Ezért mondja sz. Jeromos: Azért választatik egy a' tizenkettő közül, hogy egy fő rendeltetvén, a' szakadások' alkalmá eltávolíttassék.

Az egyház' feje gyanánt viselte-e magát Péter?

Igenis; mivel az uj (Judás' helyébe lett) apostol' választásának fontos ügyében, főszemélyt viselt. Apost. csel. 1, 15—26. (Lásd a' sz. Mátyás' ünnepére való leczkét.) Tovább a' Jeruzálemben tartott egyetemes egyházi zsinatban ő emelt első szót, 's

az egész gyülekezet előtt nyilvánította, hogy a pogányok közül hívőket Mózes' törvényének nehéz igája alá szorítani nem kell (Apost. csel. 15, 7—12.): miben azután az egész gyülekezet is megnyugodott. Sz. Péternek az apostolok közötti elsőségét világosan értésünkre adják az evangelisták is, midőn őt folytonosan legelől nevezik (Máté' 10, 2. Márk' 3, 16. Luk. 6, 14.).

Mik a' püspökök?

A' többi apostolok' utódai; kik sz. Péter' utódjával, vagyis a' pápával egyesülve, az egyház' vezetésére 's kormányozására hivatvák, és rendesen egyes egyházi megyéknek előljárói.

Melleyk a' püspöki hivatalnak közelebbi részei?

A' következők: 1) A' keresztény tannak az egyházmegyé-beni föntartása és terjesztése. 2) A' szent és titokteljes főpapi cselekvények' kezelése. Ezek' némellyiket a' püspökök az áldozó-papokkal is közölték, némellyeket pedig kizárólag maguknak tartottak fön. Az utolsókhoz tartozik: a' bérmálás, a' papok' föl-szentelése, valamint a' püspököké is, a' királyok' fölkenése, az apátok' és fejedelem-asszonyok' megáldása, a' kegy-olaj' készi-tése, az egyházak' és oltárok' beszentelése, a' sirkertek', és szent czélu edények' megáldása (melly utóbbival azonban, kivéve mind-azonáltal a' kehely és tálcza' megszentelését, áldozó-papok is meg szoktak a' püspökök által bizatni). 3) A' megyének külső kormányozása, nevezetesen a' megye' dolgaiban való törvényho-zás, és az ezzel összecsatolt fölmentési jog, az egyházi bíróság és büntetői hatalom, az egyházi intézetek (minők a' papnöveldek is,) fölötti örködés, egyházi hivatalok' kiosztása, az egyházi javak', valamint az egyház' szükségeinek fedezésére szánt szokásos jö-vedelmek' kezelése. Ezenkívül a' püspöknek még némi tisztelet-beli jogai is vannak; ilyen például a' méltóságos czim, a' trón, a' püspöki öltözet, 'stb.

Mit kell az érsek, primás és patriárka alatt érteni?

Az érsekek megyéiknek színtolly főpásztorai, valamint a püspökök a' magukénak; e' fölött azonban egyszersmind fölüg-yelnek még más, bizonyos számu püspökök, és az övével ha-táros megyék fölött; mellyek azután együttvéve, egyházi tarto-mánynak neveztetnek. Primásnak azon püspök hivatik, kinek püspöki széke első, és legnevezetesebb az egész országban. A' név azután lehet vagy csupán tiszteletbeli czim, vagy pedig a' primás, helytartója levén a' pápának, valóságos birói hatalommal is bir. Patriarkáknak azon püspökök hivatnak, a' kiknek fölügyeletök alá több tartományok', vagy nemzetek' püspökei 's érsekei tartoznak.

SZ. FÁBIÁN ÉS SEBESTYÉN' ÜNNEPÉRE.

Január' (Boldog-Asszony' hava) 20-kán.

Sz. F á b i á n 236-ik évben foglalta el a' pápai széket; és tizenhat évig kormányozván az egyházat, Decius' üldözése alatt, mint vértanu halt meg. Sz. Cyprián őt hasonlíthatlan férfinak nevezi; 's azt mondja, hogy dicsőséges halála teljesen megfelelt élete' tisztaságának és szentségének. — Sz. S e b e s t y é n Frankhonnak Narbonne nevű helységében született, és kora ifjúságától fogva buzgó tanítványa volt Jézusnak. Carinus császár alatt hadi szolgálatba lépett. Megtudván Carinus' utódja, Diokletian, hogy Sebestyén keresztény, őt néhány mór ijász' kezébe adta, kik őt nyilakkal agyonlődözték, mint holtat hagyák a' téren. Azonban egy Irene nevű jámbor özvegy, ki őt el akará temetni, még élve találta, ápolgatá őt, 's elrejté házában, hol tökéletesen fölgyógyult. Ekkor bátran a' császár elejébe lépett, hogy igazságtalanságát szemére hányja. Mire az felbőszülvén, botokkal halálra vereté, 's egy tisztátalan verembe dobatta. Egy keresztény asszony a' holt testnek birtokába jutott, és azt eltemettette. Sz. Sebestyén akkép tiszteltetik, mint különös védszent a' döghalál ellen.

Sz. F á b i á n t karddal szokták festeni (mint vértanút), és galambbal; mivel, a' mint ezt egy, még a' 4-ik században élt történetíró beszéli, midőn történetesen azon templomba tért, a' hol épen pápa' választásával foglalkoztak, egy galamb szállt a' fejére: melly, isteni kijelentésnek vett esemény' következtében, ő azután meg is választott pápának. Sz. Sebestyént pedig fához, vagy oszlophoz kötve, 's nyilakkal átverve, vagy szabadon állva, harczias, vagy előkelő romai öltözetben, kezében néhány nyillal festik.

A' sz. leczkét és evangéliomot lásd a' Toldalékban, V. szám alatt.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható Isten! tekintsd kegyesen a' mi erőtlen voltunkat, és minthogy minket bűneink' sulyja terhel, engedj a' te vértanuid, F á b i á n és Sebestyén' hathatós eszedéselei által gyámolítatnunk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS SZ. PÁL' FORDULÁSA NAPJÁN.

Január' 25-kén.

Ezen megtérés' története részletesen előadatik az Apostolok' cselekedeteinek könyvében; mint ez a' mai sz. leczkéből is látható.

A' misekezedtet az egyház, sz. Pálnak Timotheushoz irt II. leveléből (1, 12.) veszi: „Tudom, kibem hittem; és bizonyos vagyok benne, hogy elég hatalmas, az én letett kincsemet (azaz: munkáimat), mint igaz bíró, megtartani ama' napra.“ Dicsőség az Atyának, 'stb. Melly misekezedetből megtetszik, milly érdemök van a' mi jó cselekedeteinknek Isten előtt; miután ő azokat olly hiven megörzi az érdemlett jutalom' idejére.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. Pál' predikálása által az egész világot oktattad; engedd, kérünk, hogy mi, kik ma az ő megtérésének ünnepét üljük, példáját követvén, te hozzád eljuthassunk; a' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Apostolok' cselekedet. 9, 1—22.)

Ama' napokban Saul fenyegetéseket és halált lihegvén még az Ur' tanítványai ellen, a' főpaphoz méne, 's leveleket kért tőle Damaskusba, a' zsinagogákhoz: hogy ha kiket találna, e' hitet követő akár férfiakat, akár nőket, megkötözve Jerusálemba vitesse. És midőn utban volna, 's közelitene már Damaskushoz, történt, hogy egyszerre az égből világosság vevé őt körül. És földreesvén, szózatot halla, melly monda neki: Saul, Saul! miért üldözesz engem? Mire ő kérdé: Ki vagy Uram? Ő pedig (*felelé*): Én vagyok Jézus, a' kit te üldözesz; nehéz neked az ösztön ellen rugdalódnod. 'S reszketve, és csudálkozva mondá: Uram! mit akarsz, hogy cselekedjem? 'S az Ur (*ismét szóla*) hozzá: Kelj föl, és menj be a' városba; 's ott megmondják neked, mit kelljen cselekedned. Azon férfiak pedig, a' kik kísérik vala őtet, állának álmélkodva; hallván ugyan a' szózatot, de senkit sem látván. Fölkele pedig Saul a' földről, 's megnyitván szemeit, nem láta semmit. Kézen fogva azért, bevezetéék őt Damaskusba. És itt vala három napig, nem látván; és sem nem evék, sem nem ivék. Vala pedig Damaskusban egy Ananiás nevü tanítvány; és szólitá őtet az Ur látásban: Ananiás! Ő pedig monda: Imhol vagyok Uram! 'S (*monda*) az Ur neki: Kelj föl, és menj azon utcába, melly egyenesnek mondatik; és keress fel ott Juda' házában Saul nevü tarzusi férfit; mert ime imádkozik. És (*titkos jele-*

nésben) látta (*Saul*) hozzá Ananiás nevü férfit bemenni, 's kezeit rá tenni; hogy szeme' világát visszanyerje. Felele pedig Ananiás: Uram! sokaktól hallám e' férfi felől¹, milly sok rosszat követett el a' te szenteid ellen Jerusálemben. Sőt itt is hatalma vagyon a' papi fejedelmektől, hogy mindazokat megkötözze, kik a' te nevedet segítségül hívják. Felele pedig az Ur neki: Menj; mivel ő nekem választott edényem, hogy az én nevemet a' pogányok és fejedelmek, és Izrael' fiai előtt hordozza. Én ugyanis megmutatom neki, mennyit kelljen neki az én nevemért szenvednie. 'S elmenvén Ananiás, bement a' házba; és rá tevén (*Saulra*) kezeit, monda: Atyámfia Saul! engem az Ur Jézus küldött, a' kī megjelent neked az uton, mellyen ide jöttél; hogy láss, és megteljél Szentlélekkel. És rögtön lehulltak szemeiről mint valamelly halhéljak, és visszanyeré látását; és fölkelvén, megkereszteltetett. És miután evett volna, visszanyeré testi erejét. Néhány napot pedig azon tanítványokkal töltött, a' kik Damaskusban voltak. 'S legottan kezdé a' zsinagogákban hirdetni Jézust, hogy ő legyen az Istennek fia. Álmélkodának pedig mindnyájan, a' kik hallák, mondván: Nemde ez az, a' ki Jerusálemben üldözte azokat, a' kik e' nevet segítségül hívták; 's ide is azért jött, hogy kötözve vigye őket a' papi fejedelmekhez? Saul pedig mindinkább erősödött, és megszegyeníté a' zsidókat, a' kik Damaskusban laktak; állhatatosan bizonyítván, hogy ez ama' Krisztus.

Mit tanulunk e' történetből?

1-ör: Hogy egy bünöst se vessünk meg; se megtérése felől kétségbe ne essünk. A' legnagyobb bünös is, egy pillanat alatt megtérhet az Isten' kegyelme által, és még szentté is válhatik: mint Pál, ki ugyanakkor, midőn a' keresztényeket kiirtani készült, ragadozó farkasból szelid baránnnyá, Istennek választott eszközevé, 's a' népek' tanítójává lett. 2-or: Hogy a' bünösökért szorgalmasan kell imádkoznunk; mint sz. István imádkozott Saulért, ki halálakor, az őt megkövezők' ruháit őrizte; 's hihetőleg ez által eszközölte ki részére a' megtérés' kegyelmét. A' bünösök' megtéréseért imádkozni, annyi, mint Krisztus' kinszenvedését rájuk nézve gyümölcsözövé tenni. Milly kedvesnek kell ennek az Isten előtt, 's milly hasznosnak az emberekre nézve lenni! A' ki egy bünöst tövelygésének utjáról megtérít, ugymond sz. Jakab

(5, 20.), az annak lelkét megmentendi a' haláltól, és számos vétkeket eltakarja. 3-or: Tanuljuk meg, mint kelljen magunkat megtérésünk' idején viselni. Pál, megtérése' alkalmával, testileg megvakult, de lelkületére nézve annál inkább fölvilágosodott; úgy, hogy azonnal fölkiálta: „Uram! mit akarsz, hogy cselekedjem?“ Ezután Istennek parancsolatára, Ananiást vezetőül fogadá el az üdvösség' utján, és szintolly hön buzgott Krisztus' dicsőségeért, mint a' millyen nagy ellensége volt annakelőtte. Szintigy kell egy megtértnek, szemeit minden előtt becsuknia, mi őt eddig elcsábitotta, 's egyedül csak arra ügyelnie, mit az Isten kíván tőle. Továbbá magát tapasztalt lelki vezetőre kell biznia, 's neki mindenben engedelmeskednie; végre megtérése után szintolly buzgón kell neki az Isten' dicsőségét, 's az erényt szeretnie, mint a' milly nagyon ragaszkodott annakelőtte az ördöghez, a' testhez, a' világhoz, és minden rosszhoz; ne is hagyja magát többé a' világnak semmiféle csufolódásai, vagy üldözései által, az új ösvény' követésétől elvonatni.

Evangelium. (Sz. Máté' 19, 27—29.)

Az időben monda Péter Jézusnak: Ime mi mindene-
ket elhagytunk, és követtünk téged; mi lesz tehát érte
jutalmunk? Jézus pedig monda nekik: Bizony mondom
nektek, hogy ti, a' kik követtetek engem, az ujjászületés-
ben, mikor az Ember' fia az ő fölségének székebe ülend,
ti is tizenkét széken fogtok ülni, itélvén Izrael' tizenkét
nemzetségét. És minden, a' ki házát, vagy fivéreit, vagy
növéréit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy
gyermekait, vagy földjeit elhagyja az én nevéért, száz
annyit fog kapni, 's az örök életet birandja.

Miért olvastatik ma ezen evangelium?

Jóllehet sz. Pál nem volt még Krisztus' követője, mikor az
Ur e' földön járt; mindazonáltal, mint főnebb láttuk, ő is maga
Krisztus által hivatott meg az apostoli hivatalra. Ő is szintogy
mindeneket elhagyott Krisztusért, valamint a' többi apostolok: az
evangelium' terjesztése körül többet fáradozott, és többet szen-
vedett, mint a' többiek mind; 's ugyanazért egykor ő is, mint a'
többiek, itélni fogja, nem csak a' világot, hanem még a' gonosz
angyalokat is. (I. Kor. 6, 3.) Ez oknál fogva az egyház is ak-
kép tiszteli őt sz. Péterrel együtt, mint az apostolok' főnökét.

Miért mondták, hogy Péter, és a többi apostolok mindeneket elhagytak: holott ők nagyon is kevéssel bírtak?

Ezt sz. Gergely ekkép értelmezi: Nem annyira kell itt, ugymond, valamely dolgot magában venni, mint inkább az irántai vonzalmat és ragaszkodást. Sokat hágy el az, a' ki valamely tárgy iránti vonzalmáról és szeretetéről is lemond; sőt még az akaratról is, valamit bírhatni: bárha külsőleg véve a' dolgot, csak keveset hágy el. Péter pedig ezt tette. Ellenben, a' ki lemondana ugyan Istenért rangjáról, gazdagságáról, és mindenéről; de nem egyszermind az azok iránti vonzalmáról is: az ilyen tulajdonképen minde' mellett is csak igen keveset hagyna el, és semmi haszna sem lenne belőle; mivel Krisztus azt mondja: „A' ki nem mond le mindenről, a' mivel bír“ (azaz: a' bírhatás' kívánságáról is), „az nem lehet tanítványom.“ (Luk. 14, 33.)

Miért mondja Péter, nem csak azt, hogy: „mi mindeneket elhagytunk;“ hanem azt is, hogy: „követtünk téged?“

Azért, mivel Krisztus mindkettőt megparancsolta; csak kevéssel előbb (19, 21.) mondván egy gazdag ifjunak: „Ha tökéletes akarsz lenni, eredj, add el mindenedet, a' mivel birsch, és oszd a' szegényeknek: és kincsed lesz mennyekben; és jöjj, kövess engem.“ Nem elegendő tehát, mondja sz. Jeromos (L. 3. in Matth. c. 19.), mindent elhagyni; hanem ezen kívül szükséges az Urat követni is, és olly szeretetteljesnek, olly irgalmasnak, olly szentnek lenni, mint ő; szóval, úgy élni, mint ő élt: mert könnyebb megvetni az erszényt, mint önakaratumkat.

Miért kérdezősködik Péter a' jutalom után?

Ez ugyan történhetett némi önhaszonlesésből is (mivel az apostolok akkor még nem voltak mentek minden tökéletlenségtől), vagy pedig az attóli félelemből, hogy az apostoloknak, mint kik az Ur' kedvéért nem hagyhattak el nagy gazdagságot (mint ezt Krisztus a' gazdag ifjutól kívánta), az égben semmi jutalmuk sem lesz; de talán Jézus e' kérdést azért is engedte meg, hogy alkalmat nyerjen azok' jutalmának kiemelésére, kik őt őszintén, és buzgón követendik.

Miért ígéri Krisztus az apostoloknak, hogy az ítélő-széken vele együtt fognak élni?

Az apostolok Krisztussal minden földi méltóságot és gazdagságot elhagytak, szegénységben, megvettetésben, és testüket sanyargatva éltek; ugyanazért méltó, mond sz. Beda, hogy vele együtt üljenek az ítélő-széken. Ez azonban szintugy áll mindazokra nézve, kik az apostolok' példáját utánozva, mindent elhagytak, és Krisztust követték.

Miért ígér Krisztus jutalmat annak, a' ki szülőit és rokonait elhagyja; holott ő azokat különben maga is szeretni parancsolja?

Ezzel a' szeretet' parancsolata nincs megsemmisítve: mi tudnillik őket szeretni tartozunk annyiban, a' mennyiben nekünk szülőink 'stb.; de a' mennyiben az Isten' és üdvösség' útjaiban akadályul szolgálnának, annyiban őket gyűlölnünk kell és kerülnünk; azaz: nem tartozunk nekik engedelmeskedni, ha ollyasmit tanácsolnak, vagy parancsolnak, mi az Istennek akaratajával, 's lelkünk' üdvével ellenkezik.

Mit kell a' 'száz annyi' alatt érteni, mit Krisztus az ideigleni javakért ígér?

Sz. Jeromos (L. 3. in Matth. c. 19.) ez alatt a' lelki javakat, az Isten' kegyelmét, az erényeket, a' benső vigasztalást, és megelégedést érti, mellyek százszorta, vagyis végetlenül becsesebbek, mint minden ideigleni javak. Oh milly kevés, és csekély értékű mindaz, mit az Isten' szeretetéért elhagyunk, és mit a' halál ugyis elragad egykor tőlünk! Milly hasonlíthatlanul nagyobbak ellenben azon javak, mellyeket azokért Isten a' jelen, és más életben ad! „A' miket szem nem látott, sem fül nem hallott, sem emberi elme ki nem gondolt, azokat készíté Isten azoknak, a' kik őt szeretik.“ (I. Kor. 2, 9.)

Buzdulat. Ur Isten! ki ne volna kész éretted mindenét elveszteni, miután ezzel olly végetlen sokat nyer? Engedd mi nekünk, hogy ha nem hagyhatunk is el mindent, legalább arról, a' mi fölösleges, vagy lelkünknek ártalmas, örömet lemondjunk: és ahhoz is, a' mire szükségünk van, szerfölött ne ragaszkodjunk; hanem azt akkép használjuk, hogy mellette az örökkévaló javakat el ne veszítsük; és magunkat már e' földön az ég' polgáiraiként viseljük.

Ajtatos fohászokadás sz. Pálhoz.

Világ' nagy apostola, sz. Pál! téged ma az Istennek hatalmas szava földre sujtott, hogy az igaz töredelmességre fölkelhess. Ez által lettél Krisztus' ellenségéből, annak legbuzgóbb barátja- 's védelmezőjévé. Ugyanazért kérek, eszközöld ki tőle könyörgésed által azon kegyelmet részemre, hogy én, a' ki őt eddig olly sokszor félreismertem, megbántottam, bűneim által ujlag keresztre feszítettem, végre csakugyan kellőleg megismerjem, őt kövessem, és a' te példád szerint az igazságot szintolly buzgón gyakoroljam, mint a' milly készséggel gyakoroltam előbb a' rosszat: hogy egykor veled hasonló boldogságban részesülhessek, ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

OKTATÁS GYERTYASZENTELŐ-BOLDOG-ASSZONY' ÜNNEPÉRE.

Február' (Böjtelő' hava) 2-kán.

Miféle ünnep ez?

Ez azon ünnep, mellyen az egyház Máriának, és az ő isteni fiának alázatosságát és engedelmességét tiszteli; mellynél fogva ők magukat a' tisztulást és templombani bemutatást parancsoló Mózesi törvénynek alávetették: jóllehet ez őket nem kötelezte. Innen ez ünnepnek latin nevezete is, melly a' bold. Szűz' tisztulása-, vagy Jézusnak a' templombani bemutatásától van véve. Magyarul Gyertyaszentelőnek nevezetik azért, mivel ez ünnepen szenteltetnek meg az isteni-szolgalat alatt használtatni szokott templomi gyertyák.

Miért szenteltetnek e' gyertyák épen ma, 's miért hordoztatnak körül egyházi körmenetben, vagyis processióban?

Ez azért történik, mert 1-ör: Mária mai nap ajánlotta föl Jézust a' jerusálemi templomban az ő mennyei Atyjának; melly alkalommal Jézust az öreg Simeon ama' világosságnak nevezte, melly megvilágositandja a' pogányokat, és megdicsőítendi Izrael' népét. 2-ör: Emlékeztetésül, hogy az evangeliomi szüzek' példája szerint, mi nekünk is a' hit, és jó cselekedetek' égő lámpáival kell Krisztus Urunknak elejébe mennünk. (Luk. 12, 35. Mát. 5, 16. és 25, 1.)

Mi végre szenteltetnek a' gyertyák?

1) Hogy Isten ezek' ajtatos használata által testi és lelki egészségünket megtartsa, 's azok' könnyörgéseit, a' kik azokat tisztelettel hordozzák, meghallgassa. 2) Hogy szívünket bensőleg a' Szentlélek' láthatlan világossága megvilágosítsa. 3) Hogy szívünk a' szeretet' tüzétől lángoljon, minden büntől megtisztuljon, 's egykor az Isten minket a' soha ki nem alvándó világosság' részeseivé tegyen. (A' romai misekönyvből.)

Mise kezdetül az egyház a' 47-ik zsoltárból éneklí: „Elvettük Ur Isten! irgalmasságodat a' te templomod' közepette! Valamint neved Ur Isten! ugy dicséreted is elhangzik egész a' föld' határáig; a' te jobbod igazsággal teljes. Nagy az Ur, és minden dicsőítésre méltó: a' mi Istenünk' városában, az ő sz. hegyén.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Örök mindenható Isten! alázatosan kérjük isteni fölségedet; add, hogy valamint egyszülött fiad, a' mi testünk' lényegét föl-
véve, mai nap neked a' templomban bemutatott: úgy minket is
tégy rá méltókká, hogy neked tiszta lélekkel bemutattassunk.
Ugyanazon mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Malakhiás profét. 3, 1—4.*)

Ezt mondja az Ur Isten: Ime én elküldöm angyalomat, hogy
utamat az én szinem előtt elkészítse. 'S mingyárt rá megjelenik
az ő templomában az uralkodó, a' kit ti kerestek, és a' szövetség'
angyala, a' kit ti ohajtva vártok. Ime közelit, ugymond a' sere-
gek' Ura. De kicsoda értheti meg az ő eljövételének napját; és
ki fog az ő szemei előtt megállhatni? Mivel ő olyan, mint az
olvasztó tűz, és mint a' kallósok' (*szennytisztító*) füve. 'S leül-
vén, megolvasztandja az ezüstöt, és megtisztítandja; 's tisztákká
teendi Lévi' fiait, 's mint az aranyat és ezüstöt, megszüri őket:
hogy feddhetlenségben mutassák be áldozataikat az Urnak. Akkor
kedves fog az Ur előtt Juda és Jerusálem' áldozata lenni, mint
hajdan, a' régi napokban, 's mint az ó-kor' éveiben: mond az Ur,
a' mindenható Isten.

Magyarázat. Az angyal, vagyis azon követ, ki az Ur'
utjait egyengetendő vala, Keresztelő sz. János (Mát. 11, 10.); az
olly régen várt uralkodó pedig Krisztus, ki ma megjelent a' temp-
lomban. A' szövetség' angyalának nevezetik, mivel ő az Isten és
emberek közt uj, és sokkal jelesebb frigyet kötött, mint minőt kö-
tött vala Isten a' zsidókkal; miután ő a' keresztényeknek, nem,
mint egykor a' zsidóknak, csupán mulandó, hanem mennyei 's
örökké tartandó javakat szerzett. Az ő eljövetelét a' proféta di-
csőnek, 's egyszersmind rettenetesnek is ábrázolja: mivel őt tűz-
hez hasonlítja, melly még az aranyat is megpróbálja, 's azon nö-
vényhez, mellyel a' kallóban a' posztót tisztítják. Illy tiszták-, és
szennynélkülieknek, mint a' minő a' megpróbált arany, kell azok-
nak is lenniük, a' kik Krisztust az Oltári-szentségben magukhoz
venni, vagy a' legszentebb, és Isten előtt legkedvesb áldozatot
méltón bemutatni akarják. Tisztítsd meg tehát magadat oh ember!
a' hűnbánat' könyüi, 's a' szeretet' tüze által, ha Krisztust ma-
gadhoz venni, vagy a' szent misében följáulani akarod.

Evangelium. (Sz. Luk. 2, 22—32.)

Az időben, miután betelének Mária' tisztulásának napjai, Mózes' törvénye szerint, fölvivék Jézust Jerusálembé, hogy bemutatnák őtet az Urnak, (a' mint meg van az Ur' törvényében írva, hogy minden fiu, ki anyjának méhét megnyitja, az Urnak szentelt legyen;) és hogy áldozatot mutatnának be, a' szerint, a' mint az Ur' törvényében meghagyatik, egy pár gerliczét, vagy két galambfiat. 'S ime, volt Jerusálemben egy Simeon nevü, igaz és istenfélő ember, ki várja vala Izrael' vigasztaltatását, és a' Szentlélek vala ő benne. És feleletet vön a' Szentlélektől, hogy meg nem hal mindaddig, valamig az Ur' Krisztusát meg nem látandja. 'S ez a' Szentlélektől indittatva, bejött a' templomba; 's mikor a' gyermek Jézust szülõi bevitték, hogy teljesítenék érte, mit a' törvényes szokás rendelt, ő is ölébe vevé őt, 's áldotta az Istent, mondván: Most bocsájtod el Uram! a' te szolgádat igéd szerint békeségben; mert látták szemeim a' te töled küldött Üdvözítőt: a' kit rendeltél minden népek' színe elé, világosságul, a' pogányok' megvilágosítására, és dicsőségül a' te népednek, Izraelnek.

Miért vitték Jézust a' jerusálemi templomba?

Hogy följánlanák őtet az Urnak; mivel Isten azt parancsolta a' zsidóknak, hogy hálás emlékezetére annak, miszerint Egyiptomban elsőszülöttjeik életben tartattak, az egyiptomiakéi ellenben megölettek: minden elsőszülött magzataikat neki áldozzák; őket bizonyos mennyiségü pénzzel megváltván. (II. Móz. 13, 13.)

Hány nap mulva kellett ennek a' születés után történnie?

Negyven nap mulva; mivel Mózes' törvénye szerint a' fiu' születésénél eddig tartott az anya' tisztátalansága: melly idő' elteltével a' templomba ment; 's hogy megtisztultnak nyilvánításék, tisztulási áldozatát bemutatta. (III. Móz. 12.)

Köteleztettek-e Jézus és Mária is ezen törvénynek hódolni?

Nem; de valamint Jézus, a' ki bünt nem tett, és a' kinek szájában hamisság nem találtatott, 's ki általában Mózes' szertartási törvényeinek nem volt alávetve, azokat mégis teljesítette (Mát. 3, 15.): ugy Mária is. Ő nem fogant bűnben, mint nemének egyéb anyái, 's ugyanazért tisztulásra sem vala szüksége; de ő

mégis, az ő isteni fiával, a' bűnösök' sorába állott, 's teljesíté a' törvényt, mellyre ezek kötelezve valának. Semmi sem vala, ugy-mond sz. Bernárd, tisztátalan az ő fogadásánál, sem az ő szülésénél. Nem volt, mit tisztítani, hol a' gyermek maga kutfeje minden tisztaságnak. De te oh Mária! az asszonyok közé sorozod magadat, valamint fiad magát a' gyermekek közé sorozta!

Miért teljesítették tehát mégis e' törvényt?

Ez főleg azért történt, hogy másoknak az alázatosság- és engedelmességre példát adnának; 's hogy azok, a' kik nem tudták, miszerint ők a' törvény' megtartására nem köteleztettek, ennek meg nem tartása miatt meg ne botránkozzanak. Igyekezéssel te is minden botrányt kerülni, 's embertársaidnak mindenkor és mindenben épületes és jó példát adni!

Miért nem áldozott Mária is bárányt, mint a' gazdagok (III. Móz. 12, 6.); hanem csak pár galambot, valamint a' szegények?

Mivel szegény volt, és nem szégyenlett a' világ előtt is olyannak mutatkozni. Ha szegény vagy, azért ne szégyeneld magadat, hanem inkább szeressed szegénységedet; ha pedig gazdag vagy, igyekezéssel legalább lelkileg szegény lenni, és szeressed a' szegényeket és ügyefogyottakat: mert boldogok a' lelki szegények! (Mát. 5, 3.)

Mint történt, hogy Simeon az Üdvözítővel épen a' templomban találkozott?

Minthogy Simeon Istennek buzgó 's hű szolgálja volt, az Ur megígérte neki, hogy halált nem látand, mielőtt az Ur' fölkeztjét meglátta volna. A' mint tehát Jézus a' templomba vitetett, Istentől ihletve, oda ment ő is: hol Jézust föllelvén, őt isteni kinyilatkoztatásból Messiásnak ismerte, 's mint illyent nyilván meg is vallotta. Ime mint jutalmazza meg Isten azokat, a' kik őt igazán szeretik, és neki hiven szolgálnak, azzal, hogy magát velök jobban, és jobban megismerteti!

Miért kívánkozáék Simeon meghalni, midőn Jézust karjain tartá?

Az ő kívánata most már egészen betöltettek; miután ugyanis ő azt, ki a' népek' várákozása volt, ki után a' patriarchák olly sovárogo, de hiában vártak, nem csak meglátta, de karjain is tarthatta: mit kívánhatott egyebet, mint hogy e' gyarló világtól megválva, lelkét Megváltója' kezébe ajánlja? Milly boldog az, a' ki lelkét sz. Simeonnal az Isten' kezébe adhatja föl? 'S ki részesülend e' boldogságban nagyobb biztossággal, mint az, a' ki magát jámbor és erényes élete által méltóvá teszi rá, hogy Megváltóját élete' végperceiben is magához vehesse?

Miért nevezte Simeon Jézust világosságnak, melly a' pogányokat megvilágosítja 'stb.?

Mert Jézus, mint igaz világosság, jött e' világra (Ján. 1.); melly valamint a' pogányokat babonás hitök' setétségéből, 's bűneik' rabságából megszabadítandá: úgy a' zsidókat is Mózes' törvényének szolgaságától megmentendő, 's a' pogányokkal együtt az Isten' fiainak szabadságába helyezendő volt. (Gal. 4.)

Buzdulat. Mennybeli Atya! tekints a' te irgalmasságod' trónjáról egyszülött Fiadra, kiben neked jó kedved telt. Ime! ő ma neked, templomodban, testvérei' bűneiért fölálodoztatik. Legyen kedves előtted ez ártatlan áldozat; és indítsan az téged irántunk, bűnösök iránt, könyörületességre. Bocsásd meg az ő engedelmissége- 's aláztatosságaért a' mi kevélységünket és engedetlen-ségünket; és engedd, hogy vére által megtisztulván, egykor, miután békében elhunytunk, a' te dicsőséged' templomában bemutatassunk, és téged, mint örök világosságot, vég nélkül szemlélhessünk, szerethessünk és dicsőíthessünk.

Oktatás a' gyermek-ágyasok' számára.

Mózes' tisztulási törvénye szerint (III. Móz. 12.), a' zsidó asszonyok, fiat szülvén, negyven napig, leányka' születése után pedig nyolczvan napig tisztátalanokul tartattak, 's ezért a' templomból kimaradtak. E' napok' elfolyta után pedig égő-áldozatul egy bárányt, 's engesztelő-áldozatul egy galambot; vagy, ha szegények voltak, két galambot, egyiket égő-, másikat engesztelő-áldozatul köteleztettek a' templomba vinni, 's ott a' pap' áldozata 's imádsága által megtisztulni. E' törvény ugyan nem kötelezi többé a' keresztény asszonyokat; mivel az egyház a' zsidó szertartási törvényeket eltörülte: azt azonban megengedi nekik mégis, hogy hat hélig, vagy a' meddig körülményeik kívánják, jó lélekkel otthon, 's a' nyilvános isteni-tiszteletről elmaradhasanak és egészségüket kíméljék. — Mit is a' férjek jól jegyezzenek meg maguknak, 's ennélfogva feleségeiktől a' pihenést és nyugodalmat, mellyet ez idő alatt az ő természetök igényel, meg ne tagadják. De ez idő' elfolyta után megkívánja az egyház, hogy az asszonyok, Mária' példája szerint, kisdedeikkel együtt a' templomban megjelenjenek, ott a' pap' áldását kérik, Istennek a' szerencsés szülésért hálát adjanak, magzataikat Istennek fölajánlják, 's a' pappal együtt kérik azon kegyelmet, hogy őket isteni félelemben, és szentül fölnevelhessék. 'S ebben áll a' gyermek-ágyasok' úgy nevezett beavatása, mellyet elmulasztani nem

szabad. De azért épen nem szükséges, hogy az asszonyok e' beavatás előtt szüntelen otthon, vagy szobájokban tartózkodjanak, abbeli félelmökben, mintha talán különben a' rossz lelkek, boszorkányok, vagy gonosz emberek nekik, vagy gyermekeiknek árthatnának. Ez hiábavaló és oktalan félelem. Csak maguk ne ártsanak maguknak a' nehéz munka, meghűtés, harag, 'stb. által: a' rossz emberek 'stb., bizonyosan nem fognak nekik ártani; de nem is árthatnak, különösen ha magukat jámbor életök által méltókká teszik az Isten' oltalmára: kinek határozott, 's az ember' üdvösségére czélozó megengedése nélkül, az ördög, valamint egykor Jóbnak, ugy nekik sem bánthatja még csak hajok' szálát is. Az asszonyok és gyermekeik' balesetei többnyire onnan erednek, hogy mint gyermekágyasok nem eléggé vigyáznak magukra, 's maguk rontják meg magukat.

A' beavatás' alkalmával az asszonyok irányozzák imáikat a' főnebb említett szándék- és célra; áldozzák föl az Urnak háladatosságból az Isten' bányát, Krisztust, a' sz. mise' hallgatása, vagy az Oltári-szentségnek magukhoz vétele által; adjanak alamispát, 's mondják el az itt következő imádságot:

I m á d s á g.

Mindenható, kegyes Isten! ki Éva anyánk' engedetlenségének érdemlett büntetéseül azt rendelted, hogy gyermekeit fájdalommal szülje: neked ajánlom föl minden kiállott szülési fájdalomaimat, bűneimnek bocsánatjára; 's hálát adok érte, hogy segítségével az én méhemnek gyümölcsét szerencsésen e' világra hozhattam. Mellyet ezennel föl is ajánlok neked, egyszülött fiad' anyjának példája szerint, a' te sz. szolgálatodra; 's egész igyekezettel rajta leszek, hogy őt a' te dicsőségedre fölnevelhessem. Csak te nekem e' végre, ezen malasztal teljes Szüz' érdemei és esedezései által kegyelmedet adjad. Áldj meg engem, 's magzatomat; és engedd, hogy itt mindenkor a' te isteni akaratod szerint élvén, ott az örök boldogságot elnyerhessük. Ugyanazon Jézus Krisztus által, 'stb.

SZ. BALÁZS' ÜNNEPÉN.

Február' (Böjtelő' hava) 3-kán.

Sz. Balázs szebasztei püspök volt Örményországban, 's 316-dik év körül, Licinius császár' üldözésekor, mint vértanu halt meg. Ünnepe a' pap két, kereszti formára összetett gyertyával, az ugynevezett 'Balázs' áldását' osztogatja. E' vértanút tudnillik a' hívő

nép akkép tiszteli, mint egyiket a' szükségben segítő tizennégy szentek közül, 's mint a' torok-fájás elleni védszentet; mivel egykor egy gyermekén, ki a' torkába akadt szálfka miatt majd megfult, kezeinek rátevése által azon perczen segített. Az áldás' kiosztásánál ekkép imádkozik a' pap: „Sz. Balázs püspök és vértanu' esedezése által, mentsen meg téged minden torok- és főfájástól az Atya, Fiu és Szentlélek Isten. Amen.“

(Festik sz. Balázst, mint püspököt, kezében két égő gyertyával.)

A' sz. leczkét és evangéliomot lásd a' *Toldalékban*, I. (2.) szám alatt.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki minket sz. Balázs vértanu és püspök' évenkinti ünnepélyével örvendeztetsz; add kegyesen, hogy a' kinek (örök életrei) születése' napját ünnepeljük, ugyanannak pártfogásán is örvendhessünk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS SZ. MÁTYÁS APOSTOL' ÜNNEPÉRE.

Február' 24-, vagy (szökő évben) 25-dikén.

Ezen apostolról semmi más bizonyost nem tudunk, egyéb mit a' sz. leczke mond róla. Némellyek szerint Indiában és Aethiopiában hirdelte az Isten' igéjét, ott püspökséget állított, 's életét keresztfán végezte; mások szerint pedig Jerusáleimben természetes halállal mult ki; vagy, mint némellyek vélik, megköveztetett, vagy lefejeztetett.

(Festetik sz. Mátyás lándsával, a' vértanui halálnak, és karddal, vértanusága' nemének, tudnillik lefejeztetésének jelentésére; könyvet is festenek hozzá, melly apostoli hivatalának jelképe.)

A' mise kezdetet lásd sz. András' ünnepén. (669.l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. Mátyást apostolaid' sorába fölvetted, engedd, kérünk, hogy az ő közbenjárása által, a' te könyörületes irgalmadat mindenkor érezhessük. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Apostolok' cselekedet. 1, 15—26.*)

Ama' napokban, fölkelvén Péter a' tanítványok közt, monda (volt pedig mintegy százhusz emberből álló sereg együtt):

Atyámtíai férfiak! szükség az irásnak teljesednie, melyet a' Szentlélek Dávid' szája által megjövendöle Judásról; ki vezérok volt azoknak, a' kik megfogták Jézust: ki közénk számított volt, és részese volt az e' szolgálatrai hivatásnak. 'S ő ugyan az elkövetett igazságtalanság' bérén földet szerzett; de fölakasztva magát, ketté hasada, 's minden béle kiömlék. Mi is tudukra esett Jerusálem' valamennyi lakóinak; úgy hogy azon földet nyelvökön Hakeldamának, azaz: vér' földjének neveznék. Meg van ugyanis a' zsoltárok' könyvében írva: Pusztuljon el az ő hajlékuk, és ne legyen, a' ki abban lakják; és püspökségét más vegye által. Szükséges azért, hogy egyike a' férfiaknak, kik azon egész idő alatt, valámig az ur Jézus közöttünk járt-kelt, elkezdvén János' keresztségétől fogva, mindazon napig, a' mellyen fölveteték tőlünk, társaságunkban voltak, velünk együtt tanubizonyosága legyen az ő föltámadásának. 'S elállítanak kettőt: Józsefet, ki Barsabásnak hivaték, kinek vezetékneve Justus (*igaz*) vala, és Mátyást. És könyörögvén, mondának: Ur Isten! ki mindenek' szívét ismered, jelentsd ki nekünk, mellyiket választottad ezen kettő közül? Hogy elfoglalja ezen szolgálat és apostolság' helyét, mellyből vétkéért kiesett Judás: hogy az ő helyére menne. És sorsokat adának nekik; és a' sors Mátyásra esék, ki is köz-akarattal hozzájuk számított a' tizenegy apostolokhoz.

Mikép szerzett Judás földet?

Árulásának bérén, melyet visszavívén bánatjában a' templomba, ezzel alkalmat adott rá, hogy azon egy, a' jövevények' temetkezésére szolgálendő föld vásároltatnék; mivel a' főpapok nem tarták szabadosnak, azon pénzt, melly vér' ára volt, a' templom' pénze közé tenni. (Mát. 27, 1.) Ime mit használt Judásnak a' fősvénység! Tanuld meg az ő szerencsétlenségén, milly veszedelmes a' fősvénység, és minden szenvedélyek, ha azokat idején fékezni nem törekszünk.

Ki volt Mátyás?

Sz. Mátyás' eredetéről, születése' helyéről, foglalkozásairól, mielőtt magát Krisztus' követésére határozta, 'stb. semmi bizonyost sem tudunk. De hogy azonnal Krisztus' nyilvános föllépésének kezdetével, az ő tanítványává lett, vagy pedig János' keresztelésétől fogva Jézussal élt, és így a' vele folytatott három évi társal-

ködásban magát hű követőjének tanusította, az sz. Péter' beszédéből nyilvánosan megtetszik.

Tanulságok, sz. Mátyás' választásából. 1) Tanuljuk meg az e' választás' alkalmával olly buzgón imádkozott apostolok' példájából, milly szükséges az egyház' szolgálainak választásánál az imádság; hogy Isten a' választást azokra irányozza, kik az illy hivatal' viselésére valóban alkalmasok, és azt haszonnal vihetik. Az imádság' hiánya, 's a' választók' részéről személyes, anyagi tekintetek okozzák gyakran, hogy olyanok választatnak meg, kik hivatalukban rosszul járnak el, és több kárt, mint hasznot okoznak. Ha a' választást nem Isten vezérli, mint sz. Mátyást illetőleg, hanem csupán csak emberi érdek, akkor rendszerint Mátyás helyett Judás szokott megválasztatni. 2) Abból, hogy a' tanítványok közül egy sem kínálja magát az apostoli hivatalra, 's azt egy sem keresi, tanuljuk, miszerint a' papi méltóságok- és hivatalokba nem kell magunkat erővel betolnunk; hanem szükséges az isteni meghívást bevárunk: különben ugyanis az ehhez megkíánt kegyelmeket nem remélhetjük. 3) Mindazok, a' kik valamely életpályát akarnak maguknak választani, jegyezzék meg, hogy buzgó imádsággal kell megvilágosításukat kérniök, azon életmód' kiismerésére, mellyre Istentől hivatvák; mert csak azon állapotban élhetünk boldogul, mellyre Isten' akaratja szerint, nem pedig valamely vétkes szenvedély' ösztöne után léptünk.

Evangelium. (Sz. Máté' 11, 25—30.)

Az időben felele Jézus, és monda: Hálát adok neked Atyám! mennynek és földnek Ura! hogy ezeket elrejtetted a' bölcsék és okosak elöl, és kijelentetted a' kisdedeknek. Igenis Atyám! mivel ez így tetszett néked. Mindenek általadattak nekem az Atyámtól; és senki sem ismeri a' Fiut, egyéb az Atya, sem az Atyát nem ismeri senki, hanem csak a' Fiu, 's a' kinek a' Fiu ki akarja nyilatkoztatni. Jöjjetek én hozzám mindnyájan, a' kik fáradoztok, 's terhelve vagytok, és én megnyugtatlak titeket. Vegyétek az én igámat magatokra, 's tanuljatok tőlem: mert szelid vagyok, és alázatos szívű; 's nyugalmat fogtok találni lelketeknek; mivel az én igám kellemes, és az én terhem könnyű.

Miért olvastatik ezen evangéliom ma?

Mivel a' kisedek alatt, a' kiknek Isten magát kinyilatkoz-
tatta, főleg az apostolok, és ezek közt Mátyás is értetnek.

Miért mondja Krisztus: „Hálát adok neked Atyám! hogy ezeket elrejtetted a' bölcsek és okosak elől, és kijelentetted a' kisedeknek?”

Ezzel az ő mennyei Atyjának akar hálákat adni azért, hogy azon üdvözítő igazságok' elfogadására, mellyeket a' felfuvalko-
dásukban magukat tudósok- és bölcseknek képzelők megvetettek, a' tudatlanokat, és az üdvösség' tudománya után sovárgókat ben-
sőleg fölindította, 's megerősítette. Elrejtteni, itt annyit tesz, mint megengedni, hogy valami rejtve maradjon; 's Jézus' hálája csak a' kinyilatkoztatásra vonatkozik, nem pedig az elrejtésre is: mivel ezt ama' bölcsek csak fölfuvalkodott, 's az Isten' kegyelmével daczoló szívök által vonták magukra.

Mikép adott az Atya mindeneket Krisztusnak által?

Az Atya őt, mikor a' világra küldte, minden emberek' ta-
nitója- 's példányává, királyává és vezérévé, szabadítója-, 's bi-
rájává tette; 's neki minden hatalmat átadott, mennyben és a' föld-
ön. (Mát. 28, 18.)

Mennyiben nem ismeri a' Fiut senki, az Atyán kívül?

A' mennyiben Jézusnak, mint Istennek, születését és szár-
mazását, 's más isteni tulajdonságait és tökéletességeit, ugy szinte megváltási művét és közbenjárói hivatalát is, az emberi értelem megfogni nem képes; és csak az ismerheti meg, a' kinek azt maga az Isten ki akarja nyilatkoztatni.

Miért nem ismeri az Atyát senki, hanem csak a' Fiu, 's kinek a' Fiu ki akarja nyilatkoztatni?

Mivel a' Szentháromság' nagy titkát egyedül Jézus ismeri csak tökéletesen, és az Istennek megismerésére, 's az igaz hitre minden ember csak Jézus által juthat.

Kik azon fáradozók és megterheltek, a' kiket Jézus magához hív?

Azok, kik a' bünök' súlyos igája, vagy a' farizeusi rende-
letek' terhe alatt nyögnek; vagy kik ez életben nagy szenvedések-
és kísérteteknek vannak alávetve.

Mi által nyugtatja meg ezeket Krisztus?

Az által, hogy büneiket, ha azokat töredelmesen megbánják, megbocsátja, 's azok' érdemlett büntetéseit elengedi; hogy tanítása által őket a' farizeusi rendeletek alól fölmenti, 's őket az ő szen-
vedéseik- és kísérteteikben akkép vigasztalja, 's erősíti, miszerint azokat Isten' dicsőségére, 's lelkök' üdvösségeért békével türik.

Mi a' Krisztus' igája?

Az Isten', és felebarátunk' szeretetéről szóló parancsolatok' könnyü igája. (I. Ján. 5, 3.)

Mit kell a' keresztényeknek Krisztustól különösen tanulniok?

Hogy szelidek legyenek, és alázatos szívek. Szelidek leszünk, ha a' velünk éreztetett bántalmakat, Krisztus' példájaként békével türjük, 's azokért bosszút nem állunk. Alázatos szívü pedig akkor lesz az ember, ha gyöngeségeit, és méltatlanságát ismervén, maga felől szerényen vélekedik, és másoktól sem kíván tulbecsültetni. Krisztus urunk' mondása szerint ez azon egyedüli ut, melly valódi lelki nyugalomra, 's ideig- és örökké tartó boldogságra vezet; 's ezen utról a' harag és nagyravágyás által eltérni, annyi, mint a' mennyekbe vezető ösvényt eltéveszteni.

Buzdulat. Oh legszelidebb és alázatosabb Jézus! hálát adunk te neked, hogy mindnyájunkat, a' kik fáradtak 's terhelve vagyunk, olly barátságosan hívsz magadhoz, 's enyhet és nyugodalmat ígérsz; 's kérünk, add meg kegyesen, hogy minden bajaink- és szorongattatásainkban teljes bizodalommal folyamodhassunk hozzád, 's magunkat a' szelidség és alázatosság által méltókká tegyük enyhítő vigasztalásodra!

Hittanítás a' parancsok' megtartásáról.

„Az én igám kellemes, és az én terhem könnyü.” (Mát. 11, 30.)

Sokan azt tartják, hogy lehetetlen az Istennek valamennyi parancsolatait megtartani: de ez oktalan, sőt Istent káromló állítás. Avagy nem azt mondta-e Krisztus: „Az én igám kellemes, és az én terhem könnyü”? Nem ígérte-e meg nekünk a' maga segítségét, mellyel a' világot meggyőzhetjük? 'S nem volna-e az Isten igazságtalan, ha olly terhet adna ránk, millyet mi nem hordozhatnánk? Sőt nem lenne-e az által, hogy tölünk olylyasmit kíván, mit nem teljesithetünk, maga az Isten, okozója minden bűnnek? Mit pedig Isten' káromlása nélkül nem is gondolhatni, annál kevésbbé mondhatni. Ellenkezőleg, ő nekünk mind csak olly parancsolatokat adott, mellyeket mi megtarthatunk; 's ezek' megtartását e' fölött még Jézus Krisztus' példája, a' Szentlélek' kegyelme, 's azon jutalmak és győzedelmi koszorúk által, mellyeket azoknak, kik az ő parancsolatait teljesítik, a' más világon ígért, meg is könnyítette. Jézus azt maga is teljesíté, mit mi nekünk megtenni parancsolt a' végre, hogy az örök életet el-

nyerjük; 's így tetteleg bebizonyítja, hogy e' parancsolatokat megtartani, lehetséges. Valamint az, kinek valamely nehéz utat kell megtennie, sokkal nagyobb készséggel és több bátorsággal megy neki, ha azon maga előtt mást is szemlél járni: úgy hasonlóképen van ez az isteni parancsolatokkal is. Könnyebben követ az ember másokat, ha általuk azokat teljesíteni látja. Hogy tehát az emberek őt az egekbe vezető uton könnyebben követhessék, Krisztus urunk emberi természetet és testet vőn magára; 's ez uton ő maga előre menvén, a' parancsolatokat személyesen betöltte. Így például azon parancsolatot: „Ha valaki jobb felől arczon csap, nyujtsd oda neki a' bal felölit is“ (Mát. 5, 39.), betöltte akkor, midőn a' főpap' szolgálja arczon ütötte. Krisztus urunk nem állott rajta bosszút; hanem a' legnagyobb szelidséget tanusítva, mondá: „Ha rosszul szólottam, bizonyítsd be a' rosszat; ha pedig helyesen szólottam, miért ütsz engem“? (Ján. 18, 23.) Azt is tanítá, hogy a' rágalmakat békével szükség tünni; 's ezt is tetteivel mutatá meg. Midőn azt mondanák róla, hogy ördöge van, 's őt szamaritánusnak csufolnák (Ján. 8, 48.), jöllehet őket azonnal megsemmisíthette és gonzságukért megfenyíthette volna, ezt még sem tette; hanem inkább jót tett velök, 's a' gonosz lelkeket küzte belőlök. Ugy szinte mondá egykor: „Imádkozzatok azokért, a' kik üldöznek titeket“ (Mát. 5, 44.); 's ugyanezt, a' keresztfán függve, önmaga teljesíté. Miután tudnillik fölfeszítették, 's a' kereszthez szegezték őtet, mondá: „Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.“ (Luk. 23, 34.) És így mindent ő maga teljesített előbb, hogy sem minekünk parancsolatban adná. A' szentek' életében is, mint ezt életirataik bizonyítják, 's mint ez különösen sz. Mátyás' életéből is megtetszik, minden erények' példái föllelhetők. Ez által megmutatá Isten, hogy mi az ő parancsolatait megtarthatjuk; és ő azok' megtartását igen nagyon megkönnyítette. Mit azon igérete k által is eszközölt, mellyeket azoknak tett, kik az ő parancsolatait megtartják. Így arra tanított Jézus, hogy: „Imádkozzatok azokért, a' kik titeket megbántanak és üldöznek;“ de azonnal utána tette a' jutalom felőli ígéretet is, mondván: „hogy gyermekei legyetek a' ti mennyei Atyátoknak.“ (Mát. 5, 45.) Ugy szinte azt is mondotta: „Boldogok lesztek, ha szidalmazni, 's üldözni fognak titeket, és minden rosszat mondanak hazugul ellenetek, én érettem; örvendjete, és vigadjatok: mert bőséges leszen a' ti jutalmatok mennyben.“ (Mát. 5, 11—2.) Hasonlót tanít isteni kinyilatkoztatásból az apostol is: „Mit szem nem látott, fül nem hallott, és emberi szívbe nem szállott, készített Isten azoknak, a' kik őt szeretik.“ (1. Kor. 2, 9. Ján.

14, 15.) Ki ne tölténé be tehát az Istennek parancsolatait örömmel; hogy a' mennyei Atyának gyermeke lehessen, és eme' nagy jutalmat, a' kimondhatatlan mennyei boldogságot elnyerhesse? — De tovább, azt is meg kell jegyeznünk, hogy Isten azoknak, kik az ő parancsolatait meg akarják tartani, e' végre a' maga kegyelmét és gyámolítását is megígérte. „Maradjatok én bennem, mondja az Ur (Ján. 15, 4.), és én ti bennetek maradok. Valamint a' szőlővessző nem hozhat magától gyümölcsöt, ha a' tőkén nem marad: úgy ti sem, ha csak én bennem nem maradtok. Én vagyok a' szőlőtő, ti a' szőlővesszők vagytok; a' ki én bennem marad, és én ő benne, az bő gyümölcsöt hoz' (vagyis a' jó cselekedetekben gazdag lesz). Azért írja sz. János is: „Az ő teljéből nyertünk mindnyájan, 's kegyelemért kegyelmet.“ (Ján. 1, 16.) Sz. Pál is megismeri, hogy ő magától mi jót sem vihet véghez; de hogy az Isten' kegyelme erős ő benne, az erőtlenségben (II. Kor. 12, 9.). Sőt ekkép kiált fel: „Mi lehet ellenünk ('s mi tarthat minket viszsza a' jótól), ha Isten velünk van?“ (Rom. 8, 31.) Kövessük annakokáért Krisztus-, és az ő szenteinek példáit; munkáljunk buzgón együtt az isteni malaszttal, 's tartsuk meg hiven és törhetlenül valamennyi parancsolatait: hogy a' jelen élet után az örökévalónak örömeiben részesülhessünk!

Imádság sz. Mátyáshoz.

Krisztus Jézus' dicső apostola és vértanuja, sz. Mátyás! ki, miután Istennek különös rendeletéből a' sors te reád esett, az áruroló helyébe, a' tizenegy apostolokhoz számíttattál; ki az Ur' parancsolatainak igáját örömet magadra vetted, 's még életedet is od'adtad érte: kérlek téged alázatosan, eszközölj számunkra kegyelmet attól, a' ki téged öröktől fogva kiválasztott; hogy az isteni parancsolatok' megtartása, és jó cselekedetek' gyakorlása által, mi is a' választottak közé soroltassunk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS SZ. JÓZSEF' ÜNNEPÉRE.

Martius' (Böjt' más hava) 19-én.

Sz. József Dávid' királyi nemzetségből vette származását. Atyját Jákobnak, nagyatyját pedig Mathannak hívták (Mát. 1, 15—16.). József ács volt, (Mát. 13, 55.) és Názárethben, Galileában lakott (Luk. 2, 4.). A' sz.-írás őt igaznak, azaz: minden erényekkel diszlő férfúnak nevezi (Mát. 1, 19.). Ő Máriával, a' boldogságos Szüzzel jegyben volt; midőn megtudá,

hogy viselős, el akará őt bocsátani; de csak titkon: nehogy, mint az írás mondja, őt rossz hirbe hozza (Mát. 1, 19.). Miután azonban az Ur' angyala által álmában értesítettett róla, hogy Mária a' Szentlélektől fogant, akképen cselekedett, a' mint neki az angyal meghagyta, 's a' boldogságos Szüzet magához vette: és szüzen élt vele együtt. (U. o. 1, 20. 24.) Azon időben Augustus császár parancsolatot adott ki az egész ország' összeírására; minek következtében mindenkinek az ő nemzetsége' városába kellett mennie, hogy ott magát beírassa. A' felsőség' parancsolatának hódolván, sz. József is elindult eljegyzett feleségével Máriával, nemzetségének székhelyére, Dávid' városába, vagyis Bethlehembe (Luk. 2.). Itt lévén, szülte Mária elsőszülött fiát. Az angyalok örvendtek születésén, 's hirül adák azt a' mezőn lévő pásztoroknak; kik is azonnal Bethlehembe sietvén, Máriát, Józsefet, és a' jászolban fekvő gyermeket föllelték, és dicsőíték Istent mindazokért, a' miket láttak és hallottak. (Luk. 2, 7.) Midőn Mária és József a' gyermek Jézust, a' törvény' rendelete szerint a' jerusalemi templomban az Urnak bemutatták, 's a' törvény szabta áldozatot elvégezték, Simeon és Anna dicsőíték Istent, 's áldást mondanak rájuk (Luk. 2, 22—34.). A' távol keletről bölcsek jövének, hogy a' zsidóknak imént született királyát imádják, 's ajánlékaikat neki benyujtsák (Mát. 2, 1.). Heródes ellenben, a' zsidók' királya, elhatározta, a' gyermeket megöletni. De az Ur' angyala megjelent Józsefnek álmában, és monda: 'Kelj föl, és vedd a' gyermeket és anyját, 's fuss Egyiptomba; 's maradj ott, valámig én mondani fogom néked. Mert Heródes keresni fogja a' gyermeket, hogy őt megölje.' 'S József fölkelvén, vevé a' gyermeket és anyját éjjel, 's eltávozik Egyiptomba (Mát. 2, 13. 14.). Ott is maradt ő mindaddig, valámig csak az Urtól újabb parancsolatot nem vön, hogy térjen Izrael' földjére vissza. De hallván, hogy Arkhelaus uralkodik atyja, Heródes helyett a' zsidók' országában, Galileába költözött, és Názarethben telepedett le. (U. o. 2, 15. 20. 22.) Innen József és Mária évenként fölmentek Jerusálembe. az ünnepekre. Midőn Jézus tizenkét éves lön, és így elérte azon kort, mellyben a' zsidó törvény őt is kötelezte, szülői által ő is fölvitetett Jerusálembe; hol tőlök elmaradván, általuk aggódva kerestetett, míg végre három nap mulva, a' templomban megtalálták: hol is a' tanítók között ült, 's kérdéseket tön elejkebe. Ezen kívül mit sem említ az írás sz. Józsefről. De ez is elegendő arra, hogy minket erényei, nevezetesen szüzessége, Isten és az ő törvénye, ugy szinte a' világi hatóság' parancsolatai iránti engedelmessége, Jézushoz viseltető szeretete, a' gyermek, és anyja

iránti gyengéd gondoskodása (mellyben őt a' hozzánk tartozók iránti szorgos gondosság által kell követnünk), csudálatot és utánozási vágyat gerjeszzenek.

Festik sz. Józsefet lilium-szállal (mint az általa megőrzött szűzies ártatlanság' jelképével), gyaluval, fűrés- és fejszével (mint ácsot, és az ácsok' védszentjét).

A' misekezdetben az egyház a' 91-ik zoltárból éneklí: „Az igaz, mint a' pálma virágzik, és mint a' Libanon' czedrusa, fog nevedetni: az Isten' házában ültetve, Istenünk' házának tornáczában. Jó az Urat dicsérni, 's a' te nevednek Magasságbeli! énekelni!“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Ur Isten! legyenek segítségünkre szentséges anyád' jegyesének érdemei; hogy a' mit saját tehetségünk által elérni képesek nem vagyunk, azt az ő esedezései által megnyerjük. A' ki élsz, és uralkodol 'stb.

Leczke. (*Sirák fia' könyv. 45, 1—6.*)

Kedves vala ő Isten és emberek előtt; kinek emlékezete áldott. Dicsőségessé tevé őt (Isten), mint a' szenteket; nagygyá 's félelmissé tevé őt ellenségei előtt; és szavára az iszonyu csapásokat megszüntette. Megdicsőíté őt a' királyok előtt; parancsolatot adott neki népe iránt, és megmutatá neki dicsőségét. Hüségé és szelidsége miatt megszentelé őtet, 's kiválasztá őt mindenek közül. Mert meghallgatta őtet, és az ő szózatát; és bevitte őt a' felhőbe. És személyesen adá neki át a' parancsolatokat, 's az élet és bölcsesség' törvényét.

Alkalmazása ezen leczkének sz. Józsefre.

Mit az irás itt Mózesről mond, az különösen alkalmazható sz. Józsefre; miért is az egyház e' leczkét olvastatja az ő ünnepen. Hogy Isten igen szerette Józsefet, az onnan is megtetszik, mivel őt fiának, Krisztus Jézusnak nevelőatyjává tette. Az ő emlékezete áldott. A' mint hogy miképen is ne volna áldott emlékezetű a' nevelő-atyja annak, ki mint Teremtő, kezdetben minden teremtményeket megáldott, és mint Megváltó, minket a' bűntől és kárhazaltól megmentett, 's részünkre az Isten' áldását és kegyelmét megnyerte? Az Isten Józsefet föl is magasztalta na-

gyon: és őt a' királyok fölé emelte; mivel nem csak királyi vérből származott, hanem egyszersmind nevelő-atyja volt a' királyok' királyának. Az ő szelidsége, tisztasága, és hü szeretete őt a' legdicsőbb szentté, és Isten' választottjává tették. Isten őt is bevitte a' felhőbe; midőn neki e' földön, az emberiség' felhőibe rejtett Krisztus Jézus' istenségét kinyilatkoztatta, 's őt halála után menyekbe fölvitte: hol ő most Istenét színről-szinre látja, 's az emberekért hathatósan esedezik.

Evangelium. (Sz. Máté' 1, 18—21.)

El lévén Jézus' anyja, Mária, Józsefnek jegyeztetve, mielőtt összekelének, találtaték méhében hordozónak a' Szentlélektől. József pedig az ő férje, igaz ember lévén, 's nem akarván őt kihiresztelni, titkon szándékozik elbocsátani őtet. Midőn pedig erről gondolkodnék, ime az Ur' angyala megjelenék neki álmában, és monda: József! Dávidnak fia, ne félj magadhoz venni Mária feleségedet; mivel a' mi ő benne fogantaték, a' Szentlélektől van. Szül pedig fiat, a' kinek nevét Jézusnak hivod; mivel ő fogja az ő népét annak bűneitől megszabadítani.

Miért jegyeztetett el Józsefnek a' boldogs. Szüz?

Sz. Jeromos azt mondja, hogy ez azért történt: 1) Hogy a' Dávidtól származott József' nemzetsége által, Máriának és Jézusnak Dávid' nemzetségéből való származása is bebizonyíttassék; mivel az ó-szövetségben nem volt szabad, a' maga nemzetségéből másikba átházasodni; minthogy Juda' nemzetségének, melyből Dávid származott, azon ígélet tétetett, hogy belőle fog a' Messiás születni. 2) Hogy Mária meg ne köveztessék: mi is megtörtént volna, ha házasságon kívül viselősnek találtatik; és hogy Krisztus törvénytelen gyermeknek ne tekintessék, 's mint illyent le ne nézzék, és meg ne vessék őtet. 3) Hogy Máriának lenne vigasztalója és támasza, kivált akkor, midőn Jézussal Egyiptomba való kénytelen futni.

Miért akarta József Máriát titkon elbocsátani?

Mivel az isteni titokról akkor még nem vala értesülve, 's egyszersmind szerető szívvvel birt; 's ugyanazért Mária felől rosszszat nem vala képes, sem gondolni, sem, és még kevesebbé, szóval hiresztelni. Milly szép és követésre méltó példa ez nekünk, kik olly örömet gondoljuk azonnal a' legrosszabbat felebarátunkról,

's ezt nyilván is kibeszélni nem átaljuk. Vajha e' hibát elhagy-
nók egyszer!

Miért nem nyilatkoztatta ki Mária maga e' titkot?

Alázatosságból inkább akarta magát a' gyanu- és rossz hir-
nek kitenni, mint kinyilatkoztatni az Istennek azon nagy kegyel-
mét, mellyben őt részesítette. Azonkívül azt is erősen remélte,
hogy maga az Isten is védeni fogja őtet, és ártatlanságát napfény-
re hozandja.

Imádság sz. Józsefhez.

Oh legtisztább József! ki szüzességed- és más fönséges eré-
nyeidnél fogva Mária' férjévé, 's Jézus' nevelő-atyjává választatni
méltónak találtattál: kérlek azon nagy kegyelmekre, mellyek-
ben részesültél, nyerj a' te könyörgéseid által kegyelmet minden
szülőknél, hogy gyermekeiket istenesen nevelhessék; minden
szorongatott és kesergő házasoknak, hogy szegénységökben, és
viszontagságaik közt megvigasztaltassanak; minden nőtelenek- és
hajadonoknak, kik az Istennek szüzességöket följánlották, hogy
abban megmaradjanak; végre minden halandóknak, hogy boldog
kimulásuk után gyámfiadhoz, Krisztus Jézushoz eljuthassanak: ki
az Atyával, 'stb.

OKTATÁS GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOG-ASSZONY' ÜNNEPÉRE.

Martius' 25-kén.

Ezen ünnep, melly a' magyaroknál Gyümölcsoltó B. A.
napjának csak azért neveztetik, mivel a' gyümölcsfák' oltása és
nemesítése (melly mintegy példázza az emberi-nemnek Krisztus
Jézus általi megnesesítettését, a' ki Istenségét e' napon természe-
tünkbe oltotta), ezen idő-tájban történik: latinul, vagyis az egyház'
nyelvén, a' boldogs. Szűznek vitt angyali izenet' (Annunciatio)
ünnepének neveztetik; 's e' nevét onnan kapta, mivel Gábiel
főangyal e' napon jelentette ki, vagyis hozta meg Istentől azon
izenetet a' boldogságos szüz Máriának, hogy a' Messias, azaz: a'
Mégváltó' anyjává lesz.

A' mise kezdetben az egyház a' 44-ik zsoltárból éneklí:
„A' népnek valamennyi gazdagjai esedezni fognak képed előtt.
Szűzek fognak utána a' királyhoz vezetetni; rokonaik öröm és
vigalom közt fognak hozzád vitelni. Forrásként önti ki szivem a'
szép szót: énekemet a' királynak ajánlom.“ Dicsőség az Atyá-
nak, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki örök Igédet az angyali izenet által a' boldogságos Szüzben testté lenni akartad: hallgasd meg alázatos kérésünket, hogy mi, kik őt Istennek valóságos anyjául tiszteljük, esedezése által tőled segedelmet nyerhessünk. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

A' leczkét, és annak magyarázatát lásd adventi Kántor-Szerdán (97. lap.).

Evangelium. (Sz. Luk. 1, 26—38.)

Az időben küldeték Gábriel angyal Istentől Galileának városába, mellynek neve Názáreth, egy szüzhez, a' ki József nevű, Dávid' házából származott férfinak volt eljegyezve; 's a' szüzet Máriának hívták. 'S bemenvén az angyal hozzá, monda: Üdvözlégy malasztal teljes! Az Ur vagyon te veled; áldott vagy te az asszonyok közt. Ki midőn ezt hallá, megháborodék beszédjén, és azon gondolkodik vala, hogy minő köszöntés ez? Az angyal pedig monda neki: Ne félj Mária! mert kegyelmet találtál Istennél. Ime méhedben fogadsz, és fiat szülsz; és az ő nevét Jézusnak hivod. Ez nagy léssen, és a' Magasságbeli' fiának fog hivatni; 's az Ur Isten az ő atyjának Dávidnak székét neki adja; 's országol Jakob' házában örökké: 's az ő országának nem léssen vége. Mária pedig az angyalnak monda: Miképen leszen ez, miután én férfit nem ismerek? És felelvén az angyal, monda neki: A' Szentlélek fog reád szállni, 's a' Magasságbelinek ereje megárnnyékoz téged. Azért a' szent is, melly tőled születik, Isten' fiának fog hivatni. 'S ime rokonod Erzsébet is vénségében fogadott fiat; és most hatodik hónapra viselős az, a' ki magtalanak mondaték. Mivel az Istennél nincs semmi lehetetlenség. Monda pedig Mária: Ime az Urnak szolgáló leánya; legyen nekem a' te igéd szerint.

Miért írja le az evangelista a' Krisztus' megtestesülése felőli izenetet olly körülményesen?

Hogy a' megtestesülés' titkát, mellytől egész üdvünk függ, jól elménkbe nyomjuk, erősen higyük, és róia istenesen gondolkodjunk.

Miért küldetett az angyal Máriához?

Hogy neki az Isten' akaróját kinyilatkoztassa, mellynél fogva az Isten' fia, hogy szenvedései és halála által az emberi-nemet megváltsa, az emberi természetet tőle veendi.

Szükséges volt-e ez a' mi váltásunkra?

Igenis; mivel ő mint Isten, nem szenvedhetett; más részről pedig Istennek az emberek' büneiért nem tétetett volna tökéletesen elég, ha csak maga az Isten' fia meg nem alázza magát Isten előtt, és nem szenved érettünk: mi egyedül csak az Isten' fiának emberré levése által történhetett meg. Kitészik innen a' hűnnek gonoszsága, mellyért pusztá ember nem, de még angyal sem, hanem csak egyedül az Istenember, 's Jézusnak irántunk viseltető nagy szeretete volt képes eleget tenni.

Miért zatarodott meg Mária az angyal' izenetére?

Részint alázatosság-, részint szemérmességből. Alázatossága oly nagy volt, hogy magát minden teremtmények közt legkisebbnek tartá; 's azért meg nem foghatta, mikép érhetné őt illy megtiszteltetés. Egyszersmind azonban olly szemérmes is volt, 's a' szüzi tisztaság iránt olly páratlan szeretettel viseltetett, hogy megijedt az angyalnak azon szavára, miszerint anyává fog lenni. Tanulják meg innen a' szüzek, hogy az alázatosság, a' szemérmesség, és tisztaság, nemők' legszebb ékei, 's a' nekik legszükségesebb erények; mellyeket tehát Mária' példajaként, igen-igen nagyra kell becsülniök.

Mi értetik itt Dávid' széke alatt?

Krisztus' országa, mellyet Dávid' királysága előképezett (131. Zsolt.); melly azonban Dávidónál sokkal tökéletesebb: mert valamennyi emberekre kiterjed, és örökké tartand.

Miért nevezetik Dávid Krisztus' atyjának?

Mivel Mária, Krisztus' anyja, Dávid' nemzetségéből származott.

Ki volt tehát tulajdonképen Krisztus Jézusnak Atyja?

Meg kell jegyezni, hogy Krisztusban két természet egyesült, az isteni és emberi. Emberi természeténél fogva anyja ugyan van, de atyja nincsen; mivel József csak gyám- és nevelő-atyja volt; isteni természetére nézve pedig anyja nincs, hanem csak Atyja vagyón, tudnillik a' mennyei Atya.

Mikép fogantatott Jézus?

A' Szentlélek' megárnnyékozása és ereje által; ki isteni mindenhatóságával eszközlé fogantatását annak, kit Mária szürendett.

Mire serkentenek minket ezen szavak: „Istennél nincs semmi lehetetlenség“?

1) Isten iránti nagy bizodalomra, ki rajtunk a' legrosszabb körülmények közt is, mikor minden segítség lehetetlennek látszik, igen könnyen segíthet; és fog is segíteni, ha ez mi nekünk hasznos, és ha mi őt ezért kérjük. 2) Erős hitre, melly a' hit' dolgaiban semmiféle nehézségek által sem hagyja magát megingattatni, habár azok értelmünket messze túlhaladják is; mert ha Istennél semmi sem lehetetlen, ugy szükségképen kell olly dolgoknak is létezniök, mellyeket föl nem foghatunk.

Miért nevezi magát Mária az Ur' szolgálójának?

Ismét alázatosságból, melly szüzessége mellett legkitünőbb erőnye volt. Azért mondja felöle sz. Bernárd, hogy: Szüzi tisztasága miatt tetszett meg az Istennek, és alázatossága által fogantatta őt méhében.

Az angyali üdvözlét' magyarázata.

Miért nevezetik az „Üdvözlég Mária“ angyali üdvözlétnek?

Mivel azon szavak, a' mellyekkel kezdődik, Gábriel angyal' szavai; 's ezekkel szólítá meg a' boldogs. Szüzet, midőn neki azon izenetet hozta, hogy az Istennek fiát fogadandja méhében.

Hány részből áll az angyali üdvözlét?

Három részből: tudnillik 1) Gábriel arkhangyal' szavaiból; 2) sz. Erzsébet' szavaiból; 3) azon szavakból, mellyeket a' katolika egyház adott hozzájuk.

Mellyek az angyalnak Máriához intézett szavai?

„Üdvözlég Mária! malasztal teljes; Ur vagyon te veled; te vagy áldott az asszonyok közt.“

Mit jelentenek e' szavak?

E' szavak: „Üdvözlég Mária!“ azon mély tiszteletet fejezik ki, mellyel Gábriel főangyal a' bold. Szüz iránt viseltetik, és mellyel mi is köteleztetünk iránta viseltetni. Ezen szavak: „malasztal teljes,“ azt adják tudunkra, hogy Mária több malasztban részesült, mint minden más emberek; még pedig nem csupán magáért, hanem mi értünk is; minökokáért buzgón kell őt kérnünk, miszerint hathatós esedezése által Istentől részünkre is nyerje meg mindazon malasztokat, mellyek üdvösségünkre leghasznosabbak és leghathatósbak. „Ur vagyon te veled;“ e' szavak jelentik, hogy Isten Máriát különösen kedvelte, 's rajta mindenhatósága-, bölcsesége- és jóságának különös csudáit mivelte. Mária az angyaltól nem hallhatott kedvesebbet, mint midőn azt mondta: „Ur

vagyon te veled.“ Oh! bár számunkra is kieszközölné, hogy mi velünk is legyen az Isten; hogy az ő mindenhatóságával gyámolítson minket, és bölcseségével igazgasson, 's hogy végetlen szeretetével minden jóra vezéreljen! Végre ezen szavak: „Te vagy áldott az asszonyok közt,“ annyit jelentenek, mint: te az asszonyok' legboldogabbika vagy; mivel nincs rajtad semmi bűnnek szennye, sőt, a' mi több, anyjává leszesz az Isten' fiának: kit a' Szentlélektől fogadni, és szülni fogsz, a' nélkül, hogy szüzességedet elvesztenéd. Így üdvözlé az angyal a' bold. Szüzet. És mégis találkoznak emberek, a' kik szégyenlik Máriát ekkép üdvözleni, 's magasztalni azon kegyelmeket, a' mellyekben az Isten őt részesítette!

Mellyek Erzsébet' szavai, 's mit jelentenek?

Midőn Mária nagynénjét Erzsébetet meglátogatta, ez ismétlé az angyalnak azon szavait: „Te vagy áldott az asszonyok közt;“ hozzájuk tevén még ezt is: „és áldott a' te méhednek gyümölcse.“ E' szó 'áldott,' itt annyit tesz, mint dicsőített, magasztalt. Midőn tehát e' szavakat imádkozzuk, azt kívánjuk, hogy Mária' méhének gyümölcse, az ő isteni magzatja, mindenek által dicsőíttessék és imádtassék.

Milly szavakat csatolt még ezekhez az egyház?

Az egyház ehhez: „és áldott a' te méhednek gyümölcse,“ fölvilágosítólag még a' következő szót tette: „Jézus“; mi által egyszersmind azt is akarja jelteni, hogy ezen imádságot is a' Jézus Krisztus' nevében ajánljuk föl az Istennek, hogy mindazt, a' mit abban kérünk, megnyerhessük. Ezután pedig a' következő szavakkal kéreti még mi velünk a' bold. Szüz' közbenjáró esedezését: „Asszonyunk, szüz Mária, Istennek szent anyja! imádkozzál mi érettünk bűnösökért, most, és halálunk' óráján. Amen.“

Mit jelentenek e' szavak?

Mikor azt mondjuk: „Asszonyunk, szüz Mária,“ ezzel őt Isten után hatalmas pártfogónk- és védasszonyunknak valljuk; és valamint e' szavak, úgy a' következők által is, mellyekben az Isten' szent anyjának nevezzük őtet, arra emlékeztetünk, hogy az ő szüzi tisztaságu, és szent életét kell mi nekünk is utánoznunk, ha Isten előtt kedvesek lenni kívánunk. „Isten' anyjá“-nak nevezzük őtet, mivel ő az Isten' fiát, Krisztus Jézust szülte. Mint-hogy azonban ő minde' mellett is csak egyike a' szenteknek, és rajtunk önmagától, úgy, mint az Isten, nem segíthet, azért hozzáteszszük: „imádj Istent mi érettünk.“ Mi által őt kérjük, hogy értünk Istennél esedezzék. Mikor azt mondjuk: „mi érettünk bű-

nősekért,“ ezzel eszünkbe juttatjuk, hogy mi bűnösök, és éppen azért szegény, szerencsétlen emberek vagyunk. Azért kérjük Máriát, hogy nyerjen Istentől számunkra kegyelmet, miszerint bűneinket igazán megbánhassuk, lelkünket mindig több-több erényekkel gazdagítsuk, 's így lelkünknek békét és nyugodalmat szerezhessünk. Kérjük végre Máriát, hogy könyörögjön értünk: „most, és halálunk' óráján.“ „Most,“ hogy Istennek parancsolatait híven teljesíthessük; „halálunk' óráján“ pedig, hogy az utolsó órának kísérteteit és szorongatásait legyőzhessük, éltünket boldogul végezhessük, és Istennek ítélő-széke előtt el ne kárhoztassunk, hanem a' mennyekbe fölvétessünk. Amen! Legyen ugy!

Rövid oktatás az 'Ur' angyalá'-ról.

Miben áll az 'Ur' angyalá'-ról nevezett ajtatoság?

Abban, hogy az Üdvözetet, vagyis az 'Üdvözlégység Máriá'-t háromszor elimádkozzuk, 's mindenik 'Üdvözlégység' elé néhány, Jézus' megtestesülésére vonatkozó sz.-irási szavakat teszünk. Így az első 'Üdvözlégység' elé ezeket teszszük: „Az Ur' angyala köszönté szüz Máriát; 's méhében fogada a' Szentlélektől;“ a' második elejébe Mária' szavait: „Ime az Ur' szolgálója: legyen nekem a' te igéd szerint;“ a' harmadik elejébe pedig: „Az Ige testlé lön, 's mi bennünk lakozék.“ Némellyek még ezeket is hozzá teszik: „Boldog a' méh, melly hordozott; boldogok az emlék, mellyek szoptattak.“ Az egyház befejezésül a' következő imádságot használja; melly azonban rendesen csak a' templomban mondatik el, akkor midőn az Ur' angyalát (különösen Adventben) a' hívek közösen imádkozzák: „Imádkozzáál értünk Istennek sz. anyja! hogy méltók lehessünk a' Krisztus' ígéreteré! Kérünk téged Ur Isten! öntsd lelkünkbe szent malasztodat, hogy a' kik angyali izenet által sz. fiadnak, Krisztus Jézusnak megtestesülését megismertük, az ő kinszenvedése és keresztyje által a' feltámadás' dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon mi urunk Jézus Krisztus által. Amen.“

Miképen kell az Ur' angyalát imádkozni?

1-ör: Rendesen, azaz: lassan, és térdelve (kivévéen a' husvételi időt; mikor azt Jézus' feltámadásának emlékezetére, állva imádkozzuk). 2-or: Töredelmes szízzel; minthogy Krisztus a' mi bűneink miatt lett emberré. 3-or: Ajtatosan, azaz: a' mit szánk mond, arra szízzünkben is gondoljunk, 's arról elmélkedjünk.

Hányszor és miért imádkozzuk az Ur' angyalát?

Napjában háromszor; és pedig 1-ör: hogy Jézus' megtestesülését tiszteljük és imádjuk; 2-or: hogy a' bold. Szüz' oltal-

mát minden látható és láthatatlan ellenségeink ellen kikérjük; 's 3-or: hogy ez által alkalmat nyerjünk, jó tetteinknek naponkinti szaporítására.

Üdvözlése a' bold. Szűznek.

Üdvözlegy Mária! Malaszttal vagy teljes! Én ezen örvendek; és áldalak téged, hogy a' Magasságbelinek anyjává, 's az ég' és föld' királynéjává magasítottál. Veled van az Atya, ki öröktől fogva nemzé azt, a' kit te méhedbe fogadtál; veled a' Fiu, kit szüz méhedben hordoztál; veled a' Szentlélek, kinek mindenható ereje megárnyékkolt. Azért vagy te áldott az asszonyok közt. Te az ég' öröme vagy, és az Isten' egyházának ékessége. Kérjed az Istent mi érettünk, most, és halálunk' óráján. Amen.

MÁRIA' HÉT FÁJDALMAINAK ÜNNEPÉRE.

(Virágvasárnap előtti Pénteken.)

Mise kezdet: „Jézus' keresztje mellett állának az ő anyja, 's anyjának rokona, Mária, Kleofás' neje, és Szalome, 's Mária Magdolna.“ (Ján. 19.) „Asszony! ime a' te fiad! mondá Jézus; a' tanítványnak pedig: Ime a' te anyád!“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' kinek kinszenvedésekor a' boldogságos szüz anya, Mária' szeretetteljes lelkét, Simeon' jövendölése szerint, a' fájdalom' töre átjárta; kegyelmesen engedd, hogy mi, kik az ő (fájdalmak általi) átszegeztetését és szenvedését mély tisztelettel ünnepeljük, az ő dicsőséges érdemei, 's mindazon szentek' esedezései által, a' kik keresztetted hűn környezeték, szenvedéseid' boldogító hatását érezhessük. A' ki élsz és uralkodol, 'stb.

Leczke. (*Judith' könyv. 13, 22—25.*)

Megáldott téged az Ur az ő erejével; mert általad ellenségeinket semmivé tette. Áldott vagy te leányom! a' fönséges Ur Istentől, e' földön minden asszonyok fölött. Áldott legyen az Ur, a' ki teremtette az eget és földet; mivel ma a' te nevedet akképen felmagasztalta, hogy a' te dicséreted soha ki nem fogy az emberek' szájából, kik az Ur' hatalma felől megemlékeznek örök-

ké. A' kikért, magadat nem kimélvén, nem szántad veszedelmek tenni ki életedet, a' te nemzetséged' szorongattatása- és sanyaruságának elfordítása végett; hanem elejét vetted a' romlásnak, a' mi Istenünk' színe előtt.

Evangelium. (Sz. János' 19, 25—27.)

Az időben Jézus' keresztje mellett állának az ő anyja, 's anyjának rokona, Mária, Kleofás' neje, 's Mária Magdolna. Jézus azért meglátván anyját, 's a' mellette álló tanítványt, a' kit szeretett vala, monda anyjának: Asszony! ime a' te Fiad! Azután monda a' tanítványnak: Ime a' te anyád! És ez időtől fogva a' tanítványt őt magához vette.

Jegyzet. Olvasd ma ájtatosan az „Álla a' keserves anya” sz. éneket, melyet az énekes-könyvekben föllelhetni.

OKTATÁS SZ. ADALBERT PÜSPÖK' ÜNNEPÉRE.

Aprilis' (sz. György' hava) 23-kán.

Sz. Adalbert Csehországban, a' lubiczi grófok' fényes családjából vette származását, és Krisztus urunk' szül. után 956-dik év körül született. Még mint kis gyermek, veszedelmes nyavalyába esvén, ajtatos szülői által Istennek, és a' bold. Szüznek lón felajánlva: mi csak nevelé benne később azon lángoló buzgalmat, mellyel az Istennek különös kegyelméből megmentett életét egészen neki, 's az általa üdvösségünkre adott igaz hit' terjesztésének szentelte. A' magdeburgi érsek' atyai gondviselése alatt, az ottani híres iskolában a' szükséges ismereteket megszerezvén, az egyház' szolgálatára kivánt fölavattatni; hálából az érsek iránt, ki Adalbertnek neveztetett, annak nevét is fölvévén (minthogy őt annakelőtte Wojteknek hívták). Visszatérve hazájába, Ditmár prágai püspök' halála után, 983-ban utódjául választott; de a' gondjaira bizott nép' szilaj erkölcsi 's törhetlen nyakassága miatt, nem remélhetvén e' helyen pásztorkodásának ohajtott sikerét, megyéje' kormányát a' meiszeni szomszéd püspökre bizta; maga pedig Romába ment: egy ottani kolostorban öt éveken át szerzetesi alázatosságban, a' legpéldásabb életet élve. A' csehek azonban küldötteik által esengve kérték tőle, 's a' pápától, hogy térjen elhagyott megyéjébe vissza: maguk' részéről tökéletes jobbulást igérvén. Ismételt kéréseiknek, és méginkább az őt, bár

nem örömet, ugyanerre föl hívó pápai tekintélynek engedvén, csakugyan elszánta magát rá, hogy a' legjobbat ígérő népnél ismételve megkisértse apostoli munkásságának sikerét, és kétszer visszatért Prágába. A' csehek azonban nem voltak hivek ígéretekhez; 's a' helyett, hogy javulásuk, és szelidülések' őszinte jeleit adnák, sz. Adalbertnek és egész nemzetségének elkeseredett üldözőivé lettek; úgy hogy még a' püspök' testvéreit is megöldösnék. Nyilvánossá levén ez által, hogy tőlök mit sem lehet várni, sz. Adalbert, az őt méltatlanul gyűlölő honosaitól végképen megválva, a' szomszéd népekhez fordult, 's azok közt hirdette az Istennek ígését. Az ő buzgóságának kell nagy részben tulajdonítani, hogy Magyarország' nagyjai, kik azon ideig a' kereszténység' ellenségei voltak, az üdvözítő hit' elfogadására hajlandókká lettek, és közülök sokan, maga a' fejedelem is Gejza, a' sz. keresztiséget föl vették. Sz. Adalbert Gejza' fiát, Istvánt is megkeresztelte; 's ekkép őt azon egyház' tagjául föl avatta, mellynek később, mint a' magyarok' első és szent királya, honunkban mind élő szó, mind pedig istenes tettei által, oly buzgó apostola, 's tulajdonképeni megalapítója lett. Végre az akkoriiban még pogány vallásu poroszok közt predikálván, azon tájon, hol jelenleg Fischhausen' városa fekszik, Königsberg' közelében, 997-ben, Aprilis' 23-kán, lándsákkal keresztül szuratra, mult ki. Bolezláv lengyel fejedelem, a' sz. püspök' vértanui halála felől értesítettvén, testét a' poroszoktól nagy pénzösszezen kiváltá, 's Gnesenben eltemettette. Sz. Adalbert' tisztelete Magyarországon, az iránta hálás sz. István által jókor elterjesztetett; 's az első székes-főegyház is, tudnillik az esztergomi, az ő tiszteletére lón szentelve: mint kibén egész Magyarország, különösen pedig az esztergomi főmegye, védszentjét tiszteli most is.

A' sz. Adalbert' tanítása iránt siket és érzékellen népen is teljesedett az, mit az ur Jézus a' zsidóknak fenyegetőleg mondott: „Elvétetik tőletek az Isten' országa, 's oly népnek adatik, melly annak gyümölcsseit megtermendi.“ (Mát. 21, 43.) Sz. Adalbertet tulajdon hivei 's honfűtársai elűzték; 's így önmagukat foszták meg azon üdvös tanítás, és szent példák' hasznaitól, mellyek a' hívő magyarok- és lengyelekre, 's mindazokra kiáradtak, kik őt öröm- és tisztelettel belogadták, 's mellyek sz. Istvánban, sz. Imrében, és sok másokban, az istenesség- és szent életnek oly gazdag gyümölcsseit termették: míg ellenben a' csehek sokáig a' legvadabb kegyetlenségek, törvénytelenység és helzavarok, vallástalanság, és istentelen példák által, test- és lélekben sanyargattattak. „A' ki titeket hallgat, engem hallgat,“ mond Jézus: „és a' ki titeket

megvet, engem vet meg. A' ki pedig engem megvet, azt veti meg, a' ki engem küldött.“ (Luk. 10, 16.) Tartsuk azért tiszteletben az Ur' küldötteit, és bennök magát, az Ur Jézust; 's használjuk az időt, mellyet az Isten nekünk az ő tanításaik által nyujt, üdvösségünk' munkálására: nehogy ez tölünk, mint arra méltatlanoktól elvételessék. Jegyezzük meg azt is, hogy valamint sz. Adalbertet ajtatos szülői imádságukban, 's egész lelkökből Istennek följajánlák (mit tenni, mai nap sok szülők elmulasztanak!) úgy ő is buzgón igyekezett akkép élni, hogy Istennek ajánlott élete az Ur előtt kedves legyen. Minket is följajánlottak, sőt mi magunk is följajánlottuk magunkat Istennek, a' sz. keresztségben tett fogadás által: vajha ne feledkeznénk soha meg e' fogadásról! Mindnyájan ugyan nem hivatunk az Isten- és egyháznak közvetlen szolgálatára: de azért Istennek élni minden állapotban lehet, és kell is; mivel ez az örök élet' elnyerésére mindenkinek egyaránt szükséges. Legyen előttünk tiszteletben sz. Adalbert' emlékezete, mint kinek Isten után honunk is nagy részben köszöni, hogy a' pogány tudatlanság' éjé az igaz hit' boldogító világa földerítette. Ő életét is kész vala mások' üdvéért föláldozni; 's mi sokszor önmagunk' boldogságáért, a' legkisebb bajt és terhet sem akarjuk az üdvösség' útján békével viselni! 'S valljon miért? Nem azért-e, hogy a' milly nagy volt sz. Adalbertben az Istennek szeretete, szintolly csekély bennünk?

(Sz. Adalbertet többnyire akkép festik, mint teljes diszöltötetben lévő püspököt, ki sz. István' fejére keresztvizet önt.)

A' mi se ke z e d e t egy üldözött, és minden reményét egyedül Istenben helyező jámbornak esedezését foglalja magában, a' 63-dik zsoltárból: „Oltalmaz Uram! engem az istentelenek' gyülekezetétől; 's a' gonoszságot cselekedők' sokaságától. Hallgass meg Ur Isten! imádságomat, mellyel te hozzád könyörgök; ragadd ki lelkemet az ellenség miatti rettegésből.“ Dicsőségg az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható, örök Isten! ki mai nap sz. Adalbert püspök- és vértanúdat, szenvedéseinek érdeméből a' te szenteid közé fölvetted; engedd, kérünk, hogy erénypéldáit utánózva, az örök hazába juthassunk, A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Jakab' level. 1, 2—12.)

Szerelmesim! nagy öröm' okának tartásatok, ha mikor különféle kísértetekbe estek; tudván, hogy a' ti hitetek' megpróbáltatása béketűrést szül; a' béketűrés pedig tökéletessé teszi (az erkölcsi ujjászületés') művét: úgy hogy tökéletesek legyetek és feddhetetlenek, minden fogyatkozás nélkül. Ha kinek pedig közületek bölcseségre vagyon szüksége, kérje az Istentől: a' ki mindennek, és szemrehányás nélkül bőségesen ad; és meg fogja azt nyerni. Csak bizodalommal kérjen, minden kételkedés nélkül: mert a' ki kételkedik, az a' tenger' hullámához hasonló, melyet a' szelek ingatnak, és mindenfelé hánynak. Miért is az illy ember ne vélje, hogy valamit nyerhessen az Urtól. A' szivében meghasonlott ember ingatag minden tetteiben. Helyezze pedig az alázatos testvér a' maga dicsekedését az ő felmagasztaltatásában; a' gazdag ellenben az ő alázatosságában: mert mulandó, valamint a' fünek virága. Fölkél ugyanis a' forró nap, 's a' fü megszárad, és virágja lehull, 's oda van alakjának minden szépsége. Így fog a' gazdag is az ő utjain elhervadni. Boldog a' férfi, ki a' megkísértetést legyözi; mivel a' próbát kiállván, elnyeri az élet' koronáját, melyet Isten az őt szeretőknek ígért.

Magyarázat. E' leczkében sz. Jakab értésünkre adja, hogy azon sokféle viszontagságok miatt, melyek ez életben a' legjobb embert is érik, 's melyeket Isten a' hit- és béketűrésbeni állhatatosságunk' megkísértése végett bocsát ránk, nem csak nem kell békételenkednünk és zugalódnunk, hanem inkább még istenes öröme gerjednünk: mivel az Isten ezek által az előtte legkedvesebb, nekünk pedig leghasznosabb erénynek, a' béketűrésnek gyakorlására nyújt alkalmat; melyet különben soha sem volna módunk kimutatni. Minthogy pedig a' sanyaruságok' szükséges voltát, 's az ezek' elviselésében tanusított béketűrés' üdvös hasznait az érzéki, 's lelkiekben tudatlan ember elhinni nem tudja: azért az illyennek helyes belátásra, értelem- és bölcseségre vagyon szüksége; melyet, mint minden jót, egyedül csak az Isten adhatja meg az embernek: a' mint hogy ő meg is adja mindennek, a' ki őt ezért fiui bizodalom- és alázatossággal kéri. Ez az igazi életbölcsesség: belátni a' béketűrésünket megpróbáló mindennapi bajok' üdvös célját! 'S ez az épen, mely leg többeknél hiányzik.

'S innen a' sok elégedetlen és békételen ember. Pedig ennek be-
látása, tehát ezen élettudomány, e' valódi bölcsesség, melyet a'
különbön legnagyobb ismeretekkel bővelkedő tudós is nélkülöz-
het, míg vele az együgyű 's alázatos keresztény nagy mértékben
bir, ezen bölcsesség a' legszükségesebb kincse az életnek: mert
legelső föltétele a' megelégedésnek; 's így alapja, mind a' jelen
élet' boldogságának, mind pedig az örök üdvösséget biztosító val-
lásos lelkiéletnek. Kérnünk kell tehát, még pedig a' legnagyobb
buzgalommal, Istentől e' hecses adományát, a' bölcsiséget: mivel
ő is csak azoknak adhatja, kik azt Isten' áldásának ismerik, és azt
ilyenül befogadják és megőrzik. Miután Isten, mint legkegye-
sebb Atyja az embereknek, mindent, a' mi valódi jó, önkényt és
bőkezűleg osztogat: bizonyosan emez, olly igen szükséges és nagy
jótéteményét sem vonja meg azoktól, a' kik annak elvételére ké-
pesek és méltók. Méltán mondja pedig az apostol boldognak az
olly embert, ki az isteni gondviselés által rábocsátott szenvedé-
seket békével türi, 's jól kiállja a' próbát, melly alá őt Isten, hite-
és reményének megkísértése miatt vetette: mivel az ilyen meg-
próbált, és igazi vallásosságát a' nehéz körülmények közt is be-
bizonyított ember, elnyeri az élet' koronáját; vagyis a' jám-
bor életet jutalmazó végetlen örömet, 's mennyei boldogságot.
(A' kísértések' különféle nemeit, 's az ezek' irányában szükséges
örködést illetőleg, megolvashatni a' bőjt' első Vasárnapjára való
oktatást, a' 228. és köv. lapon.)

*Miért mondatik, hogy ne vélje a' kételkedve kérő, miszerint vala-
mit nyerhessen az Urtól?*

Mivel az illy kételkedés már maga is vétkes dolog, jele tud-
nillik az Isten iránti bizodalmatlanságnak, 's az isteni igazmondó-
ság' kétségbe vonása, mellynél fogva a' hozzá szivből folyamo-
dóknak mindennemű kegyelmeket ígért. Egy újabb bűn' elköve-
tése, nem lehet alkalmas eszköz rá, hogy az Istentől a' kegyelmek'
legnagyobbikát, a' valódi bölcsiséget megnyerjük.

Ki a' szivében meghasonlott ember?

A' ki nem őszinte lélekkel folyamodik Istenhez, nem is azon
erős elhatározással kéri tőle a' bölcsiséget, mintha életét valóban
a' szerint akarná jövőre intézni: hanem csak a' pillanatnyi szük-
ség és nyomor által kényszerítve, mintegy ideiglenesen akar az
Isten' szolgálatába állni, hogy a' bajból kiszabadulván, ismét előb-
bi vétkes élete' módját folytathassa. Az ur Jézus' szavai: „Senki
sem szolgálhat két urnak; mert vagy az egyiket gyűlöli, 's a'
másikat szereti; vagy az egyiket eltüri, 's a' másikat megveti.
Nem szolgálhattok Istennek, és a' mammonnak,“ vagyis a' világ-

és gazdagságnak! (Mát. 6, 24.) Szívében meghasonlott, 's mintegy kettős lelkű az olyan ember is, a' ki egyik perczben Istenhez látszik ugyan folyamodni, 's őt az imádságban buzgón kéri: de alig végezte könyörgését, alig jött ki a' templomból 'stb., már ismét békételenkedik, Isten és az ő szentjei ellen szitkokat szór: mintha nem is ugyanazon ember volna, ki előbb hozzá imádkozott. Az ilyenekről mondja sz. Jakab apostol: „Valljon bocsát-e ki a' forrás ugyanazon nyíláson édes és keserű vizet? Valljon teremhet-e a' fügefafa szőlőt, vagy a' szőlőtő fügéket? Így azon-egy forrásból sem folyhatik sós és édes viz.” (3, 11—2.) A' keserű, vétkes kifakadások azt bizonyítják az ilyen embernél, hogy a' kutfő is keserű, tudnillik a' szív, mellyből azok származnak.

Mit tesz az: Helyezze az alázatos testvér a' maga dicsekedését az ő felmagasztaltatásában; a' gazdag pedig az ő alázatosságában?

Ez azt teszi, hogy a' szegény, alanti sorsu, és nyomoruságokkal küszködő keresztény, kit az apostol testvérének nevez, vigasztalja magát azon dicsőség- és felmagasztaltatással, melly rá mennyekben, a' békével türt szenvedések után várakozik; a' gazdag ellenben, kit az Isten földi javakkal, méltóság- és hatalommal ruházott fel, ne bizza el magát; ne is e' mulandó javakban helyezze bizodalmit és dicsőségét, hanem a' keresztényi alázatosságban és lelki szegénységben: mellynél fogva megismerendí, hogy e' mulandó javak kit sem tehetnek boldoggá; 's csak annál súlyosabb számadás vár reá, minél többet adott neki át az ur Isten, sáfarkodás végett.

Miért hasonlítja sz. Jakab a' gazdagot a' fű virágjához, melly csakhamar elhull; és megszáradván, minden szépségét elveszti?

Azért, mivel a' földi javak, méltóság 'stb., ezerféle veszélyeknek ki vannak téve; 'sa' világi fény olly hamar elmulik, valamint a' gyöngy 's töredékeny' virág' szépsége. Továbbá, még abban is igen hasonlít a' virág a' gazdagság- és világi dicsőséghez, hogy mindkettő csak színre szép: de valódi, benső élvezetet, és megelégedést nyújtani nem képes. A' virág még nem maga a' gyümölcs: az csak pillanatra gyönyörködtet, mig az utóbbi táplál. Azért a' ki világi javakkal bir, ne hagyja azokat, mint pusztá gyönyörködtetés' eszközeit, vagy hiu ékességet, elhullni 's elhervadni: hanem tegye őket gyümölcsözőkké, jó cselekedetek' gyakorlására fordítván; hogy így neki, már itt a' földön, a' boldogító öntudat és istenes erények' gyümölcsét, az örökkévalóságban pedig a' végnélküli jutalmak' dús aratását teremjék. Az Istentől nyert földi javakat egyedül hiúságra, kevélység- és bünnös élvezetekre pazarló gazdagot az ő utjaiban, azaz: fellengő

terveiben, 's hosszú életet föltevő törekedéseiben, a' világ szint-
 olly egyszerre megsemmisíti 's elhervasztja, mint a' virágot u-
 gyanazon nap' heve, melly annak előbb életet adott, és azt leg-
 szebb színekkel ékesítette.

Az evangéliomot lásd a' Toldalékban, III. szám alatt.

SZ. GYÖRGY VÉRTANU' NAPJÁN.

Aprilis' (sz. György' hava) 23-kán*).

Sz. György kappadócziái főrangú keresztény és hadi főtiszt, a' 3-dik században született, és hitét Diokletian császár alatt, vértanui halállal pecsételte. A' császár őt eleinte, míg tudnillik kereszténynek lenni nem tudta, igen nagyra becsülte, és nagy méltóságra emelte: de sz. György mindezekről önkényt lemondott, midőn a' fejedelem a' keresztény hitet és annak vallóit üldözni kezdte. A' keresztény bajnok rettenthetetlen bátorsággal vetette szemére a' császárnak, az igaz Isten' tagadása, és hiveinek üldözése által elkövetett igazságtalanságot; 's ellenmondhatlan okokkal bizonyítja be neki, 's az egész tanácsnak, a' bálványok' hiuságát. Ezért tömlöczbe vetetett; és minthogy hitét sem a' hízegő beszédek és kecségtető ígéretek, sem az iszonyu kinokkali fenyegetések meg nem rendítették, számtalan sanyargatások' békés elszenvedése után lefejeztetett; még pedig hiteles kútfők szerint 303-dik évi Aprilis' 23-kán. Tisztelete, valamint keleten, hol őt a' görögök általában „nagy' vértanu' nevezetével illették, ugy Magyarországon is, a' keresztény hittel együtt kezdetben mingyárt elterjedt: ugy hogy az emlékezetének szentelt napot sz. László is az ország' főbb ünnepei közé sorolta; 's mint Magyarország' egyik védszentjének tiszteletére, országszerte igen sok templomok, városok és faluk lőnek elnevezetve.

Sz. György a' katonák' védszentje, 's többnyire lóháton ülve, lábainál sárkánnyal, vagy ezt megölve festetik; vörös kereszttel ékesített fehér zászlóval. (A' sárkány' megölése, 's az ez által megszabadított királyleány felőli jámbor monda, azon magasabb eszmének képek általi kifejezéséből származott, hogy sz. György hitének állhatatos megvallása, és vértanui halála által, a' pokolbeli sántát legyőzte; 's tanítása- és példájával Alexandra császárnőt is az igaz hit' elfogadására bírta.)

*) Sz. György' vértanui halálának napja Aprilis' 23-dika lévén, a' romai naptárban ünnepe is e' napra vagyon téve; honunkban mindazonáltal, sz. Adalbertnek ugyane' napra eső ünnepe miatt, Aprilis' 21-kén tartatik.

Az egyház' könyörgése.

Úr Isten! a' ki minket sz. György vértanud' érdemei 's könyörgései által örvendeztetsz: add kegyesen, hogy mi, a' kik általa kegyességed' ajándékaiért esedezünk, azokat a' te ingyen jóvoltodból elnyerhessük. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

A' sz. leczkét lásd a' Toldalékban, II. (2.) szám alatt. Az evangéliom ugyanaz, melly sz. Adalbert' napján.

OKTATÁS SZ. MÁRK EVANGELISTA' NAPJÁRA.

Aprilis' 25-kén.

Márk, teljes néven János-Márk (Apost. cselek. 12, 12.), bizonyos jerusalemi Máriának fia volt, kinek házában gyakran összejöttek az apostolok; és Barnabás' rokona volt. Ugy látszik, hogy Péter volt a' keresztény hitben oktatója; mivel Márkot fiának nevezi (I. Pét. 5, 13.); később Pált (Apost. cselek. 12, 25.; 13, 5.), és Barnabást (Apost. cselek. 15, 39.) követte apostoli utjaikban; és Pálnál tartózkodott annak két romai fogsága alatt is. (Koloss. 4, 10. II. Tim. 4, 11.) Itt, a' mint látszik, Péterrel (ki ugyanazon időben vala Romában Pállal,) lépett ismét szorosabb viszonyba; általa serkentetett azon evangéliom' szerkesztésére, mellyet neve alatt birunk. Hogy sz. Márk Péter' vezetése mellett dolgozott, ez az egész keresztény régi világ' véleménye; melly őt közönségesen sz. Péter' tolmácsának, magyarázójának, evangélioma' közlőjének nevezi. Sz. Márk' életének egyéb viszonyairól mit sem tudunk. Sz. Jeromos és Eusebius, ugy szinte a' görög és latin vértanu-lajstromok szerint, Alexandriában halt meg, mint vértanu. Sz. Márk védszentül tiszteltetik a' véletlen és olly halál ellen, mellyre a' gyónás és áldozás által kellőleg el nem készültünk.

(Festik oroszlánnal, melly Jézusnak, az általa hirdetett királyi méltóságát jelképezi; vagy a' pusztát jelenti: minthogy evangéliomát a' pusztában kiáltónak szavával kezdi.)

A' sz. leczkét lásd alább, sz. Máté' ünnepén.

Evangéliom. (Sz. Lukács' 10, 1—9.)

Az időben az Ur még más hetvent is rendele, 's elküldé őket kettőnkint a' maga szine előtt minden városba és helyre, a' hova ő menendő volt. És szóla nekik: Az

aratás ugyan sok, de a' munkások kevesen vannak. Kérjétek azért az aratás' urát, hogy küldjön munkásokat aratásába. Menjetek; ime én akkép küldelek titeket, mint bárányokat a' farkasok közé. Ne hordozzatok erszényt magatokkal, sem tarisznyát, sem sarukat; és senkit se köszöntsetek az uton. Akármelly házba bementek, először is azt mondjátok: Békeség e' háznak; 's ha ott békeség' fia lesz, reá fog a' ti békeségetek szállni; ellenkező esetben pedig az visszatér hozzátok. Maradjatok pedig azonegy házban, azt evén és iván, a' mi találtatik nálok; mert méltó a' munkás az ő bérére. Ne menjetek át egyik házból a' másikba. 'S akármelly városba menendetek, és befogadnak titeket, egyétek azt, a' mit előtökbe tesznek; és gyógyítsátok meg az ott lévő betegeket, és mondjátok nekik: Elközelített hozzátok az Isten' országa.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. Márkot, evangeliomod' hirdetésének kegyelmével fölmagasztaltad: engedj bennünket, kérünk, ismertettedben, az ő tanítása által folytonosan gyarapodnunk, és az ő esedezései által nyerjünk oltalmat. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Rövid oktatás a' buzaszentelésről.

Sz. Márk' napján tartatik nálunk a' buzaszentelési körmenet és ajtatosság is. A' körmenetekről általában, nevezetesen azok' eredete-, célja- 's hasznairól, ezen könyv' első részében (427. l.) volt már szó; 's ugyanott különösen a' sz. Márk napi is meg volt említve (429. l.). Az ott mondottakhoz csak annyit kell itt adnunk, hogy az e' napi körmenet, avagy processio különösen a' végezt tartatik, hogy a' szántóföldek- és szőlőkre, 's minden természetményekre az Istennek áldását kérjük; buzgón esedezvének, hogy az élet' föntartására szükséges termékektől mindenemü veszedelmeket kegyesen elfordítani méltóztassék: megemlékezvén szívünk' alázatosságában az apostolnak azon intéséről, miszerint „sem a' ki ültet,“ vagy vet, „valami, sem a' ki öntöz; hanem a' ki növekedést ad, az Isten minden.“ (I. Kor. 3, 7.) Valóban semmi sem alkalmasabb, az emberben az Istentől töké-

letes függésnek érzetét fölkelteni, 's folytonosan táplálni; mi sem teszi érezhetőbbé, az egyedül Istenben helyezett remény és bizodalom' szükségét, sem a' halandók' minden igyekezetének és fáradságának sikertelen voltát Istennek áldása nélkül, nem bizonyítja be jobban és kézzelfoghatóbban, mint a' szántóvető emberek' életmódja; mint melly egészen az időjárástól, és így közvetlen az isteni gondviseléstől függ. Azért az isteni bölcsesség, hogy az embereket annál hathatósbabban emlékeztesse a' fölöttük örökdő, 's jutalmazó, vagy büntető égre; hogy őket mintegy naponkint kényszerítse a' hozzá folyamodásra, 's így üdvösségük' munkálására: épen ezt rendelte valamint első szülőinknek, úgy az emberek' legnagyobb részének is életmódu. Vajha megismernők ezen atyailag kegyes és bölcs isteni rendelet' üdvös czélját; 's vajha sz. Dáviddal mélyen éreznők mi is, és mondanók szivből, hogy: „Mindenek' szemei te reád várnak Uram! 's te adod meg élelmöket alkalmas időben. Megnyitod kezedet, és megelégitesz minden állatot a' te jóakaratedből.“ (Zsolt. 144, 15.) „Ime valamint a' szolgálk' szemei uraik' kezein, valamint a' szolgáló leány' szemei asszonyának kezein függnék: úgy a' mi szemeink is a' mi urunk- és Istenünkre vannak függesztve, míg könyörül rajtunk.“ (Zsolt. 122, 2.) A' magát ekkép egészen az Istennek kezére hagyó jó keresztény az idők' minden változásai között rendületlen marad; 's bizodalma nem csügged el a' megpróbáltatás' idején: mert erősen hiszi azt, miszerint: „Igaz az Isten minden utjaiban, és szent minden cselekedeteiben. Közel van az Isten mindazokhoz, a' kik őt igazi bizodalommal segítségül hívják. Teljesíti az őtet félők' kívánságát, meghallgatja könyörgésöket, és megsegíti őket. Megőrzi az Isten mindazokat, a' kik szeretik őtet, és minden gonoszokat elveszt.“ (Zsolt. 144, 17.) A' buzaszentelési szent menet' alkalmával mondatni szokott imádságok ugyan nem mindenütt egyformák; de a' következő, jól kifejezi mindnyájának értelmét, 's az anyaszentegyháznak ez ajtatosság által elérni kívánt magasztos czélját: melly nem más, mint a' hívőket Isten iránti bizodalomra, az elvett jókért adandó hálára, az Isten' adományaival való mértékletes életre, 's az azokból gyakorlandó jó cselekedetekre, szegények iránti könyörületességre buzdítani.

Az egyház' könyörgése.

Kérjük a' te kegyességedet mindenható Isten! hogy a' te teremtményidnek eme' zsongéit, mellyeket a' levegőég és eső' mérséklete által táplálni méltóztattál, a' te áldásodnak harmatozó

bőségével itassad, és a' földnek gyümölcseit tökéletes érettségre juttassad. Engedd egyszersmind a' te népednek, hogy a' te adományaidért mindenkor kellő hálákat adjon: miszerint a' föld' termékenysége által megtöltsed az éhezők' lelkeit a' te javaidnak sokaságával, 's a' te dicsőséges nevedet a' szegény és ügyefogyott is magasztalja. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Az ez alkalommal énekelteni szokott evangeliomi szakaszok a' következők: 1-ső: „Kezdetben vala az Ige“ 'stb.; sz. János' 1, 1—14. (Lásd 56. lap.) 2-ik: „Az időben, midőn a' tanítványok asztalnál ül- nének“ 'stb.; sz. Márk' 16, 14—20. (Lásd 432. lap.) 3-ik: „Jézus Krisztusnak — nemzedéksora,“ 'stb.; sz. Máté' 1,1—16. (Lásd 684. l.) A' 4-ik végre következő:

Evangelium. (Sz. Lukács' 1, 5—17.)

Volt Heródesnek, Judea' királyának napjaiban egy Zakariás nevű pap, Abia' osztályából; kinek felesége Áron' leányai közül vala, 's Erzsébetnek nevezteték. Valának pedig mindketten igazak Isten előtt, az Istennek minden törvényei- 's rendeleteiben feddhetetlenül járván. És nem vala nekik gyermekök; minthogy Erzsébet magtalan volt, 's már mindketten nagy időt értek. Lőn pedig, a' mint ő a' papság' tisztjében, osztályának soraként, Isten előtt eljárna: a' papi hivatal' szokott rendje szerint, őt érvén a' sor: jó illatu füstöt gerjeszteni, bement az Ur' szentélyébe. 'S a' népnek egész sokasága, a' jó illatu füstölés' ideje alatt imádkozik vala kívül (a' templomban). Megjelent pedig az Ur' angyala néki, állván a' jó illat' oltárának jobbjá felől. Kit Zakariás látván, megháborodék, és rettegés szállta meg őtet. Monda pedig neki az angyal: Ne félj Zakariás! mert meghallgattatott a' te könyörgésed; és Erzsébet feleséged fiat szül, kinek nevét Jánosnak fogod hívni. 'S öröm- és vigságul szolgáland te neked, és sokan fognak örülni születésén. Mert nagy lesz az Ur előtt; 's nem fog sem bort, sem egyéb részegitőt inni, 's betelik Szentlélekkel még anyja' méhében. És Izrael' fiai közül sokakat az őurok- és Istenökhöz térítend; 's előtte fog menni (az Üdvözítőnek) Illés' lelkével 's erejével: hogy az atyák' szivét a' fiakhoz hajtsa, 's a' hitetleneket az igazak' bölcseségére térítse, az Urnak tökéletes népet készítvén.

M a g y a r á z a t. Zakariás, a' szent férfi, kitől származott Keresztelő János, az Üdvözítőnek előkövetje, mint az egész zsidó papság, Áron' nemzetségéből, különösen pedig ennek Abia nevű osztályából való volt. Ugyanis még Dávid király' uralkodása alatt, Áronnak megszaporodott maradékai nem szolgálhatván egyszerre az Ur' házában, 24 családra osztattak, mindannyi külön osztályt képezvén: ezek azután felváltva, hetenkint sorban végezték az isteni tiszteletnél szükséges szolgálatot. Nehogy pedig az elsőség miatt irigység, vagy vetélkedés támadjon az osztályok közt, a' szolgálathani rendet sors által kivánták meghatározatni. Így esett a' sors Abia' osztályára, melly 8-dik volt, 's mellybe tartozott Zakariás is. Midőn őt, és feleségét az irás igazaknak mondja, az Isten előtt, azon nagy, és tanulságos különbségre figyelmeztet, melly van a' csupán embereknek tetsző, 's ezek által dicsért jóság, és amaz igazság közt, mellyet Isten, az örökkévaló szentség is ilyennek fog az ítélet' napján nyilvánítani. Milly sokan vannak pedig, a' kik megelégesznek vele, sőt egyébire nem is törekeshnek, mint hogy az emberek által becsületesek- és jóknak tartassanak, és tiszteltessenek: bárha Isten előtt tudva van is szívök' elrejtett gonoszsága. Ők ugyan igazak a' világ előtt; de mit használ nekik az egész világ' helyeslése. ha az Istentől elvettetnek! Igyekezzünk azért Istennek tetszeni, 's előtte igazaknak találatni: akkor az emberek' tetszését mi is olly egykedvűleg fogjuk tekinteni, mint sz. Pál; ki ugyan örömet alkalmazkodott az emberek' gyengeségéhez, szeretettel türvén el mindent azok' üdvösségeért: de azért tetszésöknek az igazságot soha föl nem áldozta. „Avagy embereknek igyekszem-e tetszeni (kérdi Galat. 1, 10.)? Ha mégis embereknek tetszeném, ugy nem volnék Krisztus' szolgálja.“ Azért inti csaknem mindenik levelében az ujon megtérteket, hogy ne csak az emberek' tetszése miatt szolgáljanak Istennek, és gyakorolják a' jót: hanem azért, hogy az Istennek tetszését, ki a' jök' jutalmazója, megérdemeljék. (Koloss. 3, 22. I. Thessal. 2, 4.) „Mindenki csak annyit ér, és nem többet, mint a' mennyit Isten előtt nyom,“ mondá sz. Ferencz. Az angyal Keresztelő Jánost n a g y n a k jósolja „az Ur előtt:“ pedig milly szegény, az élet' minden javai- 's kellemeitől megfosztott életet élt, 's milly szomorú volt vége! Oh mert a' valódi nagyság nem a' külfényben, nem a' könnyű élet' mulandó örömeiben, nem a' hizelgők' hértelt dicsérete- és magasztalásában áll; hanem, mint Keresztelő sz. Jánosnál, az erkölcsi tökéletességben, az Isten' malasztja általi megszenteltetésben, a' szívbeli alázatosság- és tisztaságban, az önmegtágadásban, feláldozó szeretet-, és örök javakért buzgó istenességben. Keresz-

telő sz. Jánost az ég' követje nevezi nagynak; és az volt. Nagynak nevezteték Heródes is a' világ által: de mellynek ítéletére hogy e' szerint mit adhatni, látjuk.

Átalában mind a' négy evangeliomi szakasz Krisztus Jézusnak, a' mi Urunknak isteni 's emberi természetére, 's mennyekbe lett fölmenetelére utal minket; hol az apostol' mondása szerint (Rom. 8, 34.), ő, „a' ki meghalt, de a' ki föl is támadt, a' ki az Istennek jobbján van, ő maga esedezik érettünk,“ és folytonos közbenjárónk gyanántül az Atyának jobbján, isteni dicsőségében. Benne, mint Isten- és emberben szintolly hatalmas segítőt, mint gyarlóságunkon szánakozni tudó (Zsid. 4, 15.), és könyörületes testvért imádunk: ugyanazért valamint minden szükségünkben egész bizodalommal folyamodhatunk hozzá, úgy a' föld' terméséire kért áldást is a' legjobb reménységgel várhatjuk tőle. A' sem bort, sem egyéb részegítőt nem ivott Kereszt. sz. János' szigoru életmódja pedig intsen bennünket az Isten' áldásával mértékletes élésre.

OKTATÁS SZ. FÜLÖP ÉS JAKAB APOSTOLOK' ÜNNEPÉRE.

M a j u s' (Pünkös'd' hava) 1-én.

F ü l ö p, születésére nézve bethszaidai, egyike volt Jézus' első tanítványainak (Ján. 1, 43.), és általa az apostoli hivatalra is meghivatott (Luk. 6, 14.). Ő mingyárt kezdetben igen buzgó volt az Ur' szolgálatában; úgy hogy Nathánaelt (Ján. 1, 45.), 's a' pogányokat, kik Jézust látni akarták, ő vezeté hozzá (Ján. 12, 20.). Hite mindazonáltal neki is gyenge volt eleinte; melly azonban több kísérletek által, mellyeknek őt az Ur alávetette, tökéletessé lett (Ján. 6, 5.; 14, 8.). Fülöp, Jézus' halála után Sziltiaországban, Elő-Ázsiában 's Frigiában hirdette az Isten' igéjét; számtalanokat térített Jézus' religiojára, 's végre Frigiának Hierapolis nevü városában keresztre feszítettet, és megköveztetett. E' szentnek példájából különösen azt kell tanulnunk, hogy ha egyszer az igazságot megismertük, másokat is iparkodjunk Istenhez vezetni. — J a k a b apostolt illetőleg tudni kell, hogy az evangéliomban két, Jakab nevü tanítvány jön elő. Egyik János evangelistának testvére volt, és nagyobbnak, vagy öregebbnek neveztetik. Ünnepe Julius' 25-ére esik. A' másik, kinek ünnepét ma üljük, Alfeus, vagy Kleofás' fia volt, 's hogy az előbbitől megkülönböztessék, kisebbnek, vagy fiatalabbnak, szigoru és szent élete miatt pedig ezenkívül i g a z n a k is neveztetik; mivel ő sem hust nem evett, sem bort nem ivott soha, és hogy folyvást imádkozhassék, csaknem szün-

telen a' templomban lakott, itt arczra borulva imádkozván: ugy hogy homloka és térdei megkérgesedének. Ő rokona volt az Urnak (Mát. 13, 55.); kitől az apostolok' sorába is fölvétetett. (Mát. 10, 3.) Az Ur'mennybe-menetele után jerusálemi püspökké lett. (Gal. 1, 19.; 2, 9. Apost. csel. 12, 17.; 15, 13.; 21, 18.) Irt egy levelet is, melly a' szent-irási könyvek közé fölvétetett, és mellyben különösen a' jó cselekedeteknek az üdvösségre szükséges voltáról, 's az utolsó-kenetről értekezik. Ő a' keresztények közt nagy tiszteletben állott, számos esudákat tett, 's erényes élete miatt még a' jerusálemi zsidóktól is nagyra becsültetett. De midőn ezek egykor azt kívánták tőle, hogy Krisztus urunk ellen szóljon: ő pedig ellenkezőleg, Krisztust, mint Istennek fiát, és igaz Messiást magasztalta, annyira felbőszültek ellene, hogy őt a' templom' tetejéről letaszitván, megkövezték, 's végül egy doronggal egészen agyonverték. Midőn már összetört lábszárakkal félholtan feküdnék a' földön, még akkor is így imádkozott: „Uram! bocsásd meg nekik; mert nem tudják, mit cselekesznek!“ és kiadta lelkét.

Festeni szokták sz. Fülöpöt egyszerű kereszttel (az ugynevezett Antal' keresztjével), vagy hosszú, kis keresztbe végződő bottal, vagy zarándok-pálczával, melly szinte kis kereszttel nagyon ellátva; sz. Jakabot pedig, kezében dorongot tartva.

A' mise kezdet Esdrás' II. könyvének 9-dik fejezetéből van véve: „Hozzád kiáltanak föl Uram! szorongattatásuk' idején; és te meghallgattad őket az égből. Alleluja! Örvendjetelek igazak az Urban: az igazakhoz illik a' dicséret.“ (Zsolt. 32.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki minket sz. Fülöp és Jakab apostolaidnak évenkinti ünnepélyével megörvendeztetsz; engedd kérünk, hogy mi, kik az ő érdemeiken örvendünk, példáikon okuljunk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Bölcsesség' könyve. 5, 1—5.*)

Akkor az igazak nagy bizodalommal fognak azok' ellenében állni, kik őket szorongatták, és az ő munkáik' gyümölcsét elrabolták. Mit azok látván, iszonyu félelem által fognak megzavartatni, 's elálmélkodnak azoknak rögtöni, váratlan üdvökön: bánat- és lelki szorongattatással eltelve fohászkodván föl, és mondván

magukban: Ezek azok, a' kiket egykor kinevettünk, és csufság' tárgyaiul néztünk. Mi balgatagok! az ő életöket bolondságnak tartottuk, 's az ő kimulásukat gyalázatosnak. Ime! mint számláltattak az Isten' fiai közé, 's örökségök a' szentek között van.

E' leczke világosabb, hogysesem magyarázatra volna szükség-e. Alkalmazza csak azt mindenki magára, 's lássa, valljon nem kellend-e neki is egykor a' gonoszokkal így sohajtozni!

Evangelium. (Sz. János 14, 1—13.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Meg ne háborodjék szivetek! Hisztek az Istenben; higyetek én bennem is. Az Atyám' házában sok lakóhelyek vannak. Ha különben volna, megmondottam volna nektek: mivel én elmegyek, helyet készíteni nektek. 'S ha midőn elmegyek, és helyet készítendek nektek: eljövök ismét, és magamhoz veszek titeket, hogy a' hol én vagyok, ott legyetek ti is. Hogy pedig hova megyek, azt tudjátok, 's az utat is tudjátok. Monda neki Tamás: Uram! nem tudjuk hova mégy; és miképen tudhatnók az utat? Monda neki Jézus: Én vagyok az ut, az igazság, és élet. Senki sem jöhet az Atyához, egyéb én általam. Ha engem ismernétek, ugy az Atyámat is megismertétek volna: de mostantól fogva megismeritek őt, és láttátok őtet. Monda neki Fülöp: Uram! mutasd meg nekünk az Atyát, és ez nekünk elegendő. Felele neki Jézus: Ennyi ideig vagyok veletek, és még sem ismerétek meg engem? Fülöp! a' ki engem lát, az az Atyát is látja. Miképen mondhatod tehát, hogy: mutasd meg nekünk az Atyát? Nem hiszitek-e valljon, hogy én az Atyában vagyok, 's az Atya én bennem van? Azon igéket, mellyeket én hozzátok szólok, nem csupán magamtól mondom: hanem az Atya, a' ki bennem lakik, ő viszi a' cselekedeteket véghez. Nem hiszitek-e nekem: hogy én az Atyában vagyok, 's az Atya én bennem van? Ha különben nem, higyetek legalább, műveimet látván. Bizonybizony mondom nektek, a' ki én bennem hisz, az szintazon műveket fogja cselekedni, mellyeket én cselekszem: sőt

még azoknál nagyobbakat is fog cselekedni; mivelhogy én az Atyához megyek. És bármit kérendetek az Atyától az én nevemben, azt meg fogom cselekedni.

Miért mondta Krisztus urunk tanítványainak: „Meg ne háborodjék szívetek?”

Ezt azért mondta, hogy tanítványait előre vigasztalja; mint-hogy előrelátta, mikép az ő kinszenvedése, és saját szorongat-tatásai miatt is, fölöttébb nagy szomorúságba fognak merülni. Tanuld meg ebből, hogy az Isten nem hagyja vigasztalás nélkül azokat, a' kik ő miatta üldöztetést szenvednek.

Miért mondja Jézus: „Hisztek az Istenben, higyetek én bennem is?”

Ez által azt akarja mondani: Ti hisztek az Istenben, higyetek tehát én bennem is, mint az Istennek fiában; 's legyetek róla meggyőződve, hogy általam védetve, minden viszontagságokon és akadályokon diadalmaskodni fogtok. Azért ne is szomorkodjatok, hogy most magatok maradtok, mert nem sokára hozzám fogtok jönni az égbe.

Mit jelentenek azon sok lakóhelyek az égben?

Azon különféle neveit és fokait a' jutalomnak, öröm- és dicsőségnek, melyet mennyekben kiki érdeme szerint fog elvenni. (Zsolt. 61, 13.)

Miképen készített Jézus számunkra helyet az égben?

Az ő kinszenvedése, halála, feltámadása, és mennybe-menetele által megszerezte nekünk a' mennyei örömet; 's a' mennyekbe vezető utat, melly büneink által el vala zárva, ismét megnyitotta.

Mikor vette magához Jézus az ő tanítványait?

E' világbóli boldog kimulásuk után. Így veend egykor magához minket is, ha mint igaz tanítványai élünk, és halunk meg.

Mint lehet Jézus az ut, igazság, és élet?

Sz. Bernárd szerint, Jézus a' mi utunk az ő tanítása- 's példánál fogva, mellyek minket, ha azokat követjük, egyenesen mennyekbe vezetnek. Krisztus igazság, az ő jövendöléseiben, az ő titkaiban, az ő ígéreteiben és fenyegetéseiben, evangéliomában és egyházában; mivel ő, mint Isten, nem hibázhat, nem hazudhatik, sem nem csalhat. Jézus végre az élet, a' mennyiben minekünk halála által a' kegyelem és dicsőség' életét kivivta.

Miért mondja Krisztus: „Ha engem ismernétek?”

Mivel ők elismerték ugyan őt Isten' fiának lenni, mikép ezt Péter (Mát. 16, 16.) mindnyájok' nevében megvallá; de azért mégis

a' Szentháromság' három személye felől, valamig őket a' Szentlélek által tökéletesen meg nem ismerték, igen homályos fogalommal bírtak. Ha tehát a' hitigazságokat illető ismereteink hiányosak, buzgón rajta legyünk, hogy azokat tökéletesítsük: mindenekelőtt a' Szentlelket kérve, hogy ő minket az igazságok' teljes ismeretébe vezessen.

Miért mondja Krisztus Fülöpnek: ,A' ki engem lát, az az Atyát is látja?'

Mivel ő természet- és lényegre nézve tökéletesen egyenlő az Atyával: ámbátor személyére nézve különbözik tőle. Azért teszi hozzá Jézus, hogy ő az Atyában van, 's az Atya ő benne.

Miért kellett ezt a' tanítványoknak, az ur Jézus' cselekedeteinél fogva is elhinniök?

Azért, mert Krisztus olly csudákat tőn, minőket nem tehetett, és nem tehet senki, hacsak az Isten nincs véle. (Ján. 3, 2.)

Mikép munkálja az Atya Jézusban a' cselekedeteket?

Ugy, hogy mindazokat, a' mik külsőkép történnek, az Atya és Fiu egyszerre, 's együtt mivelik. (Ján. 5, 17.)

Mikép visznek azok, a' kik Jézusban hisznek, még nagyobb csudákat véghez, mint minőket ő tett?

Sz. Ágoston' szavai szerint úgy, hogy az ur Jézus általuk még nagyobb csudákat tesz, mint minőket ő maga tett, e' földön járván.

(Az oktatást az imádságról, lásd Husvét utáni V. Vasárnapon.)

F o h á s z s z. F ü l ö p h e z. Sz. Fülöp, az Urnak választott tanítványa! te Nathánaelt Jézushoz vezetted, 's a' hit' titkai felől kérdezősködtél; te a' mennyei Atyát látni ohajtád; te Uradat, Krisztus Jézust a' legbuzgóbban hirdetted; 's az irántai szeretetből magadat keresztre feszíttetni, 's megöletni örömmel engedted: kérlek, eszközöld ki nekem, és minden embernek azon kegyelmet, hogy másokat Istenhez vezetni buzgólkodjunk, Isten és az ő igazságai iránt lorró vágyat érezzünk, 's azon reményben, hogy őt örökké színről-szinre látandjuk, az élet' minden terheit és szenvedéseit békével türrük.

S z. J a k a b h o z. Sz. Jakab! ki olly mértékletes és szigoru életet éltél, ki olly buzgón és állandóan, még a' te kinzoidért is imádkoztál: kérlek, eszközöld ki nekünk a' te urad- és mestered-től, Krisztus Jézustól azon kegyelmet, hogy a' te példád szerint mi is mértékletesen és bünbánólag éljünk, Istent lélekben és igazságban imádjuk, 's neki alázatosságban és tisztelettel szolgáljunk.

Kérd ki számunkra azon szellemet is, mellyben te leveledet irtad : hogy tanításaidat követhessük, a' jó cselekedetek' gyakorlásában buzgók legyünk, főképen pedig, hogy úgy, mint te, mi is szeres- sük ellenségeinket, és érettök imádkozzunk.

Tanulságok sz. Jakab' leveléből. 1) Az ez életben előforduló minden szerencsétlenségeket akképen kell vennünk, mint az Istennek megannyi kegyelmeit, és azokat örömmel tűr- nünk (1. és 3. fejez.). 2) A' hit cselekedetek nélkül holt, 's az üdvösségre mitsem használ (2. f.). 3) A' ki nyelvét nem fékezi, annak vallásossága hiu (1. és 3. f.). 4) Minden szerencsétlensé- geinket a' rendetlen és zabolátlan szenvedélyek okozzák (4. f.). 5) Az igaznak imádsága sokat ér Isten előtt, és legnagyobb vigasz- talást nyújt a' szomorúságban (5. f.).

OKTATÁS SZ. KERESZT' FELTALÁLÁSÁNAK ÜNNEPÉRŐL.

Majus' (Pünkösöd' hava) 3-kán.

Miért neveztetik e' nap a' sz. kereszt' feltalálása' napjának?

Mivel a' katholika egyház e' napon ünnepli évenkénti emlé- kezését annak, hogy sz. Ilona, Konstantin császár' anyja, a' sz. ke- resztet, mellyen Jézus Krisztus meghalt és minket megváltott, és melly sokáig el volt veszve, ismét feltalálta.

Hol volt a' sz. kereszt, annak újbóli feltaláltatásáig?

Jerusálemben. Hadrián romai császár tudnillik Krisztus Jé- zus' kinszenvedése- és halálának szent helyeit, sok idővel annak- előtte nem csak megszentelteleníteni törekedett, hanem azon volt, hogy azok teljesen ismeretlenekké is váljanak. A' sz. sír' bar- langja, a' sz. kereszttel együtt betemettetett, 's a' pogányok által Venusnak ugyane' helyen épített temploma által, egészen feledé- kenységbe hozatott. (Stolberg. X. Köt. 180. l.)

Hogyan találta meg Ilona a' sz. keresztet?

Miután fia, Konstantin császár azon szent kereszt által, mely- lyet az égen fényleni látott illy felirással: „E' jelben fogsz győz- ni,“ ellenét Maxentiust szerencsésen legyőzte, olly nagy hódó- lattal kezdett a' sz. kereszt iránt viseltetni, hogy azt az egész ro- mai birodalomban tiszteltetni parancsolta; megtiltván jövendőre bárkit is kereszt által végezni ki. Egyszersmind arra is eltökélte magát, hogy a' sz. kereszt' tiszteletére Jerusálemben pompás egy- házat építend; és anyja sz. Ilona, ki egészen elaggott korában,

Romából Palesztinába költözött, azonnal magára vállalta, sz. Makarius jerusalemi püspökkel együtt, Krisztus' temettetési sz. helyének fölkeresését; sikerült is neki, a' helynek romoktól meg-tisztítottatása, és a' földnek elhánytatása után, a' sz. sir' sziklaboltját fölfedezni. Közel hozzá három keresztet is találtak a' hozzájuk tartozó szegekkel, 's a' keresztben állott fölirással. Erre a' valódi kereszt' kitalálása végett sz. Makarius, közösen végzett imádság után, a' három kereszttel egy halálos betegségben levő asszonyt érintett. Az első két kereszttel érintés mit sem használt; de a' harmadikkal tett érintésre az asszony azonnal meggyógyult: mi által mindnyájan bizonyosak lőnek róla, hogy ez az igazi kereszt. Ilona a' szegeket, 's a' kereszt' egy részét Konstantinápolyba fiának küldötte, a' másik nagyobb részt pedig, arany- és drága kövekbe foglaltatta, 's a' jerusalemi pompás egyházban, melyet ő Konstantin fiának akarata szerint azon helyre építtetett, hol a' kereszt feltaláltatott, nyilvános tisztelet végett kitévette. A' sz. keresztből különféle kicsiny darabok levágtván, csaknem az egész világba szétvitettek: hogy mint ama' sz. eszköz, mellyen az Isten' fia megváltásunkat végrehajtotta, 's a' poklot meggyőzvé, számunkra minden mennyei kegyelmeket megszerzett, mindennütt tiszteltesék.

Az egyház' üdvözlete a' sz. kereszthez.

Oh dicsőséges, és tiszteletre méltó kereszt! te drágalátos fa, és csudálatos jel, melly által a' bűn, az ördög, és a' pokol meggyőzettek, 's a' világ Krisztus' vérével megváltatott; te a' czedruserdő' minden fáit fölött fel vagy magasztalva: mert a' világ' élete rajtad függött; rajtad diadalmaskodott Krisztus; és halála által rajtad győzte le a' halált örökre. Alleluja!

Imádunk tégedet Krisztus! és áldunk téged: mert a' te kereszted által megváltottad a' világot.

I m á d s á g.

Ur Isten! ki az üdvhozó keresztnek dicsőséges feltalálása által, kinszenvedésed' csudáit megújítád; add, hogy mi ez életadó fa' becse által, az örök élet' örömeit elnyerhessük. A' ki élsz és uralkodol, 'stb.

(A' leczkét és magyarázatát lásd Virágvasárnapon.)

Evangelium. (Sz. János' 3, 1—15.)

Az időben, volt a' farizeusok közt egy Nikodemus nevű, 's a' zsidóknál förendü ember. Ez Jézushoz jöve éjjel, 's így szóla hozzá: Rabbi! tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítónak; mert senki sem cselekedheti e' jeleket, mellyeket te cselekszel, hacsak az Isten nincs véle. Felele Jézus, és monda neki: Bizony-bizony mondom neked, ha ki ujonan nem születik onnan felülről, nem láthatja az Isten' országát. Kérdé tőle Nikodemus: Hogyan születhetnek az ember, miután vén? Valljon bemehet-e ismét anyjának méhébe, hogy újra szülessék? Felele Jézus: Bizony-bizony mondom neked, ha ki ujonan nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Istennek országába. A' mi testtől születik, test az; 's a' mi lélektől születik, az lélek. Ne csudálkozzál rajta, hogy azt mondám neked: szükség nektek újra születnetek. A' szél, a' hol akar, fúj; és hallod zúgását, de nem tudod, honnét jön, vagy hova mégyen: szintigy van mindennel, ki a' lélektől születik. Felele Nikodemus, és monda neki: Mint lehetségesek ezek? Felele Jézus, és monda neki: Te tanító vagy Izraelben, és nem tudod ezeket? Bizony-bizony mondom neked, a' mit tudunk, azt beszéljük, és a' mit látunk, a' felől teszünk bizonytságot; de a' mi bizonyágtételünket be nem veszitek. Ha a' földieket, mellyekről szólottam nektek, nem hiszitek; miképen fogjátok hinni a' mennyieket, ha ezekről szólandok hozzátok? Már pedig senki sem megy föl a' mennybe, hanem csak az, a' ki mennyekből alászállott, az embernek fia, ki a' mennyben van. 'S valamint Mózes fölemelte a' kigyót a' pusztában, úgy kell az ember' fiának is felmagasztaltatnia. Hogy minden, a' ki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Rövid magyarázat. Ez evangéliomban azt mondja Jézus, hogy annak, a' ki be akar az Isten' országába menni, ujon kell születnie; ez ujjaszületés pedig, az Isten' fiában, különösen

annak engesztelő halálában való hittől függ, mely által ő minekünk a' Szentlélek' ujjá-szülő, 's átalakító malaszját megnyerte. Higyük azért erősen az Istennek Fiában, hogy a' Szentlélek által ujjá születni, 's az Isten' országába bemenni méltók lehessünk!

Hitelemző (katechetikai) kérdések a' sz. keresztről.

Miért tartatik olly tiszteletben Krisztus' keresztje?

Mert ez volt: 1) azon oltár, melyen ő magát érettünk feláldozta; 2) azon eszköz, mely által megváltásunk' művét végrehajtotta; 's 3) ama' diadalmas, és Krisztus' vérével befecsken-dezett zászló, mely által legyőzetett, 's még most is folytonosan legyőzetik az ördög. „A' kereszt, ugymond Aranyházú sz. János, Istennek haragját az emberek ellen megszüntette, kibékülést eszközölt, a' földet mennyé változtatta; az embereket kapcsolatba hozá az angyalokkal, a' halál' birodalmát lerontá, megtörte az ördög' hatalmát, a' vétek' erejét megsemmisítette; a' világot megszabadítá a' tévelyektől, visszahozá az igazságot, a' gonosz lelkeket elűzte, a' bálványok' templomait ledöntötte, a' hamis isteneknek bemutatott áldozatok' füstét elfujta, erényeket plántált, és egyházakat alapított. A' kereszt az Atyának akarata, a' Fiúnak tisztelete, a' Szentlélek' öröme, 's az apostolok' dicsősége. A' kereszt' fénye nagyobb világosságot terjeszt, mint a' nap, és ragyogóbb a' napsugaraknál. Ha a' nap homályba borul is, a' kereszt azért ragyogni nem szűnik; a' nap pedig homályba borul, mivel a' kereszt' fénye az övét fölülmulja. A' kereszt szétlépte az ellenünk bizonyító kéziratot (Koloss. 2, 14.), megsemmisítette a' halál' tömlőczét, 's az Istennek irántunk való szeretetét a' legteljesebb mértékben kimutatta (Galat. 6, 14.). A' kereszt bevehetetlen erősségünk, győzhetetlen paizs, a' gazdagok' biztossága, a' szegények' szerencséje, védelme az üldözötteknek, fegyverete az ostromlottaknak, szabadulás a' fájdalomtól, alapja az erényességnek, dicső és csudálatos jel. A' kereszt nyitotta fel ismét a' paradicsomot, bebocsátotta abba a' latrot, 's az emberi-nemet, mely már-már elveszendő vala, 's még csak a' földre sem volt érdemes, bevezette a' mennyek' országába. Illy sok jóban részesített és részesít a' kereszt minket!“

Szabad-e Krisztus' keresztjét imádnunk is?

Épen nem: mivel az imádás egyedül Istent illeti; 's jöllehet az egyház néha olly szavakat is használ a' kereszt' irányában, mellyek imádatot jelentenek, vagy a' keresznek tulajdonítják üd-

vösségünket, mint a' főnebbi imádságban: mindazonáltal e' szavak egyedül csak Krisztusra vonatkoznak, ki minket a' keresztén megváltott, 's ugyanazért a' leghálásabb imádást is érdemli.

Miképen tiszteltetik Krisztus' keresztje legjobban?

1) Ha keresztet vetünk nyilvánosan is magunkra, 's nem szégyenlünk a' Megfeszítettnek tisztelőiül tartatni. 2) Ha szeretjük a' keresztet, vagyis ha az Isten által küldött viszontagságokat béketűrőssel és örömet szenvedjük; 's így Krisztus' tanítása szerint (Luk. 9, 23.), keresztjét magunkra vesszük, és őt követjük.

Miért emeltetnek utakon 'stb. keresztet?

Hogy minket szünetlenül Krisztusra, 's az ő kinszenvedésére emlékeztessenek, és hálás szeretetre serkentsenek, sz. Pál' tanítása szerint: „Emeljük föl szemeinket a' hit' szerzőjére, 's jutalmazójára, Jézusra; ki az előtte lévő örömet a' keresztet eltűrte, 's megvető a' gyalázatot: és most az Isten' trónjának jobbjára fölül ül.“ (Zsid. 12, 2.)

Miért hordatik a' sz. meneteken (processio) 'stb. nyilvánosan a' kereszt?

Azért, hogy elleneinket megszegényítsük, midőn magunkat nyilvánosan a' Megfeszített' tisztelőinek valljuk, 's az ő keresztjében dicsekszünk; mint sz. Pál (Galat. 6, 14.): „Távol legyen én tőlem, másban dicsekedni, mint a' mi urunk Jézus Krisztus' keresztjében; a' ki által nekem a' világ megfeszített, és én a' világnak.“

Rosszul teszik-e valljon elleneink, hogy Krisztus' keresztjének olly ellenségei?

Kétségkívül; mert sz. Pál azt mondja (Filipp. 3, 18.): „Sokan járnak, mit tinektek gyakran mondtam, most pedig sirva is mondom, mint Krisztus' keresztjének ellenségei; kiknek végök a' veszedelem.“

Miért vetünk magunkra keresztet?

1) Hogy bebizonyítsuk, miszerint mi keresztények vagyunk, és imádói a' Megfeszítettnek, 's nem tartunk Krisztus' keresztjének ellenségeivel. 2) Hogy a' Szentháromságban való hitünket megvalljuk; mint már főnebb bővebben elő volt terjesztve. 3) Krisztus' kinszenvedése- és halálának tiszteletére, 's a' felőlei hálás megemlékezésre; ki minket az ő keresztihalála által megváltott, és minden jót eszközölt. 4) Az ördög, és kísértetei fölött nyerendő győzedelem végett; mivel az ördög, gyűlöli a' keresztet, mint melly által megfosztaték hatalmától: a' honnan semmi

által sem üzetik el olly könnyen, mint a' kereszt' jele által. Azért imádkozza az egyház: „A' kereszt' jele által, szabadíts meg minket ur Isten! a' mi ellenségeinktől.“ 5) Hogy foglalatosságainkat szerencsésen végezzük, és Krisztus' érdemei által minden testi és lelki bajjoktól megőriztessünk.

Régi szokás-e a' keresztvetés?

Már a' legrégibb atyák is emlékeznek e' szokásról, 's azt mondják, hogy ez az apostoloktól vette származását; sőt intik is a' keresztényeket, hogy mikor esznek és isznak, járnak, vagy állnak, ülnek, vagy beszélnek, szóval mindennemű foglalatosságaik közt, különösen pedig a' kísértetés' idején, vessenek magukra keresztet: hogy ez által az Isten' oltalmába helyezték magukat, 's a' gonosz ellenségnek kárhuzatos befolyásától mentek maradjanak.

Miért vetnek a' papok keresztet a' népre, isteni szolgálatnál?

Hogy a' keresztények ama' bő áldásokban részesüljenek, mellyeket Krisztus minékünk a' kereszt által szerzett; mint Pál mondja (Efez. 1, 3.): „Áldott legyen az Isten, és a' mi urunk Jézus Krisztusnak Atyja, ki minket Krisztus által mindennemű lelki 's mennyei áldásban részesített.“ E' szokásnak előképét már Jákob patriárka adá, midőn József' két fiát, Efraimot és Manasszest keresztbetett kezekkel áldá meg. Igen régi eme' szokás az egyházban is; és már az agdei zsinatban (505. évben) megparancsoltatott, hogy a' nép a' könyörgés után, a' pap által megáldatva bocsáttassék el.

Miért vetünk keresztet mise közben, evangéliomkor?

Hogy Isten a' kereszt' ereje, vagyis Krisztus' érdeme által, malasztját adja nekünk, hogy: 1) az evangéliomot értelmünkkel fölfogjuk, és azt ne szégyeneljük; miért is homlokunkat jeleljük meg véle; 2) ugyanazt szájunkkal is megvalljuk, miszerint egykor Krisztus is megvalljon minket az ő mennyei Atyja előtt: és ezért jeleljük meg szájunkat; 3) hogy azt szivünkől szeressük és gyakoroljuk: melly oknál fogva szivünket is megjeleljük.

Feszület előtti fohász. Ur Isten! tekints a' te fiad' képre, ki neked érettünk egész a' kereszt' haláláig engedelmes volt; és bocsásd meg minékünk a' mi engedellenségünket. Ime e' főpap önmagát áldozta föl bűneinkért, a' kereszt' oltárán; ő saját vérével róttá le bűneink' kötelezvényét, 's azt a' keresztre szegte. Ne emlékezzél tehát többé bűneinkre, miután illy drága áron vásároltattunk meg!

OKTATÁS NEPOMUKI SZ. JÁNOS' ÜNNEPÉRE.

Majus' 16-kán.

Nepomuki sz. János született 1330-ik évben; 's családneve Welfin. Első nevelését születése' helyén, Nepomukban, a' kolostori iskolában, további kiképezését pedig Saazban, 's a' IV. Károly császártól 1341-ben alapított prágai főiskolában nyerte: hol az egyházi jogból, tudori rangot is nyert. Miután pappá szenteltetett, jeles szónoki tehetségénél fogva, a' prágai Teyn-egyházban egyházi szónokká, később a' főkáptalanban kanonokká, a' királyi alalmaznák' kezelőjévé, 's Johanna királyné' gyóntató-atyjává lett: kinek kegyetlen, és kötelességfeledő férje Venczel, a' szentet részint hizelgésekkel, részint fenyegetések- és kínzásokkal, a' királyné' gyónási tiltkainak nyilvánítására akará birni. Midőn János állhatatosan vonakodnék e' kívánatát teljesíteni, a' király őt a' Prágán átfolyó Moldvába parancsolá vettetni. Ez Krisztus' mennybe-menetelének előestéjén, 1383-iki Majus' 16-kán történt. Több, mint 300 év után, fölemeltetett a' sz. test, melly a' székes-egyházban temetteték el: és a' szentnek nyelve romlatlanul találtatott. XIII. Benedek pápától (1729-ben) VII. Károly' közbenjárására, a' szentek közé sorollatott, 's ünnepe Majus' 16-ára határoztatott. A' lateráni egyházban tiszteletére, ugyanazon pápa, oltárt állított. Az őt szentek közé iktató okiratban a' titoktartás' vértanujának neveztetik. Ő Csehország' védszentje, és pártfogó a' rágalmazás ellen.

(Festelik nepomuki sz. János, mint kanonok, egy folyam és hid mellett; kezében feszületet és pálmát tartva, 's fején csillagkoszorúval: mert uszó világpontocskák, vagyis csillagok mutaták ki a' helyet, hol teste a' vízben feküdt.)

A' mise kezdetben az egyház a' szent-írás' szavaival éneklí: „Jutalmul adta nekem Isten a' nyelvet; 's ezzel fogom őt magasztalni. Eltökélém magamat, hogy űrködni fogok utjaim fölött, nehogy vétkezzem az én nyelvemmel.“ (Zsolt. 38.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. Jánosnak, a' szentségi titok körüli, győzhetlen hallgatagsága miatt, egyházadat a' vértanuság' ujjabb koronájával ékesítetted; add, hogy az ő példája és esedezése által, szájunk' elejébe űrizetet léve, mi is azon boldogok közé soroztas-

sunk, kik nyelvökkel bünbe nem estek. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Siráksa' könyv. 21, 26—31.*)

Az esztelen az ajtón tekintget be a' házba; a' műveltebb pedig megáll kívül. Balgatag emberre mutat, a' küszöbnél hallgatódzni; 's az okos érezi ennek utálatosságát. Az oktalanok' ajkai esztelenségeket szólnak; az okosok' szavai pedig meg vannak fontolva. A' bolondok' szive szájokban van; az okosok' szája pedig az ő szivökben. Mikor az istentelen az ördögöt átkozza, csak önmagát szidalmazza. A' rágalmazó tulajdon lelkét szennyezi be, 's mindenek előtt gyűlöletes fog lenni; 's még a' ki vele tart is, gyűlölségbe esik: a' ki pedig okosan tud hallgatni, meg fog becsültetni.

Tanulság. Az anyaszentegyház nepomuki sz. Jánosnak, egy részről az üdvös igazságok' hirdetésében kimutatott buzgalmát, más részről pedig a' sz. gyónási titok' állhatatos megőrzésében tanusított hallgatóságát, például állitván előnkbe: az Istentől nyert beszélő-tehetségnek, egyedül jó és szent célokra való használatát akarja szivünkre kötni. Valamint bün, az igazságot ki nem mondani, az Isten' dicsőségét nem hirdetni, hitünket meg nem vallani, mikor erre okunk van: szintolly nagy vétség a' beszédesség ott, hol ez az Isten' törvénye által tiltatik, és felebarátunk' földi javát, becsületét, vagy épen örök üdvét is veszélybe hozhatja. Mivel a' nyelv-és beszédéli visszaélés, minden képzelhető rosszak' kutfeje: mikép ezt sz. Jakab apostol a' maga levelében igen híven, és a' legélelénkebb színekkel festi. (Lásd ez iránt a' Pünkösöd utáni XI. Vasárnapra való oktatást, különösen 552. l.) Kérjük azért buzgón, sz. János' közbenjáró esedezése által, az Istent, hogy soha se feledkezzünk meg róla, milly könnyen és helyrehozhatlanul árthatunk a' nyelv' őrizetlensége, a' rágalmazó, hazug, és főkép Istent és az ő szenteit káromló szavak által.

Az evangéliom ugyanaz, melly adventi II. Vasárnapon (l. 89. lap.).

OKTATÁS SZ. ALAJOS' NAPJÁRA.

Junius' (sz. Iván' hava) 21-kén.

Sz. Alajos, kit az egyház, ártatlanul töltött élete miatt, főképen az ifjúságnak tüzött ki utánozandó példányul, Gonzaga Fer-

dinand olasz herceg' fia, Castiglione kastélyban, 1568-dik évi Martius' 9-kén született. Istenfélő anyja kisedet korától fogva istenesen nevelé a' gyermeket: kiből csakhamar olly példás hitbuzgalom fejlődött ki, hogy az imádságban elmerülve, inkább angyali, mint emberi természettel látszanék birni. Atyja őt katonai életre szánván, már mint kis gyermeket, magával vitte a' hadi gyakorlatokra; 's Alajos a' táborban néhány rossz szót is eltanult, a' nélkül, hogy azok' értelmét felfogta volna: de miután azok' büns jelentésére figyelmeztetve lett, öntudatlanul elkövetett hibája fölött olly élénk, és soha ki nem aludt bünbánatot érzett, hogy ez időtől fogva, egész élete csak a' vallásos gyakorlatok, és önsanyargatás' művei közt folyt le. Szüzsies érzelmét soha legkisebb vétkes gondolat, és vágy által sem hagyta beszennyeztetni: azért félve az emberi gyarlóságtól, érzékei, 's az ezek által vett külbnyomások fölött, mindenkor a' legnagyobb lelkismeretességgel szokott örködni. Magát Istennek szolgálatára följajánlván; nem csak a' világi örömek' élvezetéről, hanem a' hercegségbeni örökösödés' jogáról is lemondott, azt testvérének engedvén által; 's hogy lelke' üdvét zavaratlanul munkálhassa, a' Jézus' társaságába lépett; jóllehet ez atyjának nézeteivel nem fért össze. De állhatatos buzgalma diadalmaskodott az akadályokon, 's 1585-ben a' nevezett szerzetnek romai rendházába költözött: hol, még be sem végezve egészen hittani tanulmányait, 1591-ben, egy, a' kereszténység' fővárosában dühöngő ragály' idején, a' szerzete által különösen e' végre épített házban, a' beteget olly szeretetteli buzgósággal ápolta, hogy a' betegség, több társakkal együtt, ifjúságának virágában, őtet is elragadta. Meghalt Junius' 21-kén, életének nem egészen betöltött 24-dik évében. A' szentek közé 1726-ban, XIII. Benedek pápa igtatta őtet: mint örökké emlékezetes és tiszteletre méltó példáját, a' világnak legcsábítóbb élvezetei, a' magas rang, hatalom 's földi javak' bősége mellett is megőrzött szivbeli tisztaságnak, a' világmegvetés-, önsanyargató bünbánat- és ajtatosságnak.

(Festetik sz. Alajos rendesen szerzetesi ruhában, és egyházi karingben; imádkozva, kezében, vagy oldalánál virágzó fehér liliummal: mint szüzsies ártatlansága' jelképével.)

M i s e k e z d e t: „Csak kevésbé tette őt az angyaloknál kisebbé; tisztelet- és dicsőséggel koronáztad őt meg. (Zsolt. 8.) Dicsérjétek az Istent valamennyi angyalok; dicsérjétek őt minden mennyei karok.“ (Zsolt. 148.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Mennyei adományok' kegyes osztogató Istene! ki Alajosban, ez angyali ifjuban, az életnek csudás ártatlanságát hasonló bünbánattal párosítottad; engedd az ő érdeme és esedezései által, hogy kit az ártatlanságban nem követtünk, a' penitencziatartásban utánozzunk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

A' sz. leczkét lásd a' Toldalékban, IX. (1.) szám alatt.

Evangelion. (Sz. Máté' 22, 29—40.)

Az időben, felelvén Jézus, mondá a' szadduceusoknak: Tévedtek, nem tudván az írásokat, sem az Istennek hatalmát. Mivel a' feltámadásban sem nem házasodnak, sem férjhez nem adatnak; hanem lesznek, mint az Istennek angyalai mennyben. A' megholtak' feltámadása felől pedig nem olvastátok-e, mit Isten mondott nektek, szólván: Én vagyok Ábrahámnak Istene, 's Izsáknak Istene, és Jákobnak Istene? Az Isten nem a' megholtaknak, hanem az élőknek Istene. 'S hallván ezt a' seregek, álmélkodának az ő tudományán. A' farizeusok pedig hallván, hogy a' szadduceusokat elnémitotta, egybegyülének; és kérdé őt közülök egy törvénytudó, kísértvén ötet: Mester! mellyik a' legfőbb parancsolat a' törvényben? Monda neki Jézus: Szeressed a' te uradat Istenedet, teljes szivedből, és teljes lelkedből, és teljes elmédből. Ez a' legfőbb és első parancsolat. A' második pedig hasonló ehhez: Szeressed a' te felebarátodat, mint tenmagadat. E' két parancsolattól függenek az egész törvény, és a' proféták.

Rövid magyarázat. Valamint a' Krisztus urunkat megkísértő farizeusok és szadduceusok, egyedül saját tudatlanságukat árulták el; 's kétséget támasztó ravasz kérdéseikkel csak megszégyenítettést és gyalázatot arattak: úgy hasonlóképen oktalanságukat bizonyítják, és örökös szégyennek teszik ki magukat mindazon emberek, a' kik az Isten' igéjének igazsága felől kételkednek; vagy a' kik lehetetlennek tartják azt, mit az Ur Jézus lehetségesnek mond, és mint illyet, hiveitől megkiván. Lehetetlenségnek tartják sokan az ártatlan, és szüzies tisztaságban töltött életet is; holott pedig az Isten a' maga hiveitől nem lehetetlen-

séget, hanem csak a' világban megszokottnál tökéletesebb életet kíván. Az örökös nőteleniséget, és szüzesség' fogadását nem parancsolja ugyan az Isten, és erre kit sem kötelez; minthogy az apostol' mondása szerint, az Istennek ajándékai különfélék, 's mindenik életmódban lehet, az Urnak kedves, felebarátunknak hasznos, és magunkra nézve üdvösséges életet élni: de kiknek isteni, magasabb hivatásuk, a' tökéletességnek ezen fokát, önkényt fölvállalt kötelességökké teszi, azoknak ez az isteni malaszt' segítségével lehetőségessé, sőt könnyüvé is tételik; mint ezt, sok másokkal együtt, sz. Alajos is tanusítja. „Az Istennél nincs semmi lehetetlenség,“ mondja az angyali szózat (Luk. 1, 37.). 'S az örök igazság, Krisztus Jézus önmaga mondja, az üdvösség' elnyerését nehezítő kísértetekre, 's a' csábító gazdagság' bölcs használatára nézve: „Az embereknél ugyan ez lehetetlenség,“ azaz: pusztán emberi erővel nem vihetni végbe; „de az Istennél,“ vagyis az isteni malaszt' erejével, „mindenek lehetőségesek“ az üdvösség' útján. (Mát. 19, 26.) A' tiszta élet angyali élet: azért tartatott, és méltán, az anyaszentegyház által mindenkor olly tiszteletben. 'S a' ki a' feltámadás után, ama' szentebb lelkek' társaságába akar eljutni, annak már e' földön rajta kell lenni, hogy a' testiség' salakjából mindinkább kitisztuljon, 's magát egy szellemi, fensőbb életre képesítse. (Az evangéliom' második részének, melly az Isten és felebarátunk' szeretetét kötelességünké tevő két főparancsról szól, magyarázatát a' Pünkösöd utáni XII., és XVII. Vasárnapokra való oktatásokban föltalálhatni.)

OKTATÁS KERESZTELO SZ. JÁNOS' SZÜLETÉSNAPJÁRA.

Junius' 24-kén.

Miért ünnepeltek Kereszt. sz. Jánosnak születésnapja is, míg más szenteknek többnyire csak haláluk' napját üljük?

Mivel az ő születése az evangéliomban különösen kiemeltetik, és csudatettel lőn megkülönböztetve; de azonkívül maga az Üdvözítő is, az emberi szülöttek közt legnagyobbnak nevezi őtet.

Keresztelő sz. Jánost remete ruhában ábrázolják; karján, vagy egy kezében tartott könyvön, bárányt hordozva, 's nádból képezett kereszttel, gyakran liliummal is oldalán; vagy bárdra támaszkodva (mint vértanui halála' nemét jelelő eszközre).

A' misekezdet Isaiás' 49-dik fejezetéből van véve: „Az Ur az anyám' méhéből nevemen szólítva hívott meg engem; és szájamat éles karddá tette; befedett engem kezének árnyéká-

val, és mint hegyes nyilat, olyanná tett engem. Jó az Urat dicsérni, 's énekelni nevednek oh Fölséges!" (Zsolt. 91.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki nekünk e' mai napot, sz. János' születése által tiszteletre méltóvá titted; add a' te népeidnek a' lelki örömek' kegyelmét, és vezérelj valamennyi hivek' érzelmeit az üdvösség' útjára. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Isaiás profét. 49, 1—7.)

Halljátok szigetek, és figyelmezzetek távol eső népek! Az Ur, anyám' méhéből hívott meg engem; mielőtt anyám' méhében volnék, megemlékezett rólam. És hasonlóvá tette szájamat az éles kardhoz; kezének árnyékával fedezett engem be, 's mint a' hegyes nyilat, olyanná tett engem; az ő tegzében rejtett el engem. 'S monda nekem: Szolgám vagy te Izrael! mert benned dicsek-szem. És most azt mondja az Ur, a' ki engem anyám' méhétől fogva szolgálul képeze magának: Ime! világosságul adtalak téged a' pogányoknak, hogy üdvösségem légy a' földnek végső határáig. Látni fogják a' királyok, és fölkelnek a' fejedelmek; és tiszteletet adandnak az Urért, a' ki hív, és Izrael' szentjéért, a' ki választott téged.

Jóllehet e' jövendölés tulajdonképen Krisztus urunkról szól, a' kit Isten valamennyi népek' feje- 's uralkodójául, tanítója-, 's Üdvözítőjeül rendelt: mindazonáltal Jánosra is lehet annak legnagyobb részét alkalmazni; mint ez életrajzából kiviláglik.

Evangelium. (Sz. Lukács' 1, 57—68.)

Erzsébet' szülésének ideje betelvén, fiat szült; és meghallák szomszédai és rokonai, hogy felmagasztalta az Ur az ő irgalmát irányában: és örvendezének néki. 'S lön nyolczad napra, 's eljövének, hogy környülmétnék a' gyermeket; és az atyjának nevérol, Zakhariásnak akarák őt nevezni. De anyja felelvén, monda: Semmi esetre, hanem Jánosnak fog neveztetni. 'S mondának neki: Hiszen nincs

senki egész nemzetségében, kinek illy neve volna. Inté-
nek azért atyjának, hogy milly nevet akarna neki adani. Ő
pedig előkérven egy jegyzőtablát, ezen ígéket írta, mondván:
János az ő neve. És csodálkozának mindnyájan. És tüstént
megnyilatkozék az ő szája, és nyelve; és megszólamlott,
áldván az Istent. És félelem fogá el minden szomszédjai-
kat; és Judeának egész hegységében elterjedt e' törté-
netek' híre. Mindnyájan pedig, a' kik ezeket hallák, szí-
vökre vevék, mondván: Mit gondolsz? valljon mi leszen
e' gyermekből? Mivel az Istennek keze volt véle. Zakhariás
pedig, a' gyermek' atyja, betelék Szentlélekkel, és
jövendöle, mondván: Áldott Izraelnek ura Istene; mert
meglátogotá népet, és neki megváltást szerzett.

Tanulságok. I. Zakhariás és Erzsébet már előregedtek,
és még sem volt gyermekök: azonban ők a' maguk gyermekte-
lenségöket, mi a' zsidóknál becstelenti volt, békével türték; 's
noha buzgón kérték az Istent, hogy hájtsa el róluk e' szégyent,
azért ők mégis mindent az ő kegyes és bölcs akaratjára bíztak.
Tanulhatják innen a' gyermektelen szülők, hogy szabad ugyan
nekik, az Istentől gyermekeket kérni; de e' mellett tökéletes oda-
adással kell akaratjában megnyugodniok. Sok házasokra nézve
isteni kegyelem a' gyermektelenség; mert ha gyermekeik vol-
nának, azokat, kereszténytelenül nevelve, csak magukkal együtt
kárhozatba vinnék. II. Zakhariás, és Erzsébet' imádsága meghall-
gattatott, még pedig sokkal fönségesebb értelemben, mint minőben
ezt ők valaha vették: miután nem csak gyermekekkel áldattak meg,
hanem egyszersmind Jézus Krisztus' előkövetjének szülői is let-
tek. Melly oknál fogva örültek is szerencsájöknek; de nem fele-
dék, halát is adni érte az Urnak, 's gyermekeket ájtatos nevelés
által fölajánlani néki. Így kellene minden szülőknek tenniök, kiket
az Isten, kérésökre, gyermekekkel ajándékoz meg: szívből halát
kellene érettök Istennek adniök; és gyermekeiknek, az Isten' fé-
lelmébeni fölneveléséről gondoskodniök. III. Zakhariás és Erzsé-
bet az ő jámborságuk, nevezetesen imádságaik és béketürésök
által megérdemlették, hogy az Istentől gyermekkel ajándékozta-
sanak meg: és mégis ez irgalmasságnak neveztetik! Ez Urunk'
ama' szavaira emlékeztet minket (Luk. 17, 10.): 'Ha mindent
megtettetek, a' mi parancsoltatott nektek, mondjátok: haszontalan
szolgák vagyunk!' IV. Erzsébet' szomszédjai, 's rokonai, vele

együtt örvendeztek, és szerencsét kívántak neki. Ha felebarátunk valamely jóban részesül, örülünk rajta mi is, és dicsérvük azért Istent, és adjunk neki hálát. Ez által mi is részeseivé válunk az ő boldogságuknak: ellenben az irigység, és rossz akarat által, magunkat ideiglen, és örökké szerencsétlenné teszszük: mint ezt a' testvérgyilkos Kain, és sok mások' példája tanusítja. V. E' nevet János (Joannes), melly annyit tesz, mint „Istentől megáldott,“ maga az Isten adá a' gyermeknek; és János igyekezett is mindig, e' névnek megfelelő életet élni. Mi is azért nyertük a' sz. keresztségben az egyháztól valamely szentnek nevét, hogy erőnyeit utánozzuk. Ugyanazért rajta kell lennünk, hogy e' keresztnevet ne haszontalanul viseljük. VI. Midőn Zakhariás az angyal kijelentésének vonakodott hinni, megnémult (Luk. 1, 18—20.); miután pedig hitt, megoldaték nyelve. Ha a' bűnös az isteni büntetések által magába száll, és magát megjobbitja: úgy Isten azokat vagy elveszi róla, vagy pedig azoknak nagyobb elégtétel végetti tovább szenvedésére, a' békétürés' kegyelmét adandja néki. VII. Ámbátor János az evangeliomban csak gyermeknek nevezetik, az egyház mégis azt énekei róla, hogy: „Erzsébet nagy férfiut“ szült. János tudillik, korára nézve ugyan csak gyermek volt még, de a' malaszt- és szentségre nézve már férfi. A' valódi életkort nem kell napok szerint mérni. Azért mondja a' bölcs (4, 13.), hogy az erényes és jámbor ember, ha mingyárt fiatalágában hal is meg, mégis sok éveket ért. VIII. Zakhariás a' nyert kegyelemért Istent hangosan, és nyilvánosan dicsőítette. Jaj azoknak, kik az Istentől vett jótéteményeket elfeledik, 's érettök hálát nem adnak! Ők jövőre semmit sem fognak kapni: mivel, a' háládatlanok' reménysége, mint a' zuznara elolvad, és mint a' használhatlan víz, szélfolyik. (Bölcses. 16, 29.)

Sz. János' életrajza.

János nem találhatott soha nagyobb dicsérvőt, magánál Krisztus urunknál; ki őt majd angyalnak (Mát. 11, 10.), majd profétának, (Luk. 7, 28.), majd égő, 's világító lámpának (Ján. 5, 35.) nevezi; mi által az ő szentsége- 's érdemeinek nagyságát cléggé tudatja. Igenis, János az ó-, és uj-szövetség' egyik legnagyobb, és legfönségesebb ajándékokkal ékesített szentje volt. Az Ur őt már anyja' méhében nagygyá tette: miután születését angyala által előre kijelentette; ő maga nevezé őt el; 's még mint anyja' méhében létezöt, Krisztus' jelenlétével megszentelte. Mivel őt Isten az Ur' előkövetjének rendelte, azért annak eljövételét vele még anyja' méhében tudatta. Hogy a' világ' romlottságától ment

legyen, saját oltalma alatt, magányban hagyta fölnevekedni, 's tisztjére előkészítette. A' pusztában János, mint egy földi angyal élt, 's egyedül Istennel foglalkozék; élelme sáskák, és vad méz, ruházata teveszőrből készült durva felöltő, 's ágyékai körül öve börből volt. Midőn harmincz éves volt, parancsot vőn Istentől, hogy mint a' pusztában kiáltónak szava, hirdesse a' Megváltó' jövetelét; kit ő azután a' Jordánban megkeresztelt, 's a' világnak, mint Isten' bányát, ki elveszi a' világ' bűneit, bemutatott. Ezután a' penitencziatartás' buzgó hirdetésével, mint valamely éles karddal, átjárta az emberek' sziveit; 's őket az Üdvözítő' elfogadására előkészíteni törekedett. De az ő bűnbánati szónoklatai nem csupa szókbán álltak, hanem a' legszigorubb bűnbánat' példájában: mi által ő az embereknek, az üdvösséghez vezető uton előrevilágított. Midőn végre a' lelkek' üdvéért lángoló buzgalmában, Heródes királyt is, a' testvérének feleségével folytatott házasságtörő élete miatt megdorgálta, általa fogságba vettetett; 's mikor rá Herodiás' leánya a' király előtt tánczolna, 's Heródes megígérné neki, bármilly kérésének teljesítését: ez, házasságtörő anyja' tanácsából, János' fejét kérte. 'S így lőn, hogy János lefejeztetett; és minden győzedelmeinek díjául, a' vértanui koronát elnyerte. Így végzé be pályáját Istennek ezen hű szolgája, kibén Isten az ő fölségét olly dicsően nyilatkoztatá ki; 's minden embereknek az ártatlanság-, bűnbánat-, és hősie hitbuzgalomnak legszebb példáját hagyá követésül. 'Sz. János' napjaitól kezdve, mostanig, erőszakot szenved a' mennyek' országa, 's az erőszakosok nyerik azt el,' mondja az Üdvözítő (Mát. 11, 12.). Ugyanazért akár ártatlanok, akár bűnösök vagyunk, sz. János' példája szerint, nekünk is erőszakot kell magunkon tennünk, 's a' bűnbánat' méltó gyümölcseit teremnünk: ha nem akarunk a' mennyek' országából kizáratni.

Könyörgés sz. Jánoshoz.

Jézus Krisztus' legszentebb előkövetje, tükre az igazi bűnbánatnak, világító 's égő lámpa, sz. János! ki tanításaid- és példáddal megmutatád az embereknek a' Krisztushoz vezető utat, és őket az ő szeretetére gyulasztád: kérlek a' te szigoru 's töredelmes életedre, könyörögj ki attól, kit a' világ' bűneit elvevő Isten' bányául mutatál a' világnak, számomra kegyelmet; hogy bűnemet valahára igazán megbánjam, bűnös testemet a' te példád szerint sanyargassam, az Istennek jövendő haragjától, mellyet bűnbánati szónoklataidban minden töredelmetlennek hirdettél, rettegjek, ezentul tiszta, és szent életet élve, szolgáljak Istennek, 's végre

az Isten' hárányát, ki éreltem a' kereszt' oltarán fölálidoztatott, az örök élet' országába követhessem. Amen.

OKTATÁS SZ. LÁSZLÓ KIRÁLY' NAPJÁRA.

Junius' 27-kén.

Sz. László, ezen néven első, magyar király, I. Béla király' fia, mind a' természetnek, mind az isteni kegyelmeknek ajándékaival tündöklött. Salamont az ország megfosztván királyi méltóságától, László' testvérét, Gejzát választotta magának fejedelmül. László nem csak ekkor távolítá el magától az uralkodhatás' dicsőségét; hanem bátyjának, Gejzának halála után rá szállván a' korona, azt Salamonnak akarta visszaadni: mit azonban az ország' nagyjai ellenzettek; 's így szándékát nem teljesithette. Nagylelkének már csak ezen egy vonás is elegendő bizonyítványa; de benne sok más ragyogó erények is egyesültek, ugymint a' kegyesség, igazságszeretet, adakozás: mellyek által Isten és emberek előtt kedves volt. Sok püspökségek, kolostorok, és templomok Magyarországnban, neki köszönik részint alapittatásukat, részint virágzóbb karba hozatásukat. Homlokát a' diadalmasan vívott harcok' dicsősége is körzé; mivel a' hazánkat pusztító, 's még akkor pogány kunokat, besenyőket, 'stb. meggyőzte: 's az országban megtelepitve keresztény hitre térítette; Dalmát-, és Horvátországot a' magyar koronához kapcsolta. Miért is olly nagy hirben állott, hogy Europa' fejedelmei, kereszties hadat akarván, a' szent földnek megszabadítása végett indítani, a' seregek' fővezérletének elvállalására őt kérék meg. El is fogadá a' fővezérséget; de a' halál 1095 körül életének véget vetett. Mennyire szeretettet népe által, annak bizonyosságaul legyen elegendő megemliteni, hogy a' nemzet őt három egész esztendeig gyászolta. Eltemettetett a' nagyváradi Bold.-Asszony' templomában; hol tetemei csodákkal fényeskedvén, III. Czelesztin pápa által 1192-ben, a' szentek közé sorollatott.

Festetik sz. László királyi díszjelekkel, többnyire lóháton ülve, 's lándsájával a' szomjas seregnek egy sziklából forrást nyitva.

A' mise kezdet a' 36-ik zsoltárból van véve: „Az igaznak szája bölcseséget szól, és nyelve igazságot beszél: az Isten' törvénye vagyon szivében. Ne türhetetlenkedjél a' gonoszok ellen; ne is irigykedjél a' hamisságot tevőkre.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. László királyt, a' te hitvallódat, külföféle csodákkal ékesítetted, adjad kérünk, hogy az ő érdemeinek

segedelmével, valamennyi viszontagságok ellen védessünk, 's a' végnélküli örömeket elnyerjük. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Bölcsesség' könyv. 10, 10—14.*)

Az Ur az igazat biztos utakon vezérelte, 's megmutatá neki az Istennek országát; 's a' szentek' ismeretére vezette őtet: sikeresekké tette az ő fáradságait, és őt munkáiban boldogította. Ravasz elnyomói ellen védelmezé őt, és gazdaggá tette. Megőrzé őt ellenségeitől, 's a' csábítóktól megoltalmazta; 's nehéz harcot adott neki küzdeni, hogy győzzön, és ismerje meg, miszerint a' bölcsesség hatalmasabb mindeneknél. Ez az eladatott igazat el nem hagyta; hanem őt megszabadítá a' bünösöktől; 's együtt ment le a' börtönbe véle, 's a' bilicsek közt sem hagyá őt el: mignem királyi pálczát adott neki, 's hatalmat azok ellen, a' kik elnyomták őtet. 'S meghazudtolta vádolóit, és örök dicsőséget adott neki az Ur, a' mi Istenünk.

Magyarázat. Betű szerint véve, ezen leczke Jákob és egyiptomi József ösalyákról szól; de az egyház méltán alkalmazza, valamint több más hitvallókra, úgy különösen sz. Lászlóra; mert őt is minden tetteiben az isteni bölcsesség, vagyis a' lelket megvilágosító, 's jóban erősítő mennyei kegyelem kísérte; 's valamint egyiptomi Józsefet, úgy őt is fölmagasztalta. Minden igazakra nézve áll, mit az irás e' sz. leczkében mond, hogy tudnillik az isteni gondviselés, a' legnagyobb veszedelmek, és aggasztó körülmények közt is, mintegy kézen fogva, a' legbiztosabb utakon vezetni őket kitűzött céljok 's rendeltetésök felé: melly is az Isten' nevének megdicsőítésében áll, 's az ez által nyerendő örök üdvösségben. Csak a' külvizonyok különböznek; egyiket szerény sorsban, másikat a' királyi méltóság' ragyogó fényében hagyja e' sz. czélra működni: de az érdem Istennek sz. szemei előtt egyforma lehet, 's a' jutalmak egyenlők. Az, mit a' világ éjig magasztal, és a' szerencse' legmagasabb pontjának néz, az igazak előtt csak szokottnál nagyobb teher, és a' lelket több veszélylyel fenyegető, féltelmes helyzet. Azért sz. László nem vágyódott a' legdicsőbb földi korona után sem; hanem mintegy kényszerítve fogadá azt el, az ország' javára. Ő egyedül a' mennyei korona után sovárgott. De mivel az Isten' országát, és az ő igazságát kereste mindenekelőtt (Mát. 6, 33.): azért Isten a' többi, nem keresettet is

hozzáadá neki, tudnillik a' harczyi dicsőséget, a' világszerte elhirdet nagy nevet, királyi méltóságot, 's a' minden korabeli fejedelemek közötti elsőséget. Megvédte őt valamennyi kül- és belső ellenségei ellen; 's a' nehéz harczot csak azért engedé neki vivni, hogy ezen megpróbáltatás által érdemeit és dicsőségét nevelje. Nehéz harczot harczolunk mindnyájan sokszor az életben, majd a' csábító örömek és testi kivánságok, majd a' kétségbeejtésig szomorító szegénység, nyavalák, üldöztetés 'stb. ellen: de soha se feledjük, hogy az Isten biztos utakon ki fog minden veszélyek közül vezetni, ha benne bizunk, és az ő sz. törvényeihez állhatatosan ragaszkodunk; miután ő csak azért engedi meg e' harczot, és kísértetést, hogy alkalmat nyujtson a' kivivandó győzedelemre. 's ez által érdemlett mennyei koronára.

Evangelium. (Sz. Lukács' 12, 35—40.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Legyenek ágyékaitok felövedzve, 's égő szövétnekek kezeitekben. És legyetek hasonlók ama' cselédekhez, kik a' lakodalomból haza jövő urokra várakoznak: hogy mihelyt megérkezik, és zörget, az ajtót tüstént megnyissák néki. Boldogok azon szolgák, kiket az Ur, megérkezvén, vigyázva találand; bizony mondom nektek, hogy körülövedzi magát, és letelepíti őket, és körüljárván, maga szolgál nékik. És ha a' második vigyázatkor, vagy a' harmadik vigyázatkor fog elérkezni, 's úgy találandja őket: boldogok azon szolgák! Azt pedig jegyezzétek meg magatoknak, hogy ha a' cselédes ember tudná, melly órában jelenik meg a' tolvaj, bizonyosan ébren vigyázna, 's kétségkívül nem engedné berontani házába őtet. Ti is azért álljatok készen; mivel a' melly órában nem gondolnátok, fog az ember' fia eljönni.

Mit jelent betűszerinti értelemben a' mai evangelium?

A' mai evangelium, mellyben a' mennyei boldogság, és Istennek országa, mint másutt is sok helyen, a' menyegzői lakomához hasonlítottatik, a' napkeletieknek azon szokására vonatkozik, mellynél fogva azok alkonyat után szoktak többnyire multságba, vagy a' menyegzőre menni, néhány szolgálkival: a' többit honn hagyván; kiknek azután a' lakomáról hazatérő urokat, világgal kellett készen várniok, hogy az ajtót uroknak azonnal megnyithassák, és szolgálatbeli készségöket bebizonyítva, kedvében jár hassanak.

Mit jelentenek az éjszakai vigyázatok?

Más keleti népekkel együtt, a zsidók is négy részre osztották az éjet; mellyeket olyképen, mint a katonák által örködve töltött időt, vigyázatoknak nevezték. Egy-egy illy része az éjnek, három órát foglalt magában. Az első vigyázat alkonyattól kilenczig; a második éjfélig, a harmadik hajnalig, a negyedik nap' kelteig tartott.

Miért övedzték föl ágyékaikat a szolgák?

Mert hosszú, s hő ruháik akadályozták őket a gyors szolgálásban: mi hogy ne történjék, ruházatukat testökhez szoritották, s felövedzették.

Mit jelent lelki értelemben az ur Jézus által fölhozott példa?

Jelenti a keresztény embernek azon buzgó készségét, mellynél fogva minden perczen kész, az Istennek akaratját teljesíteni.

Mit jelent az ágyék' felövedzése?

Jelenti az élet' tisztaságát, melly nélkül, a tisztaságot szerető Isten előtt, senki sem találhat kedvet.

Mit példáz az égő szövétnek?

A' jó cselekedetek' ragyogó fényét, különösen az Isten, és felebarátunk iránti szeretetnek lángját.

Mit kell az ajtón sörgetés alatt érteni?

Istennek azon kegyelmét, mellynél fogva minket a kül-, és belső sugallatok, viszontagságok 'stb. által, folytonos örködésre, s az Istenhez folyamodásra serkent. Külsőképen int, és emlékeztet minket az Isten, a lelki vezérek, jó könyvek, istenes példák, betegségek és nyavalák, kárvallás 'stb. által, mellyekkel minket a' jó utra vezetni, vagy azon megtartani kíván; belsőképen pedig értelmünk' megvilágítása, akaratunknak jóra hajlítása, elmélkedésre okot nyújtó események, ártatlan örömei és vidámságok, s az Istennek minden, akár természetes, akár ollyatén kegyelmi ajándékai által, mellyek minket az Isten' szolgálatára hathatósan buzdítanak.

Mit jelent, hogy az ur felövedzi magát, és saját szolgáinak szolgál?

Azt, hogy az Ur Isten, a neki hiven szolgáló igazakat, ön-maga fogja megjutalmazni azon örökké tartó, s kimagyarázhatlan boldogsággal, mellynek valamint kútfeje, úgy legbensőbb lényege is ő maga fog lenni.

Buzdulat. Ur Isten! a' királyok' és földi birodalmak' egygyedüli oltalma és reménysége, tekints irgalmas szemekkel, menyeyi királyságod' fonséges székéből, uralkodó fejedelmünkre, s

ezen országra; oltalmazd azt minden ellenségeinek csalárdsága 's erőszaka ellen: hogy ők is megismerjék azt, a' kiben bizunk, 's a' kinek öröksége vagyunk, az egyedül örök és felséges Istént. A' mi urunk Jézus Krisztus által. Amen.

OKTATÁS SZ. PÉTER ÉS PÁL APOSTOLOK' ÜNNEPÉRE.

Junius' 29-kén.

Sz. Péter előbb Simonnak nevezetett, és Bethszaidában, Galilea' tartományában született. Ő Jónásnak fia, és Andrásnak testvére volt, ki őt Krisztushoz vezette. Elválhatlanul azonban csak akkor követé az Urat, midőn ez a' csudateljes halászat után hozzá, 's Andrásához így szólott: „Kövessetek engem; és én titeket emberek' halászaivá teszek.“ (Lásd 6.71. l. a'sz. András' napjára való sz. evangeliomot.) Jézus annyira szerette Pétert, hogy őt legtitkosabb és legfontosabb tetteinek szemtanujául választá. Jelen volt Péter, midőn Krisztus urunk a' Thabor' hegyén, dicsőségét néhány tanítványainak látni megengedte; midőn Jairus' leányát föltámasztotta; mikor az Olajfák' hegyén, halálos aggodalmában, vért izzadott: ugy szinte jelen volt Péter a' gazdag halászatnál is, melly az emberek' halászatát, vagyis az embereknek Isten' országába való gyűjtését jelképezte. Krisztus urunk maga hívta meg őt emberhalásznak; 's később az apostolok, sőt az egész egyház' fejevé, 's e' földön helytartójává tette: minthogy megígérte, hogy rá, mint kősziklára fogja építeni egyházát; 's minthogy neki adá át a' mennyország' kulcsait, és megparancsolá, hogy juhait és bárányait legeltesse. De Péter e' kitüntetését, élő hite, alázatossága, és buzgó szeretete által meg is érdemlé; mivel ő mindannyiak' nevében tett bizonyosságot Krisztus urunkról, mondván: „Te vagy Krisztus, az élő Istennek fia; 's a' gazdag halászat' alkalmával méltatlannak vallotta magát Krisztus' jelenlétére: „Uram! ugymond, menj ki tőlem, mert bűnös ember vagyok.“ Krisztus iránti szeretetből a' Thabor hegyen vele akart maradni, 's őt a' kinszenvedéstől visszatartóztatni. Kész volt végre Krisztussal meg is halni. 'S valóban legbátrabbnak mutatá magát, midőn Krisztust, elfogatása után, egész Kaifás' házáig kísérte. 'S mégis, oh emberi állhatatlanság! ugyanott háromszor tagadta meg őtet. Azonban az Üdvözítőnek egyetlen-egy, malasztal teljes pillantására, legott magába szállott, és bűnét keservesen megsíratta; nem is szünt meg azt siratni, egész élete' végéig. Miért is ő, bűnét jóvá teendő, sokat szenvedett Krisztusért; miglen végre Nero császár alatt, Romában keresztre feszítettet, önkívánására fövel lefelé: mert

méltatlannak tartotta magát rá, hogy valamint Krisztus, ő is épen úgy feszítették föl. Vajha minden bűnös illy őszinte bűnbánat által törekednék büneiért eleget tenni!

Könyörgés.

Ur Isten! a' ki Pétert szegény halászból az apostolok' fejedelmévé, 's az egyház' fejevé titted; kérünk téged, az ő esedezése által légy kegyelmes, minket nyájad' igaz juhává tenni. Hallasd velünk az ő szavát; és add, hogy tanítását kövessük, és nyomdokain járjunk: hogy mi is eljussunk egykor ama' mennyei virányokra, hol a' főpásztor Jézus Krisztus, kinek e' földön Péter helyettese volt, a' maga választottait az Istennek örökké boldogító látásával etetni, 's végetlen örömeikkel itatni fogja. Amen.

Sz. Pál' életrajza.

Sz. Pál, megtérése előtt Saul, Benjamin' nemzetségéből származott; Czilicziában, Tarzusban született, és Gamáriel' tanítványa volt. A' milly buzgón védte a' zsidó törvényt, oly nagyon üldözte a' kereszténységet. Midőn a' keresztényeket üldözendő, Damaskusba utaznék, utközben maga az Ur Jézus megtérítő őtet, és apostoli rangra emelte. (Lásd a' Pál' fordulásának napjára való oktatást főnebb, a' 711. l.) Minő buzgalommal munkálkodék ő ezután az Ur' szöllőjében; mennyit szenvedett utazásaiban; minő veszedelmeket és üldözéseket állt ki a' pogány népek közt, melyeknek az ígét hirdette: nincs toll, melly leírhatná. Csudálatos azon buzgalma 's állhatatossága, mellyel a' lánczok és bilincsek közt, verések és ostoroztatások mellett, éhen és szomjan, meleg és hidegben, és számtalan halálos veszedelmek közt Krisztust hirdette. És mégis mindezeknek ő csak örülni tudott, és hálát adni az Istennek! E' mellett olly alázatos volt, hogy magát idétlen szülöttnek, 's az apostolok' legkisebbikének nevezte; és szereté, hogy őt a' világ' szemetjének és seprejének tarták. Végre, miután fáradszhatlanul harczolta ezen jó és nehéz harczot; miután pályáját bevégezte, a' hitet buzgón hirdette, 's még buzgóbban gyakorolta: ugyanazon nap, mellyen Péter fölfeszítettett, Nero császár' parancsából Romában lefejeztetett, és átköltözött a' más életbe, átveendő az igazság' koronáját. Így kísérti, 's ekkép jutalmazza meg Isten azokat, a' kik az erényességben mindvégig kitartók. Sz. Pál valamint éltében, úgy halála után is sok csudákat tett; mert még kézkendői is, mint sz. Péter' árnyéka, betegeket gyógyítottak, és ördögöket üztek ki. Jézus' nevét olly mélyen szívébe véste, hogy azt majd minden perczen említé: mert a' mivel

telve van a' sziv, arról beszél a' száj! Ha mi Jézust akkép szeretnők, mint sz. Pál, ugy mi is akkép igyekeznénk, mint ő, Jézusért minél többet tenni, és szenvedni. De most?!...

(Ábrázoltatik Péter fölfordított keresztel, 's kezében kulcsokkal; mi által halálának neme, 's az általa, mint Krisztusnak e' földön helytartója által, birt hatalom jelentetik. Pál pedig karddal; minthogy lefejeztetett.)

Könyörgés sz. Pálhoz.

Oh Istennek választott edénye, sz. Pál! ki Jézus' nevét a' bálványozókhoz, és királyokhoz vitted, érette olly sokat szenvedtél, és az ő szeretetétől semmi által sem engedted magadat elválasztatni; te, mint Krisztus' bajnoka, jó harczot harczoltál; te, mint az egész egyház' tanítója, az igaz hitet minden helyen hirdetted; és azért az igazságos Istentől az igazság' koronáját elnyerted. Oh kérd érettem az Istent, hogy én, ki a' harag és gyalázat' edénye vagyok, a' dicsőségnek keresztényi erényekkel ékesített edénye lehessek. 'S minthogy egész életünk szünetnélküli harcz, nyerd ki számomra, hogy tanításod szerint, a' hit' paizsával, a' reménység' sisakjával, a' szeretet' pánczéljával, 's az Isten' igéjének kardjával fölfegyverkezve, üdvösségemnek minden ellenségeit legyőzzem, Krisztus' szeretetétől semmi nyomor által se hagyjam magamat elválasztatni, 's végre az élet' koronáját, mellyel te már föl vagy ékesítve, elnyerhessem: a' mi urunk Jézus Krisztus által. Amen.

A' mi se kezdet ama' szavakból áll, mellyeket Péter, jerusálemi tömlöczéből való kiszabadulása után mondott (Apost. csel. 12, 11.): „Most tudom bizonynyal, hogy az Ur a' maga angyalát küldé el, és kimentett engem Heródes' kezéből; megszégyenítvén a' zsidó népnek minden, irányombani várakozását. — Ur Isten! te megvizsgálsz és ismersz engem; te tudod az én leülésemet és fölkelésemet.“ (Zsolt. 138.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki e' mai napot sz. Péter és Pál apostolaidnak vértanui halálával megszentelted; add a' te egyházadnak, hogy azoknak, kiktől az igaz hit' kezdetét vette, nyomdokait mindenben liven kövesse. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Apostolok' cselekedet. 12, 1—11.)

Ama' napokban kinyujtá kezeit Heródes király, némelylekre az anyaszentegyházból, hogy azokat kinoztatná. Így Jakabot, Já-

nes' testvérét megöleté karddal. Látván pedig, hogy ez tetszenék a' zsidóknak, eltökélte, hogy Pétert is befogatná. Valának pedig akkor a' kovászalanok' napjai. Kit megfogatván, a' tömlőczbe vetett, és négy négyes vitézeknek adatá kezeikbe: hogy őriznék őtet; Husvét után kihozatni akarván őt a' népnek. 'S Péter ugyan a' tömlőczben tartaték; de az anyaszentegyház szünetlen könyörög vala Istennek ő érette. Midőn pedig Heródes már őt kihozandó vala, azon éjjel Péter, két lánczczal megkötözve, két vitéz között aluszik vala; 's az örök a' tömlőcz' ajtajánál vigyáznak. 'S ime az Ur' angyala megjelent, és világosság tündöklött a' hajlékban; 's megütve Péter' oldalát, fölkelte őt, mondván: Kelj föl gyorsan! És leesének a' lánczok az ő kezeiről. Mondá pedig az angyal neki: Övezd föl magadat, és huzd föl saruidat. És megtette. Ismét szóla neki: Vedd magadra felöltödet; és kövess engem. 'S kimenvén, követé őtet: és nem tudta, ha valljon igazán történik-e az, mit az angyal tön: hanem azt állitá, hogy csak jelenést látna. Általmenvén pedig az első, és második őrizeten, a' vaskapuhoz értek, melly a' városba viszen: melly is magától megnyílék előttök. És kimenvén, végighaladtak egy utcán: 's az angyal azonnal eltávozék tőle. 'S magához térvén Péter, mondá: Most tudom bizonynyal, hogy az Ur a' maga angyalát küldé el, és kimentett engem Heródes' kezéből; megszégyenítvén a' zsidó népnek minden, irányombani várakozását.

Tanulságok e' történetből. I. Ez a' Heródes, az ugy nevezett nagy Heródes' unokája volt, kinek uralkodása alatt Krisztus született. Ő buzgó zsidó volt, 's azért a' keresztényeket üldözte. Igy elfogatá sz. Pétert is; őt a' husvétii ünnep után nyilvánosan kiakarván végeztetni, hogy az illy alkalommal összesereglett népnek látványt szolgáltatasson. Milly gyalázatos tett: gonosztságot elkövetni, sőt egy embert megölni akarni, hogy másoknak ez által kedveskedjék, 's azok' bünös vágyait kielégítse! Vigyázz, nehogy valaha te is illy bünbe essél! II. Az anyaszentegyház folytonosan könyörgött Istennek Péterért: és könyörgése meghallgattatott. Imádkozzunk tehát mi is egymásért; hogy az Isten minket ellenségeink' kezeiből megmentsen, és a' bün' kötelekeiből kiszabadítson. III. Péter nyugodtan aludt a' tömlőczben. Ő a' maga életét és halálát Istennek ajánlá föl; 's miután ő nem valamely büntettért, hanem azért fogatott el, mivel az Ur Jézust

hirdette, méltán bízhatott az isteni gondviselés' oltalmában. Az ártatlanul szenvedő mindenkor jó reménységben él; és bizik az Istenben, ki az övéit el nem hagyja. IV. Az angyal azt mondá Péternek: „Kelj föl gyorsan! Övezd föl magadat; és huzd föl saruidat. Vedd magadra felöltödöt, és kövess engem!” E' szavakat lelki értelemben magunkra is alkalmazhatjuk. Az angyalok, a' kiket Isten szolgálatunkra rendelt, a' mi védangyalaink, mondják ezt: hogy ébredjünk föl bűnállmainkból; tépjük szét a' bűn' köteleit, mellyek minket a' pokol' rabjaivá tettek; övezzük körül magunkat, és öltük föl saruinkat, azaz: legyünk mindenkor készek, követni Krisztust; ékesítsük föl magunkat az ártatlanság' és erény' köntösével, vagyis öltük föl az új embert, a' ki az Isten szerint teremtetett az igazság-, és szentségben; 's a' vaskapun, vagyis a' kereszt, és szenvedés által, menjünk be a' mennyei Jerusálembe. Vajha mi is olly serényen követnők az angyalt, valamint sz. Péter!

Az evangéliomot lásd Péter' székfoglalásának ünnepén, a' 706. lapon

OKTATÁS B. SZÜZ MÁRIA' LÁTOGATÁSÁNAK ÜNNEPÉRE, azaz: Sarlós Boldog-Asszony' napjára.

Julius' (sz. Jakab' hava) 2-kán.

Boldog-Asszony' látogatásának napját mi magyarok Sarlós Boldog-Asszony' napjának nevezzük, azért, mivel ez időtájban szokott az ohajtott aratás elkezdődni. Ünnepeljük pedig e' napot annak emlékezetére, hogy Mária e' napon látogatta meg rokonát, Erzsébetet, kiről neki az angyal mondá, hogy ámbátor magtalanak tartaték, Isten őt mégis az ő vénségében fiúval áldá meg.

A' misekezdetet és egyházi könyörgést lásd a' Bold. Szüs' fogantatásának ünnepén, 682. lap.

Leczke. (Énekek' énekéből 2, 8—14.)

Ime jön, álszökellvén a' hegyeket, 's a' halmokon átletjvén. Hasonló az én szerelmesem az özhez, és fiatal szarvashoz. Ime itt áll, a' falunk megett; nézdelvén az ablakon, 's betekintgetvén a' rostélyokon által. Ime szerelmesem szólit: Kelj föl, siess barát-ném! galambom, én szépem; és jer! Mivel a' tél már elmúlt, a' zápor eső megszűnt, és eltávozott. Virágok látszanak már földeinken, a' szőlőmetszés' ideje megjött: a' gerlicze nyög ligete-

inkben. A' fügefa kitárta első gyümölcsét, a' virágzó szőlők il-
latoznak. Kelj föl szép barátném, és jer! Galambom! ki a' kő-
sziklák' üregeiben, és a' kőfalak' hasadékai közt lakol, mutasd
meg nekem orczádat; zengjen füleimben szózatod: mert szózatod
nekem édes, és arczod elbájol.

Magyarázata. E' leczkében, valamennyi sz. atyák és sz.-
írásmagyarázok szerint, az isteni Igének leendő csudálatos, és üd-
vös megtestesülése iratik le. Mint szokelli át Krisztus a' hegyeket
és halmokat, azt előkövetje János világosítja föl, állítván: hogy ő
minden völgyet betölt, és minden hegyet lapálylyá tesz, vagyis
minden gögöt és kevélységet lever és megszegyenit, az alázatossá-
got pedig mintegy azon egyenes uttá teszi, mellyen ő hozzá juthat-
ni. A' szarvasok a' gyorsaság' jelképei. Krisztus lángoló buzgalom-
mal sietett, művét bevégezni; hősként futva meg pályáját (Zsolt.
18, 6.). Mennyei Atyjának kebeléből a' Bold. Szüzébe, a' Szüz'
méhéből a' jászolba, a' jászolból Egyiptomba, Egyiptomból Ju-
deába ment vissza. Miután tanította az embereket, és számnélküli
csudákat mivelt, a' keresztre jutott, 's a' keresztről sirba. A' sir-
ból fölemelkedék a' magasba: hogy onnét kegyelmeit küldje az
embereknek (Efez. 4, 8.); mindig fáradszathatlan-, és visszatartóz-
tathatlanul működve pályáján. Hasonló az ő megjelenése, és el-
tűnése is, minden egyes lelkekre nézve. Meglátogatja a' lelkeket,
és eltávozik ismét tőlök: ha látogatásának ajándékát megvonja.
A' fal, melly mögött a' vőlegény áll, a' sz. atyák' magyarázata
szerint, az emberi természet, melly alá magát Krisztus elrejté.
Miért is a' proféta őt, elrejtett Istennek nevezi (Isai. 45, 15.).
A' rostélylyal ellátott ablak, mellyen benéz, részint a' sz.-írárok,
mellyekben róla van szó (Ján. 5, 39.), részint azon megvilágo-
sítások, kísértetések, és malasztok, mellyek által az emberek-
nélí folytonos jelenlétét, és az ő üdvökerti munkálkodását ki-
jelenlí. — A' következőkben Krisztus közvetlenül, és főleg egy-
házához szól, e' földre való első jövetelét illetőleg; azonban lehet
a' mondottakat minden egyes lelkekhezí jövelele-, és betértére is
alkalmazni. Jer, ugymond neki, hagyd el a' szobát; és jöjj az
imént ujolag kivirult szabad természetbe. Fensőbb értelemben
ezzel az egyházat inti, 's minden általa megváltott lelket, hogy
bontakozzék ki a' földiekből, és haladjon előre az erény' utján
(Filipp. 3, 13. 14.), 's közelítsen végre az ő személyéhez: hogy
őtet a' tökéletesség' lokára vigye (Zsolt. 83, 8.). A' már elmúlt
tél a' bálványozást, és a' zsidóságot példázza: de kisebb-nagyobb
mértékben minden emberi léleknek van egy álma, a' bűnnek, tu-

datlanság-, és nyomoruságnak téli éjjelében, melyből csak Krisztustól ébreszetik föl (Rom. 13, 11. Efez. 5, 14.). Ne vegyük azért hallatlanba a' mennyei vőlegény' szózatát, ha látogatásai által minket is magához hív; fussunk elébe: hogy e' téli álomból minket is fölkeltsen, és örökké üdvözítsen!

(Az evangéliomat lásd fönebb, a' 99. lapon.)

Magyarázatja a' ,Magnificat,' vagy „Magasztalja az én lelkem az Urat,“ dicsérő-éneknek.

Miképen szól a' ,Magnificat'?

Következőképen: „Magasztalja az én lelkem az Urat; és örvendez az én lelkem az én üdvözítő Istenemben. Mert megtekinté az ő szolgáló-leányának alázatosságát; imé mostantól fogva boldognak hirdetnek engem minden nemzetségek. Mert nagy dolgokat cselekedett nékem a' Hatalmas, kinek neve szent; kinek irgalmassága nemzetségről-nemzetségre az őtet féltőkön. Hatalmas dolgot mivelte karjának ereje által; szétverte a' szívök' szándékaiban kevélykedőket. A' hatalmasokat leléptette fejedelmi székökről, 's az alázatosakat fölmagasztalta. Az éhezőket megtölté jókkal, 's a' gazdagokat üresen hagyá elmenni. Oltalma alá fogadá Izrael' szolgáját; megemlékezvén irgalmasságáról, melyet ígért atyáinknak, Ábrahámnak és maradékainak örök időkre.“ (Luk. 1, 46—55.)

Mit foglal magában e' dicsérő-ének?

A' boldogs. Szűz, és Istennek anyja, Mária, magasztalja ez által, és dicsőíti az Istent, hogy szolgálójának alázatosságát fölmagasztalta, 's egyszülött fiának anyjául rendelte: miért őt minden nemzetek dicsőíteni fogják. Mondja, hogy az Isten' irgalmassága kiterjeszkedik nemzetségről-nemzetségre mindazokra, kik őt félik; a' kevélyek' törekedéseit megsemmisíti, 's trónjaikról leveti őket: míg az alázatosoknak az ő malasztját adja, és fölmagasztalja őket. Azokat, a' kik az erényt, és mennyei javakat éhezik, betölti javakkal; azokat ellenben, a' kik elhítetik magukkal, hogy azokban bővelkednek, üresen bocsátja el. Ő minden igaz izraelitát, vagyis igaz tisztelőjét, oltalma alá fogad, és üdvösségre vezérli; az atyáknak minden időkből adott ígéreteket beteljesítvén. Az anyaszentegyház e' dicsérő-éneket a' papi solozsmákban naponként elmondja; 's ez által dicsőíti az üdvösség' művét, mely Móriában kezdé tökéletességre vitetni. A' mennyiben minden keresztény arra van hivatva, hogy az 'Üdvözítő' szellemét magába

fogadja, 's az ur Jézus mintegy benne szülessen: a' boldogs. Szüz-, és Isten' anyjának eme' dicsérő-énekekben kifejezett érzelmeit, mindenki magáévá teheti.

Buzdulat. Oh mi urunk, Jézus Krisztus, az élő Istennek fia! ki elhagyván a' mennyeket, a' boldogs. Szüz Mária' méhébe szállottál, ott kilencz hónapig nyugodtál, és általa Jánost meglátogatni, és megszentelni méltóztattál; add meg minékünk, hogy a' jó cselekedetek', nevezetesen az alázatosság' gyakorlata által, a' te megtestesülésed' gyümölcseiben részesülhessünk!

Könyörgés a' bold. Szüzhez.

Oh legalázatosabb Szüz! a' ki mindenben az Istent dicsőítetted, és a' neked adott malasztért fennen magasztaltad: nyerd ki számunkra könyörgéssel, hogy példádat utánozva, szivünkől alázatosak legyünk, és lelkünk' nyugalalmát fölleljük. A' mi urunk Jézus Krisztus által. Amen.

OKTATÁS BÜNBÁNÓ SZ. MÁRIA MAGDOLNA' NAPJÁRA.

Julius' 22-kén.

Mária Magdolna, az egyház' véleménye szerint Lázár' és Mártha' testvére, előbb nyilvános bűnös nő volt; kit Jézus' tanításai bűnbánatra indítanak. Midőn azért Jézus egykor egy farizeus' asztalánál, a' keletiek' módja szerint nyugágyon feküdnék, oda jött Magdolna, az Ur' lábainál földre borult, azokat könyeivel áztatta, 's hajával törölgetve, megcsókolá; 's az illatos kenettel, melyet alabastrom edényben hozza magával, kenegette. (Luk. 7, 37-38.) Látván Jézus az ő szeretetét, megbocsátá bűneit; 's ez időtől fogva legbuzgóbb, 's leghivebb szolgálója lett az Urnak. Egyike volt ő is amaz asszonyoknak, a' kik Jézust majd mindenütt követék, 's javaikkal szolgálatjára valának (Luk. 8, 3.). Ő is a' kereszt alatt állott, Máriával, az ur Jézus' anyjával, és Máriával. Kleofás' feleségével (Ján. 19, 25.). Ő volt első szombat után a' sirnál; 's ő látta is meg az Urat legelőször: ki vele magát szeretetteljesen megismertette; 's általa adatá az apostolainak, és többi tanítványainak tudtukra feltámadását; valamint azt is, hogy ő a' maga, 's az ő Atyjokhoz, a' maga, 's az ő Istenökhöz föl fog menni. (Ján. 20, 1., és 15-18.) Azon időtől fogva, midőn Mária az apostolokhoz futván, örvendő tudatá velök, hogy: „Láttam az Urat, és ezt mondta nekem,“ az evangéliumok mit sem szólnak többet róla; 's más könyvekben sem tételik valamely bizonyos

említés további életéről. Görög írók szerint Efezusban mult ki boldogul; 's ugyanott elis temettetett. A' sz. egyház ekkép énekel róla: „Ki olly sok bünöket elkövetett, a' pokol' torkából menekülve, az élet' kapujához tér vissza; ki testi gyarlóságában sokakat megbotránkoztatott, a' töredékeny cserépből alabastrom edénynyé lessz, a' bün' és becstelenség' edényéből, a' dicsőség' edényévé.“

(Magdolna, a' bünbánó nők' védszentje, hosszú hajától körülövezve, szelenczével, 's egy előtte fekvő könyvvel, és koponyával festetik.)

A' mise kezdetben az egyház, Magdolna' személyében ekkép szól: „Utánam leselkedtek a' gonoszok, hogy elveszítsek engem; de én a' te törvényeidet szem előtt tartom. Láttam minden dolgoknak végét; de a' te parancsolatod örökké tart.“ (Zsolt. 118, 95.) „Boldogok, a' kik feddhetlenül élnek, 's az Isten' törvénye szerint járnak.“ (Zsolt. 118.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Uram! részesíts minket sz. Mária Magdolna' esedezése által, a' te segítségedben; a' kinek kérésére a' négy napig sírban feküdt Lázárt halottaiból föltámasztottad. A' ki élsz, és uralkodol, 'stb.

Leczke. (*Énekek' énekéből* 3, 2—5.; 8, 6—7.)

Fölkelek, és bejárom a' várost; a' szorosak- és utczákon keresem azt, a' kit szeret az én lelkem. Keresém őt, és nem akadtam rá. Előtaláltak az örök, kik a' várost őrzik. Láttátok-e valljon az én szerelmesemet? Alig hagytam el őket, és megleltem azt, a' kit szeret az én lelkem. Megfogám őtet, és el sem bocsátom őtet, valámig be nem vezetem őtet anyám' házába, 's az én szülőm' szobájába. (A' *rölegény*;) Jerusálem' leányai! az őzek- és mezei szarvasokra kérlek, föl ne keltsétek, se ne serkentsétek föl az én mátkámat, valámig ő maga nem akarja. Őrizz meg engem, mint egy pecsétet a' sziveden, mint bélyeget a' te karjaidon. Mert erős, mint a' halál, a' szeretet; kemény, mint pokol, a' féltékenység: tüze ollyan, mint a' mindent megemészlő égi tűz. A' vizek' sokasága sem olthatja el a' szeretetet; még a' nagy folyamok sem tóphetik azt el: adja bár oda valaki minden vagyonát a' szeretetért, mint merő semmit, ollybá fogja azt venni.

Tanulságok. I. A' menyasszony alatt a' sz. atyák és írás-magyarázók, szellemi, magasabb értelemben a' lelket értik, mely az ő vőlegényét Krisztust keresi; a' város alatt pedig, hova szellemi éjének setéségében jött, 's az e' városbani járkálás alatt, a' felebarátunk' javára czélozó munkás szolgálati készséget (Luk. 11, 41.). A' menyasszony, minél nagyobb tevékenység által remélt, a' szerelmeséveli összeköttetésre méltóvá válhatni. De őt a' városban is hiában kereste. A' nyugtalan, és nem rendezett munkásságban nem találja föl a' lélek az ő vőlegényét; az illy munkásság, a' helyett, hogy Istennel egyesítene, még inkább szorakozottá tesz: mivel a' mérték fölötti, 's hivatás nélküli foglalkozások, csak a' hiúságot táplálják az emberben; a' lelket, a' különféle gondok által, a' földiekhez bilincselik, és azt, mint valamely tövissek, megsebesítik. **II.** Az örök alatt, kik a' menyasszonyt megelelik, magasabb értelemben a' papok, tanítók és proféták értendők. A' Krisztust kereső lélek ezeknél tudakozódik. Vajha mindazon lelkek, mellyek vőlegényöket elvesztették, utánoznák őtet; és a' papok-, tanítók-, és gyóntató-atyáktól kérnének iránta tanácsot, hogy mitévők legyenek, miszerint ujolag az ő legfőbb javuk' birtokához jussanak. **III.** A' tanács, mellyet az örök az elvesztett vőlegénynek újra leendő föltalálását illetőleg adnak, főleg abban áll, hogy legyünk az imádságban állhatatosak: azon erős szándékkal, hogy abban nem saját élvezetünket, hanem egyedül csak az Istent keressük; hogy külső dolgainkat minden elővigyázattal, és akkép végezzük, a' mint ezt saját üdvünk, vagy pedig felebarátunké kívánja. Ne azokban keressük vigasztalásunkat: hanem cselekedjünk mindent tiszta szándékból, egyedül az Istennek dicsőségére. Végre magunkat minden isteni kegyelmek- és látogatásokra méltatlanoknak, ellenben bárminő büntetések-, szenvedések- és gyalázatra méltóknak tartsuk. **IV.** Krisztus, a' vőlegény is keresi a' lelket; 's mikor egymásra találnak, a' lélek olly erőssé lesz, hogy őt, kinek minden hatalom adatott az égen és földön, megragadni, könyörgései és fohászaival megtartani, a' maga házába, 's ennek legbensőbb kamarájába, a' szívbe fogadni képes. Ismerd meg innen a' szeretet' nagyságát, mellyel irántad a' Megváltó viseltetik! **V.** Ha a' lélek Krisztust föllelte, örömeinek tulajradásában mindenről megfélelkezik maga körül; és Krisztus gondoskodik róla, hogy ezen világróli megfélelkezés, ezen álm, meg ne zavartassék; de a' lelket is fölhívja, miszerint szeretetét, melly erős, mint a' halál, és kemény, mint a' pokol, vagyis azon szeretetét, mellyből ő magát érettünk halálra adta, 's mellynél fogva ő a' lelket egészen és kizárólag birni akarja, viszonozza azzal, hogy

magát engedje neki egészen által; viseljen iránta szívében szeretetet, és ezt hősiesség jó cselekedetek által tetteleg is nyilvánítsa. Ily viszonyszeretetet érzett Mária Magdolna; 's az ő példája nekünk a' végezt adatott, hogy azt utánozzuk!

Evangelium. (Ss. Lukács' 7, 36—50.)

Az időben egy a' farizeusok közül megkéré Jézust, hogy vele ennék; 's bemenvén a' farizeus' házába, letelepedék. És ime egy városi bűnös asszony, megértvén, hogy letelepedett a' farizeus' házában, alabastrom edényben kenetet hozza magával; és megállván hátul az ő lábainál, elkezdé, sirva, könyhullatásával áztatni Jézus' lábait; és azokat fejének hajával törölgeti, és csókolgatja vala, 's a' kenettel öntözgette. Látván ezt a' farizeus, a' ki őt meghívta, monda magában: Ez ha proféta volna, tudná bizonynyal, hogy kicsoda, és minemű az asszony, a' ki őt illeti, hogy tudnillik, bűnös. És felelvén Jézus, monda neki: Simon! van valami beszédem hozzád. Az pedig felele: Tanító szólj! Egy hitelezőnek két adósai voltak, az egyik ötszáz, a' másik ötvenpénzzel tartozik vala néki: nem lévén pedig, honnét visszafizetniök, ingyen elengedé mind a' kettőnek. Mondd meg tehát: valljon mellyik fogja közülök ötinkább szeretni? Felelvén Simon, monda: Ugy vélem, az, a' kinek többet ajándékozott. Ő pedig monda neki: Helyesen itéltél. És az asszonyhoz fordulván, monda Simonnak: Látod ez asszonyt? Bejövék házába: vizet lábaimnak nem hozatál: ez pedig lábaimat könyhullatásával áztatta, és feje' hajával törölgette. Csókot nem adtál nékem: ez pedig beléptétől fogva nem szünik lábaimat csókolgatni. Fejemet olajjal meg nem kented: ez pedig drága kenettel öntözé meg lábaimat. Ugyanazért mondom neked: sok bűnei megbocsáttatnak neki; mivelhogy fölötte nagy szeretettel birt. Monda pedig az asszonynak: Megbocsáttatnak a' te bűneid. És kezdék az együtt letelepültek mondani magukban: Kicsoda ez, a' ki még a' bűnőket is megbocsátja? Monda pedig az asszonynak: A' te hited megszabadított téged; eredj békével!

Miért tartott Magdolna nyilvános bűnbánatot ?

Mivel ő nyilvános bűnös is volt. A' ki nyilvánosan vétkezett, és ezzel másokat botránkoztatott, annak nem elegendő, hogy magánosan és titokban tartson penitenciát: hanem szükséges, hogy az okozott botrányt nyilvánosan adott jó példák által iparkodják ismét jóvá tenni.

Miért állt Magdolna hátulról, Jézus' lábaihoz ?

A' bűnei fölött érzett szégyenből nem mert szemei elé lépni; 's minthogy eddig a' pokol' útján járt, most, mint sz. Ágoston mondja, Krisztus' lábaihoz áll, hogy a' mennyek' országának útjára juthasson. Oh! bárcsak mi is egyszer valahára, bűneink fölötti üdvös szégyennel telve, Jézus' lábaihoz borulnánk; 's követnők az ő nyomdokait, hogy az igaz utra juthassunk!

Miért nem vallja be Magdolna bűneit, hanem csak siratja ?

Ő bűneit nem szóval, mondja sz. Ambrus, hanem szívvvel, és forró bánatkönyekkel vallá meg; jól tudván, hogy a' könnyek sokkal hathatósabbak a' bűnök' eltörlésére, mint a' szavak. Nem is volt szükséges, bűneit a' mindentudó Krisztusnak meggyónnia; különben is a' gyónás akkor még nem volt megrendelve. — Tanulhatjuk innen, hogy bűneinket nem elegendő, csak szóval megvallanunk: hanem, hogy bocsánatot nyerhessünk, az őszinte bánat' könyeit kell hullatnuuk, vagy legalább igazi benső fájdalmat éreznünk.

Miért áztatja Krisztus' lábait könnyeivel, törli hajával, és keni meg drága kenettel ?

Ezzel ő akképen akarja töredelmességét is nyilvánítani, valamint vétkeiket elkövette. Szemey elántoriták őt, és másokat: azért most könnyekben fürösztli őket. Haja előbb a' hiúság' eszköze volt, és inger a' bűnre: azért azt most alázatosságának, és Krisztus iránti szeretetének nyilvánítására használja. A' kenet is csak bűnre szolgált előbb neki: most pedig arra használja, hogy vele Krisztust elegendesen, leendő temetésére behalzsamozza. (Vö. Mát. 26, 12.) Itt látjuk az igazi bűnbánat' valódi példányát. Minden, mi előbb a' bűnre szolgált, bűnbánatunkban szolgáljon az erényességre; nevezetesen javainkat, mellyek bennünket sokféleképen csábitottak a' bűnre, osszszuk meg a' szegényekkel, kik Jézus' lábai által példáztnak.

Miért tartá őt a' farizeus mind e' mellett is bűnös asszonynak ?

Mivel ő maga is bünteljes volt, azért felőle sem ítelt más képen. Közönségesen így cselekesznek az emberek. Szenvedé-

lyeik mintegy színezett szemüvegek: mellyeken át más embereket is csak olyanoknak látnak, mint a' millyenek ők maguk. Így a' fősvény minden embert igazságtalannak tart, a' kéjelgő mindenkit fajtalannak, 'stb.

Miért bocsátá meg Krisztus olly nagy készséggel Magdolnának sok bűneit?

Mivel Magdolna szeretettel is nagygyal birt; a' kinek pedig szeretete nagy, annak sok is bocsáttatik meg: valamint ellenben az, a' kinek sok bocsáttatik meg, annál jobban, és bensőbbben is szeret. Ha azonban itt a' szeretet a' bűnbocsánat' okául rajzoltatik is, azért nem mondatik vele, hogy tehát a' papi föloldozás nem is szükséges; sőt inkább épen az ellenkező állittatik: hanem csak az igaz szeretet' számára biztosittatik a' bűnbocsánat; vagyis az olly szeretetnek, melly a' parancsolatokat megtartja, 's ennél fogva a' papi föloldozást is keresi, mint ezt az Isten parancsolja. Sőt még azt is meg kell itt jegyeznünk, hogy a' bűnös nőt a' bocsánatban, mellyet a' maga szeretete által előkészített, és kiérdemlett, Jézus is épen a' föloldozás által (mit most nevében a' pap tesz) részesítette; világos szavakkal mondván: „A' te hited (és szereteted) megszabadított téged; eredj békével!”

Miért mondja Jézus: „A' te hited megszabadított téged?”

Ő itt olly hitet ért, melly a' szeretetben nyilvánul. Hol a' hit, és szeretet valódi: ott azok soha sincsenek egymástól elválasztva; mivel csak az hisz igazán, a' ki szeret is; és csak az szerethet igazán, Istennek parancsolata szerint, a' ki az Istenben, és annak rendeleteiben hisz. És így lehet, majd a' szeretetet, majd a' hitet magánosan is nevezni, a' nélkül, hogy ezzel a' másik kizáratnék.

Buzdulat. Oh szerelmes Jézusom! lábaidhoz borulok Magdolnával, és vádolom önmagamat, hogy a' te jótéteményeid-del, mellyekkel te engem test- és lélekben olly atyailag megáldottal, gyalázatosan visszaéltem; 's hogy a' lefolyt életidőmet olly rosszul töltém el, miszerint nem vagyok méltó, szemeimet az égre emelni. De ah! hova forduljak? hol keressek vigasztalást, és segédelmet? hacsak nálad nem, oh én legédesebb Jézusom! Ki csak azért jöttél e' világra, hogy a' bűnösöket fölkeressed, és üdvözítsed. Adj azért buzgó akaratot, hogy fölhagyván minden rosszakkal, hozzád, legfőbb javamhoz visszatérjek, bűneimet irántad viseltető igaz szeretetből megbánjam, magamat azoktól jövőre megóvjam, minden gonosz alkalmat, 's a' mi bűnre vezet, kikerüljek, 's az elvesztett időt jó cselekedetek' gyakorlása által igyekezzem ismét helyrehozni. Add e' kegyelmedet oh uram Jézus! a' te kin-

teljes szenvedésed, és a' bűnbánó sz. Magdolna' esedezése által.
Amen.

OKTATÁS IDŐSEBB SZ. JAKAB APOSTOL' ÜNNEPÉRE.

Julius' 25-kén.

Jakab Galileának Bethszaida nevű helységéből származott, és Zebedeus, és Szalome-, a' bold. Szűz Mária' rokonának fia volt; életmódjára halász lévén, mint testvére János, egyike volt azon apostoloknak, a' kik először hivatnak meg az ur Jézus által: mire azonnal odahagyván hálóját, atyját, és mindenét, követé az Urat. (Mát. 4, 22.) Miért őt annyira is szereté Krisztus, hogy Péterrel és Jánossal együtt, legfőbb tetteinek szemtanujául választá. Jakab jelen volt Thabor' hegyén, Krisztus urunk' színváltozásánál (Mát. 17, 1.); halálos szorongásainál az Olajfák' hegyén (26, 37.); és Jairus' leányának feltámasztásánál (Mark' 5, 37.). Krisztus' mennybemenetelének szinte tanuja volt, a' többi apostolokkal; kikkel együtt elnyeré Pünkös'd' napján a' Szentlelket; 's ezután az Isten' igéjét Judeában, sőt némellyek szerint Spanyolországban is hirdette. Ő, és testvére János, az Isten' országa iránti nagy buzgalomuk miatt, 'Mennydörgés' fiainak' nevezettek Krisztustól. Midőn Jakab nem szünnék ezen mennydörgő buzgósággal Krisztus' feltámadását és tanítását Judeában hirdetni, annyira fölingerlé maga ellen a' zsidó valláshoz ragaszkodókat, hogy Heródes király nem lilt nekik kedvesebb dolgot tehetni, mint ha az apostolt halálra ítéli. Mi meg is történt a' husvéti ünnepek' alkalmával, Krisztus' születése után 44-dik évben. Az ítélet' végrehajtója, látva Jakab' állhatatosságát a' hitben, szinte Krisztushoz tért: és így mindketten kivégeztettek. Utközben a' megtért, bocsánatot kért az apostoltól; ki is így szólott hozzá: 'Békeség veled!' és megcsókolá őtet: mire azután mindketten egyszerre lesejeztettek. Jakab első volt az apostolok közt, a' ki Krisztusért vérét ontotta, 's a' fájdalmak' kelyhét kiüríté. Sz. teste később Spanyolhonba, Komposztellába vitetett: 's az egyház ezen átvitel' napját ünnepli; nem pedig vértanui halálának évnapiját, mely, mint említők, Husvétkor történt.

Ábrázoltatik sz. Jakab, mint zarándok, hosszú zarándoki bottal; vagy pedig lóháton: mivel a' szerencsének elleni hadakban, a' spanyoloknak fehérvér lovon ülve jött segítségükre.

A' mise kezdet ugyanaz, melly sz. András' ünnepén.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! légy megszentelője, 's védője népednek: hogy sz. Jakab apostolod' örködése által gyámolittatván, valamint életmódjával tetszéset nyerve, úgy teneked nyugodt szívvvel is szolgáljon. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinthus. irt I. level. 4, 9—15.)

Atyámfiai! úgy vélem, az Isten minket apostolokat legalábbvalókul, és mint halálra ítélteteket tüntetett föl: minthogy a' világ, és angyalok, és emberek' nézőjátékivá lettünk. Mi bolondok vagyunk a' Krisztusért: ti pedig okosak a' Krisztusban; mi erőtelenek vagyunk: ti pedig erősek vagytok; ti tiszteltettek: mi pedig megvettünk. Mi egész a' jelen időig éhezünk, és szomjuhozunk, és ruhátlanok vagyunk, és arczul veretünk, és ide 's tova bujdosunk; és tulajdon kezeinkkel dolgozván, munkálkodunk: átkoznak minket, mi pedig áldást mondunk; üldöztetést szenvedünk, 's mi azt békével tűrjük; káromoltatván, imádkozunk: mindez ideig olyanokul tartatunk, mintha a' világ' sepreje volnánk, és mindenek' szemetje. Nem azért írom ezeket, hogy megszégyenitselek titeket; hanem, mint szerelmes fiaimat, intelek titeket. Mert ha tizezer tanítótok volna is a' Krisztus' vallásában: de azért nincsenek sok atyáitok; mivel a' Jézus Krisztusban én szültelek titeket, az evangéliom' hirdetése által.

Magyarázat. Sz. Pál' eme' leczkében azt tanítja, hogy az apostolok akkép üldöztetnek, miszerint azt kell hinnie, hogy az Isten őket legcsekélyebbekül akarja nézetni, 's úgy, mint véráldozatokat: az egész világnak, angyalok- és embereknek látványul állítván ki; 's hogy a' gonoszok' gunyjának akarja kitenni: miszerint behozonyuljon, hogy az eszteleneket, és gyöngéket választotta, a' bölcsök' megpirítására, 's az erősek' megszégyenítésére. Így a' korinthusiak is esztelennek tartják őket, és gyöngének, magukat ellenben okosak- és erőseknek: azonban ő mindent örömet eltűr, csak a' korinthusiak, belátván a' maguk' igazságtalanságát, Krisztus' tanítását bölcseségnek, őt pedig eme' bölcsesség' tanítójának ismerjék, 's mint illyet tiszteljék. Szintez a' sorsuk ma is a' papoknak, és mindazon keresztényeknek, kik az Ur' valódi tanítását hirdetik, és parancsolatait betöltik. A' világ őket

eszteleneknek tartja, 's általa megvetetnek: ellenben kik a' világ' utjain járnak, 's annak elveit, szokásait, és erkölceit követik, azok önmagukat bölcs, okos, és erős embereknek tartják, 's másoktól is olyanokul tartatnak. Igy az igaz kereszténynek nincs sehol nyugta: az istentelenek őt minden nyomon és módon üldözik; azonban ő, Isten iránti szeretetből, mindent békével tűr. Ha őt átkozzák, káromolják, 's a' világ' söpredékének tartják is: azért még sem átkoz, sem nem káromol senkit; hanem áld, tűr, és még ellenségeiért is imádkozik: őket szeliden inti, 's minden erejéből rajta van, hogy őket jobb utra térítse. Ha tehát igaz keresztény akarsz lenni, ne szégyeneld magadat, ha a' világ' keresztényileg erényes életmódodat eszelősnek kiáltja is ki, 's veled azért ellenségeskedik, téged megvet és üldöz. Emlékezzél csak vissza, minő sorsa volt az apostoloknak, sőt magának Krisztusnak is; mint mentek ők is csak az üldöztetés, és nyomoruságok, a' kereszt és szenvedés által, a' mennyek' országába. Jaj neked, ha te oda más utat keresnél!

Evangelium. (Sz. Máté' 20, 20—23.)

Az időben, járula Jézushoz Zebedeus' fiainak anyja, fiaival együtt; 's térdre borula, hogy tőle valamit kérne. Ki monda neki: Mit akarsz? Felele neki: Parancsold, hogy ezen két fiam, a' te országodban, egyik jobb, 's a' másik bal kezed felől üljön. Felelvén pedig Jézus, monda: Nem tudjátok, mit kértek. Megihatjátok-e a' poharat, melylyet én inni fogok? Mondának neki: megihatjuk. Felele nekik: Az én poharamat ugyan megíandjátok; de a' jobb, vagy bal kezem felőli ülést, nem enyim, rendelni nektek: hanem a' kiknek az készítettett az Atyámtól.

Mit kér itt Krisztustól János és Jakab' anyja, fiaí számára?

Hogy ők Krisztus' országában, vagyis a' mennyben, a' többi apostolok elébe tétessenek, és az Úr után a' legfőbb rangot foglalhassák el.

Mi által indított e' kérelemre?

Kevéssel előbb mondá az Úr, hogy apostolai, ha majd az Ember' fia az ő dicsőségének trónján fog ülni, szinte tizenkét trónon ülendnek, és Izrael' tizenkét nemzetségét ítélendik. Az anyai szeretettől buzdíttatva tehát, Jakab és János' anyja, arra kéri az Urat ennél fogva, hogy az ő fiainak adja az első helyeket. Ámbá-

tor azért kérelme nem helyeselhető, de menteni lehet azt mégis: mivel, mint sz. Jeromos mondja, a' fiai iránt viseltető szeretet által indított rá; 's nem aranyat kért, sem javakat, hanem azon kegyelmet, miszerint azok mindenkor az Ur' közelében lehessenek.

Miért felel Jézus a' fiuknak, 's nem az anyjoknak?

Mivel ez Krisztusnál fiaiért, habár nem is ezek' ösztönözésére, vetette magát közbe.

Miért mondja Krisztus: „Nem tudjátok, mit kértek?”

Vagy azért, mivel azt hitték, hogy Krisztus' országában is akkép lesz, mint a' világi országokban, hogy tudnillik azok, kik az uralkodóhoz legközelebb állnak, egyszersmind legfőbb tiszteletben is részesülnek; vagy azért, mert valami nagyobbat és jobbat kívántak, hogysem maguk is tudták volna; vagy mivel azt gondolták, hogy küzdelem nélkül is lehet diadalt nyerni, 's menynek' országába bejutni.

Miért mondá Krisztus, hogy az országában lévő székek' kiosztása, nem hozzá tartozik?

Ezzel azt akará mondani, hogy ő a' székeket tetszése szerint nem oszlogathatja ki úgy, hogy azoknak is, a' kik tőle csak kérik, de meg nem érdemlik, adhassa; hanem inkább azokat akképen fogja kiosztani, mint ezt az Isten öröktől fogva elhatározta: 's így csak azok nyerendik el, a' kik megérdemelték.

Miért mondatik: „A' kiknek az készítettett az Atyántól?”

Ezt nem úgy kell érteni, mintha e' végzés kizárólag az Atyától, a' Fiu nélkül származnék; mert minden, úgy nevezett kívülre ható tettek, a' három isteni személyt közösen illetik: de mivel mégis a' sz.-írásban egyik személynek ez, a' másnak más tevékenység, mintegy sajátja gyanánt tulajdonittatik, például az Atyának az isteni hatalom és gondviselés, a' Fiúnak a' bölcsesség, a' Szentléleknek a' kegyelem és ajándékok, azért mondatik itt is, hogy: „A' kiknek az készítettett az Atyántól;” mivel ezen előrendelés az isteni gondviselés' műve, 's így inkább is tulajdonítható az Atyának, mint a' Fiúnak.

Mit kell a' kehely alatt érteni, mellyről Jézus szól?

A' fájdalom', és nyomoruság' kelyhét, mellyet ő nem sokára kiüritendő vala, mellyet később Zebedeus' fainak is hasonlóan ki kellett üríteniök, és mellyet mindenkinek ki kell innia, ha ugyan be akar Krisztussal a' mennyekbe menni; mert csak, ha vele szenvedünk, fogunk vele uralkodni is (II. Timoth. 2, 12.); 's csak a' szabályszerűleg harczolóknak adatik meg a' diadalkoszoru. (II. Timoth. 2, 5.)

Mikép itták ki valóban a' keserűség' poharát?

Sz. Jakab a' vértanui halál által, mellyet **Krisztus**ért szenvedett; **sz. János** pedig ama' sok szenvedések és üldöztetések által, mellyeket az ur **Jézus** miatt eltűrt.

Könyörgés sz. Jakabhoz.

Hőslelkű apostol! te valál első mindenek közt, ki a' fájdalom' kelyhét, **Krisztus**' példája szerint kiürítéd, és érte véredet ontottad: most pedig **Istennek** megdicsőített fiával együtt, élsz az ő **Atyjának** országában, **Sionnak sz. hegyén**. Kérlek, nyerd ki számomra **Jézustól** a' kegyelmet, hogy a' fájdalom, és viszontagságok' kelyhétől ne ijedjek vissza; hanem mindazt, a' mit rám az én **Istenem**' keze bocsát, legyen az kellemes, avagy kellemetlen, békével türjem: hogy méltó lehessen, egykor a' mennyei örömek' folyamából ihatni.

OKTATÁS SZ. ANNA ASSZONY' ÜNNEPÉRE.

Julius' 26-kán.

Sz. Anna asszony, kinek szülőit nem ismerjük, a' **Dávid'** nemzetségéből származott **Joakhimmal** lépett házasságra; kivel erényesen és jámborul élt, de sokáig gyermektelenül. Ezen, ama' korban fölöttébb szegyénteljes gyermektelenséget, ő ugyan nagy béketűrőssel, és az **Isten'** akaratábani megnyugvással viselte: azonban szüntelen esedezett mégis az **Istenhez**, áldaná meg őt egy magzattal. Végre az **Ur** meghallgatta könyörgését, és őt boldog anyjává tette a' legboldogabb, és áldottabb szűz **Máriának**. Ez rá nézve már maga is elegendő dicséret; miután ugyanis az **Isten** őt illy nagy méltóságra kiválasztá, nincs kétség benne, hogy az isteni kegyelemmel ő is közremunkált, 's magát erényes és szent élete által tünteté ki. A' mint hogy **sz. Anna'** dicséretének hirdetői, mindnyájan is az ő szent leányára, **Máriára** épilik **sz. Annának** minden méltóságát, föntségét, és nagyságát; azt mondván, hogy: „Ő szülte **Máriát**; a' kitől született **Jézus**, a' ki **Krisztusnak** hivatik.“ **Sz. Anna** korán elhunyt. **Sz. teste** némelly irók szerint 710-dik évben **Palesztinából** **Konstantinápolyba** viletett; hol tiszteletére több templomok épittettek. Tiszteeljük azért mi is e' **sz. anyát** hiven; és kérjük őt hathatós közbenjárásáért annál, a' kinek anyjául **Isten**, **sz. Anna'** leányát választotta, tudnillik a' mi urunk **Jézus Krisztusnál**.

(Ábrázoltatik **sz. Anna** a' még kis **Máriával**, a' mint azt olvasásra tanítja.)

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki sz. Annának azon kegyelmet adni méltóztattál, hogy a' te egyszülött Fiaid' anyjának szülője lehessen; engeddd irgalmadból, hogy mi, kik az ő ünnepét üljük, az ő pártfogása által gyámolittassunk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Példabeszédek könyve. 31, 10—31.)

Erőslelkű nőt ki talál? Becesebb az sokkal, a' messziről, 's az utolsó szélekről hozott gyöngyöknél. Bizik benne az ő férjének szive; és soha sem fog nyereség nélkül szükölködni. Jót tesz az ő férjének, és nem rosszat, éltenek minden napjaiban. Gyapjút és lent keres, és ügyes kezekkel munkálkodik. Olyan, mint a' kereskedő' hajója: kenyerét messziről szállítván. Fölkel, midőn még éj vagyon, és kiosztja háza' népének az eleséget, 's részleteket a' szolgálóknak. Szántóföldről gondoskodik, és azt megszerzi; kezeinek szerzeményéből szőlőt ültet. Erősséggel övedzi főágyékit, és karjait megedzi. Örömtelven látja és érzi, hogy munkás szorgalma sikert nyújt; éjjel ki nem alszik világa. Hozzányul az erős munkához, és ujjai orsót pergetnek. Megnyitja markát a' nyomorultnak; 's kiterjesztvén kezeit, ad a' szegénynek. Nem félti háznépét a' tél' hidegétől; mert valamennyi cselédjei kétszeresbe öltöznek. Szőnyegetek készít magának; az ő öltözete bibor és bársony. Tekintélyes az ő férje a' kapukban, mikor a' föld' nagyjával együttül. Alsó köntöst készít, és eladja: 's övet szolgáltat a' (*kereskedő*) kananeusnak. Erő-, 's ékesség az öltözete; miért is a' jövő napot mosolyogva várja. Bölcsen szól, mikor a' száját megnyitja; 's ajkairól a' kegyesség' törvénye hangzik. Szorgalmasan ügyel mindenre, mi a' házban történik: 's nem eszi kenyerét hivalkodva. Felőnek fiai, 's boldognak mondják őtet; valamint férje is dicséri, mondván: Sok nő gyűjt gazdagságot; de te mindnyáját fölülmultad! Csalóka a' kellem, 's hiu minden szépség; csak a' melly asszony féli az Istent, méltó a' dicséretre. Adjatok neki kezeinek szerzeményéből, és öntettei szolgáljanak neki a' kapukban magasztalásul.

Buzdulat. E' leczke egy derék házi-asszony' hü képét állítja előnkbe, ki, röviden szólva, éjjel-nappal, valamint saját, ugy

az övéinek testi és lelki, ideig 's örökkétartó javát is munkálja. Maga az Istennek Szentlelke nyújtja nekünk e' képet. Vajha azért akkép élne minden nő, mint az itt leirt asszony! De fájdalom! vannak házi-asszonyok, kik minden becsületöket csak a' szépségben, pipere- 's hiuságokban helyezik; kik semmi más foglalatosságot sem ismernek, mint elpuhult, kéjsovár testöket evés, ivás, mitsem tevés, és alvás által ápolni; kik a' ház' gondját utolsó dolgaik közé számítják, gyermekeiket, és cselédjeiket magukra hagyják, sőt azokat önfejü, gögös, czivakodó magukviselete, szemtelenségök 'stb. által, még botránkoztatják, és rosszra is csábítják; kik férjeik' vagyonát elpazarolván, öket a' szegénység-, szegény- és nyomoruságba döntik. Milly távol állanak e' házi-asszonyok attól, a' kiről a' mai leczke azt mondja, hogy valamennyit fölülhaladá gazdagságban, tudnillik az erényességben! De ök nem is fogják ama' jutalmat elvenni, mellyet amaz nyert; és cselekedeteik egykor, magasztalás helyett, Istennek szigorú ítéletét fogják magukra vonni. Jaj nekik! Ök, mint keresztényileg élő házi-anyák olly sok jót tehettek, olly sok rosszat megakadályozhattak volna; 's ök ezt nem tették. Jaj nekik! Ök a' legelhagyottabb külsetésbe fognak kiteszittatni.

Evangelium. (Sz. Máté' 13, 44—52.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványinak a' következő példabeszédet: Hasonló a' mennyek' országa a' szántóföldben elrejtett kincshez, mellyet az azt megtaláló ember eltitkol, és az e' fölötti örömében elmenvén, minden vagyonát eladja, 's megvásárolja azon földet. Ismét hasonló a' mennyek' országa a' jó gyöngyök után járó kereskedőhez; a' ki nagybecsü gyöngyre találván, elment, és mindenét, a' mivel birt, eladta, és azt megvette. Ismét hasonló a' mennyek' országa a' tengerbe bocsátott, és mindenféle halakat befogó gyalomhoz; mellyet, miután megtelt, a' halászok kivonván, és a' part mellett leülvén, kiválaszták a' jókat edényekbe, a' rosszakat pedig elvetették. Így lesz a' világ' végezetén is. Kimennek az angyalok, és elválasztván a' gonoszakat az igazaktól, tüzes kemenczébe vetik őket; ott leszen sirás, és fogak' csikorgatása. Értettétek-e mindezeket? Felelének neki:

Értettük. Monda nekik: Annakokáért minden irástudó, ki a' mennyek' országában oktattatott, hasonló a' cselédes emberhez, a' ki kincses kamarájából előhoz ujakat, és ókat.

Magyarázat és alkalmazás. Hogy értésünkre adja Krisztus, miszerint, ha az igaz hitet és valódi boldogságot elnyerni kívánjuk, nem csak semmi fáradságot sem szabad kimélnünk; de ha szükséges, még vagyonunkat, és jószágunkat, sőt életet és vért is oda kell érte adnunk: hasonlatossággépen egy embert állit előnkbe, a' ki kincsekre találván, hogy azt birtokába vehesse, minden vagyont és jószágait eladta. A' mi kincsünk el vagyon rejtve; mivel a' világ' bölcsei, a' Krisztus urunk által hirdetett igazságot eszlelenségnek tartják: ök látnak; és azt még sem látják meg! És rejtve kell maradnia; mivel az ördög, a' világ, és testi kívánságok el akarják rabolni. 'S valamint ha az ember az elrejtett kincshez hozzá akar jutni, mélyen kell ásnia: ugy szinte nagy fáradságot kell fordítani az igaz hit, és valódi boldogság' elnyerhetésére. A' jó gyöngyököt kereső kalmárról vett hasonlatossággal szintazt akarja mondani Jézus, hogy tudillik az ember az igaz hit, és üdvösség' elnyerése végett, sok fáradságot, sőt ha kell, még földi javait és életét is köteles feláldozni. A' tengerbe vetett, és mindenféle, utóbb a' parton elkülönözött halakat bekerítő hálóról vett hasonlatossággal, arra tanit az Ur minket, hogy Krisztusnak látható egyházához, mely Istennek földi országa, nem csak a' választottak, de az elvetettek is, nem csak a' jók, de a' rosszak is tartoznak (de nem a' nyilvános hitetlenek, a' sz. szék-től elszakadtak, és a' kizárottakul nyilvánítottak, vagyis egyházi átok alá vetettek); mely utóbbiak a' világ' végén elkülönöztetnek a' jóktól, 's az örök tűzbe vettetnek. Jaj azoknak, a' kik illy sorsra jutandnak!

Buzdulat sz. Annához! Üdvözlégys oh sz. Anna asszony! Boldog a' te méhed, mellyben a' mindenható Isten a' szentségnek ama' szekrényét, Máriát képezte, melly egyszülött fiát viselte. Boldog vagy te! ki a' mi vigasztalásunkra, Üdvözítők' anyját szüled: ki a' sovárgó világot az ő kegyelmével ismét felvidította. Fogadd tehát szerencse-kívánatunkat oh te szent és áldott az asszonyok közt! Hirdesse minden nyelv a' te dicséretedet; mivel te az Isten' anyjának anyjává lettél. De épen azért a' legnagyobb tisztelet- és bizodalommal is járulunk hozzád, és kérünk: esedezzél Üdvözítőknél mindazon kegyelmekért, melyekre nekünk olly nagy szükségünk van; hogy általuk a' te buzgó ajtatosságodat, isteni félelmedet 'stb. utánozhassuk: és mél-

lók legyünk a' te szüz leányod, Mária' áldott méhének gyümölcsét, Jézus Krisztust, egykor az egekben láthatni, 's az ő látásában örökké örvendhetni.

OKTATÁS LOYOLAI SZ. IGNÁCZ' NAPJÁRA.

Julius' 31-kén.

Támadtak a' keresztény anyaszentegyházban időnkint tévitanítók; de támasztott Isten mindannyiszor nagy, szent férfiakat is, kik az ő szellemével betelve, őket hősiezen leküzdötték. Ezekhez tartozik sz. Ignác is; kit Isten, társaival együtt, a' Luthert, Calvint 'stb. követők' ellenébe állított. Ő 1491-ben, Spanyolország-nak Loyola nevű várában született. Pampelona' védelmekor 1521-ben, súlyos sebet kapván, betegségében Jézus, és a' szentek' történetének olvasása őt annyira meghatolta, hogy eltökélte magát, ez időtől fogva egész életét csak az Urnak, és anyaszentegyházának szentelni. Párisban, 1534-ben, ha' más társakkal együtt (kik közt volt xaveri sz. Ferencz is), fogadást tön, hogy a' lelkek' üdvén fog munkálkodni. Ehhez később még a' szegénység, szüzes élet, és egy, általuk választandó papi főnök iránti engedelmesség' fogadását is csatolák; valamint az arrai köteleztetést is, hogy bárhova küldessenek is, a' lelkek' üdvének munkálása végett, az egyház' feje által, mindenüvé elmennek: semmi, fönrtartásukra szükséges eszközt sem véve magukhoz, hanem egyedül csak felebarátjaik' jótékonyására hagyottan. III. Pál pápa, 1540-ik évben megerősíté ezen új rendet, mellynek első főnökeül Ignác választatott; és azt Jézus' társaságá'-nak nevezte. Ignác fáradatlan buzgalommal működött saját, és mások' léleküdvének előmozdításán: 's egészen elerőtelenedve, 1556-diki Julius' 31-kén halt meg; utolsó pillanatiban is „Jézus“ nevét hangoztatva.

Ábrázoltatik Ignác a' jezsuiták' szerzetes öltönyében, Jézus' édes nevét (I.H.S.) tartva mellén, vagy pedig a' kezében tartott nap' belsejében.

A' sz. leczkét lásd a' Toldalékban, II. (2.) szám alatt; az evangeliomot pedig sz. Márk' ünnepén, a' 747. lapon.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki szent neved' nagyobb dicsőségének terjesztésére, harczoló egyházadat sz. Ignácban új támaszszal erősítéd; add, hogy az ő segedelmével, és őt utánozva küzdvén a' földön, méltók lehessünk, vele mennyekben meg is koronáztatni. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS SZ. LŐRINCZ' ÜNNEPÉRE.

Augustus' (Kisasszony' hava) 10-kén.

Sz. Lőrincz a' legszebb testi és lelki tulajdonokkal ékesített ifju volt. Jóllehet azonban ennél fogva legszebb kilátásai voltak is a' világban nyerendő szerencsére: ő mégis megvetve a' világi dicsőséget és földi javakat, Isten iránti szeretetből, és lelkének üdvéért, az egyházi állapotot választotta; még pedig oly időben, mikor ezen életmód, a' kereszténység' folytonos üldöztetése miatt, a' legnagyobb veszedelmekkel volt összekötve. Erényessége miatt őt Sixtus pápa jókor a' főszerpapi (vagyis archidiaconusi) méltósággal ruházá föl; mely hivatalban, az oltár melletti szolgálaton kívül, az egyház' kincseire, 's a' szegényekre is fölügyelnie kellett: mi később oka lett vértanui halálának. Midőn tudnillik Sixtus pápa vértanui halálra vitetett, Lőrincz vele együtt akart meghalni, azt mondván: „Hova mégy atyám! a' te fiad nélkül?” A' pápa vigasztalván őt, felele: „Ne szomorkodjál! Három nap mulva követendesz engem!” És úgy is lett. Az üldözők a' főszerpapnál nagy kincseket remélvén találhatni, megragadák őt, és azok' kiadását kívánták tőle. Ő magának három napot kért; mialatt magához gyűjtvén a' betegeket és szegényeket, akkép mutatá be őket, mint az egyháznak keresett drágaságait: mivel az ilyenek' gyámqlitása szerez az embernek kincset mennyekben. Erre Valerián császár oly haragra gerjedt, hogy sz. Lőrinczet egy vas rostélyon, lassu tűznél élve megsüttetni parancsolta (258. évben). A' szent e' rettenetes halált örömmel szenvedte; 's végre földi életét, melyet oly igen gyűlölt, hogy lelkét el ne veszítse, a' legbuzgóbb hálaadás közben, hogy Isten őt ennyi fájdalomra találta méltónak, bevégzé: hogy mennyekben egy más, örökké-tartót, és holdogabbat kezdjen. „A' ki szereti életét, az azt elvesztendi; a' ki pedig e' világon gyűlöli életét, az azt megtartandja az örök életre.“ (János' 12, 25.)

Sz. Lőrincz védszent a' tűzvészek ellen, és szerpapi öltözetben ábrázoltatik, oldala mellett rostélylyal.

A' mise kezdet a' 95-dik zsoltárból van véve: „Dicsőség és szépség van az ő színe előtt; hatalom 's méltóság az ő szent helyén. ÉnekeljeteK Istennek új éneket; énekeljen az Urnak egész föld.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged Urunk! mindenható Isten; engedd a' mi vétkeink' lángját elolthatni; ki sz. Lőrinczet a' testi kinok' tűzének legyőzésére segítetted. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. irt II. lev. 9, 6—10.)

Atyámfiai! a' ki szűken vet, szűken is fog aratni; 's a' ki bőven vet, az aratni is bőven fog. Adjon ki-ki annyit, a' mennyit szívében előre szánt ő' végre; ne kedvetlenül, vagy erőltetve: mivel a' jó kedvvel adakozót szereti az Isten. Elég hatalmas pedig az Isten, minden kegyes adományt bőségesen megtéríteni nektek; hogy mindenekben mindenkor teljes elégségeitek legyen, és még bővelkedjete is a' különféle jótétemények' gyakorlására; mint meg vagy on irva: Adakozott, adott a' szegényeknek; az ő igazsága megmarad örökké. Az pedig, a' ki magot ad a' magvetőknek, fog adni kenyeret is táplálékul; 's megsokasítandja vetéseket, és a' ti kegyes jótékonyásokat' gyümölcsét gyarapítani fogja.

Magyarázat és alkalmazás. A' szegények ránk nézve, mint az apostol mondja, mintegy szántóföldet képeznek; melly annál dúsabban fog a' testi, és lelki malaszt-áldásokban számunkra gyümölcsözni, minél gazdagabban vetjük be azt az alamizsnálkodás által. De ne legyünk szomorúak az alamizsna' nyújtásánál; mivel ez fősvénység' jelle. A' ki örömmel ad, az kedves csak az Isten előtt; ki is őt testi és lelki javakkal fogja megáldani, és nem engedendi, hogy valamiben szükölködést szenvedjen: mivel az Isten megteheti, hogy daczára minden bőkezűségünknek, mégis mindennel bővelkedjünk, és képesek legyünk különféle jótétemények' gyakorlására. Mit a' szegényeknek adunk, azt nem veszjük el; hanem úgy szólván, az Isten' kincstárába lerakjuk, honnan azt dus kamatokkal fogjuk visszavenni. A' szegényeknek csak keveset adunk; és e' kevésért végetlen sokat, nem csak testi, 's ideiglenes, hanem lelki, 's örökké tartó javakat is nyer az ember. Milly jó a' mi Istenünk!

Az evangéliomot lásd a' 328. lapon, amaz igéktől kezdve: „Bizonny-bizonny mondom nektek,“ egész addig: „megtisztelti az én Atyám.“

Mit kell az elhaló buzaszem alatt érteni?

1) Krisztust; a' kinek meg kellett halnia, hogy a' megváltás' gyümölcseit, ugymint saját megdicsőíttetését, és az emberek' megtérését eszközölje. 2) Minden igaz keresztényt; mert hogy az örök élet' gyümölcseit minmögünk, és mások' számára biztosíthassuk, szintugy meg kell magunkban a' bűnös embert, minden gonosz kivánságaival együtt lelkileg ölnünk, valamint Jézus Krisztus a' halált egész valóságában elvállalta. Az illy önsanyargatás szinte egy néme a' vértanuságnak; és az Istentől szinte dicsően meg fog jutalmaztatni. „Öldökölje ki-ki testét, és feszítse keresztre, mond aranyszájú sz. János: ugy a' mártirkoronát is el fogja nyerni.“ A' meggyaláztatást, igazságtalanságot, és üldözést békével szenvedni; szeretni azokat, a' kik gyűlölnek minket: benső vértanúság, mondja sz. Gergely. Sz. Ágoston pedig azt írja, hogy: a' kereszténynek egész élete, haugyan az evangéliom szerint folytatattatik, állandó kereszt, és vértanúság.

Mit tesz: gyűlölni lelkét e' világon?

Annyit tesz, mint mindent megtagadni tőle, a' mi ártalmas neki. 'S ez annyi egyszersmind, mint azt igazán szeretni, 's az örök életre megtartani; mig ellenben a' lelkét, ha neki az iránta való rendetlen szeretetből mindent megengedünk, a' mit csak kíván, örökre elvesztjük. Lelkünknek illetően gyűlöletére, vagyis inkább annak valódi szeretetére, int bennünket az Istennek Szentlelke már Sirák' fia által is (18, 30.); ekképen szólván: „Ne menj kivánságid után, és állj ellent önkényednek. Ha a' te lelked' kivánságinak engedsz, az csuffá fog téged ellenségid előtt tenni.“ Törekedjünk ennél fogva az illy valódi szeretet után; nehogy lelkünket örökre elveszítsük, vagyis az örök halál' martalékiává legyünk a' pokolban!

Mit ért Jézus az által: „Ha ki nekem szolgál, engem kövessen; és a' hol én vagyok, 'stb.“?

Ez által a' következőt érti: „A' ki tanítványom akar lenni, annak azt kell tennie, mit én cselekedtem, és akkép szenvednie, valamint én szenvedtem; azaz: annak meg kell magát tagadnia, tudnillik az ő testét, minden vétkeivel, 's kivánságaival együtt meg kell feszítenie (Galat. 5, 24.), hogy a' halálban hozzám hasonló lehessen. Igy azután velem, és bennem meg is fog dicsőíttetni.“ Mennyivel inkább áll ez azokra nézve, kik a' valóságos halálban is követik Krisztust, és életüket áldozzák föl érte!

Miként fogja az Atya Krisztus' szolgálát megtisztelni?

Ugy, hogy őket az ő hajlékaiba fogja bevenni; Ábrahám-, Izsák-, és Jákobbal a' mennyei vendégségben részesítvén, 's az

örömek' folyamával itatván őket, hasonlókká fogja magához ten-
ni. (I. Ján. 3, 2.)

Buzdulat. Oh szerelmes Jézus! áldott gyümölcse Mária' szüz méhének; teljes szívünkől hálákat adunk neked, hogy a' te megtestesülésed által olly csudálatos buzaszemmé lenni, 's olly keserü halált szenvedni akartál: hogy minékünk ezzel örök üdvet szerezhess. Oh vajha e' kegyelem' nagyságát kellőleg megismer-
nők, érte neked hiven szolgálánk, és téged óltünkben követnénk; a' mint követtek ama' sok ezer vértanuk, a' kikhez tartozik sz. Lőrincz is: ki a' tüzes rostélyon kiállott legiszonyubb kinoknak örömmel szenvedése által, isteni sz. nevedet nagygyá tette, 's az egész világ előtt megdicsőítette. Oh adj minékünk erőt hozzá, hogy minden viszontagságot, mellyet ránk küldesz, hasonló béke-
tűréssel viselvén, mi is akkép szolgáljunk neked, hogy valamint ezen, úgy a' más világon is veled mindenkor egyesülve marad-
junk, és mint igaz szolgálid, az Atyád által örökre megtiszteltés-
sünk. Amen.

OKTATÁS NAGY-BOLDOG-ASSZONY', vagyis MÁRIA' MENNYBE-VITETÉSÉNEK NAPJÁN.

Augustus' (Kisasszony' hava) 15-kén.

Miért hivatik így ezen ünnep?

Mivel a' boldogs. szüz Mária, e' napon vétetvén föl a' menny-
be, ott az örök dicsőség és nagyság' részesévé lett. Mi magyarok különösen azért is nevezzük a' boldogs. szüzet Nagy-Asszonyunk-
és királynénknak, mivel első királyunk sz. István, e' napon, mint halála' napján, Magyarországot, és az ujon plántált magyar anyaszentegyházat, a' boldogs. szüz anya Mária' pártfogásába, és oltalmába ajánlá: azt neki, mint királynénak, és nagy-asszonyunk-
nak, örökségül átadván.

Miért szentelnek e' napon különféle füveket, és gyümölcsöket?

Ezt az anyaszentegyház azért teszi, hogy: 1) örömét nyil-
vánítsa azon győzelem fölött, mellyet Mária a' halálon, ördögön és világon kivívott, 's örvendjen ama' fölséges diadalnak, melly-
ben Mária minden erényekkel, mint megannyi virágokkal ékesít-
ve, fölvételett mennybe; 2) azért is, hogy Isten e' füvek- és gyümölcsökre áldását adja, 's azokat megszentelje: hogy mind-
zoknak, a' kik velök élendnek, lelki, és testi javukra szolgáljanak.

A' mise kezdetben általános örömré buzdit minket az egyház, mondván: „Vigadjunk mindnyájan az Urban: minthogy

e' napot a' boldogságos szüz Mária' lizteletére üljük, a' kinek mennybe fölvetése fölött örvendenek az angyalok, és az Istennek fiát egyhangulag dicsöitik.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Kérünk téged ur Isten! bocsásd meg szolgálád' bűneit; hogy mi, a' kik saját cselekedeteinknél fogva előltd tetszést nem nyerhetünk, az örök életet, a' te Fiad', és a' mi Urunk' anyjának esedezése által elnyerjük. Ugyanazon mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sirákfia' könyv. 24, 11—13.; 15—20.)

Mindenekben nyugodalmat keresék magamnak; de csak az Urnak örökségében maradok állandóan. Akkor parancsola, és monda nekem a' mindenség' teremtője, ki engem is teremtett; ki az én sátoromban lakék; és így szóla hozzám: Jákobban lakozzál, és Izrael legyen örökséged, 's verj gyökeret az én választottaim közt. És így állandó lakást nyerék Sionban; nem különben nyugvó helyet a' szent városban, és uralkodást Jerusálemben. Gyökeret vertem egy jeles népben, melly Istenem' öröksége; és a' szentek' gyülekezetében vagyon lakásom. Magasra növekedém, mint a' libanoni czedrus, és mint a' cziprusfa Sion' hegyén; magasra emelkedém, mint a' kádesi pálma, 's mint a' jerikói rózsabokor; mint a' szép olajfa a' mezőkön, 's a' terebélyes platánfa a' viz' mentében, az utcákon. Akkép illatozom, mint a' fahéj, és jószagu balsam; kellemesen illatozom, mint a' legjobb mirha.

M a g y a r á z a t. E' leczke' elején, az isteni bölcsesség, minden teremtmények fölötti határlalan uraságát fejezi ki; és mint akart ő minden népek közé jutni: de hogy tulajdonképeni lakot csak a' választott népben talált, az isteni kinyilatkoztatás által. Az Izrael' népének adott bölcsesség, teremtett bölcseségnek neveztetik; és minthogy ebben főleg a' boldogságos Szüz részesült, ki az általános hagyomány szerint minden angyali, 's emberi lelkek közt a' legtöbb, és legnagyobb kegyelmekkel vala felruházva: azért könnyü belátni, miért olvastatja az egyház mai napon e' leczkét. E' bölcseségnek Mózes némileg hajlékot adott, és lakást rendelt, mikor az isteni-tiszteletet annak rendelményei szerint elintézte. 'S ekképen nyert a' Sion' hegyén maradást; és meggyökerezvén a' szent nép közt, Libanon' czedrusaként növekedett; azaz: ki-

nyilatkoztatásait századról-századra mindig világosabban, és körülményesebben fejté ki (mivel e' fa az ő nagy volta-, magassága-, és tartósságánál fogva, a' kinyilatkoztatott isteni religio' dicső növekedése- és tartósságának képeül használtatik); és illatozott, mint a' fahéj, és jószagu balsam: vagyis a' legkedveltebb erények' forrásává lett. A' bölcseségnek e' közelebbi leírásából kitűnik, milly jól alkalmaztatja az egyház e' leczkét a' boldogs. szüz Máriára: mivel ő benne is akkép növekedett a' bölcsesség, mint a' czedrusfa; 's nem volt-e ő minden erények' jó illatával diszesített rózsza az Isten' kertében? Oh vajha mi is így növekednénk a' bölcseségben, és Isten előtt Krisztus' jóságos illata lennénk! (II. Kor. 2, 15.)

Fo há sz. Vonj minket magadhoz oh Mária! hogy esedezésed által irgalmat nyerjünk; 's a' te védelmed' szárnyai alatt lakván, az örök életre méltókká legyünk, és abban részesülhessünk.

Evangelium. (Sz. Lukács' 10, 38—42.)

Az időben bement Jézus egy faluba (*Bethaniába*); hol őt egy Mártha nevű asszony, házába fogadta. 'S ennek Mária nevezetű öcsce vala; ki is az Ur' lábainál ülven, hallgatta beszédét. Mártha pedig a' szolgálat miatt többfelé el lévén foglalva, megállá, és monda: Uram! nem gondolsz-e vele, hogy öcsém egyedül hágy engem szolgálni? Mondd tehát neki, hogy segítsen nékem. Felelvén pedig az Ur, monda neki: Mártha, Mártha! te szorgalmatos vagy, és sok körül törődöl. Azonban egyre vagyon szűkség. Mária legjobb részt választott, melly el nem vétetik tőle.

Miért olvastatja ma ez erangeliumot az egyház?

Mivel ez Máriára, az Istennek anyjára leginkább alkalmazható; ő ugyanis Mártánál sokkal méltóbban és szeretetteljesebben fogadta be, nevelte, és szolgált az Istennek fiát; valamint az Isten' igéjét is sokkal buzgóbban és nagyobb figyelemmel hallgatta, őrizte meg szívében, és igyekezett azt teljesíteni, mint Mária Magdolna. És így mindkettőt illetőleg a' legjobb részt is választá; mivel ő mindkettőt a' legtökéletesebben teljesítette, 's ez által a' legnagyobb jutalomra lön méltóvá: melly mai napon meg is adott neki, és mellyet senki sem fog elvenni tőle.

Mit tanulhatunk mi e két testvértől?

1) Hogy mi is, mint Mártha, kiben a' munkás, és tevékeny élet példázattal, legyünk szorgalmasak a' mi életmódunk- és hivatásunkban; de a' mellett soha se feledjünk jó cselekedeteket gyakorolni, mindent az Isten' szeretetéért tenni, ő neki mindenben tetszeni iparkodni, és Krisztusnak, miután neki testileg nem szolgálhatunk, legalább a' szegényekben szolgálni; mivel ő mindent, a' mit embertársaink' legkisebbikével teszünk, akkép tekint, és jutalmaz, mint ha vele magával tettük volna. 2) Hogy mi is, Mária Magdolnához hasonlóan, ki az elmélkedő életet ábrázolja, legyünk buzgók az imádságban, az Isten' igéjének hallgatásában, az a' fölött és az isteni tökéletességek fölötti elmélkedésekben, és minmagunk' vizsgálásában: hogy ez által mindig tökéletesebbekké, 's az örök boldogságra méltóbbakká váljunk. Ezen elmélkedő életet nevezi Krisztus a' jobb résznek; ámbátor ezzel a' tevékeny, munkás életet épen nem rosszalja. Mi mind a' két félét igen jól egyesíthetjük; csak a' jobb részre legyünk mindig a' legfőbb tekintettel.

Miért feddi meg Jézus Márhát?

Ez nem az ő munkássága, és tevékenysége miatt történt, mellyet a' körülöttei fáradozásban kifejtett, hanem azon benső nyugtalansága, és szórakozottsága miatt, mellyel dolgozott; és mivel a' szükségesekekkel be nem érte: hogy így az ő isteni szavát is hallgathatta volna.

Mi az az egy szükséges?

Mindenekelőtt, és mindenben az Isten' dicsőségének, és lelkünk' üdvének keresése. Ki ez egy szükségesről kellőleg gondoskodik, az többi kötelességeit is hiven teljesíti; az olyan munkás, és tevékeny: de az ő munkássága nem nyugtalan és szórakozott, hanem csendes, és békés (mivel ő gondolatával dolog közben is az Istenen függ), úgy szinte nem is rendellen, sem tulzó, hanem mérsékelt; és kikerül minden haszontalanságot.

Buzdulat. Vajha ez egy szükségesről eddig is jobban gondoskodtam volna! Szerencsétlen órák, mellyeket eddig a' világra, hiúságra, gyönyör-élvezetekre pazaroltam! Ah! hova lettek? Mi marad nekem belőletek az örökkévalóságban, mint merő bánat, és kétségbeesés? Vajha visszaidézhetném hasztalanul töltött életem' idejét! De minthogy ez lehetlen, azért kérlek téged jóságos Isten! add kegyelmedet, hogy ezentul életemet egészen a' te szolgálatodban töltssem, és egyedül lelkem' üdvén munkálkodjam!

Sz. Bernárd' könyörgése Máriához.

Oh áldott Szüz! kinek mennybe fölvételekor a' mennyei udvar' fejedelmei, elragadtatva ez uj csuda által, álmélkodva kiáltának föl: „Ki ez, a' ki a' pusztából fölszáll, öröm-élvekkel körül folyva?“ 's dicsőrd-, és örömenekeket zengtek: mutasd meg irántunk való szeretetedet az által, hogy eszközözd ki Istentől a' világnak is azon kegyelmet, a' mellyet te nála találtál. Kérj bocsánatot a' bünösöknek; gyógyszer, és fölgyógyulást a' betegeknek; erőt a' kislelkűeknek; vigasztalást a' szomorúaknak; segítséget a' veszélyben levőknek; és megváltást minden gyermekeidnek! Áraszsza el közbenjáró esedezésed által ez ünnepen, az örömeinek eme' napján, az ő kegyelmének ajándékaival mindazokat, a' kik nevedet ajtatosan segítségül hívják, a' te Fiad, a' mi Urunk, Jézus Krisztus, a' kinek neve áldott Isten örökön örökké. Amen.

OKTATÁS SZ. ISTVÁN KIRÁLY' NAPJÁRA.

Augustus' (Kisasszony' hava) 20-kán.

Azon időben, mikor még a' pogány magyarok, duló fegyvereikkel egész Európát rettegésben tartották, Krisztus urunk' szül. után 972-dik esztendőől fogva, Geiza vezér uralkodott; ki szelid természetű lévén, irtózott népének vérongzó hadjárataitól, 's vele inkább a' polgárisult élet' javait igyekezett megkedveltetni, még pedig fölöttébb bölcsen, az isteni kegyelem által tőle megismert keresztény hit' befolyásával. Midőn ez üdvös szándékanak kivitelében legjobban fáradoznék, angyal jelent meg neki álmában, mint az ajtatos hagyomány tartja; ki őt bizonyossá tette, hogy a' mit ő véghez nem vihet, megteendi azt születendő fia. Ugyanekkor megjelent nevének sz. István első vértanu, ki tudtára adá, hogy fiat fog szülni; 's őt Istvánnak nevezendi. A' megígért gyermek megszületett Esztergomban, és sz. Adalbert prágai püspöktől megkereszteltetett: ki az üdvözítő hitnek számos országnagyokat megnyervén, a' fejedelmi fiu' nevelésére is, valamig élt, a' legáldásosabb befolyást gyakorolta. Sz. István még atyja' életében, a' nép' vezérletében társ, 997-től fogva pedig uralkodó fejedelem lévén, a' legnagyobb buzgósággal törekedett, az egész magyar nemzetet a' keresztény hitre téríteni: melly igyekezetében hathatós segítője volt II. Henrik romai császár is, a' kinek nővérét sz. István feleségül bírta. A' pogánysághoz ragaszkodók ugyan el-lene szegültek, és Kupa, sásmegi herczeg' vezérlete alatt, István

ellen hatalmas sereget is vittek: de sz. István, azon esetre, ha győz, a' Kupától elveendő javak' tized részét Istennek tiszteletére följánlván, megütközött ellenével, és azt legyőzte. Ezután minden erejét az igaz hit és egyház' megerősítésére fordítá: több kolostorokat, apátságokat, és püspökségeket, az esztergomi érsekséggel együtt alapítván, követet küldött Romába, intézményeinek megerősíttetése, 's a' királyi czim' kinyerése végett. A' szent-séges atya nem csak ezen kérésére hajolt, hanem koronát is küldött neki, apostoli czimmal, és a' kettős kereszt' elővitetésének jogával. Sz. Istvánnak egész élete, az Istentől rá bízott népek boldogításában folyt le. Az adakozás fővonás jellemében. Konstantinápolyban, Romában, és Jerusálemben alapítványokat tett, az ide zárándokoló jövevények' számára, oly bőkezűséggel, minőt más királyokról nem olvashatni. A' sz. király éjszakának idején sokszor a' kórházakban, ismeretlennek átöltözve, a' szegény betegek' lábait is megmosta; és nekik alamizsnát nyújtani, legfőbb örömének tartá: jóllehet illy alkalmakkor némely hálátlanoktól sérelmeket is kellett szenvednie; mellyeket azonban ő Istenért legnagyobb békével türt el. Leghőbb ohajtása volt, népét a' keresztény hitben megszilárdítani; 's e' tekintetben Isten után, szentséggel tündöklő fiában, Imre herczegben helyezte reményét. De az isteni bölcseségnek vizsgálhatatlan utjai nem ugyanazok, mellyeket a' halandók' véges értelme legcélirányosabbaknak hisz: sz. Istvánt Isten a' legsúlyosabb próba alá vetette, és Imre herczeget ifjúságának virágában magához vette. Sz. István hősiecs hitszilárdsággal nyugodott meg az Istennek akaratján, 's a' legpéldásabb önátengedéssel viselte fájalmát. 'S minthogy ez épen Nagy-Boldog-Asszony' napján érte, az ezen napon készített végrendeletében, országát a' boldogs. Szűznek ajánlá föl: meghagyván nemzetének, hogy a' boldogságos Szűzet, mint Nagy-Asszonyát és királynéját különösen tisztelje. Az isteni végzés úgy hozta magával, hogy ő maga is Nagy-Boldog-Asszony' napján mulnék ki a' világból. A' nagy és szent király, kinek Magyarország sok századokig tartó alkotmányt, törvényeket, polgári jóllétet, és a' mi mindezeknél föbb kincs, kereszténységét köszöni, az örök dicsőség' országába 1038-dik esztendőben költözött által; 's hideg tetemei az őnalapította székesfejérvári roppant főegyház' sirboltjába takarítottak. Midőn 45 esztendő mulva, VII. Gergely pápától a' szentek közé soroltatott, testét sz. László király rendkívüli fénynyel emelteté föl; 's ugyanekkor a' sz. királynak jobb keze, Isten' nevében nyújtott számtalan alamizsnáinak jutalmául, sértetlen állapotban találtatott: 's a' magyarok által mai nap is

akkép tiszteltetik, mint a' jötelleket és szent életet nem csak az örökkévalóságban, hanem sokszor már e' földön is dicsőséggel koronázó isteni jószág' emléke, 's a' sz. István' esedezései által, annyi témérdek viszonytságok közt is megtartott országunk' jóllétének záloga.

Festetik sz. István királyi palástban és koronával, kezében királyi pálczát tartván; vagy pedig a' Bold. Szűz' oltára előtt térdelve, 's az Isten' anyjának a' koronát, 's vele országát fölajánlva.

A' misekezedet következő: „Az igaz, mint a' pálma, virágzik; és mint a' Libanon' czedrusa, fog nevedezni: az Isten' házában ültetve, Istenünk' házában tornáczában.“ (Zsolt. 91.) „Ne tühretetlenkedjél a' gonoszok ellen; ne is irigykedjél a' hamisságot tevőkre.“ (Zsolt. 36.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Engedd kérünk, a' te egyházadnak mindenható Isten! hogy szent István hitvallódban, ki e' földön uralkodván, annak terjesztője vala, mennyekben dicső védelmezőjét birni legyen méltó. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Sirákiá' könyv. 31, 8—11.*)

Boldog a' férfi, ki szenny nélkül találtatott; 's ki az arany után nem ment, sem a' pénz- és kincsekben bizodalmit nem helyezettte. Ki ez? és dicsérni fogjuk őtet: mert csudálatra méltó dolgokat mivelte éltében. A' ki ebben (*a' gazdagság' kísértetei által*) megpróbáltatott, és tökéletesnek találtatott, annak örök dicsősége fog lenni: a' kinek volt alkalma vétetni, és nem vétett; rosszat cselekedni, és nem tett. Ugyanazért javai bátorságba helyezték az Urban; 's adakozásait a' szenteknek egész gyülekezete fogja hirdetni.

Magyarázat. Az Istennek Szentleke, mint valamely nagy veszedelemben forgott, és abból csudálatosan megszabadult embert, boldognak mondja az olyant, ki az Istenől nyert földi javakkal vissza nem élt önvesztére, 's az Istennek, akár fősvénység és irgalmatlanság, akár pazarlás és élvezetvágy, kevélység, vagy torkosság, henyeség és fajtalan élet, vagy más, a' jólléteből könnyen eredni szokott bűnök általi megbántására. Az pedig, a' mit az ur Jézus sz. Máténál (19, 23.) mond, épen félelemben ejtő:

„Bizony mondom nektek, nehéz a' gazdagnak bemenni a' mennyek' országába. Ismét mondom nektek, könnyebb a' tevének a' tü' fokán átmenni, hogysen a' gazdagnak bejutni a' mennyek' országába.“ Tehát olly ritka, a' gazdagságot jól, és istenes czélokra használó ember a' földön! És mégis ezerek, és milliók, egyedül ez után sovárognak; ez mindnyájoknak egyedüli vágya: sok pénzzel birni, és meggazdagodni! Igen, mert ők csak a' kényelmes életet nézik, mellyre a' pénz által szert tehetnek; de nem gondolnak azon folytonos veszedelemre, mellyben lelkök' üdvössége forog, sem a' számnélküli kísértetekre, mellyekbe őket a' könnyü élet, a' heverés, vagy a' testi élvezetek utáni vágy és alkalom ejtik. Azt mondja sz. Pál, hogy: „a' kik meggazdagodni akarnak, kísértetbe, 's az ördög' törébe, és sok haszontalan, sőt ártalmas kivánságokba esnek, mellyek az embereket halálos veszedelembe merítik.“ (I. Timoth. 6, 9.) „Mert minden gonoszságnak gyökere a' pénz' szeretete: mellyet némelylek megkívánván, eltévelyedtek a' hittől, és sok fájdalmas gondokkal szegezék magukat által.“ (U. o. 10. v.) Mit sz. Dávid öntapasztalása után is megismervén, így imádkozott alázatosságában: „Jó nekem, hogy megaláztál engem; mert így tanulom meg rendeleteidet.“ (Zsolt. 118, 71.) Vajha szintezt gondolná minden szegény, és ügyefogyott, alacsony sorsu ember: „Jó nekem, és üdvös, hogy szegény sorsuvá tettél engem ur Isten! Mert bizonyosan ez állapotban számtalan olly bünre vezető kísértetek- és alkalmatosságoktól ment életet élek, minők a' földi gazdagság mellett, az Isten, és örök életről megfélekedezésre viendettek.“ Ugyanazért annál nagyobb az érdem, azon ritka, jeles, és szent egyénekre nézve, kik ezen kísérteteknek, mint sz. István király is, ellentállva, a' földi gazdagságot egyedül a' jó cselekedetekre, az irgalmasság' műveinek gyakorlására, nem pedig saját mulandó örömelezeteikre fordíták! Boldog az illyen, a' Szentlélek' szózata szerint, a' ki jámbor és szennynélküli életet élven Isten előtt, a' bűnnek még árnyékát is akkép kerüli, mint a' mérges kigyót; a' kinek szive, 's gondolata nem a' veszendő földi gazdagságon, a' kincseken és pénzen függ; 's a' ki reményét nem a' rakásra gyűjtött aranyban helyezi, olly sok lelkek' bálvány- 's csábítójában! Az illyen, a' legveszedelmesebb kísértetet legyőzve, nagyobb csudát mivel, mint ha az elemeken uralkodnék; 's a' ki ezt illetőleg a' próbát kiállja, mint sz. István király, az tökéletes, és örök dicsőségre méltó. Átalában pedig boldog minden, ki a' vétékre csábító alkalmat megvetve, az Istent meg nem bánja; 's ki a' vétéknek, bármilly könnyűnek, és büntetetlenül elkövethetőnek lássék is az, és bár-

milly nagy mértékben ingereltetik is rá, helyt nem ad. És a' milly nehéz, az illy kísértetnek ellentállni, szintolly természetes kötelesség, vigyázni, nehogy az illy alkalmakba készakarva bonyolódjunk; hanem azokat szorgalmasan kikerüljük. Boldog végtére minden, ki a' szegényeket tehetsége szerint segíteni törekszik, és követi a' jámbor Tobiásnak amaz intését: „Ha nagy értéked lesz, bőségesen osztogass segedelmet; ha pedig kevés leend, keveset is örömet igyekezzél adni.“ (4, 9.) „Mert ez által nagy jutalmat gyűjlesz a' szükség' napjára. Mivel az alamizna minden büntől, és a' haláltól megszabadít; és nem engedi a' lelket a' sejtéség' helyére menni.“ (U. o. 10. 11.) 'S ezt jelentik az írásnak azon szavai, hogy az adakozónak „javai bátorságba helyezvék az Urban.“ A' szegények' személyében magának Krisztus Jézusnak adott javak, bizonyosan a' legjobb és biztosabb helyre tételnek kamatra; hol azokat sem a' tolvajok el nem lopják, sem a' moly és rozsdá meg nem emésztik, hanem ezerszeres jövedelmet gyümölcsöznek az örök életre: sőt már e' földön is minden jók' dicséretét, és a' megvigasztalt szegények' hálaadását érdemlik. Élj tehát oh keresztény! szeplőtelenül e' földön; ne szeresd az aranyat, kerülő a' vétkes alkalmakat, légy irgalmas a' szegények iránt: és boldog fogsz lenni már e' földön is, és méginkább az öröklétben.

Evangelium. (Sz. Lukács' 19, 12—27.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak a' következő példabeszédet: Egy főnemes ember messze tartományba utazott, hogy magának országot venne át, 's azután megtérne. Előhíván pedig az ő tiz szolgáit, tiz girát oszta ki köztük, illy meghagyással: kereskedjetez ezzel, mig visszatérek. Országának lakosai pedig gyűlölék őtet; és azért követséget is küldének utána, olly izenettel: nem akarjuk, hogy ez uralkodjék rajtunk. Lőn pedig, hogy az országot elfoglalta; 's visszatérvén, parancsolá előhivatni azon szolgálkat, a' kiknek pénzt ada által; hogy megtudná: kiki mennyi nyereséget szerzett. Előállá pedig az első, mondván: Uram! a' te giráddal tiz girát nyertem. És monda neki: Örülj hiv szolgám! mivel hogy a' kevésben hiv voltál, ezután tiz városos lesz hatalmad. A' másik is előjőve. mondván: Uram! a' te giráddal öt girát nyertem.

Ennek is monda: Te pedig öt városra fogsz gondot viselni. Egy másik is előáll, mondván: Uram! imhol a' te girád, melly nálam vala, betakarva keszkenőmbé. Mert félttem tőled: tudván, hogy kemény ember vagy; ki azt is föl akarod venni, a' mit le nem tettél, és azt is le akarod aratni, a' mit nem vetettél. Felele neki: tulajdon szájadból itéllek meg gonosz szolgál! Tudtad, hogy kemény ember vagyok, a' ki azt is föl akarom venni, a' mit le nem tettem, és azt is learatni, a' mit nem vetettem: miért nem adtad tehát az én pénzemet a' pénzváltó-asztalra, hogy most visszatérvén, uzsorával lehetett volna azt visszakivánnom? És az ott állóknak monda: Vegyétek el tőle a' girát, és adjátok annak, a' kinek tiz girája van. És mondanak neki: Uram! már van tiz girája. Mondom pedig nektek: hogy mindennek, a' kinek van, adatik, és bővelkedik; attól pedig, a' kinek nincsen, a' mije van, az is elvételik tőle.

Magyarázat. E' példabeszéd lényegben megtörtént egy zsidó fejedelemmel, a' ki Romába utazott, hogy a' császártól méltóságában megerősíttessék; a' zsidók pedig ki akarák vinni, hogy más neveztesse ki fejedelemnek: de tervök nem sikerült. Kérdés most: Ki értetik a' főnemes alatt, lelki értelemben? A' sz. atyák' egyező magyarázata szerint Jézus Krisztus: a' ki mind isteni, mind emberi természete szerint, igen nemes, sőt fölséges személy volt; mert emberi természeténél fogva is, a' dicsőséges Dávid király' véréből származott. És ő messze tartományba utazott, hogy magának az országot átvénne. Ő az egekből e' világra jött: hogy ilt az Istennek országát, a' bün és ördög' hatalma alól kiszabadított emberi-nemzettségben helyreállítsa. Ő minekünk, mint az ő hiv szolgáinak, az ő kinszenvedése, halála és föltámadása által a' mennyek' országát megszerezvén, ismét eljövend a' világra, hogy Ádám' számkivetett fiait hajdani örökségökbe bevezesse. Mi mindnyájan az ő szolgái vagyunk, és az ő tőle nyert girákkal a' végre ajándékoztattunk meg, hogy azokat az ő országának terjesztésére fölhasználjuk. Valamint a' teremtés, ugy a' megváltás' jótéteményei által, törvényes szolgái, 's birtoka lettünk a' Jézus Krisztusnak. Ama' girák pedig, mindazon testi 's lelki ajándékok, mellyekkel minket az Isten, minden legkisebb érdemünk nélkül, megajándékozott: lelkünket ugyan értelemmel, okosság-

gal, bölcsesség- és tudományyal; testünket pedig öt érzékkel, és különféle erőkkkel ruházzván föl: hogy velök az életben istenesen, és az ő rendelete szerint kereskedjünk. Mert számot kell egyszer adnunk, hogy azokat miképen használtuk! Hogy az ő országának lakosai gyűlölék ötet, az szinte Krisztusról értendő; ki önmaga mondja sz. Jánosnál (15, 18.), 's vigasztalja vele tanítványit, miszerint ne csudálják, ha őket gyűlölendi a világ, mert az nálok nál előbb már gyűlölé őtet; nevezetesen a zsidó nép, melly Pilátustól halálát kierőszakolta. Holta, 's mennybe-menetele után pedig a pogányok, a tanításától elpártolt eretnekek, és Istentől elszakadt keresztények, gonosz erkölcsöikkel mondanak ellene: 's ohajtják, bár az ő törvényét soha se hallották volna; 's vajha soha se jönné el ismét, megítélni őket! Ezek azok, a kik Krisztust nem akarják maguk fölött uralkodóul.

Kik azon szolgák, a kiknek kereskedésre pénzt adott ama' fő Ur?

Minden ember; legyen az pogány, vagy keresztény: mert mindnyájan birtoka, és szolgálói vagyunk a' mennyei Urnak, a' ki által lettünk, és megváltattunk az örök haláltól; 's a' ki előtt meg kell jelennünk, hogy ajándékainak miképeni használatáról számot adjunk. A' pogányok ugyan csak a' természeti jótéteményekről, de mi a' természetfölöttiekről is számot fogunk adni: mert a' kinek több adatott, attól több is fog visszakéretni.

Mi okból adatik a' tiz girát nyerőnek tiz város, és öt az ötöt nyerőnek?

E' megkülönböztetéssel csak igazságos voltát akarja velünk a' mennyei bíró megismertetni; hogy tudillik mindenki a' szerint fogja munkája' jutalmát elvenni, a' mint több, vagy kevesebb jót tett.

Mi okból ítélte el a' girán semmit sem nyerő, 's azt visszaadó szolgát?

Hivalkodásáért, minthogy semmit sem munkálkodott, 's ugyan-azért tehetségével mit sem is használt. Mi is az Istennek sokféle adományait haszontalanul elpazarolván, mint valamely henyő szolgák, a' szolgálat' díját élvezzük, a' nélkül, hogy a' munkával járó bérért legkevesebbet is tennénk, mi az Istennek, a' mi Urunknak kedves! Mennyivel inkább leszünk pedig méltók a' büntetésre, ha a' tőle vett javakat még e l l e n e is fordítjuk; 's nem csak jót nem teszünk, de még gonoszat is mivelünk?

Miért adatá az Ur a' hivalkodó szolgáló' giráját a' szorgalmatosnak?

A' szentírás-magyarázók ebből azt hozzák ki, hogy valamint az erkölcsi világban a' hivalkodó ember nem csak kizáratik az ö-

rök életből, hanem még azon fölül súlyos büntetéssel is illetetik: ugy az erényességet gyakorló, istenes ember, érdemén fölül is meg fog jutalmaztatni. Az ég' jutalma nem csak igazságos, hanem **tulbővelkedő is.**

Buzdulat. Ur Isten! a' kinek szolgálni uraság, engedelmeskedni hatalom: igazgasd kegyelmesen a' te szolgálid' sziveit, hogy a' tőled vett ajándékokkal a' te szent tetszésed szerint élvén, mindenekben szent akaratodat teljesítsük, 's a' ránk bizott girákkal lelkünknek dusan kamatozó nyereséget szerezzünk. Adj a' föld' hatalmasainak igaz keresztényi alázatosságot, hogy hatalmuk' érzetében is, nevedet félni 's imádni tanulják. Adj az egyházi előjáróknak gondos figyelmet, és éberséget, hogy a' rájuk bizott nyájadat istenesen vezéreljék; adj a' tőlök függő népnek aláztatos engedelmességet, hogy egyházadban kiki hasznosan foglalkozván, szorgalmának kivánt jutalmát, a' te szent Fölségedtől megnyerhesse. Ne legyen csak egy hivalkodó szolga is köztünk, a' ki kegyelmed' megbecsülhetetlen ajándékát a' lomhaság' takarójába rejtse: hanem gyujtsd föl mindnyájunkban az igaz buzgóság' tüzeit, hogy kiki félelem- és rettegéssel munkálja üdvét. Amen.

OKTATÁS SZ. JOAKHIM' ÜNNEPÉRE.

(Nagy-Boldog-Asszony' napja utáni Vasárnapon.)

Joachim, ki az evangeliomban Helinek is neveztetik, Mária-nak boldog atyja, Dávid' királyi nemzetségéből származott; és áhíthatos szülői által, gyermekiségétől fogva isteni félelemben és jámborságban növeltetvén föl, az Isten' parancsolatainak pontos teljesítése által, az erényesség' magas fokára hágott. Midőn már elérte volna férfikorát, egy erényes és tiszta életü szüzet választotta magának nőül: Annát, kivel, mint életírásában mondatik, szent, de hosszas ideig magtalan házasságban élt. Az Isten tudnillik próbaköre teszi azokat, a' kiket kedvel. Joachim türelemmel, és magát Istennek akaratára bizván, állá ki e' próbáltatást; ama' reménydus hittel vigasztalva magát, hogy elég hatalmas és kegyes az Isten, neki végső öregségében is, ha az üdvére leend, utódot adni. Nem is csalta meg őt reménye, mellyet folytonos imádság-, szegények iránti bőséges adakozás-, és más jó cselekedetekkel táplált; mert végső öregségében atyja lett ama' boldog gyermeknek, kinek születése üdvünk' kezdetévé lőn. Ezentul egyetlen gondja volt, emez áldott szülöttjét minden gonosztól megőrizni,

's ez által Isten iránti háladatosságát tanusítani. Sőt hogy a' háladatosság' legtökéletesebb áldozatát mutassa be Istennek, e' drága kincset egészen neki ajándékozta; 's Anna nejével együtt, a' jerusálemi templomban, a' még gyöngéd koru Máriát följánlotta: ezután nem sokára lelkét Teremtője kezébe adván vissza. Vajha a' keresztény szülők megtanulnák Mária' szülőitől, gyermekeiket nem a' világnak, hanem egyedül Istennek nevelni; kitől azokat vették, 's ki azokat tőlök egykor vissza is fogja kérni! Vajha minden szülők arról gondoskodnának, hogy gyermekeiket nem annyira pénz- és javakban, mint istenességben, becsületesség- és erényekben tegyék gazdagokká: hogy legyenek minden büntől mentek, 's ne a' mulandó javak és élvezetek után vágyódjanak rendetlenül, hanem inkább mindenekelőtt a' mennyek' országát tartásák szem előtt. Ah mily boldogokká tennék ez által mind magukat, mind pedig gyermekeiket!

A' képeken sz. Joachim szüz Máriát, mint gyermeket karjain hordozza; oldalánál pedig áldozatra szánt galambok vannak egy kosárban.

A' mise kezdetben az egyház Joachimnak szegények iránti bőkezűségét hirdeti; a' 111-dik zsoltárból énekelvén: „Bőven szórt, és adakozott a' szegényeknek; kegyességének emléke megmarad örökké: hatalma föl fog magasztaltatni dicsőségben. Boldog a' férfi, ki az Istent féli; parancsolataiban fölöttébb nagy gyönyörűséget lel.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki minden szentek közül sz. Joachimot választád a' te Fiad' szülőjének atyjává; add kegyesen, hogy az ő ünnepét tisztelettel ülvén meg, szószólásának gyümölcseiben is örve-
dezhessünk. Ugyanazon mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

A' lecke ugyanaz, melly sz. István király' napján. Az evangéliomot pedig lásd a' Bold. Szüz' fogantatásának ünnepén, 684. l.

F o h á s z. Örvendj sz. Joachim! mert Mária a' te leányod, és anyja annak, a' ki üdvössége az egész világnak. Oh te szerencsés, te boldog házas-pár, Joachim és Anna! A' ti magzatotok, a' legtisztább szüz, minden adományok' gyöngye, Jézus Krisztus' anyja, tisztaságotok és szentségetek' élő bizonyossága; mert gyümölcseiről ismerjük meg a' fát. A' ti életetek az Isten' akaratja szerint volt rendezve. Nyerjétek meg nekem is a' ti szószólásotok által azon kegyelmet, hogy neki mindenkor tiszta szívet áldozak, szentséges szemei előtt szennytelenül járjak, és mint jó fa, az örök élet' gyümölcseit teremjem.

OKTATÁS SZ. BERTALAN APOSTOL' ÜNNEPÉRE.

Augustus' 24-kén.

Bertalan, ki galileai Kánában született, azoneygy személy ama' Nathánaellel, a' kit Fülöp épen úgy, mint András Péter testvérét. (Ján. 1, 45.) Krisztushoz vezeté, midőn általa meghivatott az apostolságra. Az evangelisták azon apostolokat, a' kik együtt jövének Krisztushoz, közönségesen együtt is nevezik. Már pedig a' három első evangélista (Mát. 10, 3. Márk. 3, 18. Luk. 6, 14.), mindég egyszerre szól Fülöp- és Bertalanról; János pedig (1, 45.; 21, 2.) mindenkor Fülöp- és Nathánaelről: a' honnan megtetszik, hogy Bertalan és Nathánael azoneygy személy. Midőn Fülöp Nathánaelt, avagy Bertalant Krisztushoz vezette, az Ur fölkiáltá: „Ime egy igaz izraelita; kinek szájában álnokság nem találtatik;“ mire Nathánael bizonyoságot tön Krisztus' Istensége felől, mondván: „Mester! te vagy az Isten' fia; te vagy Izrael' királya“ (a' Messiás). Ez időtől fogva nem távozván Bertalan isteni tanítójának oldala mellől, hallá és látá mindazon nagy tetteket, a' mellyeket az Ur véghez vitt. Jelen volt ő Krisztus' kinszenvedése-, halála-, feltámadása-, és mennybe-menetelénél; Pünkös'd' napján a' többi apostolokkal együtt vette a' Szentlelket; azután pedig elment, hirdetni az Isten' igéjét az egész világon. Eusebius szerint, tanított Perziában, Arábiában, sőt Indiában is; hol Pantaenus még a' harmadik század' elején, vagyis mintegy száz esztendő mulva Bertalan' halála után, a' kereszténység' nyomaira talált. Később Frigiába jöven, aranyszáju sz. János szerint Likaoniában is hirdette az evangéliomot; végre pedig Nagy-Örményországban (hol a' király' leányát csudatevőleg meggyógyítván, ez által a' királyt családjával együtt, és tizenkét várost megtérített), a' király' testvérétől, Asztiagestől, a' bálványozó papok' unszolására, a' legborzasztóbb kinhalállal végeztetett ki: mert némeltyek szerint megfeszítettett, mások szerint pedig elevenen megnyuzatván, végre lefejeztetett. (Azért a' képeken sz. Bertalan kést tart kezében, bőre pedig karjáról függ.) Teste többszöri áthelyezés után egy helyről másikra, végre 983-ban Romába vitetett; hol maiglan is a' Bertalan-templomban tiszteltetik. Ennyit tett Bertalan, hogy az Isten' országát erőszakkal elnyerhesse: és te mit teszesz oh keresztény?

A' mise kezdet ugyanaz, melly sz. András' ünnepén.

Az egyház' könyörgése.

Örök mindenható Isten! ki mai nap minékünk sz. Bertalan apostol' ünnepe által tiszteletteljes, és szent örömet engedsz élveznünk; add meg, kérünk, a' te egyházadnak, hogy azt szeresse, mit ő hitt, és azt hirdesse, mit ő tanított. A' mi Urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinthus. irt I. level. 12, 27—31.)

Atyámfiai! Ti a' Krisztus' teste vagytok, és annak tagjai egymás közt. Némellyeket pedig az Isten a' maga egyházában, először ugyan apostolokká, azután profétákká, harmadszor tanítókká rendelt; tovább olyanokat tett, a' kik csudákat munkáljanak, a' nyert ajándékokhoz képest betegségeket gyógyítsanak, a' szükölködők' fölsegéléséről gondoskodjanak, előljárók legyenek, idegen nyelveken szóljanak, beszédeket magyarázzanak. Valljon mindnyájan apostolok-e? mindnyájan proféták-e? mindnyájan tanítók-e? vagy mindnyájan birnak-e csudatevő hatalommal? Valljon mindenkinek vagyon-e gyógyítási ajándéka? vagy mindnyájan szólnak-e különféle nyelveken? Valljon mindnyájan értenek-e a' magyarázáshoz? Buzgólkodjatok pedig a' hasznosabb ajándékok' gyakorlásában.

Magyarázat. Itt az apostol arra tanít minket, hogy a' keresztények mind együttvéve Krisztus' testét képezik. Mindegyikünk tagja valamely részletes egyháznak: melly ismét tagja a' közönséges anyaszentegyháznak. Egyik sem az egész test; hanem ennek csak tagja. Ugyanazért senki se is bizza el magát mások fölött; mert mindannyian szükségesek. Senki se tartsa magát nagyobbak, bizonyos általa birt malasztok miatt; mivel épen a' legkevésbé jeles tagok, a' legnélkülözhetlenebbek az egésznek fentartására. Senki se vágyódjék rendeltetéséhez nem tartozó foglalatosságok után; valamint a' szem nem akarja teljesíteni a' fül', sem a' fül a' szem' kötelességét: hanem mindenki tartsa magát azon helyezethez, melly neki az egészben, mint testben kijelöltetett; 's ne annyira magának, mint inkább az egésznek éljen; azaz: mindenki legyen a' maga helyezetével, avagy lisztével megelégedve; működjék abban buzgó szeretettel, 's igyekezzék ez által, tehetsége szerint az egész egyház' javát előmozdítani. Ha tehát az

Isten téged földmivelői állapotba helyezett, ne irigyeld a' nemes-, vagy hivatalbelinek sorsát. Ha más ügyesebb náladnál, ha fényesebb hivatalt visel, 'stb., e' miatt ne zugalódjál; mert valamint az emberi testben nem lehet minden tag szent: úgy az egyház' erkölcsi testében sem lehet mindenki magas tisztségű 's állású. Azon egy, a' mit mindnyájunknak tennünk kell, az, hogy a' főbb malasztok után, vagyis az állapotunkhoz mért nagyobb szentség, és Istennek tökéletesebb szeretete után törekedjünk; mert ezen az uton kell a' királynak is csak úgy, valamint a' koldusnak, az örök életre jutni.

Evangelium. (Sz. Lukács' 6, 12—19.)

Az időben kiméne Jézus a' hegyre imádkozni, 's az egész éjet Istenhez való imádságban tölté. 'S megvirradván, előhívá tanítványait, és választá közülök tizenkettőt, a' kiket is apostoloknak nevezé. Simont, kit Péternek nevezett, és Andrást, annak bátyját, Jakabot és Jánost, Fülöpöt és Bertalant, Mátét, és Tamást, Jakabot, Alfeus' fiát, és Simont, ki nevezteték buzgólkodónak, Judást, Jakab' atyjafiát, és az iskariótesi Judást, ki árulóvá lett. És lemenvén velök, megállá mezős helyen, hol is egybegyűlve vala tanítványainak serege, és fölötté sok nép egész Judeából, Jerusálemből, Tirus- és Sidonnak tengermelléki tartományából; kik azért jöttek oda, hogy hallgassák ötet, és meggyógyíttatnának az ő betegségeikből; valamint azok is, a' kik tisztátalan lelkektől háborgattattak, megjelenének: és meggyógyulának. És az egész sokaság igyekszik vala őt illetni; mivel erő megy vala ki belőle: és mindeneget meggyógyíta.

Miért megy Krisztus hegyre, midőn imádkozni akar?

Sz. Bonaventura szerint, annak kijelentése végett, hogy valamint a' hegy emelkedett hely: úgy a' buzgón imádkozónak is, elméjét egészen az Istenhez kell fölemelnie, 's a' mulandó és földi dolgok' mélyéből a' magasságba szállni, ha imádsága' gyümölcsét élvezni kívánja.

Milly oka volt Krisztusnak az imádságra?

Ő, mint sz. Ambrus mondja, csak emberi természeténél fogva imádkozott; nem magáért, hanem értünk: példát akarván ezzel

minekünk adni, hogy mi is a' mi szorongattatásunk- és szükségünkben, és mikor fontosabb ügyekhez akarunk kezdeni, folyamodjunk az imádsághoz.

Miért imádkozik Krisztus éjjel?

Hogy arra tanitana minket, miszerint: 1) Az éjszakai idő legalkalmasabb az imádságra; mivel éjjel minden csendes, és nyugott lévén, gondolatinkat jobban összeszedhetjük. 2) Hogy imádság által kell magunkat a' kísértetek és incselkedések ellen, melyeket az ördög éjnek idején tenni szokott, védelmeznünk. 3) Hogy éjszaka kell, az éjjeli imádság által, a' nappalra nekünk és felebarátainknak szükséges malasztokat megszerezni. Ezért Krisztus urunk, sz. Gergely' mondása szerint, éjjel imádkozni szokott; nappal pedig, tanítás és csudatettek által mozdítá elő felebarátja' üdvét. Milly dicséretre méltó tehát ama' házi szokás, mellynél fogva a' házbeliek estvénkint a'szent olvasót, vagy litániát, 's az estveli imádságot fenszóval, és nyilvánosan, vagyis az egész háznép együtt, elimádkozzák!

Miért imádkozék Krisztus épen ez éjjel?

Mivel reggel tanítványai közül tizenkét apostolt szándékozott választani. Ezekért kéré most mennyei Atyját, hogy őket a' küldetésök' teljesítésére szükséges malasztokkal megajándékozni méltóztatnék. Krisztus' példajaként mai napig böjtölve imádkozik az egyház Kántornapokon azokért, kik az egyházi rendet fölveszik; mivel a' papi hivataltól függ a' nép' java és veszedelme; 's valamint egy jó, és buzgó áldozár, vagy püspök, egész népének épületére és megszentelésére szolgál: ugy egy vétkes, és kötelességéről megfélekedett papi egyén, azt botránkoztatja, 's kárhozatba taszítja. Imádkozzunk annakokáért buzgón, különösen a' Kántornapokon, hogy az Isten nekünk méltó papokat és püspököket adni kegyeskedjék.

Miért nevezi Krisztus e' tizenkettőt csupán e' naptól fogva apostoloknak; előbb csak tanítványoknak hívám őket?

Isten' országában az apostoli méltóság, Krisztus urunk után első. Miért is azt akará Krisztus, hogy az apostolok erre, mint tanítványok, jól elkészüljenek. A' ki tanító akar lenni, annak előbb tanulnia szükség. Senki se lépjen olly hivatalba, mellynek betöltésére nem alkalmas.

Miért nem ment a' nép is föl a' hegyre?

Krisztus egyedül azokat hívta a' hegyre, kiket ő apostolokká akara tenni; ugyanazért nem is bátorzkodott a' nép oda fölmenni. A' mire nem vagy hivatva, ahhoz ne is toladodjál.

Miért jöve le Jézus a' hegyről?

Hogy az alatt rá várakozó népet tanítaná, 's meggyógyítaná: mivel sokan jövének hozzá, hogy őt hallgatnák, és általa betegségeikből kigyógyíttatnának. Jól jegyezd itt meg, hogy ők előbb hallani akarák őtet, és azután meggyógyíttatni betegségeikből: tehát előbb lelkőkről gondoskodtak, 's csak azután a' testről! Így kell neked is, ha templomba mégy, előbb a' lelki, 's csak ezután a' testi javakért könyörögnöd.

„És az egész sokaság igyekszik vala, őt illetni; mivel erő meggye vala ki belőle: és mindeneket meggyógyíta.“

Krisztus a' szellemi jótéteményekkel mindig testieket is csatolt össze. Kövessék őt ebben minden előljárók, különösen pedig a' papok; mert valamint a' mágnes a' vasat, úgy vonják a' testi jótétemények is magukhoz a' szívet: 's a' mi tanításaink és intéseink sokkal könnyebben meghatják a' lelket, ha azokat testi jótéteményekkel is fűszerezzük.

Buzdulat sz. Bertalanhoz. Oh sz. Bertalan apostol! téged a' Krisztus iránti szeretet nem csak javaidtól fosztott meg, hanem az még a' legirtózatossabb halálad' okává is lön. Kérd Istent érettem, e' világ' hiu fiáért, hogy Üdvözítőm iránti szeretetből mindent, a' mi világi 's mulékony, szívesen és örömmel elhagyjak, magamat megtagadjam, és így méltó lehessenek, téged mennyekbe követni.

SZ. ÁGOSTON PÜSPÖK' ÜNNEPÉRE.

Augustus' 28-kán.

Sz. Ágoston 354-ben született Afrikában, Numidiának Tagaszte nevű városában. Atyja, ki csupán 371-ben lett keresztény, Patricius, édes anyja pedig sz. Monika volt. Szülői nagy gondot fordítottak nevelésére. Karthagóban is nagy előmenetelt tett Ágoston a' tudományokban; de nem úgy az erényességben is: mert különféle vétkekre hagyta magát elcsábíttatni, 's végre a' manikheusok' eretnekségébe esett. Sz. Monika éjjel-nappal esedezett Istenhez, hogy fián könyörüljön. Kérése meghallgattatott. Ágoston Romából, hova Karthagóból vonta magát, Milanóba ment. Itt sz. Ambrust több ízben hallotta szónokolni: 's lassankint a' keresztény igazság viszhangra talált szívében. Midőn egykor kertjében saját állapotja fölött gondolkodnék, mint valamely éneklő gyermektől, ismételve hallá e' szókat: „Vedd, és olvasd!“ Erre egy szent-írást vevén elő, a' legelőször szemeibe tünt szavakat olvasta, mellyek a' következők voltak (Rom. 13, 13—14.):

„Mint nappal, tisztességesen járjunk; nem mértékletlenséget és részegséget, nem ágyas-házakban való bujálkodást és szemtelenséget, nem versengést és irigykedést üzve: hanem öltsetek magatokra az ur Jézus Krisztust; és ne tápláljátok a' testet úgy, hogy az vétkes kívánságokra gerjedjen.“ Mostantól fogva megtérése ellőn határozva, a' végette Milanóba jött édes anyjának, sz. Monikának, legnagyobb örömére. Ágoston 387-ben Milanóban megkereszteltetvén, anyja' halála után visszatért Tagaszteba; később pedig Afrikának Hippo (jelenleg Bona) nevü városába: mellynek püspökévé is választatott 395-ben. Miután ez időtől fogva szent életet élt, és a' keresztény hitet illető sok irományt hagyott hátra: meghalt 426-dik évi szeptember' havában.

Sz. Ágoston védszentje a' hittanároknak, 's mint püspök rajzoltatik, könyvvel, és égő szivvel kezében; oldalánál sas lévén (János evangelista' jelképe.)

A' leczkét és evangéliomot lásd a' Toldalékban, VIII. (1.) szám alatt.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható Ur Isten! hallgasd meg kegyesen a' mi könyörgésünket; és engedd minékünk, a' kiket szeretetedben bizni hagyál, sz. Ágoston püspök és hitvallód' esedezése által, a' te szokott irgalmad' hatását tapasztalnunk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS A' SZ. ŐRZŐ-ANGYALOK' ÜNNEPÉRE.

S e p t e m b e r' (sz. Mihály' hava) első Vasárnapján.

Miért rendeltetett ez az ünnep?

Hogy: 1) Istennek hálákat adjunk érte, miszerint mindenünknek egy külön angyalt rendelt, a' ki minket e' világ' veszedelmein át mennyekbe vezessen; 2) pedig háladatosak legyünk az angyalok iránt is, a' kik mi velünk olly sok jót tesznek.

Honnan tudjuk, hogy minden embernek megvan a' maga őrangyala?

A' szent-írás' több helyeiből, nevezetesen: I. Mózes' 48, 16.; Jób' 33, 23. Apost. cselek. 12, 15.; különösen pedig Krisztus' eme' szavaiból: „Vigyázzatok, nehogy e' kisdédek közül valakit megvessetek; mivel én mondom nektek, hogy az ő angyalaik mindenkor látják az Atyám' orczáját, a' ki mennyekben van.“ E' szavakat a' katholika egyház is mindenkor úgy magyarázta, miszerint minden embernek külön őrző-angyala van.

Mi az őrző-angyalok tiszte?

Hogy az embereket a' test' és lélek' veszedelmeitől megóvják. A' 90-dik zsoltárban (11. v.) mondatik: „Parancsolt az ő angyalainak végetted, hogy minden utaidban őrizzenek téged. Kezeikben hordanak téged, nehogy lábadat a' kőbe megüssed;“ azaz: nehogy vétkezzél, vagy másféle szerencsétlenség érijen. „Oh milly nagy méltatás Istentől, kiált föl erre sz. Bernárd; milly csudálandó szeretet! Ki parancsolta meg? . . . Az Isten. És kiknek parancsolta? . . . Az angyaloknak, ama' fönséges lényeknek, az Isten' laktársainak. Mit parancsolt nekik? . . . Hogy minket, szegény embereket őrizzenek, és oltalmazzanak. Oh Uram! mi az ember, hogy megemlékezel róla?“ Vesd ezzel össze azt is, a' mit sz. Pál a' zsidókhoz irt levelében (1, 14.) mond: az angyalokat szolgáló szellemeknek nevezvén, azok' szolgálatjára küldöttéket, kik az üdvösséget elnyerni ohajtják. Ugy szinte: Máté 18, 10. Tob. 5, 15. Judith' 13, 20. Luk. 15, 10. IV. Móz. 22, 22. Zsolt. 33, 8. Zsolt. 90, 12. Apost. cselek. 1, 10-11. Dániel' 6, 22. Luk. 22, 43.; 16, 22. 'stb.; hol az angyalok akkép magasztaltatnak, mint a' gyermekek' barátjai, az ifjuság' vezérei, az ártallanság' védői, mint jóra serkentők, a' gonosztól visszaretentők, mint a' jámborok' őrzői, szerencsétlenségek' elhárítói, mint megmentők a' veszélyektől, vigasztalók az inségben, segítők a' küzdelemben, 's mint a' lelkeket örök boldogságba vezérlők. Az őrangyalok tehát legnagyobb jótevői az embereknek. Ki tudja, milly sok bünbe estünk, és mennyi szerencsétlenség ért volna minket is, ha ők vissza nem tartóztatlak, és bennünket nem őriztek volna?

Mivel tartozunk sz. őrző-angyalunknak?

Sz. Bernárd' tanítása szerint: 1) Tisztelettel, jelenléte miatt; miért is jelenlétében mit se tegyünk, a' mit bármilyen, becsületre méltó ember előtt tenni szégyenlenénk. 2) Háladatossággal, a' minket kísérő figyelemért. 3) Bizodalommal és szeretettel, mellynél fogva minden szükségünkben, bajainkban, kísértésünkben azonnal hozzá folyamodván, védelmét kérjük.

Minő vigaszt nyújt nekünk az őrangyal' jelenléte?

Azt, hogy minden testi és lelki veszedelmeinkben hátrak és rendithetlenné maradván, mitől sem félünk. Miért is félnénk, mondja sz. Bernárd, miután illy hatalmas védők' oltalma alatt állunk? Ők minket minden utainkban oltalmaznak; ők győzhetetlenek, és nem csábíthatnak el; annál kevésbbé csábítanak el valakit. Hi-vek ők, hatalmasak, és okosak: miért rettegnénk? Kövessük csak őket, ragaszkodjunk hozzájuk, és maradjunk a' mennyek' Urának, az Istennek oltalma alatt.

Mit kell mai napon tennünk?

Üljük azt meg, őrangyalunk' tiszteletére, legnagyobb ajtatóssággal: adjunk neki az egész éltünkön át nyert jóléteményekért hálát; ajánljuk magunkat továbbra is oltalmába; 's fogadjunk neki állandó hűséget, és engedelmisséget.

I m á d s á g. Örök mindenható Isten! a' ki végtelen jószágodnál fogva, minden embernek, már anyja' méhétől, egy őrző angyalt rendeltél; engedd, hogy az én őrangyalomat tisztelvén, szeretvén, és neki engedelmeskedvén, a' te sz. kegyelmed, és az ő oltalma által megőriztessem; és egykor a' mennyei hazában, isteni fölségedet, vele, és minden szent angyalokkal, örökké láthassam.

Oh ti szent őrangyalok! oltalmazzatok minket a' küzdésben, hogy el ne vesszünk a' rettenetes ítéletben.

A' misékezdetben az egyház, a' 102-dik zsolnárból éneklő: „Áldjátok az Istent minden angyalai; ti hatalmas erejű lelkűek! a' kik teljesítitek az ő parancsolatját, és engedelmeskedtek az ő szavának. Áldjad én lelkem az Urat, és minden, a' mi bennem van, az ő szent nevét.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki mondhatlan gondoskodásodnál fogva, angyalodat oltalmunkra küldöd: add meg a' téged kérőknek, hogy az ő védelmők és oltalmuk által megőriztetvén, társaságukban örökké örvendjenek. A' mi urunk Jézus Krisztus álta!, 'stb.

Leczke. (Mózes' II. könyv. 23, 20—23.)

Ezt mondja az Ur Isten: Ime én elküldöm angyalomat te előtted, hogy megőrizzen az uton, és bevigyen téged a' helyre, melyet készítettem. Tartsd őt tiszteletben, és hallgass a' szavára; ne is ellenkezzél vele: mert vétkeidet el nem nézi; 's mivel az én nevem vagyon ő benne. Hogyha szavára hallgatsz, és megteszed azt mind, a' mit mondok, ellensége leszek ellenségednek, és üldözni fogom azokat, a' kik üldöznek téged; és az én angyalom fog előtted menni.

Evangelium. (S: Máté' 18, 1—10.)

Az időben járulának a' tanítványok Jézushoz, mondván: kit állítasz nagyobbnak a' mennyek' országában? És

magához híván Jézus egy kisdedet, közükbe állítá őt, és monda: Bizony mondom nektek, hacsak meg nem térendetek, és a' kisdedekhez hasonlókká nem váltok, be nem mentek a' mennyek' országába. A' ki tehát megalázza magát, mint eme' kisded: az nagyobb a' mennyek' országában. És a' ki gondviselése alá fogadand egy ilyen kisdedet az én nevemben: engem fogad be. A' ki pedig megbotránkoztat egyet e' kisdedek közül, a' kik én bennem hisznek: annak jobb leendett, ha egy malomkö köttetett volna nyakára; 's a' tenger' mélyébe merítettett volna. Jaj e' világnak a' botránkozások miatt! Mert kell ugyan botránkozásoknak történniek: de azért jaj azon embernek, a' ki által a' botránkozás jön. Ha pedig kezed, avagy lábad botránkoztat téged: vágd el azt, és vesd el magadtól; jobb neked, mint bénának, avagy sántának az életre bemenned, hogy sem két kezed, avagy két lábad lévén, az örök tüzre vettetned. És ha szemed botránkoztat téged: vágd ki azt, és vesd el magadtól; jobb neked egy szemmel az életre bemenned, hogysem két szemed lévén, a' gehenna' tüzére vettetned. Vigyázzatok, hogy meg ne vessetek valakit e' kisdedek közül; mivel én mondom nektek, hogy az ő angyalaik mindenkor látják az Atyám' orcáját, a' ki mennyekben van.

Tanulságok az evangéliumból. 1) Krisztus már azelőtt kinyilatkoztván az apostolok előtt sz. Péter' elsőbbségét, 's csak imént tüntetvén ez apostolt ujlag ki az által, hogy érette szintugy, valamint magáért, a' templomadót lefizette: a' többi apostolok (a' kik hallották ugyan Jézus' szavait, de mivel a' Szentlélek még nem szállott rájuk, azokat kellőleg nem értették, és talán Péternek valamely földi boldogsága felől képzelődtek,) e' miatt féltékenyekké lettek, és azon kérdéssel járultak Jézushoz, hogy: ki legnagyobb a' mennyek' országában? Jézus mellőzve azon kérdést, hogy kicsoda legnagyobb a' látható egyházban, tanítványait arra tanítja, hogy miben áll a' lelki nagyság. Azért azt mondja: Keresztényi gondolkozásmód szerint, legnagyobb a' legalázatosabb. És ha le nem teszitek büszkeségeket és nagyra-vágyástokat, és nem lesztek alázatosak és igénytelenek, egyszerűek és őszinték, egyenes és nyílt szívek, bizalmasok és hívők,

mint a' gyermekek: ugy külsőleg lehettek ugyan országom' polgárai; de a' mennyeknek láthatlan országában, nem fogtok a' szentek' számába tartozni; valamint ugyanott országomat sem fogjátok örökölni. Milly magasztos és szükséges erény annakokáért az alázatosság! 2) A' ki pedig, folytatja Jézus, egyet eme' bennem hívő kisdedek közül megbotránkoztat (vagy velők megvetőleg bánik, és rosszat tesz nekik, főleg az elcsábítás és gonosz példák által; ugy hogy azokon megütközvén, elesik és vétkezik), annak jobb lett vala, ha malomkő akasztatott volna nyakába, 's a' tenger' mélyébe sülyesztetett volna; vagyis, ha az ilyen előbb, hogysen mást botránkoztatott, bizonyos halálát találta volna. Mivel így csupán teste halt volna meg; a' botrányadás által pedig lelkét is megöli, sőt talán még ama' kisdedekéit is, a' kiket botránkoztat. Jaj a' világnak a' botrányok miatt! mivel a' kisdedek ez által megrontatnak, és elesnek; a' botrányt adó gonoszok pedig maguknak még nagyobb veszedelmet készítenek. Kell ugyan botrányoknak lenni, azaz: minthogy a' világ annyira megromlott, 's az emberek annyira hajlandók a' gonoszra: ennől fogva nem lehet a' dolog máskép, mint hogy néhányan, sőt sokan is, rosszat beszéljenek és tegyenek, és ez által a' jóknak is megütközésre adjanak okot, és őket elcsábítsák. De jaj eme' csábítóknak; ők szigoruan fognak azért büntettetni: mivel az én malasztom' segedelmével, bűnös vágyaiknak ellentállhattak volna! Ismerd meg ebből, milly nagy becse van egy ártatlan léleknek, 's milly nagy vétket követ el az, a' ki egy illyent a' botrány által gonoszságra csábít. 3) 'Ha pedig kezed, avagy lábad botránkoztat téged, 'stb.' Itt már Krisztus urunk nem azon ingerről szól, melly másoknak adatik, hanem a' benső ingerről, mellyet az ember önmaga ad magának; mondván: ha téged valami, a' mi neked olly kedves, mint jobb szemed, avagy jobb kezed, bűnre akar csábítani (legyen az bármilly nagy értékű tárgy, rád nézve drága, vagy hasznos személy, például szolgálga, vagy szolgáló, kellemes társaság, valamelly jó szolgálat 'stb.), válj megerővel tőle; mivel jobb a' mulandó gyönyört nélkülözni, sőt a' legnagyobb világi veszteséget is elszenvedni inkább, mint örökké elkárhozni. 4) A' minket mások' botránkoztatásától viszsztatartó legerősebb indítóok az, hogy a' mi botrányaink által a' szent őrangyalokat, ama' fölséges lelkeket, az Isten' barátit, megvetjük és megbántjuk. Milly mélyen esnénk mi, ha ezt tenni nem átalnók! Ne botránkoztatassátok azért e' kisdedeket, a' kiknek angyalaik látják az Isten' színét.

OKTATÁS KISASSZONY' NAPJÁRA,
vagyis a' Bold. szüz Mária' születésének ünnepére.
September' (sz. Mihály' hava) 8-kán.

Miféle ünnep ez?

Ez azon boldog és örömteljes nap, mellyen a' Boldogságos Szüz, Istennek anyja, Mária, a' napvilágot legelőször megpillantá. Az egyház így énekel e' napon: „A' te születésed, Istennek szüz anyja! az egész világnak örömet hirdetett; mert belőled származott az igazság' napja, az Ur Krisztus: ki minket az átoktól feloldva, megáldott, 's a' halált meggyőzvé, örök életet szerzett.“

Mikép örvendeztette meg Mária' születése az egész világot?

Megörvendeztette az: 1) jámbor szülőit, Joachimot és Annát, kik sokáig tartott magtalanságuk után, e' boldog gyermek' születésében kimondhatatlan vigaszt nyertek; 2) az Ur' kegyelmében elhunyt ős patriarkákat, kik azon hirre, hogy az Üdvözítő' anyja megszületett légyen, rövid időn megtörténendő váltságuk' elébe örömmel néztek; 3) a' földön levő embereket, a' kiknek ő, mint hajnali csillag, vagy hajnali pir, hirdette az igazság' napjának közelgő jöttét, 's boldog előkövete volt az üdvösségnek; 4) az angyalokat, kik benne királynéjokat, és annak anyját pillanták meg, ki az ő koszorujokat kiegészítendő, a' gonosz angyalok' esése által megürült helyeket pedig ismét betöltendő vala.

Mit kell mai napon cselekednünk?

Mi is szivből örvendjünk, hogy nekünk Máriában királynénk, anyánk, pártfogónénk született; tiszteljük őt fiuilag: különösen pedig igyekezzünk irántai tiszteletünket, erényeinek utánozásával hebizonyítani; 's így magunkat az ő szószólására méltókká, 's annak részeseivé tenni.

Fohász Máriához sz. Anzelmtől.

A' leggyöngédebb szeretet-, és legtisztább vonzalomból sohajtok hozzád oh anyám, Mária! Oh bár elegendő tehetségem volna, téged kellőleg szeretni. Taníts meg engem oh szeplőtelen Szüz! milly tiszteletteljes gondolatokat tápláljak rólad, és miképen tiszteljelek téged méltólag: hogy egész életem az Isten' tiszteletére, 's a' te szolgálatodra legyen szentelve, oh Mária!

A' mise kezdet ugyanaz, melly a' Bold. Szüz' fogantatásának ünnepén (682. l.); ugy szinte az imádság is; csakhogy e' helyett: „fogantatásának“, ez mondatik: „születésének.“ Szint- az a' leczke és evangéliom is.

Damaskusi sz. János egy olly könyvhez hasonlítja Szüz Máriát, mellyben csudálatos módon minden isteni, 's erkölcsi érények irva találhatnak, ugymint: a' hit, remény, Istennek és felebarátunknak szeretete, 'stb. Hitét sz. Erzsébet magasztalá, mondván: 'Boldog vagy te, ki hittél.' Reménységét, szeretetét, és béketűrését ama' sokféle üldözésekben, megvettetések- és szenvedésekben tünteté ki, mellyek őt érték sz. fiával együtt Bethlehemben, Egyiptomban, Judeában, de főleg Jerusálemben, Jézusnak leggyalázatosabb és kínosabb halálakor. Felebaráti szeretetét kimutatta Erzsébet' látogatásánál, a' galileai Kánában, különösen pedig saját fiának, az emberiség' üdveérti önkénytes feláldozásával. Szorgalmasan olvassgass tehát e' könyvben oh keresztény! jól megjegyezve belőle magadnak különösen a' következőt: Ha Jézus tulajdon anyját, a' kit a' bűn soha sem szepőlösített, annyit engedte szenvedni; mikép kívánhatják akkor más emberek, hogy a' szenvedéstől mentek legyenek, és így az örök életet olcsóbb áron nyerhessék el, mint Mária? Mit jól megfontolván, tanul meg Máriától, magadat minden sanyaruságok közt az Isten' akaratjára hagyni, 's béketűrő lenni.

Buzdítás a' Mária iránti ajtatosságra.

Több szent és istenes férfiak' állítása szerint, a' Mária iránti ajtatosság egyike a' legjelesebb- és leghasznosabbaknak; miért is nem csak ők maguk buzgó tisztelői voltak Máriának, hanem e' tiszteletre másokat is buzditottak. Máriát az egyház, nevének megfelelőleg, mint a' tenger' csillagát üdvözli; melly világít mindazoknak, kik a' világ' véstteljes tengerén hajókáznak: hogy a' véték által hajótörést ne szenvedjenek; vagy ha már szenvedtek, a' türelmesség által ismét békeparthoz jussanak. Azért szólít föl közölünk mindenkit sz. Bernárd: Ne fordítsd el szemeidet e' csillag' fényétől, ha nem akarsz a' hullámok által eltemettetni. Ha a' kísértések' viharai föltámadnak, ha a' sanyaruságok' szikláiba ütdől: e' csillagra tekints, és hivd Máriát segítségül. Ha vétkeid' sulyja háborit, ha lelkismereted' tisztátalan volta szégyennel tölt be, ha a' borzasztó végitélettől annyira rettegsz, hogy már-már elnyel a' szomorúság, vagy épen a' kétségbeesés' örvényébe kezdesz sülyedni: gondolj Máriára. A' veszélyekbeni szorongattatások-, és kétséges dolgokban, hivd őt segítségül. Ne távozzék ő soha szájadból, sem szivedből; 's hogy megnyerhessed oltalmát, el ne mulaszd őt élete' pályáján követni (mert ebben áll az irántai valódi ajtatosság). Ha őt követed, el nem tévedsz; őt híván segítségül, nem esel kétségbe: ha ő vezet, el nem bukol: ha ő véd

téged, ugy nincs mitől félned; ha ő kísér, ugy bizonyosan eljutsz az üdvösségre: 's így tenmagadon fogod tapasztalni, hogy ő méltán nevezetik Máriának, vagyis a' tenger' csillagának. (Mária' neve napja Kisasszony nap utáni Vasárnapon tartatik.)

OKTATÁS SZ. KERESZT' FELMAGASZTALTATÁSÁNAK ÜNNEPÉRE.

September' 14-kén.

Miféle ünnep ez?

Évenkinti emléke annak, hogy a' kereszt, mellyen Krisztus meghalt, a' Nagy-Konstantin, és anyja sz. Ilona által Jerusálemben építtetett, és sz. kereszttről nevezett templomban, nyilvános tiszteletre ki lőn téve.

Mikor történt ez?

Először Konstantin császár alatt, mikor a' sz. kereszt' temploma fölszenteltetett; később ismét Heraklius császár alatt, ki a' Kozroes persa király által Persiába vitt, és ott tizennégy évig maradt sz. keresztet ujlag visszanyervén, Jerusálembé visszahozta, 's azt önmaga vitte a' Kalvária hegyre, hova Üdvözítőnk is vitte.

Milly csuda történt ez alkalommal?

Midőn a' császár a' sz. keresztet, irántai nagy tiszteletből, tulajdon vállán akarná a' kijelölt helyre fölvinni, 's o' mellett császári diszjelekkel volna fölékesítve, nem vala képes azt tovább vinni; valamig csak Zakhariás patriárka' tanácsára, a' császári ékességeket le nem tette, 's egyszerűen nem öltözködött: saruit is lehuzva, 's így magát az alázatos Üdvözítőhöz hasonlónak téve. (Brev. Rom.) Tanulj ebből minden hiu fényüzést mellőzni, kereszteted békével hordozni, 's így a' valódi alázatosság- és béketüresben Üdvözítődöt utánozni.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki minket mai nap a' sz. kereszt' felmagasztaltatásának évenkinti megülvése által örvendeztetsz; engedd, hogy mi, kik annak titkát a' földön megismertük, mennyben a' megváltás' gyümölcseit érdemelhessük. A' mi urunk Jezus Krisztus által, 'stb.

Bővebb oktatást a' sz. kereszttről, a' sz. kereszt' feltalálásának ünnepén olvashatni (757. l.); hol a' lecke is föllelhető. Az erangeliomot és ennek magyarázatát lásd a' 328. lapon, ama' szaraktól kezdve: „Most hajtatik régre az ítélet,“ egész addig: „a' világosság' fiai legyetek.“

Rövid oktatás a' sz. kereszt' utjáról.

Mi a' sz. kereszt' utja?

A' sz. kereszt' utja egy, a' pápai sz. szék által jóváhagyott ajtatosság; melly alatt Krisztus Jézus' keserves kinszenvedése, különösen pedig a' Kalvária-hegyre tett utolsó utja felől akkép elmélkedünk, mint ez Jerusálemben, a' legrégebb időktől fogva divatozik. A' sz. keresztul' ügye többször szönyegre került Romában, a' legfelsőbb lelki törvényszék előtt; minden szoros vizsgálat alá vétetett: 's ezen ajtatosság olly üdvösnek találtatott, hogy azt idő' folytában öt pápa nem csak megerősítette, hanem minden hívőnek buzgón ajánlotta is. Ezen ajtatosság keresztutnak azért neveztetett, mivel ebben Krisztus urunknak minden szenvedéséről, de főleg utolsó utjáról elmélkedünk, mellyet Pilátus' ítélőszékétől egész halála' helyéig, a' keresztel tenni kényszerített. A' Krisztus által megszentelt helyek, legrégebb időktől fogva legnagyobb tisztelettel látogattak a' keresztényektől; a' legtávolabb fekvő tartományokból is zarándokoltak e' helyre. De miután később Jerusálem a' hitlenek' kezébe került, 's különben is sok kereszténynek lehetetlen volt oda vándorolni: a' Kalvária-hegyet közelökbe helyezték által. Kiszemeltek t. i. egy dombra vezető utat; e' dombot kereszt-, vagy Kalvária-hegynek nevezék, 's ezen ut' mentében képeket állítottak föl: mellyek a' Krisztus' kinszenvedésének történetében előforduló különféle eseményeket ábrázolták, a' sz. evangelisták' elbeszélései, vagy régi, hozzánk jutott szóbeli hagyományok szerint; vagy pedig az illy képeket csak a' templomban függesztették föl. Ama' helyek, a' hol e' képek álltak, vagy maguk a' képek is, állomásoknak (stáncziók-nak) nevezettek. Illyen közönségesen tizennégy van, tudnillik: I. Pilátus Krisztust halálra ítéli. II. Krisztus vállaira veszi a' keresztet. III. Jézus elesik a' keresztel. IV. Jézus találkozik anyjával. V. Cyrenei Simon segíti Jézust a' kereszt' vitelésben. VI. Veronika Jézusnak kendőt nyújt. VII. Jézus másodsor esik el a' keresztel. VIII. Jézus vigasztalja a' siránkozó nőt. IX. Jézus harmadszor roskad le a' kereszt' sulyja alatt. X. Jézus ruháitól megfosztatik. XI. Jézus keresztre szegeztetik. XII. Jézus meghal a' keresztfán. XIII. Jézus a' kereszttről levétetvén, anyja' ölébe helyeztetik. XIV. Jézus a' sirba tétetik.

Mikép kell a' keresztuli ajtatosságban részt venni?

A' keresztuton ajtatossággal, és figyelmesen kell megjelenünk. Jézus a' mi bűneink miatt szenvedett; köteleességünk tehát, a' keresztuli ajtatosság alatt, bűneink fölött őszinte bánatra ger-

jednünk. Ezenkívül a' keresztut által mindenkor bucsút is nyerhetünk; már pedig a' bucsu' elnyerésére szükséges, hogy kegyelem' állapotjában legyünk. Legjobb annakokáért a' keresztuti ajtatosságban olly napon venni részt, midőn a' türeelmes gyónás által Istennel egészen kibékültünk. Ha, pedig nem gyónhatnánk, és e' sz. ajtatosságban mégis részt akarnánk venni, ugy legalább mingyárt kezdetén tökéletes bánatot gerjeszszünk fel magunkban; hogy ez által, ha talán nagy hűnben volnánk, magunkat az Isten' kegyelmére, 's a' bucsu' elnyerésére méltókká tehessük. Továbbá figyelmesen és ajtatosan kell róla elmélkedni, mennyit szenvedett érettünk Jézus; föl kell magunkban gerjeszteni a' bűnnek mély utálatát, és az Üdvözítőnk iránti forró szeretetet, és föltenni erősen, hogy mostantól fogva a' keresztnek, az Ur által megtört ösvényén fogunk járni.

Miért kell a' keresztuti ajtatosságra szorgalmasan eljárunk?

A' keresztuti ajtatosságra szorgalmasan el kell járnunk, nem csak az ez által nyerhető bucsúk miatt, hanem, és főleg azért, mivel ott Krisztus Jézus, a' mi Üdvözítőnk' kinszenvedésének emléke ujittatik meg. (XIV. Kelemen pápa.) A' XII. Kelemen pápa által az 1731-dik évi Január' 16-kán. és XIV. Kelemen által 1741-ben, Augustus' 30-kán közzétett apostoli levelek világosan kinyilatkoztatják, hogy minden hívő, ki az Urnak keserves kinszenvedése felől elmélkedni buzgólkodik, eme' sz. ajtatosság által a' romai pápáktól engedett mindazon bucsúkban részesül, melyeket a' jerusalemi állomások' személyes látogatása által nyerendene: magától értetvén, hogy csak azon föltétel alatt, ha mindazt híven teljesíti, mi a' bucsúk' elnyerésére szükséges. A' dolog' lényege pedig az, hogy: a' sz. mise. és szent áldozás után, semmi más ajtatosság sem létezik olyan, mellynél Jézus' kinszenvedését és halálát élénkebben képzelhetnök. mint a' keresztuti ajtatosságnál.

Valljon olly igen hasznos-e. Jézus' kinszenvedése és halála felől elmélkedni?

Sz. Bernárd azt mondja: „Valóban semmi sincs, a' mi gondolatinkat a' bűnök' rohama- és ragályától jobban megőrizné, 's a' tisztaságban megtartani képesebb volna, mint a' Krisztus' kinszenvedése felőli folytonos elmélkedés.“ (Lib. de Pass. Dom. c. 44.) Épen így ír sz. Ágoston is: „Milly gögöt, irigységet, haragot, orvosolhatni egyéb, mint az Isten' fiának alázatossága, szegénysége és béketűrése által?“ (L. de agone Christi. c. 11.) 'S a' kereszttről nevezett holdog Johanna így kiált fel: „Ha csak ke-

véssé elmélkednének is az emberek a' földön Krisztus' kinszenvedése- és haláláról, úgy nem akadnánk olly sok féktelen szenvedélyek-, és olly nagy bünbe-esésekre.“ (Vö. azt is, mi főnebb, a' 350. l. mondatott.)

OKTATÁS SZ. MÁTÉ APOSTOL' ÜNNEPÉRE.

September' 21-kén.

A' megtérése előtt Levinek hivatott Mátó, Galileából való, 's Alfeusnak (Márk' 2, 14.) fia, következőleg az ifjabbik sz. Jakab' (Márk' 3, 18.) testvére volt. Hivatalára nézve vámos, vagyis azon vám' beszedője volt, melyet a' zsidók a' romai császárnak illetni tartoztak. Krisztus épen a' vámnál ültében hívá őt meg követésére; 's azonnal elhagyta jövedelmes tisztét, és mindenét, a' mivel birt, és követte Jézust. Erényes buzgalma által később is annyira kitüntette magát a' többi tanítványok közt, hogy Krisztus őt méltónak találta, apostolai közé fölvenni. A' Szentlélek' eljövetele után, Euzebius és Epifanius szerint, mindaddig Judeában, és a' szomszéd tartományokban tartózkodott és tanított, valamig csak az apostolok' oszlása szükségessé nem lön; melly mielőtt bekövetkezett volna, mint ugyanazon Euzebius írja, a' megtért zsidók' kérésére 's javukra, írta evangéliomát zsidó, vagy syrus-khaldeus nyelven: mellyet sz. Bertalan is magával vitt Indiába, Barnabás pedig Görögországba. Alexandriai Kelemen szerint igen sokat imádkozott, és igen szigoru életet élt; csak füvekkel, gyökerek- és vad gyümölcscsel táplálkozott, 's az evangéliomot egyik néplől a' másikhoz vitte. Végre, mint ezt legtöbb írók bizonyítják, Hirtakus szerecsen király őt azért, mivel az Istennek szentelt Eugenia szüzzeli összekelését ellenzette, midőn az oltár előtt imádkoznék és áldozna, törrel keresztüldöfte. Sz. ereklyéi a' tizedik században Nápolyba, Szalerno' városába hozatván, ott maig is nagy tiszteletben tartatnak.

Sz. Máté, mint egykori vámszedő rajzoltatik, kezében erszénnyel; ezenkívül bárdal, lándsával, fejszével (mi halála' nemére vonatkozik), vagy végre egy szegletmértékkal. Jelképeül egy angyal, vagy emberi alak festetik, Ezekhiel 1, 10. szerint; vagy mivel evangéliomát Dávid nemzetiségének elősorolásával, és Krisztus' megtestesülésével kezdi.

Az egyház' könyörgése.

Nyujts Uram! sz. Máté apostolod és evangelistád' könyörgése által segédelmet; hogy így minékünk az, a' mit saját tehetségünk-

nél fogva meg nem nyerhetünk, az ő esedezése által adassék meg. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Ezekhiel profét. 1, 10—14.)

A' négy élő állat' arcjai ekkép valának alkotva: jobb felől az emberé-, 's oroszlánéhoz hasonlított mind a' négynél; bal felől pedig mind a' négynek ökör-, és ezen fölül sas-arczuk volt. Ilyen volt arczuk; szárnyaik fölül ki valának terjesztve: két szárnya mindegyiknek egymást éré; más ketteje testöket fedező be. 'S mindegyik közülök arczczal előre mene; 's oda menének, hova őket a' lélek' ereje vitte; és menvén meg nem fordulának. Az állatoknak ez vala képök: tüzes szemeik valának, mint az izzó tűzé, 's égő fáklyáké. Az állatok között fénylő tűz, és a' tüzből eredő villámlás látszott. Az állatok előre és hátra mozdulának, czikázó villámként.

Magyar ázat. I. Itt Ezekhiel azon kherubokat írja le, ki-
ket mint proféta, legelőszöri látásakor, ama' tüzes szekér' kísé-
tében látott, melly az Istent vitte. Négy szárnyuk vala: kettő az
Isten' parancsolatinak annál gyorsabb teljesítésére; kettő, anyali
tisztaságuk' jeléül, testök' befedésére. Hasonlítának a' tüzhöz;
mivel az Isten' szeretetétől, és neki szolgálhatás' vágyától égtek.
Mint valamelly villámok, repültek az Isten' akaratjának teljesíté-
sére; 's csak oda mentek, hova őket az Isten' szelleme vitte.
Tanuld ebből, milly buzgón, és gyorsan kell neked is, az Isten'
parancsolatinak engedelmeskedned: és hogy semmi más, hanem
csak az isteni szellemtől kell magadat vezetetni engedned; és a'
nélkül, hogy magadat a' földön valami által tartóztatni hagynád,
a' tőle mutatott uton fáradatlanul előre menned. II. A' profétának
egész látása alatt, Krisztus' diadalma értethetik, mellyet ő az evan-
geliom által, a' bálványozás- és gonosszaggal telt világ fölött ült.
És akkor az Isten' szekerét kísérő állatok által, a' négy evange-
listák jelképeztetnek: a' kik Krisztusról azt taníták, hogy ő ember,
király, pap és Isten vala; 's ugyanazért (mint ezt már külön is
elmondtuk az egyes evangelistáknál,) ember, oroszlán, ökör és sas'
képével rajzoltatnak. Imádjuk Krisztust, a' mi Üdvözítőnket, a'
legmélyebb tisztelettel; és higyük rendithellenül mindazt, mit az
evangelisták felőle tanítottak: és iparkodjunk hitünket, a' kereszt-
tényi élet által mindenkor be is bizonyítani.

F o h á s z. Ur Isten! a' kinek emberszeretete, hatalma, irgalmassága, és isteni bölcsesége nekünk Krisztusban lőn kinyilatkoztatva; Ur Jézus! a' ki mint ember, király, pap, és Isten, közöttünk laktál; és te Szentlélek! ki az Istennek az emberiség' üdvére czélozó minden intézkedéseiben működöl: fölséges Szentháromság! engedd, hogy mi szívvvel és szájjal, szóval és tettel dicséretedet zengvén, neked mindenért, a' mit mi velünk cselekedtél, örök hálát mondjunk!

Evangelium. (Sz. Máté' 9, 9—13.)

Az időben látott Jézus egy embert a' vámnál ülni, Máté nevűt; és szólítá őt, mondván: Kövess engem. És az fölkelvén, követé őtet. És lőn, mikor a' házban asztalhoz telepednék, ime sok adószedők és bűnösök gyülekezték oda, szinte letelepedének Jézussal, és tanítványival. Mit látván a' farizeusok, mondának az ő tanítványainak: Miért eszik a' ti tanítótok az adószedők-, és bűnösökkel? Hallván pedig ezt Jézus, monda: Nem az egészségeseknek szükséges az orvos, hanem a' belegeknek. Elmenvén azért, tanuljátok meg, mit tesz: irgalmasságot akarok, és nem áldozatot. Mert nem az igazakat, hanem a' bűnösöket jöttem hívni.

Miért gyűlölték a' zsidók olly igen a' vámszedőket?

A' zsidók igazságtalan és vétkes dolognak tartották, hogy ők, mint Istennek választott népe, a' pogány romaiaknak engedelmeskedjenek, és nekik adót fizessenek. Miután tehát a' vámosok egy illy adónemet, tudnillik a' vámot, kibérelvén a' romaiaktól, azt azok' nevében be is szedték: azért már csak ennél fogva is gyűlöltetének a' zsidók által. De azonkívül, e' mellett gyakran még igazságtalanságokat is követtek el irányukban; úgy hogy végre a' vámos, és bűnös név egészen egyet jelentővé lett.

Mit tanulunk abból, hogy Máté azonnal követte Krisztust?

1) Hogy mihelyt az Isten hív bennünket, azonnal kövessük őtet; nehogy talán az ő hívásának helyt nem adván, megszunjön minket hívni, 's kegyelmét tőlünk elvonja; 2) hogy a' bűnre vivő alkalmakat is kikerüljük: mint Máté is, nem csak bűnös életét, hanem még az erre alkalmat nyújtható házat és hivatalt is örökre odahagyta, és követte Krisztust.

Mikép követé ő Krisztust?

Testi- és lelkiképen; testileg az által, hogy a' vámkázat elhagyván, Krisztus után ment, és annak folytonos követője lett; lelkileg pedig az által, hogy megtérése után oly alázatos, szelid, béketűrő, irgalmas, és jótékony igyekezett lenni, valamint Krisztus volt. Az utóbbi módon még mi is mindég követhetjük Krisztust; sőt kell is követnünk, ha benne, és országában részt venni kívánunk. (I. Ján. 2, 6.)

Kinél telepedett Jézus asztalhoz?

Mátónál, a' ki megtérése után nagy vendégséget adott, és arra sok vámszedőt (hihetőleg alárendeltjeit) hívott meg: hogy Jézus' beszédének hallására, megtérnének. A' megtért bűnös nem elégszik meg maga megtéréssel: hanem másoknak is, különösen azoknak, a' kik' társaságában vétkezett, megtérésükre törekszik.

Miért erett Krisztus a' bűnösökkel?

Hogy alkalmá legyen, igéjével lelköket táplálni, 's őket megtéríteni. Milly üdvös volna, ha mi is vendégségeinknél, csak hasznos és szent tárgyakról beszélgetnénk! Ez által előmozdítanók a' bűnösök' megtérését; a' mi sz. Dénes szerint, az Istennek tetsző valamennyi művek közt a' legkedvesebb, és ugy szólván, legisteniebb.

Kik az egészségesek, kik a' betegek, és ki az orvos?

Az egészségesek az igazak, kik az Isten' akaratja szerint élnek. Oh milly becses élet ez, és melly igen rajta kell lennünk, hogy azt elnyerhessük! A' betegek a' bűnösök; mert minden súlyosabb bűn beszennyezi, megsebesíti, 's megöli a' lelket; azaz: megfosztja azt az Isten' kegyelmétől, és tetszésétől. Milly utálatos tehát ennél fogva a' bűn, melly minket legnagyobb javunktól foszt meg! Valóban a' bűnös embernél nincs nyomoruságosabb, és inségesebb valami az egész világon. Az orvos maga Krisztus: mivel a' 106-dik zsoltárban (20. v.) mondatik: „Kibocsátá igéjét (azaz: Krisztust), és meggyógyítá őket.“ Oh siess tehát, ha vétkeztél, e' lelki orvoshoz: hogy meggyógyítson téged, és lelked' egészségét ujolag visszanyerjed!

Miért mondja Krisztus: „Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot?“

A' farizeusok mindent a' küláldozatokban helyeztek, és azt gondolták, hogy ha ők Istennek áldozatot mutatnak be, már ugy Isten előtt kedvesek: ha mingyárt nem gyakorolnának is irgalmasságot; hanem inkább telvék volnának irigységgel, haraggal, gyűlölség- és kevélységgel. Azért mondja nekik Krisztus, hogy

az Isten mindenekelőtt irgalmasságot, azaz: szeretetteljes, és tisztá szívét kíván; 's hogy ennél fogva az áldozat, melly nem ilyenből ered, nem lehet előtte kedves. A' mi imádságunk, áldozataink, és jó cselekedeteink sem fognak Istennek tetszeni, ha azok tisztátalan, kevély, gyűlölséget tápláló, 's bosszút állani végyő szívből származnak; 's ha a' felebaráti szeretet, és irgalmasság' műveit elmulasztjuk.

Mit akar Krisztus az által mondani, hogy: „ő nem jött az igazakat, hanem a' bűnösöket híni.”

Azt akarja mondani, hogy minden ember bűnös, és hogy nélküle egy sem fog a' földön ártatlannak találtatni. „Mindnyájan elhajlottak; összesen hiábavalókká lőnek; nincs, a' ki jót míveljen, nincs egyetlen-egy is.” (Zsolt. 13, 3.) Azért mindenkire nézve szükséges, bűnbánatot tartani, 's bűneinek bocsánatjáért az Ur Jézust, és mennyei Atyját kérni. Áll ez ránk nézve is; azért valljuk meg töredelmesen a' mi bűneinket, hogy azok' bocsánatát megnyerhessük.

Ahitat sz. Mátéhoz.

Szent apostol! te Krisztusnak megtérése után fényes ebédet készítettél; de még fölségesebbet szereztél nekünk evangéliumodban: mert ez hasonló ama' könyvhez, mellyet Ezekhiel profétának (3, 3.), az angyal megevés végett nyujtott; 's melly az ő szájában olly édessé lett, mint a' méz. Ezen evangéliumod legyen az én lelkem' tápláléka. Csak azon kegyelmet nyerd ki számomra az Istenől, hogy azt szorgalmasan olvasni, szerinte élni, Krisztus' szentséges volta, szenvedései, és halála felől ajtatosan elmélkedni, a' Szentlélek' sugallásából irt szavaidat mindenben híven követni, 's végre a' zsoltárossal én is felkiáltani buzgólkodjam: „Milly édesek Uram! a' te szavaid inyemnek; édebbek azok szájamban a' méznél.” (118, 103.)

OKTATÁS SZ. MIHÁLY FŐANGYAL' ÜNNEPÉRE.

September' 29-kén.

Sz. Mihály főangyal a' mennyei sereg' főnöke (Dániel' 10, 13., és 21.), 's a' keresztyény anyaszentegyház' oltalmazója; valamint őrszellemé volt már a' zsidó népnek is. Ő ragadott első szellemi fegyvert az anyaszentegyház mellett, a' sárkány, és az ő követői, vagyis a' sátán, és az ő angyalai ellen; 's ő győzte is őket le: úgy hogy az Istennek országából száműzetnének. (Titk. jelent. 12, 7—9. Miért is kivont karddal, vagy lándsával, a' sátánt ti-

porva festetik.) Ő oltalmazója a' keresztényeknek, az igaz hitben; ő védi őket a' gonosz lélek' támadásai, és csábításai ellen az életben, különösen pedig a' halál' óráján, ama' vésteltjes harcban: kimulás után pedig ő vezeti a' lelkeket isteni birájok' színe elébe. **Azért int bennünket az egyház, hogy gyakran, és egész bizodalommal kiáltunk hozzá: „Sz. Mihály arkhangyal! oltalmaz minket a' harcban, hogy a' rettenetes ítéletben el ne vesszünk.”**— A' mai ünnep' eredetét közönségesen az Olaszországban a' garganói hegyen épült templom' fölszentelésétől származtatják (a' Bollandisták szerint 520. esztendőben); de hihetőleg létezett ez már Konstantin császár' idejében is: mint ki Szozomenus szerint, nem messze Konstantinápolytól pompás templomot építtetett; melly az ott, sz. Mihály főangyal' kérésére történt számos csudák miatt igen látogatott volt. A' garganói hegyen épült templom' fölszentelése, 's a' főangyalnak ottani megjelenése óta, mint látszik, ez ünnep csak nagyobb, és általánosabb gyakorlatba jött.

A' mise kezdete ugyanaz, melly a' sz. örző-angyalok' ünnepén; úgy a' botrányokról szóló evangéliom is; melly mai nap azért olvastatik fel, mivel sz. Mihály a' sátán' botrányainak olly vitézül állott ellent, őt legyőzte, 's követőivel együtt menyeyekből számüzte. (Titk. jelent. 12, 7—9.)

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! ki az angyalok és emberek' szolgálatait olly csudálatosan rendezed; engedd kegyesen, hogy azok által, a' kik mennyekben mindenkor készek a' te szolgálatodra, meg legyen a' földön életünk védve. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. János' Titk. jelent. 1. 1—5.)

Ama' napokban, kinyilatkoztatá Isten, a' mi kis idő mulva bekövetkezendő lesz, az ő angyala által, küldvén az ő szolgájának Jánosnak; ki bizonyágot tőn az Isten' igéjéről, és tanubizonyosága a' Jézus Krisztusnak, mindazok felől, a' miket látott. Boldog, a' ki olvassa és hallja eme' jövendölés' igéit, és azokat megtartja, mik abban följegyeztettek: mivel azok' ideje közel van. János az Ázsiában levő hét gyülekezetnek: Kegyelem 's békeség nektek attól, a' ki van, és a' ki volt, és a' ki eljövendő; 's az ő trónjának színe előtt lévő hét lelkektől; és a' Jézus Krisztustól, a' ki hü tanubizonyoság. elsőszülöttje a' megholtaknak, és a' földi kirá-

tyok' fejedelme: ki szeretett minket, és a' mi bűneinktől az ő vérével megmosott minket.

Magyarázat és alkalmazás. I. Sz. János apostol és evangelista, Pathmos szigeti számkivetésében írta, isteni ihletésből, a' Titkos jelentések' könyvét; melyből a' mai napra való sz. leczke is vétetett; és mellyben a' neki angyal által kijelentett isteni dolgokat, nem csak az akkor élt keresztények' vizsgálatára és oktatására, hanem minden időbeli hivek' tanulságára följegyezte. Különösen mégis hét gyülekezethez intézte könyvét; mivel ezek akkoriban az apostol' közvetlen gondja alatt lévő kis-ázsiai egyházak közt a' legnevezetesebbek valának. Boldognak mondja az apostol mindazon embert, a' ki e' könyvben foglalt isteni kinyilatkoztatásokat és intéseket hívőleg fogadván, azokat megtartja. 'S ez minden hitbéli igazságokra illik; mint maga az Ur Jézus is mondá, hogy: „Boldogok, a' kik az Isten' igéjét hallgatják, és azt megtartják“ (Luk. 11, 28.); 's a' kik tiszta és jó szívvél fogadván a' hallott igét, „gyümölcsöt teremnek a' béketűrés által.“ (U. o. 8, 15.) „Mert azok, a' kik csak hallgatják a' törvényt, ezzel még nem igazulnak meg az Isten előtt; hanem csak azok, kik a' törvényt teljesítik, fognak megigazulni.“ (Rom. 2, 13.) II. Valamint számtalan más sz.-írási helyek, ugy a' jelen sz. leczke is bizonyítja azon fensőbb rendü szellemek, azaz: angyalok' létét, 's azoknak az emberek' üdvére czélozó munkásságát; mellynél fogva őket nem csak hálás tisztelet illeti, hanem segítségül hívásuk is a' legokszerűbb ajtatlóssági gyakorlatok közé tartozik. Ők az Istennek közvetlen szemléletében boldog, dicsőült lelkek; kik az ő sz. akaratját olly pontosan teljesítik, hogy ebben a' gyarló embereknek példányul szolgálnak. Valahányszor azért az Ur' imádságában ama' szavakat mondjuk, hogy legyen meg az Istennek akaratja a' földön is ugy, valamint a' mennyben: mindannyiszor eme' szent és magasabb rendü valóságok felől teszünk bizonyosságot; 's mindannyiszor élénk szeretet- és hála kell, nem csak az Isten iránt gerjednünk, ki eme' fönséges lelkek' örködése és oltalma alá helyezett minket; hanem irántuk is, a' kik nem tartják méltóságuk alatt dolognak, még a' legkisebb gyermeknek is szeretetteljes gondját viselni. E' tisztelet pedig és hála, méltán központosul az angyalok' főbjeiben: minőül sz. Mihály arkhangyalt is hirdetik a' sz.-írás' több helyei; különösen pedig a' Titkos jelentések' könyvének 12-dik fejezete, mellyben sz. Mihály akkép iratik le, mint az Isten' dicsőségének leghuzgóbb és lelkesebb kivívója, az ellene föllázadt sátán' irányában; 's mint meggyőzője ama' régi

higyónak, az ördögnek, „ki az egész emberi-nemet lévelyítésre és bünre ingerli“ (9. v.). Folyamodjunk tehát mi is ugyanezen rossz lélek' ingerlései ellen, a' sz. angyalok, főleg sz. Mihály arkhangyal' védelméért; ki a' pokolbeli sátán' tüzes nyilait hatalmas védpaizsával fölfogja, 's a' bünös gondolatok' dögleletes leheletét, az angyali érzelmek' magasztos lángjával tegye ártalmatlanná. III. Sz. Mihály nem vön részt ama' botrányban, melyet a' mennyei magasságából kevélysége miatt lebukott Lucifer, az Isten elleni föllázadásával adott az angyaloknak; hanem inkább bátran harczolt ellene, és más angyalokat is megörzött bünös szellemétől. Mi közben nevéhez méltólag, mondá: „Ki olyan, mint az Isten?“ ki érdemes olly tisztelet-, és szeretetre, minőre ő? Tanulj ebből, nem indulni a' másoktól látott rossz példa után; hanem inkább minden rossz példák-, botrányos beszédek- és tetteknek tehetséged szerint ellentállván, igyekezzél tőlök másokat is megörizni. Minden kísértések, és vétkes példák ellen legjobb védfegyvered az lesz, ha sz. Mihálylyal te is azt mondod, vagy gondolod: „Ki olyan, mint az Isten? ki olly hatalmas, olly bölcs, olly szép, olly gazdag, olly kegyes, olly szeretetre méltó, mint ő? Ennél fogva kitől féljek, kit szeressék, kinek szolgáljak inkább, mint ő neki?“ IV. Lucifer, az ő kevélysége és makacssága miatt poklokra taszított: 's valljon mi, tovább is vétkezvén, mint remélhetnők, hogy az örök boldogságban részesülendünk?

Az evangéliomot lásd a' sz. őrző-angyalok' ünnepén (821. lap.).

Imádság sz. Mihály főangyalhoz.

Sz. Mihály, mennyei seregek' hatalmas vezére, én nyomorult teremtmény neked, és a' te oltalmadba ajánlom lelkemet, és testemet. Mai naptól fogva, naponkint téged választalak az én pártfogómnak, oltalmazóm- és szószólómnak. Kérlek azért téged a' mennyekben élvezett dicsőségedre, 's az Istentől nyert hatalmadra: légy kegyes, most és mindenkor, de különösen halálom' óráján, segélyedet nyujtani, gyarlóságomat gyámolítani, csüggettségemet fölemelni, Istennél számomra bűneim' bocsánatát, és az ő szent akaratábani megnyugvást kinyerni; hogy lelkem megvigasztalva, és fölbátoritva válhasson el a' testtől. Vedd azután őt fel tiszted szerint, és vezesd a' sz. angyalok' kíséretében Isten' színe' elébe; hol örökké nyugodt, megelégedett, és boldog fog lenni.

SZERAFI SZ. FERENCZ' ÜNNEPÉRE.

October' (Mindszen' hava) 4-kén.

Szerafi sz. Ferencz (ki e' nevezetét onnan nyerte, mivel egykor Krisztus szerafképben jelent meg neki, 's mivel ő magis egészen szerafi, vagyis angyali életet élt,) a' pápai birtokhoz tartozó Asszisi városban született, 1182-dik évben. Ifju korában világias érzelmű volt, 's az élvezetvágnak engedte magát által: a' nélkül mégis, hogy lelkét bűnös kicsapongások által megfertőztette volna. De nem sokára egészen más vágy ébredt föl benne: eltökélé magában, hogy a' világról, 's annak minden javairól lemond, és egyedül Istennek szolgál. E' végre az angyalokról nevezett Mária-kápolna' közelében, mellyet ő Porziunkulának, azaz: részecskének *) nevezett, házikót építvén, saruit letéve, durva zsinnyel átszorított köntöst öltö fül; alamizsnából élt, a' betegeknek szolgált, és buzgón hirdette a' töredelmességet és jobbulást. Jegyzésre legmúltóbb életéből az, hogy az Üdvözítőnek sebhelyei testébe benyomva valának. Ő alapítá a' kisebb testvérek' (ferencziek') szerzetét, mellynek ágai: a' minoriták, konventualisok, obszervansok, és kapuczinusok. Meghalt 1226-ban; és már 1228-ban a' szentek közé soroltatott.

Festetik a' rendjének saját köntösben, egy előtte lebegő, hat szárnyu szeraffal; vagy pedig egy kereszt előtt, mellyből öt sugár lövell ki a' szentek ugyanannyi sebhelyei felé.

Leczke. (Sz. Pálnak Galat. irt level. 6. 14—18.)

Atyámfiai! távol legyen pedig én tőlem, másban dicsekedni, mint a' mi urunk Jézus Krisztus' keresztjében; ki által nekem a' világ megfeszítettett, és én a' világnak. Mivel a' Krisztus Jézus' követésében, sem a' körülmetéltetés nem ér (*magában*) semmit, sem a' körülmetéletlenség: hanem az egészen ujjáteremtetés. És mindazokon, a' kik e' szabályt követendik, békeség legyen és irgalom. és az Istennek igaz Izraelén. Különben pedig nekem (*e' tárggyra nézve*) senki se alkalmalkodjék: mivel az ur Jézusért nyert sebeket testemen hordom. A' mi urunk Jézus Krisztus' kegyelme legyen atyámfiai! a' ti lelketekkel. Amen.

*) E' templomcska' felszentelésének és napi ünnepét, melly Porziunkula' napjának nevezetik, a' ferencziek mai napig megtartják: 's e' napon a' töredelmesen meggyónó 's áldozó hívek teljes bánságban részese lehetnek.

Magyarázat, és alkalmazás. Sz. Pál e' levelét különösen a' zsidók közül megtért keresztényekhez intézte; kik közt némelyek a' mózesi törvénynek és zsidó szertartásoknak olly nagy erőt tulajdonítottak, mintha azok' megtartása, a' ker. hit' elfogadása után is, szükséges volna az üdvösségre. Az apostol a' Mózes' törvénye mellett tanusított eme' buzgalmukat nem egyébnek mondja, mint abbeli törekedésnek, hogy ez által a' keresztények ellen támasztott üldözéseket kikerüljék, és mint zsidók, békében maradhassanak. Sz. Pál ellenben dicsőségének tartja, 's tartatni kívánja, ha Jézusért, mint keresztény, üldöztetik; és a' szenvedések' elviselésében is követője lehet az Urnak, és azt mondja, hogy csak a' magát érte egészen feláldozó, 's a' földi étellel és világ' javaival mit sem gondoló hitbuzgalom üdvözt; nem pedig a' vallási szertartások' külsőleges megtartása. Ez szerinte mit sem használ magában, hanem csak az igazán megtérő embernek lélekbeni újjászületése. Az ilyenek a' valódi izraeliták, vagyis az ígért' fiaik: kiknek békeség és áldás Istentől. Miután pedig az ur Jézusért és az evangéliom' hirdetéseért annyit szenvedett sz. Pál (még pedig épen a' zsidók' részéről), hogy a' kiállott verések, és kínzások' jeleit maradandólag testén viselé: annál fogva eléggé tanusította, hogy a' hit' erejét ő másban helyezte, nem pedig abban, a' minek elmellőzése és kevésre-becsülése miatt a' zsidók üldözték. — Gondold meg te is oh keresztény lélek! valljon nem olly, különben dicséretes dolgokban helyezed-e te is a' vallás' erejét, és az üdvösség iránti reményedet, mellyek magukban szintugy nem használhatnak, mint nem használtak a' mózesi szertartások: ámbátor ezeket is maga az Isten, és a' legszentebb czélokra rendelte; hogy tudnilik általuk a' benső vallásosságra, 's az ur Jézus Krisztusban kezdendő új életre vezesse az embereket. Te is az eszközöket czél gyanánt tekinted, ha az ajtatossági gyakorlatokat nézed földolagnak; nem pedig az ur Jézus által szó- és példával tanított szent életet: 'samaz élő hitet és lángoló szeretetet, mellyel sz. Ferencz a' szerafi, azaz: angyali melléknevet érdemelte; a' lelki szegénységet és alázatosságot, mellynél fogva semminek akart a' világ által nézetni, csakhogy az Isten' szemeiben valami lehessen; amaz öntagadást, mellyel minden földi javakról lemondott, hogy másoknak a' nélkülözést annál könnyebbé tegye 's elviselhetőbbé, 'stb. Sz. Ferencz' példája tanítson mindnyájunkat a' valódi ajtatosságra.

Az evangéliomot és annak magyarázatát lásd sz. Mátyás' napján (725. l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki egyházadat, sz. Ferencz' érdemei által uj sarjadékkal neveled; add meg minekünk, hogy ötet utánozva, megvessük a' földieket, 's mindenkor a' mennyei javakbani részesülésnek örvendjünk. A' mi uruñk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS A' SZ. RÓZSAFÜZÉR (olvasó') ÜNNEPÉRE.

October' első Vasárnapján.

Miután sz. Domonkos az albigai tévelygők' tanítását, több ideig tartó predikálásával ostromlá, 's őket több izben meggyőzte és megszegyenitette; 's mind e' mellett is csak keveset térithete vissza közülök a' kath. egyház' kebelébe: keltőztetvén imádságait, és bünbánati gyakorlatait, a' boldogs. Szűzhez folyamodott; különösen azért esedezvén, hogy inditaná meg ezen elámitottak' sziveit, és nyujtana neki segítséget, hathatós szószólása által, a' lelkek' üdvéérti munkálatokban. Erre megjelent neki egykor az irgalmasság' anyja egész dicsőségében, és megtanította a' rózsafüzér' imádságára: mellyet ő ezután, az Isten' anyjának fönséges tulajdonait hirdetve, mindenütt elterjesztett. Minek következtében rövid idő mulva több, mint százezer lelket vezetett vissza az egy igaz anyaszentegyház' kebelébe, 's roppant számu nagy bűnösöket megtérített. Csakhamar messze elterjedt ezen áhítatosság a' keresztények közt. Társulatok alakulván a' ,sz. rózsafüzér' neve alatt, az egyház megengedte a' domonkosi szerzeteseknek, hogy tiszteletére külön ünnepet ülhessenek. Ezután sok idővel, 1571-ben, a' keresztények a' törökökön fényes győzedelmet vívtak ki, még pedig épen October' 7-kén, midőn a' sz. olvasó' ünnepe volt, és nyilvános sz. menetek tartattak: hogy a' boldogs. Szűz' pártfogása által, a' törökök' iszonyu sanyargatásai a' keresztényektől elfordíttatnának. A' kivívott győzelem tehát méltán az ő közbenjáró esedezésének eredményeül nézetett; és V. Pius pápa, háladatosságul ugyanazon napra egy ünnepet rendelt, melly ezen czim alatt: ,Győzedelmes Mária,' később October' első Vasárnapjára tétetett által; 's a' rózsafüzér' ünnepével egyesítetvén, XI. Kelemen pápától az egész keresztény egyházban megüelni parancsoltatott. (Nickel, az ünnepekről. V. könyv. 348. 1.)

Miféle imádság a' rózsafüzér?

Ez bizonyos módja az imádságnak, mellyben az apostoli hitvallás után a' ,Mi atyánk' 'stb., erre pedig az olvasó-táblák, vagyis

szakaszok, mindegyik szakasz tíz Üdvözlettel, és ezt megelőző „Miatyánk”-kal, ajlatosan elmondanak, és megváltásunknak ugyanannyi sz. titkai, mint elmélkedés tárgyai, közbeszövetnek. Ezen imádság solozsmának is nevezetik, mivel százötven Üdvözletből áll, valamint sz. Dávidé is illy számú zoltárból. Rózsafüzérnek azért nevezetik, mivel az abban előforduló imádságokat, elmélkedéseket, és üdvözleteket mintegy koszoruba fűzzük, hogy vele az Isten anyját, Máriát megajándékozzuk, 's iránta viseltető szeretetünket és tiszteletünket tanusítsuk. Valamint a' rozsa zöld levelek-, tövisek-, és egy fölséges virágból áll: ugy az olvasóban is a' zöld levelek az örvendetes, a' tövisek a' fájdalmas, maga a' virág pedig a' dicsőséges titkok által jelképezetnek.

Hányféle e' szerint a' rózsafüzér, vagyis olvasó?

Háromféle; tudnillik: örvendetes, fájdalmas, és dicsőséges. I. Az örvendetes, az öt első szakaszból áll; mellyeknél az öt örvendetes titkot fűzzük közbe, Krisztus' megtestesüléséről: örömtelt kebellet intézvén e' szavakat Máriához: 1) „Kit te oh sz. Szüz! méhedben fogadtál. 2) Kit te oh sz. Szüz! Erzsébetet látogatván, méhedben hordoztál. 3) Kit te oh sz. Szüz! szültél. 4) Kit te oh sz. Szüz! a' templomban bemutatnál. 5) Kit te oh sz. Szüz! a' templomban megtaláltál.“ E' rózsafüzér közönségesen Adventtól kezdve nagybőjtig mondatik; mivel ez időben a' papi solozsmában és misekönyvben is különösen Krisztusnak e' világrai örömteljes eljövelele ünnepelettik, és tiszteltetik.

II. A' fájdalmas rózsafüzér, ismét 50 Üdvözlet-, avagy öt szakaszból áll; mellyekben elmélkedésül az öt fájdalmas titkok terjesztetnek előnkbe; 's mellyekben a' szenvedő Jézust tiszteljük: 1) „Ki mi érettünk vért izzadott. 2) Ki mi érettünk megostoroztatott. 3) Ki mi érettünk tövissel megkoronáztatott. 4) Ki mi érettünk a' nehéz keresztet hordozta. 5) Ki mi érettünk megfeszítetett.“ E' rózsafüzér közönségesen bőjtben mondatik, midőn az egyház különösen Krisztus' kinszenvedésének titkairól emlékezik.

III. A' dicsőséges rózsafüzér, melly a' többi öt szakaszt foglalja magában, 's következőleg ismét 50 Üdvözletből áll, Krisztus-, és a' boldogságos Szüznek dicsőségére emlékeztet minket. Ebben dicsőítjük az ur Jézust: 1) „Ki halottaiból feltámadott. 2) Ki mennyekbe fölment. 3) Ki nekünk a' Szentlelket küldötte. 4) Ki téged boldog Szüz! mennyekbe fölvelt. 5) Ki téged boldog Szüz! mennyekben megkoronázott.“ E' rózsafüzér Ilusvétől kezdve egészen Adventig mondatik; mikor az egyház is ezen titkokról különös tisztelettel emlékezik. A' nyilvános imádságra

szánt órákban, közönségesen mind a' három rózsafüzér, vagyis az egész solozsma elmondatik.

Mikép kell a' rózsafüzért imádkozni?

Szorgalmasan, és ájtatosan. Szorgalmasan, azaz: gyakran, és kellőleg. Imádkozzák különösen gyakran azok, kik nem tudnak olvasni; vagy nem bírnak olly könnyvel, mellyben nekik a' Jézus Krisztus által nyert üdvösség' titkai megmagyaráztatnának. Kellőleg, azaz: úgy, a' mint főnebb megiratott, és halkán, a' titkok' értelmes mondásával, tartozunk azt mindnyájan imádkozni. Ájtatosan elmondani, annyit tesz, mint nem csak szájjal vallani, hanem szivben is érezni, és gondosan megfontolni a' titkokat. Az örvendetes olvasónál örülnünk kell, és hálát adnunk az Urnak az ő megtestesüléseért; a' fájdalmasnál kinszenvedésén fájdalmas részvétet kell éreznünk, 's bűneinket, mellyek őt fölfeszíték, megbánunk; végre a' dicsőségesnél neki, és szüz anyjának dicsőségehez szerencsét kívánunk, és magunkban komolyan föltönnünk, hogy az Isten' segítségével mindent elkövetünk, miszerint mi is egykor hasonlóképen a' mennyei dicsőségbe juthassunk.

A' rózsafüzér tehát, kellőleg imádkozva, legnagyobb üdvére lehet lelkünknek; minthogy bennünket a' Krisztus' megtestesülése miatti halára, bűneink' megbánására, 's a' mennyei javak utáni komoly törekedésre buzdít, és ezer más jó gondolatokat és föltételeket éleszt föl bennünk. Mire alig is van alkalmasabb imádság a' rózsafüzérnél; minthogy a' legszebb imádságokból van összefüzdve, tudnillik: a' Hiszekegyből, Miatyánk-, és Üdvözlétekből. Ezen fölül a' tizenöt titokban, az egész keresztény hit' lényegét magába foglalja; következőleg részletesen emlékeztet minket bűnös voltunkra, 's a' megváltás' kegyelmére, mellyet a' Krisztusbani élő hit által kell törekednünk elnyerni. Folytonosan emlékeztetünkbe hozza még a' boldogságos Szüz' erényeit is; és minket azok' követésére buzdít; hogy egykor hozzá mennyekbe mehessünk. Semmi által se engedjük tehát magunkat a' sz. olvasó' imádságától elvonatni; ne is szégyeneljük magunkat, azt mindenkor velünk hordozni: mivel az méltán úgy tekintetik, mint a' keresztény katolikusnak ismertető jele; és valljon ki szégyenlene keresztény katolikus lenni?!

A' m i s e k e z d e t ugyanaz, melly Sarlós Boldog-Asszony' napján, 780. lapon.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! kinek egyszülött fia, az ő élete, halála és feltámadása által minékünk az örök boldogság' javait megszerzvé; en-

gedd kérünk, hogy ezen titkokat a' boldogságos szüz Mária' rózsafüzérénel ajtatosan megfontolván, valamint azt, a' mi bennök foglaltatik, kövessük, úgy azt is, a' mit ígérnek, elnyerhessük. Ugyanazon mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Bölcs Sírákf. könyv. 24, 14—16.*)

Kezdetben és örök idők előtt teremtettem, és soha örökké meg nem fogok szünni; és a' sz. sátorban szolgáltam előtte. És így állandó lakást nyerék Sionban; nem különben nyugvó helyet a' sz. városban, és uralkodást Jerusálemben. Gyökeret vertem egy jeles népben, melly Istenem' öröksége; és a' szentek' gyülekezetében vagyok lakásom.

E' leczke' magyarázatát lásd Nagy-Boldog-Asszony' napján (802. l.), 's vedd össze vele a' boldogs. Szüz' szeplőtelen fogantatásának ünnepére való leczkét is (683. l.). Az evangéliom, és ennek magyarázata bőjt' harmadik Vasárnapján (265. l.) olvasható, ama' szavaktól kezdve: „Midőn pedig ezeket mondaná,“ egész végig.

OKTATÁS SZ. SIMON ÉS JUDÁS APOSTOLOK' ÜNNEPÉRE.

October' (Mindszent' hava) 28-kán.

Simon és Judás édes testvérek, Kleofás-, vagyis Alfeus-, és Máriának, a' boldogs. Szüz' egyik rokonának fiai, testvérei voltak az ifjabbik Jakab-, és Józsefnek, vagyis Józsefnek (Mát. 13, 55.). Simon (Máté' 10, 4., és Márk' 3, 18.) kananeusnak neveztetik; mi némellyek szerint Kánát, Galilea' városát, mint szülőföldjét jelent; mások szerint pedig annyit tesz, mint „buzgó“: melly melléknév neki (Luk. 6, 15.; és Apost. esel. 1, 13.) valóban tulajdonítottatik is. Judás, Thaddeusnak is neveztetik; hogy megkülönböztessék iskarióti Judástól, az árulótól. (Mát. 10, 3.) Gyakran mind a' két név összefoglaltatik; leggyakrabban pedig az utolsó (Thaddeus) néven neveztetik. Simon és Judás mindketten apostolok voltak (Mát. 10, 3.), 's mint ilyenek folytonos szemtanui Jézus' tanításának, cselekedetei-, kinszenvedése- és halálának, ugy szinte feltámadása-, és mennybe-menetelének. Későbbi életükről mit sem tudunk. Kétség kívül ők is annyit tettek, és szenvedtek az Urért, valamint a' többi apostolok. Több történetirő' véleménye szerint Simon Mezopotámiában, és Persiában hirdette az evangéliomot; 's ez utóbbi tartomány' Suanir városában lelte

halálát. Némellyek azt vélik, hogy a' bálványozó papok' unszolására keresztire feszítettett volna; mások pedig, hogy ketté fűrészeltetett (miért fűrészszel rajzoltatik). Judás, vagy Thaddeus, Judeában és Galileában hirdette az Isten' igéjét, továbbá Syriában, Arábiában, Idumea- 's Mezopotamiában. Az örmények azt állítják, hogy náluk is apostolkodott; miért is őt a' maguk apostolának hívják. Végre, mint mondják, Simon testvérével együtt Perziában szenvedett kinhalált. Hagyott nekünk egy levelet is, melly az uj-testamentomban foglaltatik.

Festetik Judás egy megfordított kereszttel; vagy buzogánynyal: melly halála' módját jelenti.

A' misekezdet ugyanaz, melly sz. András' ünnepén (669.l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki minket Simon és Judás sz. apostolaid által, ismeretedre juttattál; engedd, hogy mi az ő végtelen dicsőségöket lelki haszonnal tiszteljük, és tisztelve minden jóban növekedjünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. Pálnak Efezus. irt level. 4, 7—13.)

Atyámfiai! kinek-kinek adatott közülünk kegyelem a' Krisztustól származott ajándékozás' mértéke szerint. Azért mondatik (*az írásban*): Fölmenvén a' magasságba, fogva vivé a' fogságot, ajándékokat osztogatott az embereknek. Az pedig, hogy fölment, mire mutat egyébire, ha nem arra, hogy előbb le is szállott a' föld' alsó részeire? Az, a' ki leszállott, ugyanaz, ki föl is ment, sokkal fölebb minden egeknél; hogy mindeneket betöltene. 'S ő rendelt némellyeket ugyan apostolokul, némellyeket pedig profétákul, némellyeket pedig evangelistákul, némellyeket pedig pásztorok- és tanítókul: a' keresztény hiveknek egy testbe foglalására, a' szolgálat' munkájára, Krisztus' testének fölépülésére. Mignem mindnyájan eljutunk a' hitnek, és az Isten' fia ismeretének egységére; tökéletes emberkort érven, Krisztus termelő' teljességének mértékéhez képest.

Magyarázat. Sz. Pál itt arra tanít minket, hogy a' kegyelmek nem egyformán osztatnak az embereknek, hanem a' mint azt Krisztus a' közjó' előmozdítására legczélszerűbbnek tartja. Azért senki se irigykedjék az ellen, a' ki több malasztot nyert;

annál kevésbé legyen fölfuvalkodott az, a' ki több kegyelemnek örvend; mivel az Isten kinek-kinek ad annyit, a' mennyi neki hasznos és szükséges. A' zsoltárosnak ama' szavai: „Fölmenvén a' magasságba, fogva vivé a' fogságot, ajándékokat osztogatott az embereknek,“ közvetlenül ugyan egy diadalmas hadvezérről mondatnak; ki a' foglyokat áldozat-ajándéku a' frigyszekrényhez, Sion' hegyére vezette, 's ott a' hadi zsákmányt elosztotta: de magasabb értelemben e' szavak Krisztusra vonatkoznak, ki fölment mennyekbe, magával vivén a' foglyokat, és mennyből osztá ki adományit. A' fogságot, melyet Krisztus fogva vitt, kétféle értelemben veszik a' szent atyák; először azon ellenségeket értik ez alatt, kiket az Ur foglyokká tett, tudnillik a' bünt, a' halált, az ördögöt, és a' világot; azután pedig ama' foglyokat is, a' kiket Krisztus az ellenségtől megszabadítván, és győzedelmeskedvén, mennyekbe fölvitt, tudnillik az emberek' lelkeit, különösen amaz ó-szövetségbeli igazak' lelkeit, a' kiket ő a' pokol' tornáczából magával mennyekbe fölvitt. Az adományok, melyeket Krisztus az embereknek osztogatott, a' Szentlélek' adományai: kit ő mennyekbe lett fölmenetele után, e' földre leküldött. Krisztus' mennybe-menetele pedig szükségkép föltételezi, hogy ő le is jött a' világba, 's hogy alászállott a' poklokra, 's így munkáját bevégezte. Azért adott át az Atya is neki minden hatalmat, mennyben, és a' földön: melly hatalmat ő most az által gyakorolja, hogy isteni bölcs belátása szerint ajándékait osztogatja; mellyeknél fogva némelleyeket apostolokul rendelt, kik az evangéliomot mindenütt terjeszték, és gyülekezeteket alapítottak; némelleyeket profétáku, kiknek a' jövendölés, és irás-magyarázat' ajándéka adatott: ők ezeket az apostolok iránti alárendeltségben gyakorolván; némelleyeket evangelistáku, kik az apostolok' fölvygázása alatt tanítottak; némelleyeket pedig pásztorok- és oktatóku, kik egyes gyülekezetek' lelki ügyéről gondoskodjanak... És mindezt a' hivek' tökéletésbitésére, 's az isteni-szolgalat' gyakorlására; vagyis a' tanítás, áldozat-bemutatás, és a' szentségek' kiszolgáltatása, a' Krisztus' testének (azaz: egyházának), épülése végelt: hogy mindnyájan a' hit- és szeretetbeni egységre és tökéletességre jutnánk; 's ne hasonlitanánk többé az erőtlen kisdedekhez: hanem érettkorú emberekké, 's Krisztushoz hasonlókká váljunk. Adjunk annakokáért Istennek hálát, hogy nekünk annyi kegyelmeket osztott, és olly sok apostoli férfiakat, és tanítókat küldött; kik minket a' hitben megerősítenének, és a' mennybe vezető utat megmutatnák. Kérjük tovább őt, hogy legyen már valahára egy akol, és egy pásztor

's valamennyi hívek akképen kövessék Krisztust, hogy egykor hozzá mennyben is, a' dicsőségre nézve hasonlók lehessenek.

Evangelium. (Sz. János' 15, 17—25.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Ezeket parancsolom nektek, hogy szeressétek egymást. Ha e' világ gyűlöl titeket, gondoljátok meg, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. Ha e' világból valók volnátok, ugy a' világ azt, a' mi övé, szeretné: de minthogy nem e' világból valók vagytok, hanem én választottalak ki titeket e' világból, azért gyűlöl titeket a' világ. Emlékezzetek meg amaz ígéimről, mellyeket mondtam nektek: a' szolgál nem nagyobb az ő uránál. Ha engem üldöztek, titeket is fognak üldözni; 's ha az én beszédemet megtartották, a' titeket is megtartják. De mindezeket az én nevem miatt követik el rajtatok; mert nem ismerik azt, a' ki engem küldött. Ha hozzájok nem jövök, és nem szólok vala nekik, ugy vétkök nem volna; de most nincs, mivel menteniek bűnüket. A' ki engem gyűlöl, az az Atyámat is gyűlöl. Ha olyan csudatételeket nem munkáltam volna közöttük, a' minöket senki más nem cselekedett, vétkök nem volna; most pedig látták is azokat, és mégis gyűlölnek, engem is ugy, valamint az Atyámat. Hogy beteljesdjék az ő törvényökben följegyzett ama' mondás: ok nélkül gyűlöltek engem.

Tanulások az evangeliomból. *) I. Abból, hogy Krisztus urunkat, 's apostolait és tanítványait a' világ gyűlölte 's üldözte, legnagyobb vigasztalást és bátorítást merithetnek mindazok, kik azért, mivel nem e' világból valók, vagyis a' kik nem követik annak esztelen elveit és vétkes szokásait, a' világ' fiai által kigunyollatnak, megvettetnek és üldöztetnek: valamint ellenben szégyenelni tanulhatják magukat azok, a' kik Krisztusért mit sem szenvednek el; 's a' világ' gunyját, és gyűlöletét kikerülendők, inkább tartanak a' világgal, mint Krisztussal. Valamint ugyanis nagy megtiszteltetés a' szolgálra nézve, ha urához hasonlóknak tartatik:

*) A' felebaráti szeretetről a' Pünkösöd utáni XII. Vasárnapra való oktatásban volt szó.

nyg szinte nagy szégyen rá nézve, ha jobb sorsot ohajt uráénál. Mert hiszen a' szolga nem nagyobb uránál. Ha tehát az Úr eltűrte a' világ' gyűlöletét és üldözését: miért vonakodnának az ő szolgálái, hasonlót tenni? 'S valljon mit árthat nekünk a' világ' gyűlölete? Nem arra szolgál-e az inkább, hogy elszakítsuk tőle magunkat, és Istennel tartsunk? 'S valljon nem jobb-e, inkább a' világot, mintsem az Istent birni ellenségül? II. Abból, hogy a' szolga nem nagyobb uránál, vigasztalást merithetnek a' papok is, ha minden munkájok és fáradságuk mellett sem láthatják igyekezetök' sikerét, hanem a' világtól kigunyoltatnak és megvettetnek. Ha az Istennek megtestesült fia sem járt máskép, miért csudálkoznának rajta, 's miért keserednének el, ha velők, mint gyarló emberekkel szinte hasonló történik? Különben is az ő érdemök nem azon sikertől függ, mellyet eszközölnek, hanem a' buzgóság' nagyságától, mellyel az Isten' tiszteletéért, 's a' lelkek' üdvéért munkálkodtak.

III. A' tudatlanság nem mindenkor szolgál mentségül a' bűnnek. Azért mondja Krisztus, hogy a' zsidók nem menthetik magukat vele, mintha őt meg nem ismerték, 's azért gyűlölték és üldözték volna: mivel őt megismerhették vala munkáiból, haugyan megismerni akarták volna. Miért is ők fölöttébb büntetésre méltók, és kárhuzatosak. Szintilly büntetésre méltók azon keresztények is, a' kik, mint a' zsidók, igen könnyen megtanulhatnak, mit kelljen hinniek és cselekedniek; de ezt vagy gonoszságból, vagy pedig restségből elhanyagolják, 's azért önvétköknél fogva maradnak a' tudatlanságban, mellyben azután vétkeznek, és örökre elkárhuzanak. Máskép van ez az olly embereknél, a' kik önvétkök nélkül, Krisztusról, és az igaz hitről mit sem hallottak: mivel ezek nem a' hitbeni tudatlanságuk miatt, mellyért nem érdemelnek büntetést, fognak elítéltetni; hanem a' természeti törvény ellen elkövetett bűneikért, melly mindenkinek szívébe van írva, 's mellynek megtartása bizonyosan azon üdvös eredményt szülte volna, hogy az Isten őket megvilágosította, 's a' hitben oktattatta volna. IV. Krisztus azt mondja a' zsidókról, hogy őt ok nélkül gyűlölték. Áll ez minden más bűnösről is. Annyira szereté Isten az embert, hogy érette egyetlen fiát adta; ő magát az emberek' üdvéért a' keresztfán föláldozta; ő a' maga sz. testét és véréát hagyta nekünk eledelül és italul; ő minden perczben végetlen becsü testi és lelki javakkal áld meg minket: és ha mind e' mellett is vétkezünk, nem annyi-e ez, mint ok nélkül gyűlölni 's megbántani Istent?

Á hitat. Neked, oh szerelmes Jézus! ki maga a' szeretet vagy, és a' szeretet' törvényének valódi hozója, örök hálát mon-

dunk, hogy egyedül az irántunk viseltető szeretetből, magadat halálra adtad; és kérünk, hogy a' szeretet' mennyei lángját szivünkben is föléleszszed: miszerint a' te törvényedet követvén, felebarátunkat, mint minmagunkat szeressük, és e' szeretettől magunkat sem gyűlölet, sem az üldöztetés által ne hagyjuk eltántorítani; megemlékezvén róla, hogy mi, mint szolgálók, nem vagyunk jobbak te nálad-, a' mi Urunk- és Istenünknel, következőleg nincs is okunk a' panaszra, ha a' világ minket is gyűlöl és üldöz. Erősíts meg minket a' te kegyelmeddel: hogy mindent béketüréssel szenvedjünk, a' mit te isteni akaratodnál fogva ránk atyailag küldesz; hogy isteni példádát utánóznán, az Isten és felebarátunk' szeretetében éljünk, és meghalassunk. Amen.

OKTATÁS MINDEN SZENTEK' ÜNNEPÉRE.

November' (sz. András' hava) 1-én.

Miért rendelte ez ünnepet az anyaszentegyház?

1) Hogy minket lehető legélénkebben emlékeztessen rá, miszerint mi a' katholika egyház' tagjai vagyunk, melly hiszi a' szentek' egyességét, azaz: minden igaz hívő keresztények' egyességét, akár a' még küzdő egyházhoz tartozzanak a' földön, akár a' tisztítóhelyen szenvedőhöz, akár a' mennyben diadalmaskodóhoz; nevezetesen pedig, hogy a' mennyei szenteknek velünk, kiknek a' földön még viaskodnunk kell, egyességét hathatósan szivünkre küsse. 2) Hogy minket ugyanazon szent életre serkentsen, melly után ők törekedtek; és megtanítson, miszerint ez nem lehetetlen: mért ha ezerszer ezerek szentekké tudtak lenni, miért volna ez ránk nézve lehetetlen? A' kereszténynek minden lehetséges az által, a' ki őt erősíti; 's a' ki a' hívők' megszentelésére az ő Szentlelkét is elküldte. 3) Hogy azon szentek irántis tiszteletet mutassunk, a' kiknek esztendőn át különös ünnepnap nincs szentelve. 4) Hogy minket az Isten, olly sok közbenjáró esedezésekre tekintetből, tökéletes bocsánatában részesítsen, az ő érdemeikben részt vennünk engedjen, és kegyelmét adja, miszerint egykor mennyekbe jutván, örömeikben is részesülhessünk.

Ki rendelte először ez ünnepet?

IV. Bonifác pápa, ki midőn 610-dik évben, a' romai Pantheont, azaz: valamennyi bálványok' templomát, a' keresztény isteni-tiszteletre fölkészíté, 's azt a' Boldogságos Szüz, és minden vértanuk' tiszteletére fölszentelte, első ülő meg minden szentek'

ünnepét, 's azt Romában évenként megtartatni parancsolta. III. Gergely azután ez ünnepet az egész anyaszentegyházban megtartatni rendelte; napját November' 1-jére tévén.

A' mise kezdetben ezt éneкли az egyház: „Vigadjunk mindnyájan az Urban; minthogy e' napot minden szentek' tiszteletére üljük, a' kiknek ünnepélye fölött örvendenek az angyalok, és az Istennek fiát egyhangulag dicsőítik. Örvendjetek igazak az Urban: az igazakhoz illik a' dicséret.“ (Zsolt. 32.) Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Mindenható örök Isten! a' ki megengedted minékünk, valamennyi szenteid' érdemeit azonegy ünnepélylyel dicsőíthetnünk; kérünk téged, hogy a' te irgalmad' bőséget, a' sokszorozott közbenjárás' érdemeinél fogva, engedd elnyernünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sz. János' Titk. jelent. 7, 2—12.)

Ama' napokban, ime én János, láték más angyalt feljönni napkeletről, ki az élő Isten' jelével birt; és nagy fenszóval kiáltott ama' négy angyalnak, a' kiknek hatalom adaték, hogy ártsanak a' földnek és tengernek; mondván: Ne ártsatok sem a' földnek, sem a' tengernek, sem az élő fáknak; valamig a' mi Istenünk' szolgálait homlokaikon meg nem jegyezzük. És hallám azoknak, a' kik megjegyeztettek, számukat: száz negyvennégy ezeren voltak a' megjegyezettek, Izrael' népének minden nemzetségéből. Juda' nemzetségéből tizenkét ezeren; Ruben' nemzetségéből tizenkét ezeren; Gád' nemzetségéből tizenkét ezeren; Ásor' nemzetségéből tizenkét ezeren; Neftali' nemzetségéből tizenkét ezeren; Manassze' nemzetségéből tizenkét ezeren; Simeon' nemzetségéből tizenkét ezeren; Lévi' nemzetségéből tizenkét ezeren; Issakhar' nemzetségéből tizenkét ezeren; Zabulon' nemzetségéből tizenkét ezeren; József' nemzetségéből tizenkét ezeren; Benjámín' nemzetségéből tizenkét ezeren voltak a' megjegyezettek. Ezután láték minden nemzetek-, nemzetségek-, népek- és nyelvekből megszámlíthatlan nagy sokaságot, a' királyi szék előtt, és a' bárány' színe előtt állni: felöltözve hosszú fejr köntösökbe, 's kezeikben pálmaágakat tartva; 's fenszóval kiáltának: Dicsőség a' mi Iste-

nünknek, ki a' királyi széken ül, és a' báránynak! 'S valamennyi angyalok a' királyi szék, a' vének és négy állatok körül állván, a' királyi szék előtt arczra borultak, és imádák Istent, mondván: Amen (*egy legyen*)! Dicséret, és dicsőség, és bölcsesség, és hála, tisztelet és hatalom, és erősség a' mi Istenünknek, mind örökön örökké. Amen.

Magyarázat. E' leczkében ugyan közvetlenül ama' jelekről van szó, mellyek' kíséretében az Isten' büntető ítélete Jerusálem-, és a' zsidó népre vala' jövendő: magasabb és teljes értelemben mégis az általános világitételre is vonatkozik. Jelen lesznek azon Izrael' minden nemzetségéből a' választottak; az egy Dán' nemzetségét kivéve: minthogy a' bálványozás ebben ütött ki először; ugyanazért annak, és mindazoknak, a' kik hozzá hasonlítanak, és inkább szeretik a' világot, mint Istent, a' kiválasztásban nem lehet részök. Hogy azonban senki se vélje, mintha a' választottak csak a' zsidóságból megtért keresztények volnának: azért az apostolnak még nagyobb sokaság mutattatik a' pogányságból megtért keresztények közül. A' zsidók közül választottaknál ugyanis bizonyos határozott számról van szó; de a' pogányok közül valóknál csak egy nagy sokaságról: mi által számlálhatlan voltuk jelentetik, és tudunkra adatik, hogy főképen a' pogányokból lett hívők azok, kik a' Krisztus'egyházát és a' mennyet benépesítik. E' sereg az Isten' trónja, 's a' bárány, azaz: Krisztus előtt áll; fejér ruhába öltözve, 's kezében pálmaággal, vagyis fölékesítve az ártatlanságnak, dicsőségnek, és az örök, világ, és test' kísértetei fölött kivívott győzedelmének jeleivel; 's imádják Istent, és minden mennyei szellemek' karával egyesülve, dicsőnéket zengenek neki azon erdőért, mellyet bennök tanusított, és azon dicsőségért, mellyben őket részesítette. Igyekezünk annakokáért, hogy egykor mi is e' választottak közt lehessünk!

Evangelium. (Sz. Máté' 5, 1—12.)

Az időben, látván Jézus a' seregeket, fölémene a' hegyre; 's miután leült, közelébb jövének hozzá tanítványai. 'S megnyitván száját, tanítja vala' őket, mondván: Boldogok a' lelki szegények; mert övék mennyeknek országa. Boldogok a' szelidek; mert ők birják a' földet. Boldogok, a' kik siránkoznak; mert ők megvigasztaltatnak.

Boldogok, a' kik éhezik és szomjuhozzák az igazságot; mert ők megelégtetnek. Boldogok az irgalmasok; mert ők irgalmasságot nyernek. Boldogok a' tiszta szívűek; mert ők meglátják az Istent. Boldogok a' békeségesek; mert Isten' fiainak hivatnak. Boldogok, a' kik üldözést szenvednek az igazsáért; mert övék a' mennyek' országa. Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak titeket, és üldöznek, és hazudván, minden gonoszt mondanak ellenetek én érettem: örüljete és vigadjatok: mert a' ti jutalmatok bőséges mennyekben!

A' nyolcz boldogság' magyarázata.

„Boldogok a' lelki szegények; mert övék a' mennyeknek országa.“

Kik a' lelki szegények?

1) Azok, kik hasonlóan az apostolokhoz, minden földi javakról önkényt lemondanak, és Krisztusért szegényekké lesznek. 2) Azok, a' kik szerencsétlenség, vagy igazságtalanság által megfosztatván a' magukétól, veszteségöket az Isten' akaratjában megnyugvással, béketüressel viselik, a' szükségeikben elvett jótéteményekért háladatosak, azokat mértékletesen és bölcs takarékossággal élvezik, és azon kevésből is, a' mijek van, a' még szegényebbeket örömet részesítik. 3) Azok, kik szegény, csekély és alanti sorsukkal megelégesznek, valami magasabb és boldogabb után nem törekeshetnek, és inkább szükséget szenvednek, mint hogy tiltott fogások, csalás és lopás által akarnának meggazdagodni. 4) Azon gazdagok is, a' kik nem kötik szívöket a' mulandó javakhoz, hanem inkább gazdagságukat a' szükölködők' nyomorának fölsegélésére fordítják: és ezt zugolódás nélkül, sőt még örömmel is teszik, és mindenkinek segedelmeket nyujtják, a' kik őket erre fölkéri (Máté 5, 42.); hogy a' földi javakért, melyeket elosztogatnak a' mennyet örökségül nyerhessék. Végre 5) különösen azok, kik meg lévén győződve saját gyengeségök-, tehetetlenségök- és nyomorúságukról, maguk fölöl aláztatosan vélekednek, és magukat koldusoknak nézik, a' kiknek mindenkor szükséges az Istenhez folyamodni, 's az ő kegyelmét és segedelmét kérni. Mindezeknek tehát meg van a' menny ígérve; sőt ez őket máris akkép illeti, mint valódi sajátjok: hacsak állhatatlanságuk által attól önmagukat meg nem fosztják.

II. „Boldogok a' szelidek; mert ők birják a' földet.“

Ki igazán szelid?

Az, ki sem Isten ellen nem zugolódik, ha szenvedéseket bocsát rá, sem az emberekre nem haragszik, ha őt mindenféle bánalmak-, és igazságtalanságokkal illetik: hanem inkább minden türelmetlenséget, minden haragot, gyűlöletet és bosszuvágyat elnyomva magában, a' felebarátjai által okozott rosszat jóval iparkodik visszafizetni. Az ilyen ember hasonlít a' nyugott és csendes tengerhez, avagy vízhez, mellyben az isteni nap' ragyogó képe zavaratlanul tükröződik vissza. Ő az által, hogy önmagát meggyőzi, erősebb, mint ha erős városokat fegyveres kézzel bevenne (Példabesz. 16, 32.). Ő ezzel Isten előtt kedvesebb, és érdemteljesebb dolgot visz véghez, mint ha magát, önakaratját követve, vérig ostorozná, 's kenyér és víz mellett böjtölne; 's az ilyen ezért békében is fog mindenütt, és csendességben élni: végre jutalmul nem annyira a' földet, melly a' holtak' tartománya, fogja örökségben birni, mint inkább az eget, az élők' amaz országát; 's ott az örök békének örülni (Zsolt. 36, 11.), mellyet már a' földön is mindenkor élvezett bensőleg.

III. „Boldogok, a' kik siránkoznak; mert ők megvigasztaltatnak.“

Kik itt a' siránkozók?

Nem azok, a' kik rokonaik' és barátjaik' halála, vagy valamely szerencsétlenség, ideigleni javak' elvesztése, és más efféle miatt szomorkodnak, sirnak és gyászolnak: hanem azok, a' kik azon keseregnek, hogy az Isten általuk, és más emberek által, olly sokféleképen megbántatik, olly kevésbé tiszteltetik és szeretetik; és hogy e' miatt olly sok, Krisztus' drága vérével megváltott lelkek elkárhoznak. A' bűn tudnillik azon egyedüli rossz, melly méltó a' megsiratásra; 's csak azon könnyük, mellyek a' vétek miatt hullnak, hasznos könnyük: mellyek örök vigasztalással, és örömmel fognak jutalmaztatni.

IV. „Boldogok, a' kik éheznek és szomjuhozzák az igazságot; mert ők megelégttetnek.“

Mi az igazság' éhezése és szomjazása?

A' leghőbb vágy azon erények után, mellyek a' keresztyeni tökéletességet képezik, minők: az alázatosság, a' szelidség, Isten, és felebarátunk' szeretete, azon igyekezet, hogy a' magáét mindennek megadjuk és meghagyjuk, a' töredelmesség' lelke, mellynél fogva az ember elkövetett bűneiért Istennek eleget tenni tö-

rekszik, 'stb. A' ki tehát ez erények után színtolly nagyon vágyódik, mint az éhes és szomjas ember az étel és ital után, és azokért Istent buzgón és állhatatosan kéri, az meg fog elégíteni, azaz: teljesedni fog kívánsága, és megadatik néki.

V. ,Boldogok az irgalmasok; mert ők irgalmas-ságot nyernek.'

Kik az irgalmasok?

Azok, kik embertársaiknak az általuk okozott bántalmakat szívesen megbocsátják; tovább azok is, a' kik szegény felebarátjaik iránt könyörületességet mutatnak, és azokat bő alamiznával gyámolítják. Ők tehát szinte könyörületességet fognak nyerni, azaz: Isten is megbocsátja nekik bűneiket, és bőven meg fogja őket ideigleni, 's örök javakkal jutalmazni. A' ki pedig nem irgalmas, az maga sem fog irgalmasságra találni; hanem mint amaz evangeliomi rossz szolga (Mát. 18.), a' külső setétségbe fog taszíttatni. Jegyezd ezt jól meg magadnak, és a' szerint cselekedjél!

VI. ,Boldogok a' tiszta szívűek; mert ők meglátják az Istent.'

Kik a' tiszta szívűek?

Azok, kik a' keresztségben nyert ártatlanságot gondosan igyekeznek megőrizni; 's a' kik szívöket és lelkismeretöket nem csak minden vélkes, nevezetesen a' tisztátalan beszédek- és tettektől, hanem még a' rossz gondolatok- és kívánságoktól is tisztán tartják, és mindenben csak az Istent keresik. Ezek látni fogják Istent, azaz: őt megismerendik úgy, a' mint van. Mert valamint a' szemnek, ha látni akarunk vele, tisztának kell lenni: úgy Istent is csak a' szenny nélküli 's megtisztult lelkek láthatják. Sőt már e' földön is, olyan az ismeretünk, a' minő a' szívünk. Minél tisztább a' szív, annál tisztábban, és jobban megismerjük az Istent is. Gondosan igyekezzél annakokáért szivedet tisztán tartani; hogy az Istent már ez életben mindig jobban megismerhessed, oda fön pedig látásában örökké boldog légy.

VII. ,Boldogok a' békeségesek; mert Isten' fiainak hivatnak.'

Kik a' békeségesek, és miért fognak Isten' fiainak nevezeteni?

Azok a' békeségesek, a' kiknek saját bensejek békében van; azaz: kiket a' lelkismeret' furdalásai nem kinoznak, 's kik az Isten- és emberekkel kibékültek; azután pedig a' kik ezen, önmagukkal békét, melly az Istennel- és felebaráttal békét is magával hozza, másokban is föntartani, vagy azt visszaállítani törekesznek. Is-

ten' fainak fognak hivatni azért, mivel ők ebben az Istent utánozzák, ki a' békeség' Istene (Rom. 15, 33.); 's ki egyszülött fiát is odaadta, hogy a' világot kibékítse (Rom. 5, 10.), 's ama' békeséget, mellyet a' világ önmagának nem adhatott, a' földre lehozta. (Luk. 2, 14. Ján. 14, 27.)

VIII. Boldogok, a' kik üldözést szenvednek az igazságért; mert övék a' mennyek' országa.'

Kik mondatnak itt boldogoknak?

Azok, kik igaz hitök, erényeik, isteni félelmök, ajtatosságuk, tisztaságuk 'stb. miatt üldöztetnek, megvetletnek, kigunyoltatnak, gyötörtetnek, sőt meg is öletnek: és mindezt mégis keresztényi béketűréssel, és állhatatossággal, sőt örömmel szenvedik; valamint ezt a' szentek tették, 's általa mennyei koronát érdemlettek. Ha tehát velök együtt akarunk megkoronáztatni, úgy velök szenvednünk is kell, még pedig olly állhatatosan, és Isten iránti szeretetből, mint ők szenvedtek. 'S ha az erényességre buzgón törekszünk, úgy az errei alkalom nem fog hiányozni: mert mindnyájan, a' kik ajtatosan akarnak Krisztusban élni, üldöztetéseket fognak szenvedni. (II. Tim. 3, 12.)

Buzdulat. Ur Isten! milly kellemesek a' te lakhelyeid. Epedve sovárog az én lelkem előcsarnokaidba. Testem és lelkem te benned örvendenek oh élő Isten! koronája 's jutalma a' szenteknek; kiknek szenvedéseiket, és fájdalmaikat örökké tartó örömmel jutalmazod, és őket végetlen jókkal betöltöd. Oh milly boldogok mindazok, a' kik te neked e' földön hiven szolgáltak; mert ők most téged, és az Isten' bányát szinről-szinre látják, ők a' te nevedet homlokukon viselik, és veled örökké uralkodnak! Ugyanazért kérünk téged Ur Isten! add meg minékünk az ő közbenjáró esedezésök által a' te kegyelmedet; hogy az ő példájokat követve, te neked szentségben és igazságban szolgáljunk; 's őket a' minden erények utáni sovárgó vágy, irgalom' érzete, tökéletes szívbeli tisztaság, és békeszeretet által, a' szegénységben, alázatosságban, szelidség- és töredelmességben utánozzuk: hogy egykor mi is, valamint ők, a' mennyei öröm- és boldogságban részesülhessünk! Amen.

Mai napon elolvashatni a' szentek' tisztelete felbéli oktatást is, e' könyv' második részének elején (659. és köv. l.).

OKTATÁS HALOTTAK' NAPJÁRA.

November' (sz. András' hava) 2-kán.

Mi a' halottak' napja?

Évenkénti emléknapija minden, az Isten' kegyelmében és barmárságában elhunyt lelkeknek; kiknek azon vétkeikért, mellyekért itt eléggé nem bűnhődtek, a' fönmaradt büntetéseket a' tisztító-tűz' tömlöczében kell az utolsó fillérig lefizetniük (Mát. 5, 26.).

Mi a' tisztító-tűz (purgatorium)?

A' tisztító-tűz a' más életben egy, a' pokoltól és mennyországától különböző harmadik hely, hol a' megholtak' lelkeinek ideigleni büntetéseket kell még szenvedniük azon bűnökért, mellyekért ez életben eleget nem tettek. E' harmadik, tulajdonképen tisztulási hely, magyarul méltán tisztító-tűznek neveztetik; mivel itt a' tűz által, mint az arany az olvasztó-kemenczében, a' még nem egészen tiszta lelkek megtisztíttatnak, és mintegy salakjaiktól megszabadíttatnak. Sz. Pál a' korinthusiakhoz (I. 3, 13. és köv.) ez iránt ekképen ír: „Mindennek munkáját, minemü legyen, a' tűz fogja megpróbálni. Ha kinek munkája, mellyet (Krisztusban) épített, a' tüzet kiállván, megmarad: jutalmát veendi. Ellenben a' kinek munkája a' tüzben elég, az kárát vallja (a' tisztító-tűz által): mindazonáltal ő maga még üdvözülend; de csak úgy, mint tűz által.“ Ama' tűz, melly által még megszabadulhatni, nem lehet a' pokol' tüze; mivel a' pokolból nincs szabadulás, sem megváltás többé. Sz. Pál' szavait tehát csak a' tisztító-tűzről, vagyis a' tisztulás' helyéről érthetni: mint azokat Krisztus' csilhatlan egyháza is mindenkor magyarázta.

Melly lelkek jönnek a' tisztító-tűzbe?

Mindazok, a' kik az Isten' kegyelmében haltak ugyan meg, de a' kiknek kell még valamit bűneikért szenvedni. E' lelkek az Isten' kegyelménél fogva barátjai ugyan az Istennek; 's a' jó Isten az ő szeretett barátjait bizonyára nem taszítandja pokolba: de mivel vannak még rajtuk a' bűnnek némelny nyomai, azért nem is bocsáttathatnak még az Istennek tiszta színe elébe. Mert a' mint sz. János írja (Titk. jelent. 21, 27.): „a' mennyekbe semmi tisztátalan sem mehet be.“ Az illy lelkekre nézve tehát nem marad egyéb hátra, mint a' harmadik hely, a' tisztulás' helye, vagyis a' tisztító-tűz. Valljon hol vannak tehát mindazok, a' kik emlékeztünkre a' világból kimultak? Ha kimulásuk előtt a' haldoklók' szentségeiben még méltóan részesültek, ugy az Isten' kegyelmé-

ben haltak meg, 's ennél fogva nem mondhatni őket elkárhozottaknak. De ki mondhatja biztosan halálakor: „Szivem tiszta; én ment vagyok (minden, bár legcsekélyebb) bünöktől?“ (Példabesz. 20, 9.) Valljon ki halt meg tehát előttünk, és ki fog meghalni közülünk olly szentül, hogy épen semmi tisztulásra se legyen többé szüksége; hogy semmi megbánni valója se legyen, és a' mennybe tisztító tűz nélkül is bejuthasson?

Mit, mennyit, és meddig kell szenvedni a' tisztító tűzben?

Ezt egyedül Isten tudja, ki a' tisztító tűz' büntetését is a' maga igazsága szerint tudja meghatározni. Elegendő tudnunk azt, mit az Isten mond, hogy: „enyim a' bosszuállás, és én akarok visszafizetni;“ és ismét: „az Ur fogja itélni az ő népét“ (V. Móz. 32, 35.); és a' mit sz. Pál tesz hozzá: „Rettenetes az élő Istennek kezeibe esni“ (Zsid. 10, 31.). Munkáljuk tehát félelem és rettegés közt a' mi üdvösségünket, és tartsunk buzgó töredelmességet elkövetett bűneinkért; nehogy egykor nekünk is azt mondja Krisztus: „Bizony mondom nektek, ki nem szabadultok onnét, valámig meg nem fizettek az utolsó fillérig.“ (Mát. 5, 26.)

Mint segíthetünk a' tisztító tűzben szenvedő lelkeken?

Ugy, ha érettök imádkozunk; különösen pedig a' sz. mise-áldozat által. A' szent-írás mondja (II. Makhab. 12, 46.): „Szent és üdvös gondolat, a' halottakért imádkozni, hogy bűneiktől feloldoztassanak.“ Azért a' kath. egyház is mindig tanítá, hogy a' hivék' imádsága a' holtakért, ezeknek üdvös és hasznos; nevezetesen a' sz. mise-áldozatot érettök mindenkor följánlotta.

Kiknek lelkeiért kell nevezetesen imádkozni?

Általában ugyan, és különösen a' mai napon, minden megholtakért kell imádkozni, 's jó cselekedeteket gyakorolni; de mivel mi némelyek' irányában jobban le vagyunk kötelezve, mások pedig Isten előtt kedvesebbek, míg ismét másoknak erre nagyobb szükségök van, mások végre jobban megérdemlik: azért igyekezzünk buzgóbban és gyakrabban imádkozni: 1) szülőink-, rokonink-, barátink- és jótévőinkért; 2) azokért, kik magukat imáinkra legmértőbbakká tették; 3) a' kik legtovább szenvedtek, vagy még szenvedniök kell; 4) a' kik legfájdalmasabban gyötörtetnek; 5) a' kik legelhagyottabbak; 6) a' kik szabadulásukhoz legközelebb vannak; 7) a' kik miattunk szenvednek; 8) a' kik imáinkban reményt helyeznek; 9) a' kik az Isten, és mennyország utáni csekély vágyuk, vagy a' tisztító tűztől csekély félelmök miatt szenvednek; 10) azokért, a' kiknek mi éltőkben rosszat tettünk, vagy a' kik mi nekünk rosszat okoztak; 11) lelki testvéreink- és nő-

véreinkért. Mit különösen azon esetre kell megjegyeznünk, ha a' szenvedő lelkeken bucsú által akarunk segíteni; minthogy a' bucsüengedélyt, melyet az anyaszentegyház a' megholtak' javára fordítani enged, mindig csak egyes lélekre lehet alkalmazni.

Mire buzdít minket a' tisztítótűz földi hit?

A' következőkre: 1) Nehogy a' bűnbánat' szentségében megbocsátott bűneink-, és mindennapi vétségeinkkel érdemlett büntetéseket a' jövő életben kelljen szenvednünk, igyekezzünk azokat jó cselekedetek, önsanyargatások, imádságok és bucsúk által még ez életben leróni; 2) hogy magunkat ne csak a' súlyos, hanem a' kisebb vétkektől is gondosan óvjuk: mivel ezek a' tisztítótűz' büntetéseire tesznek bennünket méltókká, 's ennél fogva nem olly csekélyek, mint némellyek képzelik.

Lehet-e magunkat azon imádságokra hagyni, melyeket talán calaki halálunk után érettünk följánland?

Nem; mert sz. Ágoston' tanítása szerint (Enchirid. c. 30.), ez ajtatossági gyakorlatok csak azoknak fognak használni, kik magukat azokra földi életökben érdemesekké tették.

Mikor és mikép hozatott be a' halottak' évenkinti napja?

Ezen emléknap' első behozatalának idejét nem lehet pontosan meghatározni; mivel már Tertullian' említi (Lib. de Coron. mil.), hogy az ő idejebeli keresztények, a' halottak' évenkinti emlékezetét megtartották. Sz. Odilo, a' tizedik század' vége felé a' clugnyi benedekiek' apátja, ez ünnepet a' szerzetebeli minden kolostorokban, November' 2-kán évenként megtartatni parancsolta: melly szokást később a' pápák is jóvá hagyták, 's az egész kereszténységre kiterjesztették. Hogy pedig ez ünnep a' mai napra télelt, onnan van, mert miután tegnap a' mennyei szentek' dicsőségén örvendeztünk, ma méltán emlékezünk meg szeretetben azokról, és imádkozunk értök, kik bűneikért még eleget nem tettek, és szabadulásuk után a' tisztítótűzben sovárognak.

A' mai, 's minden halotti mise kezdet így hangzik: „Adj Uram! nekik örök nyugodalmat; 's az örök világosság fényeskedjék nekik. Téged illet Ur Isten Sionban a' dicsérő-ének, 's neked tesznek fogadási áldozatot Jerusálemben. Hallgasd meg az én esedezésemet! Minden test hozzád jön.“ (Zsolt. 64.) Adj Uram nekik örök nyugodalmat, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Minden hivek' teremő 's megváltó Istene! add meg a' te szolgálád és szolgálóid' lelkeinek valamennyi bűneik' bocsánatját;

hogy azon kegyelmet, a' melyet szüntelen ohajtottak, ajtatos könyörgéseink által megnyerjék. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Lecke. (Sz. Pálnak Korinth. írt I. level. 15, 51—57.)

Atyámfiai! ime titkot mondok nektek: mindnyájan fel fogunk ugyan támadni; de nem mindnyájan fogunk elváltozni (*a' mennyei dicsőségre*). Hirtelen, egy szempillantásban, a' végső trombita-szóra: mivel trombita fog akkor megharsanni; 's a' megholtak feltámadnak, már rothadatlanul: mi pedig elváltozunk. Föl kell ugyanis e' rothadandó testnek a' rothadatlanságot öltenie, 's e' halandó testnek a' halhatatlanságot vennie. Miután pedig e' halandó test a' halhatatlanságot magára öltötte, akkor be fog teljesezni, mi meg vagyon irva: Elnyeletelt a' halál a' győzedelem által. Hol vagyon halál! a' te diadalmad? hol vagyon halál! a' te fullánkod? A' halál fullánkja ugyan a' bűn; a' bűnnek hatalma pedig a' törvény. Az Istennek pedig legyen érette hála, ki nekünk diadalmat adott a' mi urunk Jézus Krisztus által.

Evangelium. (Sz. János' 5. 25—29.)

Az időben mondá Jézus a' zsidók' seregének: Bizonybizony mondom nektek. hogy közelit az idő, sőt már jelen is van, melyben a' megholtak meghallják az Isten' fiának szavát: és a' kik hallandják, élnek. Valamint ugyanis az Atyának élete vagyon önmagában. ugy a' Fiúnak is adta, hogy élete legyen önmagában: és hatalmat adott neki, hogy ítéletet gyakoroljon: mivelhogy ember' fia. Ne csudáljátok ezt: mert eljön az idő, melyben mindnyájan, kik a' koporsókban vannak, meghallják az Isten' fiának szavát: és elmenendnek. a' kik jót cselekedtek, az élet' föltámadására, a' kik pedig gonoszat cselekedtek, az ítélet' föltámadására.

Mind a' két sz.-írási szakasz az embereknek végítéletrei föltámadása felől szól; midőn kiki elveendi, a' mit éltében érdemlett, a' jót, vagy rosszat. az örökké boldog, vagy örökké boldogtalan életet. Tőlünk függ, hogy melyiket akarjuk ez életbeni magunk,

**viselete által előkészíteni! Leczke után a' következő ének mon-
dathatik :**

1. A' haragnak szörnyü napja ,
A' világot elhamvasztja :
Dávid és Szibilla mondja.	10. Engem keresve, fáradtál ;
Kereszfán értem meghaltál:
Használjon, a' mit munkáltál.
2. Milly nagy fog félelmünk lenni,
Ha biránk meg fog jelenni,
Mindenért hűn számot venni !	11. Igaz biró bosszulásra !
Méltass engem bocsánatra ,
Mielőtt jösz számadásra.
3. A' trombita' bűvös hangja,
Sír' lakóit fölriasztja ,
'S mind a' trón elébe hajlja.	12. Vétségeim elítélnek ;
Orczáim szégyentől égnek :
Bocsáss meg az esdeklőnek !
4. Természet 's balál remegnek,
Ha a' holtak mind fölkelnek,
És végítéletre mennek.	13. Ki Magdolnát feloldottad,
És a' latrot meghallgattad,
Nekem is e' reményt adad.
5. Az irott könyv fölnyittatik,
Hol minden befoglaltatik,
Miről kiki vádoltatik.	14. Kegyelmedet nem érdemlem ;
De tegyél irgalmat velem :
Örök tüztől ments meg engem.
6. Mikor majd a' biró leül,
Mi most titok, mind kiderül:
Mi sem marad büntellenül.	15. Adj helyet a' juhok között,
'S ne legyenek elkülönözött
Bakokkal jobbról számüzött.
7. Akkor én szegény! mit szólok ?
Milly pártfogóhoz fordúlok ?
Mikor a' jók sem biztosok.	16. Ha majd kiket elátkozol,
Elnyeli az égő pokol :
Végy föl oda, hol áldatol.
8. Egék' rettentő felsége !
Világ' ingyen-üdvössége :
Ments meg irgalom' mélysége.	17. Esedezve hullok térdre ;
Nézz bánattört bus szivemre :
'S legyen gondod a' végemre.
9. Egyes Jézus! emlékezzél,
Hogy érettem mit szenvedtél:
Ama' napon el ne vessél.	18. Az embernek gyásznap leend,
Mikor a' porból fölkelend,
'S birája elébe menend.
19. Légy azért hozzá kegyesen
Jézus! irgalmas Ur Isten.
Adj nekik nyugalmat! Amen.

Föjlajárlás előtt a' következő imádságot mondja a' pap :
Uram Jézus Krisztus, dicsőség' királya! szabadítsd meg a' meg-
holt hivek' lelkeit a' tisztítótüz' kinjaitól, 's a' kárhozat' örvényé-
től. Szabadítsd meg őket a' gonosz ellenség' torkából; hogy a'
pokol el ne nyelje őket, és ne essenek a' setéltségbe : hanem en-
gedd őket sz. Mihály, az angyalok' feje által, az örök világosságra
vezetelni, mellyet te hajdan Ábrahámnak, és utódainak ígértél.

Mi tenéked Uram! dicsőítő 's kérő áldozatot mutatunk be; fogadd azt kegyesen ama' lelkekért, a' mellyek' emlékezetét mai nap üljük; és engedd őket a' halál' árnyékából az örök élet' világosságába jutni.

V. A' pokol' kapuitól. F. Szabadítsd meg Uram! azok' lelkét.

V. Adj nekik örök nyugodalmat. F. 'S az örök világosság fényeskedjék nekik.

V. Engedd őket Uram! békében nyugodni. F. Amen.

V. Minden megholt hívek' lelkei, Isten' irgalmasságából örök békeségben nyugodjanak. F. Amen.

(E' verseket ajtatosan, és haszonnal mondhatjuk el mindannyiszor, midőn valamely sírkert mellett elmegyünk. Más ajtatos imákat, és hasznos ajtatoságokat a' megholt hívek' lelkeiért, az imakönyvekben találhatni.)

OKTATÁS SZ. IMRE HERCZEG' NAPJÁRA.

November' 5-kén.

Sz. Imre herczeg első apostoli királyunknak, sz. Istvánnak, Gizelától, sz. Henrik császár' nővérétől származott fia, inkább az égnek, mint a' világnak látszott születni. Ugyanis sz. Gellért' vezérlete alatt, minden vallási és országlási tudományokban kiképeztetvén, már kora ifjúságában a' szent élet' példányaul fénylett. Mig más ifjak a' világi kedvtöltések után sovárogtak, addig ő az isteni szolgálat-, és magasztos elmélkedésekben találta legfőbb örömét. Sokszor még éjszakának idején is fölkelvén ágyából, térden állva esdett Istenéhez, szülői-, 's országának jólléteért. Mit midőn látna sz. atyja, buzgó hálákat adott Istennek a' mennyország' e' virágjáért. Sz. Imre herczeg mindenkor az evangéliomi tökéletesség' eszméjét forgatván elméjében, 's megfontolván ama' dicsőséget, mellyben fénylenek a' Bárányt szüntelenül követő, 's egy olly fönséges éneket éneklő szüzek, a' minőt utánuk senki sem énekelhet: Istennek sérthetlen örök tisztaságot fogada. Fogadását elhallgatván, szülőinek akaratjából, a' neki szánt herczegnőveli házasságra ugyan ráállott; de azon szándékkal, hogy menyasszonyát is örök szüzességre birandja. Mikor azonban már a' királyi méltóságot átveendő vala, Isten őt e' földi vészteljes élethől a' zavaratlan béke 's örök boldogság' országába tevéát, 1030-ik évben: később sz. atyjával együtt, a' szentek' sorába igttatván.

(Festetik sz. Imre herczegi koronával, 's kezében liliomszállal, mint szüzessége' jelével.)

A' m i s e k e z d e t ugyanaz, melly sz. László' napján (772.l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki szent Imrét ifjusága' virágjában a' te szenteid' társaságára méltattad; engedd kérünk, hogy a' kit irántad olly buzgó ajtatosságra gerjesztettél, annak állandó gyámolítását érezhessük. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (*Bölcsesség' könyv. 4, 7—17.*)

Az igaz, ha megelöztetik is a' haláltól, nyugalomban leszen. Mivel a' tisztes vénség, nem a' hosszú idővel, és esztendőök' számával jár: hanem ösz az, a' ki bölcs; és a' szeplőtelen élet, a' valódi élemedeltség. Istennek tetszén, kedvessé lön előtte; 's a' bűnösök közül, a' kik közt élt, elvitetett. Kiragadtatott, nehogy értelmét a' gonoszság megváltoztassa. vagy lelkét a' csalárdság elcsábítsa. Mivel a' könnyelműség' csábjai elszédítik a' jókat, 's az ingatag vágyak észrevétellenül megvesztegelik a' lelket. Hamar megérvén (*az örök életre*), sok időt töltött be. Kedves volt ugyanis lelke az Isten előtt: azért sietett őtet az istentelenségek közül kivezetni. Az ezt látó, 's nem értő népek pedig illyesmit eszökbé nem vesznek: hogy Isten' kegyelme, 's irgalma van az ő szenteivel, 's örködik az ő választottjai fölött. Az igaz' halála pedig elítélése az életben maradt gonoszoknak, 's a' gyorsan czélhoz jutott fiatalság, az istentelen ember' hosszú éltének. Látják ugyan a' bölcsnek halálát: de azt, hogy mit végezett róla az Isten, és miért helyezé őt az Úr biztosságba, nem értik.

Magyarázat. E' leczkében világosan előadja az isteni bölcsesség, hogy miben áll az élet' valódi méltósága 's érdemteljessége, mind az ifjura. mind az öregre nézve, tudnillik a' szeplőtelen és jámbor életben. Úgy hogy az ifju élemedett korunk nézhető, ha azon czélt, mellynek elérése végett az Isten életet ad, 's különösen az öregek' napjait meghosszabbítja, egyebeknél hamarább elérte. Csak azért élünk, hogy e' rövid életben a' halhatatlanságra méltókká váljunk; hogy az Istent megismerni, szeretni, benne remélni tanuljunk: hogy a' keresztény tökéletességre jutni törekedjünk: 's boldog, ki ezen czélt minél hamarább és jobban megközelíti! Az illyen eleget élt. Mig eitenben sok öregnek hiában nyújtja az Isten hosszura élete' fonálát. hiában várja jobbulását: mert az ur Jézus által adott erénypéldától napról-napra job-

ban távozni látszik; és így csak súlyosbitja az (istenesség' gyakorlására, 's érdemek' szerzésére engedett hosszú időért) adandó számadást és felelősséget. Ne kérkedjél tehát oh keresztény! az isteni gondviselés által engedett évek' nagy számával; hanem inkább gondoldj komolyan a' felelősségedre bizott adomány' nagy voltára; 's arra, hogy miképen használtad e' sok időt: holott a' kevésnek is elegendőnek kellett volna lenni a' legőszintébb bünbánatra, a' legbuzgóbb ajtatosság' érzelmének fölgerjesztésére, 's a' jó cselekedetek' gyakorlásábani szorgalmasságra: mint ezt olly számos fiatal vértanuk- és hitvallókban, gyenge szüzek- és gyermekekben, különösen sz. Imre herczegben is épülésünkre (vagy talán megszégyenítésünkre) szemléljük. Akkép igyekezzünk annakokáért élni, hogy bármikor szólit is ki az Isten ez életből, ne legyen okunk az elvesztegetett, vagy épen bűnös cselekedetekre fordított időn bánkódni. Ha pedig fiatalokat látunk, gyenge virágokként korán elhervadni, ne mondjuk: ők nem örülhettek az életnek, 's ennél fogva sajnálkozásra méltók; mert az Ur Isten talán csak azért ragadta ki őket az élet' veszedelmei közül, hogy értelmök az istentelenség' tanaitól el ne homályosuljon, 's akaratuk a' rossz példák' láttára meg ne romolják. A' hosszú élet nem mindig záloga az örökké tartó jóllétnek; sőt inkább az élet' Ura csak azért ajándékoz hibetöleg egynémellynek hosszabb kort, hogy legyen ideje gyengeségeiből és gonoszágaiból kitisztulni.

Az evangéliomot és magyarázatát lásd sz. László király' napján (774. l.).

OKTATÁS SZ. MÁRTON PÜSPÖK' ÜNNEPÉRE.

November' 11-kén.

A' ki gyermeki félelemmel szereti az Istent, az szüntelen iparkodik jót cselekedni. (Sirákf. 15, 1.) Ez sz. Márton' egész éltének tartalma, 's egyszersmind legméltóbb dicsőítése. Élete nem volt más, mint az Istennek, és felebarátjainak folytonos szeretete: miért bővelkedett is a' jó cselekedetekben. Ő Magyarországhban pogány szülőktől született ugyan; de Isten iránti vonzódása, melyet ifjúságától fogva szívében érzett, ösztönözé őt mindenkép azon lenni, hogy titkon a' keresztény religióban oktatást nyerhessen. Éltének tizedik évében a' hitelezők (katechumenek), vagyis azok közé vétetett föl, kik a' sz. keresztység' elfogadására előkészítették. Tizenöt éves korában katona lett. Az Istennek félelme őt ez életmódban nem csak a' szokott kicsapongásoktól visszatartóztatta, hanem még alkalmat is nyújtott neki, felebaráti

szeretetének gyakorlására: zsoldjának a' szegények közötti szétosztogatásával. Midőn egyszer egy mezitelen koldus alamizsnát kért tőle, neki pedig fegyverén- 's köpönyegén kívül semmije sem volt, köpönyege' felét a' szegénynek ajándékozta. Következő éjjel megjelent neki Krisztus, a' köpönyeg' felébe burkoltan, 's így szólva: „E' köpönyeggel Márton, a' katechumen, ruháza föl engem.“ E' vigasztaló látás által indítatva, többé nem hagyta magát a' keresztségtől visszatartatni: elhagyta a' katonai szolgálatot, és sz. Hilarius poitiersi püspökhöz ment; kinek vezérlete alatt álmélkodásra méltó előmenetelt tett a' keresztényi erényességben. De a' milly mértékben szorgoskodott saját üdve felől, szintolly szeretettel aggódott mások-, nevezetesen szülői- 's atyjafiainak üdvéről is; kiknek megtérítése végett hosszú, és veszedelmes utat tőn hazájába. Innen visszatérve, kolostort építtetett, melyben több szerzetesekkel igen szigorú, 's erényes életet élt. Rendületlen hite, és Isten iránti szeretete, őt a' csudatetekre nézve, az apostolokhoz tette hasonlóvá. Első csudatete, egy hitelemzőnek föltámasztása volt, a' ki keresztség nélkül halt meg. Szent életének, és csudateteinek hire annyira elterjedt, hogy daczára vonakodásának, toursi püspökké választatott. E' magas méltóság mit sem változtatott előbbi életmódján; kivéve, hogy alázatosságát, és az Isten' dicsőségeérti buzgalmát, 's felebaráti szeretetét még nagyobbá tette. Huszonhat évig kormányozta így püspöki megyéjét. Midőn már 80 évet is haladva, Kandeban, egy ott kitört vitát lecsillapított, 's már utban volt ismét haza felé, ereje egészen elhagyta. Magához hivatván tehát tanítványait, mondá nekik: „Gyermekeim! én meghalok.“ Mire ezek viszonzák: „Oh atyánk! miért hagysz el minket? Kire fogsz minket árvákat hagyni?“ Megindult ezen a' szent püspök' szive, 's folytatta: „Uram! ha még szükséges vagyok a' te népednek, nem ijedek vissza a' munkától; legyen a' te akaratom!“ De ő eleget munkálkodott; 's élete végéhez közelített. Midőn az őt körülálló papok kérnék, hogy engedne testének, a' fekvés' változtatása által, némi könnyebbülést, ekkép felelt: „Atyámfi! ti csak hagyjatok engem az ég felé inkább, mint sem a' földre nézmem; hogy lelkem, melly már az Urhoz indul, ne háborittassék többé a' hozzá vezető egyenes irányában.“ Most látásban a' sátánt magához közelíteni szemlélvén, monda neki: „Mit állsz itt fenevad? Nyomorult! te nekem mit sem árthatsz. Ábrahám' kebele fogadand be engem!“ E' szavakat mondván, kiadá lelkét; mellyet Istennek angyalai, dicsérőéneket zengve fogadának. Vajha e' szent püspöktől megtanulnók az Istent igazán szeretni, 's nem csak saját üdvünk, hanem fele-

barátunknak mind testi, mind lelki jólléte felől is a' legbuzgóbban gondoskodni, 's érette munkálódni; akkor szintolly kevésse kellene nekünk is a' haláltól félnünk, mint sz. Mártonnak.

(Többnyire mint harczi, lovon ülve ábrázoltatik; a' mint köpönyegét ketté vágja, hogy annak felét egy szegénynek adhassa.)

A' misekezdet ugyanaz, melly sz. Miklós' ünnepén (677. l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki látod, hogy saját erőnkől nem vagyunk képesek állni; engedd kegyesen, hogy sz. Márton püspök, és hitvallód' közbenjárása által, valamennyi viszontagságok ellen megvédessünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Leczke. (Sirákf. könyv. 44, 17. 20. 22. 27.; 45, 3. 8. 20.)

Ime a' nagy pap, ki a' maga napjaiban megtetszett Istennek, és igaznak találtaték; 's a' harag' idején engesztelő lett. Nem találkozik hasonló hozzá, ki a' Fölséges' törvényét megtartaná. Ugyanazért őt Isten, esküvel erősített ígéretéhez képest megdicsőítette, hogy ő legyen a' maga választott népének törzsatyja. Valamennyi nemzetek' áldásával tetézte az Ur őtet; és az ő fején erősíté meg a' szövetséget. Az elismerés' jeleit adta áldásai által; megtartá irányában irgalmasságát, 's az Ur' szemeiben kegyelmet találta. Megdicsőíté őt a' királyok előtt; 's a' dicsőség' koronáját adta néki. Örök szövetséget kötött vele; 's a' főpapi hivatalt rá bizta; 's boldoggá tette őt a' maga dicsőségével: hogy a' papságot viselje, nevét tegye dicsővé, 's mutatna be neki jó illatu füstáldozatot, melly neki kedves lenne.

Magyarázat és alkalmazás. E' leczke a' bölcs Siráki' könyvének 44- és 45-dik részeiből van darabonkint összeillesztve; hol az ó-szövetségi nagy férfiak-, Henok-, Noe-, Ábrahám-, Izsák-, Jákob-, Mózes- és Áronról van szó: 's az egyház ez által az új-szövetségi főpapnak, avagy püspöknek akarja valamint előképét, úgy tiszteletét, méltóságát, és szerencsését is előnkbe állítani. Tudnillik a' pap-, vagy püspöknek minden igyekezettel azon kell lennie, hogy ezen, Isten előtt kedves, és az emberek' javáért olly buzgó férfiakat a' gondolkozásmód- és cselekedetekben is utánozza, valamint azok' tisztelete- 's méltó-

tóságában részt vesz. Tehát munkálkodnia kell, azokhoz hasonlóan, Isten előtt szentségben és igazságban; 's neki mindenben tetszeni: hogy őt, ha népe ellen haragra gerjed, hivatalához képest, imái 's áldozatai által megengesztelje. Mivel egy papnak nem elegendő, csak szóval tanítani a' népet az Isten' törvényére; hanem neki magának kell azt teljesíteni előbb, a' mit másoknak tanít. Mit ha meg tesz, remélheti, hogy az Isten nem csak rá, de népére is áldásait gazdagon árasztandja, 's őt valamint a' földön, ugy mennyben is nagygyá teendi. E' szabályt sz. Márton, mint életéből látjuk, hiven követte; 's azért Isten is őt mindazon kegyelmi kitüntetésekre méltalta, mellyek e' leczkében a' méltó főpapoknak ígértetnek. Ő nem csak Isten előtt kedves volt, a' kinek haragját könnyen meg tudta engesztelni; hanem az emberek előtt is, kik őt akkép nézték, mint mennyből küldött békeangyalt, 's halála miatt vigasztalhatlanok voltak. Ő egy nagy néppé növekedett; mint-hogy buzgó szent beszédei, 's hánulatos csudatettei által, az emberek' számíthatlan sokaságát Isten' népével egyesítette. Isten ő vele mintegy szövetséget kötött, mindazt megtenni igérvén, mit tőle sz. Márton kérendett; 's a' csudák' tehetésére korlátlan hatalommal ruhásván őt fel, mintegy az elemek' urává tette. Isten nem csak az ő személyét, de általa minden népeket is megáldott. Megtartá őt irgalmasan a' legnagyobb életveszedelmek közt is, mellyekkel őt a' zsványok, az Ariust követő tévtanítók, és más ellenségei nem egyszer fenyegették. Nagygyá tevő őt a' császárok és királyok előtt: kik szerencséjeknek tarták, jelenlétét élvezhetni, neki szolgálhatni: mint ezt egykor különösen Maximus császár' neje tette. Végre halála után a' tisztelet- és dicsőségnek olly hasonlíthatlan koronájával ékesíté őt fel, hogy az erre tekintettel, sirjánál leteszik magukét a' királyok: 's az egész kereszténység akkép tiszteli őt, mint a' legnagyobb szentek' egyikét. Így tiszteli meg Isten azokat, a' kik őt tisztelik: és illy boldog az ember, a' ki féli az Istent. (Zsolt. 111.)

Evangelium. (Sz. Lukács' 11, 33—36.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: A' ki gyertyát gyújt, nem helyezi azt rejtekbe, sem véka alá: hanem a' gyertyatartóra: hogy a' bemenők lássák a' világosságot. A' testnek szövétneke a' szem: ha tehát szemed együgyü, egész tested világos lesz: ellenben, ha szemed álnok, egész tested setétes lesz. Meglásd azért,

hogy a' világosság, melly benned van, ne váljék setétségé. Ha tehát egész tested világos, nem lévén abban semmi setétes rész: akkor merő világosság leszel; és mint az égő szövetnek, fényével akképen megvilágosít téged.

Kicsoda azon világosság, melly nem valamely rejtett helyre, hanem a' gyertyatartóra tétetik?

E' világosság Krisztus; ő gyertyatartóra helyezett világosság, mellyet mindnyájan tisztán kivehetnek, 's melly sokkal tisztábban és dicsőbben láttatja magát, mint Salomon-, és Jónásé, kikről a' mai evangéliomot előző versekben szó van. Ha tehát mi még sem ismerjük őtet, úgy nem benne, hanem egyedül a' mi vakságunk- és atalkodottságunkban van a' hiba.

Ki lehet még ezen világosság alatt érteni?

A' felsőbbeket, előjárókat, családtyákat, szülőket, és főleg a' lelkészeket; kiket az Isten alattvalóik' javára, 's gyertyatartóra helyezett. Ezeknek tehát nagy gonddal igyekezniök kell rajta, hogy gyermekeik- és alattvalóiknak a' jó tanítás, de még inkább a' jó példák, és épületes életmód által elővilágítsanak; ne pedig, mint boldogtalan lidércztűzek, rossz utra vezessék őket a' botrányos és gonosz szavak, és cselekedeteik által. A' mennyiben pedig mindnyájan kötelesek vagyunk, hitünket a' jó cselekedetek által világítóvá tenni (Mát. 5, 16.), 's tilos azt a' henye, kereszténytelen és vétkes életmód' vékája alá rejteni: annyiban mindenikünknek illy, felebarátunkat megvilágosító, 's őt igaz utra vezérlő világosságnak kell lennünk.

Mire tanít minket Krisztus a' következőkben?

Azon világosságról, melly ő maga, átmegy azon világosságra, mellyet mindeniknek magába fogadnia, 's táplálnia szükség, tudnillik a' jó gondolkozásmódra, és szívünk' szándékára. A' hasonlatosság ezt jelenti: Valamint az egészséges, egyszerűen és világosan látó szem, az egész testet jó irányban tartja, 's azt minden cselekedeteiben vezérli; ellenben a' kancsal, a' kettősen látó, vagy bármiféle más hibában lévő beteg szem kétséssé teszi utját, és esésre viszi: úgy a' tiszta, 's az Isten felé irányozott szív is, minden gondolatok-, kívánságok-, és cselekedeteknek kellő irányt ad, és azokat Isten előtt kedvesekké teszi; míg ellenben a' nem egyszerű, hanem a' világ' különféle javaira irányzott, és Isten irányában megvakult szív, minden gondolatot, kívánságot és cselekedetet megveszteget és vétkessé tesz. Milly nagynak kell illy állapotban a' setétségnek, a' romlottság- és nyomoruságnak lenni!

Igyekezünk tehát e' benső világosságot, eme' jó gondolkozásmódot, és szívbéli szándékot magunkévá tenni, 's azt megőrizni; hogy ez által minden, a' mit teszünk, vagy kikerülünk, erényes legyen, és Isten előtt kedves.

Buzdulat. Örök dicsőség, tisztelet, és hála neked oh Jézus! hogy mint igazi világosság, az embereket megvilágosítani e' világra jöttél. Ha téged követünk, úgy nem fogunk eltévedni; hanem egyenes uton mennyekbe jutandunk. Engedd meg Urunk! hogy mi is világítsunk az emberek előtt a' mi világosságunkkal: hogy jó cselekedeteinket látván, az Atyát, a' ki mennyben van, dicsőítsék; és egykor mindnyájan elkerülhessük az örök setétséget, téged pedig oh világ' világossága! mennyekben örökké szemlélhessünk. Amen.

Fohász sz. Mártonhoz. Oh te drága gyöngye a' pap-ságnak, te szeretetteljes atyja a' szegényeknek, te tiszta tükre a' szerzeteseknek, sz. Márton! ki az Isten' dicsőségeért annyira buzgólkodtál, hogy magadat sem a' munka, sem a' halál által meggyőzteni nem engedted; miért is kimulásodkor az angyalok örvendeztek, és dicsérő-ének közben vitték lelkedet a' Szentháromságban egy Isten' trónja elébe: kérlek téged, hogy eszközölj ki nekem a' te hatalmas szószólásod által, a' szűkölködők iránt szánakozó szívet; az apostoli pásztoroknak pedig valódi buzgóságot; és minden embereknek halálos ágyukon azon kegyelmet, mellynél főgva e' nyomorteljes életből mindnyájan eljuthassunk az Urnak azon örömébe, melyet te, mint jó és hű szolgálga, már valósággal élvezel. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

SZ. LEOPOLD' NAPJÁRA.

November' 16-kán.

Sz. Leopold, III. Leopold ausztriai határgrófnak, és Itha nevű ajtatos nejének fia, az Ens alatti Ausztriának Melk nevű kis városában született. Már ifjúságában komoly és szerény viseletű által tünt ki; 's legörömestebb tudományokkal, a' sz.-írás, és más épületes könyvek' olvasásával foglalkozott. 1096. esztendőben, mintegy tizenkilencz éves korában, vette a' kormányzást által; 's ez időtől fogva egész törekedését oda irányzá, hogy népét isenfélővé tegye, 's ez által boldoggá. Ő alapítá Kloster-Neuburgban Ágnes nejével együtt, az ottani szerzetes kanonokok' káptalanát és cisztertzi kolostort; a' benedekiek' rendházát Melkben dúsan megajándékozta, 's megkezdte a' mária-czelli egyház' építését

Stájerhonban. Miután negyven esztendeig uralkodott, különösen pedig jámbor gyermekeiben is sok örömet megélt, sz. András' háva 15-kén, 1136-ban meghalt. Sz. teste a' neuburgi kolostorban nyugszik. Ő Ausztriában a' tartomány' első védszentje gyanánt tiszteltetik; és ünnepe minden helyeken, különösen pedig Neuburgban, nagy pompával tartatik meg.

(Ábrázoltatik hercegi diszjelck- és zászlóval; 's oldala mellett templommal.)

A' leczkét és evangeliomot lásd sz. István király' ünnepén (807. l.).

Az egyház' könyörgése.

Mindenható ur Isten! a' ki sz. Leopold hitvallódat e' világ' uralkodása- és gondjaitól tisztán vezetéd át mennyei országodba; add meg kegyesen, hogy a' te irgalmasságod által, e' mulandókon akkép vezetessünk által, miszerint méltókká váljunk az örök életbeni részesülésre. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

SZ. ERZSÉBET' NAPJÁRA.

November' 19-kén.

Erzsébet II. András királyunk' leánya, mind hajadon, mind házas, mind pedig özvegyi állapotjában olly szent életet élt, hogy a' mondottak' bármellyikében élő nőknek előpéldányul szolgálna, 's mind a' három állapot' érdemkoronáját kivivná. Mert kisdedségétől fogva, házasságra menendő szüz koráig, naponkint inkább törekedett az isteni félelem-, és ajtatosságban előremenni. Azután Lajos thuringiai fejedelemhez nőül menvén, új kötelességeit akkép teljesítette, hogy mennyei jegyeséről sem feledkezék soha meg. Ugyanis éjnek idején térden állva engesztelé meg Istennek a' bűnösök ellen gerjedt igazságos haragját; 's ámbátor külsőleg királyi köntöst hordozza, belülről sanyargató daróczot, és köteleket viselt testén. Nappali szokott foglalkozása volt, az árvák, özvegyek, betegek, rabok és szegények' gyámolítása. Többi között egy szegény árva gyermeket gondja alá vétén, azt anyailag ápolta, 's fekélyes fejét királyi kertecskejében gyógyítá 's ápolgatta, hogy a' világ' fiai- 's leányainak csufolódását kikerülje. Mikor pedig az országot nagy inség gyötörte, a' fejedelmi élelemtárákat mind kiüríté a' szegények' gyámolítására. Férjének elhunytá után, levetvén a' fejedelmi öltözetet, apácza-ruhát vön fel; ezzel nem annyira férjének halálát, mint inkább a' maga 's országa' népének bűneit gyászolván. Előbbi szokott ajtatosságát és ön-

sanyargatási szigorúságát megkettőztette; azulán pártáját, öveit, karkötőt, drága gyöngyeit, és minden asszonyi ékességeit pénzzé tevén, gazdag kórházat (isptályt) építtetett az ügyefogyott árvák és szegények' számára; kiket, néha fejöket és lábaikat is megmosván, tulajdon kezeivel táplált. Végre mindenéből kifogyva, mosás, varrás, és fonás' bérével segíté azokat, a' kiket máskép nem vala már gyámolítani képes. Illy istenes foglalkozásban töltvén életét, miután halála' óráját előre megmondta, 1231-ben, életének 25-dik évében, a' halhatatlanság' mennyei koronájával cserélte föl a' földit. A' csodákkal tündöklő fejedelemt, már 1235-ben, IX. Gergely pápa a' szentek közé sorolta.

A' leczke 's evangéliom ugyanaz, melly sz. Anna' napján (794. l.).

Az egyház' könyörgése.

A' te hived' szivét világosítsd meg, kérünk, irgalmas ur Isten! és add sz. Erzsébet' esedezése által, hogy a' földi örömeket megvetvén, a' mennyei vigasztalásokban örvendjünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

OKTATÁS A' BOLDOGS. SZÜZ MÁRIA' BEMUTATTATÁSÁNAK ÜNNEPÉN.

November' 21-kén.

Miféle ünnep ez?

Ez azon ünnep, melly Máriának, istenfélő szülői, Joakhim és Anna által, a' jerusalemi templomban lett följajáltatásának emlékeztére tartatik.

Mikor történt e' följajáltás?

Néhány igen régi író szerint Mária csak három éves koráig maradt szülői' házában, ezután pedig Istennek a' templomban följajánlatott, és nevelés végett a' papoknak adatott által: hogy biztosítva legyen a' világnak minden tisztátalansága és megfertőztetése ellen. A' mint hogy ez ekképen is illet, azt illetőleg, ki az Istennek élő szekrényévé 's Jézus Krisztus' leendő anyjává volt kiválasztva. Sz. Ambrus is azt írja felőle, hogy: semmi asszonytól született ember sem birt olly nagy mértékben a' szemlélődő imádság' adományával, mint Mária, 's az ő egész élete mintegy folytonos szent elragadtatás volt; mivel az ő Isten-ismerete minden emberi tudományt fölülhaladott, és ismeretének növekedtével növekedett egyszersmind szeretete is, melly egy szent lánghoz hasonlólág, fölemeszté szivét. Ő annyira lángolt az Isten' szent aka-

raljának teljesítése utáni buzgóságtól, hogy az Isten' fával méltán mondhatta: „Az én eledelem, Atyám' akaratjának teljesítése.“ Azért akkép is fénylett, mint előképe valamennyi szüzeknek, kik közül számtalanok követték világitó példáját; mint ezt sokkal előbb a' proféta megjövendölte: „Szüzek fognak a' királyhoz utána vitetni.“ (Zsolt. 44.) Melly szavakat az egyház is gyakran ismétél Mária' ünnepein a' misekezdetben.

Tanulságok. I. Joachim és Anna egyetlen, és legkedvesebb gyermeköket ajánlák föl az Urnak; 's öt egészen és kizárólag az ő szolgálatára szentelték. Ezt ök részint Isten iránt, részint pedig Mária iránti szeretetből is tették; hogy ez a' templomban az Istennek élő templomává képeztessék: mi talán a' világban, szülőinek gyengéd nyájaskodásai, 's az ártatlanságot fenyegető veszedelmek közt, soha sem történt volna. Szülők! az Isten nem kívánja tőletek, hogy számára gyermekeiteket a' templom' szolgálatára följánljátok; de azt igen is megkívánja, hogy öket az Istennek élő templomaiul tekintsétek, minökké a' sz. keresztségben fölszenteltettek: és hogy öket, mint ilyeneket, szepölötelen- és szentül megörizni törekedjete. Áldozatok föl tehát öket ifjuságuktól fogva az ő sz. szolgálatára; 's erre öket saját házatokban, mellyet a' keresztényi életmód által Istennek templomává alakíthattok által, serkentsétek öket: különben ugyanis nem fogtok soha belölök örömet megérni. II. Mária azonnal átadta, 's föláldozta magát Istennek, mihelyt az ő szolgálatára képes lett; ő magát neki egészen átadta, minden föltétel nélkül; ő magát neki mindenkorra följánlotta, visszahuzás nélkül. Mikor fogjuk valljon mi följánlani magunkat már egyszer őszinte lélekkel Istennek? Mi ugyan már a' sz. keresztségben följánlattunk neki; mi ekkor az ő templomaivá szenteltettünk, lemondunk az ördögről és a' világról, leköteleztük magunkat, egyedül Istennek élni; 's e' frigyet talán már többször is megújítottuk: de valljon meg is tartottuk-e azt? Nem raboltuk-e valljon azt az Istentől más kezünkkel vissza, mit neki egyikkel ajándékoztunk? Nem fertőztettük-e be szívünk' templomát a' tegrutabb kívánságokkal? Nem éltünk-e többet minmagunknak, a' világ- és hiúságnak, mint az Istennek? Valljon mikor fogjuk tehát magunkat az Istennek egyszer már őszintén, és mindenkorra odaajándékozni? Talán öregségünkben? De elfogadja-e valljon majd akkor adományunkat az Isten? Meg fog-e vele elégedni, ha neki csak akkor fogunk szolgálni akarni, midön a' világnak már többé nem tudunk szolgálni? Ha neki csak akkor akarunk élni kezdeni, mikor már élni rövid időn meg kell szün-

nünk? Nem! Isten meg nem elégszik a' közte, 's a' teremtmények közt megoszlott szívvel. Ő azt akarja, hogy őt teljes szívből, teljes lélekből szeressük, és neki minden erőnkől szolgáljunk. 'S az illy szeretetet ő meg is fogja tökéletesen jutalmazni; mert hiszen Krisztus urunk mondá: Ha ki engem szeret, az én szavamat megtartja, 's az én Atyám is szereti őtet. Hozzá fogunk menni, 's lakóhelyet szerezni nála. (Ján. 14, 23.)

A' misekezdet, valamint a' lecke 's evangéliom is ugyanaz, melly a' sz. olvasó' ünnepén (839. l.).

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten! a' ki akartad, hogy a' boldogságos és örökké tiszta szüz Mária, mint a' te Szentlelked' lakhelye, a' templomban bemutatának; engedd kegyesen, hogy az ő esedezése által mi is a' te dicsőséged' templomában bemutatni méltók lehessünk. A' mi urunk Jézus Krisztus által, 'stb.

Buzdulat Mária iránt. Oh Mária! te, ki a' teljes Sz.-Háromság' szemei előtt, legkedvesebb áldozat vagy, készítsd elő szívemet, hogy az is Istenhez méltó, 's neki tetsző áldozat lehessen. Eszközöld ki nekem, hogy ezentul szíveimből semmi gondolat, számból semmiszó, enmagamból pedig semmi tett se eredjen, melly az Isten' tiszteletére, 's felebarátom' hasznára nem volna irányozva. Könyörögj értem, hogy szívem mindenkor Istenhez legyen irányozva; 's mit se tegyek hanyagul, mi az ő tiszteletét és lelke' üdvét illeti. Vedd el az én saját fonák akaratomat, és szerezz nekem a' te közbenjáró esedezésed által a' tiedhez hasonlót; hogy kötelességemnek eleget tegyek, és Isten' akaratját mindenben kövessem. Mai naptól fogva az Isten' oltárára teszem le méltatlan szívemet; maradjon az ott mindaddig, valámig csak az én jó Istenemnek tetszeni fog, azt a' dicsőség' templomába áttenni.

OKTATÁS SZ. KATALIN SZÜZ ÉS VÉRTANU' ÜNNEPÉRE.

November' 25-kén.

Katalin, nemes alexandriai nő, gyermekségétől fogva legnagyobb buzgalommal iparkodék a' keresztény religiót, 's a' világi tudományokat magáévá tenni; mikben annyira is előhaladott, hogy tizennyolcz éves korában képes volt a' legelőkelőbb alexandriai bölcselkedők' álbölcsességét is megszégyeníteni. Alkalmat rá Maxentius, a' keresztények' üldözője nyujtott. Megtudván u-

gyanis, hogy Katalin, a' fiatal, szép szüz, leghathatósabb védője a' keresztény religio' isteni voltának: összehivatá a' legtudósabb alexandriai bölcselkedőket, és nagy jutalmakat ígért nekik, ha e' szüzet a' vitatkozásban meggyőzvé, a' pogányságra visszatérítik. Azonban épen az ellenkező történt. Katalin ugyanis olly erős okokkal bizonyítá be a' keresztény hitnek egyedül igazi, 's az örök életre szükséges voltát, hogy e' bölcsészek azt haladóktalanul magukénak vallák, 's érelte később mindannyian véröket is onták. Maxentius erre hízelkedésekhez folyamodott; azt ígéré tudnillik a' szüznek, hogy öt feleségül veendi, 's a' világ' uralkodónéjává teszi, ha lemond a' kereszténységről. Miután pedig ezzel sem ment semmire, fenyegetések- és kínzásokhoz kezdett. A' szüzet tömlöcöztetni, verésekkel, éhség- és szomjussággal parancsolta kínoztatni; de ez által sem nyert egyebet, mint hogy általa saját neje is, a' császárné, 's Porfir hadvezér, kik Katalint börtönében meglátogatták, 200 katonával együtt, a' keresztény hitre térítették, 's a' vértanuságra előkészítették. A' zsarnok erre még nagyobb dühbe jövé, Katalint kések-, és hegyes szegekkel kirakott kerékre parancsolta köttetni. A' mint azonban ez iszonyu eszköz, (mellyel közönségesen ábrázoltatik is sz. Katalin,) a' szüz által vett keresztjelre, 's imádságára darabokra tört: Maxentius attól tartván, hogy még többen is megtérnek, nem merte tovább is kínozni, hanem öt lefejeztette. Katalin örömmel és bátran fogadta a' kardcsapást, melly lelkét testétől elválasztván, öt vőlegényéhez szállítá, a' szüzesség és vértanuság' kettős koronájának elfogadására. Testét Istennek sz. angyalai a' Sinai hegyen temeték el. — Valljon mit gondolnak ez életrajz' olvasásakor azon leányok, kik a' helyett, hogy szemérmességök és buzgalmuk által Istennek sok lelkeket megnyernének, kicsapongó életmódjok, botrányos magukvisellete, fajtalan taglejtéseik, kaczer öltözetök 'stb. által, még inkább számtalan lelkeket elvonnak az Istentől, és kárhozatra visznek!

A' mise kezdetben az egyház a' 118-dik zsoltárból éneklí: „Királyok előtt szólottam bizonyágtételeidről, és nem tartózkodtam. 'S elmélkedtem a' te parancsolataidról, mellyeket mindenek fölött szerettem. Boldogok, a' kik feddhetlenül élnek, 's az Isten' törvénye szerint járnak.“ Dicsőség az Atyának, 'stb.

Az egyház' könyörgése.

Ur Isten, a' ki Mózesnek a' Sinai hegy' tetején törvényt adtál, 's ugyanarra sz. Katalin szüz és vértanu' testét is a' te szent

angyalaid által csudálatosan helyeztetted; engedd kegyesen, hogy az ő érdemei 's közbenjáró esedezései által, azon hegyhez, melly maga a' Krisztus Jézus, eljuthassunk. Ki te veled, és a' Szentlélekkel egyetemben él és uralkodik, Isten örökön örökké. Amen.

Leczke. (*Bölcs Sirákf. 51, 1—7.*)

Dicsérlek téged Uram, királyom! magasztallak téged, megtartó Istenemet! Hálát adok a' te fölségednek; mert segitöm és oltalmazóm lettél; 's megmentéd testemet a' veszedelemtől, a' hamis nyelv' töreitől, a' hazug ajkaktól; 's vádlóim' színe előtt segitöm lettél. És megszabadítál engem a' te szent neved' irgalmának sokasága szerint az ordító oroslánoktól, mellyek el akarának engem nyelni; azok' kezeiből, a' kik életem után leselkedtek; 's ama' sulyos nyomoroktól, mellyek körülvönek engem; a' fenyegető lángtól, melly körülvett engem, és össze nem égtem a' tűz' közepette; a' pokol' mély fenekétől, a' fertelmes nyelvtől, 's a' hazug' beszédétől, az igazságtalan királytól, és az álnok nyelvtől. Dicsérd azért lelkem az Urat mind halálig; mert te Urunk, Istenünk! megmented azokat, a' kik benned biznak, 's a' népek' kezeiből kiszabadítod őket.

Alkalmazás. A' bölc's itt dicséri az Istent azon halálveszélyből megmentetéseért, mellybe őt rágalmozó ellenségei taszították. Az anyaszentegyház ma e' dicsérő-énekkal ad hálát Istennek, az általa sz. Katalinnak nyújtott kegyelmekért: különösen, hogy tisztaságát a' világ' veszedelmei és kísértetei közt megőrizte. Isten mindenkor leghivebb segítője, 's leghatalmasabb védője a' tiszta 's ártatlan lelkeknek; ki a' benne bizókat soha sem hagyja megcsüggenülni. Ollykor ugyan nehéz kísértetek- és veszedelmekbe hagyja őket esni: de csak azért, hogy nekik alkalmat nyújtson a' győzedelemre, 's hogy segedelmét annál szembetünőbbé tegye: mivel ő velök van a' szükség' idején, és minél nagyobb a' veszedelem, mellyben forognak, annál csudálatosabban oltalmazza őket. Ez oltalommal azonban nem kecsegtethetik magukat azok, kik minden szükség és haszon nélkül, szándékosan ejtik magukat a' legnagyobb veszedelmekbe, kik a' rossz alkalmakat szándékosan keresik föl, és önkényt rohannak a' legnagyobb kísértetek' tűzébe: rajtok ugyanis nem fogja az Ur ismételni a' babyloni gyermekeken véghezvitt csudateltét, hanem a' veszélyben elveszni hagyandja őket, a' mellyet szerettek. (*Sirákf. 3. 7.*)

Evangelium. (Sz. Máté' 25, 1—13.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak a' következő példabeszédet: Hasonló fog a' mennyek' országa lenni a' tiz szüzhöz; kik lámpáikat vévén, a' völegény és menyasszony elébe menének. Őt pedig közülök esztelen, öt ellenben okos volt. 'S az esztelenek lámpáikat vévén, nem hoztak olajat magukkal; az okosak pedig lámpáikkal együtt olajat is hozának edényökben. Késvén pedig a' völegény, mindnyájan szunnyadozának, és elaludtak. Éjfélkor pedig kiáltás hallatszék: ime jön a' völegény; menjetek ki elébe! Ekkor ama' szüzek mind fölkelének, és fölkészíték lámpáikat. Az esztelenek pedig mondák az okosoknak: adjatok nekünk olajotokból; mert lámpáink elalusznak. Felelének az okosak, mondván: Ne talán sem nekünk, sem nektek ne legyen elegendő, menjetek inkább az árusokhoz, és vegyetek magatoknak. Mig azonban ők odajárának venni, megjött a' völegény, 's a' kik készen valának, bemenének vele a' menyegzőre: 's bezáraték az ajtó. Végre megérkezének a' többi szüzek is, mondván: Uram, Uram! nyisd meg az ajtót nekünk! De ő felele, mondván: Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket. Vigyázzatok azért; mert nem tudjátok sem a' napot, sem az órát (mikor jövend el az ember' fia).

Mire akar minket Krisztus urunk e' példázat által tanítani?

Miután Krisztus a' mai evangéliomot megelőző fejezetben az utolsó ítéletről szólott, és mindnyájunkat vigyázatra intett, mint-hogy az ítélet egészen váratlanul fog meglepni bennünket: az ott mondottakat egy újabb, és menyegzői lakomáról vett példabeszéddel erősíti; mellyre a' völegény egészen váratlanul érkezik meg, és azokat, a' kik készek, magával viszi a' lakomára, azokat pedig, a' kik nincsenek készen, kizárja. Azért végül hozzáteszi: Vigyázzatok, és legyetek minden perczen készek; mert nem tudjátok sem a' napot, sem az órát.

Mi értetik itt a' menyegző, 's az azon jelen volt személyek alatt?

A' menyegző nem egyéb, mint Istennek örök birása és élvezése; a' völegény Krisztus Jézus, a' menyasszony pedig egy-

háza a' földön ; melly „menyegzői ágyát a' hit' aranyával, a' tudomány' ezüstjével, az erény' drága köveivel, a' szentség' fátyolával, a' szemérmesség' rózsáival, a' szüzesség' liliomival, és alázatosság' ibolyáival diszesíté föl;“ a' menyegzői ünnep Krisztusnak menyasszonyávali egyesülése mennyekben ; a' tiz szüz alatt a' hivek ('s ezek közül különösen a' valódi szüzek) értetnek, kik a' bárány' és menyasszony' menyegzőjére, az egyesülés' lakomájára meghiváltak.

Miért hasonlítatnak itt az igaz hitűek szüzekhez?

Mert bizonyos értelemben mindnyájoknak szüzeknek kell lenniük ; magukat minden tévelygéstől és büntől menten tartván ; miért is azt mondja sz. Pál (II. Kor. 11, 2.): „Isteni buzgalommal szeretlek titeket : mivel én titeket Krisztusnak, mint tiszta szüzet egy férjnek eljegyeztelek.“

Mi értetik a' lámpák, olaj és edények alatt?

A' szent atyák' értelmezése szerint a' lámpák alatt a' hit, az olaj alatt a' szeretet, jó cselekedetek, és irgalmasság, az edények alatt végre az emberek' szivei 's önludata értetnek. Aranybeszédü sz. Péter boldogoknak mondja azokat, a' kik' kezeiben a' jó cselekedetek' lámpái égnek.

Mit jelent a' rőlegény' késlekedése, a' szüzek' elatrása, 's a' zaj, melly által fölébresztetnek?

Az első jelenti a' halál és ítélet' idejének bizonytalan voltát : a' másik a' keresztények' hanyagságát, mellyben a' jó cselekedetek' gyakorlása nélkül élnek ; míg véletlenül egy más álom jön rájok, a' halál' álma, mellyből a' trombita' hangja 's e' szavak által : „KeljeteK föl holtak ! és jöjjetek az ítéletre !“ fognak fölébresztetni. 's az ítéletre idéztetni.

Miért kérnek olajat az esztelen szüzek az okosaktól?

Mivel azt nem hoztak magukkal : azaz : mivel ők, mig éltek, megelégedtek a' hit, vagy a' szüzesség' lámpájával ; a' nélkül, hogy a' szeretet, irgalmasság' és jó cselekedetek' olaját megszerezték volna maguknak. Ők tehát az ítéletkor kénytelenítetnek az okos szüzeket, vagyis a' jámborokat, kik a' jó cselekedetekben buzgólkodtak, vagyis kik a' hittel szeretetet kapcsoltak össze, olajuk. azaz : érdemök' egy részének, átengedésére fölkérni ; de kik azt nem teendik ; mivel, mint sz. Jeromos mondja, az utolsó ítéletkor az igazak' erényei nem pótolhatják az istentelenek' hiányait.

Miért utasítják az okos szüzek az eszteleneket az úrusokhoz?

Ezzel, mint sz. Bernárd mondja, azon szigorú elutasítás je-

lentetik, mellynél fogva a' képmutatók- és kétszínűeknek szemökre vetetik, hogy egész életükben csak az emberek' tetszését keresték, és azok' dicséretét vásárolták tőlök; most tehát elhunytuk után jutalmukat is azoktól kérjék.

Miért mondja a' völegény az esztelen szüzeknek: „nem ismerlek titeket?”

Mert arra, hogy Krisztus' tanítványa legyen valaki, 's mennyországba juthasson, nem elegendő, mondani: „Uram, Uram!” vagy pedig csak hinni: hanem e' végre megkivántatik egyszersmind a' mennyei Atya' akaratanak teljesítése is; továbbá, hogy gazdagok legyünk a' jó cselekedetekben: az esztelen szüzek pedig éppen ezt mulasztották el.

Miért mondja Krisztus: „Vigyázzatok?”

Erre sz. Gergely azt feleli: Ha az ember tudná halála' idejét, ugy életének egy részét a' világ' örömeinek, másikat a' bűnbánatnak szentelhetné; de minthogy ez órát nem tudjuk, azért életünk' végső pillanatát mindennap félelemmel, és készen kell várnunk.

Buzdulat. Krisztus Jézus, az örök életnek tanítója! hálát mondunk neked, hogy minket a' tiz szüvről vett példázat által megtanítottál, milly vigyázóknak, ovakodóknak és mindenkor készeknek kell ezen életben lennünk, 'és megérkezésedet várnunk. Minthogy azonban ezt saját erőnkkel meg nem teheljük, erősíts minket a' te kegyelmeddel, hogy legyen mindenkor olaj lámpánkban: miszerint a' te szereteted' tüze mindig lángoljon szívünkben, és így bemehessünk veled az örök élet' örömeibe. Add, hogy az utolsó ítéleten ne azon rettenetes szavakat: „nem ismerlek titeket!” hanem amaz örvendetes hangokat halljuk: „Jöjjetek Atyám' áldottai; 's birjátok a' világ' kezdetétől fogva titeknek készített országot!” Add meg ezt mi nekünk te! ki minket drága sz. véreddel megváltottál, 's a' kit tisztelet és magasztalás, hála és dicséret illet örökön örökké. Amen.

T O L D A L É K.

Közös leczkék és evangéliomok
a' szentek' ünnepeire, mellyekre külön epistola 'stb. nincsen *).

I.

Sz. püspök, egyszersmind vértanu' ünnepére.

(1.)

Leczke. (Sz. Jakab' level. 1, 12—18.)

Szerelmesim! boldog a' férfi, ki a' megkísértetést legyözi: mivel a' próbát kiállván, elnyeri az élet' koronáját, mellyet Isten az őt szeretőknak ígért. Senki se mondja, midőn kísértetik, hogy az Istentől kísértetik: mivel az Isten rosszra, valamint nem ingereltethetik, úgy nem is ingerel senkit. Hanem kiki saját rendetlen kívánatától vonatik el, és csalatik meg. Azután a' rossz kívánság megfogánván, szüli a' bünt; az elkövetett bün pedig a' halált nemzi. Ne tövelyegjetek azért szerelmes atyámfiai! Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan fölülről, a' világosság' Atyjától száll le; kibén nincs helye a' változásnak, sem a' változandóság' árnyékának. A' ki szabad akafatja szerint (*ujjá*) szült minket az igazság' tudománya által; hogy (*boldog*) teremtményeinek valamelly első zsengei lennénk.**)

Evangéliom. (Sz. Lukács' 14, 26—33.)

Az időben mondá Jézus a' seregeknek: Ha ki hozzám jön, 's nem gyűlöli atyját, és anyját, és feleségét, és fiait, 's fi- és nővéreit, sőt még saját életét is, nem lehet az én tanítványom.^{*)}

*) Ha az ajtatos olvasó, valamelly szentnek emlékeztetése szentelt napon külön oktatást nem talál, 's a' sz. mise alatt a' leczkét, és evangéliomi szakaszt olvasni kívánja: nézze meg a' naptárban, valljon az e' napon tisztelt szent vértanu, püspök, vagy hitvalló 'stb. volt-e: 's azután keresse föl e' közös leczkék és evangéliomok közt az e' napra illőt. A' főangyalok' ünnepein, a' sz. Mihály' napjára való oktatást olvashatni.

**) Az e' sz. leczkének egyes részeihez adott magyarázatokat lásd 743—4. 417. és 228. lapokon

**) Ez igék' értelmét a' 672. lapon megtejtve találhatni

'S ha ki nem hordozza keresztyét, és nem jön utánam, nem lehet az én tanítványom. Ki az ugyanis közületek, a' ki tornyot akarván építeni, nem fog előbb leülni, 's a' szükséges költségeket összeszámítani, ha valljon elegendő pénze van-e a' mű' bevégezéséhez? Nehogy miután az alapot letette, 's nem végezheti be a' művet, mindnyájan, a' kik azt látják, csufot üzzenek belőle, mondván: Ezen ember elkezdett építeni, 's nem tudja bevégezni. Vagy mellyik fejedelem, harczra készülvén más fejedelem ellen, nem ül le előbb, és tanakodik róla, valljon a' maga tiz ezerével mehet-e az ellen, a' ki husz ezerrel közelit hozzá? Különben ugyanis az még messze lévén, követséget küldend, és békeséget fog tőle kérni. Ugy tehát ti közületek is minden, a' ki le nem mond mind arról, a' mivel bir, nem lehet az én tanítványom.

(2.)

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. irt II. level. 1, 3—7.)

Atyámfiai! legyen áldott az Isten, és a' mi urunk Jézus Krisztusnak Atyja, atyja az irgalmasságnak, és minden vigasztalásnak Istene; ki minket minden sanyaruságainkban megvigasztal: hogy mi is vigasztalhassuk azokat, a' kik különféle nyomorúságokat szenvednek, azon intés által, mellyel mi is intetünk Istentől. Valamint ugyanis bő mértékben szenvedünk Krisztusért: ugy Krisztus által bőségesen meg is vigasztaltatunk. De akár sanyargattatunk, a' ti oktatástokra 's üdvötökért (*történik*); akár vigasztaltatunk, a' ti vigasztalástokra; akár intetünk, a' ti intés-tekre 's üdvötökért (*történik*): mi által eszközöltetik, hogy ti is békével tüdjétek ugyanazon szenvedéseket, a' mellyek minket is érnek; ugy hogy erős a' reménységünk irányotokban: tudván, hogy valamint részesei vagytok szenvedéseinknek, ugy azok lesztek a' mi vigasztalásunknak is, a' mi urunk Jézus Krisztusban.

Evangelium. (Sz. Máté' 16, 24—27.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Ha ki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, és vegye föl keresztyét, és kövessen engem. Mert a' ki meg akarja tartani lelkét (*kikerülvén az ur Jézusért kiállandó üldözéseket*), az azt elveszti; ha ki pedig elveszti lelkét (*halált szenvedvén*) én érettem, az azt meg fogja találni (*az örökkévalóságban*). Mit használ ugyanis az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja? Vagy mit fog az ember lelkéért adni cserében? Mivel az ember' fia eljövend az ő Atyjának dicsőségében, a' maga anygával: és akkor meg fog kinek-kinek az ő cselekedetei szerint fizetni.

II.

Sz. vértanu' ünnepére.

(1.)

Leczke. (*Bölcsesség könyv. 10, 10—14.*)

(Lásd sz. László király' ünnepén 773. l.)

Evangelium. (*Sz. Máté 10, 34—42.*)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Ne véljétek, hogy békét jöttem hozni a' földre; nem jöttem békét hozni, hanem fegyvert (*a' mennyiben az evangeliomi tanítás alkalmul szolgál a' gonoszoknak, az ellene támasztott üldözésekre*). Jöttem ugyanis elszakítani az embert atyjától, 's a' leányt anyjától, 's a' menyet napától; 's az ember' ellenségei saját házi cselédei lesznek. A' ki atyját, vagy anyját inkább szereti, mint engem, az nem méltó hozzám; 's a' ki fiát, vagy leányát inkább szereti, mint engem, az nem méltó hozzám. 'S a' ki nem veszi föl keresztjét, és nem követ engem, az nem méltó hozzám. A' ki megtalálja lelkét (*az üldözésektől félelem miatt hittagadással akarván életét megmenteni*), az azt elvesztendi; 's a' ki elveszti az ő lelkét (*vagyis életét*) én érettem, az azt megtalálандja. A' ki titeket befogad, engem fogad be; 's a' ki befogad engem, az azt fogadja be, ki engem küldött. A' ki profétát fogad be, proféta' nevében, az egy proféta' jutalmát veendi; 's a' ki egy igazat befogad, egy igaz' nevében, az igaz' jutalmát fogja elvenni. 'S a' ki ezen legkisebbek' valamelyikének, csak egy pohár hideg vizet ad is egy tanítvány' nevében (*azaz: mint tanítványomnak*), bizony mondom nektek, el nem veszi jutalmát.

(2.)

Leczke. (*Sz. Pálnak Timoth. írt II. level. 2, 8—10.; és 3, 10—12.*)

Szerelmesem! emlékezzél meg róla, hogy Jézus Krisztus feltámadott a' halottakból, Dávid' sarjadéka lévén, az én evangéliomom szerint; mellyért sunyargok, mint valamely gonosztévő, egészen a' bilincsekig: de az Isten' igéje nincs azért megkötve. Miért is elszenvedek mindent a' választottakért, hogy ők is elnyerjék Krisztus Jézusban az üdvet, a' mennyei dicsőséggel. . . Te pedig követtél engem a' tanításban, életmódomban, törekedésemben, a' hitben, kitartásban, szeretetben, béketűrésben, az üldöztetések- és szenvedésekben: a' minők érték engem Antiokhiában, Ikonium- és Lisztrában; a' milly üldözéseket én kiállottam, és mindannyi közül megszabadított az Ur engem. És mindnyájan,

a' kik ajtatosan akarnak Krisztusban élni, üldözéseket fognak szenvedni.

Evangelium. (Sz. Máté' 10, 26—32.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Mi sincs ugy elrejtve, hogy föl ne fedeztessék, sem olly titokban, hogy ki ne tudassék. A' mit én nektek setétben mondok, beszéljétek el fényes nappal; 's a' mit fülbe sugva hallotok, hirdessétek a' házfedelek-ről. Ne is féljete azoktól, a' kik megölik a' testet; de a' lelket meg nem ölhetik: hanem féljete inkább attól, a' ki a' testet is, lelket is gehennába taszithatja. Nemde két verebet adnak egy fillérért? 'S mégis nem esik le közülök egy is a' földre Atyátok' tudtán kívül. A' ti hajatok' szálai pedig mind meg vannak szám-lálva. Ne féljete annakokáért: sok verebeknél becsesebbek vagytok ti. Minden azért, a' ki megvall engem az emberek előtt, meg fogom őt én is vallani az Atyám előtt, a' ki mennyekben van.

(3.)

Leczke. (Sz. Jakab' level. 1, 2—12.)

(Lásd sz. Adalbert' napján, 743. l.)

Evangelium. (Sz. János' 12, 24—26.)

(Lásd sz. Lőrincz' napján, 799. l.)

III.

Sz. vértanu' ünnepére husvéti időben.

Leczke. (Bölcsesség' könyv. 5, 1—5.)

(Lásd sz. Fülöp és Jakab apostolok' ünnepén, 753. l.)

Evangelium. (Sz. János' 15, 1—7.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Én vagyok az igaz szőlőtő, 's az Atyám a' szőlőmives. Minden szőlővesszőt, melly rajtam gyümölcsöt nem hoz, elmetsz; és mindent, melly gyümölcsöt hoz, megtisztít, hogy több gyümölcsöt hozzon. Ti már meg vagytok tisztítva a' beszéd által, mellyet szólottam hozzátok. Maradjatok én bennem: és én is ti bennetek (*fogok maradni*). Valamint a' szőlővessző nem hozhat gyümölcsöt önmagától, hacsak a' szőlőtőn nem marad: ugy ti sem, hacsak én bennem nem maradtok. Én vagyok a' szőlőtő; ti a' szőlővesszők: a' ki bennem marad, és én ő benne, az sok gyümölcsöt hoz; mivel én nélkülem semmit sem tehettek. Ha ki nem marad én bennem, kivettetik, valamint a' lemetszett szőlővessző; 's megszáradván,

fölszedik, és tűzbe vetik, és elég. Ha ti bennem maradtok, 's az én igéim bennetek maradnak, valamit akartok, kérjete: és megadatik nektek.

IV.

Több sz. vértanu' ünnepén, husvétii időben.

(1.)

Leczke. (Sz. Péter' I. level. 1, 3—7.)

(Lásd 705. lapon, azon szavaktól kezdve: „Áldott legyen az Isten“ 'stb.

Evangelium. (Sz. János' 15, 5—11.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Én vagyok a' szőlőtő; ti a' szőlővesszők: a' ki bennem marad, és én ő benne, az sok gyümölcsöt hoz; mivel én nélkülem semmit sem tehettek. Ha ki nem marad én bennem, kivettetik, valamint a' lemetezett szőlővessző; 's megszáradván, fölszedik, és tűzbe vetik, és elég. Ha ti bennem maradtok, 's az én igéim bennetek maradnak, valamit akartok, kérjete: és megadatik nektek. Az által dicsőítettik meg az Atyám, hahogy igen sok gyümölcsöt hoztok, és tanítványaim lesztek. Valamint engem szeret az Atya, úgy én is szereltek titeket. Maradjatok az én szeretetemben. Ha parancsolatimat megtartjátok, szeretetemben fogtok maradni; valamint én is megtartottam az Atyám' parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében. Ezeket mondtam nektek, hogy az én örömem legyen ti bennetek, 's a' ti örömetek teljes légyen.

(2.)

Leczke. (Sz. János' Titk. jelent. 19, 1—9.)

Ama' napokban, ezek után hallám én János, mintegy sok seregek' szózatát mennyben, mondani: Alleluja! Üdv, és dicsőség, és hatalom a' mi Istenünknek! Mivel igazak és igazságosak az ő ítéletei; ki elítélte ama' nagy kurvát, ki a' földet megvesztegette az ő fajtalanságával; és megbosszulta kezein az ő szolgálóinak véréit. És ismétélék, mondván: Alleluja! 'S az ő füstje fölszáll öröktől fogva örökké. 'S leborulának a' huszonnégy vének, és a' négy állatok, és imádák a' trónon ülő Istent, mondván: Amen! Alleluja! 'S a' királyi székéből szózat hallatszék, mondván: Dicsérjétek az Istent valamennyi szolgálói, 's a' kik őt félték, kicsinyek és nagyok. 'S hallám, mint valamely nagy sokaság' szavát, és mintegy sok vizek' zugását, és mint valamely nagy mennydörgések' hangját, mondani: Alleluja! mivel a' mi Urunk és mindenható Istenünk országol. Örülünk és örvendezzünk, és dicsőítsük őtet; mert el-

érkezett a' Bárány' menyegzőjének ideje, 's az ő mátkája magát fölkesitette. 'S adaték neki fénylő fehér biborból köntös, hogy abba öltözködnék. A' bibor pedig jelenti a' szentek' megigazulását. És ő monda nekem: Ird föl: boldogok azok, kik hivatalosok a' Bárány' menyegzői lakomájára.

Evangelium. (Sz. János' 16, 20—22.)

(Lásd 414. lapon, ama' szavaktól kezdve: „Bizony-bizony mondom nektek“ 'stb.)

V.

Több sz. vértanu' ünnepére, husvéti időn kívül.*)

Leczke. (Sz. Pálnak Zsidókh. írt level. 11, 33—39.)

Atyámfiai! a' szentek a' hit által országokon diadalmaskodtak, gyakorolták az igazságot, az ígért jókat elnyerték, betömték az oroszlánok' száját, a' lángok' erejét kiolták, a' kard' élétől megmenekültek, gyengeségökből fölerősödtek, a' harcokban hősökké váltak, az idegenek' láborait futásra kényszerítették; az asszonyok visszanyerék a' feltámadás által holtjaikat; mások pedig a' kinpadra feszítelve, nem fogadák el a' váltságdíjt, hogy annál szebb feltámadásra találjanak. Mások ismét csufságokat és veréseket, e' fölött még bilincseket és tömlöcöztetéseket is szenvedvén, megköveztettek, ketté fűrészeltettek, kísérteteknek tétettek ki, kardra hányatva megölettek; juh- és kecskebőrökbe öltözve bujdosnak, szükségét szenvedvén, szorongattatások közt, sanyarúságokban: kikre a' világ nem vala méltó; pusztaságokban, hegyek- és barlangokban, 's a' földnek üregeiben tévelyegtek. 'S mindezek hitőkről tanuskodván, a' próbát kiállottakul találtattak a' Krisztus Jézusban, mi urunkban.

Evangelium. (Sz. Lukács' 6, 17—23.)

Az időben, lemenvén Jézus a' hegyről, megállta mezős helyen, és körülötte az ő tanítványainak serege, és nagy népsokaság egész Judeából, és Jerusálemből, 's a' tenger' mellékéről, és Tirus és Sidon' vidékéről; kik azért jövének, hogy őt hallgatták, 's kigyógyittatnának az ő betegségeikből; valamint azok is, a' kiket tisztátalan lelkek háborgattak, meggyógyittatának. És az egész sokaság igyekszik vala, őt illethetni; mivel erő ment ki belőle, 's mindeneket meggyógyított. És ő tanítványaira emelvén szemeit, így szóla: Boldogok vagytok ti szegények! mert tietek az Isten' országa. Boldogok vagytok, a' kik most éheztek; mert megfogtok elégíteni. Boldogok vagytok, a' kik sirtok jelenleg; mert

*) Nevezetesen sz. Fábián és Sebestyén' ünnepére. 711. l.

nevetni fogtok. Boldogok lesztek, ha gyűlölni fognak titeket az emberek, és ha kizárnak titeket (*a' gyülekezetekből*), és szidalmaznak titeket, és kivetendik neveteket, mint gonoszokét, az ember' fiáért. Örvendjétek ama' napon, és vigadjatok: mivel ime jutalmatok bőséges mennyekben.

VI.

Más leczkék és evangéliomok több sz. vértanuk' ünnepére.

(1.)

Leczke. (*Bölcsesség' könyv. 3, 1—8.*)

Az igazak' lelkei Isten' kezében vannak, 's a' halál' kinja nem illeti őket. Az esztelenek' szemeiben meghalni látszóltak; 's kimulásuk gyötrelmennek tartatott, és tőlünk elköltözésök megsemmisülésnek: holott ők békében vannak. 'S ha bár kinokat állottak is ki az emberek előtt: de reménységök halhatatlansággal teljes. Kis ideig gyötörtettek; de általa sok jóhoz jutottak; mivel az Isten próbára tevén őket, magához méltóknak találta. Mint az aranyat a' kemenczében, akkép próbálta meg őket (*az Isten*), 's mintegy égő áldozatul fogadta őket: 's amaz időben gondja lesz reájok. Az igazak tündökleni fognak, 's mint szikrák a' nádasban, ide 's tova futkosni. A' népeket itélni fogják, és uralkodnak a' nemzetek fölött, 's országolni fog Uruk örökön örökké.

Evangéliom. (*Sz. Lukács' 21, 9—19.*)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Midőn hadak- és lázadásokról fogtok hallani, ne rettegetek; mert szükség ugyan ezeknek előbb megtörténni: de nem mingyárt következik a' (*vi-lág'*) vége. Akkor monda nekik, egyik népa' másik ellen, és ország ország ellen fog támadni; 's helyenkint nagy földindulások, és dögleletes nyavalák, és éhség, 's ijesztő égi tünetmények lesznek, és nagy jelek fognak mutatkozni. De mindezek előtt rátok vetendik kezeiket, és üldözni fognak titeket; átadván a' gyülekezeteknek, 's őrizet alá vetvén, 's a' fejedelmek és főtiszték elé hurczolván titeket az én nevemért: és mindez azért fog rajtatok történni, hogy bizonyosságul szolgáljon. Jól jegyezzétek azért meg magatoknak, hogy ne gondolkodjatok előre arról, mint fogjátok magatokat védni. Mivel én olly ékesen-szólást és bölcseséget adok nektek, mellynek nem fognak ellentállhatni, sem azt a' ti ellenségeitek meg nem czáfolhatják. Saját szülőitek, és atyátok' fiai, 's rokonaitok és barátjaitok fognak pedig titeket elárulni, 's némellyeket közületek halállal is illetnek; és gyűlöletesek fogtok

az én nevemért mindenek előtt lenni. Mindazonáltal egy hajszál sem vész el fejeteokről. A' béketűrésben fogjátok lelkéteket birni.

(2.)

Leczke. (*Bölcsesség könyve. 5, 16—20.*)

Az igazak pedig örökké élnek; 's az Urnál lesz az ő jutalmuk, és a' Magasságbeli gondjokat viselendi. Miért is elveendik a' dicső országot, és ékes koronát az Urnak kezéből; mert jobb-jával fedezi, 's az ő szent karjával védendi őket. Fegyvert ragadand az ő buzgalma, 's fölfegyverzeni teremtményeit az ellenségein veendő bosszura. Mellvas gyanánt az igazságot öltendi föl, és sisakul az igaz ítéletet: a' méltányosságot győzhetlen paizsul használandja.

Evangelium. (*Sz. Lukács' 6, 17—23.*)

(Lásd V. szám alatt.)

(3.)

Leczke. (*Sz. Pálnak Zsidókh. írt level. 10, 32—38.*)

Atyámfiak! emlékezzetek meg az elmúlt napokról, melyekben megvilágosítottván (*Istentől*), a' szenvedések' sulyos harczát álltátok ki; egyikben ugyan a' meggyaláztatás- és sanyaruságoknál fogva közláványul szolgálván, másokban pedig az ezt szenvedők' társaivá válván. Mert részvétellel voltatok az elfogottak iránt, 's javaitok' elragadozását örömezzel elszenvedtetek: jól tudván, hogy van nektek ennél jobb és maradandóbb örökségtek. Ne veszítsétek el azért bizodalmatokat, melyre nagy jutalom vár. Mert béketűrésre nagyon szükségetek; hogy teljesítvén Istennek akarátját, részesüljetez ígéretében. Csak kis idő van ugyanis hátra, hogy eljőjön az, a' ki eljövendő; eljön, és nem késik. Az én igazam pedig hithőül él.

Evangelium. (*Sz. Máté' 24, 3—13.*)

Az időben, Jézus az Olajfák' hegyén ülven, tanítványai titkon hozzá járulának, mondván: Mondd meg nekünk, mikor lesznek ezek; és mi leszzen jele eljövetelednek, 's a' világ' végének? És felelvén Jézus, monda nekik: Vigyázzatok! nehogy titeket valaki elámitson. Mert sokan fognak az én nevemben föllépni, 's mondani: én vagyok a' Krisztus; és sokakat elszéditnek. Hallani fogtok ugyanis hadakozások-, és háborui hírekről. Vigyázzatok, hogy meg ne háborodjatok. Mert szükség ezeknek megtörténni: de ezzel még nincsen vége. Föltámad ugyanis egyik nép a' má-

sik ellen, és ország ország ellen; 's helyenkint dögleletes nyavalak, 's éhségek, és földindulások lesznek. Mindezek pedig csak kezdeti a' szenvedéseknek. Akkor sanyargatni fognak titeket, és megölnék: és gyűlöletesek lesztek minden népek előtt az én nevemért. És akkor megbotránkoznak sokan, és egyik a' másikat elárulja, 's gyűlölni fogják egymást. És sok hamis proféták támadnak, és sokakat elszédítenek. 'S minthogy a' gonoszság el fog áradni, sokak' szeretete meghül. A' ki pedig állhatatos marad mindvégig, az üdvözülend.

Más leczkék Pünkösöd utáni Szombaton (458.l.), és IV. Vasárnapon (499. l.), és böjt' első Vasárnapján (225. l.), ama' szavaktól kezdve: „mindenekben úgy viseljük magunkat;“ evangéliomok pedig Minden szentek' napján (849. l.), és sz. Mátyás apostol' ünnepén (725. l.) 'stb. tállatnak.

VII.

Sz. püspök és hitvalló' ünnepére.

(1.)

Leczke. (*Bölcs Sirákf. 44, 17. 'stb.*)

(Lásd sz. Márton püspök' napján, 863. l.)

Evangéliom. (*Sz. Máté' 25, 14—23.*)

(Lásd sz. Miklós püspök' ünnepén, 679. l.)

(2.)

Leczke. (*Sz. Pálnak Zsidókh. irt level. 7, 23—27.*)

Atyámfiai! többen lőnek főpapokká, minthogy a' halál egyiknek sem engedett állandó megmaradást: Jézusnak pedig (*tudnillik a' Melkhizedek' rendje szerinti főpapnak*), mivelhogy örökké megmarad, főpapsága is örökké tart. Miért üdvözítheti is örökké azokat, a' kik általa Istenhez járulnak: mindenkor élvén, hogy miérettünk esedezzék. Kellott ugyanis, hogy ilyen főpapunk legyen: a' ki szent, ártatlan, szenny nélküli, a' bünösöktől elkülönözött, és az egeknél fölségesebb lenne; kinek nem szükség, naponkint, valamint a' főpapoknak (*az ó-szövetségben*), előbb saját vétkeikért mutatni be az áldozatot, 's azután a' nép' büneiért: mivel ő ezt egyszer tette, magát föláldozván, a' mi urunk Jézus Krisztus.

Evangéliom. (*Sz. Máté' 24, 42—47.*)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Vigyázzatok mivel nem tudjátok, melly órában fog Uratok eljönni. Azt pedig

jegyezzétek meg magatoknak, hogy ha tudná a' cselédes ember, melly órában fog a' tolvaj jönni, bizonyára vigyázna, 's nem hagyná azt házába betörni. Legyetek azért ti is készen; mivel az órát nem tudjátok, mellyben az Ember' fia eljön. Mit gondolsz, mellyik a' hiv és okos szolga, kit ura, háza' népének gondviselő-jévé tett, hogy annak a' kellő időben élelmet adjon? Boldog azon szolga, kit, mikor eljövend ura, ekkép cselekedni találанд. Bizony mondom nektek, minden javai fölött gondviselővé teendi ötet.

Más leczkét sz. Miklós' napján (677. l.), evangeliomot pedig sz. Mártonén (864. l.) olvashatni.

VIII.

Sz. egyházatya' ünnepére.

(1.)

Leczke. (Sz. Pálnak Timoth. írt II. level. 4, 1—8.)

Szerelmesem! kórlek téged az Istenre, 's Krisztus Jézusra, ki megítélendi az eleveneket és holtakat, az ő eljövetelére 's országára: hirdessed az ígét; rajta légy alkalmas, 's alkalmatlan időben; dorgálj, kérj, ints egész béketüréssel és bölcseséggel. Lesz ugyanis idő, mellyben az igaz tudományt nem fogják szívelni; hanem saját kívánságaik szerint fognak mestereket gyűjteni maguknak, kik füleiket csiklandoztatják; 's az igazságtól elfordítván hallásukat, mesékhez fordulandnak. Te pedig légy éber, tűrj mindent békével, teljesítsd az evangeliom' hirdetőjének tisztét, felelj meg kötelességednek. Légy józan. Én ugyanis már föl fogok áldoztatni; 's az én felozlásom' ideje közel van. Jó harczot harczoltam, pályámat megfutottam, a' hitet megtartottam. Mi a' többit illeti, el van számomra az igazság' koronája téve; mellyet megadand nekem ama' napon az Ur, az igaz bíró: de nem csupán nekem. hanem azoknak is mind, a' kik eljövetelén örvendnek.

Evangeliom. (Sz. Máté' 5, 13—19.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Ti vagytok a' föld' sava; ha a' só ízét veszti, mivei fog megsóztatni? Semmire sem való többé, hanem hogy kidobassék, és az emberek által eltapodtassék. Ti vagytok a' világ' világossága. Nem rejtethetik el a' hegyen épült város. Nem is azért gyujtanak gyertyát, hogy véka alá tegyék, hanem a' gyertyatartóra: hogy világoskodjék mindeneknek, kik a' házban vannak. Ugy világoskodjék a' ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a' ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék Atyátokat, ki a' mennyekben van. Ne gondoljátok, hogy a' törvényt, vagy profétákat felbontani jöttem; nem

felbontani jöttem, hanem betölteni. Mert bizony mondóm nektek, valamig az ég és föld el nem mulik, egy betű, vagy pont sem mulik el a' törvényből, a' meddig csak be nem teljesedik minden. Ha ki tehát egyet eme' legkisebb parancsolatok közül felbont, és a' szerint tanítandja az embereket, legkisebbnek fog a' mennyek' országában hivatni; a' ki pedig azokat megtenni, 's tanítani fogja, az nagynek fog hivatni a' mennyek' országában.

(2.)

Leczke. (*Bölcs Sirákf. könyv. 39, 6—14.*)

Az igaz, szívét hajnalkor Istenhez emeli, a' ki őt alkotta, 's a' Magasságbelinek színe előtt fog könyörögni. Megnyitja száját az imádságra. 's vétségeiért esedezik. Mert ha a' nagy Isten akarja, betölti őtet az értelem' lelkével: és ő mint zápor esőt, akkép fogja az ő bölcseségének szavait hinteni, 's imádságában az Urat magasztalja; 's ő (az Isten) fogja az ő szándékát, és tudományát igazgatni, 's az ő titkaiba fogja avatni. Tanítás által nyilvánítandja tudományát, 's az Ur' szövetségének törvényében helyezendí dicsőségét. Sokan dicsérendik az ő bölcsességét, 's az nem fog örökké feledékenységbe menni. Emlékezete soha sem mulik el; és neve nemzetségről-nemzetségre fog átmenni. Bölcsességét a' népek hirdetendik, 's a' gyülekezet dicséretét hangoztatja.

IX.

Sz. hitvalló' napján, ki nem volt püspök.

(1.)

Leczke. (*Sirákf. könyv. 31, 8—11.*)

(Lásd sz. István király' napján, 807. l.)

Evangelium. (*Sz. Lukács' 12, 35—40.*)

(Lásd sz. László' napján, 774. l.)

(2.)

Leczke. (*Sz. Pálnak Korinth. írt I. level. 4, 9—14.*)

(Lásd sz. Jakab apostol' ünnepén, 790. l., azon ígéktől kezdve: „a' világ, és angyalok, és emberek' nézőjátékivá“ 'stb., egész addig: „intelek titeket.“)

Evangelium. (*Sz. Lukács' 12, 32—34.*)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Ne félj kiseded nyáj! mert tetszett Atyátoknak, hogy országot adjon nektek. Adjátok el azt, a' mivel birtok, és nyujtsatok alamizsnát. Csináljatok

magatoknak erszényeket, mellyek el nem avulnak, elfogyhatatlan kincset mennyekben: hova tolvaj nem közelíthet, sem a' moly meg nem ronthatja. Mert a' hol kincsetek van, szivetek is ott fog lenni.

(3.)

Leczke. (Sz. Pálnak Filippibel. írt level. 3, 7—12.)

Atyámfiai! azokat, a' mik rám nézve nyereségül voltak, Krisztusért veszteségnek itéltem. A' mint valóban veszteségnek is állítok mindent az én uram Jézus Krisztusnak mindent fölülhaladó ismeretéhez képest; a' kiért én mindenről lemondtam, és szemét gyanánt néztem: csakhogy Krisztust megnyerjem, és ő benne megigazultnak találtassam, nem az ó-törvény szerinti saját igazságom, hanem az által, melly Krisztus Jézus' hitéből ered; azon igazság által, melly Istentől adatik a' hitben. Hogy megismerjem őtet, és feltámadásának erejét, és az ő szenvedéseiben való részesülést: halálában is hasonlóvá tétetvén hozzá; hogy valamiképen a' megholtak' feltámadásához juthassak. Nem, mintha már elértem volna, vagy immár tökéletes volnék; hanem arra törekszem, hogy azt valamiképen elérhessem, a' mire Krisztus Jézustól is ragadtatom.

Evangelium. (Sz. Lukács' 19, 12—26.)

(Lásd sz. István király' ünnepén, 809. l.)

X.

Egy, vagy több sz. apát' ünnepére.

Leczke. (Bölcs Sirákf. könyv. 45, 1—6.)

(Lásd sz. József' napján, 731. l.)

Evangelium. (Sz. Máté' 19, 27—29.)

(Lásd sz. Pál' fordulása napján, 714. l.)

XI.

Egy, vagy több sz. szüz, egyszersmind vértanu' ünnepére.

(1.)

Leczke. (Bölcs Sirákf. könyv. 51, 1—7.)

(Lásd sz. Katalin' napján, 872. l.)

Evangelium. (Sz. Máté' 25, 1—13.)

(Lásd sz. Katalin' napján, 873. l.)

(2.)

Leczke. (*Bölcs Sirákf. 51, 13—17.*)

Én uram Istenem! fölmagasztaltad lakásomat a' földön, 's a' haláltóli szabadulásért esdekeltem előtted. Segítségül hivatam az Istent, az én Uram' Atyját, hogy ne hagyjon el engem az én sanyargattatásom' idején, 's ne maradjak segedelem nélkül, mikor a' kevélyek üldöznek. Szünet nélkül fogom a' te nevedet dicsérni, 's hálát adva magasztalni : mert meghallgattatott az én könyörgésem. És kimentettél engem a' veszedelemből, 's a' gonosz napokban szabadítóm lettél. Hálát adok azért neked, és dicséretet mondok ur Isten!

Evangelium. (*Sz. Máté' 13, 44—52.*)

(Lásd sz. Anna' napján, 795. l.)

(3.)

Evangelium. (*Sz. Máté' 19, 3—12.*)

Az időben járulának Jézushoz a' farizeusok, kísértvén ötet, és mondván: Szabad-e a' férfinak, elbocsátani feleségét akár-milly okból? Ki felelvén, monda nekik: Nem olvastátok-e, hogy az, ki az embert kezdetben alkotta, férfiuvá 's asszonynyá teremté őket? És mondá: Ezért elhagyja az ember atyját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik; és lesznek ketten egy testben. Annak-okaért már nem két, hanem egy testet képeznek. A' mit tehát Isten összekötött, azt ember el ne válaszsza. Mondának neki: Miért parancsolta tehát Mózes, a' válási levél' adása mellett, az elbocsátást? Felele nekik: Mert Mózes a' ti szivetek' keménysége miatt engedte meg nektek, feleségeitek' elbocsátását; kezdetben pedig ez nem volt így. Mondom pedig nektek, hogy a' ki elbocsátja feleségét, egyéb ha paráznaság miatt, és másikat vesz, házasságtörést követ el; 's ki az elbocsátottat feleségül veszi, házasságot tör. Mondának neki tanítványai: Ha így van az ember' ügye feleségével, ugy jobb, nem házasodni. Ki felele nekik: Nem mindnyájan fogják föl ez ígét; hanem csak a' kiknek adatott. Mert vannak nőtelenek, kik anyjok' méhéből tehetetlenekül születtek; és vannak nőtelenek, a' kik emberek által fosztattak meg tehetségöktől: és vannak nőtelenek, a' kik önmagukat tartóztatják meg a' menyek' országáért. A' ki ezt képes megérteni. értse!

XII.

Több sz. szüzek és vértanuk' ünnepére.

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. írt I. level. 7, 25—34.)

Atyámfiak! a' szüzekre nézve nincs parancsolatom az Urtól, hanem tanácsot adok, azon hűségnél fogva, mellyre az Urtól nyert irgalom által köteleztetem. Én tehát azt tartom, hogy ez jó, a' közelgő szükség miatt: jó lévén az embernek, így (*szüzen*) maradnia. Ha feleséghez vagy kötve, ne keress elválást; de ha szabad vagy a' feleségtől, ne keress feleséget. Azonban ha mégis feleséget veszel, ezzel nem vétkeztél; 's ha a' szüz férjhez megy, ezzel nem vétkezik: de az ilyenek testileg sanyaruságoknak lesznek kitéve; én pedig könnyíteni akarok rajtatok. Azt mondom azért nektek atyámfiak! hogy az idő rövid; ennél fogva tehát a' kiknek feleségök van is, úgy viseljék magukat, mintha nem volna; 's a' kik sirnak, mintha nem sirnának; és a' kik vigadnak, mintha nem vigadnának; és a' kik vásárolnak, mintha semmivel sem bírnának; és a' kik a' világi javakat használják, mintha azokat nem élveznék: mivel e' világ' állapota mulandó. Akarnám pedig, hogy aggodalom nélkül legyetek. A' kinek nincs felesége, az csak azokkal törődik, a' mik az Uréi; hogy az Ur' tetszését miképen nyerhesse meg. Az pedig, a' ki feleséges, világi gondokkal is terheltetik, 's feleségének tetszeni kíván: és így meg van oszolva. Ugy szinte a' férj nélküli nő, 's a' szüz is, azokra gondol, mik az Uréi; hogy test- és lélekkel szent lehessen, Krisztus Jézusban, a' mi Urunkban.

Evangelium. (Sz. Máté 13, 44—52.)

(Lásd sz. Anna' napján, 795. l.)

XIII.

Sz. szüz' ünnepére, ki vértanu nem volt.

(1.)

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. írt II. level. 10, 17. 18.; és 11, 1—2.)

Atyámfiak! a' ki dicsekedni akar, az Urban dicsekedjék: mert nem az méltó a' dicséretre, ki önmagát ajánlja, hanem az, kit az Isten ajánl. Vajha kis türelemmel volnátok az én balgatagságom iránt! Igenis, legyetek irántam engedékenyek! Mivel én titeket isteni buzgalommal szeretlek; mert én titeket Krisztusnak, mintegy férjnek eljegyeztelek az ő szüz jegyesül.

Evangelium. (Sz. Máté 25, 1—13.)

(Lásd sz. Katalin' napján, 873. l.)

(2.)

Leczke. (Sz. Pálnak Korinth. irt I. level. 7, 25—34.)

(Lásd XII. szám alatt.)

Evangelium. (Sz. Máté' 13, 44—52.)

(Lásd sz. Anna' napján, 795. l.)

XIV.

Sz. vértanu nő' ünnepére, ki nem szűz is egyszersmind.

(Leczke, mint sz. Katalin' napján, 870. l.; 's evangelium, mint sz. Anna' napján, 795. l.)

XV.

Sz. asszonyok és özvegyek' ünnepére.

(1.)

(Leczke, 's evangelium, mint sz. Anna' napján, 793. l.)

(2.)

Leczke. (Sz. Pálnak Timoth. irt I. level. 5, 3—10.)

Szerelmezem! az olly özvegy asszonyokra, kik valóban (*el-hagyott*) özvegyek, viselj gondot. Ha pedig valamely özvegy nőnek gyermekei, vagy unokái vannak, tanulja meg először saját háznépét igazgatni, 's a' szülők iránt háládatosságot tanusítani: mivel ez Isten előtt kedves. A' valóban özvegy és elhagyott nő pedig helyezze bizodalját Istenben, 's éjjel-nappal imádságok- és könyörgésekkel foglalkozzék. Mert a' mellyik puha kényelemben él, az már ez életben holtta lett. És azt parancsold meg nekik: hogy feddhetetlenek legyenek. A' ki pedig övéinek, és főleg háza' népének gondját nem viseli, az illyen megtagadta hitét, és rosszabb a' hitetlennél. Az özvegy nők közül (a' hivek' szolgálataira) olyan választassék, ki a' hatvan évet haladta, 's (*csak*) egy férjnek volt felesége; kiről jó cselekedetei tesznek bizonyosságot: ha tudnillik gyermekeket nevelt, jövevényeknek szállást adott, az utas hivek' lábait megmosta, a' sanyaruságot szenvedőknek segédelmet nyújtott, ha magát minden jó cselekedetre késznek mutatta.

Különféle imádságok.

Reggeli imádság.

Atyának, és Fiunak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.
Dicsértessék a' Szent-Háromság egy Isten, most, és mind
örökön örökké. Amen.

Fölkelek a' keresztre feszített Uramnak, Krisztus Jé-
zusomnak nevében, a' ki engem drága vérével megváltott,
Ő védjen és oltalmazzon meg engem, ma és mindenkor,
minden gonosztól. Adja meg egyszersmind azt, a' mi en-
gem minden jóban megerősíthet, elősegíthet, 's az örök
életre szolgálhat. Amen.

Hints meg Uram! engem izsóppal : és megtisztulok ;
moss meg engem : és fehérebb leszek a' hónál. (Zsolt.
50, 9.)

Mindenható örök Isten! ki engem a' te képedre és
hasonlatosságodra teremtettél, 's képessé tettél engem,
hogy téged megismerhesselek, szerethesselek, és egykor
örökké birhassalak; imádlak téged egész alázatossággal,
mint Istenemet és Uramat: add meg kérlek, hogy a' te vé-
getlen jóságodat irántam, és valamennyi teremtményeid,
főképen pedig az én felebarátim iránt, a' te szent paran-
csolatod iránti tökéletes engedelmességgel, 's az irántad
viseltető fiui szeretettel viszonzhassam!

Ur Isten! a' kinek hatalmától függ minden, elisme-
rem, hogy semmim sincs, a' mi te tőled nem volna. Miért
is soha sem fogok megszűnni, irgalmasságodat magasz-
talni, 's teneked mindazon adományaid- és kegyelmeidért,
mellyekkel megajándékoztál, szívem mélyéből hálákat ad-
ni: különösen azért is, hogy engem a' mult éjjel, és egész
életemen át, oly sok rosszaktól megóvtál.

Kérlek téged egész alázatossággal ur Isten! bocsásd
meg nekem a' te egyszülött Fiaid, az ur Jézus Krisztus, az
én Megváltóm és Üdvözítőm által minden bűneimet. Teljes
szívemből utálok azokat: mert velök téged, az én legfőbb-
jomat, megbántottalak; és fogadom erősen, hogy azokat

a' te sz. malasztod' segedelmével, soha többé el nem követem; 's az azokra vivő alkalmakat is szorgalmasan elkerülöm, igaz bűnbánatot tartok, 's ezután jámborul, a' te szent tetszésed szerint fogok élni.

Ur Isten! följánlom neked az én testemet és lelke-
met, és mindenemet, a' mivel csak birok; 's minthogy az
emberi gyarlóság nélkülöd mit sem tehet, kérlek, gyámo-
lits engem a' te kegyelmeddel: hogy mindaz, a' mit ma
tenni, vagy szenvedni fogok, a' te tiszteletedre, nekem
pedig vétkeim' bocsánatára szolgáljon. A' mi urunk, Jézus
Krisztus által. Amen.

Mindenható ur Isten! ki e' napnak kezdetét elérnem
engeded, őrizz meg a' te hatalmaddal, hogy e' napon sem-
miféle bűnre se hagyjam magamat csábíttatni; hanem in-
kább minden gondolatom, szóm, és cselekedetem, a' te ke-
gyelmedtől gyamolittatván, oda legyen irányozva, hogy
szent törvényeidet teljesítsem; a' te szent fiad, Krisztus
Jézus által, a' ki mint egyenlő Isten, veled és a' Szentlé-
lekkel együtt, él és uralkodik örökön örökké. Amen.

Szüz Mária, Istennek szent anyja! sz. József! szent
Őrangyalom! dicső Védszentem, és minden Szentek! fo-
gadjatok oltalmatok- és védelmetekbe engem, és minda-
zokat, a' kikért imádkozni föltettem magamban; 's kérje-
tek számunkra a' mi szerelmes Megváltónktól, Krisztus Jé-
zustól kegyelmet: hogy minket ma, és mindenkor, minden
testi és lelki gonosztól megmentsen, 's egykor az örök
boldogságba vezessen; valamint minden meghalt keresz-
tény hiveknek is örök nyugalmat adjon. Amen.

Atyának, és Fiunak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Jó szándék' fölindítása.

Ur Isten! minden, a' mit teszek, a' te dicsőségedre
legyen téve. Valahányszor fejemet mozdítom, szájjal és
szívvel akarom mondani: Jézusom! ne az én akaratom,
hanem a' tied teljesedjék. Neked adom át magamat, egész

test- és lélekkel. Valahányszor szemeimmal egyet pillantok, ez legyen szívbeli fohászom és imádságom: Lelkemnek legfőbb java, ur Isten! nem kívánok egyebet semmit, hanem csak azt, hogy téged valamennyi szenteiddel együtt, a' mennyek' országában láthassalak, és dicsőíthesselek. Valahányszor nyelvem megmozdul, ez legyen őszinte sohajlásom: Ur Isten! lángoló szeretettel vágyódom ama' fölséges mennyei eledel, az Oltári-szentségben elrejtett Üdvözítő Jézusom után! Égek a' vágytól, téged izlelhetni, lelkemnek eledele, én Uram és én Istenem! Valahányszor egy szót szólok, mindannyiszor ezt jelentse: Téged akarok ur Isten! valamennyi szenteiddel együtt, minden cselekedeteim- és elhagyásaimmal örökké dicsőíteni. Valahányszor lélekzetet veszek, ezt akarom imádkozni: Oh Jézus! add meg nekem az életnek lehelletét, a' megszentelő, 's boldogító malasztot. Engedd, hogy abban halhassak meg, oh egyedüli reményem, egyetlen bizodalمام! Valahányszor a' lélekzetet számból kibocsátom, mindannyiszor így akarok szólni: Oh Jézus! a' te véglehelleteddel egyesítem az én utolsó lehelletemet; 's ezt az én lelkemmel együtt a' te szeretetteljes, nyílt szivedbe küldöm. Valahányszor az erem fog verni, mindannyiszor kérlek téged az én, 's az egész világ' büneinek bocsánatjáért, az én Megváltóm' keserü kinszenvedésére.

Valahányszor szívem megmozdul, mindannyiszor köszönetet mondok neked oh Jézus! valamennyi szentekkel együtt, a' te kinszenvedésed- és haláloedért; és esedezem a' te szent vérednek egyetlen cseppjéért, az én lelkemnek üdvözítésére. Valahányszor kezemet kinyujtom, mindannyiszor a' te oltalmazdába, szeretetedbe, 's a' te nyílt sebheleyeidbe ajánlom magamat. Valahányszor lábamat emelem, szívemből ellene mondok az ördögnek, minden hozzátartozóknak, és minden bünös cselekedeteinek; 's egyedül te benned helyezem oh Isten! minden reménységemet. Legyen előtted e' szövetség kedves; erősítsd azt meg a' te szent oldalad' sebének pecsétjével, 's ird azt alá a' te szentséges

vérednek piros nedvével. Oh Mária! vidd ezen kötelező levelemet az isteni kegyelem' trónja elébe. Oh szent angyalok, oh mennyei lelkek, Istennek minden szentei! legyetek tanuim. Szeretlek téged ezerszer oh Isten! Tied vagyok test- és lélekkel örökre. Amen.

Estvéli imádság.

Atyának, és Fiunak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Jöjj el Szentlélek ur Isten! terjeszd el szivemben a' te világosságodnak sugarait, és melegítsd meg szivemet a' te szereteted' lángjával.

Uram és Istenem! a' legnagyobb alázatossággal, mellyet a' te szent jelenléted idéz elő bennem, imádlak téged. Hiszek te benned, mivel örök igazság vagy; reménylek te benned, mert végetlen jóság vagy. Szeretlek téged, mert legfőbb és szeretetre legméltóbb jó vagy. Felebarátomat pedig akképen szeretem, mint enmagamat, az irántad visseltető szeretetből.

Istenem! miképen adjak hálát te neked mindazon jókért, mellyeket tőled nyertem! Te öröktől fogva gondoskodtál rólam; te engem kihoztál a' semmiségből, éltedet adtad váltságom' béréül, 's még most is naponkint végetlen sok adományaid- és javaiddal árasztasz el engem. Egyesüljetek velem ti is, üdvözült lelkek! az irgalom' Istenének dicsőítésére; ki az ő legméltatlanabb és hálátlanabb teremtményével sem szünik meg jót tenni.

(Itt kérjed az Istennek fölvilágosító malasztját, hogy bűneidet megismerhesd.)

Oh Szentlélek ur Isten! te a' világosság' örök kutféje, oszlasd szét a' setétséget, melly előlem az én vétkeim' rutságát és gonoszságát elrejti: hogy minden hibáimat és vétkeimet kellőleg megismerjem, igazán megbánjam, és szivemből megutáljam; és semmitől se rettegjek inkább, mint azok' ismételésétől. Amen.

(Itt vizsgálj meg lelkiismeretedet azon bűnöket illetőleg, mellyeket mai nap elkövettél gondolattal, szóval és cselekedettel, vagy az Isten, és felebarátod, 's tenmagad iránti jó cselekedetek' elmulasztásával; különösen megállapodván azon vétkeknél, mellyeknek leginkább alá vagy vetve.)

Ur Isten! alázatosan kérlek téged, bocsásd meg minden bűneimet, mellyeket ma, 's egész éltemben elkövettem. Oh! szivemből bánom, hogy téged megbántottalak, és utálok minden ballépéseimet, egyedül azért, mivel azok te neked, az én legfőbb jómnak, nem tetszenek. Erősen fogadom, hogy azokat, a' te sz. malasztod' segedelmével, többé el nem követem, 's az azokra vivő mindennemű alkalmakat elkerülöm, miattuk őszinte bünbánatot tartok, 's ezentul jámborul fogok élni. Engedd mennyei Atyám! hogy az ördög' incselkedéseitől őrizkedjem; adj erőt, hogy neki győzedelmesen ellent állhassak, és megmaradjak a' te kegyelmedben.

Ur Isten! add, hogy a' te szent angyalaid velünk lakjanak, és minket mindenkor békében őrizzenek. Oltalmaz meg minket ez éjjel minden szerencsétlenségtől, és a' te védelmedet soha se vond meg tőlünk. Amen.

Szüz Mária! Istennek szent anyja, esedezzel értünk. Szent Örangyalok! örködjétek fölöttünk. A' mi Véd-, és Istennek minden Szentjei! esedeztetek értünk, most és halálunk' óráján. Amen.

Vedd Uram! egyszersmind oltalmadba szülőimet, és rokonaimat, tanítóimat és jótévőimet, barátimat és ellenségeimet is, és áraszd ki rájuk áldásaidat. Légy minden szükölködőknek, foglyoknak, kesergőknek, utasoknak, valamennyi betegek- és haldoklóknak segítségükre; 's téríts meg minden hitetleneket és tévelygőket az igaz hit' világosságába.

Jóság' és irgalom' Istene! könyörülj egyszersmind a' tisztító-tűzben szenvedő hivek' lelkein; add, hogy kinjaik véget érjenek, és részesítsd őket az örök nyugalomban, 's a' te világosságod fényeskedjék nekik. Amen. Magasztaltassék és áldassék a' teljes Szentháromság, Atya, Fiu és Szentlélek Isten, most és mind örökön örökké. Amen.

Általános bűnvallás.

Én nyomorult bűnös ember, ellene mondok az ördögnek, minden sugallásainak, tanácsainak, és cselekedeteinek. Hiszek az Atya, Fiu és Szentlélek Istenben. Hiszek egyszersmind mindent, mit a' közönséges anyaszentegyház, hogy higyük, előnkbe ad. E' közönséges és szent hittel, gyónom a' mindenható Istennek, a' boldogságos szüz Máriának, az Isten' szent anyjának, és minden szenteknek; 's megvallom, hogy gyermekségemtől fogva ez óráig, sokat és sokszor vétkeztem gondolatimmal, szavaimmal, és cselekedetimmal, és sok jó cselekedetek' elmulasztásával: bármint történt is ez, alattomban, vagy nyilván, tudtommal, vagy a' nélkül, az Istennek tiz parancsolatai ellen, vagy a' hét fő bűnt illetőleg, avagy testemnek öt érzékei által, Istenem, felebarátom, avagy saját lelkem' üdve ellen. Mindezeket, és más bűneimet, töredelmes szívemből bánom. Alázatosan kérek azért téged, örök irgalmasságu Isten! adj annyi időt, hogy a' te szent malasztod' segédelmével bűneimet megismervén, azokat igazán meg is gyónhassam és sirathassam, isteni kegyelmedet ujlag visszanyerhessem, és e' nyomoruságos élet után, a' mennyei boldogságban örökké vigadhassak. Azért bűnös mellemet verve, ama' nyilvános bűnössel szívemből mondom: Oh Uram, Istenem! légy nekem, szegény bűnösnek irgalmas. Amen.

A' hit, remény és szeretet' indulatának fölgerjesztése.

Erősen hiszem, hogy csak egy Isten van természete-, 's állatjában, és három személyében, Atya, Fiu és Szentlélek; hogy az Isten végetlen tökéletességü valóság, megjutalmazója a' jónak, és büntetője a' gonosznak; hogy a' Fiu-Isten érettünk emberré lett; hogy ő igaz Isten és ember egyszersmind, a' ki mint ember, érettünk szenvedett, és a' szent keresztfán meghalt; hogy az ember' lelke halhatatlan; 's hogy az Isten' kegyelme üdvösségünk' el-

nyerésére szükséges. Hiszem mindazt, a' mit, hogy hi-
gyünk, a' romai közönséges keresztény anyaszentegyház
parancsol: és ezt egyedül csak azért, mivel azt te nyilat-
koztattad ki, a' ki örök és végetlen igazság és bölcsesség
vagy, ki sem nem csalhatsz, sem meg nem csalathatol.

Erős bizodalommal reménylem, hogy a' te kegyelmed
és az én közremunkálásom által, örök életet adsz, 's az
üdvösségre szükséges eszközöket, és bűneim' bocsánatát
nyerendem tőled; mert mindezt te ígérted meg, a' ki min-
denható, 's ígéreteid' teljesítésében végtelenül hű vagy.

Szeretlek téged mindenek fölött, teljes szivemből,
teljes lelkemből, egész indulatomból, 's minden erőmből;
mert végtelenül jó vagy, valamint tenmagadban, ugy kü-
lönösen irántunk, emberek iránt is. Ohajtok veled örökre
egyesülni; 's erősen fogadom, hogy te neked mindenkor
híven fogok szolgálni, 's mindazt megteszem, mi az igaz
barátságnak te veled, én Istenemmel, föntartására kíván-
tatik. Szeretem te éretted felebarátomat is, akár jó barátom
legyen, akár ellenségem, ugy, mint enmagamat; nem csak
azért, mivel általad teremtettek, és Krisztus Jézus által
megváltattak, hanem azért is, mivel te is szereted őket.

Bánat és töredelmesség.

Uram és Istenem! szánom és bánom szivem' mélyé-
ből, hogy téged, legkedvesebb Atyámat és Istenemet, az
én legfőbb jómat, kit mindenek fölött szeretek, megbán-
tottalak. 'S épen e' szeretet' következtében utálok, és
gyűlölöm minden bűneimet. Erősen fogadom, hogy éle-
temet megjobbitom, a' bűnök ellen hathatós eszközöket
használndok, igazi bűnbánatot tartok, és mindazt megcse-
lekszem, mi az igaz barátságnak te veled, Istenemmel,
föntartására kívántatik. Amen.

Csütörtöki imádság.

(Jézus kinszenvedésének az Olajfák' hegyén, emlékezetére.)

Az Olajfák' hegyén így szóla Jézus az ő tanítványai-

nak: „Szomorú az én lelkem, mind halálíg. Vigyázzatok, és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne esetek.”

Jézus így imádkozék: „Atyám! ha lehetséges, vedd el tőlem e' kelyhet; azonban ne az én', hanem a' te akaratod legyen.”

Oh végetlen kegyességű Krisztus Jézus! ki az én, és az egész világ' bűnei miatt, oly nagy lelki szorongatást és szomorúságot állottál ki, véres verejtéket hullattál, és szorongatásaidban az angyaltól bátorítottál; engedd, hogy minden sanyaruságaimban, szorultságaim- és szükségeimben az Isten' akaratjára bizzam magamat, áhítatosan és bensőséggel imádkozzam, 's minden szenvedéseim közt vigasztalást, és minden kísértetek ellen erőt nyerhessek az égből. Amen.

Pénteki imádság.

(Jézus' halálának a' keresztfán, emlékeztére.)

A' mint a' zsidók keresztre feszítették az Ur Jézust, setétség támadt, 's a' napnak kilencedik órájában fönszóval kiálta Jézus: „Istenem, Istenem! miért hagytál el engem?” 'S lehajtván fejét, kiadá lelkét. — Imádunk és dicsérünk téged, oh Jézus Krisztus! mivel a' te szent kereszted és ártatlan halálod által, az egész világot megváltottad.

Oh Uram Krisztus Jézus! ki az irántunk viseltető szeretetből, a' keresztfán oly keserű kínokat szenvedtél, valamig csak be nem teljesedett minden, és a' te szent lelked, szent testedtől el nem vált: kérek téged, könyörülj szegény lelkemen most, és mikor annak testedtől el kellend válnia; 's add, hogy a' te kereszted és kinszenvedésed minden embernek üdvére szolgáljon.

Oh Jézus, neked élek! Oh Jézus, neked halok! Oh Jézus! tied akarok lenni most és halálom' óráján. Amen.

Imádság a' kereszténység' közjáváért.

Mindenható, örök Isten! Urunk, és mennyei Atyánk! tekints végetlen irgalmasságu szemeiddel a' mi inségünkre,

nyomoruságunkra, és szükségéinkre. Könyörülj minden hívőiden, a' kikért egyszülött Fiaid, a' mi Urunk és Üdvöztönk, Krisztus Jézus, önkényt átadta magát a' bünösök' kezébe, 's drága vérét a' szent keresztfán kiöntötte. Ezen mi Urunk Jézus Krisztus által, fordítsd el tölünk, irgalmas Atyánk! a' megérdemlett büntetéseket, a' jelen és jövendő veszedelmeket, káros lázadásokat, háborút, drágaságot, betegségeket, és a' viszontagság- és nyomoruságteljes időket. Világosítsd meg, és erősítsd minden jóban az egyházi 's világi előljárókat és kormányzókat, hogy mindazt előmozdítsák, a' mi neked dicsőségedre, minékünk üdvökre, 's az egész kereszténységnek békéje- 's boldogságára szolgál.

Hallgasd meg Uram! egyszersmind könyörgésünket, mellyet különösen a' mi szeretett atyánk-, N. N. pápáért. főtisztelendő N. N. püspökünkért, és a' mi fölséges uralkodónkért terjesztünk elődbe; hogy tetteiket mindnyájan a' te szent akaratod szerint irányozzák, tanácsaikban az igazságot tartsák szem előtt, és minden vállalatukban egyedül neked kívánjanak tetszeni: hogy bölcs, és erőteljes kormányzásuk által, a' mi szent religiónkat eredeti fényében és tisztaságában föntarthassák. — Adj minékünk oh békeség' Istene! az igaz hitben igaz egyességet, minden meghasonlás nélkül. Tereld sziveinket igaz bünbánatra, 's életünk' megjobbítására; gyúlaszd föl bennünk szeretted' tüztét; adj minékünk szomjat, és buzgalmat az igazsághoz: hogy neked éltünk- és halálunkban, mint alázas gyermekek, kedvesek és tetszők lehessünk. Esedezünk egyszersmind, ur Isten! a' te szent akaratod szerint, a' mi barátink- és ellenséginkért is, az egészségesek- és betegekért, minden kesergő és nyomoruságban lévő keresztényekért, az élők- és megholtakért. Neked ajánljuk föl egyszer- 's mindenkorra cselekedeteinket és elhagyásainkat, egész életmódunkat és magunk' viseletét, éltünket és halálunkat. Csak azt engedd, hogy itt malasztodat élvezhessük, ott pedig téged a' te választottlaiddal együtt, az

örökkétartó öröm- és boldogságban dicsőíthessünk, tisztelhesünk, és magasztalhasunk. Amen.

Add meg ezt minékünk Urunk, és mennyei Atyánk! a' te kedves Fiad, a' mi Urunk és Megváltónk Krisztus Jézus által; a' ki veled és a' Szentlélekkel egyetemben, él és uralkodik örökön örökké. Amen.

Mindenekben dicsőíttessék a' végetlen irgalmu Isten,
Atya, Fiu és Szentlélek; kinek kegyelme legyen mivelünk,
's maradjon örökké. Amen.

Tárgymutató.

A.

Ábrahám, miképen látta Krisztus'napját 315.
Adakozni, keresztényi kötelesség 249, 291, 344, 473, 529, 799, 809.
Adalbert (sz.) püspök' ünnepe 's életrajza 740.
Adópénzről evangeliom 574.
Adót meg kell fizetni 413.
Adventi idő, 's annak célja 81.
Ágár és fiai, az uj-szövetség' előképe 289.
Aggódás, szerföletti 575, 93.
Agnus Dei 54.
Agoston (sz.) püspök' napja , 's életrajza 818.
Ajándékal Istennek különfélék 542 (I. Sz.-lélek' adományai), 445; 's azokat jól kell használni 155; különben nem mentenek meg az elvettetéstől 194.
Ajtatosság, milyen a' valódi 152; bold. Szűz iránt 825, 870 'sib.; sz. Józsefhez 733, akármelly szenthez 666.
Akármelly szükségben imádság 66.
Akáz király 9e.
Alajos (sz.) hitvalló' napja 's életrajza 764.
Alamislázkodás, I. Adakozni.
Álázatosság erénye 97, 121, 172, 173, 240, 252, 270, 331, 543, 548, 580, 822.
Alba 13.
Álbizodalom 277.
Áldás 38. 56; jelentése 132, 516; Isten' áldása mindenütt elnyerhető 274, 's ettől függ minden 133; asztali áldás 291, egyházi 516, időjárás 61, szülöi 133. L. Szentelés.
Áldozás (Communio) 34, 55—6.
Áldozat' jelentése 3, 512; lényege 7—8, régi 4, szükséges volta 3, nemei 4, 146. (L. Mise.)
Áldozni, magunkat Istennek. mit tesz, és hogyan kell 146, 869.
Áldópap 570.
Alleluja, mit tesz 382, miért hagyatik el börtben 192.
Állhatosság a' jóban, Istennek ajándéka 324, 635.
Ájszégven, melly bünöcük' megváltásától visszatart 265.

Álszentség, I. Képmutatás.
Álvás (lelki értelemben) 83, 186.
Ámán' büne és büntetése 251.
Ámitás I. Csalás. Hamis proféták.
Ándrás (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 668.
Angyall üdvözet 737.
Angyalok (I. Örzdangyalok) tiszte 's tisztellete 819, 835.
Anna (sz.) asszony , a' bold. Szűz' anyja 793.
Antikrisztus 102, 645.
Apát' ünnepére leczke 's evangeliom 887.
Apostolok, választatnak az ur Jézustól 671, 816—7; Jézusról bizonyosságot tesznek 438, üldözetnek 790.
Apró szentek' ünnepe 700.
Aratás' (lelki) ideje 187, 281.
Ártatlanság, üldöztetve bizék Istenben 283, 872; az ártatlanul szenvedők vidámak lehetnek 780, ök boldogok 853.
Árva' imádsága 69.
Asszonyok (sz.) napjára való leczke 's evangeliom 890; a' jó 794, és rossz asszony' képe 795; samariai nő 279, szunami 272, 302; mint élhetnek a' nők boldogul férjeikkel 162.
Asztali imádság 291.
Átalános bünvállás 896.
Átváltozás 51.
Augustus császár 120.
Azariás' imádsága 323.

B.

Babonaságról tanítás 689.
Balázs (sz.) püspök' napja 's életrajza 722.
Bánat, 897; a' gyónás' kelléke (I. Toredelmesség.) 110. L. Bünbánat.
Barkaszentelés 330.
Beavatása a' gyermek-ágyasoknak 721.
Bebalzsamozás 384.
Becstelenítés, L. Gyalázás. Régalmazás.
Becsület' sértését mint kell tűrni 169, 319.
Béke (lelki), miben áll és mint tartatik fön 94, 393, 399, 459, 853; mint adja azt Krisztus 447; föntartásáért imádság 67; azt kívánni, 's eszközölni kötelesség 294, 393, 399, 853; az azt szerelők Isten' fiai 852.
Békeáldozat 4.

Békétülés 'erénye, 's arra indító okok 409, 415, 492. L. Vigasztalás.

Bélpoklosság 172, 565, 269.

Belső áldozat 4.

Bérmálás 'szentségéről oktatás 451.

Bertalan (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 814.

Beszéd (szent I. Szent-beszéd), az istentelen és fajtalan elüzi Jézust 389.

Betegek, lelkileg 382; **betegeket** ápolni kell 608, 624, nekik szívesen szolgálni 172, 173; **betege**kért imádság 69.

Betegség, mint kell azt türni 621, 623 (l. Vigasztalás.), sokszor a 'bűnök büntetése, és azzal együtt megszűnik 608.

Bethlehemi jászolok 128.

Birák 'tiszte, igazságosan ítélni 294, 321.

Bizodalom Istenben, annak szükséges volta és hasznai 178, 180, 253, 272, 278, 290, 303, 325, 333, 335, 574, 622, 635, 744, 752; hiánya nagy vétkek 279, mint az is, ha emberekben bizunk 253. L. Albizodalom.

Bocsánatral készség 458, 473, 508—9, 631.

Boldogság 555, 835, 850; már itt is részei lehetünk 808; boldog kimulásért imádság 70.

Boldogságos Szűz ' (l. Mária.) magas fonsége 683, 802; szeplőtelen szűz 98, 735; miért jegyeztetett el sz. Józsefnek 732; Krisztust a' Szentlélektől fogadja 735, meglátogatja Erzsébetet 99; érettünk esedezik 157, 684; engedelmesség' példánya 121; az Isten' igéjét mélyen szívébe nyomja 123—4; ajlatosság hozzá 825, 870, 739, 782, 805; ünnepei: szeplőtelen Fogantatása 681, Gyertyaszentelő 717, Gyümölcselő 733, Hét fájdalmai 739, Látoztatása, vagy Sarlós B. A. 780, mennybe vitetése 801, születése, vagy Kisasszony 824, bemutatása vagy fölajánlatása 868.

Borszentelés 699.

Bosszú, annak kívánása vétkes 169, Istenre bizandó 169, 319.

Botránkozás 90, 439, 823.

Bőjt 192, 215, 217, 223, 276; mint tartották hajdan a' negyvennap' 'stb. böjtöt 218, 192; ki tartozik böjtolni 79, és miképen 217, 221; nem kicsapongásokkal kezdeni 213, hanem haszonnal tölteni 219; böjt hasznai 77, 220; némely ellenvetések 276; bűnbánat nélkül mit sem használ 218.

Bölcsesség ' (is'teni) dícsérete 683, 802; a' gonoszok nem nyriek meg 698.

Bu ellen vigasztalás 91, 94.

Bucsuról oktatás 609; nem szabadit föl az elégtétel' kötelességétől 612, megholtak' javára mint alkalmazható 613.

Bucsjárás 427, 667. L. Szent-menet.

Bujaság ' fertelmessége 285, 620, 487. L. Fajtalan. Tisztátalanság.

Buzaszentelés 718; buzaszemről hasonlatosság 328, 799, 203, 186.

Bűn, kezdetben kell neki ellentállni 256; főbűnök 628, égbekiáltó bűnök 630; Sz.-lélek elleni bűnök 539, idegen bűnök 630; nyilvánosok nyilvános bűnbánatot kívánnak 787; a' 'bűn' zsoldja a' halál 521; bűnök' bocsánatáért imádság 67.

Bűnbánat ' szükséges volta 10, 107, 220, 241, 296, 299, 540, 785; képe 787; arra indító okok 261, 265; szentsége 106 és köv. (l. Gyónás.), 287, 309, 312, 317, 337, 345, 456—7, 497, 539, 540, 606, 652; az első egyházban minő volt 611; halogatása milly veszedelmes 107, 539. L. Megtérés. Töredelmesség.

Bűnbocsátási hatalom 399, 458, 708.

Bűnös voltunk' elismerése szükséges 239, 303, 336, 628, 833 (l. Alázatosság.); bűnösök kétségbe ne essenek 241, 261; őket meg ne vessük 713; nagy öröm van mennyben egy megtérő bűnös fölött 496; a' megátkodottnak sorsa 540; bűnösökért imádkozni milly üdvös 713, 832.

Büntetés ne haragból történjék 508; a' 'bűn' következzék, és sokszor vele együtt megszűnik 608, 770.

Büntetőldő áldozat 5.

Bűnvallás l. Közyónás.

G.

Canon l. Kánon.

Casula, Cingulum 'stb. 13—4.

Collecta 17, 45.

Communio (l. Áldozás.) 34, 54.

Confiteor 15, 43.

Credo 23, 47, 381.

Csábítás ellen okodni kell 229, 263, 883.

Csalás és hazugság tiltatik 321.

Cselédek ' kötelességei 175.

Cselekedetek l. Jó cselekedetek; irgalmasság' (testi és lelki) cselekedetei 233, 524; setéség' cselekedetei 83.

Csendes ima 27, 49; mise 33.

Csodatettek 433; nem kell azok utáni sovárgással Isten kísérteni 227, 237.

Csufolódás 641, megvetendő 266, 642, 846; büntetése 642.

Csütörtöki imádság 897.

D.

Dávid ' fia 212.

Dániel oroszlánok' vermében 319; megmen-ti Susannát a' haláltól 284.

Diakonus 569.

Dicsekedni csak Istenben lehet és kell 745, egyébben oktalanság 201.

Dicsérd Sion (ének) 59.

Dic-ötös l. Gloria.

Dicsőséget (hiüt) ne keressünk 291, 545, 773.

Dies irae (ének) 818.

Dusgazdag 254.

E.

Égbekiáltó bűnök 630.

Égihábrú ellen imádság 61.

- Égő-áldozat** 4.
Egy akól- és egy pástorról ígélet 232, 408.
Egy szükséges 804.
Egyesülés Istennel 626.
Egyházatya (sz.) ünnepére leczke 's evangeliom 885.
Egyház (igaz) ismertető jelei 400; igazság' oszlopa 395, hibázhatatlan 394; Krisztusnak szellemi teste 815; mennyország-, és Isten' országának neve alatt 190, hasonlítottatik a' szőlőhöz 195, kovász- és mustármaghoz 190; miképen terjedt 190, 191; miért engedi az Isten üldöztetni 179, 589; tanítása 501 (l. Hagyomány.); egyházért imádság 67, 396.
Egyház' napja 647, 650; szentelése l. Temp-lomszentelés.
Egyházi ének 184.
Egyházi év 73; — naptár IX.
Egyházi fenylték (hajdan) 611.
Egyházi-rend 567; az azt fölvevők imádsággal választandók 725.
Egység 596.
Ehezni az igazságot 851.
Éj (szellemi) 83. l. Setétség.
Eiblizni magát igazságában, senkinek sem szabad 241, 262, 277.
Élégétel, a' bűnbánat' szentségének része 115, 345, 386, 612.
Élet' becse 860, rövidsége 414.
Életkor hosszasága nem az évek' számától mérendő 860.
Életmód' bölcs megválasztása 725.
Elizeus proféta 271, 302.
Ellenségeinket is tartozunk szeretni 170, 222, 692; megbántóinknak szivből megbocsátani 473, 631, 509; 's érettök imádkozni 67.
Elmélkedés az Isten' műveiről, szeretetére gerjeszt 179; Krisztus' kinszenvedéséről 350; ennek hasznai 828. l. Magány.
Élő áldozat 146.
Élő hit 189, 388, 433, 575, 788. l. Hit. Jó cselekedetek.
Élő víz Krisztus 281.
Előhaladás a' jóban 213.
Előképek Krisztusról 5, 326, 337, 390.
Előkért imádság 68.
Előljárók' tiszta (l. Birák) és sulyos felelőssége 155.
Előmise 50. (l. Praefatio.)
Előtornácza a' pokolnak 315.
Elsők utolsókká mint lesznek 199.
Ember' fiának miért neveztetik Krisztus 212, 707.
Emberék, itélete milly értékű 103, 213, 707; tetszését nem kell keresni 333, 875.
Emberektől félelem 90, 103, 637.
Ének (egyházi) 184.
Engedelmisség' erénye 150, 409, 413; példányunk rá Krisztus 148.
Engedetlen gyermekek' büntetése 150.
Epiphania 139.
- Epistola** l. Leczke.
Eredendő bűn 187.
Erény 119, 413, 421, 505, 619, 869; mint kell az erényeket lelkünkbe ültetni 197; isteni erények: hit, remény és szeretet 894.
Értelmezése a' szent-írásnak 395, 390, 406.
Erzsébet 769; köszöntése 99; (sz.) királyné' ünnepe és életrajza 867.
Esrás proféta 542.
Esketés (házasságnál) 161.
Esküvés 646.
Esőért imádság 66.
Estvél imádság 894.
Esztendő 73; mint kell kezdeni 134.
Evangeliom 18, 47, 20 'sib.; — utolsó 38, 56; hirdetése 432, 501, 554, 674.
Evangeliomi tanítás hasonló a' kovász- és mustármaghoz 190.
Ezekhiás' megszabadulása 220.
- F.**
- Fáblán** (sz.) vértanu' ünnepe 's életrajza 711.
Fajtalanság' bűne 487. l. Bujaság.
Farizeusi álszenteskedés 250, 276, 497, 506, 543, ravaszság 287, és gonoszság 591, 636.
Fegyverek (lelki) 83, 230, 626; ördög' fegyverei 266.
Fehér-Vasárnap 396.
Fejedelemért imádság 67.
Felajánlás (Offertorium) 24.
Felebaráti szeretet 155, 177, 222, 233, 473, 556; gyakorlására indító okok 557; nem egyezik meg vele mások' tetteinek kémlelése 591; a' valódi szeretet örvend mások' szerencséjének 556, 769—770; 's együtt jár az alázatossággal 155.
Félelem ne legyen szolgai 508.
Felfeszíteni testiünket erkölcsileg 90—1. l. Onanyargatás.
Felkelni, lelki értelemben 83, 780.
Feloldozni 's megkölni, mit tesz 708. (l. Bűnbocsát. hatalom.); a' bűnök' bocsátatának megnyerésére a' papi feloldozás szükséges 787.
Feltámadás, Krisztus urunké minden kétségen kívül van 386, 393; előképe saját lelki feltámadásunknak 386, hitünk' alapja 392, 295, 304, 307, 382, 384, 431, 548, 857.
Ferencz (xaveri, sz.) hitvalló' ünnepe 's életrajza 672; szerafi (sz.) 837.
Fiak, l. Dávid' fia, Ember' fia, Isten és Világ' fiai.
Fogadás, a' bűnbánat' szentségének része 122.
Fogantatás (szeplötelen), Bold. Szüze 681.
Főbűnök 628.
Földi élet' rövid volta 414.
Földi javakat nem kell aggódva keresni 573, Krisztusért a' meglévőket is örömmel el kell hagyni 671, 715, 796; 's az irgalmasság' gyakorlására fordítani 254, 807;

azokat rosszul használni milly vétek 528, 574.
Fővenység, főbün 263, 591.
Fügefáról veit példabeszéd 605—6.
Fülöp (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 752.
Füstölés 16, 19, 25.
Füvek' szentelése 801.

G.

Gazdák' kötelességei a' cselédek iránt 175.
 L. Házi-asszony. Házi-gazda.
Gazdagság 528, 574, 745; igazságtalannak nevezetik 530, nem tesz boldoggá 576, sőt igen is nagy kísértésekkel jár 807; valódit keressünk 796.
Girákkal kereskedő szolgák 810. L. Talentom.
Gloria 16, 40, 45.
Gond, szerfölötti tiltatik, és haszontalan 93, 575.
Gondolattal is lehet vétkezni, mi büntetésre méltó 609, 535; mint kell a' rossz gondolatokat kiüzni 230.
Gondviselés (isteni) 138, 180, 704, 773.
Gonosz I. Bün. Rossz.
Graduale 18.
Gyalázás bün 507; gyaláztatásban vigasztalás 314—5.
Gyermekágyasok 721.
Gyermekeket Isten' dicsőségére kell nevelni 769, 813; ha elhalnak, nem kell fölöttük mód nélkül keseregni 703—4; engedetlenek' büntetése 150; gyermekek szülőikért imádkozzanak 68.
Gyertyaszentelés 717.
Gyertyaszentelő-Boldog-Asszony' ünnepe 717.
Gyónásról oktatás 107, 110, 113, 265, 270; gyónásnál az álszégnyen legyőzendő 114.
Gyűlölet 484; mit tesz, önlelkét gyűlölni 800.
Gyümölcsel a' töredelmességnek (I. Töredelmesség.) 96, 523—4; Szentléleknek 446.
Gyümölcsöltő-Boldog-Asszony' ünnepe 733.
Gyümölcszsenteles 801.
György (sz.) vértanu' ünnepe 746.

H.

Háborukor imádság 67.
Hágár I. Ágár.
Hagyomány 400, 404.
Hajlandóság rosszra 187.
Hálaadás Istennek, főleg azért, hogy az üdvösségre meghivatunk 88, 122, 125, 130, 141, 302, 339, 417, 432, 616, 643.
Háladatosságot miért kíván az Isten tőlünk 566.
Háladatlanság' rutsága 566, 770.
Halál 304, 307, 582, 720, 584, lelki 641; boldog halálért imádság 70; halálos bűnök 628.

Halászat (lelki) 502, 671; gazdag halászatról evangéliom 500.
Halhatatlanság 314.
Halogatása a' bűnbánatnak 539.
Haldoklóért imádság 69.
Halottak' miséje 39, napja 854; imádság érettek 68; tudnak rólunk 315; nem kell fölöttük szerfölött keseregni 582.
Hamis proféták 522, 645.
Hamuszentelés 214.
Hamvazó-Szerda 214.
Harag 508, 510, mikor vétek 508; óvószerek ellene 510; haragosok kerülendők 315.
Harangok' szentelése 519; elnémulása nagy-hétén 343.
Harcz az ördög ellen 626.
Háromagy gyertya 377; — **királyok** 142, 144; — **zsidó férfiak** az égő kemenczében 324.
Hasonlatosságokban miért beszélt Krisztus 191.
Házások, miért áldatnak meg a' pap által 161; kötelességeik 161 — 2.
Házasság' szentsége 159 — 163; tulajdon lelkipásztor és két tanu előtt 161, milly előkészülettel 159, és szándékkal vendő fel 160; kihirdetése miért történik 161; boldogtalan házasságok' okai 160; vegyes-házasságok 163.
Házasságtörő asszonyról evangéliom 286.
Házasulandók' tiszte 156.
Házi-asszony (jő) képe 794.
Házi-gazda és gazdasszony' kötelességei 175, 208; különösen beteg cselédek iránt 173; jó példát nyujtsanak 622.
Hazudni és csalni tilos. 321.
Henyelés, I. Hivalkodás. Jóra való restség.
Heródes képmutatása 139, 141, kegyetlensége 702, 779, és ennek büntetése 702—3.
Hinni Krisztusban mindennek lehetséges 432, 670.
Hirhordás 321.
Hit 189, 324, 397, 400, 402, 458, 459; 640, 755, 796, 874 — 5 (I. Elő hit.); üdvözít 307, 563, 689; csak egy 596; hit, reménység és szeretet' indulatinak folgerjesztése 896. (L. Elő hit.)
Hitetlenség' kárhuzatos volta 271, 310, 320, 322, 329, 433, 449.
Hittagadók közt legyen a' keresztény annál példásabb életű 413.
Hittérjesztés 674.
Hitvallás (I. Credo.) 23, 670.
Hitvalló' ünnepére leczke 886.
Hivalkodni mit tesz 198; dologtalanság az ördög' jegyvere 266.
Hivatás 196
Hosszu élet 860.
Hosszvárakozó az Isten 88, 186, 336.
Humerale 13.
Hnsevés miért tiltatik Pénteken és Szombaton 79.

Lusvét 339, 381; készület rá 292; husvétii gyertya 378, 435, tojások 382.

I.

Idegen bünök 630.

Idő, rövid és bizonytalan 226, azért jól kell azt használni 619, 620, 606; jó időért imádság 66.

Ifjúság 860.

Iga, Jézusé mi 727.

Igazak (el ne bízzák magukat. I. Elbizni.) jutalma, 's üldözőik' büntetése 853, 753; szükség, hogy az igazak üldözést szenvedjenek 853. L. Szenvedés.

Igazság; a' farizeusoké minő 506; kimondása erény 89 — 90, 764; 'a' legyünk készek érte szenvedni 319 — 0, 851.

Igazulás Isten' kegyelme által 563.

Ige, Istennek egyszülött fia 126, testlé lett 128; Isten' igéje jó mag, melly sz. beszédek által a' hallgatók' szívébe hintetik 186, 203.

Ignác (loyolai sz.) hitvalló' ünnepe 's életrajza 797.

Illedelmesen kell a' kereszténynek élni 84.

Illés proféta 95, 236, 245, 249.

Illetlen beszédek 263.

Imádkozni halottakért 588, főleg kikért kell 855; rózsafüzért, miképen 841; alkalmas idő rá az éjszaka 817.

Imádni Isten lélekben és igazságban kell 280-1.

Imádságról tanítás 247, 422, 426, 436, 544 — 5, 643, 841; ereje 779; különféle módjai 426, minő legyen 247, 422, 'stb. különféle szükségekben 66, 92, 136, 416, sz. mise után 61, Vasárnapokon 75, uj-év' napján 137; miért nem hallgatják meg mindég 423; reggeli 891, estvéli 894, kereszténység' közjáváért 898.

Imre (sz.) herczeg' napja 's életrajza 859.

Inszakadt' meggyógyítása 457, 607.

Inteni testvérileg 313, 273.

Introltus I. Misekezet.

Invocavit Vasárnap 225.

Írás (szent) I. Szent-írás.

Irgalmasság' gyakorlása szükséges 473, 631, 852; mi is csak ugy remélhetvén Istenből irgalmat 233, 472 — 3, 852; kedvesebb az előtte az áldozatnál 831; testi és lelki irgalmasság' művei 233, 524.

Irigység' utálatos volta 199, 255, 770.

Isten' akaratábani megnyugvás 174; áldása 133; — a' béketérés' Istene 88, 186; fia Krisztus 126, 101 (I. Krisztus.); mint lehetünk mi is Isten' fiaivá 128, 313, 852; igéjének ereje 205; hallgatásban buzgók legyünk 290, 313, 329, 417, 421, 501, 549, 835; az azt hallgatók boldogok 268; — irgalma véget en 299, 88, 261, 630; jósága — 119, 515; országa- (I. Mennysország. Egyház.) 99, 257; 's parancsolatairól tanítás 727;

szeretele (I. Szeretet.) 445, 450, 484, 597; 's ennek bizonyosságai irántunk 119, 125, 445; — szállójében munkálni mit tesz 196, 257; Istenhez térni I. Megtérés; Isten kormányoz mindeneket 180, 326; minden embert üdvözíteni akar 432, 445, 670; mi az oka, hogy sokan még sem üdvözülnek 432; Isten az igazakban lakik 445, övét csudálatosan vezérli 138, hívja az embereket 196; azért kövessük hívását 329, 671, 831; a' buzgóság' nagyságához méri a' jutalmat 198; a' kiket szeret, megfenyíti 703 — 4; Isten kísérteni mit tesz 535, káromlani 608; Istennek szolgálni 521, 573.

Istenes élet (I. Erény.) 119, 152, 263; valódi istenségesség 152.

Istentelenség 538.

Isteni félelem 421; — gondviselés (I. Gondviselés.); isteni tisztélet, észszerű, minden áll 146, 281 (I. Külső isteni tiszt.).

István (sz.) első vértanu' ünnepe 's életrajza 690; — királyé 805.

Izákosság (I. Részegség.) 493.

Itélet (utolsó) 103 (I. Utolsó itélet.); önmagáról, könnyen téved 103; a' világe mennyire becüldendő 103, 213, 707; vakmerő tiltatik 473, 543.

Izák és Izmael az ó- és uj szövetség' példázói 288.

J.

Jalrus' leánya halottaiból föltámad 640 — 1.

Jakab (sz.) apostol (ifjabbik) ünnepe 's életrajza 752; — idősebbé 789.

Jámborság (valódi) I. Istenség; reményét Istenben helyezi 324, 484.

János (Keresztelő sz.) 770. I. Keresztelő János.

János (sz.) apostol' napja 's életrajza 695, evangelioma 56, áldása 699; — nepomuki (sz.) vértanu' ünnepe 763.

Javak I. Földi javak. Gazdagság.

Jegyesek I. Házasulandók.

Jel, Jónásé 237; jelek, melyeket a' hívők munkálnak 433.

Jeremiás Krisztus' előképe 337, üldöztetik 327, 337.

Jeruzsálem' átalakodottsága 537, példázza a' bűnösekét általában 537; — pusztulása, büntetésül Krisztus' halála miatt 645, 693; menyei Jeruzsálem 651, 288.

Jézus' (I. Krisztus.) nevének ereje 136, sz nevében kell tenni mindent 137, 183; — a' tizenkét éves, a' templomban 148; megkísértetik az ördögtől 227, jár a' tenger' hullámain 224, betegetek gyógyit 224, szombaton is 242; az árusokat és vevőket a' templomból kiüzi 235, 294, 537; megjövendőli halálát 211, 327, 413, 438; elrejté magát a' zsidók elől 313, 328; bevonul Jeruzsálembe

- 332; segítő a' szükségben 278, élet és halál' ura 304, 307, jó pásztor 409, 497, 322; bűneinkért eleget tett, de nekünk is közre kell munkálnunk 386, 312; megváltó halálának szükséges volta 329, 760, 800; fellámadása 381' s köv.
- Jóakaróinkért** imádság 67.
- Joakhim** (sz.) ünnepe 812.
- Jó barátokat** mint szerezhetni mennyekben 529.
- Jó cselekedetek** 524, 189, 874; szükségések az üdvösségre 525, 194; szeretet nélkül mit sem használnak 210, 501, nem hiú dicsőség végett gyakorlandók 250, 222.
- Jó fa'** gyümölcse 523.
- Jó mag** 186, 203.
- Jónás** Krisztus' előképe 237, Ninivében predikál 316.
- Jó példa'** hatása 93, 413, 622.
- Jó pásztor** (l. Krisztus.) legelteti juhait, és fölkeresi az eltévedtet, 322, 409, 497.
- Jóra** való restség főbűn 629.
- Jó szándék**, oktatás róla (l. Szándék). 503, 597; nélküle semmi üdvést nem tehetni 183—4, 501; naponkinti felindulása 892.
- Jótekonyság** (l. Adakozni).
- Jótévkért** imádság l. Jóakaróink.
- Józanság**, eszköz a' kísértetek' legyőzésére 493.
- József** (sz.) ünnepe 729, hite 703; — egyiptominak álmái 255.
- Jövendölés**, profétáké a' sz. miséről 6, hogy Krisztus Bethlehembben 120, Dávid' nemzetségből 99, és szüztől születik 98, a' világ' világossága lesz 141, és szenvedni fog 212; Simeoné Jézusról 131; a' jövendöléseket nem kell megvetni, de vakon sem mindent hinni 243.
- Judás** (Thádé, sz.) apostol 842; — az áruló 336, 724.
- Judica** Vasárnap 310.
- Juhok** l. Jó pásztor.
- Jutalom** az Isten' szőlőjébeni munkáért 196, a' buzgóságtól függ 198.
- K.
- Kánai** menyegző 156 — 9.
- Kánon** (l. Ürfelmutatás.) 28, 50.
- Kántorbőjt** 78, 102, 455, 601.
- Kárhozatba** miért esnek az emberek 432, 449; kárhoztatni a' tévelygőket nem szabad 402. L. Pokol.
- Káromkodás'** vétkének nagy volta, l. Istent káromlani.
- Karácson** 117, miért mondatik e' napon három mise 117.
- Kardöltő** 14.
- Katalin** (sz.) szűz' ünnepe 's életrajza 870.
- Kegyelem** (l. Szentlélek' adományai. Malszt.) 843; idejét használni kell 226, 234, 312, 317 — 8, 606.
- Kegyolaj** 452, 468.
- Kehely**, szenvédés' képe 252, 791.
- Kenyértörés** 391.
- Képek'** (sz.) tiszteletben tartása 665.
- Képmutatás'** utálatossága 250, 636, 875.
- Kérelplők'** használata 343.
- Kérés** (l. Imádság.), Istent miért kell 422, és kinek nevében kérni 422; nem saját érdemünknel fogva 247.
- Kereszt'** tisztelete 665, 760 — 1, imádsása milly értelemben veendő 348, 760; — feltalálásának ünnepe 757, felmagasztalásának ünnepe 826.
- Keresztelni** 462. L. Kereszttség.
- Keresztelő János**, Krisztus' előkövetje 718, 751, születésnapja 767; — készíti az Ur' utját 91, 105, tömlőzbe vettetik 89, tanítványait Krisztushoz küldi 89 — 90; predikálása 104; Krisztus őt nagyobbannak mondja a' profétáknál 89 — 91; Heródes által megöletik 771.
- Keresztény'** kötelességei (l. Erény. Istenség.) 146 — 7, 331, 412 — 3, 465 's köv., 487, 580, 624, 625; nevezettséget legyen előttünk 130; a' jó keresztény Krisztusról bizonyoságot tesz 438, Krisztussal az ördög ellen küzd 266 — 7, testét sanyargatja 194; hasonló a' jó földhez 204, kerüli azt, a' mi beszonnyozná 276, Krisztussal egy érzésű 331; minden keresztények egy test' tagjai 815; — vallás' méltósága a' zsidó fölött 130, 563, 580, 678; mi által terjedt leginkább 190.
- Keresztjáró** hét 429.
- Keresztjel** 19, 24.
- Keresztnevek'** jelentése 465, 770.
- Keresztsg**, Jánosának ereje 96, 140; szentség 463, 514.
- Keresztszülők'** kötelessége 464, bérálásnál 453.
- Keresztuti** ájtatosság 349, 827.
- Keresztvetés** 761.
- Keresztviz-szentelés** 378, 442.
- Kérő** áldozat 5.
- Készület** husvétii ünnepre 292; Szentlélek' malasztjának elvételére 436, 441.
- Kételkedés** 744, Tamásé 399.
- Kétségbeesni** vétek 241, 262.
- Kevélység** főbűn 97, 545 (l. Nagyragyás.), 628, békét háborít 155, hitetlenséggel jár 270, esős követi 251, 580.
- Kézmosás** 26, 49.
- Kherubok** 830.
- Klengesztelődés** minő legyen 509.
- Kinyilatkoztatás**, isteni 400.
- Királyok'** (három) napja 139, zsengei a' pogányságból megtérteknek 141; Krisztusnak ajándékokat adnak 144, miben őket mi is utánozhatjuk 144.
- Kisasszony' napja** 824.
- Kisértelt** mit tesz 238 — 231, 535; főleg mi által kísértetünk 228; Isten által is olykor, de csak javunkra 229, 289 — 0,

- és erők fölött soha sem 230; legjobb szerek a' kísértet' legyőzésére 227, 230, 836; miért hágy minket az Isten megkísértetni 178, 229, 744; Istent kísérteni vétek 535.
- Kitartás** a' jóban l. Állhatatosság.
- Kívánatok** új-évre 134; rossznak kívánása tilos 170, 535.
- Konkoly** 186, 204.
- Kornél** százasos 448.
- Kormányzás** (isteni) 180. l. Gondviselés.
- Kovács** (szellemi) 383.
- Köntös** (sz.) 374.
- Körmenetek** 427, 476, 748.
- Körüméltetés** 134, szellemi értelemben mi 135.
- Követel** Krisztust mint kell 831, 125, 714; 's mi lesz jutalma 715.
- Közgyónás** 15, 43, 896
- Közinség** idején ima 66.
- Krisztus** (I. Jézus.) öröktől fogva egyszülött fia mennyei Atyjának 117, igaz Isten 248, 295, 311, 313, 397, 437, 600, 707, és ember egyszersmind 212, 707, mívé mi érettünk lett 119, 124, 685, 735; született Bethlehembben, a' bold. Szüztől egy istállóban 117, 121, 685, (lelkileg mint születik bennünk is 81, 102, 117.) ez lévén első eljövetele 81, 106, 116, 121, második pedig az ülétre 81; születése után jászolba fektetették, 's kijelentetik a' pásztoroknak 121, körümeztetik 135, bemutatattik a' templomban 717, felmegy szülőivel a' jerusalemi templomba 148, megkereszteltetik a' Jordánban 140; hegyre megy imádkozni 816; tanítása isteni 298, csudákat tesz 178, 'stb. és hatalommal bír mindennek fölött, 726; de a' zsidóktól nem fogadtatik el 127, 131, 174, 199, 257, nazareusnak hívatik 139, rágalmaztatik 265, 314, üldöztetik 315, 325 — 6, megjövendöli saját kinszenvedését és halálát, mint üdvösségünkre szükségést, 212, 252, 328, valamint feltámadását 237, Jerusálem' pusztulását 645, és tanítványainak üldöztetését is 211, 438; meg akarják kövezni 315, bevonul ünnepélyesen Jerusálembe 332, 334, kínt szenved, és a' keresztfán üdvösségünkért, mint már az ó-szövetségben előképei 5, 390 példázta, önkényt 390, meghal 331, 345, 347.
- Krisztus'** kinszenvedésének története 347 — 352, 's elmékedés róla 350, 828, mint részesülhetünk mi is benne 289; Krisztus' kinszenvedésére emlékeztetnek a' sz. mise' szertartásai 40, 's a' Quinquagesima vasárnapi evangéliom 213.
- Krisztus'** dicsőséges feltámadása 295, 381 's köv. (l. Feltámadás.), mennyekbe menetele 434; nemzedéksora 685.
- Krisztus** áldozat 5, bűncinkért eleget tett 312 (l. Elégtétel.), szabadított 309, üdvösségünk 278, 338, kegyelmével megszentelünk 281, szövetség' anyyala 718, világ' vilárossága 127, 141, 310, 719; főpapunk 311, ut, igazság, és élet 754 — 5, lelkünk' jegyese 780, 785, ugyanaz mindenkor 677; Krisztus ellen ki van 267, igája mi 727, juhái kik 409, keresztének ellenségei 639; köntöséről tanítás 374; követni mint kell 714 (l. Követni.); megszentelése szívünkben 505; nevében kérni 422; sebhelyei 394, tanítása 190, utjai (l. Ur' utjai.) 105; teste az egyház 815.
- Kulcsok'** hatalma l. Feloldozás. Bűnbocsátási hatalom.
- Különféle** imádságok 891.
- Külső áldozat** 4; külső isteni-tisztelet 281.
- Kyrie eleison** 16.

L.

- Lábmosás** N.-Csütörtökön 343.
- Laetare** Vasárnap 287.
- Lakoma**, az egyház, Oltári-szentség és örök boldogság' képe 486, 873. (l. Menyegző.)
- László** (sz.) király' ünnepe 's életrajza 772.
- Látogatás'** (isteni) ideje 318, 537.
- Lauda Sion** (ének) 59.
- Lázár** (és a' dusszagdát) 253 — 4; — föltámasztatik halottaiból 306.
- Lecské** 18, 46.
- Lélek'** becse és méltósága 638; mint kell lélek szerint járni 572, azt szeretni és gyűlölni 800, lélekben megújulni 614; lelket kioltani mit tesz 243; lelkeken segíteni a' tisztítóüzben (l. ezt).
- Lélekismeret** (jó) 94, 779, legnagyobb kincs 692, az ember' vilárossága 865, szavára kell hallgatni 264; megvizsgálása gyónás előtt 108.
- Lelkipásztor** l. Pap.
- Leopold** (sz.) hitvalló' ünnepe 's életrajza 866.
- Lopást** tiltja az Isten 321.
- Lörincz** (sz.) vértanu' ünnepe 's életrajza 798.

M.

- Magány** üdvös 291, 549.
- Magnificat** ének 100, 782
- Mag** l. Jó mag.
- Magvető** emberről példabeszéd 203.
- Malaklás'** jóvendölése 7.
- Malaszt** (l. Kegyelem.) Szentlélek' adományai.) kulforrása Krisztus 281; közre kell vele munkálni 243, 448, 456, 's azt használni 681.
- Mammon** l. Gazdagság. Földi javak.
- Manipulus** 14.
- Manna** Oltári-szentség' jelképe 195.
- Mardokheus** Istenben bizik 251.
- Mária** (l. Boldogs. Szüz.), Krisztus' anyja gondoskodik a' jegyesekről 157; — bemutatattásának ünnepe 868, hét faj-

dalmának 739, látogatásának 780, születésének 824, mennybe vitetésének ünnepe 801; — irántai ájtatosságra buzdítás 825, tisztelete 662, 684.

Mária Magdolna 336, ünnepe 783; Mária, Mártha' testvére megkeni az ur Jézus' lábait 335, hallgatja az ur Jézus' igéit 804.

Márk (sz.) evangelista' ünnepe 's életrajza 747.

Mártha' szorgalma 804.

Márton (sz.) püspök' ünnepe 's életrajza 861.

Máté (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 829.

Mátyás (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 723.

Meghalni Krisztussal, mit tesz 514.

Megnyugvás az Isten' akaratában 174.

Megszentelése Krisztusnak önmagunkban 505. (L. Szentelés.)

Megtartóztatási napok (l. Böjt.) 77.

Megtérés (l. Bűnbánat.) 107, 226, 234, 242, 277, 329, 653, 715, 785; halogatása veszélyes 107, 539; minő legyen 96, 714, 831; a' világ' örömei közt lehetetlen 641; másoknak Istenhez térítése a' legüdösebb jó cselekedet 832.

Megváltásunkért szenvedett Krisztus 345, 386, 605, melyre szükségünk volt 123.

Megváltó l. Krisztus.

Melkhizedek' áldozata 5.

Memento 29, 51, 32, 52.

Menet (sz.) l. Körmenet.

Menyegző, az örök boldogság' képe (l. Lakoma.) 873; kánai menyegzőn 156, a' bor' hiánya mit jelent 158; menyegzői ruha mi 616—7.

Mennybe menetele Krisztusnak 430 's köv.

Mennyország 186; örömeit 617, meg kell érdemelni 771, 853; és fáradsággal kell oda jutnunk 194, 246, 252, 796; neve alatt értetik az egyház is 159, hasonlítatik a' lakoma- 's menyegzőhöz (l. ezeket), elrejtett kincshez, gyöngy- és hálózhoz 795, szántóföldhez 185, 203. kovász- és mustármaghoz 189.

Mértékletesség l. Józsánság.

Mértékletlenség l. Iszákosság. Részség. Torkosság.

Miatyánk (l. Ur' imádsága.) 424.

Mihály (sz.) főbátyal' ünnepe 833.

Miklós (sz.) püspök' ünnepe 's életrajza 675.

Minden szentek' napjára oktatás 847.

Minister 15.

Minkhah 7.

Mise, valódi áldozat 3. lényege 7—8, folytonos szüksége 6—7, hasznai 9; e' szónak jelentése 8; mikor szerzetelt 7; az utolsó vacsorának megünneplése 477; fő- és alkotórészei 12, 15, 24; szertartásai 15, 39, mire emlékeztetnek 41; miert mondatik Karácsonkor három 117, N.-

Csütörtökön csak egy 343, N.-Pénteken nem mondatik 349; halottakért 39; a' mint a' pap mondja 42; mint kell a' sz. misén jelen lenni 11; misekezdet 15, 44; miseruhák 12—14; sz. mise Urnapra 57.

Mózes' megjelenése Urunk' színváltásakor 245; mózesi áldozat 5, és törvény (l. Ó-szövetség.) 130, 563, 580, 838.

Munkálni az Ur' szőlőjében mit tesz 196.

N.

Naámán 269.

Nabukodonozor 324.

Naimi özvegy, és fia 304, 581.

Nagyhéti oktatás 334; **nagy-pénteki** 345, szertartások 347; miért nem ünnepeleltik e' nap nagyobb fényvel 346; **nagyszombati oktatás és szertartások** 377.

Nagyravagyás 545, 815, 822. L. Kevélység.

Nagyság (valódi) 751.

Nappal (szellemi értelemben) 83.

Nazareusnak miért hívott Jézus 139.

Negyvennapl böjt 217.

Ninivelek' bűnbánata 317.

Nő l. Asszony.

Nyaköltő 14.

Nyavalak. l. Betegség.

Nyelvünkell visszaélés (l. Csúfolódás. Hírhordás. Káromlás. Rágalmazás.) 552, 641, 764, 389.

Nyolcz boldogságok 850.

O.

Ócull Vasárnap 262.

Ó ember 514.

Offertorium 24, 48.

Olaj (szellemi értelemben) 874.

Oltárok 12, nagy-böjtben két lepellel tartátnak be 215, N.-Csütörtökön megfosztatnak 344, 's N.-Szombaton ujra fölékesítettnek 379.

Oltári 15.

Oltári-szentség 477, 481, 486, 678; mint áldozat 3 és köv., mint szentség 481 's köv.; Krisztus Jézus az Oltári-szentségben valóban jelen van 477; miért nyujtatik a' világiaknak csupán egy szin alatt 479; méltatlan vétele milly bűn 341. L. Mise.

Olvasó' (sz.) ünnepe 839, titkai 840; mint kell azt imádkozni 841.

Ostya 34.

Ó-szövetségi áldozatok 5.— atyák' üdvözülése 81; törvény 134, 289. L. Mózes.

Ö.

Önsanyargatás, mint keresztényi kötelesség 90 — 1, 318, 639; neme a' vértanúságnak 800.

Ördög' fegyverei 266, kísértései rosazza 228; kísért, de nem kényszeríthet rá 229, nem is minden kísértetnek ő a' szer-

zöje 230, 266; mikép győzhetjük őt le 230, 266, 626; néma ördög 264 — 5.

Öregség, milyen a' tiszteletre méltó 860, 869.

Örömek I. Mennyei, Világi örömek.

Örülti istenesen I. Örvendeni.

Örvendeni az Urban 93, mások' jóllétén 607.

Örzoangyalok' ünnepe 818.

Öv 13.

Özvegyek 132, 581; szareptai özvegy 248, 271, naimi 304, 581; — ünnepére leczke 890.

P.

Pál (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 777; dicsekedik a' Szentlélek' adományaiban 201 — 2; fordulása-, vagyis megtérésének napja 711, alázatossága 202, 548, 554.

Pálma (Virág-) Vasárnap 330.

Pápa 501, 709; érette imádság 67, 396.

Pap áldás 133, 161; hivatalok és méltóságok után nem kell sovárogni, még kevésbé betolakodni 105, 725, 817; papok' kötelessége, tenni, a' mit tanítanak 864; hivatalukat tisztelnünk kell bennök 103, 554, 565, 863, még ha hibásak is 172, 570; vizsgáztatásuk az üldözésben 846.

Parancsolatok' megtartása 627.

Passio I. Krisztus' kinszenved.

Pásztor (I. Jó pásztor.), bethlehemiek a' hivatást követő hívek' előképei 123.

Pater noster (I. Ur' imádsága.) 53.

Példa I. Jó példa. Rossz példa. Botránkozás.

Penitenczla' gyümölcssei 96, szentsége 106. L. Bűnbánat.

Péntek 79; imádság e' napra 898.

Péter (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 776, székfoglalásának ünnepe 704; Krisztust követi 698; az egyház' alapköve 708, elsőséggel bír 822, csodatettei 456.

Pogányok is hivatják az üdvösségre, Istennek merő irgalmából 88, 141, 262, 670, 688.

Poklosság I. Belpoklos.

Pokol' kínjainak örökkévalósága 631.

Predikáció I. Szent beszéd.

Præfatio (I. Előmise.) 28, 50, 62.

Proféták (hamis) 522.

Processiók I. Körmenet. Bucsujárás.

Publikánus I. Vámszedő.

Pusztítás' iszonyatossága 644.

Pünkösöd 441.

Püspökök mik 709.

Püspök és vértanu' ünnepére leczke 's evang. 876; — és hitvallóéra 884.

Q.

Quinquagesima Vasárnap 209.

R.

Ragadós nyavalák ellen imádság 71.

Rágalmazás 530, ellene vigasz 314, 533.

Reménység 410, felindítása 896.

Reminiscere Vasárnap 243.

Reggeli imádság 891.

Részegség 493, 619, 620.

Restség I. Jóra való restség. Hivalkodás.

Rossz szokás' kiirtása 197, általa meggyőzetni 169, kezdetben kell neki ellentállni 256, rosszat kiválás 170, rosszra való hajlandóság 187, rosszat rosszal fizetni 169, mások' kedvéért rosszat tenni milly utálatosság 779; rossz asszonyok (I. Asszony.); rosszakat miért tűri az Isten 186; miért gyűlölik a' világosságot 450.

Rózsafüzér (sz.) ünnepe 839. L. Olvasó.

Ruhák' jelentése a' sz. misében 12; menyegzői ruha I. Menyegző.

S.

Sabal (déli) királyné 237.

Sáfár (házitiszt) a' hűtelen 528.

Salomon' ítélete 293 — 4.

Samarial asszony 279; nép' hite 281; könyörületessé samariai I. Szamaritanus.

Sára és maradéka az uj-szövetség' képe 289.

Sarlós Boldog-Asszony' napja 780.

Sebestyén (sz.) vértanu' ünnepe 711.

Sebhelyek (sz.) 394.

Septuagesima Vasárnap 192.

Setétség (szellemi) 127, cselekedetei 83; miért szeretik az emberek inkább a' setétséget 127, 450; setét solozsmák 344.

Sexagesima Vasárnap 200.

Sikotnéma (elki értelemben) 549.

Simeon' áldása és jövendölése 131, 720.

Simon (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 842.

Siránkozók boldogok 851.

Só szentelés 518.

Solozsma, setét 344.

Stola 14.

Susánna' története, 's az abból vont tanulság 282 's köv.

Szamaritanus' könyörületessége 582.

Szánakozás 582.

Szándék 503, bajtólásnál 80, 219, házasságnál 160.

Százados' hite I. Kornél.

Szegények iránti jótékonyosság (I. Adakozás.) 799, 808; — lélekben, boldogok 850.

Szegénységben vigasztalás 291, 575, 745, 808.

Szolidég 727, 851.

Szemérmesség 735, a' ruházatban 'stb. 565, 871; alszemérmesség I. Alszegyén.

Szent beszéd (I. Isten' igeje.), készület hozzá 206, mint kell hallgatni 207.

Szentelek' tisztelete- és segítségül hívásáról oktatás 659, 847; közbenjárásuk hasznos 296.

Szentelések mik 516; a' megszenteltek becsben tartandók 517; szentelni a' Va-

sárnapot mint kell 74; Krisztust ma-
gunkban 505.
Szent-írás' hasznai 88; tanítás róla 395,
402; világos-e magában 395.
Szentháromság' titka 461, 469; Vasár-
napja 459; imádság hozzá 461.
Szentlélek, oktatás róla 431, 441 és köv.,
leszáll az apostolokra 442, bizonyosságot
tesz Krisztusról 437; meggyőzi a' vilá-
got a' bűnről, igazságról és ítéleiről
418; vigasztaló 437, boldogító 446;
elfogadásárni készüllet 418, 436, 441,
454; adományai 445, 542, 843, 's gyü-
mölcei 446; malasztja az üdvösségre
szükséges 875, 419, 436; Szentlélekhez
imádság 454; ellenei bűnök 539.
Szentségek (l. Keresztelés. Bérmlás 'stb.)
281.
Szentségtelenítése a' Vasárnapnak 74.
Szenvedések (l. Vigasztalás.), hasznai 179,
301, 325, 621, 678, 703, 743, szükséges
volta 438; imádság a' szenvedések közt
71, 623.
Szeretet (l. Isten' szeretete. Felebaráti szer-
etet.) 183, 436, 445, 472; szükséges vol-
ta 210, 472, 617; a' törvényt betölti, tö-
kéletesség' kötele 177, nagyobb a' hit-
és reménységénél 210—1; szolgálatkész
100, buzgó 384, elfedi a' bűnöket 436,
ismertető jele az Isten' fiaiak 484; nél-
küle sem a' hit, sem semmi jó cselekedet
nem üdvözíthet 177, 209, 617; a' világ'
szeretete elvon az Istentől 217.
Szerencsétlenségeket miért bocsát ránk az
Isten (l. Szenvedések.) 301, 617—8.
Szerpapság (l. Diakonus.) 569.
Szertartások 551, megtartandók 148, 551,
sz. misében mit jelentenek 15—40, nagy-
héten 330 's köv., keresztvíz szentelés-
kor 378, Oltári-szentség körül 483, tem-
etéskor 586, templomszenteléskor 647.
Szinek a' miseruháknál 15.
Színváltozása Krisztus urunknak 245.
Szív' tisztasága 852; megbocsátani szívből
509, 631.
Szokást (rossz) kiirtani 197.
Szolgák' kötelességeik 175, betegségben
el nem hagyandók 173.
Szolgálni Istennek 521, 800, 801.
Szombat 79, megzegésével vádoltatik
Krisztus 298, 302.
Szomjazni az igazságot 851.
Szomorúság (l. Szenvedés. Üldöztetés.
Vigasztalás.) 91, 94.
Szőlőről vett hasonlatosság 195, munkái
benne mit tesz 196, 256, 879, 880.
Szükségben imádság 66, 136, 292, 416;
segítő szentek 663.
Szükséges, egy 804.
Szülő áldás 133, 260.
Szülők' imádsága gyermekeikért 68, köte-
lességeik 132, 294, 303, 869; rézeait-
sók gyermekeiket saját és a' papok' ál-

dásában 133, gondoskodjanak gyermeke-
iknek nem csupán anyagi ellátásáról, ha-
nem és leginkább lelki javáról, 's nevel-
tetéséről 132, 303, 769, küldjék szorgal-
masan iskolába, 's a' tanításra 149, ör-
ködjének fölöttük, és nézzék, milly tár-
saságban vannak 126; ajánlják fel őket
Istennek 813, 869, gyermektelen szülök-
nek intés 769.

Születése Jézusnak l. Krisztus.

Szüzek' (okosak és esztelenek 873) ünne-
pére leczke 's evangeliom 887—9.

Szüzesség' érdeme 701, 766, 874.

T.

Takarékosság 291.

Talentem 680. l. Gira.

Tamás (sz.) apostol' ünnepe 's életrajza 686.

Tékozló fiúról hasonlatosság 232.

Tél (szellemi értelemben) 781.

Temetés; szertartások 586.

Templom, tisztán és tiszteletben tartandó
235, 295, 538, lelki értelemben 235, 295,
653, Szentlélek' templomai vagyunk 653,
688;—szentelés 647.

Tengernek csudálatos lecsendesítése 224.

Test' ösztöne 202, 823, sanyargatása l. Ön-
sanyargatás. Bűnbánat; test szerint élni
527; testi kívánságok nem egyeznek az
élő hittel 639; Krisztus' teste az Oltári-
szentségben valóságosan jelen van 477;
Krisztus' teste az egyház is szellemileg
815.

Testvér! intés 273.

Tiszta élet 244, 286—7; időért imádság 66,
—szívüek látják az Istent 852.

Tisztaság 697, 766, 852.

Tisztátalanság l. Bujaság, Fajtalanság.

Tisztességesen járni mit tesz 84.

Tisztítottú 854.

Tisztulás' törvénye a' zsidóknál 717, 719.

Titkok (l. Olvasó.) 840.

Tizedet meg kell adni, a' kinek vele tar-
tozunk 546, 412.

Tizes, munkabér mit jelent 196.

Toldalek 876 's köv.

Torkosság főbűn 628.

Tökéletesség 183.

Tömjénezés (l. Füstölés.) 16.

Töredelmesség (l. Bűnbánat.) 110.

Trágár beszédek keresztényhez nem ille-
nek 263.

Tudatlanság (hitbeli) vétkes 438.

Tudomány, mellyik a' legszükségesebb 147.

Türelem (l. Békétüres. Irgalmasság.) 632.

Tűzszentelés 377.

U.

Uj esztendő' napja 133, imádság 137.

Uj-év l. Uj esztendő.

Ujjá születés 119, 614.

Uj-szövetség 289.

Ur' angyalá 738; — imádsága 33, 53, 424; — utjai 91, 96. L. Krisztus' utja.

Urfelmutatás 28, 51.

Urnáp 475, sz. mise rá 57, 475.

Urvétel l. Communio

Ut, Krisztus 755; utat készíteni Krisztusnak 96.

Utolsó evangéliom 38, 56; — ítélet 84, jelei 85, 101, 's ideje 187, 873, 85, 101, módja 85, 857, okai 86, készület rá 102, 105; — kenet 559; — vacsora 341; utolsó mint válnak elsőkké 199.

Uzsora 577.

Üdvösség miben áll 410, mindnyájan arra hívattunk 670.

Üdvözlét l. Angyali üdvözlét. Ur' angyala.

Üldözések' szükséges volta 179, 484 (l. Szenvédéscsk.); békével türendők 319, 589, 790, 838, 845.

Ünnepnapok mik 75, 659 's köv., mint kell azokat megülni 76, 224; ünnep előtti böjtök 78.

V.

Vacsora böjti napon 80. (L. Lakoma. Utolsó vacsora.)

Vágy Jézussal egyesülni 55.

Vak, Jézus által meggyógyítottak 211, 299 's köv.; vakság (lelki) 213, 474, 538, gyászosabb mint a' testi 213.

Választottak, Isten' színe előtt állnak 848; — nép l. Zsidók.

Vallásosság, valódi 838.

Vállkendő 13.

Vám zedők 831.

Vasárnap micsoda 73, megülése 73—4, 535; jutalma az azt megszentelőknek, 's büntetése a' megszenteltelenítőknek 74, 224.

Vacsorna böjtben evés előtt 218.

Végítélet. Végvacsora l. Utolsó ítélet. Utolsó vacsora.

Vegyés házasságok 163.

Venség l. Öregség.

Vérfolyásos nő' meggyógyítása 640.

Vértanu' ünnepére leczke 's evangéliom 878—883.

Veszélyben Istenhez folyamodás 872.

Vétek l. Bün.

Vigasztalás inségben 91, 94, 291, 415, 499, 575, 623, 805, 851, rágalmaztatásban 314—6.

Vigasztaló, Szentlélek 437; — tanítás Krisztus' kinszenvedéséről 351.

Vigiliák 78.

Vigyáznl szükséges 493, 619, 775, 875.

Világ' fiai 530, gyűlölete 484, 845 (javai l. Földi javak.), örömei 's vágyai 119; nem lehet neki is, Istennek is szolgálni 573, 267; — gyűlölete-, 's ítéletével nem kell gondolni 103, 266, 845; a' világ' kedvezése nem állandó 320, 333.

Világosság (lelki) 127, 141, 310, 450, 717, 865; fegyverei 83.

Virág-Vasárnap 329.

Viszontagságok' eltűrése 743.

Visztaesés a' bünbe 267.

Vizkereszt 139.

Vizszentelés 518.

X.

Xaveri sz. Ferencz l. Ferencz.

Z.

Zakariás 751, 769.

Zászlók sz. meneteken 428.

Zöld-Csütörtök 339.

Zsidó áldozatok 5, 678, törvény l. Mózesi törvény. (—Szövetség; zsidók is úgy, mint a' pogányok Isten' irgalmából hívtak meg 88, 261—2; átalakodottsága 298, 614.

Zugolódás Isten ellen nagy vétek 199, 279, 536, 633, 743.

